

Deel 1

- 1 Waarom heeft God de zonde toegelaten?
- 2 De schepping
- 3 De verleiding en de val
- 4 Het Verlossingsplan
- 5 Kaïn en Abel op de proef gesteld
- 6 Set en Henoch
- 7 De Zondvloed
- 8 Na de Zondvloed
- 9 De week van zeven dagen
- 10 De toren van Babel
- 11 De roeping van Abraham
- 12 Abraham in Kanaän
- 13 Zijn geloof beproefd
- 14 De verwoesting van Sodom
- 15 Het huwelijk van Isaäk
- 16 Jakob en Esau
- 17 Jakobs vlucht in ballingschap
- 18 De nacht van de worsteling
- 19 De terugkeer naar Kanaän
- 20 Jozef in Egypte
- 21 Jozef en zijn broers
- 22 Mozes
- 23 De plagen van Egypte
- 24 Het Pascha
- 25 De Uittocht
- 26 Van de Rode Zee naar Sinaï
- 27 De wet aan Israël gegeven
- 28 Afgoderij bij Sinaï
- 29 Satans vijandschap ten aanzien van de wet
- 30 De tabernakel en zijn dienst
- 31 De zonde van Nadab en Abihu
- 32 De wet en de verbonden
- 33 Van Sinaï naar Kades
- 34 De twaalf verspieders
- 35 De opstand van Korach
- 36 In de Woestijn

Deel 2 (in het volgende document)

- 37 De geslagen rotssteen
- 38 De reis om Edom heen
- 39 De verovering van Basan
- 40 Bileam
- 41 Afval aan de Jordaan
- 42 Herhaling van de wet
- 43 De dood van Mozes
- 44 De tocht door de Jordaan
- 45 De inneming van Jericho

- 46 De zegen en de vloek
- 47 Het verbond met de Gibeonieten
- 48 De verdelging van Kanaän
- 49 Het afscheid van Jozua
- 50 Tienden en gaven
- 51 God zorg voor de armen
- 52 De jaarlijkse feesten
- 53 De eerste richters
- 54 Simson
- 55 Het kind Samuël
- 56 Eli en zijn zonen
- 57 De ark door de Filistijnen genomen
- 58 De Profetenscholen
- 59 De eerste koning van Israël
- 60 Sauls vermetelheid
- 61 Saul verworpen
- 62 David tot koning gezalfd
- 63 David en Goliath
- 64 David als vluchteling
- 65 Davids edelmoedigheid
- 66 Sauls dood
- 67 Waarzeggerij - vroeger en nu
- 68 David te Ziklag
- 69 David op de Troon geplaatst
- 70 Davids regering
- 71 Davids zonde en berouw
- 72 Absaloms opstand
- 73 Davids laatste jaren

[9]

Hoofdstuk 1 – Waarom heeft God de zonde toegelaten?

'God is liefde.' (1 Johannes 4:16) Zijn natuur, zijn wet, is liefde. Dat is altijd zo geweest en dat zal altijd zo blijven. *'De Hoge en Verhevene, Die in eeuwigheid troont',* Wiens *'eeuwenoude wegen Zijne zijn'*, verandert niet. Bij Hem is geen *'verandering of zweem van ommekeer'*. (Jesaja 57:15, Habakuk 3:6, Jakobus 1:17)

Elke uiting van scheppende macht is een openbaring van oneindige liefde. De soevereiniteit van God omvat een volheid van zegeningen voor alle geschapen wezens. De Psalmist zegt: *'Gij hebt een machtige arm, Uw hand is sterk, Uw rechterhand verheven; gerechtigheid en recht zijn de grondslag van Uw troon, goedertierenheid en trouw gaan voor Uw aangezicht henen. Welzalig het volk dat de jubelroep kent, zij wandelen, Heere, in het licht van Uw aanschijn; in Uw Naam juichen zij de ganse dag, en door Uw gerechtigheid worden zij verhoogd. Want Gij zijt de Heerlijkheid hunner sterkte... want van de Heere is onze schild, van de Heilige Israëls onze Koning.'* (Psalm 89:14-19)

De geschiedenis van de grote strijd tussen goed en kwaad is, van de tijd dat deze begon in de hemel tot de uiteindelijke vernietiging van de opstand en het volkomen uitdelgen van zonde, is tevens een demonstratie van de onveranderlijke liefde van God.

De Soeverein van het universum stond niet alleen in Zijn liefdewerk. Hij had een medewerker - Eén die Zijn doelstellingen kon waarderen, en kon delen in Zijn blijdschap door het schenken van geluk aan geschapen wezens. *'In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God.'* (Johannes 1:1-2) Christus, het Woord, was de Eniggeborene van God, en was één met de eeuwige Vader - één in natuur, in karakter, in doel - het enige Wezen dat inzage had in alle raadsbesluiten en bedoelingen van God. *'Men noemt Hem Wonderbare Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst.'* (Jesaja 9:5) *'Zijn oorsprong is van ouds, van de dagen der eeuwigheid.'* (Micha 5:1) En Gods Zoon verklaart aangaande Zichzelf: *'De Heere heeft Mij tot aanzijn geroepen als het begin van zijn wegen, vóór zijn werken van ouds af... Toen Hij de grondslagen der aarde bepaalde, toen was Ik een Troetelkind bij Hem, Ik was één en al verrukking dag aan dag, te allen tijde Mij verheugend voor Zijn aangezicht.'* (Spreuken 8:22-30)

[10]

De Vader werkte door middel van Zijn Zoon in het scheppen van alle hemelse wezens. *'In Hem zijn alle dingen geschapen... hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen.'* (Kolossenzen 1:16) Engelen zijn Gods dienaars, stralend van het licht dat komt van Zijn aanschijn, en altijd gereed op snelle vleugelen Zijn wil te volvoeren. Maar de Zoon, de Gezalfde van God, *'de afdruk van Zijn wezen,' 'de afstraling Zijner heerlijkheid,' 'Die alle dingen draagt door het Woord Zijner kracht,'* (Hebreeën 1:3) staat boven hen allen. Een *'troon der heerlijkheid, van ouds verheven'* (Jeremia 17:12) was de plaats van Zijn heiligmakendheid; *'de scepter der rechtmatigheid'* (Hebreeën 1:8) was de scepter van Zijn Koninkrijk. *'Majesteit en luister zijn voor Zijn aangezicht, sterkte en glorie in Zijn heiligmakendheid.'* (Psalm 96:6) *'Goedertierenheid en waarheid gaan voor Hem henen.'* (Psalm 89:15)

De wet van liefde is de grondslag van Gods bestuur, en het geluk van alle denkende wezens hangt af van hun instemming met haar grote beginselen van gerechtigheid. God verlangt van al Zijn schepselen een liefdedienst - een dienst die voortkomt uit een

waardering van Zijn karakter. Hij schept geen behagen in gedwongen gehoorzaamheid; en allen geeft Hij de vrijheid om te kiezen, zodat ze uit vrije wil Hem kunnen dienen.

Zolang alle geschapen wezens deze liefdeband erkenden, was er in Gods heelal een volmaakte harmonie. Het hemelse heir vond zijn vreugde in het vervullen van de bedoeling van Zijn Schepper. Het openbaarde vol blijdschap Zijn heerlijkheid en verkondigde Zijn lof. En omdat liefde tot God de boventoon voerde, was naastenliefde vertrouwensvol en onzelfzuchtig. Er was geen wanklank die de hemelse harmonie verstoorde. Maar in deze gelukkige toestand kwam een verandering. Er was één die de vrijheid, door God zo genadig aan Zijn schepselen geschonken, misbruikte. Zonde vond haar oorsprong bij hem die naast Christus het hoogst door God geëerd was en die de hoogste was in macht en heerlijkheid onder de hemelbewoners. Lucifer, de *'zoon des dageraads'*, (Jesaja 14:12) was de eerste onder de overdekkende cherubs, heilig, en onbesmet. Hij stond in de tegenwoordigheid van de grote Schepper, en de heldere stralen van de heerlijkheid die de eeuwige God omgaven, rustten op hem. *'Zo zegt de Heere Heere: Volmaakt zijt gij van gestalte, vol van wijsheid, volkomen schoon. In Eden waart gij, Gods hof; allerhande edelgesteente overdekte u... Gij waart een beschuttende cherub met uitgespreide vleugels; Ik had u een plaats gegeven; gij waart op de heilige berg der goden, wandelend temidden van vlamme stenen. Onberispelijk waart gij in uw wandel, vanaf de dag dat gij geschapen werd, totdat er onrecht in u werd gevonden.'* (Ezechiël 28:12-15)

[11]

Geleidelijk kwam Lucifer ertoe aan het verlangen naar zelfverheffing toe te geven. De Schrift zegt: *'Trots was uw hart op uw schoonheid - met uw luister hebt gij ook uw wijsheid teniet doen gaan.'* (Ezechiël 28:17) *'En gij overlegdet nog wel: Ik zal ten hemel opstijgen, boven de sterren Gods mijn troon oprichten..., mij aan de Allerhoogste gelijkstellen.'* (Jesaja 14:13,14)

Hoewel al zijn heerlijkheid van God afkomstig was, werd deze engel ertoe gebracht deze te beschouwen als hem toekomend. Niet voldaan met zijn hoge positie, hoewel hij geëerd werd door het gehele hemelse heir, waagde hij het aanspraak te maken op de eer die alleen de Schepper toekomt. In plaats van God de eerste plaats te geven in de liefde en toewijding van alle geschapen wezens, was het zijn streven hun dienst en trouw voor zichzelf op te eisen. En door te streven naar de heerlijkheid die de eeuwige Vader aan Zijn Zoon geschonken had, streefde deze engelenvorst naar een macht waarop alleen Christus recht had.

Nu was de volmaakte harmonie van de hemel verbroken. De neiging van Lucifer om zichzelf te dienen in plaats van zijn Schepper wekte een gevoel van argwaan op bij hen die meenden dat Gods eer boven alles moest gaan. Engelen trachtten Lucifer te overreden. De Zoon van God toonde hem de grootheid, de goedheid en de rechtvaardigheid van de Schepper, zowel als de heilige, onveranderlijke aard van Zijn wet. God Zelf had het hemelse gezag gegrondvest; en door hiervan af te wijken zou Lucifer zijn Maker ontoren, en ondergang zou zijn deel zijn. Maar de waarschuwing, vol liefde en barmhartigheid geuit, wekte slechts een geest van weerstand op. Lucifer liet zijn afgunst op Christus de vrije teugel, en was meer dan ooit vastbesloten vol te houden.

Het was de bedoeling van deze engelenvorst om te tornen aan het oppergezag van de Zoon van God, en zo de wijsheid en liefde van de Schepper in gevaar te brengen. Om dit doel te bereiken gebruikte hij de energie van zijn meesterbrein, dat, naast Christus, bovenaan stond onder de engelen. Maar Hij die al Zijn schepselen een vrije wil geschonken had, liet niemand onbekend met de verleidende drogredenen waardoor een opstand zich zoekt te rechtvaardigen. Eer de grote strijd zou losbreken, moesten allen een helder begrip

hebben aangaande de wil van Hem Wiens wijsheid en goedheid de Bron van hun vreugde was.

De Koning van het heelal riep de hemelse heerscharen voor Zijn troon, om in hun tegenwoordigheid de ware positie van Zijn Zoon bekend te maken en de verhouding te tonen waarin Hij stond tot alle geschapen wezens. Gods Zoon deelde de troon van de Vader, en de heerlijkheid van de Eeuwige, in Zichzelf Bestaande omgaf beiden. Rond de troon ver-

[12]

zamelden zich de heilige engelen, een grote, ontelbare schare - *'tienduizenden tienduizendtallen en duizenden duizendtallen'*, (Openbaring 5:11) de meest verheven engelen, als dienaars en onderdanen, die zich verheugden in het licht dat op hen viel van de tegenwoordigheid van de Godheid. Ten aanschouwen van de vergaderde hemelbewoners verklaarde de Koning dat alleen Christus, de Eniggeborene van God, ten volle inzage had in al Zijn bedoelingen, en dat Hem de uitvoering van Gods raadsbesluiten was opgedragen. De Zoon van God had de wil van de Vader ten uitvoer gebracht in de schepping van alle hemelse scharen; en Hij, zowel als God, had recht op hun eer en aanhankelijkheid. Christus zou ook in het scheppen van de aarde en haar inwoners Goddelijke macht uitoefenen. Maar in dit alles zou Hij niet streven naar eigen macht of heerlijkheid, in strijd met Gods plan, maar Hij zou de eer van de Vader verheffen en Zijn doelstellingen van weldadigheid en liefde ten uitvoer brengen.

Vol vreugde erkenden de engelen het oppergezag van Christus, en terwijl ze zich voor Hem bogen, uitten ze hun liefde en verering. Ook Lucifer boog zich met hen, maar in zijn hart woedde een vreemde, felle strijd. Waarheid, recht en trouw streden tegen nijd en afgunst. De invloed van de heilige engelen scheen hem een tijd lang mee te slepen. Terwijl lofliederen weerklonken in welluidende melodieën, geuit door duizenden blijde stemmen, scheen de geest van afgunst te verdwijnen; onuitsprekelijke liefde vulde heel zijn wezen; samen met de zondeloze aanbidders ging zijn hart in liefde uit tot de Vader en de Zoon. Maar opnieuw werd hij vervuld met trots op zijn eigen heerlijkheid. Zijn verlangen naar oppermacht kwam terug, en weer gaf hij toe aan afgunst jegens Christus. De hoge eer die Lucifer ontving erkende hij niet als een bijzondere gave van God, en daarom was hij niet dankbaar jegens zijn Schepper. Hij verhief zich op zijn heerlijkheid en eervolle positie en streefde ernaar aan God gelijk te zijn. Hij werd bemind en geëerd door de hemelse scharen, engelen volbrachten vol blijdschap zijn bevelen, en hij was bekleed met wijsheid en heerlijkheid boven hen allen. Toch stond de Zoon van God boven hem, als Eén in macht en gezag met de Vader. Hij deelde in de raadsbesluiten van de Vader, terwijl Lucifer daarin geen inzage had. 'Waarom', zo vroeg de machtige engel, 'moet Christus oppergezag hebben? Waarom wordt Hij boven Lucifer geëerd?'

Hij verliet zijn plaats in de onmiddellijke nabijheid van de Vader en ging heen om een geest van ontevredenheid te zaaien onder de engelen. Hij werkte in het verborgen, en lange tijd verborg hij zijn ware bedoelingen onder het voorwendsel van eerbied voor God. Hij begon twijfel te

[13]

zaaien aangaande de wetten waardoor de hemelbewoners bestuurd werden, door te insinueren dat wetten wellicht noodzakelijk waren voor bewoners van andere werelden, maar dat engelen, die hoger stonden, deze beperkingen niet nodig hadden, want hun eigen wijsheid was een voldoende beveiliging. Zij waren geen wezens die God konden onteren;

hun gedachten waren heilig; zij konden niet dwalen, evenmin als dat voor God mogelijk was. De verheffing van de Zoon van God als gelijke van de Vader werd voorgesteld als een onrechtvaardige daad ten opzichte van Lucifer, die, naar beweerd werd, ook recht had op aanbidding en eer. Als deze engelenvorst slechts de positie verkreeg waarop hij recht had, zou daaruit alleen maar goeds voortkomen voor de hemelse scharen; want het was zijn doel om vrijheid te verkrijgen voor allen. Maar nu was zelfs de vrijheid, die ze tot dusver genoten hadden, voorbij; een absolute heerser was over hen gesteld en allen moesten zijn gezag erkennen. Zodanig waren de sluwe misleidingen die door de listen van satan ingang vonden bij de engelen.

In de positie of het gezag van Christus was geen verandering gekomen. De nijd en afgunst van Lucifer en zijn aanspraken op gelijkheid met Christus hadden een verklaring aangaande de ware positie van de Zoon van God noodzakelijk gemaakt; maar vanaf het begin was dit de plaats van Christus geweest. Veel engelen werden echter verblind door de verleidingen van Lucifer.

Terwijl hij gebruik maakte van het liefdevolle, loyale vertrouwen dat heilige wezens in hem stelden, zaaide hij zo listig zijn eigen wantrouwen en ontevredenheid, dat zijn bedoelingen niet onderkend werden. Lucifer had de bedoelingen van God in een onjuist daglicht gesteld - ze verdraaid en misvormd om verdeeldheid en ontevredenheid uit te lokken. Listig bracht hij zijn toehoorders ertoe hun gevoelens onder woorden te brengen; toen werden deze uitlatingen door hem gebruikt als bewijs, dat de engelen het niet ten volle eens waren met Gods bestuur. Terwijl hij zelf beweerde volkomen trouw te zijn aan God, drong hij erop aan dat veranderingen in de gang van zaken en van de wetten des hemels noodzakelijk waren voor het handhaven van Gods bestuur. Terwijl hij aldus werkte om tegenstand te wekken tegen Gods wet en om zijn ontevredenheid over te brengen op de engelen die onder hem stonden, wekte hij de schijn alsof hij trachtte de ontevredenheid weg te nemen en de ontevreden engelen te verzoenen met de orde in de hemel. Terwijl hij in het verborgene onenigheid en opstand zaaide, deed hij het met volmaakte sluwheid voorkomen alsof zijn enige bedoeling was, trouw te bevorderen en eenheid en vrede te bewaren.

[14]

De geest van ontevredenheid, die gewekt was, deed zijn schadelijke werk. Hoewel er geen openlijke breuk was, groeide er onmerkbaar een gevoel van verdeeldheid onder de engelen. Sommige stemden in met de insinuaties van Lucifer jegens Gods bestuur. Hoewel ze tot dusver in volmaakte harmonie hadden geleefd met de gang van zaken, door God ingesteld, waren ze nu ontevreden en ongelukkig omdat ze niet konden doordringen in Zijn onnaspeurlijke raadsbesluiten; ze waren ontevreden over Zijn plannen in het verheffen van Christus. Deze engelen stonden gereed om de eis van Lucifer, gelijk te zijn aan de Zoon van God, te ondersteunen. Maar engelen die trouw bleven, erkenden de wijsheid en rechtvaardigheid van het Goddelijk besluit en probeerden dit ontevreden wezen te verzoenen met Gods wil. Christus was de Zoon van God; Hij was Eén geweest met God eer de engelen bestonden. Altijd had Hij gestaan aan de rechterhand van de Vader; Zijn oppergezag, zo vol zegen voor allen die onder Zijn weldadige leiding stonden, was nooit eerder in twijfel getrokken. De eenheid van de hemel was nooit eerder verstoord; waarom dan zou er nu een wanklank gehoord worden? De trouwe engelen voorzagen alleen maar vreselijke gevolgen van deze onenigheid, en ernstig drongen ze er bij de ontevredenen op aan hun bedoelingen prijs te geven en zich trouw te tonen aan God door gehoorzaamheid aan Zijn bestuur.

In overeenstemming met Zijn Goddelijk karakter had God in grote barmhartigheid lang geduld gehad met Lucifer. De geest van ontevredenheid en verdeeldheid was voorheen

onbekend geweest in de hemel. Het was een nieuw element, vreemd, geheimzinnig, onverklaarbaar. Lucifer zelf was in het begin onbekend geweest met de ware aard van zijn gevoelens; een tijd lang was hij bang geweest zijn gedachten te uiten; toch had hij ze niet verdreven: Hij zag niet waarheen hij afdreef. Alles echter wat door oneindige liefde en wijsheid kon worden uitgedacht, werd gebruikt om hem van zijn dwaling te overtuigen. Hem werd getoond dat zijn ontevredenheid geen grond had en hij werd er op gewezen wat het gevolg van zijn opstand zou zijn, als hij hierin zou volharden. Lucifer was overtuigd dat hij ongelijk had. Hij zag *'dat de Heere rechtvaardig is in al Zijn wegen, goedertieren in al Zijn werken'*, (Psalm 145:17) dat de Goddelijke wetten rechtvaardig zijn, en dat hij dit ten aanschouwen van heel de hemel zou moeten erkennen. Als hij dit gedaan had, zou hij zichzelf en vele engelen gered hebben. In die tijd had hij nog niet volledig gebroken met zijn trouw aan God. Hoewel hij zijn positie als overdekkende cherub verlaten had, zou hij hierin hersteld zijn, als hij bereid was geweest terug te keren tot

[15]

God, de wijsheid van de Schepper te erkennen, en als hij tevreden was geweest met de plaats, hem toebedeeld in Gods grote plan. De tijd voor zijn laatste beslissing was aangebroken; hij moest zich volkomen overgeven aan de Goddelijke soevereiniteit of openlijk in opstand komen. Hij stond op het punt terug te keren, maar zijn trots weerhield hem. Het was voor iemand die zo hoog geëerd was, een te groot offer te erkennen dat hij had gedwaald, dat zijn inbeelding onjuist was geweest, en dat hij moest buigen voor het gezag dat hij als onjuist had betiteld.

Een medelevende Schepper trachtte in liefdevol medelijden met Lucifer en zijn volgelingen, hen te weerhouden van de afgrond van ellende waarin ze zich wilden storten. Maar Zijn barmhartigheid werd verkeerd uitgelegd. Lucifer wees op de verdraagzaamheid van God als bewijs voor zijn eigen meerderheid, een aanduiding dat de Koning van het heelal nog bereid was op zijn voorwaarden in te gaan. Als de engelen achter hem bleven staan, zo verklaarde hij, zouden ze alles kunnen hebben wat ze wensten. Vastbesloten ging hij door op de door hem gekozen weg, en bereidde zich voor op de grote strijd tegen zijn Maker. Op deze wijze werd Lucifer, *'de lichtdrager'*, hij die deel had gehad aan de heerlijkheid van God, en die voor Zijn troon had gestaan, door ongehoorzaamheid de satan, *'de tegenstander'* (Psalm 74:10) van God en heilige wezens, en de verdeler van hen die door hem aan zijn leiding en bescherming waren toevertrouwd.

Terwijl hij vol verachting de argumenten en smeekbeden van de trouwe engelen verwierp, noemde hij hen misleide slaven. De voorkeur, aan Christus betoond, noemde hij een daad van onrecht, zowel ten opzichte van hem als van heel het hemelse heir, en hij maakte bekend dat hij zich niet langer zou neerleggen bij deze inbreuk op zijn en hun rechten. Nooit weer zou hij het oppergezag van Christus erkennen. Hij was vast besloten de eer op te eisen die hem toekwam en de leiding te nemen van allen die zijn volgelingen wilden worden; en hij beloofde hen die tot zijn rijen wilden toetreden, een nieuw en beter bestuur, waaronder ieder volkomen vrijheid zou genieten. Tal van engelen waren bereid hem als hun leider te aan te nemen. Gevleid door de gunst waarmee zijn voorstellen werden ontvangen, hoopte hij alle engelen over te halen zijn kant te kiezen, aan God gelijk te worden, en gehoorzaamd te worden door het gehele hemelse heir.

Toch bleven de trouwe engelen bij hem er op aandringen zich met zijn onderdanen aan God te onderwerpen; ze hielden hem voor wat de onvermijdelijke gevolgen zouden zijn als ze bleven weigeren: Hij die hen geschapen had, kon hun de macht ontnemen en hen straffen voor hun opstandige gevoelens. Geen enkele engel kon ongestraft zich stellen tegen de

[16]

wet van God, die even heilig is als God zelf. Ze waarschuwd allen hun oren te sluiten voor de bedrieglijke redeneringen van Lucifer, en drongen er bij hem en zijn volgelingen op aan Gods tegenwoordigheid zonder dralen te zoeken, en te belijden dat ze gedwaald hadden door te twijfelen aan Zijn wijsheid en gezag.

Velen waren geneigd deze raad op te volgen, berouw te tonen over hun ontevredenheid, en te trachten de gunst van de Vader en Zijn Zoon weer te verwerven. Maar Lucifer had een nieuwe misleiding gereed. De machtige opstandeling verklaarde dat de engelen die zijn zijde gekozen hadden, te ver waren gegaan om terug te keren; dat hij de Goddelijke wetten kende, en wist dat God geen vergiffenis zou schenken. Hij verklaarde dat allen die zich aan het gezag van de hemel zouden onderwerpen, van hun eer zouden worden beroofd en uit hun plaats zouden worden ontzet. Zelf was hij vastbesloten nooit weer de autoriteit van Christus te erkennen. De enige weg die voor hem en zijn volgelingen openbleef, zo zei hij, was zich te verzekeren van hun vrijheid, en zich met geweld de rechten te verschaffen die hun niet uit vrije wil geschonken waren.

Wat satan zelf betrof, het was waar dat hij te ver was gegaan om terug te keren. Dit was echter niet het geval met hen die door zijn misleidingen verblind waren. Voor hen opende de raad en de smeekbede van de trouwe engelen een deur van hoop; en als ze acht hadden gegeven op de waarschuwing, hadden ze zich kunnen bevrijden van de strikken van satan. Maar trots, liefde voor hun leider, en het verlangen naar onbeperkte vrijheid kregen de overhand, en ten slotte werd de smeekbede van Goddelijke liefde en barmhartigheid volkomen verworpen.

God stond satan toe zijn werk te volvoeren tot de geest van ontevredenheid zich had geopenbaard in een openlijke opstand. Het was noodzakelijk dat zijn plannen volledig tot ontwikkeling zouden komen, opdat de ware aard en strekking ervan door allen gezien zouden worden. Lucifer was als de gezalfde cherub hoog verheven; hij was geliefd door de hemelse wezens en had grote invloed op hen. Gods bestuur omvatte niet alleen de hemelbewoners, maar ook alle werelden die Hij geschapen had; en Lucifer had de gevolgtrekking gemaakt dat hij, als hij de engelen in de hemel tot opstand kon verleiden, ook de werelden kon meeslepen. Sluw had hij zijn gezichtspunten uiteengezet en gebruik gemaakt van schijnredenen en bedrog om zijn doel te bereiken. Zijn macht om te verleiden was heel groot. Door op zo'n bedrieglijke wijze te handelen, had hij bepaalde voordelen behaald. Al zijn daden waren dusdanig in geheimzinnigheid gehuld, dat de engelen moeilijk de ware aard van zijn werk konden ontdekken.

[17]

Tenzij het zich geheel ontvouwde, zou men niet kunnen weten wat het was; zijn ontevredenheid zou niet als opstand gezien kunnen worden. Zelfs de trouwe engelen konden niet ten volle zijn karakter onderscheiden, of zien waartoe zijn werk voerde.

In het begin had Lucifer zijn verzoeken dusdanig ingekleed, dat hij zelf geheel vrijstond. De engelen die hij niet kon overhalen zijn zijde te kiezen, beschuldigde hij van onverschilligheid ten opzichte van de belangen van hemelse wezens. Hij beschuldigde de trouwe engelen van het werk dat hij zelf deed. Het was zijn handelwijze om met sluwe argumenten twijfel te zaaien aan Gods bedoelingen. Alles wat eenvoudig was, wikkeld hij in een waas van geheimzinnigheid, en door kunstige verdraaiingen wekte hij twijfel aan de duidelijke uitspraken van Jehova. En zijn hoge positie, zo nauw verbonden met Gods bestuur, verleende een nog groter kracht van zijn voorstelling van zaken.

God kan alleen gebruik maken van die middelen die in overeenstemming zijn met waarheid en recht. Satan kon vleierij en bedrog gebruiken - wat voor God onmogelijk is. Hij had geprobeerd het Woord van God te vervalsen en Zijn bestuur als onjuist voor te stellen, met de bewering dat God ongelijk had door wetten te geven aan de engelen; dat Hij door onderwerping en gehoorzaamheid te eisen van Zijn schepselen, alleen Zichzelf zocht te verheffen. Daarom was het noodzakelijk om aan de hemelbewoners zowel als aan alle werelden te tonen dat Gods bestuur rechtvaardig en Zijn wet volmaakt is. Satan had het doen voorkomen alsof hij er op uit was het welzijn van het universum te bevorderen. Het ware karakter van de indringer en zijn ware bedoelingen moesten voor iedereen duidelijk worden. Hij zou tijd moeten hebben zich kenbaar te maken door zijn slechte daden.

De verdeeldheid, veroorzaakt door zijn eigen handelwijze in de hemel, schoof satan op Gods bestuur. Hij verklaarde dat al het verkeerde het gevolg was van Gods leiding. Hij beweerde dat het zijn bedoeling was de wetten van Jehova te verbeteren. Daarom stond God hem toe de aard van zijn beweringen te openbaren, te laten zien wat de gevolgen zouden zijn van zijn voorgestelde veranderingen in de Goddelijke wet. Zijn eigen werk moest hem veroordelen. Vanaf het begin had satan verklaard dat hij niet in opstand was tegen God. Heel het universum moest zien hoe de bedrieger ontmaskerd zou worden.

Zelfs toen hij uit de hemel verwijderd was, verdelgde de Oneindige Wijsheid satan niet. Daar alleen een liefdedienst voor God aanvaardbaar is, moest de trouw van Zijn schepselen berusten op een vaste overtuiging in Zijn gerechtigheid en weldadigheid. De hemelbewo-

[18]

ners, zowel als de bewoners van andere werelden, die niet in staat waren om de aard en de gevolgen van de zonde te onderscheiden, zouden in de vernietiging van satan door God geen rechtvaardigheid hebben gezien. Als hij onmiddellijk was weggedaan, zouden sommigen God uit vrees, in plaats van uit liefde hebben gediend. De invloed van de verleider zou niet ten volle vernietigd zijn, en de geest van opstand zou nog bestaan hebben. Voor het welzijn van het ganse universum in de eindeloze toekomst moest hij in staat gesteld worden zijn beginselen volledig te ontwikkelen, zodat zijn aanvallen op het Goddelijke gezag in hun ware licht gezien zouden worden door alle geschapen wezens, en de rechtvaardigheid en barmhartigheid van God zowel als de onveranderlijkheid van Zijn wet voor altijd buiten kijf zouden zijn.

De opstand van satan zou voor het heelal een les zijn voor alle tijden een blijvend getuigenis van de aard van de zonde en haar vreselijke gevolgen. De uitwerking van satans bestuur, de invloed ervan op mensen en engelen, moest aantonen wat de vruchten zouden zijn van het terzijde stellen van Gods gezag. Het zou getuigen dat het welzijn van alle geschapen wezens nauw verbonden is met het bestaan van Gods bestuur. Op deze wijze zou de geschiedenis van dit vreselijke experiment van rebellie een blijvende zekerheid zijn voor alle heilige wezens, en voorkomen dat ze verleid zouden worden wat betreft de aard van de overtreding, om hen te bewaren voor het begaan van zonde, en het ondergaan van de straf ervoor. Hij die heerst in de hemelen, is Degene Die het eind ziet vanaf het begin (Jesaja 46:10) - Degene voor Wie de geheimen van verleden en toekomst openbaar zijn, en Die, over de jammer en de duisternis en ellende heen, veroorzaakt door de zonde, de vervulling ziet van Zijn eigen doelstellingen van liefde en zegen. Hoewel *'rondom Hem wolken en donkerheid zijn, zijn gerechtigheid en recht de grondslag van Zijn troon'*. (Psalm 97:2) En dit zullen de bewoners van het universum, zowel de getrouwe als de ontrouwe, eenmaal begrijpen. Zijn *'werk is volkomen, omdat al Zijn wegen recht zijn; een God van trouw, zonder onrecht, rechtvaardig en waarachtig is Hij'*. (Deuteronomium 32:4) [19]

[20]

Hoofdstuk 2 – De schepping

Zie Genesis 1 en 2

'Door het Woord des Heeren zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest Zijns mond al hun heir.' 'Want Hij spreekt en het is er, Hij gebied ten het staat er.' (Psalm 33:6,9)
'Hij heeft de aarde op haar grondslagen gevestigd, zodat zij nimmermeer wankelt.' (Psalm 104:5)

Toen de aarde uit de hand van haar Maker te voorschijn kwam, was ze buitengewoon mooi. Haar oppervlakte was bedekt met bergen, heuvels en vlakten, onderbroken door majestueuze rivieren en bekoorlijke meren; maar de heuvels en bergen waren niet ruw en kaal, met schrikwekkende diepten en angstaanjagende kloven, zoals dat nu het geval is; de scherpe, ruwe rotsen lagen begraven onder de vruchtbare grond, die overall een prachtig groen tapijt te voorschijn bracht. Er waren geen stinkende moerassen of kale woestijnen. Bekoorlijke struiken en prachtige bloemen begroetten het oog, waarheen men de blik ook wendde. De hoogten waren bedekt met bomen, indrukwekkender dan men ze heden ziet. De lucht, niet verontreinigd door schadelijke ziektekiemen, was helder en gezond. Heel het landschap overtrof in schoonheid de fraaiste paleistuinen. De engelenscharen zagen met verrukking op dit schouwspel, en verheugden zich over de wonderbare werken van God.

Nadat de aarde met haar overvloedig dierlijk en plantaardig leven tot aanschijn was geroepen, werd de mens, het kroonstuk van de Schepper en degene voor wie deze prachtige aarde was geschapen, ten tonele gevoerd. Hij kreeg heerschappij over alles wat het oog kon zien; want *'God zeide: laat ons mensen maken naar Ons beeld, als Onze gelijkenis, opdat ze heersen over... de gehele aarde... En God schiep de mens naar Zijn beeld... man en vrouw schiep Hij hen.'* Hier wordt duidelijk de oorsprong van het menselijk geslacht naar voren gebracht; en het Goddelijk verslag is zo duidelijk, dat er geen plaats is voor misleidende gevolgtrekkingen. God schiep de mens naar Zijn beeld. Hier is geen verborgenheid. Er is geen aanleiding voor de veronderstelling dat de mens zich geleidelijk ontwikkeld heeft uit lagere diersoorten of uit plantaardig leven. Zulke leerstellingen verlagen het grote werk van de Schepper tot het peil van het bekrompen, aardse begrip van de mens. Men is er zó op gericht God buiten de soevereiniteit van het universum te sluiten, dat de mens wordt verlaagd en van de waardigheid van zijn afkomst beroofd. Hij Die de sterrenwerel-

[21]

den plaatste in de hemelen en de bloemen van het veld verfraaide, Die hemel en aarde vervulde met de wonderen van Zijn macht, toen Hij Zijn heerlijk werk bekroonde door iemand in het midden van deze schone aarde te plaatsen als haar heerser, schiep een wezen, waardig aan Hem die hem het leven gaf. De genealogie van ons geslacht, zoals de Inspiratie deze vermeldt, leidt terug tot op de grote Schepper, en niet naar een ontwikkeling uit cellen, weekdieren, en viervoetige dieren. Hoewel hij gevormd werd uit het stof van de aarde, was Adam *'de zoon van God'*. (Lukas 3:38)

Als Gods vertegenwoordiger werd hij geplaatst boven de lagere diersoorten. Zij kunnen niet de soevereiniteit van God verstaan of erkennen, maar ze werden in staat gesteld de mens lief te hebben en te dienen. De Psalmist zegt: *'Gij doet hem heersen over de werken uwer handen, alles hebt Gij onder zijn voeten gelegd... de dieren des velds en de vogelen des hemels... hetgeen de paden der zeeën doorkruist.'* (Psalm 8:7-9)

De mens zou het beeld van God dragen, zowel uiterlijk als innerlijk. Christus alleen is *'het uitgedrukte beeld'* van de Vader; maar de mens werd geschapen naar het beeld van God. Zijn natuur was in overeenstemming met Gods wil. Zijn verstand was in staat Goddelijke dingen te bevatten. Zijn genegenheden waren zuiver; zijn eetlust en hartstocht stonden onder de controle van het verstand. Hij was heilig en gelukkig in het dragen van Gods beeld en in volkomen gehoorzaamheid aan Zijn wil.

Toen de mens voortkwam uit de hand van zijn Schepper, bezat hij een verheven gestalte van evenredige bouw. Zijn gelaat had de frisse tint van gezondheid en straalde van leven en vreugde. Adam was veel langer dan de mensen die nu leven. Eva was iets kleiner; toch was haar gestalte edel en vol schoonheid. Het zondeloos paar droeg geen kunstmatige kleding; ze waren bekleed met een gewaad van licht en heerlijkheid, zoals de engelen dragen. Zolang ze leefden in gehoorzaamheid aan God, bleef dit lichtgewaad hen omhullen.

Na de schepping van Adam werd elk levend wezen tot hem gebracht om van hem een naam te ontvangen; hij zag dat elk een metgezel had, maar onder die alle *'vond hij geen hulp, die bij hem paste'*. *'God zeide: Het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken, die bij hem past.'* De mens was niet bestemd om alleen te zijn; hij zou een gezelschapswezen zijn. Zonder metgezel zou de schoonheid van Eden niet volkomen geweest zijn. Zelfs omgang met engelen zou zijn verlangen naar sympathie en gezelschap niet bevredigd hebben. Er was niemand van dezelfde aard om lief te hebben en te worden bemind.

[22]

God Zelf gaf Adam een metgezellin. Hij verschaftte hem een hulp – iemand die bij hem paste - één die geschikt was zijn metgezellin te zijn, die zijn liefde en sympathie kon delen. Eva werd geschapen uit een rib die uit de zijde van Adam genomen werd, wat wilde zeggen dat ze hem niet mocht overheersen als hoofd, of door hem als minderwaardig onder de voet gelopen, maar dat ze als gelijke naast hem zou staan, om door hem bemind en beschermd te worden. Als deel van de man, been van zijn been, en vlees van zijn vlees, was ze zijn alter ego, en toonde de nauwe band en genegenheid die tussen hen zou bestaan. *'Want niemand haat ooit zijn eigen vlees, maar hij voedt het en koestert het.'* (Efeze 5:29) *'Daarom zal een man (zijn) vader en (zijn) moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn.'* (Efeze 5:31)

God zegende het eerste huwelijk in. Zo heeft deze instelling de Schepper van het universum als oorsprong. *'Het huwelijk is eerbaar'*; (Hebreeën 13:4) het was één van de eerste geschenken van God aan de mens, en het is één van de twee instellingen die Adam na de zondeval meenam uit het paradijs. Wanneer de Goddelijke beginselen in deze verhouding worden beseft en gehoorzaamd, is het huwelijk een zegen; het beveiligd de zuiverheid en het geluk van de mens, het voorziet in zijn sociale behoeften, het verheft de fysieke, intellectuele en morele aard van de mens.

'Voorts plantte de Heere een hof in Eden, in het Oosten, en Hij plaatste daar de mens, die Hij geformeerd had.' Alles wat God gemaakt had, was volmaakt in schoonheid, en niets scheen te ontbreken aan het geluk van het heilige mensenpaar; toch gaf de Schepper hun nog een bewijs van Zijn liefde door voor hen een tuin te maken, bestemd als hun tehuis. In deze tuin waren bomen van elke soort, en vele bomen waren beladen met geurig en heerlijk fruit. Er waren rechtop groeiende wijnranken, die een lust vormden voor het oog en die gebukt gingen onder het gewicht van hun kostelijke vruchten. Het was de taak van Adam en Eva om de wijnranken te vormen tot prieeltjes, waardoor ze een afdak kregen van bladeren, met rijke vruchten. Welriekende bloemen van allerlei kleur en soort waren een lust voor het oog. In het midden van de tuin stond de boom des levens, die in schoonheid alle

andere bomen overtrof. De vruchten ervan zagen eruit als gouden en zilveren appels, en bezaten de eigenschap het leven te verlengen.

De schepping was nu voltooid. *'De hemel en de aarde en al hun heir werden voltooid.'* *'En God zag alles wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed.'* Eden bloeide op aarde. Adam en Eva hadden vrije toegang tot de boom des levens. Geen spoor van zonde of schaduw van dood mis-

[23]

maakte de fraaie schepping. *'De morgensterren juichten tezamen, en al de zonen Gods jubelden.'* (Job 38:7)

De grote Jehova had de grondslagen van de aarde gelegd; Hij had heel de wereld gekleed in het gewaad van schoonheid, en had de aarde gevuld met dingen die de mens kon gebruiken; alle wonderen van land en zee had Hij geschapen. In zes dagen was het grote scheppingswerk voltooid. En God *'rustte op de zevende dag van al het werk dat Hij gemaakt had. En God zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat God scheppende tot stand had gebracht'*. God zag met voldoening neer op het werk Zijner handen. Alles was volkomen, en waardig aan de Maker ervan, en Hij rustte, niet als iemand die vermoeid is, maar als iemand die Zich verlustigt over de resultaten van Zijn wijsheid en goedheid, en de manifestaties van Zijn heerlijkheid.

Na de rust op de zevende dag heiligde God deze dag, of zette hem apart als rustdag voor de mens. Naar het voorbeeld van de Schepper zou de mens op deze geheiligde dag rusten, zodat hij, bij het zien op de hemelen en de aarde, kon nadenken over Gods grote scheppingswerk; en bij het zien van al deze blijken van Gods wijsheid en goedheid, zou zijn hart vervuld worden met liefde en eerbied voor zijn Maker.

In Eden richtte God het gedenkteken op van Zijn scheppingswerk, door Zijn zegen te verbinden aan de zevende dag. De Sabbat werd aan Adam, de vader en vertegenwoordiger van het mensdom, toevertrouwd. De waarneming ervan zou een daad van dankbare erkentelijkheid inhouden van allen die de aarde bewonen, waardoor ze zouden zien dat God hun Schepper en rechtmatige Heerser was en dat zij het werk Zijner handen waren en Zijn onderdanen. In dit opzicht was de instelling van de Sabbat volledig bedoeld als een herdenking, en bestemd voor alle mensen. Niets hierin was schaduwachtig of beperkt tot een bepaald volk.

God zag dat de Sabbat noodzakelijk was voor de mens, reeds in het paradijs. Hij moest zijn eigen belangen en werkzaamheden op één van de zeven dagen ter zijde leggen, om meer ten volle de werken van God te overdenken, en stil te staan bij Zijn macht en goedheid. Hij had een Sabbat nodig om hem levendig te herinneren aan God, en dankbaarheid in hem te wekken, omdat alles wat hij bezat en genoot afkomstig was vanuit de weldoende hand van de Schepper.

God wenst dat de Sabbat de gedachten van de mens zal richten op Zijn geschapen werken. De natuur spreekt tot zijn zintuigen, en verklaart dat er een levende God is, de Schepper, de Heerser boven alles. *'De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt het werk Zijner handen; de dag doet sprake toestromen aan de dag, en de nacht predikt kennis aan*

[24]

de nacht.' (Psalm 19:2-3) De schoonheid die de aarde bekleedt, is een bewijs van Gods liefde. We kunnen deze zien in de eeuwige heuvelen, in de majestueuze bomen, in de ontluikende knoppen en in de bekoorlijke bloemen. Alles spreekt ons van God. De Sabbat,

die wijst op Hem die dit alles heeft gemaakt, vertelt de mens het grote boek van de natuur open te slaan en hierin de wijsheid, de macht en de liefde van de Schepper na te gaan.

Onze stamouders bezaten de mogelijkheid om te zondigen, hoewel ze onschuldig en heilig geschapen waren. God had hen tot vrije morele wezens gemaakt, in staat om de wijsheid en weldadigheid van Zijn karakter, en de juistheid van Zijn eisen te onderscheiden, en met volledige vrijheid gehoorzaam of ongehoorzaam te zijn. Ze zouden omgang hebben met God en met heilige engelen; maar alvorens ze voor eeuwig beveiligd zouden zijn, moest hun trouw op de proef worden gesteld. Reeds bij de schepping van de mens werd aan het toegeven aan eigen verlangens een halt toegeroepen, omdat hier de oorzaak lag van de val van satan. De boom van kennis, die in de nabijheid van de levensboom stond in het midden van de hof, zou een toets van gehoorzaamheid, geloof en liefde van onze stamouders zijn. Hoewel ze vrij waren te eten van elke andere boom, werd hun op straffe des doods verboden van deze boom te eten. Ook werden ze blootgesteld aan de verzoeken van satan; maar als ze aan de verleiding weerstand zouden bieden, zouden ze ten slotte aan zijn macht onttrokken worden, om voor eeuwig Gods gunst te mogen smaken.

God plaatste de mens onder de wet, als een onvermijdelijke voorwaarde voor zijn bestaan. Hij was onderworpen aan Gods bestuur, en een bestuur zonder wet is onmogelijk. God had de mens kunnen scheppen zonder de mogelijkheid Zijn wet te overtreden; Hij had de hand van Adam kunnen weerhouden van het aanraken van de verboden vrucht; maar in dat geval was de mens geen zelfstandig handelend wezen geweest, maar een automaat. Zonder de vrijheid om te kiezen zou zijn gehoorzaamheid niet vrijwillig, maar gedwongen zijn geweest. Zijn karakter had zich niet kunnen ontwikkelen. Zo'n handelwijze zou in strijd geweest zijn met Gods plan in Zijn handelwijze met de bewoners van andere werelden. Het zou beneden de waardigheid van de mens als een redelijk wezen zijn geweest, en zou satans bewering, dat God willekeurig handelde, ondersteund hebben.

God schiep de mens volmaakt; Hij gaf hem edele karaktertrekken, zonder de neiging tot het kwaad. Hij begiftigde hem met grote verstandelijke vermogens, en hield hem de duidelijkste blijken voor van Zijn liefde om hem aan te sporen tot trouw. Volmaakte en altijd durende gehoorzaam-

[25]

heid was de voorwaarde van zijn eeuwig geluk. Op deze voorwaarde had hij toegang tot de boom des levens.

Het tehuis van onze stamouders moest een voorbeeld zijn voor latere tijden, als hun kinderen zich over de aarde zouden verspreiden. Dat tehuis, verfraaid door Gods eigen hand, was geen kostbaar paleis. De mens streeft er in zijn trots naar om schone en kostbare bouwwerken op te richten, en beroemt zich op het werk zijner handen; maar God plaatste Adam in een hof. Deze was zijn woning. De blauwe hemelen vormden het dak; de aarde, met haar bloemenpracht en haar tapijt van levend groen, was de vloer; en de bladerdos van de schaduwrijke bomen diende als prieel. De muren waren behangen met de kostbaarste versierselen - het handwerk van de grote Meester-Kunstenaar. De omgeving van het heilige paar diende als een les voor alle tijden - dat waar geluk niet gevonden wordt in het toegeven aan hoogmoed en luxe, maar in gemeenschap met God door Zijn geschapen werken. Als de mensen minder aandacht zouden schenken aan kunstmatige dingen en zich meer op eenvoud zouden toeleggen, zouden ze meer het doel benaderen waarvoor God hen geschapen had. Trots en eerezucht zijn nooit te verzadigen, maar degenen die werkelijk verstandig zijn, zullen een blijvend genot vinden in datgene wat God voor het geluk van allen bestemd heeft.

Voor de bewoners van Eden gold de taak, de hof te bewaren en deze te onderhouden. Hun bezigheid was niet vermoeiend, maar aangenaam en versterkend. God wilde dat arbeid een zegen voor de mens zou zijn, om zijn geest bezig te houden, zijn lichaam te sterken en zijn geestvermogens te ontwikkelen. Adam vond in verstandelijke en lichamelijke bezigheid één van de grootste genoegens van zijn geheiligd bestaan. En toen hij, als gevolg van zijn ongehoorzaamheid, uit zijn prachtige tehuis werd verdreven, en gedwongen was de stugge grond te bewerken om zijn dagelijks brood te verkrijgen, was deze arbeid, hoe verschillend ook van zijn aangename bezigheid in de hof, een beveiliging tegen verleiding, en een bron van geluk. Zij die werken beschouwen als een vloek, al valt het ook zwaar, begaan een grote vergissing. De rijken zien vaak met verachting neer op de werkende stand, maar dit is volkomen in strijd met Gods bedoeling, toen Hij de mens geschapen had. Wat zijn de bezittingen van de rijksten, vergeleken met de erfenis die Adam ontving? Toch mocht Adam niet stilzitten. Onze Schepper Die weet wat dient voor het geluk van de mens, wees Adam zijn werk aan. Ware levensvreugde wordt slechts gevonden door werkende mannen en vrouwen. De engelen zijn ijverige werkers; ze zijn Gods dienaars om de mensenkinderen terzijde te staan. De Schepper

[26]

heeft geen plaats voor lediggangers.

Zolang ze trouw zouden zijn aan God, zouden Adam en zijn gezellin over de aarde heerschappij voeren. Ze hadden onbeperkt gezag over alle levende wezens. De leeuw en het lam speelden vreedzaam rondom hen, of legden zich neer aan hun voeten. De vrolijke vogels vlogen onbevreesd om hen heen; en terwijl hun blijde gezang opsteeg om hun Schepper te prijzen, paarden Adam en Eva hun dankbetuiging aan de Vader en de Zoon.

Niet alleen stond het heilige paar onder de Vaderlijke zorg van God als Zijn kinderen, ook waren ze leerlingen die onderricht ontvingen van de Schepper. Ze kregen bezoek van engelen en hadden omgang met hun Maker, zonder dat iets deze omgang vertroebelde. De boom des levens bezielde hen met levenskracht, en hun verstandelijke vermogens waren weinig minder dan die van de engelen. De verborgenheden van het zichtbaar universum - *'de wonderwerken van de Volmaakte in kennis'* (Job 37:16) verschaften hun een onuitputtelijke bron van onderricht en genot. De wetten en werken van de natuur, die bijna zesduizend jaar lang onderwerp van studie voor de mens zijn geweest, werden aan hun geest geopenbaard door de Maker en Onderhouder van dit alles. De geheimen van bladeren, bloemen en bomen werden hun duidelijk gemaakt. Adam kende elk levend schepsel, van de machtige leviathan in de wateren tot het insect dat speelde in het zonlicht. Hij had alles een naam gegeven, en was op de hoogte met de aard en gebruiken van al deze dieren. Gods heerlijkheid in de hemelen, de talloze werelden in hun regelmatige omloop, het gewicht van de wolken, de geheimen van licht en geluid, van dag en nacht - dit alles werd door onze stamouders bestudeerd. Op elk boomblad, op elke steen, in elke blinkende ster, in de aarde, de lucht en aan de hemel stond de Naam van God geschreven. De orde en de harmonie van de schepping sprak hen van oneindige macht en wijsheid. Steeds opnieuw ontdekten ze dingen die hun harten vulden met grotere liefde en hun nieuwe redenen tot dank verschaften.

Zolang ze trouw bleven aan de Goddelijke wet, zou hun vermogen om te weten, te genieten, en lief te hebben gedurig toenemen. Ze zouden steeds meer kennis vergaren, nieuwe bronnen van geluk ontdekken, en een beter begrip krijgen van de onmetelijke, oneindige liefde van God.

[27]

Hoofdstuk 3 – De verleiding en de val

Zie Genesis 3

Nu satan niet langer de gelegenheid had om opstand te wekken in de hemel, openbaarde hij zijn vijandschap tegen God door zijn plannen om de ondergang van het mensdom te bewerken. In het geluk en de vrede van het onschuldige paar zag hij een beeld van de heerlijkheid die hij voor altijd verloren had. Gedreven door haat besloot hij hen tot ongehoorzaamheid te verleiden, en de schuld en de straf van de zonde op hen te laden. Hij zou hun liefde veranderen in wantrouwen, en hun lofliederen in verwijten jegens hun Schepper. Zo zou hij niet alleen deze onschuldige wezens dompelen in de ellende waarin hij zich bevond, maar hij zou een blaam werpen op God, en aldus droefheid veroorzaken in de hemel.

Onze stamouders werden gewaarschuwd voor de gevaren die hen bedreigden. Hemelse boden deelden hun de geschiedenis van de val van satan en diens plannen voor hun ondergang mee en openbaarden duidelijker de aard van Gods bestuur, dat de vorst van het kwaad wilde omverwerpen. Door ongehoorzaamheid aan de rechtvaardige geboden van God waren satan en zijn aanhangers gevallen. Hoe belangrijk zou het daarom zijn dat Adam en Eva die wet waardoor alleen orde en recht gehandhaafd konden worden, zouden eren!

Gods wet is even heilig als God zelf. Ze is een openbaring van Zijn wil, een afdruk van Zijn karakter, de uiting van Goddelijke liefde en wijsheid. De harmonie van de schepping is afhankelijk van de volmaakte instemming van alle schepselen, van alles, bezielde zowel als levenloos, met de wet van de Schepper. God heeft wetten gegeven voor het besturen van levende wezens, alsook voor de gang van zaken in de natuur. Alles beantwoordt aan vastgestelde regels, die men niet kan veronachtzamen. Maar hoewel alles in de natuur geleid wordt door natuurwetten, is alleen de mens gehoorzaamheid verschuldigd aan de zedenwet. Aan de mens, het kroonstuk van de schepping, heeft God de macht gegeven Zijn eisen te begrijpen, de juistheid en weldadigheid van Zijn wet te bevatten, en haar geheiligde aanspraken op hem te eerbiedigen; en van de mens eist God stipte gehoorzaamheid.

Evenals de engelen werden de bewoners van Eden op de proef gesteld; hun staat van geluk zou slechts voortduren op voorwaarde van trouw aan de wet van de Schepper. Ze konden gehoorzamen en leven, of ongehoorzaam zijn en sterven. God had hun rijke zegeningen geschon-

[28]

ken, maar als ze Zijn wil zouden veronachtzamen, kon Hij, die de gevallen engelen niet spaarde, ook hen niet sparen; overtreding zou hen beroven van Zijn gaven, en ellende en ondergang zouden hun deel zijn.

De engelen waarschuwden hen dat ze waakzaam moesten zijn voor de list van satan, want hij zou onvermoeid trachten hen te verleiden. Zolang ze God gehoorzaam waren, kon de boze hen geen kwaad berokkenen; want als het nodig was, zou iedere engel in de hemel hen te hulp komen. Als ze standvastig bleven tegen zijn aanvallen, zouden ze even veilig zijn als de hemelse boodschappers. Maar wanneer ze eenmaal zouden toegeven aan de verzoeking, zou hun natuur dusdanig ontaarden, dat ze uit zichzelf geen kracht en bekwaamheid zouden hebben om satan te weerstaan.

De boom der kennis was bedoeld als een toets voor hun gehoorzaamheid en liefde tot God. God had hun van alles wat de hof bood, slechts één ding verboden; maar als ze Zijn wil in dit opzicht zouden veronachtzamen, zouden ze de schuld van de overtreding op

zich laden. Satan zou hen niet overal met zijn verzoeken achtervolgen; alleen bij de verboden boom kon hij hen benaderen. Als ze zouden trachten de aard ervan te onderzoeken, zouden ze blootstaan aan zijn listen. Ze kregen de raad nauwlettend acht te slaan op de waarschuwing die God hun gegeven had, en tevreden te zijn met het onderricht dat ze van Hem ontvangen hadden.

Om zijn werk op bedekte wijze ten uitvoer te brengen, koos satan als werktuig de slang - een vormomming die zijn doel om te verleiden uitstekend van pas kwam. De slang was in die tijd één van de verstandigste en mooiste wezens op aarde. Ze had vleugels, en was een lust voor de ogen terwijl ze rondvloog met een gouden schittering. In de schaduw van de rijk beladen takken van de verboden boom trok ze de aandacht van ieder die ze zag. Zo wachtte de verdeler in deze vredige hof, terwijl hij zijn prooi gadesloeg.

De engelen hadden Eva gewaarschuwd zich niet te verwijderen van haar man, terwijl ze bezig waren met hun dagelijks werk in de hof; in zijn nabijheid zou ze niet zo licht blootstaan aan de verleiding dan wanneer ze alleen zou zijn. Maar terwijl ze geheel opging in haar aangename bezigheid, dwaalde ze ongemerkt van hem af. Toen ze merkte dat ze alleen was, voelde ze zich niet langer veilig, maar ze zette haar vrees opzij, met de gedachte dat ze wijs en sterk genoeg was om het kwaad te onderscheiden en het te weerstaan. Zonder te denken aan de raad van de engelen stond ze al spoedig bij de verboden boom, die ze met een gemengd gevoel van nieuwsgierigheid en bewondering gadesloeg. De vruchten waren prachtig, en ze vroeg zich af waarom God verboden had ervan te eten. Nu nam de verzoeker zijn kans waar. Alsof hij wist wat ze dacht,

[29]

zei hij tot haar: *'God heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof?'* Eva was verrast en opgeschrikt toen ze haar gedachten hoorde uitspreken. Maar de slang ging door op welluidende toon, terwijl ze haar schoonheid prees; en haar woorden behaagden haar. In plaats van te vluchten van de plaats bleef ze dralen, terwijl ze zich verbaasde over het spreken van de slang. Als ze door een wezen, gekleed als de engelen was toegesproken, zou ze bevreesd zijn geweest; maar het kwam geen moment in haar op, dat deze aantrekkelijke slang het werktuig van de gevallen vijand kon zijn.

Op de verleidende vraag van de verzoeker gaf ze ten antwoord: *'Van de vrucht van het geboomte in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom, die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: Gij zult daarvan niet eten noch die aanraken; anders zult gij sterven. De slang echter zeide tot de vrouw: Gij zult geenszins sterven, maar God weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als God zult zijn, kennende goed en kwaad.'*

Door van de vrucht te eten zouden ze volgens hem tot een hogere trap van ontwikkeling klimmen en meer kennis verkrijgen. Zelf had hij van de verboden vrucht gegeten en bijgevolg kon hij nu spreken. En hij deed het voorkomen alsof de Heere deze kennis van hen weerhield uit angst dat ze aan Hem gelijk zouden worden. Op grond van de wonderlijke eigenschappen van de vrucht, waardoor wijsheid en macht hun deel zouden worden, had Hij hun verboden ervan te eten, of de vrucht zelfs maar aan te raken. De verzoeker vertelde, dat de Goddelijke waarschuwing niet werkelijk vervuld zou worden: God had slechts de bedoeling hen af te schrikken. Hoe was het mogelijk, dat ze zouden sterven? Hadden ze niet van de boom des levens gegeten? God wilde hen alleen weerhouden zich verder te ontwikkelen en een groter geluk te leren kennen.

Van de dagen van Adam af tot nu toe is dit satans werk geweest, en hij heeft veel succes gehad. Hij verzoekt mensen om aan Gods liefde te wantrouwen en Zijn wijsheid in twijfel te trekken. Hij probeert gedurig een geest van oneerbiedige nieuwsgierigheid op te

wekken, een rusteloos, weetgierig verlangen om door te dringen in verborgenheden van Goddelijke wijsheid en macht. Velen hebben in hun streven om uit te vinden wat God verborgen heeft gehouden, de waarheden over het hoofd gezien, die Hij geopenbaard heeft en die noodzakelijk zijn voor de zaligheid. Satan verleidt mensen tot ongehoorzaamheid door hen te doen geloven dat ze wonderlijke gebieden van kennis ontdekken. Maar dit alles is misleiding. Opgeblazen door hun ideeën van vooruitgang plaatsen ze, door het

[30]

verwaarlozen van Gods voorschriften, hun voeten op het pad dat leidt naar ondergang en dood.

Satan maakte het onschuldige paar wijs dat ze er beter van zouden worden als ze de wet van God zouden overtreden. Horen wij heden niet een soortgelijke redenering? Velen hebben het over de bekrompenheid van hen die Gods geboden gehoorzamen, terwijl ze voorgeven ruimere opvattingen te hebben en grotere vrijheid te genieten. Dit is een echo van de stem uit het paradijs: *'Ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij als God zijn.'* Satan beweerde dat hij er baat bij gevonden had door te eten van de verboden vrucht, maar hij zei niet dat hij door overtreding uit de hemel verdreven was. Hoewel hij had ontdekt dat zonde een onzegbaar verlies met zich brengt, verborg hij zijn eigen ellende om anderen in dezelfde positie te brengen. Zo kan ook nu de overtreder trachten zijn ware karakter te verbergen; hij kan voorgeven dat hij heilig is; maar zijn verheven belijdenis maakt hem des te gevaarlijker als bedrieger. Hij staat aan de kant van satan, door de wet van God te overtreden, en anderen ertoe te brengen hetzelfde te doen, met als gevolg eeuwige ondergang.

Eva geloofde werkelijk wat satan zei, maar dit geloof redde haar niet van de straf op de zonde. Ze wantrouwde Gods woorden, en dit veroorzaakte haar val. In het oordeel zullen mensen niet veroordeeld worden omdat ze te goeder trouw een leugen geloofd hebben, maar omdat ze de Waarheid niet hebben geloofd, omdat ze verzuimd hebben de Waarheid te leren kennen. Ondanks de drogredenen van satan, is het altijd noodlottig God ongehoorzaam te zijn. Alle lessen die God in Zijn Woord heeft gegeven, zijn bedoeld voor onze lering en vermaning. Ze zijn gegeven om ons te behoeden voor bedrog. Door deze lessen in de wind te slaan brengen we verderf over onszelf. Alles wat strijdig is met Gods Woord, is zeker afkomstig van satan.

De slang plukte de vruchten van de verboden boom en gaf ze in de handen van de aarzelende Eva. Toen herinnerde hij haar aan haar eigen woorden, dat God verboden had de vrucht zelfs aan te raken, opdat ze niet zou sterven. Het eten van de vrucht zou haar evenmin schaden als het aanraken ervan, zo verklaarde hij. Toen ze zag dat er niets gebeurde, kreeg Eva meer moed. Zij *'zag, dat de boom goed was om van te eten, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te worden, en ze nam van zijn vrucht en at'*. Deze was aangenaam van smaak, en terwijl ze at, was het alsof ze nieuwe kracht in zich voelde, terwijl ze zich verbeeldde dat ze tot een hogere trap geraakte. Onbevreesd plukte ze en at. En nu ze zelf overtreden had, werd ze een werk-

[31]

tuig van satan om de ondergang van haar man te bewerkstelligen. In een toestand van vreemde, onnatuurlijke opwindung zocht ze zijn aanwezigheid op, met de verboden vrucht in haar hand, en vertelde hem wat er had plaatsgevonden.

Een trek van droefheid kwam op het gezicht van Adam. Hij scheen verwonderd en verontrust. Op de woorden van Eva gaf hij ten antwoord dat dit de vijand moest zijn geweest

waartegen ze gewaarschuwd waren; en op grond van Gods bevel moest ze nu sterven. Als antwoord vroeg ze hem om te eten, terwijl ze de woorden van de verleider herhaalde dat ze beslist niet zouden sterven. Ze zei, dat dit wel waar moest zijn, want ze had niet het gevoel dat ze God mishaaide, integendeel, ze voelde zich opgewonden en bezielde met nieuw leven, zoals naar haar mening de hemelse boodschappers bezielde.

Adam begreep dat zijn metgezellin Gods gebod overtreden had, en de enige beperking, hen opgelegd als een toets van hun trouw en liefde, had veronachtzaamd. In zijn geest woedde een verschrikkelijke strijd. Hij betreurde het feit, dat hij Eva had laten afdwalen. Maar het feit was geschied; hij zou voor altijd gescheiden zijn van haar, wiens tegenwoordigheid zijn geluk uitmaakte. Hoe zou hij dit kunnen verdragen? Adam had de omgang met God en heilige engelen genoten. Hij had de heerlijkheid van de Schepper gezien. Hij begreep de hoge bestemming van het menselijk geslacht, wanneer het God trouw zou blijven. Toch verloor hij al deze zegeningen uit het oog bij de gedachte, dat hij die ene gave, die hem boven alles dierbaar was, moest verliezen. Liefde, dank, trouw aan de Schepper - dit alles kwam op de achtergrond bij zijn liefde voor Eva. Zij was deel van hem, en hij kon de gedachte aan een scheiding niet verdragen. Hij besepte niet, dat dezelfde Oneindige Macht, Die hem uit het stof der aarde had gemaakt tot een levende, heerlijke gedaante, en die in liefde hem een metgezellin had geschonken, hem een andere metgezellin kon schenken. Hij besloot te delen in haar lot; als zij moest sterven, wilde hij met haar sterven. Ten slotte, zo redeneerde hij, was het niet mogelijk dat de woorden van de wijze slang waarheid waren? Eva stond daar voor hem, even schoon en schijnbaar even onschuldig als voor haar daad van ongehoorzaamheid. Ze openbaarde een grotere liefde jegens hem dan tevoren. Er was geen spoor van dood in haar te ontdekken, en hij besloot de gevolgen te trotseren. Hij nam de vrucht en at haastig.

Na zijn overtreding beeldde Adam zich eerst in dat hij geestelijk hoger stond. Maar spoedig vervulde de gedachte aan zijn zonde hem met schrik. De atmosfeer, die tot nu toe aangenaam en gelijkmatig was, scheen het schuldige mensenpaar te verkillen. De liefde en vrede die de hunne was

[32]

geweest, was verdwenen, en in plaats daarvan hadden ze een schuldgevoel, angst voor de toekomst, en voelden ze zich naakt. Het lichtgewaad dat hen omgaf, verdween, en in plaats daarvan trachtten ze zelf een bedekking te maken; want ze konden niet naakt voor de ogen van God en heilige engelen verschijnen.

Nu begonnen ze de ware aard van hun zonde te beseffen. Adam verweet zijn metgezellin haar dwaasheid hem te verlaten en zich te laten verleiden door de slang; maar beiden troostten zich met de gedachte dat Hij, die hun zoveel blijken van Zijn liefde geschonken had, hun deze ene overtreding wel zou vergeven, of hen niet zo zwaar zou straffen als ze vreesden.

Satan verheugde zich over zijn overwinning. Hij had de vrouw ertoe gebracht Gods liefde te wantrouwen, te twifelen aan Zijn wijsheid, en Zijn wet te overtreden, en door haar had hij de ondergang van Adam bewerkstelligd.

Maar de grote Wetgever zou aan Adam en Eva de gevolgen van hun overtreding bekendmaken. Gods tegenwoordigheid in de hof werd merkbaar. Toen ze nog onschuldig waren, hadden ze vol blijdschap de nadering van hun Schepper verwelkomd; maar nu vluchtten ze bevreesd, en probeerden een schuilplaats te vinden in het donkerste deel van de hof. Maar de Heere riep Adam, en zei tot hem: *'Waar zijt gij? En hij zeide: Toen ik Uw geluid in de hof hoorde, werd ik bevreesd, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij. En Hij*

zeide: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van de boom gegeten, waarvan Ik u verboden had te eten?

Adam kon zijn zonde niet ontkennen of verontschuldigen; maar in plaats van berouw te tonen, trachtte hij de schuld te werpen op zijn vrouw, en dus in feite op God zelf: *'De vrouw, die Gij aan mijn zijde gesteld hebt, die heeft mij van de boom gegeven en toen heb ik gegeten.'* Hij, die uit liefde tot Eva bewust verkozen had de gunst van God, zijn tehuis in het paradijs, en een eeuwig leven van blijdschap prijs te geven, was nu in staat om na zijn val zijn metgezellen, en zelfs de Schepper verantwoordelijk te stellen voor de overtreding. Zo verschrikkelijk is de macht van de zonde.

Toen aan de vrouw gevraagd werd: *'Wat hebt gij daar gedaan?'* antwoordde ze: *'De slang heeft mij verleid en toen heb ik gegeten.'* *'Waarom hebt U de slang geschapen? Waarom hebt U ze in het paradijs toegelaten?'* - dit waren de vragen, opgesloten in haar verontschuldiging voor de zonde. Evenals Adam gaf ze God de schuld van hun zonde. De geest van zelfrechtvaardiging ontstond bij de vader der leugen; onze stamouders gaven eraan toe zodra ze aan de invloed van satan gehoor gaven, en alle zonen en dochters van Adam geven blijk dezelfde geest te bezitten. In plaats

[33]

van ootmoedig hun zonde te belijden, proberen ze zich te dekken door de blaam op anderen te werpen, op de omstandigheden, of op God Zelf - zodat zelfs Zijn zegeningen een oorzaak van aanklacht tegen Hem worden gemaakt.

Hierop sprak de Heere het oordeel uit over de slang: *'Omdat gij dit gedaan hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij leeft.'* Omdat de slang het werktuig van satan was geweest, moest Gods oordeel over haar voltrokken worden. In plaats van het schoonste en meest bewonderde van alle schepselen zou het het verachtelijkste wezen worden, gehaat en gevreesd door mens en dier. De volgende woorden, gericht tot de slang, waren direct van toepassing op satan, en wezen op zijn uiteindelijke nederlaag en ondergang: *'Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar Zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult Het de hiel vermorzelen.'*

Eva kreeg vervolgens te horen dat smart en pijn haar deel zouden zijn. En de Heere zei: *'Naar uw man zal uw begeerte uitgaan, en hij zal over u heersen.'* Bij de schepping had God haar de gelijke van Adam gemaakt. Als ze aan God trouw gebleven waren - in overeenstemming met Zijn wet van liefde - zouden ze altijd met elkaar in overeenstemming hebben geleefd; maar zonde had een wanklank veroorzaakt, en nu kon hun éénheid slechts gehandhaafd, en hun harmonie bewaard blijven door onderwerping van de één aan de ander. Eva was het eerst verzocht, en ze was voor de verleiding bezweken omdat ze zich van haar metgezel had gescheiden, in strijd met Gods gebod. Door haar werd Adam ertoe gebracht te zondigen, en nu werd ze aan haar echtgenoot onderworpen. Als de beginselen van Gods wet door het gevallen mensdom waren geëerbiedigd, zou dit vonnis, hoewel een gevolg van de zonde, een zegen voor hen geweest zijn; maar het feit dat de man misbruik gemaakt heeft van de macht, hem geschonken, heeft het leven van vele vrouwen bitter en zwaar gemaakt.

Eva was volmaakt gelukkig geweest aan de zijde van haar echtgenoot in hun tehuis in Eden; maar evenals de moderne Eva's waande ze meer te kunnen bezitten dan God haar had toegewezen. Door een streven naar een hogere positie viel ze. Een dergelijke ervaring zullen allen meemaken die niet bereid zijn in overeenstemming met Gods plan blijmoedig de plichten van het leven op zich te nemen. In hun streven naar een plaats waarvoor Hij hen

niet geschikt acht, laten velen de plaats open waar ze een zegen hadden kunnen zijn. In hun verlangen naar hogere posities hebben velen

[34]

de vrouwelijke waardigheid en adel van karakter opgeofferd, en het werk dat de Hemel hun had opgedragen, nagelaten.

Tot Adam zei de Heere: *'Omdat gij naar uw vrouw hebt geluisterd en van de boom gegeten, waarvan Ik u geboden had: Gij zult daarvan niet eten, is de aardbodem om uwentwil vervloekt; al zwoegende zult gij daarvan eten zolang gij leeft, en doornen en distelen zal hij u voortbrengen, en gij zult het gewas des velds eten; in het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aardbodem wederkeert, omdat gij daaruit genomen zijt; want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.'*

God wilde niet, dat het zondeloze paar enig kwaad zou kennen. Hij had hun al het goede gegeven en het kwade weerhouden. Maar tegen Zijn gebod in hadden ze van de verboden boom gegeten, en ze zouden ervan blijven eten – ze zouden het kwaad kennen - zolang ze leefden. Van die tijd af zou het mensdom blootstaan aan de verleidingen van satan. In plaats van de weldadige arbeid, die hun tot dusver was aangewezen, zouden onrust en zwaar werk hun deel zijn. Ze zouden onderworpen zijn aan teleurstellingen, droefheid, pijn, en ten slotte zou de dood hen wegnemen.

Heel de natuur zou, gebukt onder de vloek van de zonde, getuigen van de aard en de gevolgen van opstand tegen God. Toen God de mens schiep, stelde Hij hem tot heerser over de aarde en over alle levende wezens. Zolang Adam trouw bleef aan de Schepper, was heel de natuur aan hem onderworpen. Maar toen hij in opstand kwam tegen Gods wet, kwamen de lagere schepselen tegen hem in opstand. Zo zou de Heere in zijn grote barmhartigheid de mens de heiligheid van Zijn wet duidelijk maken en hem, door eigen ervaring, het gevaar tonen om er in de kleinste dingen van af te dwalen.

En het leven van arbeid en zorgen, dat nu het deel van de mens zou zijn, was een blijk van Gods liefde. Deze discipline was noodzakelijk geworden door zijn zonde, om een halt toe te roepen aan zijn eetlust en hartstocht, om zelfbeheersing te ontwikkelen. Het was deel van Gods plan de mens te redden van de ondergang en vernedering door de zonde. De waarschuwing die onze stamouders kregen: *'Ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven'* (Genesis 2:17) - hield niet in dat ze zouden sterven op de dag dat ze van de verboden vrucht aten. Maar op die dag zou het onafwendbaar vonnis worden uitgesproken. Onsterfelijkheid was hun beloofd op voorwaarde van gehoorzaamheid; door ongehoorzaamheid zouden ze het recht op eeuwig leven verbeuren. Op die dag zouden ze gedoemd worden te sterven.

[35]

Om eeuwig te kunnen leven moest de mens voortdurend eten van de boom des levens. Wanneer de toegang tot deze boom hem zou worden ontzegd, zou zijn levenskracht gedurig afnemen tot de dood zou komen. Het was satans bedoeling dat Adam en Eva door ongehoorzaamheid Gods ongenoegen zouden opwekken; en wanneer ze geen vergiffenis zouden ontvangen, hoopte hij dat ze van de boom des levens zouden eten, waardoor zonde en ellende voor altijd zouden blijven bestaan. Maar na de val van de mens kregen heilige engelen opdracht de boom des levens te bewaken. Om deze engelen heen schenen lichtstralen in de vorm van een vlammenend zwaard. Niemand van Adams geslacht zou die scheidsmuur doorbreken om de levensgevende vrucht te plukken; daarom is er geen onsterfelijke zondaar.

De stroom van ellende die volgde op de overtreding van onze stamouders wordt door velen beschouwd als een te zware straf voor zo'n gering vergrijp; en ze trekken de wijsheid en rechtvaardigheid van God in Zijn handelwijze met de mens in twijfel. Wanneer ze echter dieper op deze vraag zouden ingaan, zouden ze bemerken dat ze dwalen. God schiep de mens naar Zijn eigen beeld, vrij van zonde. De aarde zou bevolkt worden met wezens die slechts een weinig minder dan de engelen waren; maar hun gehoorzaamheid moest beproefd worden; want God wilde niet dat de wereld gevuld zou worden met mensen die Zijn wet minachtten. Toch werd Adam niet aan een zware proef onderworpen. En juist omdat de proef zo licht was, werd de zonde zo zwaar aangerekend. Als Adam deze lichte toets niet kon doorstaan, zou hij zeker geen stand gehouden hebben als hem een grote verantwoordelijkheid was opgelegd.

Als Adam een zware proef had moeten doorstaan, zouden zij, wiens harten neigen naar het kwaad, zich verontschuldigd hebben met de woorden: 'Deze zaak is onbelangrijk, en God let niet op die kleine dingen.' Men zou voortdurend overtreden hebben in zaken die als onbelangrijk worden gezien. Maar God maakte duidelijk dat zonde in welke vorm ook voor Hem aanstootgevend is.

Voor Eva leek het van weinig betekenis God ongehoorzaam te zijn door van de verboden boom te eten, en ze bracht haar man ook tot de zonde; maar hun zonde opende de sluizen van ellende naar deze wereld. Wie kan weten op het moment van de verzoeking welke vreselijke gevolgen uit een enkele misstap kunnen voortvloeien?

Velen die leren dat Gods wet niet langer bindend is voor de mens, beweren dat men onmogelijk aan de eisen ervan kan voldoen. Maar als dit waar zou zijn, waarom werd Adam dan gestraft? De zonde van onze

[36]

stamouders bracht schuld en verdriet over de wereld, en zonder Gods goedheid en barmhartigheid zou de mens aan de wanhoop zijn prijsgegeven. Laat niemand zichzelf bedriegen. *'Het loon dat de zonde geeft is de dood.'* (Romeinen 6:23) Gods wet kan nu evenmin straffeloos overtreden worden als in de tijd dat het vonnis werd uitgesproken over de vader van het mensdom.

Na de val mochten Adam en Eva niet langer in Eden blijven. Vurig smeekten ze te mogen blijven in het tehuis van hun onschuld en blijdschap. Ze beleden dat ze geen recht hadden op deze verblijfplaats, maar beloofden dat ze in de toekomst strikt gehoorzaam zouden zijn aan God. Ze kregen echter te horen dat hun natuur door de zonde ontaard was, hun kracht om het kwaad te weerstaan was verminderd en had voor satan de weg gebaad voor verdere verleidingen. In hun staat van onschuld hadden ze toegegeven aan de verleiding; en nu zouden ze minder kracht hebben weerstand te bieden.

Nederig en met onuitsprekelijke droefheid verlieten ze hun prachtig tehuis en gingen heen om een woonplaats te zoeken op de aardbodem, die vervloekt was. De atmosfeer, die eerst zo zacht en gelijkmatig was, wisselde nu sterk, en genadig voorzag de Heere hen van een kleed van huiden als bescherming tegen hitte en kou.

Toen ze in het verwelken van de bloemen en het vallen van de bladeren de eerste tekenen van ontbinding zagen, treurden Adam en zijn metgezellin dieper dan mensen nu treuren over hun doden. De dood van tere, mooie bloemen was een bron van verdriet, maar toen de statige bomen hun bladeren lieten vallen, werden ze zich duidelijker bewust dat de dood het lot van elk levend voorwerp is.

De hof van Eden bleef nog lang op aarde nadat de mens hieruit verdreven was. Het gevallen mensdom kon nog lange tijd zien op het tehuis van onschuld, waarvan de ingang werd afgesloten door engelen. Aan de door engelen bewaakte poort van het paradijs werd

Gods heerlijkheid geopenbaard. Hierheen kwamen Adam en zijn zonen om God te aanbidden. Hier vernieuwden ze hun beloften om te gehoorzamen aan die wet waarvan de overtreding hen uit het paradijs verdreven had. Toen de ongerechtigheid de wereld steeds meer vulde en de goddeloosheid van de mensen oorzaak was van hun ondergang door de zondvloed, nam de hand die de hof van Eden geplant had, deze hof weg van de aarde. Doch wanneer eenmaal alles hersteld zal worden, als er *'een nieuwe hemel en nieuwe aarde'* (Openbaring 21:1) zullen zijn, zal deze hof heerlijker dan ooit hersteld worden.

Dan zullen degenen die Gods geboden bewaard hebben, zitten onder de boom des levens; en in alle eeuwigheid zullen de bewoners van zonde-

[37]

loze werelden in die prachtige hof een voorbeeld zien van Gods volmaakte schepping, onberoerd door de vloek van de zonde - een voorbeeld van wat deze aarde zou zijn geweest als de mens had beantwoord aan het heerlijk plan van de Schepper.

[38]

Hoofdstuk 4 – Het Verlossingsplan

De val van de mens vulde heel de hemel met smart. De wereld, die God gemaakt had, was misvormd door de vloek van de zonde, en haar inwoners waren gedoemd tot ellende en dood. Er scheen geen uitweg voor hen die de wet hadden overtreden. Engelen staakten hun lofliederen. Er heerste rouw in de hemelse hoven over de ondergang, veroorzaakt door de zonde.

De Zoon van God, de majesteitelijke Bevelhebber van de hemel, was met medelijden bewogen voor het gevallen mensdom. Zijn hart was vol medeleven toen Hij de ellende van de verloren wereld zag. Goddelijke liefde echter had een plan bedacht waardoor de mens gered kon worden. De verbroken wet van God eiste het leven van de zondaar. In heel het universum was er slechts Eén die ten behoeve van de mens aan haar eisen kon voldoen. Daar Gods wet even heilig is als God zelf, kon slechts Eén, aan God gelijk, verzoening doen voor de overtreding ervan. Alleen Christus kon de gevallen mens verlossen van de vloek van de wet en hem weer in harmonie brengen met de hemel. Christus zou de schuld en de schande van de zonde op Zich nemen - zonde, zo stuitend voor een heilig God, dat deze een scheiding zou teweëgbrengen tussen Vader en Zoon. Christus zou afdalen tot de diepte van ellende om het gevallen mensdom te redden.

Bij de Vader pleitte Hij ten behoeve van de zondaar, terwijl heel de hemel de resultaten afwachtte met onbeschrijfelijke spanning. Lang duurde dit geheime onderhoud - de raad van de vrede - voor de gevallen mens. Het verlossingsplan was gemaakt vóór de grondlegging van de aarde; want Christus is het *'Lam, dat geslacht is sedert de grondlegging der wereld'*. (Openbaring 13:8) Toch kostte het zelfs de Koning van het universum strijd om Zijn Zoon te geven voor de schuldige mens. Maar *'alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe'*. (Johannes 3:16) Hoe ondoordringelijk is het verlossingsplan! Hoe groot de liefde van God voor een wereld die Hem niet liefhad! Wie beseft de diepte van deze liefde, die alle kennis te boven gaat? Tot in alle eeuwigheid zullen onsterfelijke wezens, in hun streven deze onbegrijpelijke liefde te bevatten, zich verbazen en aanbidden.

God zou Zich openbaren in Christus, *'de wereld met Zichzelf verzoenende'*. (2 Korinthiërs 5:19) De mens was zodanig ontaard door de zonde, dat hij onmogelijk uit zichzelf in harmonie kon komen met Hem, Wiens natuur zuiver

[39]

en goed is. Maar nadat Christus de mens had verlost van de veroordeling van de wet, kon Hij hem Goddelijke kracht schenken om het menselijk pogen te steunen. Zo konden door berouw tot God en geloof in Christus de gevallen kinderen van Adam opnieuw *'kinderen Gods'* (1 Johannes 3:2) worden.

Het enige plan waardoor de zaligheid van de mens verzekerd kon worden, kostte de hemel een oneindig offer. De engelen konden zich niet verheugen toen Christus hun het verlossingsplan openbaarde, want ze zagen dat de zaligheid van de mens hun geliefde Gebieder een onzegbaar leed zou kosten. Bedroefd en verwonderd luisterden ze naar Zijn woorden toen Hij hun vertelde dat Hij moest neerdalen uit de zuiverheid en vrede van de hemel, de heerlijkheid en vreugde en onsterfelijkheid ervan moest verlaten om in aanraking te komen met de ontaarde wereld, om smart, schande en dood te ondergaan. Hij zou staan tussen de zondaar en de straf voor de zonde; toch zouden slechts weinigen Hem aannemen

als de Zoon van God. Hij zou Zijn hoge positie als de Majesteit van de hemel verlaten, op aarde verschijnen en zich vernederen als een mens, en door eigen ervaring bekend worden met de smarten en verzoeken waaraan de mens blootstond. Dit alles zou noodzakelijk zijn om *'hun, die verzocht worden, te hulp te komen'*. (Hebreeën 2:18) Wanneer Zijn taak als Leraar volbracht zou zijn, moest Hij overgeleverd worden in de handen van goddeloze mensen, en onderworpen worden aan elke denkbare belediging en pijniging die satan kon uitdenken. Hij moest de pijnlijkste dood ondergaan, opgeheven tussen hemel en aarde als een schuldige zondaar. Hij moest lange uren van zielsmart doormaken, zo verschrikkelijk dat de engelen het niet zouden kunnen aanzien, maar hun gezichten zouden bedekken. Hij moest zielsangst doorstaan, wanneer Zijn Vader het aangezicht voor Hem zou verbergen, terwijl de schuld van de overtreding - het gewicht van de zonden van de gehele wereld - op Hem zou rusten.

De engelen wierpen zich neer aan de voeten van hun Gebieder en boden aan, hun leven te geven als offer voor de mens. Maar het leven van een engel kon de schuld niet voldoen; alleen Hij, Die de mens geschapen had, kon hem verlossen. Toch zouden de engelen een aandeel hebben in het verlossingsplan. Christus werd *'voor een korte tijd beneden de engelen gesteld vanwege het lijden des doods'*. (Hebreeën 2:9) Wanneer Hij de natuur van de mens op Zich zou nemen, zou Zijn kracht niet gelijk zijn aan de hunne, en zouden ze Hem dienen, om Hem te sterken en te bemoedigen in Zijn lijden. Ze zouden ook *'dienende geesten'* zijn, uitgezonden om ten dienste te zijn van hen die het heil zouden *'beërven'*. (Hebreeën 1:14) Ze zouden de gelovigen

[40]

bewaren voor de macht van boze engelen en voor de duisternis, waarin satan hen wilde houden.

Wanneer de engelen het lijden en de vernedering van hun Heer zouden aanschouwen, zouden ze vervuld worden met droefheid en verontwaardiging, en ze zouden wensen Hem uit de handen van Zijn moordenaars te verlossen; maar ze mochten niet tussenbeide komen om datgene wat ze zagen, te voorkomen. Het maakte deel uit van het verlossingsplan, dat Christus zou lijden onder de smaad en spot van goddeloze mensen, en Hij was bereid dit alles te ondergaan om de Redder van de mens te worden.

Christus verzekerde de engelen dat Hij velen door Zijn dood zou vrijkopen, en hem die het geweld des doods had, zou vernietigen. Hij zou het koninkrijk dat de mens door overtreding had verloren, terugwinnen, en de verlostten zouden het samen met Hem beërven, om er voor altijd te wonen. Zonde en zondaars zouden uitgedelgd worden, om nooit weer de vrede van de hemel of van de aarde te verstoren. Hij vroeg de engelenschare in te stemmen met het plan waarin Zijn Vader had toegestemd, en zich te verblijden dat door Zijn dood de gevallen mens met God verzoend kon worden.

Nu vulde onuitsprekelijke blijdschap de hemel. De heerlijkheid van een verlost wereld overtrof zelfs de zielsangst en het offer van de Vorst des levens. Door heel de hemel weerklonk het loflied dat eenmaal boven de velden rond Bethlehem gehoord zou worden: *'Ere zij God in den hoge, en vrede op aarde bij mensen des welbehagens.'* (Lukas 2 :14) Met groter vreugde dan bij de schepping *'juichten de morgensterren tezamen, en jubelden al de zonen Gods'*. (Job 38:7)

De mens ontving de eerste aanduiding van de verlossing in het vonnis, uitgesproken over satan in de hof van Eden. De Heere verklaarde: *'Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, tussen uw zaad en haar Zaad, dit zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de hiel vermorzelen.'* (Genesis 3:15) Dit vonnis, uitgesproken ten aanhoren van onze stamouders, was voor hen een belofte. Terwijl er werd gesproken over strijd tussen de mens en satan,

werd tevens verklaard dat de macht van de grote vijand éénmaal verbroken zou worden. Adam en Eva stonden als misdadigers voor de rechtvaardige Rechter en wachtten op het vonnis, als gevolg van hun overtreding; maar alvorens ze de woorden hoorden die spraken van een leven van zwoegen en van smart, dat hun deel zou zijn, of de woorden dat ze tot stof zouden wederkeren, hoorden ze woorden die hun hoop schonken. Hoewel ze als gevolg van de macht van de vijand moesten lijden, konden ze uitzien naar een toekomstige overwinning.

[41]

Toen satan hoorde dat er vijandschap zou bestaan tussen hem en tussen de vrouw, tussen zijn zaad en haar Zaad, wist hij dat zijn werk om de menselijke natuur te verderven, onderbroken zou worden; dat op één of andere wijze de mens in staat gesteld zou worden om zijn macht te weerstaan. Toen het verlossingsplan meer volledig werd ontvouwd, verheugde satan zich echter met zijn engelen over het feit dat hij, na de val van de mens veroorzaakt te hebben, de Zoon van God kon neerhalen uit Zijn verheven positie. Hij verklaarde dat tot dusver zijn plannen succes hadden gehad, en dat Christus bij Zijn komst als mens eveneens overwonnen kon worden, zodat op deze wijze de verlossing van het mensdom verhinderd kon worden.

Hemelse engelen maakten onze stamouders meer bekend aangaande het plan dat tot hun zaligmaking was uitgedacht. Adam en zijn metgezellin kregen de verzekering dat ze, ondanks hun grote zonde, niet aan de macht van satan zouden worden overgelaten. De Zoon van God had aangeboden een verzoening tot stand te brengen ten koste van Zijn eigen leven, ter wille van hun overtreding. Een proeftijd zou hun worden geschonken, en door berouw en geloof in Christus zouden ze weer kinderen van God kunnen worden.

Het offer, als gevolg van hun overtreding, openbaarde aan Adam en Eva het heilig karakter van Gods wet; en ze zagen als nooit tevoren de schuld van de zonde en haar rampzalige gevolgen. In hun zelfverwijt en smart smeekten ze dat de straf niet Hem zou treffen, Wiens liefde de oorzaak van hun vreugde was geweest; liever droegen zij en hun nakomelingen de straf. Ze kregen te horen dat de wet van Jehova de grondslag van Zijn bestuur is in de hemel en op de aarde, en dat zelfs het leven van een engel niet aanvaard kon worden als offer voor de overtreding ervan.

Niet één van de geboden kon veranderd of weggedaan worden om de mens in zijn gevallen staat te helpen; maar Gods Zoon, Die de mens had geschapen, kon een verzoening voor hem tot stand brengen. Zoals Adams overtreding jammer en dood had gebracht, zou het offer van Christus leven en onsterfelijkheid brengen.

Niet alleen de mens, ook de aarde kwam door de zonde in de macht van de boze en zou door het verlossingsplan hersteld worden. Bij zijn schepping kreeg Adam de heerschappij over deze aarde. Maar omdat hij bezweek voor de verleiding, kwam hij onder de macht van satan. *'Door wie men overmeesterd is, diens slaaf is men.'* (2 Petrus 2:19) Toen de mens de gevangene van satan werd, ging zijn heerschappij over in handen van zijn meester. Zo werd satan de *'god dezer wereld'*. (2 Korinthe 4:4) Hij had onrechtmatig

[42]

heerschappij verkregen over de aarde, die oorspronkelijk aan Adam gegeven was. Maar Christus zou door Zijn offer, dat de straf voor de zonde betaalde, niet alleen de mens verlossen, maar ook het gebied dat hij verloren had. Alles wat door de eerste Adam verloren ging, zal door de tweede Adam hersteld worden. De profeet zegt: *'En gij, Schaapstoren, Ofel der dochter Sions, tot u zal genaken en komen de heerschappij van voorheen, het*

koningschap der dochter van Jeruzalem.' (Micha 4:8) En de apostel Paulus ziet op de verlossing *'van het volk, dat Hij Zich verworven heeft'*. (Efeze 1:14) God schiep de aarde als een woonplaats voor heilige, gelukkige wezens. De Heere heeft de aarde geformeerd en haar gemaakt; *'Hij heeft haar bevestigd, Hij heeft haar niet geschapen, dat ze ledig zou zijn, maar geformeerd, opdat men daarin wonen zou'* (Jesaja 45:18) Dat doel zal in vervulling gaan wanneer de aarde, vernieuwd door Gods macht, en bevrijd van zonde en smart, de eeuwige woonplaats van de verlostten wordt. *'De rechtvaardigen beërven het land en wonen daarin voor immer.'* (Psalm 37:29) *'En niets vervloekts zal er meer zijn. En de troon van God en van het Lam zal daarin zijn en Zijn dienstknechten zullen Hem vereren.'* (Openbaring 22:3)

In zijn staat van onschuld had Adam vrije omgang gehad met Zijn Maker; maar zonde had een scheiding veroorzaakt tussen God en de mens, en alleen de verzoening door Christus kon aan deze scheiding een einde maken en de zegenrijke verbinding van de hemel naar de aarde mogelijk maken. De mens was nog steeds niet in staat rechtstreeks tot zijn Schepper te naderen, maar God zou door middel van Christus en engelen met hem omgaan.

Zo werden aan Adam belangrijke voorvallen in de geschiedenis van de mensheid geopenbaard, vanaf de tijd dat het vonnis in Eden was uitgesproken tot de zondvloed, en daarna, tot de eerste komst van Gods Zoon. Hij zag dat hoewel het offer van Christus voldoende was om heel de wereld te redden, velen een leven in zonde zouden verkiezen boven het tonen van berouw en gehoorzaamheid. Misdaad zou in latere geslachten steeds toenemen, en de vloek van de zonde zou steeds zwaarder rusten op het mensdom, op de dieren, en op de aarde. Het leven van de mensen zou door de zonde verkort worden; ze zouden zowel lichamelijk als geestelijk achteruitgaan, tot de wereld vervuld zou zijn met alle mogelijke ellende. Door toe te geven aan eetlust en hartstochten zouden de mensen niet langer in staat zijn de grote Waarheden van het verlossingsplan te bevatten. Toch zou Christus, trouw aan het doel waarvoor Hij de hemel verliet, belang blijven stellen in de mens, en hem uitnodigen met zijn gebreken en tekortkomingen tot Hem te komen. Hij zou voorzien in het tekort van allen die in geloof tot Hem zouden komen. En steeds zou-

[43]

den er enkelen zijn die een kennis omtrent God zouden behouden, en onbesmet zouden leven temidden van een toenemende ongerechtigheid.

Het offerstelsel werd door God ingesteld om de mens gedurig te herinneren aan de zonde om daardoor deze te belijden en geloof te tonen in de beloofde Verlosser. Het was bedoeld om het gevallen mensdom te doordringen van het feit dat zonde dood veroorzaakt. Voor Adam was het offeren van het eerste slachtoffer een pijnlijke aangelegenheid. Hij moest het leven nemen, dat alleen God kon geven. Voor de eerste maal aanschouwde hij de dood, en hij wist dat wanneer hij God gehoorzaamd had, er nooit een mens of dier zou zijn gestorven. Toen hij het onschuldige offer doodde, beefde hij bij de gedachte dat zijn zonde het leven kostte van het vlekkeloze Lam van God. Dit schouwspel bracht hem tot een levendiger besef van de grootte van zijn schuld, die alleen door de dood van Gods geliefde Zoon kon uitgedelgd worden. En hij verwonderde zich over de oneindige goedheid die zo'n losprijs wilde betalen om de schuldigen te redden. Een ster van hoop verlichtte het duister van de verschrikkelijke toekomst, en verlichtte de wanhoop ervan.

In het verlossingsplan lag echter meer opgesloten dan alleen de redding van de mens. Niet alleen voor dit doel kwam Christus naar deze aarde; het was niet om alleen aan de bewoners van deze kleine planeet de wet van God in haar ware licht te openbaren; maar het was om Gods karakter voor heel het heelal te rechtvaardigen. Naar dit gevolg van Zijn

offer - de invloed op de bewoners van andere werelden, zowel als op de mens - zag de Heiland naar uit toen Hij kort voor Zijn kruisdood zei: *'Nu gaat er een oordeel over deze wereld; nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden; en als Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken.'* (Johannes 12:31-32) Door de dood van Christus zou niet alleen de hemel weer openstaan voor de mens, maar voor het ganse heelal zouden God en Zijn Zoon gerechtvaardigd worden ten opzichte van hun handelwijze met satan. De eeuwigheid van Gods wet zou bevestigd worden, en de aard en de gevolgen van de zonde zouden geopenbaard worden.

Vanaf het begin ging de strijd om de wet van God. Satan had geprobeerd aan te tonen dat God onrechtvaardig, dat Zijn wet gebrekkig was, en dat het welzijn van het universum eiste dat deze veranderd zou worden. Door de wet aan te vallen was het zijn bedoeling het gezag van de Maker ervan omver te werpen. In deze strijd zou getoond worden of de Goddelijke wet gebrekkig was en veranderd moest worden, ofwel dat deze volmaakt en onveranderlijk was.

[44]

Toen satan uit de hemel verdreven was, besloot hij deze aarde tot zijn rijk te maken. En toen hij Adam en Eva met succes verleid had, dacht hij dat hij deze wereld in zijn macht had; 'want,' zei hij, 'ze hebben mij gekozen als heerser'. Hij beweerde dat de zondaar onmogelijk vergiffenis kon ontvangen; dat daarom de gevallen mens zijn rechtmatige onderdaan was, en dat de wereld hem toebehoorde. God echter gaf Zijn geliefde Zoon - Die aan Hem gelijk was - om de straf van de overtreding te dragen, en verschaftte op deze wijze een mogelijkheid waardoor de mens opnieuw Zijn gunst kon bezitten, en de weg naar zijn verloren tehuis kon terugvinden. Christus nam de verlossing van de mens en de redding van de wereld uit de greep van satan, op Zich. De grote strijd, die in de hemel was begonnen, zou op deze wereld beslist worden, op het terrein dat satan als zijn eigendom beschouwde.

Heel het universum verbaasde zich dat Christus Zich zou vernederen om de gevallen mens te redden. Dat Hij, die de werelden bestuurde, ze in hun banen leidde, voorzag in de behoeften van elk van Zijn schepselen in zijn uitgestrekt gebied - dat Hij bereid zou zijn Zijn heerlijkheid prijs te geven om de menselijke natuur op Zich te nemen, was een verborgenheid die zondeloze wezens van andere werelden niet konden doorgronden. Toen Christus naar deze wereld kwam in de gedaante van een mens, sloegen allen Hem met intense belangstelling gade op Zijn weg van de kribbe naar het kruis. Heel de hemel was getuige van de beledigingen die Hem werden aangedaan, en besepte dat satan de drijfveer van dit alles was. Ze zagen hoe tegengestelde machten opkwamen; hoe satan duisternis, zorg en verdriet over de mens bracht, terwijl Christus dit alles trachtte op te heffen. Ze sloegen de strijd gade tussen licht en duisternis, terwijl deze feller werd. En toen Christus in Zijn laatste strijd aan het kruis uitriep: *'Het is volbracht!'* (Johannes 19:30) weerklonk een triomfkreet op elke wereld en in de hemel zelf. De grote strijd, die zolang op deze wereld had gewoed, was nu beslist, en Christus was overwinnaar. Zijn dood was het antwoord op de vraag of de liefde van Vader en Zoon groot genoeg was om een offer te kunnen brengen. Satan had zijn ware aard geopenbaard als leugenaar en moordenaar. Het was nu duidelijk dat de geest die hij openbaarde onder de mensen waarover hij gezag uitoefende, dezelfde was als die welke hij geopenbaard zou hebben indien hij de kans had gekregen de engelen te besturen. Eenstemmig loofde het trouw gebleven universum Gods bestuur.

Als de wet veranderd had kunnen worden, was het mogelijk geweest de mens te redden zonder het offer van Christus; maar het feit, dat Christus Zijn leven moest geven voor de gevallen mens, geeft te kennen dat Gods wet

[45]

nooit de zondaar vrijstelt aan haar eisen te gehoorzamen. Het wordt duidelijk, dat het loon van de zonde de dood is. Toen Christus stierf, was de ondergang van satan zeker. Maar als de wet aan het kruis was afgeschaft, zoals velen beweren, had Christus de doodsangst en de dood slechts ondergaan om satan te geven wat hij eiste; dan had de vorst der duisternis getriomfeerd, en waren zijn aanvallen op Gods bestuur juist gebleken. Het feit dat Christus de straf droeg voor de overtreding van de mens, is een machtig argument voor alle geschapen wezens dat de wet onveranderlijk is; dat God rechtvaardig, barmhartig en zelfverloochenend is; en dat oneindige gerechtigheid en barmhartigheid samen gaan onder Zijn bestuur.

[46]

Hoofdstuk 5 – Kaïn en Abel op de proef gesteld

Zie Genesis 4:1-15

Kaïn en Abel, de zonen van Adam, waren heel verschillend van karakter. Abel bezat een geest van trouw aan God; hij zag in de handelwijze van de Schepper met het gevallen mensdom recht en barmhartigheid, en hij nam vol dankbaarheid de hoop op verlossing aan. Maar Kaïn koesterde opstandige gevoelens, en morde tegen God vanwege de vloek die over de aarde en over het mensdom was uitgesproken door de zonde van Adam. Hij liet zijn gedachten dezelfde richting volgen die tot de val van satan had geleid - toegeven aan zelfverheffing en het in twijfel trekken van Gods gerechtigheid en gezag.

Deze broers werden op de proef gesteld, zoals Adam vroeger op de proef was gesteld, om te zien of ze Gods Woord zouden geloven en gehoorzamen. Ze wisten van de voorzieningen die getroffen waren voor de redding van de mens en begrepen het offerstelsel dat God geboden had. Ze wisten dat ze door deze offeranden hun geloof moesten tonen in de Heiland, op Wie de offeranden heenwezen, en hun afhankelijkheid van Hem erkennen op vergeving; en ze wisten dat ze, door in te stemmen met het Goddelijk plan voor hun verlossing, lieten zien dat ze Gods wil gehoorzaam wilden zijn. Zonder bloedstorting was geen vergeving mogelijk; ze moesten hun geloof in het bloed van Christus als de beloofde verzoening tonen door de eerstelingen van de kudde te offeren. Daarenboven moesten de eerstelingen van de bodem als een dankoffer aan God gebracht worden.

De beide broers richtten hun altaren op en brachten een offer. Abel bracht een offer van zijn kudde, zoals de Heere geboden had. *'En de Heere sloeg acht op Abel en zijn offer.'* Vuur daalde neer uit de hemel en verteerde het offer. Maar Kaïn veronachtzaamde het duidelijke bevel van de Heere en bracht slechts een offer van vruchten. Er was geen blijk uit de hemel dat zijn offer werd aangenomen. Abel drong er bij zijn broer op aan God te naderen op de voorgeschreven wijze, maar zijn aandringen had slechts tot gevolg dat Kaïn zich vast voornam zijn eigen wil te volgen. Als de oudste voelde hij zich verheven boven de raad van zijn broer, en hij verachtte diens raad.

[47]

Kaïn kwam tot God met morren en ongeloof in zijn hart aangaande het beloofde offer, en de noodzaak voor slachtoffers. Zijn gave openbaarde geen berouw over de zonde. Evenals nu met velen het geval is, zag hij het als een bewijs van zwakte om nauwkeurig de weg te volgen die God had aangeduid en alleen te vertrouwen op de verzoening van de beloofde Zaligmaker. Hij koos de weg van onafhankelijkheid. Hij wilde er door zijn eigen verdienste komen. Hij wenste geen lam te brengen en het bloed te mengen met zijn offer, maar wilde zijn vruchten brengen, de voortbrengselen van zijn arbeid. Hij bracht zijn offer als een gunst aan God, waardoor hij Gods goedkeuring trachtte te verwerven. Kaïn gehoorzaamde door een altaar te bouwen en een offer te brengen, maar toonde slechts een gedeeltelijke gehoorzaamheid. Het belangrijkste gedeelte, het besef dat hij een Verlosser nodig had, bleef achterwege.

Wat de geboorte en de godsdienstige opleiding van beide broers betrof, was er geen verschil. Beiden waren zondaars, en beiden waren zich bewust van Gods aanspraken op eerbied en aanbidding. Uitwendig was er geen verschil in hun godsdienst, maar verder was het verschil tussen beide groot. *'Door geloof heeft Abel Gode een beter offer gebracht dan Kaïn.'* (Hebreeën 11:4) Abel begreep de grote beginselen van het verlossingswerk. Hij zag zich als een zondaar en hij zag zonde, en de dood als de straf op de zonde, tussen zijn ziel

en de omgang met God staan. Hij bracht het offerdier, het geofferde leven, en erkende op deze wijze de aanspraken van de wet die geschonden was. Door het vergoten bloed zag hij heen naar het toekomstig Offer, Christus, stervend aan het kruis op Golgotha; en in vertrouwen op de verzoening die daar tot stand kwam, had hij het getuigenis dat hij rechtvaardig was en dat zijn offer werd aanvaard.

Kaïn had dezelfde gelegenheid om deze waarheden te kennen en te aanvaarden als Abel. Hij was niet het slachtoffer van een willekeurige keus. Het was niet zo dat de ene broer door God werd aangenomen, terwijl de ander werd verworpen. Abel koos geloof en gehoorzaamheid; Kaïn koos ongeloof en opstand. Hier lag de kern van de zaak.

Kaïn en Abel stellen twee klassen voor die in deze wereld tot het einde toe bestaan. Eén groep aanvaardt het aangewezen Offer voor de zonde; de anderen vertrouwen op hun eigen verdiensten; hun offer maakt geen aanspraak op Goddelijke tussenkomst, en kan daarom de mens nooit met God verzoenen. Alleen door de verdiensten van Jezus kunnen onze overtredingen vergeven worden. Zij die geen behoefte voelen aan het bloed van Christus, die menen dat ze zonder Goddelijke genade, door hun eigen werken Gods goedkeuring kunnen wegdragen, maken dezelfde ver-

[48]

gissing als Kaïn. Als ze het reinigende bloed niet aannemen, staan ze veroordeeld. Er is geen andere voorziening getroffen om van de macht van de zonde bevrijd te worden.

De aanbidders die het voorbeeld van Kaïn navolgen, vormen het grootste deel van de mensheid; want bijna elke valse godsdienst berust op hetzelfde beginsel - dat de mens op zijn eigen werken kan vertrouwen om zalig te worden. Sommigen beweren dat het mensdom geen behoefte heeft aan verlossing, maar aan ontwikkeling - dat het zichzelf kan verbeteren, verhogen en hervormen. Evenals Kaïn meende Gods gunst te verkrijgen door een offer waaraan het bloed van het slachtoffer ontbrak, verwachten deze mensen dat de mensheid zich kan verhogen tot de hoogte van Gods maatstaf zonder gebruik te maken van de verzoening. De geschiedenis van Kaïn laat zien wat de uitkomst moet zijn. Het laat zien wat de mens zonder Christus zal worden. De mens heeft uit zichzelf geen kracht zich te veranderen. Hij is niet geneigd tot God, maar tot het kwaad. Alleen Christus is onze hoop. *'Er is onder de hemel geen andere naam aan de mensen gegeven, waardoor wij moeten behouden worden.'* *'En de behoudenis is in niemand anders.'* (Handelingen 4:12)

Oprecht geloof, dat volledig vertrouwt op Christus, komt tot uiting in gehoorzaamheid aan al Gods geboden. Van de dagen van Adam tot op onze dagen is Gods wet het middelpunt geweest van de grote strijd. Altijd zijn er mensen geweest die aanspraak gemaakt hebben op Gods gunst, ondanks het feit dat ze Zijn geboden veronachtzaamd hebben. Maar de Schriften maken duidelijk dat het geloof *'volkomen'* wordt uit de werken, en dat zonder daden van gehoorzaamheid, geloof *'dood'* (Jakobus 2:22,17) is. Hij die voorgeeft God te kennen *'en Zijn geboden niet bewaart, is een leugenaar, en in die is de waarheid niet'*. (1 Johannes 2:4)

Toen Kaïn zag dat zijn offer niet werd aanvaard, was hij boos op God en op Abel; hij was boos omdat God niet het offer aannam van de mens in plaats van het door Hem geboden offer, en hij was toornig op zijn broer omdat deze verkoos God te gehoorzamen in plaats van tegen Hem in opstand te komen. Ondanks het feit dat Kaïn Gods gebod in de wind sloeg, liet God hem niet aan zijn eigen lot over, maar verwaardigde Hij Zich van gedachten te wisselen met de man die zich zo onredelijk toonde. En de Heere zei tot Kaïn: *'Waarom zijt gij toornig en waarom is uw gelaat betrokken?'* Door een hemelse bode werd Gods waarschuwing gegeven: *'Moogt gij het niet opheffen, indien gij goed handelt? Doch indien gij niet goed handelt, ligt de zonde als een belager aan de deur.'* De keuze lag bij

Kaïn. Als hij wilde vertrouwen op de verdiensten van de beloofde Verlosser, en Gods eisen wilde gehoorzamen, zou hij zijn goedkeuring wegdragen. Maar als hij toegaf aan ongeloof en

[49]

overtreding, zou hij geen reden hebben om te klagen dat God hem had verworpen.

In plaats van zijn oude zonde te erkennen, bleef Kaïn klagen over Gods onrechtvaardigheid, en bleef hij afgunst en haat jegens Abel koesteren. Toornig maakt hij zijn broer verwijten, en probeerde hij hem ertoe te brengen aan Gods handelwijze te twijfelen. Zachtmoedig, doch onbevreesd en standvastig verdedigde Abel Gods gerechtigheid en goedheid. Hij wees Kaïn op zijn fouten en trachtte hem te overtuigen dat hij ongelijk had. Hij wees op Gods geduld door het leven van hun ouders te sparen, terwijl Hij hen terecht met de dood had kunnen straffen, en maakte duidelijk dat God hen liefhad, anders zou Hij niet Zijn Zoon gegeven hebben om onschuldig de straf te dragen, die zij verdiend hadden. Dit alles maakte de toorn van Kaïn alleen maar groter. Zijn verstand en zijn geweten zeiden hem dat Abel gelijk had; maar hij was razend dat iemand die zich steeds aan zijn raad gehouden had, het nu waagde met hem van mening te verschillen en dat hij hem niet kon overhalen tegen God in opstand te komen. In zijn woede doodde hij zijn broer.

Kaïn haatte en doodde zijn broer, niet omdat Abel iets verkeerd gedaan had, maar *'omdat zijn werken boos waren en die van zijn broeder rechtvaardig.'* (1 Johannes 3:12) Zo hebben altijd slechte mensen degenen gehaat die beter waren dan zijzelf. Abels leven van gehoorzaamheid en geloof was een gedurige aanklacht tegen Kaïn. *'Een ieder, die kwaad bedrijft, haat het licht, en gaat niet tot het licht, opdat zijn werken niet aan de dag komen.'* (Johannes 3:20) Hoe duidelijker Gods getrouwe dienstknechten het licht van de hemel weerspiegelen, des te helderder worden de zonden van de goddelozen openbaar, en deze zijn vastbesloten hen te verderven die hun rust verstoren.

De moord op Abel was het eerste voorbeeld van de vijandschap die volgens God zou bestaan tussen de slang en tussen het zaad van de vrouw - tussen satan en zijn onderdanen en Christus en Diens volgelingen. Door de zonde van de mens had satan zeggenschap gekregen over het mensdom, maar Christus zou hen in staat stellen zijn juk af te schudden. Wanneer een ziel door geloof in het Lam van God de dienst van de zonde vaarwel zegt, wordt satans toorn opgewekt. Het heilige leven van Abel weerlegde satans bewering dat de mens onmogelijk de wet van God kan gehoorzamen. Toen Kaïn, bezielde met de geest van de boze, zag dat hij Abel niet kon overhalen, was hij zo razend, dat hij zijn leven nam. En overal waar mensen opkomen voor Gods wet, zal dezelfde geest zich openbaren. Deze geest heeft door de eeuwen heen het schavot opgericht en de brandstapels ontstoken voor de volgelingen van Christus. Maar de wreedheden, toegepast op de volgelingen van Jezus, vinden hun oorsprong bij satan en zijn

[50]

scharen, omdat ze hen niet kunnen overhalen. Het is de woede van een verslagen vijand. Elke martelaar voor Jezus stierf als een overwinnaar. De profeet zegt: *'Zij hebben hem overwonnen (de oude slang, die genaamd wordt duivel en de satan) door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad, tot in de dood.'* (Openbaring 12:11,9)

Kaïn, de moordenaar, werd al spoedig geroepen om van zijn misdaad rekenschap te geven. *'De Heere zeide tot Kaïn: Waar is uw broeder Abel? En hij zeide: Ik weet het niet;*

ben ik mijns broeders hoeder?' Kaïn was zo ver gegaan, dat hij het bewustzijn van Gods alomtegenwoordigheid had verloren. Dus nam hij zijn toevlucht tot bedrog om zijn schuld te verbergen.

Opnieuw zei de Heere tot Kaïn: 'Wat hebt gij gedaan? Hoor, het bloed van uw broeder roept tot Mij van de aardebodem.' God had Kaïn de gelegenheid gegeven zijn zonde te belijden. Hij had tijd gekregen om na te denken. Hij was zich bewust van de enorme schuld van hetgeen hij gedaan had en van het bedrog waartoe hij zijn toevlucht genomen had om zijn schuld te bedekken; maar nog steeds was hij opstandig, en het oordeel kon niet langer uitblijven. Gods stem, die eerst waarschuwend en vermanend had gesproken, uitte nu de verschrikkelijke woorden: 'En nu, vervloekt zijt gij, ver van de bodem, die zijn mond heeft opengesperd om het bloed van uw broeder van uw hand te ontvangen. Wanneer gij de aardebodem bewerken zult, zal zij u zijn volle opbrengst niet meer geven; een zwerver en een vluchteling zult gij op de aarde zijn.'

Hoewel Kaïn de dood had verdiend op grond van zijn misdaden, spaarde een barmhartige Schepper zijn leven, en stelde hem in staat zich te bekeren. Maar Kaïn verhardde zijn hart, moedigde opstand tegen Gods bestuur aan, en werd de stamvader van een geslacht van opstandige zondaars. Deze ene afvallige werd, onder leiding van satan, een verleider van anderen; en zijn voorbeeld en invloed oefenden een demoraliserende macht uit, tot de aarde zo verdorven en met geweld vervuld was, dat de ondergang niet kon uitblijven.

Door het leven van de eerste moordenaar te sparen, toonde God aan het ganse heelal een les die betrekking had op de grote strijd. De duistere geschiedenis van Kaïn en zijn afstammelingen was een beeld van wat gebeurd zou zijn als God de zondaar eeuwig had laten leven om zijn opstand tegen God te openbaren. Gods verdraagzaamheid maakte de goddelozen alleen maar brutaler en uitdagender in hun ongerechtigheid. Vijftien eeuwen nadat het vonnis over Kaïn was uitgesproken, was het heelal getuige

[51]

van de vrucht van zijn invloed en voorbeeld in de misdaad en het verderf dat op aarde was. Het was duidelijk dat het doodvonnis, uitgesproken over het gevallen mensdom, op grond van overtreding van Gods wet, zowel rechtvaardig als barmhartig was. Hoe langer mensen leefden in zonde, des te meer werden ze verhard. Het vonnis van God maakte een eind aan een loopbaan van ongebreidelde ongerechtigheid, en bevrijdde de wereld van de invloed van hen die in hun opstand verhard waren; en dit vonnis bleek eerder een zegen dan een vloek.

Satan is met alle energie en onder tal van vermommingen gedurig bezig om het karakter en het bestuur van God te verdraaien. Door goed georganiseerde plannen en wonderlijke macht streeft hij ernaar de bewoners van deze wereld onder zijn invloed te houden. God, de Oneindige en Alwijze, voorziet het einde vanaf het begin, en met betrekking tot Zijn handelwijze aangaande het kwaad waren Zijn plannen verreikend en alles omvattend. Het was Zijn bedoeling niet alleen een eind te maken aan de opstand, maar aan heel het heelal de aard van de opstand duidelijk te maken. Bij het ontvouwen van Gods plan werden Zijn rechtvaardigheid en barmhartigheid openbaar, en werden Zijn wijsheid en gerechtigheid in Zijn straffen van het kwaad in haar ware licht gezien.

De zondeloze bewoners van andere werelden sloegen met grote belangstelling de gebeurtenissen op deze aarde gade. In de toestand van de wereld vóór de zondvloed zagen ze beelden die duidelijk maakten wat de gevolgen zouden zijn geweest als Lucifer zijn gezag had kunnen vestigen in de hemel, door het verwerpen van het gezag van Christus en het terzijde stellen van Gods wet. In deze zondaars van de wereld vòór de zondvloed zagen

zij de onderdanen waarover satan zijn invloed deed gelden. De gedachten van de mensenharten waren alleen boos. Elke emotie, elke drijfveer en gedachte, was in strijd met de Goddelijke beginselen van zuiverheid, vrede en liefde. Het was een voorbeeld van de ontzagwekkende ontaarding als gevolg van satans streven, Gods schepselen los te maken van de beperkingen van Zijn heilige wet.

Door wat geopenbaard werd in deze grote strijd, wenst God de beginselen van Zijn bestuur te demonstreren, die door satan en door hen die hij misleid heeft, onjuist zijn voorgesteld. Ten slotte zal Zijn gerechtigheid door heel de wereld erkend worden, hoewel deze erkenning te laat zal komen om de opstandelingen te redden. God heeft de algehele goedkeuring van het heelal, als Hij van stap tot stap Zijn grote plan ten uitvoer brengt. Ten slotte zal het zijn hoogtepunt vinden in de volkomen uitdelging van de opstand. Dan zal gezien worden dat allen die Gods geboden hebben prijsgegeven, zich aan de kant van satan hebben gesteld in hun strijd tegen

[52]

Christus. Als de vorst dezer wereld geoordeeld zal worden, en allen die zich met hem verenigd hebben zijn lot zullen delen, zal het ganse heelal als getuige van dit vonnis uitroepen: *'Rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij, Koning der volkeren!'* (Openbaring 15:3)

[53]

Hoofdstuk 6 – Seth en Henoch

Zie Genesis 4:25-6:2

Adam kreeg een andere zoon, als erfgenaam van Gods belofte, die erfgenaam van het geestelijk geboorterecht zou worden. De naam Seth, aan deze zoon gegeven, wil zeggen: 'vastgesteld' of 'plaatsvervanger'. *'Want', zei zijn moeder, 'God heeft mij een andere zoon gegeven in plaats van Abel; hem immers heeft Kaïn gedood.'* Seth had een edeler gestalte dan Kaïn of Abel, en leek meer op Adam dan zijn andere zonen. Hij had een edel karakter, en volgde de voetsporen van Abel. Toch erfde hij geen grotere natuurlijke goedheid dan Kaïn. Betreffende de schepping van Adam wordt gezegd: *'Naar de gelijkenis Gods maakte Hij hem'*; maar de mens kreeg na de zondeval *'(een zoon) naar zijn gelijkenis, als zijn beeld'*. Terwijl Adam zondeloos werd geschapen, naar het beeld van God, erfde Seth, evenals Kaïn, de gevallen natuur van zijn ouders. Maar hij verkreeg ook kennis aangaande de Verlosser en kreeg onderricht in gerechtigheid. Door Gods genade diende en eerde hij God; en hij werkte zoals Abel had gewerkt als hij was blijven leven, om de gedachten van zondige mensen te richten op gehoorzaamheid aan hun Schepper.

'En ook aan Seth werd een zoon geboren, en hij noemde hem Enos. Toen begon men de Naam des Heeren aan te roepen.' De gelovigen hadden God steeds aanbeden; maar toen er meer mensen kwamen, werd het verschil tussen beide klassen duidelijker. Eén klasse was trouw aan God, terwijl de andere minachting en ongehoorzaamheid openbaarde.

Vóór de zondeval hadden onze stamouders de Sabbat gevierd, die in het paradijs was ingesteld; en na hun verdrijving uit de hof van Eden bleven ze deze dag heiligen. Ze hadden de bittere vrucht van ongehoorzaamheid geproefd, en hadden geleerd wat ieder die Gods geboden overtreedt, vroeg of laat ontdekt, dat Gods geboden heilig en onveranderlijk zijn, en dat de straf bij overtreding zeker niet zal uitblijven. De Sabbat werd geëerd door alle kinderen van Adam die trouw bleven aan God. Maar Kaïn en zijn nakomelingen hadden geen respect voor de dag waarop God had gerust. Zij kozen hun eigen tijd om te werken en te rusten, zonder zich te storen aan Gods gebod.

Toen Kaïn door God vervloekt was, verliet hij het gezin van zijn vader. Eerst had hij het bewerken van de grond gekozen als bezigheid, en nu stichtte hij een stad en noemde deze naar zijn oudste zoon. Hij had de te-

[54]

genwoordigheid van God verlaten, de belofte van een hersteld paradijs verworpen, om bezittingen en genoegens te vergaren op de aarde, die gebukt ging onder de vloek van de zonde, en hij stond op deze wijze aan het hoofd van de grote groep mensen die de god van deze wereld vereren. Ze stoorden zich niet aan God en Zijn bedoelingen met de mens. Aan de zonde van moord, waarin Kaïn was voorgegaan, voegde Lamech, de vijfde van Adam, veelwijverij toe, en vol grootspraak erkende hij God slechts in het feit dat deze Kaïn zou wreken. Abel had een leven op het land geleid, terwijl hij in tenten woonde, en de nakomelingen van Seth volgden dezelfde leefwijze, terwijl ze zich beschouwden als *'vreemdelingen en bijwoners op aarde'*, op zoek naar *'een beter, dat is een hemels, vaderland'*. (Hebreeën 11:13,16)

Een tijd lang bleven beide groepen gescheiden. Het geslacht van Kaïn, dat zich verspreidde vanuit hun oorspronkelijke woonplaats, koos de vlakten en dalen waar de kinderen van Seth hadden gewoond; en dezen trokken zich terug in de bergen, om te ontkomen aan hun verderfelijke invloed, en stichtten daar hun woonplaats. Zolang deze

scheiding duurde, bleven ze God in waarheid dienen. Maar na verloop van tijd begonnen ze zich geleidelijk te vermengen met de bewoners van de vlakten. Deze vermenging had ernstige gevolgen. *'De zonen Gods zagen, dat de dochters der mensen schoon waren.'* De kinderen van Seth, aangetrokken door de schoonheid van de dochters van Kaïn's afstammelingen, mishaagden de Heere door met hen een verbintenis aan te gaan. Velen van de aanbidders van God werden tot zonden verleid door de verleidingen waaraan ze nu gedurig blootstonden, en ze verloren hun bijzonder, geheiligd karakter. Door zich te vermengen met hen die ontaard waren, begonnen ze in woord en daad op hen te gelijken; de beperkingen van het zevende gebod werden veronachtzaamd, *'en zij namen zich daaruit vrouwen, wie zij maar verkozen'*. De kinderen van Seth sloegen de weg van Kaïn in; ze richtten hun geest op wereldse voorspoed en vermaken en verzaakten Gods geboden. De mensen hadden geen verlangen God te leren kennen; *'het is duister geworden in hun onverstandig hart'*. Daarom gaf God hen over aan *'een verwerpelijk denken'*. (Romeinen 1:21,28) Zonde verbreidde zich als een dodelijke melaatsheid over de aarde. Gedurende bijna duizend jaar leefde Adam temidden van hen, en was getuige van de gevolgen van de zonde. Getrouw trachtte hij de stroom van het kwaad te stuiten. Hij had bevel gekregen zijn nakomelingen te onderwijzen in de weg des Heeren; en zorgvuldig bewaarde hij datgene wat God hem had geopenbaard, en gaf dit door aan latere geslachten. Aan zijn kinderen en kindskinderen tot in het negende geslacht beschreef hij de gelukkige en heilige staat van de mens in het paradijs, en herhaalde de

[55]

geschiedenis van de zondeval, terwijl hij hen vertelde van het lijden, waardoor God hem had geleerd hoe noodzakelijk het was Zijn geboden te gehoorzamen, en tevens verklaarde hij hun de genadige voorzieningen die getroffen waren voor hun redding. Toch waren er maar weinigen die gehoor gaven aan zijn woorden. Dikwijls werd hij overladen met verwijten, omdat zijn zonde zo'n ellende over zijn nakomelingen had gebracht.

Het leven van Adam was een leven van smart, vernedering en zelfverwijt. Toen hij Eden verliet, vervulde de gedachte dat hij moest sterven, hem met ontzetting. Voor het eerst kwam hij in aanraking met de dood in het menselijk gezin, toen Kaïn, zijn eerstgeborene, zijn broeder doodde. Vervuld met het bitterste zelfverwijt over zijn eigen zonde en dubbel getroffen door de dood van Abel en de verwerping van Kaïn, ging Adam onder zielesmart gebukt. Hij zag het toenemend verderf, dat tenslotte zou uitlopen op een vernietiging van deze wereld door een zondvloed; en hoewel het doodvonnis, door Zijn Maker over hem uitgesproken, in het begin verschrikkelijk had geleden, was hij, nadat hij bijna duizend jaar lang de gevolgen van de zonde had gadegeslagen, dankbaar dat God een eind maakte aan een leven van lijden en smart.

Ondanks de goddeloosheid van de oude wereld was die tijd geen periode van onwetendheid en onkunde, zoals men vaak heeft gedacht. De mensen kregen de kans een hoge mate van zedelijke en verstandelijke kennis te vergaren. Ze bezaten grote lichamelijke en geestelijke krachten, en de mogelijkheden om godsdienstige zowel als wetenschappelijke kennis te verkrijgen, kenden huns gelijke niet. Het is een vergissing te veronderstellen dat hun verstand zich later ontwikkelde omdat ze veel ouder werden; hun verstandelijke vermogens ontwikkelden zich integendeel vroegtijdig, en zij, die God vreesden en in overeenstemming leefden met Zijn wil, namen toe in kennis en wijsheid zolang ze leefden. Als beroemde geleerden uit onze dagen vergeleken zouden kunnen worden met mensen van dezelfde leeftijd die voor de zondvloed leefden, zouden ze zowel verstandelijk als lichamelijke verre hun mindere zijn. Naarmate de leeftijd van de mens korter is geworden, en zijn lichaamskrachten zijn afgenomen, zijn zijn verstandelijke vermogens achteruit gegaan.

Heden zijn er mensen die zich gedurende een periode van twintig tot vijftig jaar toeleggen op de studie, en de wereld heeft de grootste bewondering voor hetgeen ze bereiken. Maar hoe gering zijn deze resultaten, vergeleken met die van mensen wiens verstandelijke en lichamelijke vermogens zich gedurende eeuwen ontwikkelden!

[56]

Het is waar dat de mensen uit onze moderne tijd voordeel kunnen trekken uit de successen van hun voorgangers. Mensen met een geweldig verstand die gestudeerd en geschreven hebben, hebben de resultaten van hun werk nagelaten aan hun nakomelingen. Maar zelfs met deze feiten voor ogen, wat betreft menselijk kunnen, waren de mensen vroeger een stuk voor op de mensen van nu. Honderden jaren leefde in hun midden de man die naar Gods beeld geschapen was, en die door de Schepper 'goed' was genoemd - de man die door God was onderwezen in alle dingen aangaande deze stoffelijke wereld. Adam had van de Schepper het verslag van de schepping geleerd; zelf was hij gedurende negen eeuwen getuige geweest van de geschiedenis; en hij deelde zijn kennis mee aan zijn nakomelingen. De mensen in die tijd hadden geen boeken en geen geschreven verslagen; maar behalve hun grote lichamelijke en verstandelijke krachten bezaten ze een sterk geheugen, in staat om op te nemen en te onthouden wat hun werd meegedeeld, en op hun beurt gaven ze dit weer door aan hun nageslacht. En gedurende honderden jaren leefden er zeven generaties gelijktijdig op aarde, die het voordeel hadden elkaar te kunnen raadplegen, en voordeel te trekken uit de kennis en ervaringen van elkaar.

De kansen om God te leren kennen door Zijn werken zijn sindsdien nooit geëvenaard. En in plaats van een tijdperk van duisternis op godsdienstig gebied, was het een tijdperk van licht. Heel de wereld had de gelegenheid onderricht te ontvangen van Adam, en degenen die de Heere vreesden, hadden ook Christus en de engelen als leraars. Tevens hadden ze een zwijgend getuigenis van de waarheid door de hof van God, die zovele eeuwen op aarde bleef. Aan de door engelen bewaakte ingang van het paradijs werd Gods heerlijkheid geopenbaard, en hierheen kwamen de eerste aanbidders. Hier werden altaren opgericht, en offeranden gebracht. Hier hadden ook Kaïn en Abel hun offers gebracht, en had God Zich verwaardigd met hen te spreken.

Scepticisme kon het bestaan van Eden niet loochenen zolang deze hof zichtbaar was en haar ingang bewaakt werd door blinkende engelen. De volgorde van de schepping, het doel van de hof, de geschiedenis van de beide bomen, zo nauw verbonden met de bestemming van de mens, waren onweerlegbare feiten. En het bestaan en het oppergezag van God, de verplichting van Zijn wet, waren waarheden waaraan men niet kon twijfelen zolang Adam leefde.

Ondanks de steeds groter wordende ongerechtigheid waren er een aantal heilige mannen die, verheven en veredeld door hun omgang met God, leefden als in gemeenschap met de hemel. Het waren mensen met

[57]

een geweldig verstand, die tot geweldige dingen in staat waren. Ze hadden een grootse en heilige roeping - een rechtvaardig karakter te ontwikkelen, een les van godzaligheid te leren, niet alleen aan mensen uit hun dagen, maar ook aan latere geslachten. Slechts enkelen van hen worden in de Schrift genoemd; maar in alle eeuwen had God trouwe getuigen, trouwhartige aanbidders.

Van Henoch staat geschreven dat hij op vijfenzestigjarige leeftijd een zoon kreeg. Nadien wandelde hij nog driehonderd jaar met God. In deze eerste jaren had Henoch God

lief en vreesde Hem, terwijl hij Zijn geboden bewaarde. Hij was één uit deze rij van heiligen, de beschermers van het ware geloof en voorvaders waren van het beloofde Zaad. Van de lippen van Adam had hij de sombere geschiedenis van de zondeval vernomen, maar ook de moedgevende belofte van Gods genade; en hij zag uit naar de komende Verlosser. Maar na de geboorte van zijn eerste zoon bereikte Henoeh een hogere ervaring; hij kwam in nauwer contact met God. Hij beseftte duidelijker zijn eigen verplichtingen en verantwoordelijkheden als zoon van God. En als hij de liefde van het kind zag voor de vader, het simpele vertrouwen in diens bescherming; als hij de diepe liefde voor zijn zoon voelde in zijn hart, leerde hij een belangrijke les over de wonderbaarlijke liefde van God voor de mens in het geven van Zijn Zoon, en het vertrouwen dat Gods kinderen kunnen stellen in hun hemelse Vader. De eindeloze, ondoorgroondelijke liefde van God door middel van Christus werd dag en nacht het onderwerp van zijn gedachten; en met heel zijn wezen trachtte hij die liefde te openbaren aan de mensen in wiens midden hij leefde.

Henoeh wandelde niet met God in geestverrukking of in een visioen, maar in alle dagelijkse plichten. Hij was geen kluizenaar, die zich geheel van de wereld afzonderde; want hij moest een werk voor God in deze wereld verrichten. In zijn gezin en in zijn omgang met anderen, als echtgenoot en vader, als vriend en burger, was hij een standvastige trouwe dienstknecht van God. Zijn hart was in overeenstemming met Gods wil; want *'gaan er twee tezamen, zonder dat zij het eens geworden zijn?'* (Amos 3:3) En dit geheiligd leven duurde driehonderd jaar lang. Er zijn niet veel christenen, die niet bereid zouden zijn een meer ernstig en toegewijd leven te leiden als ze wisten dat ze nog slechts korte tijd te leven hadden, of dat de komst van Christus aanstaande was. Maar het geloof van Henoeh werd sterker, zijn liefde werd vuriger met het verstrijken der jaren.

Henoeh was een man met een goed ontwikkeld verstand en een uitgebreide kennis; hij werd geëerd door bijzondere openbaringen van God; toch was hij door een gedurig contact met de hemel, met het bewustzijn

[58]

van Gods grootheid en volmaaktheid steeds voor ogen, één van de nederigste mensen. Hoe nauwer zijn band met God was, des te dieper was zijn besef van eigen zwakheid en onvolkomenheid.

Bedroefd door de toenemende slechtheid van de goddelozen, en bevreesd dat hun ongeloof zijn eerbied voor God zou verzwakken, vermeid Henoeh de omgang met hen, en bracht veel tijd door in de eenzaamheid, waar hij mediteerde en bad. Zo zocht hij de Heere en trachtte Zijn wil beter te verstaan, om deze te kunnen volbrengen. Voor hem was het gebed de adem van de ziel; hij leefde in de atmosfeer van de hemel.

Door middel van heilige engelen openbaarde God aan Henoeh Zijn plan om de wereld door een zondvloed te verdelgen, en tevens openbaarde Hij hem meer ten volle het verlossingsplan. Door de Geest der profetie voerde Hij hem door de eeuwen heen naar de geslachten die na de zondvloed zouden leven, en toonde hem de grote gebeurtenissen, verbonden met de wederkomst van Christus en het einde van de wereld.

Henoeh maakte zich ook zorgen aangaande de doden. Het kwam hem voor dat rechtvaardigen en goddelozen tezamen tot stof zouden wederkeren, en dat dit het einde zou zijn. Hij zag niet over het graf heen. In profetische gezichten kreeg hij onderricht aangaande de dood van Christus, en zag Zijn komst in heerlijkheid, vergezeld van alle heilige engelen, om Zijn volk uit de graven te roepen. Hij zag ook de verdorven toestand van de wereld kort voor Christus' wederkomst - dat er een trots, aanmatigend, eigenzinnig geslacht zou zijn, dat de enige God en de Heere Jezus Christus zou verloochenen, de wet zou vertreden, en de verzoening zou verachten. Hij zag de rechtvaardigen gekroond met eer en heerlijkheid, en

de goddelozen verbannen uit Gods tegenwoordigheid, terwijl ze door vuur vernietigd werden.

Enoch werd een prediker der gerechtigheid, om aan anderen bekend te maken wat God hem had geopenbaard. Zij die de Heere vreesden, zochten deze heilige man, om een zegen te ontvangen uit zijn onderricht en zijn gebeden. Hij werkte ook in het openbaar, en predikte Gods boodschap aan allen die naar deze waarschuwendende woorden wilden luisteren. Zijn werk was niet beperkt tot de nakomelingen van Seth. In het land waarheen Kaïn gevlucht was voor Gods tegenwoordigheid, maakte de profeet de dingen bekend die in gezichten aan hem geopenbaard waren. *'Zie,'* verklaarde hij, *'de Heere is gekomen met Zijn heilige tienduizenden, om over allen de vierschaar te spannen en alle goddelozen te straffen voor al hun goddeloze werken.'* (Judas 14-15)

Hij vreesde niet de zonde te bestraffen. Terwijl hij Gods liefde verkondigde aan de mensen van zijn tijd, en hen smeekte hun boze wegen de

[59]

rug toe te keren, bestrafte hij de heersende ongerechtigheid en waarschuwde de mensen van zijn generatie dat de overtreder zeker kon zijn van het oordeel. Het was de Geest van Christus, Die door Enoch sprak; deze Geest is niet alleen openbaar in het uiten van liefde, medeleven en smekingen; het zijn niet alleen aangename dingen, die door heilige mannen gesproken worden. God legt in hart en mond van Zijn boodschappers waarheden die scherper zijn dan een tweesnijdend zwaard.

Gods macht, die door Zijn dienstknecht werkte, was voelbaar voor hen die luisterden. Sommigen gaven gehoor aan de waarschuwingen, en keerden hun zonden de rug toe; maar velen spotten met de ernstige boodschap en gingen stoutmoedig voort op hun goddeloze wegen.

In deze laatste dagen hebben Gods dienstknechten een soortgelijke boodschap voor de wereld, en deze zal eveneens in ongeloof en spot aangehoord worden. De oude wereld verwierp de waarschuwendende woorden van hem die wandelde met God. Zo zal de laatste generatie de waarschuwingen van Gods gezanten lichtvaardig opnemen.

Temidden van zijn werkzaam leven bleef Enoch trouw aan zijn omgang met God. Hoe meer werk hem wachtte, des te ernstiger waren zijn gebeden. Van tijd tot tijd onttrok hij zich aan het openbare leven. Nadat hij voor een tijd onder de mensen had vertoefd, en door woord en daad voor hen had gewerkt, trok hij zich terug om enige tijd in de eenzaamheid door te brengen, terwijl hij hongerde en dorstte naar die Goddelijke kennis die alleen God kan verschaffen. Terwijl hij zo met God verkeerde, weerkaatste Enoch steeds meer het Goddelijk beeld. Zijn gelaat blonk van een heilig licht, hetzelfde licht dat scheen op het gelaat van Jezus. Wanneer hij aan het eind van deze perioden weer verscheen, zagen zelfs de ongelovige vol ontzag de afdruk van de hemel op zijn gelaat.

De goddeloosheid van de mensen was tot zo'n hoogte gestegen, dat hun ondergang werd aangekondigd. Met het verstrijken van de jaren groeide de menselijke schuld, en naderden de dreigende wolken van Gods oordeel. Toch ging Enoch, de geloofsheld, door met waarschuwen, aandringen en smeken om de vloed van ongerechtigheid te keren en het tijdstip van de wraak tegen te houden. Hoewel zijn waarschuwingen veronachtzaamd werden door een zondig, genot zoekend volk, had hij getuigenis dat hij God behaagde, en hij bleef getrouw strijden tegen het toenemend kwaad, tot God hem wegnam uit een wereld van zonde naar de zuivere blijdschap van de hemel. De mensen van die generatie hadden gespot met de dwaasheid van hem die geen goud of zilver zocht, of streefde naar bezit. Maar het hart van Enoch was gericht op eeuwige schatten. Hij had de hemelse

[60]

stad aanschouwd. Hij had de Koning gezien in Zijn schoonheid in Sion. Zijn geest, zijn hart, zijn gesprekken waren in de hemel. Hoe groter de ongerechtigheid werd, des te ernstiger was zijn verlangen naar Gods huis. Terwijl hij nog op aarde was, leefde hij door geloof in de hemelse gewesten.

'Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien.' (Matthéüs 5:8) Gedurende driehonderd jaar had Henoch gestreefd naar zuiverheid van hart, om in harmonie te leven met de hemel. Gedurende drie eeuwen had hij gewandeld met God. Van dag tot dag had hij verlangd naar een nauwere verbinding; steeds nauwer was deze band geworden, tot God hem opnam. Hij had op de drempel van de eeuwigheid gestaan, met slechts één stap tussen hem en het land van de heiligen; nu werden de poorten geopend; de omgang met God op aarde begonnen, werd voortgezet, en hij ging door de poorten van de heilige stad - de eerste mens om daar binnen te gaan.

Op aarde werd zijn verlies gevoeld. De stem die dagelijks in waarschuwing en onderricht was gehoord, werd gemist. Sommigen, zowel rechtvaardigen als goddelozen, waren getuigen geweest van zijn opneming, en in de hoop hem te vinden in één van de plaatsen van afzondering, zochten degenen die hem liefhadden, ijverig naar hem, zoals later de zonen der profeten zochten naar Elia, maar hun zoeken was vergeefs. Ze deelden mee dat hij er niet was, want God had hem weggenomen.

Door de verheerlijking van Henoch wilde de Heere een belangrijke les leren. Er bestond een gevaar dat de mensen moedeloos zouden worden, vanwege de gevolgen van Adams zonde. Velen stonden op het punt uit te roepen: 'Wat helpt het ons dat we de Heere hebben gevreesd en Zijn geboden hebben gehoorzaamd, nu er zo'n zware vloek rust op het mensdom en éénmaal allen zullen sterven?' Maar het onderricht dat God aan Adam gaf, dat door Seth herhaald en door Henoch werd bekrachtigd, nam de somberheid en duisternis weg, en gaf de mens hoop, dat, zoals door Adam de dood was gekomen, zo zou door de beloofde Verlosser leven en onsterfelijkheid komen. Satan wilde de mens doen geloven dat er geen beloning was voor de gelovigen, of straf voor de goddelozen, en dat de mens onmogelijk Gods geboden kon gehoorzamen. Maar in het geval van Henoch verklaart God dat *'Hij een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken'*. (Hebreeën 11:6) Hij laat zien wat Hij doen wil voor hen die Zijn geboden bewaren. De mens kreeg te horen dat het mogelijk is de wet van God te gehoorzamen; dat zelfs temidden van zonde en verderf de mogelijkheid bestond door middel van Zijn kracht weerstand te bieden aan de verleiding, en zuiver en heilig te worden. Ze zagen in zijn voorbeeld het geluk van zo'n leven; en zijn verheerlijking was een bewijs van de waarheid

[61]

van zijn profetie over de toekomst, met de beloning van blijdschap, heerlijkheid en onsterfelijk leven voor de gehoorzamen, en van veroordeling, ellende en dood voor de overtreder.

'Door het geloof is Henoch weggenomen zodat hij de dood niet zag... Want vóórdat hij werd weggenomen, is van hem getuigd, dat hij Gode welgevallig was geweest.' (Hebreeën 11:5) Temidden van een wereld die door haar goddeloosheid gedoemd was onder te gaan, leefde Henoch een leven van een dusdanige verbondenheid met God, dat de dood over hem geen zeggenschap had. Het Goddelijk karakter van de profeet stelt de staat van heiligheid voor, die allen moeten bezitten die van de aarde gekocht zullen zijn (Openbaring 14:3) ten tijde van Jezus' wederkomst. Evenals in de tijd van de zondvloed zal ongerechtigheid de overhand hebben. Terwijl de mensen de ingevingen van hun verdorven

hart volgen en de leer van een misleidende filosofie aannemen, zullen ze in opstand leven tegen het gezag van de hemel. Maar evenals Henoeh zal Gods volk streven naar zuiverheid van hart en overeenstemming met Zijn wil, tot ze volkomen het beeld van Christus weerkaatsen. Evenals Henoeh zullen ze de wereld waarschuwen voor de wederkomst des Heeren en voor de oordelen die de overtreder te wachten staan, en door geheiligde wandel en voorbeeld zullen ze de zonden van de goddelozen veroordelen. Zoals Henoeh werd opgenomen naar de hemel eer de wereld door water ten onder ging, zo zullen de levende heiligen opgenomen worden van de aarde eer deze door vuur wordt verwoest. De apostel zegt: *'Allen zullen wij niet ontslapen, maar allen zullen wij veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, bij de laatste bazuin.'* (1 Korinthiërs 15:51-52) *'Want de Heere zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener bazuin Gods, nederdalen van de hemel, en zij, die in Christus gestorven zijn, zullen het eerst opstaan; daarna zullen wij, levenden, die achterbleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Heere tegemoet in de lucht, en zó zullen wij altijd met de Heere wezen. Vermaant elkander dus met deze woorden.'* (1 Thessalonicenzen 4:16-18)

[62]

Hoofdstuk 7 – De Zondvloed

Zie Genesis 6 en 7

In de dagen van Noach rustte een dubbele vloek op de aarde als gevolg van de zonde van Adam en van de moord, die Kaïn begaan had. Toch was in de natuur hierdoor weinig veranderd. Er waren bliken van achteruitgang, maar de aarde was nog steeds rijk en indrukwekkend door Gods voorzienige gaven. De heuvelen waren bedekt met majestueuze bomen, die de rijk beladen wijnranken steunden. De uitgestrekte vlakten, die op tuinen leken, waren met groen bekleed, en met de zoete geur van duizenden bloemen. Er was een grote variëteit van vruchten, die vrijwel onuitputtelijk was. De bomen waren veel groter en schoner en volmakter van vorm dan men ze heden ziet; het hout was fijn en hard, en leek wel steen wat de duurzaamheid aangaat. Goud, zilver en edelstenen waren in overvloed aanwezig.

Het mensdom had nog veel van zijn oorspronkelijke kracht behouden. Er waren slechts enkele generaties verlopen sinds Adam toegang had gehad tot de boom des levens, die het leven verlengde; en de leeftijd van de mens werd nog met eeuwen gemeten. Als deze mensen met hun bijzondere krachten en gaven zich aan de dienst van God hadden gewijd, zouden ze de Naam van hun Schepper roemrijk hebben verbreid over de aarde, en hadden ze beantwoord aan het doel waarvoor Hij hun het leven had geschonken. Maar hierin schoten ze tekort. Er waren vele reuzen, krachtige, grote mannen, befaamd om hun wijsheid en verstand in het uitdenken van de mooiste kunstwerken; maar hun schuld aan de ongerechtigheid waren evenredig met hun vaardigheid en verstandelijke bekwaamheid.

God schonk deze mensen vele en rijke gaven; maar ze gebruikten Zijn gaven tot verheerlijking van zichzelf, en veranderden deze in een vloek door hun aandacht te bepalen bij de gaven in plaats van bij de Gever. Ze gebruikten het goud en het zilver, het edelgesteente en het kostbare hout voor de vervaardiging van kostbare paleizen voor zichzelf, en trachtten elkaar te overtreffen in de verfraaiing van hun bouwwerken. Ze leefden om hun eigen lusten na te jagen, en gingen volkomen op in het uitvoeren van goddeloosheid. Daar ze geen verlangen koesterden God te kennen, kwamen ze ten slotte ertoe Zijn bestaan te loochenen, en in plaats van God de natuur te vereren. Ze verheerlijkten het menselijk vernuft, aanbaden de werken hunner handen, en leerden hun kinderen zich neer te buigen voor gesneden beelden.

[63]

In de groene velden en in de schaduw van machtige bomen bouwden ze altaren voor hun afgoden. Grote bossen, die altijd groen bleven, werden gewijd aan de eredienst van de afgoden. Bij deze bossen waren uitgestrekte tuinen, vol heerlijke vruchtbomen van alle mogelijke soort en versierd met beelden en allerlei zaken die de zinnen streelden en de wellusten dienden van het volk, zodat ze ertoe gedreven werden deel te nemen aan deze afgodendienst.

De mensen banden God uit hun gedachten en aanbaden de voortbrengsels van hun eigen verbeelding; het gevolg was dat ze steeds dieper zonken. De Psalmist beschrijft de uitwerking van de verering van afgoden op de afgodendienaar: *'Wie hen maakten, zullen worden als zij, ieder die op hen vertrouwt.'* (Psalm 115:8) Het is een wet van de menselijke geest dat we door aanschouwen worden veranderd. De mens kan niet hoger stijgen dan zijn voorstelling van waarheid, zuiverheid en heiligheid is. Als de geest zich nooit verheft boven het peil van de menselijkheid, als hij zich niet in geloof richt op Gods oneindige wijsheid en

liefde, zal de mens gedurig dieper zinken. De afgod aanbidders schreven aan hun goden menselijke eigenschappen en hartstochten toe, en zodoende werd de maatstaf van hun karakter verlaagd naar de gelijkenis van de zondige mens. Hun geweten werd geschonden. *'De Heere zag, dat de boosheid des mensen groot was op de aarde en al wat de overleggingen van zijn hart voortbrachten te allen tijde slechts boos was... De aarde was verdorven voor Gods aangezicht, en de aarde was vol geweldenaar.*' God had de mens Zijn geboden gegeven als een leefregel, maar Zijn wet was overtreden, en alle denkbare zonden werden bedreven. De boosheid van de mensen werd in het openbaar bedreven, gerechtigheid werd met voeten getreden, en het geschrei van de verdrukten steeg op tot de hemel.

Veelwijverij was al vroeg ingevoerd, in strijd met Gods voorschriften in het begin. De Heere gaf aan Adam één vrouw, en toonde hierdoor in dit opzicht Zijn bedoeling. Maar na de zondeval verkozen de mensen hun eigen zondige lusten te volgen; en bijgevolg namen misdaad en ellende hand over hand toe. Er was geen eerbied voor het huwelijk, of voor het bezit van de ander. Wie de vrouw of de bezittingen van zijn naaste begeerde, nam deze met geweld, en mensen beroemden zich op hun daden van geweld. Ze schepten behagen in het doden van dieren, en het gebruik van dierlijk voedsel maakten hen wreder en bloeddorstiger, tot ze ten slotte het menselijk leven niet langer als waardevol beschouwden.

[64]

De wereld was nog jong; toch was de zonde zó diep geworteld en zó algemeen verbreid, dat God het niet langer kon aanzien; en Hij zei: *'Ik zal de mensen, die Ik geschapen heb, van de aardbodem uitroeien.'* Hij zei dat Zijn Geest niet altijd met de schuldige mens zou twisten. Als ze doorgingen de wereld en haar rijkdommen te verderven door hun zonden, zou Hij hen verdelgen, en datgene vernietigen waarmee Hij hen gezegend had; Hij zou de dieren op het veld uitroeien, en ook de plantengroei, die zo'n overvloed van voedsel voortbracht, en de schone aarde veranderen in een woestenij.

Temidden van dit voortschrijdend verderf deden Methusalach, Noach en vele anderen hun best om een kennis aangaande de ware God in het leven te houden, en de morele ondergang tegen te werken. Honderd twintig jaar voor de zondvloed deelde de Heere door een engel aan Noach Zijn plan mee, en gaf hem opdracht een ark te bouwen. Tijdens het bouwen van deze ark moest hij prediken dat God een watervloed over de aarde zou brengen om de goddelozen te verderven. Zij die deze boodschap zouden geloven en zich zouden voorbereiden op deze gebeurtenis door berouw en bekering, zouden vergeving ontvangen en behouden worden. Henoah had zijn kinderen verteld wat God hem over de zondvloed had geopenbaard, en Methusalach en zijn zonen, die tijdens de prediking van Noach leefden, hielpen met de bouw van de ark.

God gaf Noach nauwkeurige aanwijzingen aangaande de afmetingen en constructie van de ark. Menselijk vernuft had onmogelijk een dergelijk bouwwerk kunnen bedenken. God was de Ontwerper, en Noach de uitvoerder. De ark werd gebouwd als de romp van een schip, zodat ze op het water kon drijven, maar in andere opzichten leek ze meer op een huis. Het schip had drie verdiepingen met slecht één deur aan de zijkant. Van boven werd het licht ingelaten, en de verschillende afdelingen werden zo ingericht dat het licht overal kon doordringen. Als materiaal werd cipressen- of goferhout gebruikt, dat niet snel aan bederf onderhevig was en honderden jaren kon meegaan. De bouw van dit enorme object ging langzaam en moeizaam. Door de geweldige afmetingen van de bomen en de structuur van het hout kostte het veel meer moeite dan tegenwoordig het geval is om het timmerhout klaar te maken, ondanks de grotere lichaamskracht van de mensen uit die dagen. Het enige wat men kon doen was het werk zo goed mogelijk uit te voeren; toch zou de ark zonder de

bescherming van God niet bestand zijn tegen de storm die over de aarde zou losbreken. God zou echter Zijn dienstknechten op de woeste wateren beschermen.

[65]

'Door het geloof heeft Noach, nadat hij een Godsspraak ontvangen had over iets, dat nog niet gezien werd, eerbiedig de ark toebereid tot redding van zijn huisgezin; en door dat (geloof) heeft hij de wereld veroordeeld en is hij een erfgenaam geworden der gerechtigheid, die aan het geloof beantwoordt.' (Hebreeën 11:7) Terwijl Noach zijn waarschuwendende boodschap aan de wereld bracht, getuigden zijn daden van zijn oprechtheid. Op deze wijze werd zijn geloof volmaakt en werd zichtbaar gemaakt. Hij gaf aan de wereld een voorbeeld van het feit, dat hij God geloofde. Alles wat hij bezat, besteedde hij voor de ark. Toen hij begon met de bouw van deze enorme boot op het land, kwamen van her en der grote menigten om dat vreemde schouwspel te zien en te luisteren naar de ernstige, dringende woorden van de eigenaardige prediker. Elke hamerslag was een prediking tot het volk.

In het begin schenen velen de waarschuwing ter harte te nemen; toch keerden ze zich niet met oprecht berouw tot God. Ze waren niet bereid hun zonden vaarwel te zeggen. In de tijd die aan de zondvloed voorafging, werd hun geloof op de proef gesteld, en ze doorstonden de proef niet. In de greep van het ongeloof voegden ze zich weer bij hun vroegere metgezellen en verwierpen de ernstige boodschap. Sommigen waren diep overtuigd en stonden op het punt de waarschuwendende woorden ter harte te nemen; maar er waren zo velen die spotten en de zaak belachelijk maakten, dat deze geest ook van hen bezit nam, zodat ze Gods uitnodiging afsloegen, en al spoedig tot de grootste spotters behoorden; want niemand is zó vijandig en gaat zó op in de zonde als hij die eenmaal het licht heeft gehad, maar de Geest van God het zwijgen heeft opgelegd.

De mensen uit die tijd waren niet allen in de ware zin van het woord afgodendienaars. Velen gaven voor de ware God te dienen. Ze beweerden dat hun afgoden de godheid voorstelden, en dat op deze wijze het volk een betere voorstelling zou hebben van het wezen van God. Deze groep ging voor in het verwerpen van Noachs prediking. Terwijl ze God trachtten voor te stellen door stoffelijke voorwerpen, werd hun geest verblind voor Zijn majesteit en macht; ze waren zich niet langer bewust van de heiligheid van Zijn karakter of van de onveranderlijke aard van Zijn voorschriften. Toen de zonde meer algemeen werd, werd ze minder zondig gezien, en eindelijk werd verklaard, dat Gods wet niet langer van kracht was; dat ze strijdig was met Zijn karakter in het straffen van de overtreder; en ze loochenden dat Zijn oordelen over de aarde zouden komen. Als de mensen van die dagen Gods wet hadden gehoorzaamd, zouden ze Gods stem hebben herkend in de waarschuwing van Zijn dienstknecht; maar ze

[66]

waren zó verblind door de verwerping van het licht, dat ze werkelijk meenden dat de boodschap van Noach berustte op een dwaalleer.

Niet de menigte of de meerderheid had het recht aan zijn zijde. De wereld had zich verenigd tegen Gods bestuur en Zijn wetten, en Noach werd als een dweper beschouwd. Toen satan Eva verzocht om ongehoorzaam te zijn aan God, zei hij tot haar: *'Gij zult de dood niet sterven.'* (Genesis 3:4) Grote mannen, wereldse, geëerde en geleerde mannen herhaalden dezelfde woorden. 'De dreigementen van God', zo zeiden ze, 'zijn bedoeld om af te schrikken, en zullen nooit uitgevoerd worden. U hoeft geen vrees te koesteren. God zal de wereld, die Hij geschapen heeft, nooit verwoesten, en de mensen, die Hij geschapen heeft, zullen nooit gestraft worden. Wees maar niet bang. Noach is een dweper.' De wereld

spotte met de dwaasheid van de misleidde oude man. In plaats van zich te vernederen voor God, gingen ze door met hun ongehoorzaamheid en goddeloosheid, alsof God niet door Zijn dienstknecht tot hen gesproken had.

Maar Noach stond als een rots temidden van de branding. Omringd door verachting en spot, viel hij op door zijn oprechtheid en onwankelbare trouw. Zijn woorden gingen met kracht gepaard, omdat God door Zijn dienstknecht sprak. De omgang met God gaf hem oneindige kracht, terwijl honderd twintig jaar lang zijn stem weerklonk met betrekking tot gebeurtenissen die, menselijk gesproken, onmogelijk konden plaatsvinden.

Voor de zondvloed redeneerde men, dat de wetten van de natuur al eeuwenlang onveranderd waren gebleven. De steeds terugkerende seizoenen kwamen in de juiste volgorde. Het had nog nooit geregend; de aarde was bevochtigd door dauw. De rivieren waren nog nooit buiten hun oevers getreden, maar stroomden rustig naar de zeeën. Vaste wetten hadden de rivieren binnen hun oevers gehouden. Maar zij, die aldus redeneerden, erkenden in dit alles niet de hand van Hem, Die tot de wateren sprak: *'Tot hiertoe en niet verder zult gij komen.'* (Job 38:11)

Toen er met het verstrijken van de jaren geen verandering zichtbaar was in de natuur, begonnen velen die vroeger ongerust waren geweest, zich gerust te stellen. Evenals nu het geval is, meenden ze dat de natuur boven de God van de natuur staat, en dat de natuurwetten zó onveranderlijk zijn, dat zelfs God ze niet kan veranderen. Uitgaande van de gedachte dat de natuur zou afwijken van haar wetten als Noach gelijk zou hebben, concludeerden ze dat zijn prediking, naar menselijke maatstaven gezien, een grove misleiding moest zijn. Ze toonden hun minachting voor de waarschuwingen van God door geen enkele verandering aan te brengen in hun levenspa-

[67]

troon. Ze bleven doorgaan met feestvieren, ze aten, ze dronken, ze plantten en bouwden, ze maakten plannen voor de toekomst; en hun goddeloosheid nam steeds toe, terwijl ze uitdagend verklaarden dat ze geen vrees koesterden voor de Oneindige. Ze verzekerden, dat als er ook maar de minste waarheid school in de boodschap van Noach, mannen van naam - geleerden, grote wijsgeren - die zouden onderschrijven.

Als de mensen uit die tijd de boodschap van Noach hadden geloofd, en zich hadden bekeerd van hun boze daden, zou de Heere Zijn toorn hebben afgewend, zoals Hij dat later deed met Ninevé. Maar door hun hardnekkig weigeren om te luisteren naar hun geweten en de waarschuwingen van Gods profeet, maakte die generatie de beker van hun ongerechtigheid vol en was rijp voor de ondergang.

Hun proeftijd was haast voorbij. Noach had getrouw de instructies die hij van God ontvangen had, opgevolgd. De ark was voltooid, zoals God dit had aangegeven, en er werd gezorgd voor voedsel voor mens en dier. Nu deed Gods dienstknecht voor de laatste maal een oproep tot het volk. Met een brandend verlangen, dat niet onder woorden kan worden gebracht, drong hij bij hen erop aan een schuilplaats te zoeken, terwijl ze daartoe nog de gelegenheid hadden. Opnieuw werden zijn woorden verworpen, en weerklonken spot en scherts. Plotseling viel een stilte over de spottende menigte. Allerlei dieren, wilde zowel als vreedzame dieren, daalden van de bergen en kwamen uit de bossen op weg naar de ark. Een geruis werd gehoord, toen allerlei vogels kwamen aanvliegen, en rustig de ark binnen gingen. Dieren gehoorzaamden Gods gebod, terwijl mensen weigerden te luisteren. Door heilige engelen geleid, gingen ze twee bij twee tot Noach in de ark. Van de reine dieren bij zeventallen. Verbaasd zagen de mensen toe, terwijl sommigen bevreesd werden. Geleerden wisten geen verklaring voor dit verschijnsel. Het was een geheim dat ze niet konden doorgronden. Maar de wereld was zó verhard door het voortdurend verwerpen van het licht,

dat zelfs dit toneel geen blijvende indruk maakte. Toen het menselijk geslacht, dat rijp was voor het oordeel, de zon in al haar luister zag schijnen, en de aarde gehuld zag in een schoonheid die geleek op Eden, verdreef het zijn vrees door wilde vermaken, en door daden van geweld scheen het de reeds ontstoken toorn van God over zich te roepen.

God beval aan Noach: *'Ga in de ark, gij en geheel uw huis, want u heb Ik in dit geslacht voor Mijn aangezicht rechtvaardig bevonden.'*

De waarschuwing van Noach was door de wereld verworpen, maar voor zijn gezin was zijn invloed en voorbeeld een zegen. Als beloning voor zijn trouw en oprechtheid redde God alle leden van zijn gezin, samen

[68]

met hem. Welk een bemoediging moet dit zijn voor ouders om trouw te zijn!

Niet langer kon het schuldige mensdom rekenen op barmhartigheid. De dieren van het veld en de vogelen des hemels hadden een schuilplaats gezocht in de ark. Ook Noach en zijn gezin gingen de ark binnen, en de Heere sloot de deur achter hen toe. Een lichtflits werd zichtbaar, en een wolk van heerlijkheid daalde neer en verborg de ingang van de ark. De massieve deur, die onmogelijk gesloten kon worden door hen die in de ark waren, werd door onzichtbare handen op zijn plaats gebracht. Noach was binnengesloten, terwijl zij die Gods genade verworpen hadden, buiten stonden. Het zegel van God was bevestigd aan de deur; God had de deur toegesloten, en alleen God kon deze weer openen. Zo zal de deur van genade gesloten worden, wanneer Christus Zijn middelaarswerk zal neerleggen vóór Zijn komst op de wolken des hemels. Dan zal Gods genade de goddelozen niet langer weerhouden, en zal satan volledige zeggenschap hebben over hen die de genade verworpen hebben. Ze zullen trachten Gods volk te doden; maar evenals Noach veilig was in de ark, zullen de rechtvaardigen door God bewaard worden.

Zeven dagen waren Noach en zijn gezin in de ark, en nog was er geen spoor van een komende storm. In deze tijd werd hun geloof op de proef gesteld. Voor de wereld was het een tijd van triomf. Het schijnbaar uitblijven van de vloed sterkte hen in het geloof dat de boodschap van Noach op een misleiding berustte en dat er geen vloed zou komen. Ondanks alles wat ze gezien hadden - de dieren die de ark binnengingen, het sluiten van de deur door Gods engel - gingen ze door als vroeger met feestvieren, terwijl ze zelfs van deze manifestaties van Gods macht een voorwerp van spot maakten. Ze verzamelden zich rond de ark, en daagden hen uit die zich erin bevonden.

Maar op de achtste dag kwamen er wolken aan de hemel. Het geluid van de donder werd gehoord, en bliksemstralen flitsten. Grote regendruppels vielen. Nooit eerder had men iets dergelijks gezien, en vrees bekreep de harten van de mensen. In stilte vroeg men zich af: 'Zou Noach toch gelijk gehad hebben, dat de wereld gedoemd is onder te gaan?' Steeds donkerder werd de hemel, en dichter viel de regen. De dieren renden wild van schrik in het rond, en hun kreten schenen een weeklacht over hun ondergang, zowel als die van de mensen, in te houden. Toen openden zich de fonteinen van de afgrond en de sluizen van de hemel. In dichte stromen viel het water uit de wolken. Rivieren stroomden over en bedekten de dalen. Met onvoorstelbare kracht spoot het water uit de aarde omhoog, en wierp zwa-

[69]

re rotsblokken hoog in de lucht, terwijl ze bij het neerkomen diep in de grond verzonken.

Het eerst zagen de mensen hoe het werk van hun handen werd vernietigd. De grootse gebouwen, de prachtige tuinen en hoven waar de afgoden werden vereerd, werden door de bliksem verwoest, en de puinhopen werden door de storm verstrooid. De altaren,

waarop mensenoffers waren gebracht, werden verwoest, en de aanbidders beefden voor de macht van de levende God, terwijl ze zich bewust waren dat hun verderf en afgoderij de oorzaak van hun ondergang was.

Met het toenemen van de storm werden gebouwen, bomen, rotsen en grond in het rond geslingerd. De vrees van mens en dier was onbeschrijfelijk. Boven het geweld van de storm hoorde men het gejammer van mensen die gespot hadden met Gods gezag. Satan zelf, die temidden van de woedende elementen was, vreesde voor zijn bestaan. Hij ging er prat op dat hij zo'n machtig geslacht beheerste, en wenste dat ze hun gruwelen en opstand tegen de Bestuurder van de hemel zouden volhouden. Nu uitte hij dreigementen jegens God en beschuldigde Hem van onrechtvaardigheid en wreedheid. Vele mensen lasterden God, evenals satan dat deed, en als ze gekund hadden, zouden ze Hem van Zijn troon hebben gestoten. Anderen waren dolzinnig van vrees, strekten hun handen uit naar de ark, en smeekten om binnengelaten te worden. Maar hun smeken was tevergeefs. Het geweten was eindelijk ontwaakt en tot besef gekomen dat er een God is, die in de hemel regeert. Ze riepen Hem in alle ernst aan, maar Zijn oor was doof voor hun geroep. In dat verschrikkelijke uur zagen ze in, dat de overtreding van Gods wet oorzaak was van hun ondergang. Toch, hoewel ze uit vrees voor straf hun zonden beleden, kenden ze geen oprecht berouw, of afschuw van het kwaad. Ze zouden zich weer tegen de hemel hebben verzet wanneer het oordeel was afgewend. Wanneer Gods oordelen deze wereld zullen treffen, zullen de onrechtvaardigen beseffen wat hun zonde is - het verachten van Gods heilige wet. Toch zullen ze evenmin oprecht berouw hebben als het geval was met de zondaars uit de dagen van de zondvloed.

Sommigen trachtten in hun wanhoop de ark binnen te dringen, maar het solide bouwwerk weerstond hun pogingen. Anderen klemden zich vast aan de ark, tot ze door het geweld van het water werden meegesleurd, of door rotsen en takken van bomen werden beroofd van hun houvast.

De ark trilde terwijl ze door het geweld van de golven heen en weer geslingerd werd. Het geschreeuw van de dieren die er in waren, openbaar-

[70]

de hun angst en pijn. Maar temidden van het geweld van de storm bleef de ark drijven. Machtige engelen hadden opdracht het schip te bewaren.

De dieren, blootgesteld aan het geweld van de storm, zochten hulp bij de mensen. Sommigen bonden hun kinderen en zichzelf op de rug van sterke dieren, met de gedachte dat deze dieren de hoogste plaatsen zouden opzoeken om aan het stijgende water te ontluchten. Anderen zochten een schuilplaats in machtige bomen op de heuvels en bergen; maar de bomen werden ontworteld en met hun levende lading in de golven geslingerd. Er bleef geen toevluchtsoord over. Tenslotte vluchtten de mensen naar de toppen van de hoogste bergen, waar mens en dier vocht om een plaats, tot allen werden weggevaagd.

Van de toppen van de bergen was niets dan een uitgestrekte oceaan te zien. De ernstige waarschuwingen van Gods dienstknecht werden niet langer beschouwd als een onderwerp van spot. Hoe verlangden deze zondaars naar de kansen die ze verworpen hadden! Ze smeekten om een enkel uur van respijt, een laatste kans op genade, een laatste oproep van de lippen van Noach. Maar de oproep van genade werd niet meer vernomen. Liefde zowel als gerechtigheid eisten dat God aan de zonde een halt zou toeroepen. Het water bedekte tenslotte het laatste toevluchtsoord, en de verachters van God verdwenen in de diepte.

'Het woord van God... waardoor de toenmalige wereld is vergaan, verzwolgen door het water. Maar de tegenwoordige hemelen en de aarde zijn door hetzelfde woord als een

schat weggelegd, ten vure bewaard tegen de dag van het oordeel en van de ondergang der goddeloze mensen.' (2 Petrus 3:5-7) Er zal weer een storm losbreken. Opnieuw zal de aarde door de vernietigende toorn van God worden getroffen, en zonde en zondaars zullen verdelgd worden.

De zonden die oorzaak waren van Gods toorn ten tijde van de vloed bestaan ook nu. De vrees voor God is geweken uit de harten van de mensen, en Zijn wet wordt met onverschilligheid en verachting behandeld. De hedendaagse mensheid is even werelds als toen. Christus zei: *'Want zoals ze in die dagen vóór de zondvloed waren, etende en drinkende, huwende en ten huwelijk gevende, tot op de dag, waarop Noach in de ark ging, en ze niets bemerkten eer de zondvloed kwam en hen allen wegnam, zo zal ook de komst van de Zoon des mensen zijn.'* (Matthéüs 24:38-39) God veroordeelde die mensen niet omdat ze aten en dronken; Hij had hun de voortbrengselen van de aardbodem gegeven om te benutten. Hun zonde was, dat ze deze gaven gebruikten zonder de Gever dank te zeggen en zichzelf verlaagden door toe te geven aan hun eetlust. Het stond hun vrij te trouwen. God had het huwelijk ingesteld; het was één van de eerste dingen

[71]

die Hij instelde. Hij gaf speciale aanwijzingen omtrent deze instelling, en hulde deze in heiligheid en schoonheid; maar deze aanwijzingen had men vergeten, en het huwelijk werd misbruikt om hartstochten te bevredigen.

Een soortgelijke toestand bestaat ook nu. Datgene wat op zichzelf goed is, wordt misbruikt. De eetlust wordt niet beteugeld. Belijdende volgelingen van Christus eten en drinken met de dronkaards, terwijl hun namen voorkomen op de ledenlijst van de kerk. Onmatigheid stompt de morele en geestelijke krachten af en baant de weg voor het toegeven aan lage hartstochten. Velen vinden het onnodig hun zinnelijke verlangens te beteugelen, en worden slaven van hun hartstocht. Ze leven alleen voor werelds genot en zinnenlust. Buitensporigheid komt in alle kringen voor. Oprechtheid wordt opgeofferd aan luxe en vertoon. Zij die streven naar rijkdommen, verdraaien het recht en verdrukken de armen, en nog steeds worden zielen van mensen gekocht en verkocht. Bedrog, omkoperij en diefstal vinden overal plaats. De dagbladen staan vol berichten van moord - van misdaden die de schijn geven dat alle menselijk gevoel geweken is. En deze euvel daden zijn zó algemeen geworden, dat men er zich nauwelijks over verwondert. De volkeren zijn doordrenkt van een geest van anarchie, en de opstanden, die van tijd tot tijd plaatsvinden, zijn een vingerwijzing naar de ingekankerde hartstocht en wetteloosheid, die, wanneer ze losbreken, de aarde vullen met ellende en vernietiging. Het beeld, door de inspiratie geschilderd van de wereld vóór de zondvloed, geeft maar al te nauwkeurig weer hoe onze tijd is. Ook in deze tijd komen zelfs in christelijke landen misdaden voor die even gruwelijk zijn als die waarvoor de mensen in de tijd van Noach werden verdelgd.

Vóór de zondvloed kwam, zond God Noach om de wereld te waarschuwen, zodat de mensen zich konden bekeren en zo de dreigende ondergang konden ontvlieden. Wanneer de wederkomst van Christus nadert, zendt de Heere Zijn boodschappers om de wereld te waarschuwen voor dat grote gebeuren. Talloos velen hebben Gods wetten overtreden, en vol genade roept Hij hen op om deze heilige wet te eerbiedigen. Allen die hun zonden loslaten door zich tot God te bekeren en geloof te tonen in Christus, kunnen vergeving ontvangen. Maar velen vinden het een te groot offer hun zonden vaarwel te zeggen. Omdat hun leven niet in overeenstemming is met de zuivere beginselen van Gods bestuur, verwerpen ze Zijn waarschuwing en ontkennen het gezag van Zijn wet. Van allen die op aarde woonden voor de vloed, geloofden slechts acht mensen het woord van God.

Gedurende honderd twintig jaar waarschuwde Noach de wereld voor haar dreigende ondergang, maar zijn boodschap

[72]

werd verworpen en veracht. Zo zal het ook nu zijn. Alvorens de Wetgever komt om de ongehoorzamen te straffen, worden de overtreders gewaarschuwd om zich te bekeren en trouw te betonen; maar de meerderheid zal deze raad verwerpen. De apostel Petrus zegt: *'In de laatste dagen zullen spotters met spotternij komen, die naar hun eigen begeerten wandelen, en zeggen: Waar blijft de belofte van Zijn komst? Want sedert de vaderen ontslapen zijn, blijft alles zó, als het van het begin der schepping af geweest is.'* (2 Petrus 3:3-4) Worden niet nu dezelfde woorden herhaald, niet alleen door erkende ongelovigen, maar zelfs vanaf de kansel? 'Er is geen reden tot alarm', roepen ze; 'Voordat Christus komt, zal heel de wereld bekeerd zijn, en zal er een duizendjarige periode van gerechtigheid zijn. Vrede, vrede! Alle dingen blijven zoals ze van het begin der schepping waren. Niemand moet zich storen aan de onheilsboodschap van deze dwepers.' Maar deze leer betreffende het duizendjarig rijk is niet in overeenstemming met de leer van Christus en zijn apostelen. Jezus stelde de betekenisvolle vraag: *'Als de Zoon des mensen komt, zal Hij dan het geloof vinden op aarde?'* (Lukas 18:8) En zoals we gezien hebben, zegt Hij dat de toekomst zal zijn zoals de dagen van Noach waren. Paulus waarschuwt ons voor een toenemende slechtheid naarmate het einde nadert: *'De Geest zegt nadrukkelijk, dat in latere tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, doordat zij dwaalgeesten en leringen van boze geesten volgen.'* *'In de laatste dagen zullen zware tijden komen.'* (1Timotheüs 4:1; 2Timotheüs 3:1) En hij somt een lijst op van zonden die gevonden zullen worden in hen die een gedaante van godzaligheid hebben.

Terwijl voor hen het einde van de genadetijd naderde, gaven de mensen ten tijde van Noach zich over aan opwindend vermaak en pret. Zij die invloed en macht bezaten, waren er op uit de geest van de mensen bezig te houden met het najagen van genot, zodat ze niet onder de indruk van de laatste waarschuwing van God zouden geraken. Zien we niet hetzelfde verschijnsel in onze dagen? Terwijl Gods boodschappers verkondigen dat het einde van alle dingen nabij is, gaat de wereld op in vermaak en het zoeken van genot. Er bestaat een voortdurende opwindende die maakt dat mensen onverschillig staan tegenover God, en niet onder de indruk komen van de waarheden die hen kunnen redden van de naderende ondergang.

Ten tijde van Noach beweerden wijsgeren, dat de wereld onmogelijk door water kon vergaan. Zo zijn er nu geleerden, die trachten aan te tonen dat de wereld niet door vuur kan vergaan - dat dit in strijd met de wetten van de natuur zou zijn. Maar de God van de natuur, de Maker en Onderhouder

[73]

van haar wetten, kan de werken Zijner handen gebruiken om Zijn plan te dienen.

Toen grote geleerden hadden bewezen dat de wereld onmogelijk door water kon vergaan, toen de vrees van de mensen was gestild, toen allen de profetieën van Noach als een misleiding beschouwden en hem zagen als een dweper - toen kwam Gods tijd. De kolken van de grote waterdiepten braken open en de sluizen van de hemel werden geopend, terwijl de spotters omkwamen in de wateren van de vloed. Met al hun voorgewende kennis ontdekten de mensen te laat dat hun wijsheid dwaasheid was, dat de Wetgever boven de natuurwetten staat, en dat de Almachtige geen gebrek aan middelen heeft om Zijn doel te bereiken.

Zoals het was in de dagen van Noach, zo zal het ook zijn in de dagen, wanneer de Zoon des mensen geopenbaard zal worden. *'De dag des Heeren zal komen als een dief. Op die dag zullen de hemelen met een gedruis voorbijgaan en de elementen door vuur vergaan, en de aarde en de werken daarop zullen gevonden worden.'* (2 Petrus 3:10) Wanneer de redeneringen van de wijsbegeerte de vreze Gods voor Zijn oordelen heeft verdreven; wanneer godsdienstige leiders wijzen op lange perioden van vrede en voorspoed, en de wereld opgaat in bezigheid en vermaak, in planten en bouwen, in feestvieren en pret maken, terwijl Gods waarschuwingen worden verworpen en Zijn boodschappers worden bespot - dan zal een plotseling verderf hen overkomen, en *'zij zullen geenszins ontkomen'*. (1 Thessalonicenzen 5:3)

[74]

Hoofdstuk 8 – Na de Zondvloed

Zie Genesis 7:20-9:17

De wateren stegen vijftien el boven de hoogste bergen. Dikwijls scheen het de mensen binnen de ark toe, dat ze moesten omkomen, omdat hun schip vijf maanden lang schijnbaar aan de genade van wind en golven was overgeleverd. Het was een zware beproeving; maar het geloof van Noach bezweek niet, want hij was er zeker van dat Gods hand het schip bestuurde.

Toen de wateren begonnen te zakken, stuurde God de ark naar een plaats die door een groep bergen beschermd was, door Hem daartoe bedoeld. Deze bergtoppen bevonden zich dicht bij elkaar, en de ark dreef naar deze haven, niet langer door de golven van de eindeloze oceaan heen en weer geslingerd. Eindelijk kregen de vermoeide reizigers rust.

Noach en zijn gezin wachtten vol spanning op het afnemen van de wateren, want ze verlangden naar het tijdstip dat ze het schip konden verlaten. Veertig dagen nadat de toppen van de bergen in zicht kwamen, lieten ze een raaf vliegen om na te gaan of de aarde reeds droog was. Deze vogel vond alleen maar water, en bleef heen en weer vliegen. Zeven dagen later werd een duif uitgelaten, maar deze vond geen rustplaats en keerde terug naar de ark. Noach wachtte nog zeven dagen, en liet de duif opnieuw uit. Toen ze tegen de avond terugkeerde, met een olijfblad in haar snavel, was er grote blijdschap. Later nam Noach het dak van de ark, en zag dat de grond droog was. Toch wachtte hij nog geduldig in de ark. Zoals hij deze op Gods bevel was binnengegaan, wachtte hij nu op Gods aanwijzingen om de ark te verlaten.

Tenslotte kwam een engel van de hemel, opende de zware deur, en zei de patriarch en zijn gezin uit de ark te gaan met alle dieren die bij hen waren. Bij al zijn blijdschap vergat Noach niet Hem te danken, Die hen genadig gespaard had. Zijn eerste daad na het verlaten van de ark was het bouwen van een altaar, waarop hij van alle reine dieren en gevogelte een brandoffer bracht, en op deze wijze uitte hij zijn dankbaarheid voor Gods bescherming, alsmede zijn geloof in Christus als het grote Offer. Dit offer behaagde de Heere; en Hij zegende niet alleen de patriarch en zijn gezin, maar allen die op aarde zouden leven. *'Toen de Heere de lieflijke reuk rook, zeide de Heere bij Zichzelf: Ik zal de aardbodem niet weer vervloe-*

[75]

ken om de mens... Voortaan zullen, zolang de aarde bestaat, zaaiing en oogst, koude en hitte, zomer en winter, dag en nacht, niet ophouden.' Hier was een les voor alle latere geslachten. Noach kwam terug op een verwoeste aarde, maar voordat hij voor zichzelf een huis bouwde, richtte hij een altaar op voor God. Zijn kudde was klein, en het had hem veel moeite gekost deze in leven te houden; toch bracht hij blijmoedig een gedeelte aan God als blijk van zijn erkenning dat alles Hem toebehoorde. Zo moet het ook onze eerste taak zijn om God onze vrijwillige gaven te brengen. Elke openbaring van Zijn barmhartigheid en liefde jegens ons moet vol dank erkend worden, zowel door onze toewijding als door onze gaven tot bevordering van Zijn werk.

Opdat het samenpakken van de wolken en de vallende regen de mensen niet voortdurend angst zouden bezorgen, beloofde de Heere aan Noach en zijn gezin: *'Ik richt Mijn verbond op met u en met uw nageslacht... dat voortaan niets dat leeft, meer door de wateren van de zondvloed zal worden uitgeroeid, en dat er geen zondvloed meer wezen zal, om de aarde te verderven... Mijn boog stel Ik in de wolken, opdat die tot een teken zij van*

het verbond tussen Mij en de aarde. Wanneer Ik dan wolken over de aarde breng en de boog in de wolken verschijnt, zal Ik Mijn verbond gedenken, dat tussen Mij en alle levende wezens bestaat.'

Hoe groot is Gods neerbuigende liefde en Zijn medelijden voor Zijn dwalende schepselen in het geven van de prachtige regenboog in de wolken als een teken van Zijn verbond met de mens! De Heere verklaart dat Hij aan Zijn verbond zal gedenken als Hij de boog ziet. Dit wil niet zeggen dat Hij het ooit zou vergeten; maar Hij spreekt tot ons in onze taal, zodat we Hem beter zullen verstaan. Het was Gods bedoeling dat de ouders aan hun kinderen het verhaal van de zondvloed zouden vertellen, wanneer deze naar de betekenis van de regenboog zouden vragen. Ze zouden moeten vertellen dat God de boog in de wolken had geplaatst als een belofte dat de wateren nooit weer de aarde zouden bedekken. Zo zou dit van geslacht tot geslacht van Gods liefde getuigen, en het vertrouwen in God versterken.

In de hemel omringt de afbeelding van een regenboog de troon van God, en overschaduwde Christus. De profeet zegt: *'Zoals de aanblik is van de boog, die in de regentijd in de wolken verschijnt, zo was de aanblik van die omhullende glans. Aldus was het voorkomen der verschijning van de heerlijkheid des Heeren.'* (Ezechiël 1:28) En de schrijver van de openbaring zegt: *'Zie, er stond een troon in de hemel, en iemand was op die troon gezeten... en een regenboog was rondom de troon, van aanzien de Smaragd gelijk.'* (Openbaring 4:2-3)

[76]

Wanneer de mens door zijn goddeloosheid vraagt om Gods oordelen, wijst Christus als Middelaar op de boog in de wolken, op de boog rond de troon en boven Zijn hoofd als bewijs van Gods genade voor de berouwvolle zondaar.

Aan de verzekering die God aan Noach gaf met betrekking tot de zondvloed, heeft Hij een van de kostbaarste beloften aangaande Zijn genade verbonden: *'Dit is Mij als in de dagen van Noach: zoals Ik gezworen heb, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden komen, zo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer toornig op u zal zijn noch u zal dreigen. Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en Mijn vredesverbond zal niet wankelen, zegt uw Ontfermer, de Heere.'* (Jesaja 54:9-10)

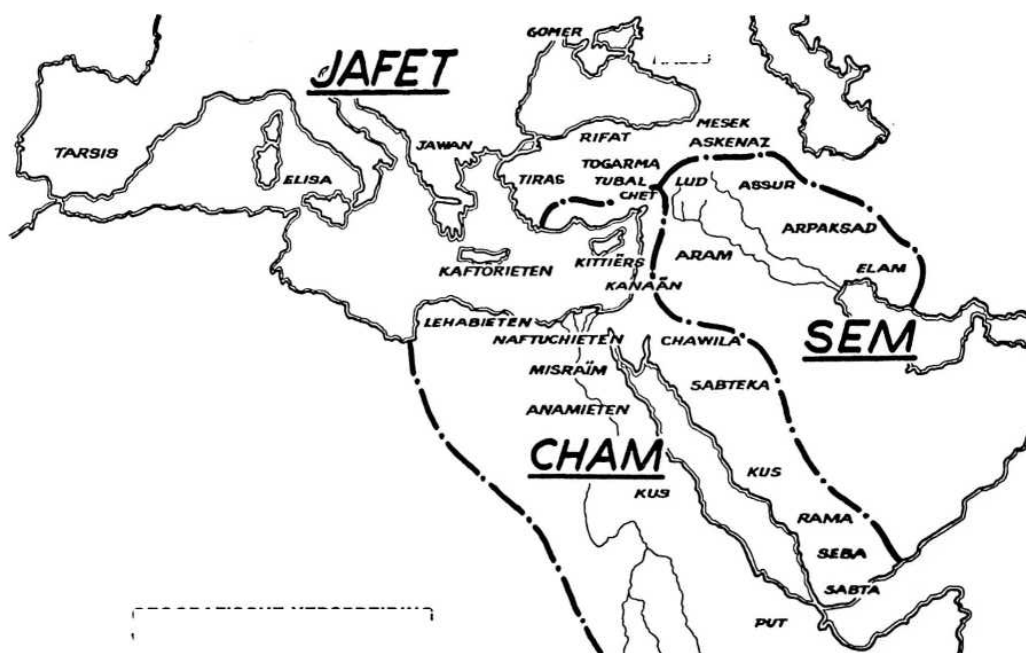
Toen Noach keek naar de machtige roofdieren die samen met zijn gezin de ark verlieten, vreesde hij dat zijn gezin, dat uit slechts acht personen bestond, door hen aangevallen zou worden. Maar de Heere zond Zijn dienstknecht een engel met de bemoedigende boodschap: *'De vrees en de schrik voor u zij over al het gedierte der aarde en over al het gevogelte des hemels, al wat zich op de aardbodem roert en alle vissen der zee; in uw hand zijn zij gegeven. Alles wat zich roert, wat leeft, zal u tot spijs zijn; Ik heb het u alles gegeven evenals het groene kruid.'* (Genesis 9:2-3) Voorheen had God de mens niet toegestaan dierlijk voedsel te gebruiken; het was Zijn bedoeling dat het mensdom zou bestaan van wat de aarde voortbracht; maar nu alle groene kruid op aarde vernietigd was, stond Hij hen toe het vlees van reine dieren, die in de ark gespaard waren, te nuttigen.

Heel het oppervlak van de aarde was veranderd tijdens de vloed. Een derde vreselijke vloek rustte op de aarde als gevolg van de zonde. Toen het water begon te zakken, waren bergen en heuvels omgeven door een uitgestrekte woelige zee. Overal lagen de dode lichamen van mensen en dieren. De Heere wilde niet dat deze zouden blijven liggen om zodoende in ontbinding over te gaan en daardoor de lucht te verontreinigen, en daarom maakte Hij van de aarde één grote begraafplaats. Een krachtige wind die opgeroepen was om de wateren op te drogen, bracht ze in heftige beweging, zodat in

sommige gevallen zelfs de toppen van de bergen werden meegesleurd en bomen, rotsen en grond werden opgehoopt over de dode lichamen. Op gelijke wijze werden het zilver en het goud, kostbaar hout en edelgesteenten, die de aarde voor de zondvloed hadden verfraaid en die door de bewoners van de aarde waren verafgoed, verborgen voor het oog van de mensen, de heftige bewegingen van de wateren stapelden aarde en rotsen op deze schatten, en in sommige gevallen werden zelfs bergen daarop gevormd. God zag dat de mens steeds slechter werd naarmate Hij hem zegen-

[77]

GEOGRAFISCHE VERSPREIDING
VAN DE ZONEN VAN NOACH

[78]

de en verrijkte. De schatten, die gebruikt moesten worden tot eer van de Gever, werden aanbeden, terwijl God onteerd en veracht werd.

De aarde vertoonde een onbeschrijfelijk beeld van wanorde en verwoesting. De bergen, die eens zo prachtig waren in hun volmaakte vormen, waren afgebroken en getand. Stenen, kloven van rotsen en rotsblokken lagen verspreid over het oppervlak van de aarde. Op vele plaatsen waren heuvels en bergen geheel verdwenen, zonder een spoor na te laten; en waar eens vlakten waren, bevonden zich nu bergen. Deze veranderingen waren op de ene plaats opvallender dan op de andere. Waar men vroeger de kostbaarste schatten van de aardbodem vond, zoals goud, zilver en edelgesteenten, zag men nu de zwaarste gevolgen van de vloek. En op die gebieden die onbewoond waren, en waar de misdaad het geringste was geweest, lag de vloek minder zwaar.

In deze tijd werden uitgestrekte wouden begraven. Deze zijn sedert dien veranderd in steenkool, en vormen de uitgestrekte kolenvelden, die nu ontgonnen worden, alsmede grote hoeveelheden aardolie. Dikwijls ontbranden steenkool en aardolie beneden het aardoppervlak. Rotsen worden verhit, kalk verbrandt en ijzererts smelt. Water, toegevoegd aan de kalk, is oorzaak dat de hitte groter wordt, en aardbevingen, vulkanische uitbarstingen en branden zijn het gevolg. Wanneer water en vuur in aanraking komen met rotsen en erts, vinden ondergrondse explosies plaats, die klinken als dof gerommel. De atmosfeer is heet en drukkend. Vulkanische uitbarstingen volgen; en als deze soms een onvoldoende uitlaat blijken voor de verhitte elementen, beweegt de aarde zelf, de aardbodem golft en beweegt als de baren der zee, er verschijnen brede kloven, en soms verdwijnen hele steden, dorpen en vulkanen. Deze wonderbare manifestaties zullen steeds veelvuldiger plaatsvinden kort voor de wederkomst van Christus en het einde van de wereld, als aanduidingen van de naderende verwoesting.

De diepten van de aarde zijn Gods wapenkamer, vanwaar de wapenen kwamen die gebruikt zijn bij de ondergang van de oude wereld. Wateren die uit de aarde opkwamen, verenigden zich met de wateren van boven om het verdelgingswerk te voltooien. Sedert de zondvloed heeft God zowel het water als het vuur gebruikt om goddeloze steden te verdelgen. Deze oordelen zijn gezonden om degenen die Gods wet verachten, en spotten met Zijn gezag, te doen beven voor Zijn almacht en hen ertoe te brengen Zijn heerschappij te erkennen. Wanneer mensen zagen hoe brandende bergen vuur spuwden en gesmolten metalen opwierpen, rivieren opdroogden, dichtbevolkte steden overstromden en overal verwoesting brachten, werd

[79]

zelfs het moedigste hart vervuld met vrees, en ongelovigen en spotters werden gedwongen de oneindige macht van God te erkennen.

De profeet zei, met verwijzing naar soortgelijke tonelen: *'Och, dat Gij de hemel scheurdet, dat Gij nederdaaldet, dat voor Uw aangezicht de bergen wankelden, zoals vuur rijshout in vlam zet, zoals vuur water doet overkoken - om Uw tegenstanders Uw Naam te doen kennen, zodat de volken voor Uw aangezicht sidderen, daar Gij geduchte daden verricht, die wij niet verwachtten; dat Gij nederdaaldet, zodat de bergen voor Uw aangezicht wankelden!'* (Jesaja 64:1-3) *'In wervelwind en storm is Zijn weg, wolken zijn het stof Zijner voeten. Hij dreigt de zee en doet haar opdrogen, alle rivieren legt Hij droog.'* (Nahum 1:3-4)

Ontzagwekkender openbaringen dan de wereld ooit heeft aanschouwd zullen gezien worden bij de wederkomst van Christus. *'De bergen beven voor Hem en de heuvelen smelten; de aarde rijst voor Hem op, ja, de wereld en al haar bewoners. Wie kan standhouden voor Zijn gramschap? Wie staande blijven bij Zijn brandende toorn?'* (Nahum 1:5-6) *'Heere, neig Uw hemel en daal neder, raak de bergen aan, dat zij roken; slinger Uw bliksem en verstrooi hen, werp Uw pijlen en brengt hen in verwarring.'* (Psalm 144:5-6)

'En Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden: bloed en vuur en rookwalm.' (Handelingen 2:19) *'En er kwamen bliksemstralen en stemmen en donderslagen, en er geschiedde een grote aardbeving, zo groot als er geen geweest is, sedert een mens op de aarde was: Zó hevig was deze aardbeving, zó groot.'* *'En alle eilanden vluchtten weg en bergen werden niet (meer) gevonden. En grote hagel(stenen), een talent zwaar, vielen uit de hemel op de mensen, en de mensen lasterden God.'* (Openbaring 16:18,20,21)

Als de bliksem uit de hemel zich zal verenigen met het vuur in de aarde, zullen de bergen branden als een oven, en gloeiende lavastromen uitwerpen, die tuinen en velden bedekken en dorpen en steden begraven. Ziedende massa's die in de rivieren stromen,

zullen het water doen koken, zodat massieve rotsblokken met onbeschrijfelijk geweld op het land worden gesmeten. Rivieren zullen opdrogen. De aarde zal in beweging zijn; overal zullen ontzaglijke aardbevingen en uitbarstingen plaatsvinden.

Zo zal God de goddelozen van de aardbodem verdelgen. Maar de rechtvaardigen zullen bewaard worden temidden van de rampen, zoals Noach bewaard werd in de ark. God zal hun toevlucht zijn, en onder Zijn vleugelen zullen ze betrouwen. De Psalmist zegt: *'Want Gij, o Heere, zijt mijn Toevlucht. De Allerhoogste hebt gij tot uw schutse gesteld; geen onheil zal u treffen.'* (Psalm 91:9-10) *'Hij bergt mij in Zijn hut, ten dage des kwaads, Hij verbergt mij in het verborgene van Zijn tent.'* (Psalm 27:5) Gods belofte luidt: *'Omdat*

[80]

hij Mij zeer bemint, zal Ik hem bevrijden, Ik zal hem beschutten, omdat hij Mijn Naam kent.' (Psalm 91:14)

[81]

Hoofdstuk 9 – De week van zeven dagen

Evenals de Sabbat is de week bij de schepping ontstaan, en bewaart is gebleven en door de geschiedenis van de Bijbel aan ons overgebracht. God Zelf stelde de eerste week als een voorbeeld voor alle daarop volgende weken, tot aan het einde van de tijd. Evenals elke andere week, bestond de scheppingsweek uit zeven letterlijke dagen. Zes dagen werden gebruikt voor het scheppingswerk; op de zevende dag rustte God, en Hij zegende deze dag en zonderde deze af als een rustdag voor de mens.

In de wet die op de Sinaï werd verkondigd, erkende God de week, alsmede de feiten waaraan ze haar ontstaan te danken had. Hij gebod: *'Gedenk de Sabbatdag, dat gij die heiligt'*, omschreef wat op de zes werkdagen gedaan moest worden, en wat men op de zevende dag moest nalaten, en gaf toen als reden op: *'Want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de Heere de Sabbatdag, en heiligde die.'* (Exodus 20:8) Dit blijkt een prachtige en betekenisvolle reden wanneer we de scheppingsdagen als letterlijke dagen beschouwen. De mens kreeg de eerste zes werkdagen voor zijn arbeid, omdat God dezelfde periode had gebruikt voor het scheppingswerk. Op de zevende dag moet de mens zijn werk laten rusten, als gedenkteken aan de rust van de Schepper.

Maar de veronderstelling, dat de gebeurtenissen van de eerste week duizenden jaren in beslag namen, raakt het fundament van het vierde gebod. Het is, alsof de Schepper de mens had geboden de letterlijke week te herdenken als gedachtenis aan lange, onbepaalde tijdperken. Dit verschilt veel van Zijn methode waarop Hij de mens benadert. Het maakt datgene wat Hij duidelijk gemaakt had, vaag en onduidelijk. Het is ongeloof in haar verraderlijkste en daardoor gevaarlijkste gedaante; de ware aard ervan is dusdanig verborgen, dat velen die voorgeven de Bijbel te geloven, deze gedachte aannemen en aan anderen onderwijzen.

'Door het woord des Heeren zijn de hemelen gemaakt, door de adem van Zijn mond al hun heir. ... Want Hij sprak en het was er; Hij gebod en het stond er.' (Psalm 33:6,9)

De Bijbel weet niets van lange tijdperken waarin de aarde zich geleidelijk ontwikkelde. Van elke opeenvolgende scheppingsdag zegt Gods Woord dat deze bestond uit een avond en een morgen, evenals alle

[82]

daarop volgende dagen. Aan het einde van elke dag wordt meegedeeld wat de Schepper tot stand gebracht had. Aan het einde van de eerste week wordt verklaard: *'Dit zijn de geboorten van hemel en aarde, ten dage als ze geschapen werden.'* (Genesis 2:4) Maar hierin ligt niet de gedachte opgesloten dat de scheppingsdagen geen letterlijke dagen waren. Elke dag was een geboortedag, omdat God daarop een deel van Zijn scheppingswerk had volbracht.

Geologen beweren dat ze in de aarde bewijzen vinden, dat deze veel ouder is dan het verhaal dat Mozes ons leert. Beenderen van mensen en dieren, zowel als oorlogswerktuigen, versteende bomen, enz., veel groter dan de thans bestaande, of groter dan in het verleden bekend waren, zijn ontdekt, en hieruit is de gevolgtrekking gemaakt dat de aarde bewoond was, lang voor het tijdstip waarvan de Bijbel spreekt, en wel door een mensenras dat in afmetingen het huidige geslacht ver overtrof. Deze gedachtegang heeft vele belijdende gelovigen ertoe gebracht aan te nemen, dat de scheppingsdagen lange, onbepaalde tijdperken waren.

Maar los van het Bijbelse geschiedenis kan de geologie niets bewijzen. Zij die zo vol overtuiging spreken van de ontdekkingen, weten niets van de ware afmetingen van mensen, dieren en bomen voor de zondvloed, of van de grote veranderingen die toen hebben plaatsgevonden. Overblijfselen die in de aarde gevonden worden, leveren het bewijs dat er vroeger andere omstandigheden waren, maar wanneer deze toestanden bestonden, weten we alleen uit het geïnspireerd verslag. In de geschiedenis van de zondvloed heeft de inspiratie licht geworpen op dingen die alleen door de geologie nooit verklaard konden worden. In de tijd van Noach werden mensen, dieren en bomen, die veel, veel groter waren dan nu, door de zondvloed verzwolgen, en bewaard als bewijs voor latere geslachten, dat ze door een ramp zijn omgekomen. Het was Gods bedoeling dat de ontdekking van deze dingen het geloof in de inspiratie zou sterken; maar de mens beging dezelfde fout als destijds - de dingen die God gaf voor hun welzijn, veranderden ze in een vloek door er een verkeerd gebruik van te maken.

Het is één van de doelstellingen van satan om de mensen ertoe te brengen de fabelen van het ongeloof aan te nemen; zo kan hij Gods wet, die op zichzelf genomen heel duidelijk is, verduisteren en de mens ertoe brengen in opstand te komen tegen Gods bestuur. Zijn aanval is vooral op het vierde gebod gericht, omdat dit duidelijk heen wijst op de levende God, de Schepper van hemel en aarde.

Men is er steeds op uit het scheppingswerk te verklaren aan de hand van natuurlijke oorzaken; en menselijke redeneringen, in strijd met de

[83]

duidelijke uitspraken van Gods Woord, worden zelfs door belijdende christenen aangenomen. Velen verzetten zich tegen het onderzoek van de profetieën, vooral die van Daniël en De Openbaring, met als reden, dat ze te duister zijn om begrepen te kunnen worden; toch aanvaarden dezelfde personen gretig de veronderstellingen van geologen, in tegenspraak met het Mozaïsch verslag. Als echter datgene wat God geopenbaard heeft, zo moeilijk te verstaan is, hoe onlogisch is het dan om wel geloof te hechten aan veronderstellingen waaromtrent Hij niets heeft bekendgemaakt!

'De verborgen dingen zijn voor de Heere onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen voor altijd.' (Deuteronomium 29:29) God heeft nooit verklaard hoe Hij het scheppingswerk heeft volbracht; het menselijk vernuft kan de geheimen van de Allerhoogste niet doorgronden. Zijn scheppingsmacht is even onbegrijpelijk als Zijn bestaan.

Door middel van wetenschap en kunst heeft God een stroom van licht op de aarde doen schijnen; maar als geleerden deze onderwerpen alleen vanuit menselijk standpunt beschouwen, komen ze ongetwijfeld tot onjuiste gevolgtrekkingen. Het kan geen kwaad veronderstellingen te maken buiten hetgeen Gods Woord heeft geopenbaard; maar zij die Gods Woord loslaten en op grond van wetenschappelijke gegevens Zijn geschapen werken willen verklaren, drijven zonder kaart of kompas op een onbekende oceaan. Wanneer ze zich in hun onderzoek niet laten leiden door het Woord van God, raken de grootste geesten in verwarring in hun pogen het verband tussen wetenschap en openbaring na te vorsen. Omdat de Schepper en Zijn werken hun begrip ver te boven gaan, zodat ze dit niet op grond van natuurwetten kunnen verklaren, beschouwen ze de Bijbelse verslagen als onbetrouwbaar. Degenen die twifelen aan de betrouwbaarheid van het Oude en het Nieuwe Testament, komen er licht toe te twifelen aan het bestaan van God; en dan, als ze op deze wijze hun houvast verloren hebben, stranden ze op de rotsen van ongeloof.

Deze mensen hebben hun eenvoudig geloof verloren. Er moet een vast geloof zijn in het Goddelijk gezag van Gods heilig Woord. De Bijbel kan niet getoetst worden aan menselijke opvattingen van kennis. De menselijke wetenschap is een onbetrouwbare gids.

Twijfelaars die de Bijbel lezen om te kunnen vitten, mogen voorgeven, door een gebrekkige kennis aangaande wetenschap of openbaring, dat beide elkaar tegenspreken; maar wanneer men ze op de juiste wijze verstaat, zijn ze volkomen in overeenstemming. Mozes schreef onder de leiding van Gods Geest, en een juiste uiteenzetting van de geologie kan nooit in strijd zijn met Zijn

[84]

verklaringen. Elke waarheid, zowel in de natuur als ontleend aan de openbaring, is op zichzelf consequent in al haar vormen.

In Gods Woord worden veel vragen opgeworpen die de grootste geleerde nooit kan beantwoorden. De aandacht wordt gericht op deze onderwerpen om ons te laten zien hoeveel er is, zelfs onder de alledaagse dingen, dat door het beperkte verstand, met al zijn voorgewende wijsheid, nooit ten volle begrepen kan worden.

Toch menen geleerden dat ze de wijsheid van God, datgene wat Hij gedaan heeft of wat Hij kan doen, kunnen verstaan. Over het algemeen gelooft men, dat God Zich moet houden aan Zijn eigen wetten. Zijn bestaan wordt geloofend of ontkend, of men meent alles te kunnen verklaren, zelfs de werking van Zijn Geest op het menselijk hart; en niet langer heeft men eerbied voor Zijn Naam en vreest men Zijn macht. Men gelooft niet in het bovennatuurlijke, en begrijpt niet Gods wetten of Zijn oneindige macht om door middel van deze wetten Zijn wil uit te oefenen. Onder de benaming 'natuurwetten' verstaat men over het algemeen wat mensen hebben kunnen ontdekken aangaande de wetten die de natuur beheersen; maar hoe bekrompen is hun kennis, en hoe uitgebreid het terrein waar de Schepper kan werken in harmonie met Zijn eigen wetten, en toch, ver boven het begrip van eindige wezens!

Velen leren dat de stof levenskracht bezit - dat bepaalde eigenschappen aan de stof worden meegedeeld, en dat het zich door deze meegedeelde kracht moet ontwikkelen; dat de werking van de natuur in overeenstemming is met vastgestelde wetten die zelfs God niet kan veranderen. Dit is de bedrieglijke wetenschap, waarvoor in Gods Woord geen plaats is. De natuur staat in dienst van haar Schepper. God vernietigt Zijn wetten niet en handelt niet in strijd met deze wetten, maar gebruikt ze gedurig als Zijn werktuigen. De natuur getuigt van een intelligentie, een tegenwoordigheid, een actieve kracht, die in en door haar wetten werkt. In de natuur is het werk zichtbaar van de Vader en de Zoon. Christus zegt: *'Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook.'* (Johannes 5:17)

De Leviëten zongen in hun lofzang: *'Gij toch zijt alleen de Heere, Gij hebt de hemel, en de hemel der hemelen en al zijn heir gemaakt, de aarde en al wat daarop is... Gij geeft hun allen het leven.'* (Nehemia 9:6) Wat deze wereld betreft is Gods scheppingswerk voltooid. Want *'Zijn werken waren gereed van de grondlegging der wereld af'*. (Hebreeën 4:3) Maar Zijn kracht wordt nog steeds uitgeoefend in het onderhouden van Zijn scheppingswerk. De pols klopt niet en de ademhaling vindt niet plaats omdat het mechanisme éénmaal in werking is gesteld en nu uit zichzelf voortgaat; elke ademhaling, elke hartslag is een bewijs van de alles overheersende zorg van Hem in

[85]

Wie we leven, ons bewegen en zijn. (Handelingen 17:28) Het is niet uit eigen kracht dat de aarde jaar na jaar haar vrucht voortbrengt en haar tocht rond de zon volbrengt. Gods hand leidt de planeten en houdt ze in hun baan. *'Hij leidt het heer daarvan in groten getale uit, en elk daarvan roept Hij bij name door de grootheid Zijner sterkte... er blijft niet één achter.'* (Jesaja 40:26) Door Zijn kracht groeien de planten, verschijnen de bladeren en bloeien de

bloemen. Hij doet het gras groeien op de bergen, (Psalm 147:8) en door Hem zijn de dalen vruchtbaar. Alle dieren in het veld zoeken hun voedsel van God, (Psalm 104:21) en alle levende schepselen, van het kleinste insect tot de mens, zijn van dag tot dag afhankelijk van Zijn zorg. *'Zij alle wachten op U, dat Gij hun spijsze geeft te rechter tijd... Opent gij uw hand, zij worden met goed verzadigd.'* (Psalm 104:27-28) Zijn Woord beheerst de elementen; Hij bedekt de hemel met wolken en geeft regen op aarde. *'Hij geeft sneeuw als wol, Hij strooit den rijm als as.'* (Psalm 147:16) *'Als Hij Zijn stem doet horen, is er een geruis van water aan de hemel, en doet Hij dampen opstijgen van het einde der aarde; bliksemen maakt Hij bij de regen, en wind doet Hij voortkomen uit Zijn voorraadkamers.'* (Jeremia 10:13)

God is het fundament van alles. Alle ware kennis is in overeenstemming met Zijn werken; alle ware opvoeding leidt tot gehoorzaamheid aan Zijn gezag. De wetenschap opent nieuwe wonderen voor ons ogen; ze neemt een hoge vlucht en onderzoekt nieuwe diepten; maar ze openbaart niets dat in strijd is met de Goddelijke openbaring. Onkunde mag dan al trachten onjuiste gezichtspunten betreffende God te steunen door een beroep te doen op de wetenschap, maar het boek van de natuur en het geschreven Woord werpen licht op elkaar. Zo worden we ertoe gebracht de Schepper te aanbidden en Zijn Woord onvoorwaardelijk te vertrouwen.

Het menselijk verstand kan nooit volkomen het bestaan, de macht, de wijsheid of de werken van de Oneindige verstaan. We lezen: *'Kunt gij de geheimen Gods doorgronden, de Almachtige doorgronden ten einde toe? Zij zijn hoog als de hemel; wat kunt gij doen? Dieper dan het dodenrijk; wat kunt gij weten? Langer dan de aarde is hun maat, en breder zijn zij dan de zee.'* (Job 11:7-9) Het indrukwekkendste intellect op aarde kan God niet bevatten. Men kan altijd blijven zoeken, altijd blijven leren en toch blijft er nog oneindig veel onbekend.

Toch getuigen de werken van de schepping van Gods macht en grootheid. *'De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt het werk Zijner handen.'* (Psalm 19:2) Zij die het geschreven Woord nemen tot hun leidsman, zullen in de wetenschap een hulpmiddel ontdekken om God beter te begrijpen. *'Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit Zijn werken met het verstand doorzien...'* (Romeinen 1:20)

[86]

[87]

Hoofdstuk 10 – De toren van Babel

Zie Genesis 9:25-27; 11:1-9

Om de aarde, die door de zondvloed was gereinigd van haar zedelijk verderf, weer te bevolken, had God slechts één enkel gezin gespaard, en wel het gezin van Noach, tot wie Hij had gezegd: *'U heb Ik in dit geslacht voor Mijn aangezicht rechtvaardig bevonden.'* (Genesis 7: 1) Toch openbaarden de drie zonen van Noach al spoedig dezelfde grote kenmerken die gezien werden in de wereld vóór de vloed. In Sem, Cham en Jafeth, die de grondleggers waren van het menselijk geslacht, zag men reeds het karakter van hun nageslacht.

Door God geïnspireerd, voorzegde Noach de geschiedenis van de drie grote rassen die zouden voortkomen uit deze voorvaders van de mensheid. Terwijl Hij de nakomelingen van Cham aansprak in de zoon, in plaats van in de vader, verklaarde Hij: *'Vervloekt zij Kanaän, een knecht der knechten zij hij voor zijn broeders.'* De onnatuurlijke misdaad van Cham liet zien dat kinderlijke eerbied al lang niet meer bij hem aanwezig was, en het openbaarde de goddeloosheid en laagheid van zijn karakter. Deze slechte eigenschappen waren eveneens zichtbaar in Kanaän en diens nageslacht, waardoor Gods oordelen hen tenslotte troffen.

Anderzijds beloofde de eerbied, welke Sem en Jafeth jegens hun vader en zodoende ook jegens Gods geboden toonden, een betere toekomst voor hun nakomelingen. Van deze zonen werd gezegd: *'Geprezen zij de Heere, de God van Sem, maar Kanaän zij hem tot knecht. God breide Jafeth uit, en hij wone in de tenten van Sem, en Kanaän zij hem tot knecht.'* Het uitverkoren volk zou voortkomen uit het geslacht van Sem, en uit hem zou de beloofde Verlosser voortkomen. Jehova was de God van Sem. Uit hem zou Abraham voortkomen, alsmede het volk van Israël, waaruit Christus zou geboren worden. *'Welzalig het volk, welks God de Heere is!'* (Psalm 144:15)

En Jafeth zou wonen *'in de tenten van Sem'*. Vooral de nakomelingen van Jafeth zouden delen in de zegeningen van het Evangelie.

Het nageslacht van Cham daalde af tot de meest ontaarde vorm van heidendom. Hoewel de profetische vloek hen tot slavernij had veroordeeld, werd het vonnis nog eeuwenlang tegengehouden. God verdroeg hun goddeloosheid en verdorvenheid tot ze de grens van Gods verdraagzaamheid overschreden hadden. Toen kwam de straf, en werden ze ondergeschikt aan de nakomelingen van Sem en van Jafeth.

[88]

De profetie van Noach was geen willekeurige uiting van toorn of van voorkeur. Het karakter en de bestemming van zijn zonen werd hier niet vastgelegd. Maar hier werd getoond wat de gevolgen zouden zijn van de levenshouding die ze hadden gekozen en van het karakter dat ze aldus hadden gevormd. God openbaarde hier Zijn doel jegens hen en hun nageslacht ten opzichte van hun eigen karakter en gedrag. Gewoonlijk erven kinderen de gesteldheid en de neigingen van de ouders, en volgen hun voorbeeld; zodat de zonden van de ouders worden nagevolgd door de kinderen, van generatie tot generatie. Op soortgelijke wijze waren de laagheid en oneerbiedigheid van Cham zichtbaar in zijn nageslacht, waardoor gedurende vele geslachten een vloek op hen zou rusten. *'Eén zondaar bederft veel goeds.'* (Prediker 9:18)

Aan de andere kant werd de eerbied van Sem voor zijn vader rijk beloond; en welk een doorluchtige lijst van heilige mensen vinden we onder zijn nakomelingen! *'De Heere*

'kent de dagen der vromen', 'en zijn nageslacht is tot een zegen.' (Psalm 37:18,26) 'Opdat gij zoudt weten, dat de Heere, uw God, de enige God is, de trouwe God, die het verbond en de goedertierenheid houdt jegens wie Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden, tot in duizend geslachten.' (Deuteronomium 7:9)

Een tijd lang bleven de afstammelingen van Noach wonen in de bergen waar de ark rustte. Toen hun getal groeide, was afval al spoedig aanleiding tot verdeeldheid. Zij die hun Schepper wensten te vergeten en de beperkingen van Zijn wet afdankten, ergerden zich steeds aan de leer en het voorbeeld van hun metgezellen die God vreesden, en na verloop van tijd besloten ze zich te scheiden van de aanbidders van de ware God. Ze reisden naar de vlakte van Sinear, aan de oevers van de rivier de Eufraat. De schoonheid van deze streek trok hen aan, alsook de vruchtbaarheid van de bodem, en ze besloten deze vlakte tot hun tehuis te maken.

Ze maakten plannen voor de bouw van een stad, waarin een toren zou staan van een dusdanige hoogte, dat deze de bewondering van de wereld zou opwekken. De bedoeling was dat ze op deze wijze niet uit elkaar zouden gaan. God had bepaald dat de mensen zich over heel de aarde zouden verspreiden, om deze te bevolken en te onderwerpen; maar deze bouwers van Babel besloten bij elkaar te blijven en een rijk te stichten dat tenslotte heel de aarde zou omvatten. Zo zou hun stad de metropool worden van een universeel rijk; de heerlijkheid ervan zou de bewondering en eerbied opeisen van heel de wereld, en de bouwers beroemd maken. De prachtige toren, die tot in de hemel zou reiken, zou een monument zijn van de macht

[89]

en de wijsheid van de bouwlieden, en hun roem zou van geslacht tot geslacht in herinnering blijven.

De bewoners van de vlakte van Sinear geloofden niet in het verbond van God, dat Hij nooit weer een zondvloed op de aarde zou doen komen. Velen loochenden het bestaan van God en schreven de vloed toe aan natuurlijke oorzaken. Anderen geloofden in een Opperwezen, en dat dit Opperwezen de wereld van voor de vloed had verdelgd; en hun harten kwamen, evenals dat van Kaïn, tegen Hem in opstand. Het oprichten van de toren had ten doel een beveiliging te verschaffen in geval van een nieuwe zondvloed. Door een bouwwerk te maken van groter hoogte dan het peil van het water tijdens de vloed, meenden ze, dat ze buiten alle gevaar waren. En als ze in staat zouden zijn te bouwen tot in de wolken, hoopten ze een verklaring voor de vloed te vinden. Heel de onderneming was bedoeld om de trots van de bouwers te bevredigen en de gedachten van komende geslachten af te keren van God en hen tot afgodendienst te leiden.

Toen de toren gedeeltelijk voltooid was, werd een deel ervan gebruikt als woonplaats voor de bouwers; andere delen, prachtig ingericht en versierd, werden aan de afgoden gewijd. De mensen roemden op hun succes en prezen de gouden en zilveren goden, terwijl ze zich kantten tegen de Heerser van hemel en aarde. Plotseling werd het werk, dat zo voorspoedig vorderde, tegengehouden. Engelen werden gezonden om de plannen van de bouwers stop te zetten. De toren had een grote hoogte, en de werklieden boven konden niet rechtstreeks spreken met de werklieden aan de voet van de toren; daarom werden op verschillende hoogten mannen geplaatst om opdrachten voor het benodigde materiaal of andere aanwijzingen door te geven. Terwijl de boodschappen op deze wijze werden doorgegeven, werd de spraak verward, zodat materiaal werd gestuurd wat niet gevraagd was en de aanwijzingen tegenovergesteld waren aan datgene wat men bedoelde. Verwarring en moedeloosheid was het gevolg. Het werk kwam tot stilstand. Er was geen samenwerking mogelijk. De bouwlieden hadden geen verklaring voor dit vreemde

misverstand onder elkaar, en in hun woede en teleurstelling gooiden ze elkaar verwijten voor de voeten. Hun samenwerking eindigde in twist en bloedvergieten. Bliksemen van de hemel verwoestten het bovenste deel van de toren als bewijs van Gods ongenoegen, en deed dit ter aarde storten. De mensen moesten bekennen dat er een God in de hemel is.

Tot nu toe hadden allen dezelfde taal gesproken; nu verenigden degenen die elkaar verstonden, zich tot groepen; sommigen gingen hierheen,

[90]

anderen daarheen. *'Zo verstrooide de Heere hen vandaar over de gehele aarde.'* Deze verstrooiing had ten doel de aarde te bevolken, en nu werd Gods doel bereikt juist door die middelen die de mens gebruikt had om de vervulling ervan tegen te houden.

Maar welk een hoge prijs moesten ze betalen voor hun weerstand tegen God! Het was Zijn doel dat de mensen bij hun reizen om natiën te stichten over heel de aarde een kennis van Zijn wil met zich zouden meedragen, zodat het licht van de waarheid ongehinderd zou schijnen op latere geslachten. Noach, de getrouwe prediker van gerechtigheid, leefde nog driehonderd en vijftig jaar na de zondvloed. Sem leefde nog vijfhonderd jaar, en op deze wijze hadden hun nakomelingen ruimschoots de gelegenheid om bekend te worden met Gods eisen en de geschiedenis van Zijn handelwijze met hun vaders. Maar ze wilden niet luisteren naar deze duidelijke waarheden; ze voelden er niets voor God te kennen; en door de spraakverwarring was in grote mate het contact verbroken met hen die hen het licht hadden kunnen brengen.

De bouwers van Babel hadden een geest van morren gekoesterd jegens God. In plaats van dankbaar te denken aan Zijn barmhartigheid jegens Adam en Zijn genadeverbond met Noach, hadden ze zich beklaagd over Zijn gestrengheid door het verdrijven van het eerste mensenpaar uit het paradijs, en het verdelgen van de wereld door een vloed. Maar terwijl ze God beschuldigden van partijdigheid en strengheid, namen ze de wetten van de wreedste tirannen aan. Satan streefde ernaar de offerande, die heenwezen op de dood van Christus, verachtelijk voor te stellen; en terwijl de geest van de mensen verduisterd werd door hun afgoderij, bracht hij hen ertoe hun eigen kinderen te offeren op de altaren van hun afgoden. Toen de mensen zich afkeerden van God, werden de Goddelijke eigenschappen - gerechtigheid, reinheid en liefde - vervangen door verdrukking, geweld en wreedheid.

De mannen van Babel hadden besloten een bestuur te vestigen dat los zou staan van God. Er waren echter onder hen sommigen die de Heere vreesden, maar die misleid waren door de drogredenen van de goddelozen en in hun plannen waren betrokken. Ter wille van deze getrouwen vertraagde de Heere Zijn oordelen en gaf het volk de tijd hun ware aard te openbaren. Toen deze aard zichtbaar werd, deden de zonen Gods hun best om hen van hun verkeerde handelwijze af te brengen; maar het volk verenigde zich in hun hemeltergende onderneming. Als ze ongehinderd waren doorgegaan, zouden ze de wereld reeds direct hebben verdorven. Hun samengaan was gebaseerd op rebellie; een koninkrijk, opgericht om het ei-

[91]

gen ik te verheffen, en waarin voor God geen plaats was. Als deze samenspanning ongehinderd voortgang had kunnen vinden, zou een macht ontstaan zijn die gerechtigheid - en daarmee vrede, geluk en zekerheid - van de aarde gebannen had. Want de mensen streefden ernaar om Gods geboden, die *'heilig, rechtvaardig en goed'* (Romeinen 7:12) zijn, te vervangen door wetten die dienden om hun eigen zelfzucht en wreedheid te bevredigen.

Zij die de Heere vreesden, riepen tot Hem om tussenbeide te komen. *'Toen daalde de Heere neder om de stad en de toren, die de mensenkinderen bouwden, te bezien.'* In Zijn barmhartigheid jegens de wereld deed Hij het werk van de bouwers teniet en verwoestte het gedenkteken van hun uitdaging. In genade verwarde Hij hun spraak en verhinderde zodoende een verder verloop van hun opstand. God verdraagt lange tijd de verdorvenheid van de mens en schenkt hem ruimschoots de kans zich te bekeren; maar Hij let op al diens plannen om het gezag van Zijn heilige en rechtvaardige wet te weerstaan. Van tijd tot tijd wordt een onzichtbare hand uitgestrekt om ongerechtigheid tegen te houden. Onmiskenbare bewijzen worden gegeven dat de Schepper van het heelal, Hij, Die oneindig is in wijsheid en liefde en waarheid, de opperste Heerser is van hemel en aarde, en dat niemand Zijn macht ongestraft kan weerstaan.

De plannen van de torenbouwers van Babel eindigden in schande en nederlaag. Het monument van hun trots werd het gedenkteken van hun dwaasheid. Toch volgen mensen nog dezelfde koers - ze vertrouwen op zichzelf en verwerpen de wet van God. Dit was het principe dat satan in de hemel had getracht ten uitvoer te brengen; dit principe had Kaïn geleid bij het brengen van zijn offerande.

Ook in onze dagen zijn er torenbouwers. Ongelovigen bouwen hun theorieën op veronderstelde gevolgtrekkingen van de wetenschap, en verwerpen het geopenbaarde Woord van God. Ze matigen zich aan een oordeel te vellen over Gods morele gezag; ze verachten Zijn wet en beroemen zich op de genoegzaamheid van menselijk vernuft. *'Omdat het vonnis over de boze daad niet aanstonds voltrokken wordt, daarom is het hart der mensenkinderen in hen begerig om kwaad te doen.'* (Prediker 8:11)

Onder degenen die voorgeven christenen te zijn, zullen velen zich afkeren van de duidelijke waarheden van de Bijbel, om een geloofsbelijdenis te bouwen op menselijke berekeningen en aangename fabelen, en ze wijzen op hun toren als een middel om tot in de hemel op te klimmen. Mensen hangen vol bewondering aan de lippen van de welsprekendheid, terwijl geleerd wordt dat de overtreder niet zal sterven, dat zaligheid verkregen kan worden zonder de wet van God te gehoorzamen. Als belij-

[92]

dende volgelingen van Christus de maatstaf van God zouden aannemen, zou dit hen verenigen; maar zolang menselijke wijsheid geplaatst wordt boven Zijn heilig Woord, zal er verschil van mening en verdeeldheid zijn. De verwarring die heden bestaat tussen de verschillende kerken en geloofsbelijdenissen, wordt passend tot uitdrukking gebracht door de benaming 'Babylon', in een profetie (uit Openbaring 14:8; 18:2) die van toepassing is op de kerken in de laatste dagen, die de wereld liefhebben.

Velen proberen een eigen hemel te scheppen door te jagen naar rijkdom en macht. *'Boosaardig spreken zij van verdrukking, zij spreken uit de hoogte'*, (Psalm 73:8) terwijl ze de rechten van de mens vertreden en Gods gezag minachten. De hooghartigen mogen dan een tijdlang macht hebben en mogen succes schijnen te hebben bij alles wat ze ondernemen; maar in het eind zullen ze slechts teleurstelling en ellende ervaren.

De tijd van Gods onderzoek nadert. De Allerhoogste zal neerdalen om te zien wat de mensenkinderen gebouwd hebben. Zijn oppermacht zal geopenbaard worden; de werken van menselijke grootheid zullen verdwijnen. *'De Heere schouwt uit de hemel, Hij slaat alle mensenkinderen gade; uit Zijn woonplaats ziet Hij naar alle bewoners der aarde.'* *'De Heere verbreekt de raad der volken, Hij verijdeld de gedachten der natiën; de raad des Heeren houdt eeuwig stand, de gedachten Zijns harten van geslacht tot geslacht.'* (Psalm 33:13,14,10,11)

[93]

Hoofdstuk 11 – De roeping van Abraham

Zie Genesis 12

Na de verstrooiing uit Babel werd afgoderij vrijwel algemeen, en tenslotte liet de Heere de verharde overtreders aan zichzelf over, terwijl Hij Abraham, uit het geslacht van Sem, verkoos en hem maakte tot beschermer van Zijn wet voor latere geslachten. Abraham woonde temidden van bijgeloof en heidendom. Zelfs het huisgezin van zijn vader, waar de kennis van de ware God bewaard was gebleven, gaf toe aan de verleidende invloeden om hen heen en dienden andere goden buiten Jehova. Maar het ware geloof was niet geheel uitgestorven. Altijd heeft God een overblijfsel gehad dat Hem diende. Adam, Set, Henoch, Methusalach, Noach en Sem hadden zonder onderbreking van de oudste tijden af de openbaring van Zijn wil bewaard. De zoon van Terah werd nu de erfgenaam van dit heilig pand. Van alle kanten stond hij bloot aan de afgodendienst, maar dit bleef zonder gevolg. Standvastig, trouw temidden van de trouwelozen, onaangetast door de heersende afgodendienst, klemde hij zich vast aan het dienen van de ware God. *'De Heere is nabij allen die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen in waarheid.'* (Psalm 145:18) Hij maakte Zijn wil bekend aan Abraham, en gaf hem een nauwkeurige kennis aangaande de eisen van Zijn wet en van de zaligheid, die door Christus werkelijkheid zou worden.

Abraham kreeg de belofte, die vooral voor de mensen in die tijd veel betekende, dat hij een talrijk nageslacht en een nationale grootheid zou bezitten: *'Ik zal u tot een groot volk maken en u zegenen, en uw naam groot maken; en gij zult tot een zegen zijn.'* En hieraan werd de verzekering verbonden, kostbaarder dan alles voor de erfgenaam des geloofs, dat uit zijn geslacht de Verlosser der wereld zou voortkomen: *'Met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.'* Toch werd, als eerste voorwaarde voor de vervulling ervan, een toets van geloof geëist; een offer werd gevraagd.

Gods boodschap aan Abraham luidde: *'Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal.'* Abraham moest zich losmaken uit de omgeving van zijn vroege jeugd, zodat God hem geschikt kon maken voor de grote taak, de hem toevertrouwde woorden te bewaren. De invloed van familie en vrienden zou de opvoeding die de Heere Zijn dienstknecht wilde geven tegenwerken. Nu Abraham in bijzondere zin met de hemel verbonden was, moest hij temidden van vreemdelingen vertoeven. Zijn karakter moest verschillen van

[94]

dat van de wereld. Hij kon zelfs geen verklaring geven voor zijn gedrag, zodat zijn vrienden hem zouden begrijpen. Geestelijke dingen moeten geestelijk onderscheiden worden, en zijn motieven en daden werden niet verstaan door zijn afgodische verwanten.

'Door het geloof is Abraham, toen hij geroepen werd, in gehoorzaamheid getrokken naar een plaats, die hij ter erfenis zou ontvangen, en hij vertrok, zonder te weten waar hij komen zou.' (Hebreeën 11:8) Abrahams onwankelbare gehoorzaamheid is één van de meest opmerkelijke bewijzen van geloof die in de Bijbel gevonden worden. Voor hem was geloof *'de zekerheid der dingen, die men hoopt, en het bewijs der dingen, die men niet ziet'*. (Hebreeën 11:1) Vertrouwend op Gods belofte verliet hij zijn familie en vaderland en ging uit zonder te weten waarheen, om te volgen waar God zou leiden. *'Door het geloof heeft hij vertoeft in het land der belofte, als in een vreemd land, waar hij in tenten woonde met Izak en Jacob, die mede-erfgenamen waren van dezelfde belofte.'* (Hebreeën 11:9)

Het was geen gemakkelijke toets voor Abraham, geen gering offer dat van hem geëist werd. Sterke banden bonden hem aan zijn land, zijn familie en zijn tehuis. Maar hij aarzelde niet om gehoor te geven aan de oproep. Hij stelde geen vragen betreffende het land van belofte - of de grond wel vruchtbaar en het klimaat gezond was; of het land een prettige omgeving had en gelegenheden bood om rijkdommen te vergaren. God had gesproken, en Zijn dienstknecht moest gehoorzamen; de gelukkigste plaats op aarde was voor hem de plaats waar God wenste dat hij zou wonen.

Evenals Abraham worden velen op de proef gesteld. Ze horen de stem van God niet rechtstreeks uit de hemel, maar Hij roept hen door Zijn Woord en door de gebeurtenissen van Zijn voorzienigheid. Het is mogelijk dat van hen gevraagd wordt dat ze een carrière, die rijkdom en eer inhoudt, prijsgeven, dat ze prettige en voordelige relaties verbreken en zich losmaken van verwanten, om naar het schijnt een pad te betreden van zelfverloochening, moeilijkheden en opoffering. God heeft een werk voor hen; maar een leven van gemak en de invloed van vrienden en verwanten zou de ontwikkeling tegenhouden van die karaktertrekken welke onontbeerlijk zijn voor de vervulling van dit werk. Hij roept hen weg uit de omgeving van menselijke invloeden en hulpmiddelen, en maakt dat ze behoefte voelen aan Zijn hulp, dat ze uitsluitend op Hem vertrouwen, zodat Hij Zich aan hen kan openbaren. Wie staat klaar om bij Gods oproep lang gekoesterde plannen en familiebetrekkingen op te geven? Wie zal nieuwe plichten op zich nemen, en nieuwe gebieden betreden om Gods

[95]

werk te doen met een gewillig en vastberaden hart, terwijl ze voor Christus' werk hun verlies als winst beschouwen? Zij die dit doen, hebben het geloof van Abraham, en zullen met hem *'een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid'* (2 Korintheërs 4:17) delen, waartegen *'het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt'*. (Romeinen 8:18)

De eerste oproep vanuit de hemel kwam tot Abraham toen hij nog woonde in Ur der Chaldeeën. En gehoorzaam trok hij naar Haran. Tot zover vergezelde de familie van zijn vader hem, want behalve de afgoden dienden ze ook de ware God. Hier bleef Abraham tot na de dood van Terah. Maar Gods stem gebod hem van het graf van zijn vader te vertrekken en verder te gaan. Zijn broer Nahor en diens gezin klemde zich vast aan hun tehuis en hun afgoden. Behalve Sara, de vrouw van Abraham, besloot alleen Lot, de zoon van de overleden Haran, het lot te delen van het pelgrimsleven van de aartsvader. Toch was het een groot gezelschap dat Mesopotamië verliet. Abraham bezat reeds grote kudden, de rijkdom van de oosterling, en hij werd omringd door een leger van knechten en helpers. Hij verliet het land zijner vaders om er nooit weer terug te keren, en nam alles mee wat hij bezat, *'al hun have die ze verworven hadden, en de lieden die ze in Haran verkregen hadden'*. Onder hen bevonden zich velen die niet alleen door dienst en eigen belangen maar door hogere drijfveren geleid werden. Tijdens hun verblijf in Haran hadden Abraham en Sara anderen gebracht tot het dienen van de ware God. Zij voegden zich bij het huishouden van de aartsvader en vergezelden hem naar het land der belofte. *'En zij trokken uit om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen in het land Kanaän.'*

De eerste pleisterplaats was Sichem. In de schaduw van de eiken van Moré, in een uitgestrekte grazige vallei, met olijfbomen en bronnen, tussen de bergen Ebal en Gerizim, sloeg Abraham zijn kamp op. Het was een mooi en een goed land waar de aartsvader gekomen was - *'een land van beken, bronnen en wateren, die in de dalen en op de bergen ontspringen; een land van tarwe en gerst, van wijnstokken, vijgenbomen en granaatappelen; een land van olierijke olijfbomen en honig'*. (Deuteronomium 8:7) Maar voor de aanbieder van Jehova rustte een sombere schaduw op de beboste heuvels en de vruchtbare vlakte. *'De Kanaänieten waren toen in het land.'* Abraham had het doel van zijn hoop bereikt, maar

ontdekte dat het land bewoond werd door een vreemd volk dat de afgoden diende. In de bossen waren altaren opgericht voor valse goden, en mensenoffers werden op de naburige hoogten gebracht.

[96]

Hoewel hij zich vastklemde aan Gods beloften richtte hij niet zonder bezorgde voorgevoelens zijn tent op. Toen *'verscheen de Heere aan Abraham en zeide: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven.'* Door deze verzekering, dat God met hem was en dat hij niet aan de genade van de goddelozen was overgelaten, werd zijn geloof gesterkt. *'En hij bouwde daar een altaar voor de Heere, Die hem verschenen was.'* Spoedig trok hij, nog steeds op reis, naar een plaats in de omgeving van Bethel, waar hij opnieuw een altaar oprichtte en de naam des Heeren aanriep.

Abraham, *'een vriend van God'*, (Jakobus 2:23) heeft ons een waardig voorbeeld gegeven. Hij leidde een leven van gebed. Waar hij zijn tent oprichtte, bouwde hij ook een altaar en vergaderde degenen die tot zijn gezelschap behoorden bijéén voor het morgen- en avondoffer. Als hij zijn tent opbrak, bleef het altaar staan. In latere jaren waren er rondtrekkende Kanaänieten die door Abraham onderricht waren; en wanneer één van hen bij dat altaar kwam, wist hij wie daar voor hem geweest was; en als hij zijn tent opgericht had, herstelde hij het altaar en aanbad aldaar de levende God.

Abraham trok verder naar het zuiden, en weer werd zijn geloof op de proef gesteld. De hemel weerhield de regen, de beken stroomden niet langer de dalen in, en het gras verdorde op de vlakten. De kudde vonden geen weide, en het kamp werd bedreigd met de hongerdood. Ging de aartsvader nu twifelen aan de leiding van de Voorzienigheid? Zag hij niet verlangend achter zich naar de overvloed van de Chaldeeuwse vlakten? Allen letten aandachtig op om te zien wat Abraham zou doen, nu moeilijkheden hem troffen. Zolang zijn vertrouwen ongeschokt bleef, voelden ze dat er nog hoop was; ze waren er zeker van dat God zijn Vriend was, en dat Hij nog steeds de leiding had.

Abraham had geen verklaring voor Gods leiding; hij besepte niet wat hij verwacht had; maar hij klemde zich vast aan de belofte: *'Ik zal u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn.'* Onder ernstig gebed overwoog hij hoe hij het leven van zijn mensen en zijn kudde kon sparen, maar hij wilde niet toestaan dat de omstandigheden zijn geloof in Gods woord deden wankelen. Om aan de honger te ontkomen, trok hij naar Egypte. Hij gaf Kanaän niet op, om moedeloos terug te keren naar het land der Chaldeeën vanwaar hij gekomen was, en waar geen gebrek aan voedsel was; maar hij zocht een tijdelijk toevluchtsoord in de nabijheid van het land der belofte, met de bedoeling daarheen terug te keren.

In Zijn voorzienigheid liet de Heere deze beproeving op Abraham komen om hem lessen te leren van onderwerping, volharding en geloofslessen die te boek gesteld zouden worden tot nut van allen die later be-

[97]

proefd zouden worden. God leidt Zijn kinderen langs een weg die ze niet kennen, maar Hij vergeet of verlaat hen niet die hun vertrouwen op Hem stellen. Hij liet toe dat Job beproefd werd, maar Hij liet hem niet in de steek. Hij liet toe dat de geliefde Johannes naar het eenzame Patmos verbannen werd, maar Gods Zoon zocht hem daar op, en hij zag visioenen van onsterfelijke heerlijkheid. God laat toe dat beproevingen over Zijn volk komen, opdat ze door volharding en gehoorzaamheid geestelijke rijkdommen deelachtig worden, en door hun voorbeeld een bron van kracht voor anderen kunnen zijn. *'Want Ik weet, welke*

gedachten Ik over u koester, luidt het Woord des Heeren, gedachten van vrede en niet van onheil.' (Jeremia 29:11) Die beproevingen, waardoor ons geloof het zwaarst getoetst wordt en de schijn wekken dat God ons verlaten heeft, moeten ons nader brengen tot Christus, opdat we al onze lasten neerleggen aan Zijn voeten en de vrede smaken die Hij ons daarvoor in ruil geeft.

Altijd heeft God Zijn volk beproefd in de smeltkroes. Door de hitte van de oven wordt afval gescheiden van het zuivere goud van het christelijk karakter. Jezus slaat de proef gade; Hij weet wat er nodig is om het kostbare metaal te zuiveren, zodat het de glans van Zijn liefde kan weerkaatsen. Door ernstige beproevingen oefent God Zijn dienstknechten. Hij weet dat sommigen krachten bezitten die tot vooruitgang van Zijn werk gebruikt kunnen worden, en Hij stelt deze personen op de proef; in Zijn voorzienigheid plaatst Hij hen daar waar hun karakters getoetst wordt en gebreken en zwakheden waarvan ze zelf niets wisten, zichtbaar worden. Hij stelt hen in de gelegenheid deze gebreken te verbeteren om zich te bekwamen voor Zijn werk. Hij toont hen hun eigen zwakheden, en leert hen te steunen op Hem, want Hij is hun enige hulp en veiligheid. Zo bereikt Hij zijn doel. Ze worden opgeleid, geoefend en gedisciplineerd, gereed om de grote taak te vervullen waarvoor ze kracht ontvangen hebben. Als God hen oproept voor Zijn werk, staan ze gereed, en hemelse engelen werken met hen samen om het werk op aarde te voltooien.

Tijdens zijn verblijf in Egypte toonde Abraham dat hij niet vrij was van menselijke zwakheid en onvolkomenheid. Door het feit te verdoezelen dat Sara zijn vrouw was, toonde hij gebrek aan vertrouwen in Gods zorg, een tekort aan dat verheven geloof en die moed waardoor zijn leven zo'n edel voorbeeld was. Sara was *'schoon van uiterlijk'*, en hij twijfelde er niet aan, of de donkere Egyptenaren zouden deze knappe vreemdelinge begeren, en om hun doel te bereiken er geen bezwaar in zouden zien haar echtgenoot te doden. Hij redeneerde dat hij geen leugen sprak als hij Sara voorstelde als zijn zuster, want ze was de dochter van zijn vader, hoewel

[98]

ze een andere moeder had. Maar door de werkelijke betrekking te verdoezelen pleegde hij bedrog. Afwijken van de waarheid kan nooit Gods goedkeuring wegdragen. Door zijn gebrek aan geloof raakte Sara in grote moeilijkheden. De koning van Egypte, die van haar schoonheid gehoord had, liet haar naar zijn paleis brengen, met de bedoeling haar tot zijn vrouw te maken. Maar in Zijn barmhartigheid beschermde de Heere Sara, door het zenden van oordelen over het koninklijk hof. Hierdoor kwam de vorst achter de waarheid, en verontwaardigd over dit bedrog berispte hij Abraham en gaf hem zijn vrouw terug met de woorden: *'Wat hebt gij mij daar aangedaan?... Waarom hebt gij gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar mij tot vrouw genomen heb? En nu, zie hier uw vrouw, neem haar en ga heen.'*

Abraham was rijk begunstigd door de koning; zelfs nu nog wilde Farao niet dat hem en zijn gezelschap kwaad werd aangedaan, maar hij gaf bevel dat een wacht hem veilig buiten de grenzen van zijn land zou brengen. In deze tijd werden wetten uitgevaardigd die het de Egyptenaren verboden omgang te hebben met vreemde schaapherders, door met hen te eten en te drinken. Farao nam vriendelijk en edelmoedig afscheid van Abraham; maar hij verzocht hem Egypte te verlaten, want hij durfde hem niet toe te staan in het land te blijven. Onwetend had hij hem bijna groot kwaad gedaan; maar God was tussenbeide gekomen en had de vorst gespaard voor het begaan van zo'n zonde. Farao zag in deze vreemdeling iemand die door de God des hemels werd geëerd, en hij was bevreesd iemand in zijn rijk te hebben die zo duidelijk door zijn God begunstigd werd. Als Abraham in Egypte zou blijven, bestond de kans dat zijn steeds toenemende rijkdom en eer de afgunst of begeerte van de Egyptenaren zou opwekken, en men zou hem schade kunnen berokkenen

waarvoor de vorst verantwoordelijk gesteld zou worden en waardoor opnieuw het koninklijk hof door oordelen getroffen zou kunnen worden.

De waarschuwing die Farao kreeg, bleek een beveiliging te zijn voor Abraham in zijn latere omgang met heidense volken; want dit alles kon niet verborgen blijven, en men zag dat de God Die door Abraham werd vereerd, Zijn knecht zou beschermen, en dat enig kwaad dat hem zou worden aangedaan, gewroken zou worden. Het is gevaarlijk om één van de kinderen van de Vorst des hemels kwaad te doen. De Psalmist verwijst naar dit voorval in het leven van Abraham als hij spreekt over het uitverkoren volk, en zegt dat God *'koningen om hunnentwil'* had bestraft, zeggende: *'Raakt Mijn gezalfden niet aan, en doet Mijn profeten geen kwaad.'* (Psalm 105:14,15)

[99]

Er is een opmerkelijke overeenkomst tussen de ervaring van Abraham in Egypte en die van zijn nakomelingen eeuwen later. In beide gevallen ging men naar Egypte vanwege een hongersnood, en in beide gevallen bleef men daar. Als gevolg van een manifestatie van Gods oordelen om hen te redden viel vrees op de Egyptenaren; en verrijkt door de geschenken van de heidenen trok men uit met grote have.

[100]

Hoofdstuk 12 – Abraham in Kanaän

Zie Genesis 13-15; 17:1-16; 18

Abraham keerde naar Kanaän terug, rijk aan vee, aan zilver en aan goud. Lot was nog bij hem, en samen keerden ze terug naar Bethel, waar ze hun tenten opsloegen bij het altaar dat ze vroeger opgericht hadden. Al spoedig kwamen ze tot de ontdekking dat de toename van hun bezittingen een reden was van steeds groter wordende moeilijkheden. Tijdens tegenspoed en beproevingen hadden ze eensgezind samengewoond, maar nu ze voorspoed hadden, bestond het gevaar dat er onenigheid kwam. Er was geen weide genoeg voor de grote kudden van beide mannen, en de steeds oplaaiende twisten tussen de herders moesten opgelost worden door hun meesters. Het lag voor de hand, dat ze uit elkaar moesten gaan. Abraham was ouder dan Lot, en zijn meerdere in positie, rijkdom en verwantschap; toch was hij het die een voorstel deed om de vrede te bewaren. Hoewel God hem het hele land geschonken had, stond hij niet op zijn rechten.

'Laat er toch geen twist zijn tussen mij en u', zei hij, 'en tussen mijn herders en uw herders, want wij zijn mannen broeders. Licht het gehele land niet voor u open? Scheid u toch van mij af; hetzij naar links, dan ga ik rechts, hetzij naar rechts, dan ga ik links.'

Hier kwam de edele, onzelfzuchtige geest van Abraham tot uiting. Hoevelen zouden onder soortgelijke omstandigheden ten koste van alles hebben vastgehouden aan hun rechten en eisen! Hoeveel gezinnen zijn hierdoor uit elkaar gescheurd! Hoeveel gemeenten zijn verdeeld, waardoor de zaak van de waarheid een aanfluiting wordt onder niet-gelovigen! *'Laat er toch geen twist zijn tussen mij en u',* zei Abraham, *'want wij zijn mannen broeders;'* niet alleen door familiebanden, maar ook als aanbidders van de ware God. Gods kinderen over heel de wereld vormen één familie, en dezelfde geest van liefde en verzoening moet onder hen gevonden worden. *'Weest in broederliefde elkander genegen, in eerbetoon elkander ten voorbeeld'* (Romeinen 12:10), leert onze Heiland. Het kweken van een gelijkgezinde voorkomendheid, een bereidheid anderen te behandelen zoals we zelf behandeld willen worden, zou de helft van de geschillen in het leven wegnemen. De geest van opgeblazenheid is de geest van satan; maar het hart waarin de liefde van Christus leeft, bezit de liefde die zichzelf niet zoekt. Zulke personen zullen gehoor geven aan de Goddelijke raad: *'Ieder lette*

[101]

niet slechts op zijn eigen belang, maar ieder (lette) ook op dat van anderen.' (Filippenzen 2:4)

Hoewel Lot zijn voorspoed te danken had aan zijn verwantschap met Abraham, openbaarde hij geen dankbaarheid jegens zijn weldoener. Beleefdheid zou reden zijn geweest dat hij de keus aan Abraham had overgelaten, maar in plaats hiervan trachtte hij alle voordelen die hierin opgesloten waren, voor zichzelf te benutten. Hij *'sloeg zijn ogen op en zag, dat de gehele streek van de Jordaan rijk aan water was... als de hof des Heeren, als het land Egypte'*. De vruchtbaarste streek in heel Palestina was de Jordaanvallei, die de aanschouwers herinnerde aan het verloren paradijs, en overeenkwam met de schoonheid en de vruchtbaarheid van de vlakten langs de Nijl, die ze kort geleden verlaten hadden. Er waren ook steden, rijk en prachtig, die uitnodigden tot handelsverkeer op hun drukke marktplaatsen. Bedwelmd door visioenen van werelds gewin lette Lot niet op de morele en geestelijke nadelen waarmee hij te maken zou krijgen. De bewoners van de vlakte waren zeer slecht en zondig tegenover de Heere; maar hiervan was hij niet op de hoogte, of, zo hij

het al wist, schonk hij er geen aandacht aan. Hij koos de gehele streek van de Jordaan en sloeg zijn tenten op tot bij Sodom. Hoe weinig beseftte hij wat de gevolgen van deze zelfzuchtige keus zouden zijn!

Nadat hij van Lot gescheiden was, gaf de Heere aan Abraham opnieuw een belofte, dat Hij hem het gehele land zou geven. Kort hierop vertrok hij naar Hebron, en sloeg zijn tenten op onder de eiken van Mamre, waar hij tevens een altaar bouwde voor de Heere. Hier, in de vrije atmosfeer van deze hoogvlakte, met hun olijfgaarden en wijngaarden, hun korenvelden en uitgestrekte weidegronden op de omringende heuvels, woonde hij, tevreden met zijn eenvoudig, patriarchaal leven, terwijl hij aan Lot de gevaarlijke luxe van de vallei van Sodom overliet.

Door de omringende volken werd Abraham geëerd als een machtig vorst en een verstandig en bekwaam leider. Hij hield zijn invloed niet verborgen voor zijn omgeving. Zijn leven en karakter, in tegenstelling met dat van de afgodendienaars, oefenden een belangrijke invloed uit ten gunsten van het ware geloof. Zijn trouw aan God was onwankelbaar, terwijl zijn vriendelijkheid en goedheid, vertrouwen en vriendschap opwekten, en zijn onaantastbare grootheid eerbied en achting afdwongen.

Zijn godsdienst beschouwde hij niet als een kostbaar bezit waarop alleen de bezitter ervan recht had. Ware godsdienst kan dat nooit doen, want zo'n geest is strijdig met de beginselen van het Evangelie. Waar Christus woont in het hart, is het niet mogelijk het licht van Zijn tegenwoordigheid

[102]

te verbergen of dit licht te verduisteren. Integendeel, het zal steeds helderder schijnen wanneer van dag tot dag de nevel van zelfzucht en zonde, waarmee de ziel omringd is, wordt verdreven door de heldere stralen van de Zon der gerechtigheid.

Gods volk is Zijn vertegenwoordiger op aarde, en het is Zijn bedoeling dat het een licht zal zijn in de morele duisternis van deze wereld. Over heel het land verspreid, in steden, dorpen en gehuchten moeten ze Gods getuigen zijn, middelen waardoor Hij aan een ongelovige wereld de kennis aangaande Zijn wil en de wonderen van Zijn genade wil bekendmaken. Het is Zijn plan dat allen die deel hebben aan de zaligheid, zendelingen voor Hem zullen zijn. De vroomheid van de christen vormt de maatstaf aan de hand waarvan de wereld het Evangelie beoordeelt. Geduldig gedragen beproevingen, dankbaar ontvangen zegeningen, goedheid, vriendelijkheid, en liefde, die uit gewoonte beoefend worden, zijn de lichten die het karakter doen oplichten in de wereld, zodat de tegenstelling zichtbaar is met de duisternis, die het gevolg is van de zelfzucht van het natuurlijke hart.

Behalve dat hij rijk was in geloof, vol edelmoedigheid, onwankelbaar in zijn gehoorzaamheid, en nederig in de eenvoud van zijn pelgrimsleven, handelde Abraham ook verstandig en diplomatiek, en was hij dapper in de strijd. Hoewel hij bekendstond als leraar van een nieuwe godsdienst, toonden drie vorstelijke broers, heersers in de vlakten van Amor waar hij woonde, hun vriendschap door hem uit te nodigen met hen een verbond aan te gaan tot grotere veiligheid; want het land was vervuld met geweld en verdrukking. Spoedig was er een gelegenheid om van dit verbond gebruik te maken.

Kedor-Laómer, koning van Elam, was veertien jaar vroeger Kanaän binnengevallen, en had het schatplichtig gemaakt. Verschillende van de vorsten kwamen nu in opstand, en de Elamitische vorst trok met vier bondgenoten het land weer binnen om de opstand te onderdrukken. Vijf koningen in Kanaän bundelden hun krachten en wachtten de invallers op in het dal Siddim, waar ze volledig werden verslagen. Een groot deel van het leger werd vernietigd, en zij die ontkwamen, vluchtten naar de bergen. De overwinnaars plunderden de

steden in de vlakte en trokken af met rijke buit en tal van gevangenen, waaronder Lot en zijn gezin.

Abraham, die in vrede woonde bij de eikenbossen van Mamre, hoorde van één van de vluchtelingen de geschiedenis van de slag, en van de ramp die zijn neef had getroffen. Hij koesterde geen onvriendelijke herinnering aan de ondankbaarheid van Lot. Al zijn genegenheid voor zijn neef ont-

[103]

waakte, en hij besloot hem te redden. Nadat hij God om raad had gevraagd, maakte Abraham zich gereed voor de strijd. Uit zijn ondergeschikten stelde hij een leger samen van driehonderd achttien geoefende knechten, mannen die God vreesden en trouw waren aan hun heer, en die met de wapenen geoefend waren. Zijn bondgenoten, Mamre, Eskol en Aner, voegden zich met hun troepen bij hem, en samen vervolgden ze de invallers. De Elamieten en hun bondgenoten hadden zich te Dan gelegd, aan de noordgrens van Kanaän. Dronken door de overwinning en onbevreesd voor een overval door hun verslagen vijanden hadden ze zich overgegeven aan losbandigheid. De aartsvader verdeelde zijn macht dusdanig, dat hij hen uit verschillende richtingen naderde, en het kamp in de nacht overviel. Zijn krachtige en onverwachte aanval had een overwinning tot gevolg. De koning van Elam werd verslagen, en zijn door paniek getroffen leger werd volkomen vernietigd. Lot en zijn gezin, samen met alle andere gevangenen en hun bezittingen, alsmede een rijke buit, viel in handen van de overwinnaars. De overwinning was, door Gods zegen, aan Abraham te danken. De aanbieder van Jehova had niet alleen een grote dienst bewezen aan het land, maar getoond dat hij een moedig man was. Men zag dat gerechtigheid geen lafheid betekent, en dat de godsdienst van Abraham hem moed verschafte het recht te handhaven en de onderdrukten te verdedigen. Zijn heldhaftige daad bezorgde hem grote invloed onder de omringende stammen. Bij zijn terugkeer kwam de koning van Sodom met zijn gevolg hem tegemoet om de overwinnaar eer te bewijzen. Hij verzocht hem de goederen te behouden, en vroeg alleen of de gevangenen hem teruggegeven konden worden. Volgens oorlogsgebruik behoorde de buit aan de overwinnaar; maar Abraham had niet de bedoeling zich te verrijken en hij wenste geen voordeel te trekken van deze ongelukkigen; hij vroeg slechts voor zijn bondgenoten het deel waarop ze aanspraak maakten.

Weinigen zouden zich in een dergelijk geval even edelmoedig hebben betoond als Abraham. Weinigen zouden weerstand hebben geboden aan de verleiding om zich op deze wijze te verrijken. Zijn voorbeeld is een aanklacht tegen zelfzuchtige, op winst beluste geesten. Abraham hield rekening met de eisen van recht en menselijkheid. Zijn gedrag laat de betekenis zien van de geïnspireerde opdracht: *'Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.'* (Leviticus 19:18) *'Ik zweer bij de Heere, bij God, de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde,'* zei hij, *'zelfs geen draad of schoenriem, ja niets van het uwe zal ik nemen, opdat gij niet kunt zeggen: Ik heb Abraham rijk gemaakt!'* Hij wilde hen niet de kans geven te menen dat hij aan de strijd

[104]

had deelgenomen om er beter van te worden, of zijn voorspoed toe te schrijven aan hun gunsten. God had beloofd dat Hij Abraham zou zegenen, en aan Hem moest de eer toegeschreven worden.

Iemand anders die uitgetrokken was om de overwinnaar te verwelkomen, was Melchizédek, koning van Salem, die brood en wijn bracht om het leger te verwelkomen. Als

priester van de Allerhoogste zegende hij Abraham, en dankte de Heere, die zulk een verlossing door zijn dienstknecht bewerkt had. En Abraham *'gaf hem van alles de tienden'*.

Dankbaar keerde Abraham terug naar zijn tenten en zijn kudden, maar zijn geest hield zich bezig met verwarrende gedachten. Hij was een man des vredes, en schuwde vijandschap en twist; en met afschuw dacht hij aan de tonelen van slachting waarvan hij getuige was geweest. Maar de volken wiens legers hij had verslagen, zouden ongetwijfeld Kanaän weer binnenvallen en hem uitkiezen als bijzonder mikpunt van hun wraak. Doordat hij zodoende in nationale twisten betrokken was, zou de rust van zijn vreedzaam bestaan geweken zijn. Buiten dat had hij nog geen bezittingen in Kanaän, en hij had geen hoop op een erfgenaam, waardoor de belofte in vervulling kon gaan.

In een nachtgezicht werd opnieuw Gods stem gehoord. *'Vrees niet, Abraham,'* klonk de stem van de Vorst der vorsten, *'Ik ben uw schild; uw loon zal zeer groot zijn.'* Maar zijn geest was zó vervuld met angstige voorgevoelens, dat hij niet zoals vroeger de belofte aannam met onwankelbaar vertrouwen. Hij bad om een zichtbaar bewijs dat deze belofte vervuld zou worden. En hoe zou de verbondsbelofte werkelijkheid worden zolang hij geen zoon had? *'Wat zult Gij mij geven,'* zei hij, *'daar ik kinderloos heenga?'* *'En de bezitter van mijn huis, dat zal deze Damascener Eliëzer zijn.'* Hij stelde voor om zijn vertrouwde knecht Eliëzer door adoptie tot zijn zoon te maken, zodat hij alles zou beërven. Maar hij kreeg de verzekering dat zijn eigen zoon zijn erfgenaam zou zijn. Toen werd hij naar buiten geleid, en moest opzien naar de ontelbare sterren, die aan de hemel glinsterden; en toen hij dit deed, werden de woorden gesproken: *'Zo zal uw nageslacht zijn.'* En *'Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend.'* (Romeinen 4:3)

Toch vroeg de patriarch nog om een zichtbaar teken als bevestiging van zijn geloof en als bewijs voor latere geslachten dat Gods plannen betreffende hen in vervulling zouden gaan. De Heere verwaardigde Zich een verbond aan te gaan met Zijn dienstknecht, waarbij Hij een vorm koos die gebruikelijk was onder mensen om een plechtige overeenkomst te bezegelen.

[105]

Op Gods bevel offerde Abraham een jonge koe, een geit, een ram, alle driejarig, door de lichamen te delen en de stukken tegenover elkaar te leggen; hieraan voegde hij een tortelduif en een jonge duif toe, die hij echter niet deelde. Nadat dit gedaan was, ging hij eerbiedig tussen de stukken door, en legde een plechtige gelofte aan God af van altijdddurende gehoorzaamheid. Waakzaam en trouw bleef hij naast de stukken tot de zon onderging, om te verhinderen dat ze door roofvogels verontreinigd of verscheurd zouden worden. Bij het ondergaan van de zon viel hij in diepe slaap; en *'zie, hem overviel een angstwekkende, dikke duisternis.'* En de stem van God werd gehoord, Die hem zei dat hij niet moest rekenen op een onmiddellijk bezit van het beloofde land, en Die hem wees op het lijden van zijn nakomelingen eer ze zich konden vestigen in Kanaän. Hier werd hem het verlossingsplan getoond in de dood van Christus, het grote Offer, en Zijn komst in heerlijkheid. Ook zag Abraham hoe de aarde weer haar paradijspracht terugkreeg, en hem tot een eeuwig bezit werd gegeven als uiteindelijke vervulling van de belofte.

Als bevestiging van het verbond tussen God en de mens gingen een rokende oven en een vurige fakkel, symbolen van Gods tegenwoordigheid, tussen de stukken door, waardoor ze volkomen verteerden. En opnieuw hoorde Abraham de stem, die bevestigde dat het land Kanaän gegeven zou worden aan zijn nakomelingen *'van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Eufraat.'*

Toen Abraham bijna vijftientwintig jaar in Kanaän was, verscheen de Heere hem en zei: *'Ik ben God, de Almachtige, wandel voor Mijn aangezicht, en wees onberispelijk.'* Vol

ontzag viel de patriarch op zijn gelaat ter aarde, en de stem vervolgde: *'Mijn verbond is met u, en gij zult de vader van een menigte volken worden.'* Als teken van de vervulling van dit verbond werd zijn naam, die tot nu toe Abram was geweest veranderd in Abraham, wat betekent: *'Vader van vele volken.'* De naam van Sarai werd Sara - *'vorstin'*, want, zei de Goddelijke stem, ze zal een moeder van volken zijn; *'koningen van volken zullen uit haar voortkomen.'*

In deze tijd werd de besnijdenisceremonie aan Abraham gegeven als *'het zegel van de gerechtigheid van dat geloof, dat hij in zijn onbesneden staat bezat.'* (Romeinen 4:11) Door de patriarch en zijn nakomelingen moest deze besnijdenis worden waargenomen als een teken dat ze gewijd waren aan de dienst van God, en afgescheiden waren van afgodendienaars; dat God hen had aangenomen als Zijn bijzonder eigendom. Door deze vorm moesten zij van hun kant de voorwaarden vervullen van het verbond dat met Abraham gemaakt was. Ze mochten geen huwelijken aangaan met de heidenen;

[106]

want door dit te doen zouden ze de eerbied voor God en Diens heilige wet uit het oog verliezen; ze zouden in verleiding komen deel te nemen aan de zondige gebruiken van andere volken, en verleid worden tot afgoderij.

God bewees aan Abraham grote eer. Hemelse engelen gingen met hem om en spraken met hem als met een vriend. Toen over Sodom oordelen zouden komen, hield God dit niet voor hem verborgen, en hij werd een middelaar tussen God en zondaars. Zijn gesprek met de engelen is tevens een prachtig voorbeeld van gastvrijheid.

In de hete zomermiddag zat de patriarch in de deur van zijn tent, en keek uit over het rustige landschap, toen hij in de verte drie reizigers zag naderen. Voor deze bij zijn tent waren, stopten de vreemdelingen, alsof ze elkaar raadpleegden over het verdere van hun tocht. Zonder af te wachten tot ze hem een gunst vroegen, stond Abraham snel op, en toen ze zich naar het scheen in een andere richting keerden, haastte hij hen achterna, en drong er met de meeste voorkomendheid op aan dat ze hem eer zouden bewijzen bij hem te vertoeven om uit te rusten. Eigenhandig bracht hij water, zodat ze het stof van hun voeten konden wassen. Zelf koos hij voor hen het beste voedsel uit, en terwijl ze rustten in de koele schaduw, werd voedsel gereedgemaakt, en eerbiedig stond hij terzijde terwijl ze genoten van zijn gastvrijheid. God beschouwde deze daad van gastvrijheid belangrijk genoeg om het in Zijn Woord te vermelden; en duizend jaar later schreef een geïnspireerde apostel: *'Vergeet de herbergzaamheid niet, want daardoor hebben sommigen, zonder het te weten, engelen geherbergd.'* (Hebreeë 13:2)

Abraham zag in zijn gasten slechts vermoeide reizigers, onbewust van het feit dat één van hen iemand was Die hij kon aanbidden zonder daardoor te zondigen. Nu echter werd de ware identiteit van de hemelse boden bekendgemaakt. Hoewel ze onderweg waren als dienaars van toorn, spraken ze tot Abraham, de geloofsman, eerst woorden van zegen. Hoewel God nauwlettend acht slaat op ongerechtigheid, en overtreding bestraft, is Hij niet blij als Hij moet straffen. Het vernietigen is een *'vreemd werk'* (Jesaja 28:21) voor Hem Die oneindig is in liefde.

'Des Heeren vertrouwelijke omgang is met wie Hem vrezen.' (Psalm 25:14) Abraham had God geëerd, en de Heere eerde hem door Zijn raad aan hem bekend te maken en Zijn bedoelingen aan hem te openbaren. *'Zou ik voor Abraham verbergen wat ik ga doen?'* zei de Heere. ‘

Het geroep over Sodom en Gomorra is voorwaar groot, en haar zonde is voorwaar zeer zwaar. Ik wil nederdalen om te zien, of ze inderdaad gedaan hebben naar het geroep,

dat tot Mij gekomen is, of niet; Ik wil het weten.' God kende heel goed de mate van Sodoms schuld; maar Hij sprak

[107]

hier op menselijke wijze, zodat de rechtmatigheid van Zijn handelwijze begrepen kon worden. Alvorens Hij het oordeel bracht over de overtreders, wilde Hij zelf zien, zelf hun zaak onderzoeken; als ze de grenzen van Goddelijke barmhartigheid nog niet overschreden hadden, zou Hij hun nog de kans geven zich te bekeren.

Twee van de hemelse boden vertrokken, terwijl ze Abraham alleen lieten met Hem Die hij nu kende als de Zoon van God. De geloofsman pleitte voor de inwoners van Sodom. Eénmaal had hij hen met behulp van zijn zwaard gered, nu trachtte hij hen te redden door het gebed. Lot en zijn gezin woonden er nog steeds; en de onzelfzuchtige liefde die Abraham gedreven had hen te verlossen uit de macht van de Elamieten, probeerde nu hen, indien mogelijk, te redden voor de storm van Gods oordelen.

Vol eerbied en ootmoed smeekte hij: *'Ik heb mij verstout tot de Heere te spreken, hoewel ik stof en as ben.'* Hier was geen zelfvertrouwen op grond van zijn gehoorzaamheid, of eigen gerechtigheid. Hij beriep zich niet op de offers die hij gebracht had om de wil van God te doen. Hoewel hij zelf een zondaar was, pleitte hij voor zondaars. Zo'n geest zouden allen die tot God naderen, moeten bezitten. Toch openbaarde Abraham het vertrouwen van een kind dat iets vraagt aan een liefhebbende vader. Hij naderde de hemelse bode en bracht vurig zijn smeekbede naar voren. Hoewel Lot in Sodom woonde, had hij geen deel aan de zonde van de inwoners. Abraham meende, dat in deze bevolkte stad nog meer aanbidders van de ware God moesten wonen. Met het oog hierop smeekte hij: *'Het zij verre van U, aldus te handelen, de rechtvaardige te doden met de goddelozen;... verre zij het van U; zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?'* Abraham stelde de vraag niet slechts één keer, maar vele keren. Terwijl hij moediger werd naarmate zijn verzoeken werden toegestaan, bleef hij voortgaan met vragen, tot hij de verzekering had gekregen dat de stad gespaard zou worden als er slechts tien rechtvaardigen gevonden zouden worden.

Liefde voor verloren gaande zielen dreef Abraham tot deze bede. Hoewel hij de zonden van die verdorven stad verafschuwde, wenste hij dat zondaars gered zouden worden. Zijn diepe belangstelling voor Sodom laat zien hoe we ons moeten voelen ten opzichte van de onboetvaardigen. We moeten de zonde haten, maar liefde en medelijden koesteren jegens de zondaar. Overal om ons heen gaan zielen verloren, even hopeloos, even verschrikkelijk als ten tijde van Sodom. Elke dag is voor sommigen het einde van de proeftijd. Ieder uur raken mensen buiten het bereik van Gods ontferming. En waar klinken de stemmen die de zondaar waar-

[108]

schuwen en hem smeken het naderend verderf te ontvlieden? Waar zijn de uitgestrekte handen om hem af te houden van de dood? Waar zijn degenen die in nederig en volhardend geloof voor hem tot God naderen?

De geest van Abraham was de geest die leefde in Christus. De Zoon van God is Zelf de grote Middelaar ten behoeve van de zondaar. Hij Die de prijs voor de redding heeft betaald, kent de waarde van de mens. Bezield met een afschuw tegen het kwaad zoals slechts mogelijk is bij een vlekkeloze natuur, openbaarde Christus jegens de zondaar een liefde die slechts in oneindige goedheid haar oorsprong kon vinden. Temidden van Zijn zielsangst aan het kruis, beladen met het ontzagwekkend gewicht van de zonden van

gehele wereld, bad Hij voor Zijn bespotters en moordenaars: *'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.'* (Lukas 23:34)

Van Abraham staat geschreven dat hij *'een vriend van God werd genoemd'*, (Jakobus 2:23) *'de vader van allen, die geloven.'* (Romeinen 4:11) Het getuigenis van God aangaande deze getrouwe Patriarch luidt: *'Abraham heeft naar Mij geluisterd en Mijn dienst in acht genomen: Mijn geboden, Mijn inzettingen en Mijn wetten.'* (Genesis 26:5) En verder: *'Ik heb hem gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des Heeren zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen, opdat de Heere aan Abraham vervulle wat Hij over hem gesproken heeft.'* Het was een grote eer waartoe Abraham geroepen werd, namelijk de vader te zijn van het volk dat gedurende vele eeuwen de beschermer en bewaker van Gods waarheid aan de wereld zou zijn - van dat volk waardoor alle volken op aarde gezegend zouden worden door de komst van de beloofde Messias. Maar Hij Die de patriarch riep, oordeelde hem waardig. God is het Die spreekt. Hij Die van verre de gedachten kent en de mens op de juiste waarde schat, zegt: *'Ik ken hem.'*

Van de zijde van Abraham zou de waarheid niet voor zelfzuchtige doeleinden misbruikt worden. Hij zou de wet bewaren en rechtvaardig handelen. Hij zou niet slechts zelf de Heere vrezen, maar hij zou zijn gezin voorgaan. Hij zou zijn gezin onderrichten in gerechtigheid. Gods wet zou de maatstaf zijn in zijn gezin.

Het huishouden van Abraham omvatte meer dan duizend zielen. Zij die door zijn onderricht ertoe gebracht waren de ware God te aanbidden, vonden een tehuis in zijn kamp; en hier ontvingen ze, als op school, een onderricht dat hen in staat zou stellen het ware geloof te vertegenwoordigen. Op deze wijze rustte een grote verantwoordelijkheid op hem. Hij onderrichtte gezinshoofden, en zijn wijze van besturen zou gevolgd worden in de families waarvan zij aan het hoofd staan.

Vroeger was de vader de leider en priester in zijn gezin, en hij oefende gezag uit over zijn kinderen, zelfs als ze zelf al gezinnen hadden. Zijn

[109]

nakomelingen hadden geleerd hem te beschouwen als hun leider, zowel in godsdienstige als wereldlijke aangelegenheden. Abraham trachtte dit patriarchale stelsel van besturen te handhaven, daar het diende om een kennis van de ware God te bewaren. Het was noodzakelijk de leden van het gezin bijeen te houden om een bescherming op te richten tegen de afgoderij die zo algemeen verspreid en diepgeworteld was. Met alle middelen die hem ten dienste stonden trachtte Abraham zijn ondergeschikten te weerhouden van omgang met de heidenen en het bijwonen van hun godsdienstige gebruiken, want hij wist dat vertrouwd zijn met het kwaad onmerkbaar de beginselen zou verderven. De grootste zorg werd uitgeoefend om alle vormen van valse godsdienst uit te sluiten en de geest te doordringen van Gods majesteit en heerlijkheid als onderwerp van aanbidding.

God had een verstandige weg gevolgd, door Zijn volk zoveel mogelijk afgezonderd te houden van omgang met de heidenen en hen tot een volk te maken dat alleen woonde en niet tot de volken gerekend werd. Hij had Abraham geroepen uit zijn afgodisch geslacht, opdat de patriarch zijn gezin zou kunnen oefenen en opvoeden, los van de verderfelijke invloeden waaraan ze in Mesopotamië zouden hebben blootgestaan, opdat het ware geloof in al zijn zuiverheid bewaard kon blijven door zijn afstammelingen in latere generaties.

De genegenheid van Abraham voor zijn kinderen en voor zijn gezin bracht hem ertoe hun godsdienstig leven te beschermen, en hun een kennis bij te brengen van Gods wetten als de kostbaarste erfenis die hij hun kon nalaten en door hen ook aan de wereld kon geven. Allen leerden, dat ze onder leiding stonden van de God des hemels. Van de kant van de ouders mocht geen dwang zijn, en van de kant van de kinderen geen ongehoorzaamheid.

De wet van God had een ieder zijn taak aangewezen, en alleen door hieraan te gehoorzamen, konden geluk en voorspoed hun deel zijn.

Zijn eigen voorbeeld, de invloed van zijn dagelijks leven, was een blijvende les. De onwankelbare trouw, de goedheid en onzelfzuchtige voorkomendheid, die de bewondering van koningen hadden afgedwongen, waren zichtbaar in het gezin. Zijn leven werd gekenmerkt door een aantrekkelijkheid, een adel en beminnelijkheid van karakter, die aantoonde dat hij met de hemel verbonden was. Hij veronachtzaamde niet de ziel van de geringste slaaf. In zijn gezin bestonden geen verschillende wetten voor heer en knecht; geen verschil in benadering van rijken of armen. Allen werden rechtvaardig behandeld als deelgenoten met hem aan de gaven des levens. Hij *'zal zijn huis... gebieden.'* Hij zou de verkeerde daden van zijn

[110]

kinderen niet over het hoofd zien, en niet op zwakke, onverstandige wijze voorkeur tonen; hij zou de plicht niet prijsgeven aan de opwellingen van onjuiste liefde. Abraham zou niet slechts goed onderricht geven, hij zou ook het gezag van rechtvaardige en goede wetten handhaven.

Hoe weinig ouders in onze dagen volgen dit voorbeeld! Bij te veel ouders leeft een blind en zelfzuchtig sentiment, dat ten onrechte liefde wordt genoemd, en tot uiting komt doordat men kinderen, met een onvolwassen oordeel en ongebreidelde hartstochten, toestaat hun eigen wil te volgen. Hierdoor toont men wreedheid jegens de jeugd en doet men groot kwaad aan de wereld. Ouderlijke toegevendheid veroorzaakt onenigheid in gezinnen en in de maatschappij. Ze sterkt de jongeren in hun wensen hun eigen zin te doen, in plaats van zich te onderwerpen aan Gods geboden. Zo groeien ze op met een tegenzin in het doen van Gods wil, en ze geven hun goddeloze, weerspannige geest door aan hun kinderen en kindskinderen. Evenals Abraham moeten ouders hun gezin bevelen. Laat gehoorzaamheid aan het ouderlijk gezag geleerd worden als eerste stap in gehoorzaamheid aan het Woord van God.

De minachting waarmee men de wet van God beschouwt, zelfs van de zijde van de godsdienstige leiders, heeft een groot kwaad voortgebracht. De alom verspreide leer, dat Gods geboden niet langer bindend zijn voor de mens, heeft dezelfde uitwerking op de moraal van de mensen als afgodendienst. Zij die ernaar streven de eisen van Gods heilige wet te beperken, doen een aanslag op de grondslag van het gezag in het gezin en in de maatschappij. Godsdienstige ouders die nalaten te wandelen naar Zijn geboden, bevelen niet hun gezin om de weg des Heeren te volgen. Gods wet wordt niet tot de maatstaf in het leven gemaakt. Wanneer de kinderen hun eigen gezin stichten, voelen ze zich niet verplicht hun kinderen die dingen te leren die ze zelf nooit geleerd hebben. Daarom zijn er zoveel gezinnen waar geen rekening wordt gehouden met God; daarom neemt ontaarding hand over hand toe.

Pas wanneer de ouders zelf de wet van God volgen met een volkomen hart, zullen ze in staat zijn hun kinderen na hen te bevelen. In dit opzicht is een hervorming noodzakelijk - een diepgaande reformatie. Ouders moeten zich veranderen; predikanten moeten zich veranderen; God moet in hun gezinnen gevonden worden. Als ze een verandering willen zien optreden, moet Zijn Woord in hun gezinnen gevonden worden en het moet hun Raadgever worden. Ze moeten hun kinderen onderwijzen dat het de stem van God is, die ze horen, en dat deze stem onvoorwaardelijk gehoorzaamd moet worden. Ze moeten volhardend hun kinderen onderwijzen, vriende-

[111]

lijk en onvermoeid duidelijk maken hoe ze moeten leven om God welgevallig te zijn. Kinderen uit zo'n gezin zijn in staat de drogredenen van het ongeloof tegemoet te treden. Ze hebben de Bijbel aangenomen als basis voor hun geloof, en ze bezitten een fundament die door het opkomend getij van het ongeloof niet weggespoeld kan worden.

Er zijn te veel gezinnen waar het gebed wordt verwaarloosd. De ouders menen dat ze geen tijd hebben voor morgen- en avond eredienst. Ze kunnen niet een paar ogenblikken missen om God te danken voor Zijn vele weldaden - voor de zonneschijn en de regen, waardoor de planten groeien, en voor de bescherming van heilige engelen. Ze hebben geen tijd om te bidden voor Gods hulp en leiding, om de aanwezigheid van Jezus in het gezin. Ze gaan aan het werk zoals de os of het paard, zonder te denken aan de God des hemels. Hun ziel is zo kostbaar, dat de Zoon van God, liever dan hen hopeloos ten onder te laten gaan, Zijn leven gaf als losprijs voor hen; maar ze hebben weinig meer waardering voor Zijn goedheid dan de beesten, die vergaan.

Evenals de patriarchen moeten degenen die voorgeven God lief te hebben, een altaar bouwen voor de Heere, waar ze hun tenten opslaan. Als er ooit een tijd was dat elk huis een huis des gebeds moest zijn, is dat wel nu. Vaders en moeders zouden meer hun harten moeten verheffen tot God in smeking voor zichzelf en voor hun kinderen. Laat de vader, als priester in het gezin, elke morgen en elke avond een offer brengen, terwijl de vrouw en de kinderen zich verenigen in lof en gebed. In zo'n gezin verblijft Jezus graag.

Uit elk christelijk gezin zou een heilig licht moeten schijnen. Liefde zou daadwerkelijk zichtbaar moeten zijn. Ze zou moeten blijken uit de gesprekken in huis, zich openbaren in attente vriendelijkheid, in edelmoedige voorkomendheid. Er zijn gezinnen waar dit beginsel tot uiting komt - gezinnen waar God wordt aanbeden en ware liefde heerst. Uit deze gezinnen stijgt het morgen- en avondgebed tot God omhoog als welriekende wierook, en Zijn barmhartigheid en zegeningen dalen neer op deze smekelingen als de dauw van de dageraad.

Een wel geordend christelijk gezin is een krachtig argument ten gunste van de waarheid van de christelijke godsdienst - een argument waar de ongelovige niets tegen kan inbrengen. Allen kunnen zien dat er invloeden werkzaam zijn in het gezin waardoor de kinderen beïnvloed worden, en dat de God van Abraham met hen is. Als de gezinnen van belijdende christenen een juiste godsdienstige vorming hadden, zouden ze een machtige invloed ten goede uitoefenen. Ze zouden inderdaad *'het licht der we-*

[112]

reld' (Matthéüs 5:14) zijn. De God des hemels spreekt tot iedere getrouwe ouder door de woorden, gericht tot Abraham: *'Ik heb hem gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des Heeren zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen, opdat de Heere aan Abraham vervulle wat Hij over hem gesproken heeft.'*

[113]

Hoofdstuk 13 – Zijn geloof beproefd

Zie Genesis 16; 17:18-20; 21:1-14; 22:1-19

Zonder vragen had Abraham de belofte van een zoon aangenomen, maar hij wachtte niet tot God op Zijn eigen tijd en op Zijn eigen wijze deze belofte in vervulling deed gaan. Er was uitstel, om zijn geloof in Gods macht op de proef te stellen; maar hij doorstond de proef niet. Met de gedachte dat ze op haar hoge leeftijd onmogelijk meer een kind kon krijgen, stelde Sara voor, als een plan waardoor Gods doel in vervulling kon gaan, dat Abraham één van haar dienstmaagden zou nemen als tweede vrouw. Veelwijverij was zo algemeen verspreid, dat het niet meer als zonde werd beschouwd, maar niettemin was het een schending van Gods wet, en nadelig voor de heiligheid en vrede van de gezinsband. Het huwelijk van Abraham met Hagar eindigde met kwade gevolgen, niet alleen voor zijn eigen gezin, maar ook voor latere geslachten.

Gevleid bij de gedachte aan haar nieuwe positie als vrouw van Abraham, en in de hoop de moeder te worden van het grote volk dat uit hem geboren zou worden, werd Hagar trots en hoogmoedig, en behandelde haar meesteres vol verachting. Wederzijdse afgunst verstoorde de vrede van het gezin, dat vroeger zo gelukkig was. Abraham, die gedwongen was te luisteren naar de klachten van beiden, trachtte tevergeefs de éénheid te herstellen. Hoewel hij op ernstig aandringen van Sara, Hagar als vrouw genomen had, gaf zij hem nu de schuld van de verdeeldheid. Ze wenste haar rivale uit te drijven; maar Abraham weigerde hieraan gehoor te geven; want Hagar zou de moeder zijn van zijn kind en, zoals hij in stilte hoopte, de zoon van de belofte. Zij was echter de dienstmaagd van Sara en hij liet haar de zeggenschap over haar dienstmaagd. De hooghartige geest van Hagar liet niet toe dat ze hardvochtig werd behandeld. Toen Sara haar vernederde, *'vluchtte zij van haar weg'*.

Ze vluchtte naar de woestijn, en toen ze alleen en vermoeid bij een bron rustte, naderde haar een engel des Heeren in menselijke gedaante. Terwijl hij haar aansprak als *'Hagar, slavin van Sarai'*, om haar te wijzen op haar positie en haar verplichtingen, gaf hij haar bevel: *'Keer naar uw meesteres terug en verneder u onder haar hand.'* Toch voegde hij bij deze vermaning ook troostende woorden: *'De Heere heeft naar uw ellende gehoord.'* *'Ik zal uw nageslacht zeer talrijk maken, zodat het vanwege de menigte niet geteld kan worden.'* En als een blijvende herinnering aan

[114]

Zijn barmhartigheid kreeg ze de opdracht haar kind Ismaël te noemen, *'God zal horen.'*

Toen Abraham bijna honderd jaar oud was, werd de belofte van een zoon aan hem herhaald, met de verzekering dat de toekomstige erfgenaam het kind van Sara zou zijn. Toch begreep Abraham de belofte nog niet. Zijn gedachten gingen naar Ismaël, en hij klemde zich vast aan het geloof dat Gods genadige bedoelingen door hem vervuld zouden worden. Uit liefde voor zijn zoon riep hij uit: *'Och, mocht Ismaël voor Uw aangezicht leven!'* Opnieuw werd de belofte gegeven, in woorden die niet mis te verstaan waren: *'Uw vrouw Sara zal u een zoon baren, en gij zult hem Isaäk noemen, en Ik zal Mijn verbond met hem oprichten tot een eeuwig verbond, voor zijn nageslacht.'* Toch hoorde God ook naar het gebed van de vader. *'Wat Ismaël betreft,'* zei Hij, *'Ik heb u verhoord; zie, Ik zal hem zegenen... en hem tot een groot volk stellen.'*

De geboorte van Isaäk bracht na een leven van wachten de vervulling van hun innigste hoop en vulde de tenten van Abraham en Sara met vreugde. Maar voor Hagar was dit gebeuren de ineenstorting van haar diep gekoesterde verwachtingen. Ismaël, die nu een

knaap was, was door allen in de legerplaats beschouwd als de erfgenaam van Abrahams rijkdom, en de drager van de zegeningen, beloofd aan zijn nakomelingen. Nu werd hij plotseling terzijde geschoven; en in hun teleurstelling haatten moeder en zoon het kind van Sara. De algemene blijdschap deed hun afgunst toenemen, tot Ismaël openlijk de erfgenaam van Gods belofte durfde bespotten. Sara zag in de opstandige houding van Ismaël een blijvende oorzaak van verdeeldheid, en ze deed een beroep op Abraham om Hagar en Ismaël weg te zenden uit het kamp. De patriarch had het erg moeilijk. Hoe kon hij zijn zoon Ismaël, waarvan hij toch zoveel hield, verbannen? In zijn onzekerheid smeekte hij om Gods leiding. Door een heilige engel gaf de Heere hem opdracht gehoor te geven aan de wens van Sara; zijn liefde voor Ismaël en Hagar mocht geen sta-in-de-weg zijn, want alleen op deze wijze kon hij de eendracht en het geluk herstellen in zijn gezin. En de engel schonk hem de troostende belofte dat Ismaël, al was hij niet meer in het huis van zijn vader, toch niet door God verlaten zou worden; zijn leven zou beschermd worden en hij zou de vader van een groot volk worden. Abraham gaf gehoor aan de stem van de engel, maar het deed hem veel verdriet. Het hart van de vader was vol van onuitgesproken leed toen hij Hagar en haar zoon wegzond.

De raad die Abraham kreeg betreffende de heiligheid van het huwelijk, moest een les zijn voor alle tijden. Er wordt geleerd dat de rechten en

[115]

het geluk van deze verbintenis zorgvuldig bewaakt moeten worden, zelfs ten koste van het brengen van een offer. Sara was de enige wettige vrouw van Abraham. Niemand mocht delen in haar rechten als vrouw en moeder. Ze had ontzag voor haar echtgenoot, en in dit opzicht wordt ze in het Nieuwe Testament als een waardig voorbeeld aangehaald. Maar ze wilde niet dat de liefde van Abraham naar een ander uitging, en de Heere bestrafte haar niet toen ze erop stond dat haar rivale weggestuurd zou worden. Zowel Abraham als Sara toonden ongeloof in Gods macht, en ten gevolge van deze dwaling vond het huwelijk met Hagar plaats.

God had Abraham geroepen om de vader van gelovigen te zijn, en zijn leven moest een voorbeeld van geloof zijn voor latere geslachten. Maar zijn geloof was niet volkomen. Hij had getoond dat hij God niet vertrouwde door het feit te verbergen dat Sara zijn vrouw was, en nu weer in zijn huwelijk met Hagar. Om de hoogste standaard te bereiken, onderwierp God hem aan een nieuwe toets, de moeilijkste toets die ooit een mens heeft doorstaan. In een nachtgezicht kreeg hij opdracht te trekken naar het land Moria, om daar zijn zoon te offeren als een brandoffer op een berg die God hem wijzen zou.

Toen hij dit bevel kreeg, was Abraham honderd twintig jaar oud. Men beschouwde hem als een oud man, zelfs voor die tijd. In zijn jongere jaren was hij in staat geweest ontberingen te verdragen en gevaren te trotseren, maar het vuur van zijn jeugd was nu verdwenen. Iemand kan in de kracht van zijn leven moedig beproevingen en moeilijkheden het hoofd bieden, die op latere leeftijd, wanneer zijn voeten aan de rand van het graf staan, hem het leven zouden kosten. God echter bewaarde deze laatste grootste beproeving tot de last van de jaren op Abraham drukte en hij verlangde naar rust van zorg en arbeid.

De patriarch woonde in Berseba, omringd door voorspoed en eer. Hij was rijk en werd als een machtig vorst geëerd door de heersers van het land.

Duizenden schapen en runderen bedekten de vlakten die zich rond zijn kamp uitstrekten. Overal zag men de tenten van zijn onderhorigen, de woningen van honderden trouwe dienstknechten. De zoon van de belofte was opgegroeid tot man. De hemel scheen met zijn zegen een leven van geduldig wachten op een uitgestelde hoop te bekronen.

In geloofsgehoorzaamheid had Abraham zijn vaderland verlaten - zich afgekeerd van de graven van zijn vaderen en het tehuis van zijn jeugd. Hij had vertoefde als een vreemdeling in het land van belofte. Hij had lang gewacht op de geboorte van de beloofde erfgenaam. Op Gods bevel had hij

[116]

zijn zoon Ismaël weggezonden. En nu het zo vurig gewenste kind een man was geworden, en de patriarch de vervulling van zijn hoop meende te kunnen zien, wachtte hem een grotere beproeving dan ooit tevoren.

De opdracht werd gegeven in een bewoording die het hart van de vader van pijn verscheurd moet hebben: *'Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt,... en offer hem tot een brandoffer.'* Izak was het zonnetje in huis, de troost van zijn oude leeftijd, meer dan al het andere de erfgenaam van de beloofde zegen. Als hij door ziekte of door een ongeluk deze zoon zou verliezen, zou zijn grijze hoofd door verdriet gebogen zijn; maar hij kreeg bevel het bloed van zijn zoon met eigen hand te vergieten. Het leek hem een onmogelijkheid.

Satan stond klaar om de gedachte in te fluisteren dat hij zich vergist moest hebben, want God had geboden: *'Gij zult niet doodslaan.'* God zou toch niet eisen wat Hij zelf verboden had? Terwijl hij naar buiten ging, keek Abraham op naar de heldere onbewolkte hemel, en herinnerde zich de belofte die bijna vijftig jaar geleden gegeven was, dat zijn zaad zou zijn als de sterren. Als deze belofte door Izak in vervulling moest gaan, hoe kon hij hem dan ter dood brengen? Abraham werd verzocht te denken dat hij misleid werd. Vol twijfel en zielsangst boog hij zich ter aarde en bad, zoals hij nooit eerder gebeden had, om een bevestiging van de opdracht dat hij deze vreselijk taak moest volbrengen. Hij herinnerde zich de engelen die gezonden waren om hem het plan van God, dat Sodom verwoest zou worden, mee te delen, en die hem de belofte van zijn zoon Izak hadden gegeven, en hij ging naar de plaats waar hij meerdere malen deze hemelse gezanten had ontmoet, in de hoop hen daar weer te ontmoeten en verdere gegevens te ontvangen; maar hij bleef alleen. Duisternis scheen hem te omgeven; maar het bevel van God weerklonk in zijn oren: *'Neem uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaäk.'* Dit bevel moest gehoorzaamd worden, en hij durfde er geen weerstand aan te bieden. De dag naderde, en hij moest zich op reis begeven.

Terwijl hij terugkeerde naar zijn tent, ging hij naar de plaats waar Izak de ongestoorde slaap van de jeugd en de onschuld sliep. Gedurende enige ogenblikken keek de vader naar het lieve gezicht van zijn zoon en keerde zich toen bevend af. Hij ging naar Sara, die ook nog sliep. Zou hij haar wakker maken, om haar de gelegenheid te geven haar zoon nog een keer te omhelzen? Zou hij haar vertellen wat God van hem eiste? Hij verlangde ernaar zijn hart bij haar uit te storten en de vreselijke verantwoordelijkheid met haar te delen; maar de vrees dat ze hem zou kunnen weerhouden, hield hem tegen. Isaäk was haar vreugde en trots; haar leven

[117]

ging geheel in hem op, en de liefde van een moeder zou kunnen weigeren dit offer te brengen.

Tenslotte riep Abraham zijn zoon, en vertelde hem dat hij opdracht gekregen had te offeren op een verafgelegen berg. Izak was dikwijls met zijn vader mee geweest om te offeren op één van de vele altaren die zijn zwerftochten kenmerkten, en deze opdracht

verbaasde hem niet. Spoedig waren de voorbereidingen voor de reis gereed. Het hout was klaar en werd op de ezel gelegd, en vergezeld door twee knechten gingen ze op weg.

Vader en zoon reisden zwijgend naast elkaar. De patriarch, die zijn geheim overdacht, had geen woorden om te spreken. Hij dacht aan de trotse, liefhebbende moeder, en aan de dag dat hij alleen zou thuiskomen. Hij wist maar al te goed, dat het mes dat haar zoon het leven zou benemen, ook haar hart zou doorboren.

Die dag - de langste dag die Abraham ooit had beleefd - naderde langzaam zijn eind. Terwijl zijn zoon en de beide knechten sliepen, bracht hij de nacht door in gebed, in de hoop dat een hemelse bode zou komen om te zeggen dat de beproeving voldoende was, en dat de jongen ongedeerd kon terugkeren naar zijn moeder. Maar zijn gepijnigde ziel kreeg geen verlichting. Een nieuwe dag kwam, gevolgd door een nacht van verootmoediging en gebed, terwijl de opdracht, die hem kinderloos zou laten, steeds weerklonk in zijn oren. Satan was nabij om twijfel en ongeloof te zaaien, maar Abraham weerstond zijn influisteringen. Toen ze op het punt stonden de derde dag op reis te gaan, zag de patriarch in het noorden het beloofde teken, een wolk van heerlijkheid boven de berg Moria, en hij wist dat de stem die tot hem gesproken had, van de hemel was gekomen.

Zelfs nu kwam hij niet tegen God in opstand, maar sterkte zijn ziel door na te denken over de vele bewijzen van Gods goedheid en trouw. Deze zoon was hem onverwacht geschonken; en had Hij, die deze kostbare gave geschonken had, niet het recht het Zijne op te eisen? Hij dacht in geloof aan de belofte: *'Door Izak zal men van uw nageslacht spreken'* – een zaad, talrijk als het zand aan de oever van de zee. Izak was het kind van een wonder, en zou niet de macht die hem het leven gaf, dit leven kunnen teruggeven? Terwijl hij zag achter hetgeen gezien kon worden, legde Abraham beslag op het Woord van God, bedenkende, *'dat God bij machte was hem zelfs uit de doden op te wekken'*. (Hebreeën 11:19) Toch kon alleen God begrijpen hoe groot het offer was van de vader door zijn zoon prijs te geven aan de dood; Abraham wilde niet dat iemand buiten God getuige zou zijn van het afscheid. Hij gebod zijn knechten om achter te blijven, met de woorden: *'Ik en de jongen gaan daarginds heen; wanneer we heb-*

[118]

ben aangebeden, zullen wij tot u terugkeren.' Het hout werd gelegd op Izak, op hem die geofferd moest worden, de vader nam het mes en het vuur, en samen bestegen ze de berghelling, terwijl de jongeman zich zwijgend afvroeg waarvandaan het offer komen moest, met geen enkele kudde in de nabijheid. Tenslotte zei hij: *'Mijn vader, hier is het vuur en het hout, maar waar is het lam ter brandoffer?'* Wat was dit een beproeving! Hoe drongen de woorden *'mijn vader'* in het hart van Abraham door! Nee, hij kon het hem nu nog niet meedelen! *'Mijn zoon,'* zei hij, *'God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer.'*

Op de aangewezen plaats bouwden ze het altaar en legden het hout daarop. Toen maakte Abraham met bevende stem aan zijn zoon Gods boodschap bekend. Vol ontzetting en verbazing vernam Isaäk wat zijn lot zou zijn, maar hij bood geen weerstand. Hij had gemakkelijk kunnen ontkomen, als hij dat had gewild; de bedroefde oude man, uitgeput door de strijd van deze drie verschrikkelijke dagen, had geen weerstand kunnen bieden aan de wil van de krachtige jongeling. Maar van jongs af was Izak gewend geweest zonder meer te gehoorzamen, en toen het plan van God hem werd meegedeeld, onderwierp hij zich bereidwillig. Hij deelde het geloof van Abraham, en voelde zich geëerd dat hij zijn leven mocht geven als een offer voor God. Teder probeerde hij het verdriet van zijn vader te verlichten, en moedigde hem aan, de koorden die hem aan het altaar bonden, aan te trekken.

Nu worden de laatste woorden vol liefde gesproken, de laatste tranen geschreid, een laatste omhelzing gegeven. De vader heft het mes op om zijn zoon te doden, als plotseling zijn hand wordt tegengehouden. Een engel van God roept vanuit de hemel tot de patriarch: *'Abraham, Abraham!'* Haastig geeft hij ten antwoord: *'Hier ben ik.'* En opnieuw wordt de stem gehoord: *'Strek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik, dat gij godvrezend zijt, en uw zoon, uw enige, Mij niet hebt onthouden.'*

Toen zag Abraham een ram, verward in het struikgewas; snel nam hij het nieuwe offer en offerde het in plaats van zijn zoon. In zijn vreugde en dankbaarheid gaf Abraham een nieuwe naam aan die geheiligde plaats: *'Jehova-Jireh', 'de Heere zal erin voorzien.'*

Op de berg Moria vernieuwde God Zijn verbond, en bevestigde met een nieuwe eed de zegen aan Abraham en aan zijn zaad tot in verre geslachten: *'Ik zweer bij Mijzelf, luidt het woord des Heeren: Omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, zal Ik u rijkelijk zegenen, en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren des hemels en als het zand aan de oever der zee, en uw nageslacht zal de poorten*

[119]

zijner vijanden in bezit nemen. En met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegend worden, omdat gij naar Mijn stem gehoord hebt.'

De geloofsdaad van Abraham is als een lichtbaken, dat de weg van Gods dienstknechten in de komende eeuwen zou verlichten. Abraham zocht geen verontschuldiging om Gods wil niet te doen. Tijdens deze reis van drie dagen had hij tijd genoeg om een uitvlucht te zoeken, en aan God te twifelen, als hij had willen twifelen. Hij had kunnen zeggen dat men hem zou beschouwen als een doodslager, als hij zijn zoon doodde, als een tweede Kaïn; dat bijgevolg zijn onderricht verworpen en veracht zou worden, zodat zijn invloed ten goede op zijn medemensen vernietigd zou worden. Hij had kunnen aanvoeren dat zijn leeftijd hem vrijstelde van gehoorzaamheid aan dit bevel.

Maar de patriarch nam zijn toevlucht niet tot deze verontschuldigingen. Abraham was een mens; hij kende dezelfde hartstochten en gevoelens als wij; maar hij vroeg zich niet af hoe de belofte in vervulling kon gaan als Isaäk gedood zou worden. Hij luisterde niet naar de ingeving van zijn gepijnigd hart. Hij wist dat God recht en gerechtigheid is in al Zijn eisen, en hij gehoorzaamde het bevel letterlijk.

'Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend, en hij werd een vriend van God genoemd.' (Jakobus 2:23) En Paulus zegt: *'Die uit het geloof zijn, zijn kinderen van Abraham.'* (Galaten 3:7) Maar het geloof van Abraham kwam tot uiting in zijn werken. *'Is onze vader Abraham niet uit werken gerechtvaardigd, toen hij zijn zoon Isaäk op het altaar legde? Daaruit kunt gij zien, dat zijn geloof samenwerkte met zijn werken, en dat dit geloof pas volkomen werd uit de werken.'* (Jakobus 2:21-22) Velen zien niet het verband tussen geloof en werken. Ze zeggen: *'Geloof alleen in Christus en u bent gered. U hebt niets te maken met het houden van de wet.'* Maar oprecht geloof openbaart zich door gehoorzaamheid. Christus zei tot de ongelovige joden: *'Indien gij Abrahams kinderen waart, zo zoudt gij de werken van Abraham doen.'* (Johannes 8:39) En aangaande de vader van gelovigen verklaart de Heere: *'Abraham heeft naar Mij geluisterd en Mijn dienst in acht genomen: Mijn geboden, Mijn inzettingen en Mijn wetten.'* (Genesis 26:5)

De apostel Jakobus zegt: *'Geloof: Indien het niet met werken gepaard gaat, is het, op zichzelf genomen, dood.'* (Jakobus 2:17) En Johannes, die zo veel over de liefde te zeggen heeft, deelt ons mee: *'Want dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren.'* (1 Johannes 5:3)

Door beeld en belofte *'heeft God aan Abraham het Evangelie verkondigd.'* (Galaten 3:8) En het geloof van de patriarch was gericht op de Verlosser Die komen zou. Christus zei

tot de joden: *'Uw vader Abraham heeft zich erop verheugd Mijn dag te zien en Hij heeft die gezien en zich verblijdt.'* (Johannes 8:56) De

[120]

ram die in de plaats van Isaäk werd geofferd, stelt de Zoon van God voor, Die in onze plaats geofferd werd. Toen de mens gedoemd was te sterven omdat hij Gods wet overtreden had, zei God de Vader tot de zondaar, terwijl Hij zag op Zijn Zoon: 'Leef; Ik heb een losprijs gevonden.'

Om Abraham te doordringen van de werkelijkheid van het Evangelie, en zijn geloof te beproeven, beval God hem zijn zoon te doden. De zielsangst die hij doorstond in deze duistere dagen voor die verschrikkelijke beproevingen werd toegelaten, opdat hij uit eigen ervaring iets zou begrijpen van de grootte van het Offer, door de oneindige God gebracht voor de verlossing van de mens. Geen enkele andere beproeving kon Abraham zo'n zielsangst doen lijden als het offeren van zijn zoon. God gaf Zijn Zoon over aan een dood van zielsangst en schande. De engelen, die getuigen waren van de vernedering en zielsangst van Gods Zoon, mochten niet tussenbeide komen, zoals in het geval van Isaäk. Er werd geen stem gehoord die uitriep: 'Het is genoeg.' Om het gevallen mensdom te redden gaf de Koning der heerlijkheid Zijn leven prijs. Kan er krachtiger bewijs worden gegeven van Gods oneindige ontferming en liefde? *'Hoe zal Hij, Die zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken?'* (Romeinen 8:32)

Het offer dat God van Abraham vroeg, was niet alleen voor zijn eigen welzijn, niet alleen voor het welzijn van latere geslachten, het was ook bedoeld om zondeloze wezens in de hemel en op andere werelden te onderrichten. Het terrein van de strijd tussen Christus en satan - het terrein waar het verlossingsplan is uitgewerkt - is het studieboek voor heel het universum. Omdat Abraham gebrek aan geloof had getoond in Gods beloften, had satan hem ten aanhoren van de engelen voor God beschuldigd dat hij gefaald had in te stemmen met de voorwaarden van het verbond, en geen recht had op de zegeningen ervan. God wenste de trouw van Zijn dienstknecht aan te tonen voor heel de hemel, om te laten zien dat alleen volmaakte gehoorzaamheid aanvaard kan worden, en om tevens het verlossingsplan duidelijker te maken.

Hemelse wezens waren getuigen van dit schouwspel toen het geloof van Abraham en de onderdanigheid van Isaäk op de proef werden gesteld. De beproeving was veel zwaarder dan die waaraan Adam werd onderworpen. Gehoorzaamheid aan het gebod dat onze stamouders kregen, bracht geen lijden met zich mee, maar het bevel aan Abraham omvatte een haast onbeschrijfelijk offer. Heel de hemel zag vol verbazing en bewondering toe hoe Abraham onvoorwaardelijk gehoorzaamheid toonde. Heel de hemel juichte bij zijn trouw. De aanklachten van satan waren ongegrond ge-

[121]

bleken. Tot Zijn dienstknecht zei God: *'Nu weet Ik, dat jij godvrezend zijt'* (ondanks de aanklachten van satan), daar jij *'uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt'*. Gods verbond met Abraham, bekrachtigd met een eed ten aanhoren van bewoners van andere werelden, is het bewijs dat gehoorzaamheid beloond wordt.

Zelfs voor engelen was het moeilijk de verborgenheid van de verlossing te bevatten - te begrijpen dat de Aanvoerder des hemels, de Zoon van God, moest sterven voor de schuldige mens.

Toen God aan Abraham beval zijn zoon te offeren, was heel de hemel vol belangstelling. Met diepe aandacht sloegen ze elke stap in het vervullen van dit bevel gade. Toen Abraham op de vraag van Isaäk '*waar is het lam ten brandoffer?*' ten antwoord gaf: '*God zal Zichzelf een brandoffer voorzien.*' En toen de hand van de vader werd weerhouden op het moment dat hij zijn zoon zou doden, en de ram waarin God voorzien had, in de plaats van Isaäk werd geofferd - toen werd licht geworpen op de verborgenheid van de verlossing, en zelfs engelen begrepen beter de wonderlijke voorziening die God getroffen had voor de redding van de mens. (1 Petrus 1:12)

[122]

Hoofdstuk 14 – De verwoesting van Sodom

Zie Genesis 19

Onder de steden in de Jordaanvallei was Sodom de mooiste, gelegen in een vlakte die leek op *'de hof des Heeren'* (Genesis 13:10) wat betreft haar schoonheid en vruchtbaarheid. Hier vond men de overvloedige plantengroei van de tropen. Hier stond de palmboom, de olijf, en de wijnstok; en heel het jaar door verspreidden bloemen hun welriekende geur. Het land bracht rijke oogsten voort en kudden bedekten de omringende heuvels. Handel en nijverheid droegen bij tot de rijkdom van deze trotse stad. De schatten van het Oosten versierden haar paleizen, en de karavanen van de woestijnen brachten hun kostbaarheden om haar markten te voorzien. Zonder veel inspanning kon aan elke levensbehoefte voldaan worden, en heel het jaar door werden er feesten gevierd.

De overvloed in de stad gaf overal aanleiding tot luxe en trots. Gemakzucht en rijkdom verhardden het hart dat nooit gebrek of zorg had gekend. Liefde voor vermaak werd aangewakkerd door weelde en voldoende tijd, en het volk gaf zich over aan seksuele uitpattingen. *'Zie,'* zegt de profeet, *'dit was de ongerechtigheid van uw zuster Sodom: In trots, overdaad en zorgeloze rust leefde zij met haar dochters zonder de ellendige en de arme te ondersteunen. Verheven waren zij en bedreven gruwelen voor Mijn aangezicht. Daarom deed Ik haar weg, nadat Ik het zag.'* (Ezechiël 16:49-50) Er is niets waarnaar men meer haakt dan naar rijkdom en gemak, en toch waren juist dit de dingen die aanleiding gaven tot de zonden die de ondergang brachten over de steden van de vlakte. Hun lege, zinloze leven, maakte dat ze ten prooi vielen aan de verleidingen van satan, en ze misvormden Gods beeld, en werden satanisch in plaats van Goddelijk. Ledigheid is de grootste vloek die de mens kan treffen, want misdaad en ondeugd volgen haar spoor. De geest wordt verzwakt, het begrip verduisterd, en de ziel verlaagd. Satan ligt op de loer, gereed hen te verderven die niet op hun hoede zijn en wiens nietsdoen hem in staat stelt zich onder één of andere vermomming op te dringen. Het meeste succes heeft hij als hij de mens aantreft in het nietsdoen.

In Sodom werd gefeest en gezwelgd, maakte men pret en was men dronken. De laagste en meest verdorven hartstochten werden ongehinderd

[123]

botgevierd. Openlijk daagde het volk God en Diens wet uit, en verlustigde zich in daden van geweld. Hoewel ze het voorbeeld van de wereld van vóór de zondvloed voor ogen hadden, en wisten hoe Gods toorn zichtbaar was in de verwoesting van deze wereld, leidden ze hetzelfde goddeloze leven.

Toen Lot zich vestigde in Sodom, was het verderf nog niet algemeen, en in Zijn barmhartigheid liet God stralen van licht schijnen temidden van de zedelijke duisternis. Toen Abraham de gevangenen bevrijdde uit de macht van de Elamieten, werd de aandacht van het volk gericht op het ware geloof. Abraham was geen vreemde voor de inwoners van Sodom, en zijn dienen van de onzichtbare God was aanleiding tot spot geweest onder hen; maar zijn overwinning over een veel machtiger leger, en zijn belangeloze afstand van de gevangenen en de buit wekte verbazing en bewondering. Hoewel men zijn vaardigheid en moed loofde, kon niemand ontkomen aan de overtuiging dat een Goddelijke macht hem had doen overwinnen. En zijn edele en onzelfzuchtige geest, zo geheel verschillend van de op zichzelf gerichte inwoners van Sodom, was tevens een bewijs van de hoger staande godsdienst, die hij door zijn moed en trouw had hoog gehouden.

Melchizédek had, toen hij Abraham zegende, Jehova erkend als de Bron van zijn kracht en als Degene Die hem de overwinning had geschonken: *'Gezegend zij Abraham door God, de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde, en geprezen zij God, de Allerhoogste, Die uw vijanden in uw macht heeft overgeleverd.'* (Genesis 14:19-20) God sprak tot het volk door Zijn voorzienigheid, maar de laatste stralen van licht werden verworpen, zoals reeds vroeger het geval was geweest.

En nu naderde de laatste nacht voor Sodom. Reeds wierpen de wolken van wraak hun schaduw over de ten ondergang gedoemde stad. Maar de mensen bemerkten het niet. Terwijl engelen naderden met hun zending om te verdelgen, droomden de mensen van voorspoed en genot. De laatste dag was gelijk aan alle voorgaande dagen. De avond viel over een toneel van lieflijkheid en zekerheid. Een landschap van ongeëvenaarde schoonheid koesterde zich in de stralen van de ondergaande zon. De avondkoelte riep de bewoners van de stad naar buiten, en de genot zoekende menigte liepen heen en weer, erop uit om te genieten van elk moment.

In de schemering naderden twee vreemdelingen de poort van de stad. Het waren schijnbaar reizigers, die er de nacht wilden doorbrengen. Niemand zag in deze eenvoudige reizigers machtige herauten van een Goddelijk oordeel, en nog minder droomde de vrolijke, onbezorgde menigte dat in de komende nacht het

[124]

hoogtepunt van hun misdadig leven werd bereikt, waardoor hun trotse stad ten onder zou gaan. Er was echter één man die vriendelijk de vreemdelingen uitnodigde de nacht bij hem door te brengen. Lot wist niet wie ze waren, maar beleefdheid en gastvrijheid waren voor hem een vanzelfsprekendheid; ze maakten deel uit van zijn godsdienst - lessen die hij geleerd had uit het voorbeeld van Abraham. Als hij deze geest niet had ontwikkeld, was hij ten onder gegaan met de overigen van Sodom. Menig gezin heeft, door de deur te sluiten voor de vreemdeling, Gods boden buitengesloten, die kwamen om zegen, hoop en vrede te brengen.

Elke daad, hoe onbelangrijk ook, heeft gevolgen ten goede of ten kwade. Trouw aan of verwaarlozen van datgene wat men als onbelangrijk beschouwt, kan de deur openen voor de rijkste zegeningen in het leven of voor de grootste rampen. Het zijn kleine dingen waardoor het karakter wordt getest. De vanzelfsprekende daden van dagelijkse zelfverloochening, met een opgewekt, gewillig hart verricht, dragen Gods goedkeuring weg. We moeten niet voor onszelf, maar voor anderen leven. Alleen door onszelf weg te cijferen, door een liefdevolle behulpzame geest te koesteren, kunnen we van ons leven een zegen maken. De kleine attenties, de eenvoudige daden van voorkomendheid, dragen veel bij tot het geluk in dit leven, en het veronachtzamen van deze dingen heeft een groot deel te maken met menselijke ellende.

Omdat hij wist aan welke onbeschaamde behandeling vreemdelingen blootstonden in Sodom, was Lot gewoon hen op te wachten bij de poort, en bood hij hen aan in zijn huis te verblijven. Hij zat in de poort toen de reizigers naderden, en toen hij hen zag, stond hij op, ging hen tegemoet, en terwijl hij zich voor hen boog, zei hij: *'Zie toch, mijne heren, neemt toch uw intrek in het huis van uw knecht, overnacht.'* Ze schenen zijn gastvrijheid te willen afslaan met de woorden: *'Neen, wij zullen de nacht op het plein doorbrengen.'* Hun bedoeling met dit antwoord was tweeledig - om de oprechtheid van Lot op de proef te stellen, en te doen of ze onbekend waren met de aard van de mannen van Sodom, alsof ze het als veilig beschouwden de nacht op de straat door te brengen. Hun antwoord echter maakte Lot meer dan ooit vastbesloten hen niet over te laten aan de genade van het gespuis. Hij hield bij hen aan tot ze toegaven, en vergezelde hen naar zijn huis.

Hij had gehoopt dat hij hen langs een omweg naar zijn huis kon brengen, zodat de leeglopers bij de poort zijn bedoeling niet zouden doorzien, maar hun aarzeling en toeven, en zijn aanhouden maakte, dat de aandacht op hen viel, en eer ze zich voor de nacht hadden teruggetrokken, verza-

[125]

melde zich een losbandige menigte om het huis. Het was een groot aantal mensen, jong en oud, die allen door de laagste hartstochten bezeten waren. De vreemdelingen hadden navraag gedaan naar het karakter van de stad, en Lot had hen gewaarschuwd dat ze zich die avond niet buiten de deur moesten wagen, waar het gejoel en gespot van de menigte werd gehoord, met de eis dat men de mannen naar buiten zou brengen.

Daar hij wist dat ze moeiteloos zijn huis konden aanvallen, als ze tot geweld werden geprikkeld, ging Lot naar buiten om te proberen hen te overreden. *'Mijn broeders,'* zei hij, *'doet toch geen kwaad';* hij gebruikte de benaming *'broeders'* in de betekenis van burens, en hoopte hen te kalmeren en hen ertoe te brengen dat ze zich zouden schamen over hun laaghartige bedoelingen. Maar zijn woorden waren als olie op het vuur. Hun woede barstte los als een storm. Ze spotten met Lot, die zich tot rechter over hen gemaakt had, en dreigden dat ze hem nog erger zouden behandelen dan hun bedoeling was geweest met zijn gasten. Ze stormden op hem toe, en zouden hem in stukken gescheurd hebben als Gods engelen niet tussenbeide waren gekomen. De hemelse boden *'staken hun hand uit, trokken Lot tot zich naar binnen en sloten de deur.'* De volgende gebeurtenissen toonden de aard van de gasten die hij geherbergd had. *'De lieden, die bij de ingang van het huis waren, sloegen zij met blindheden, van klein tot groot, zodat zij zich tevergeefs moeite gaven om de ingang te vinden.'* Als ze niet met dubbele blindheid geslagen waren, en overgeleverd aan de hardheid van hun hart, zou de slag die God hun zou toebrengen hen ertoe gebracht hebben te vrezen, en stoppen met hun kwade bedoelingen. Die laatste nacht werd niet gekenmerkt door grotere zonden dan gewoonlijk; maar de genade, waaraan ze zo lang weerstand hadden geboden, gold niet langer voor hen. De inwoners van Sodom hadden de grenzen van Gods verdraagzaamheid overschreden, *'de verborgen grens tussen Gods geduld en Gods toorn'*. Het vuur van Zijn gramschap zou even later in het dal van Siddim aangestoken worden.

De engelen maakten Lot het doel van hun taak bekend: *'Wij gaan deze plaats verwoesten; want groot is het geroep over haar voor de Heere; daarom heeft de Heere ons gezonden om haar te verwoesten.'* De vreemdelingen, die Lot had willen beschermen, beloofden nu dat ze hém zouden beschermen, en ook de leden van zijn gezin die met hem uit de goddeloze stad wilden vluchten. De menigte buiten was vermoeid geworden en had zich verspreid, en Lot ging heen om zijn kinderen te waarschuwen. Hij herhaalde de woorden van de engelen: *'Staat op, verlaat deze plaats, want de Heere gaat de stad verwoesten.'* Maar hij was in hun ogen als iemand

[126]

die schertste. Ze lachten om wat ze zijn bijgelovige vrees noemden. Zijn dochters stonden onder de invloed van hun mannen. Ze waren tevreden met de plaats waar ze zich bevonden. Ze zagen geen enkel teken van gevaar. Alles was precies zoals het altijd was geweest. Ze hadden veel bezittingen en konden niet geloven dat het prachtige Sodom verwoest zou worden.

Verdrietig keerde Lot terug naar zijn huis en vertelde van zijn falen. Toen gaven de engelen hem bevel op te staan en zijn vrouw en de twee dochters die nog thuis waren mee

te nemen en de stad te verlaten. Maar Lot aarzelde. Hoewel hij dagelijks gepijnigd was als hij de daden van geweld zag, had hij geen juist begrip van de ontaardde en afschuwelijke ongerechtigheid die in deze goddeloze stad bedreven werd. Hij besepte niet de vreselijke noodzaak dat Gods oordelen een einde moesten maken aan de zonde. Enkele van zijn kinderen klemden zich vast aan Sodom, en zijn vrouw weigerde zonder hen te vertrekken. De gedachte, dat hij alles moest achterlaten wat hij als zijn kostbaarste bezit beschouwde, scheen meer dan Lot kon verdragen. Het was hard zijn weelderig huis en de rijkdommen achter te laten, die hij in de loop der jaren had bijeengebracht, om als een armelijke zwerver verder te gaan. Verdoofd door verdriet treuzelde hij, onwillig om heen te gaan. Zonder Gods engelen zouden allen bij de verwoesting van Sodom zijn omgekomen. De hemelse boden namen hem en zijn vrouw en dochters aan de hand en leidden hen buiten de stad.

Hier verlieten de engelen hen en keerden terug naar Sodom om hun werk van verwoesting te voltooien. Iemand anders - Hij tot Wie Abraham had gepleit - naderde Lot. In alle steden van de vlakte waren zelfs geen tien rechtvaardigen; maar als antwoord op de bede van de patriarch werd de enige man die God vreesde, bewaard voor het verderf. Met grote nadruk werd het bevel gegeven: *'Vlucht om uws levens wil; zie niet om, en sta nergens in de streek stil; vlucht naar het gebergte, opdat gij niet verdelgd wordt.'* Twijfelen of vertragen zou nu fataal zijn. Als ze nog een blik zouden werpen op de ten ondergang gedoemde stad, als ze nog een moment zouden treuzelen uit spijt over het verlaten van hun prachtig huis, zou dit hun het leven kosten. De storm van Gods toorn wachtte slechts op het moment, dat deze arme vluchtelingen in veiligheid waren.

Maar Lot, verward en verschrikt, pleitte dat hij niet kon doen wat hem gezegd was, uit vrees dat het kwaad hem kon overvallen en hij zou sterven. Hij had zo lang in deze goddeloze stad gewoond, dat zijn geloof verzwakt was. De Vorst des hemels stond aan zijn zijde, en toch smeekte hij om zijn leven, alsof God, Die zo'n liefde en zorg voor hem toonde,

[127]

hem niet zou beschermen. Hij had zich onvoorwaardelijk moeten toevertrouwen aan de Goddelijke Bode, en zonder een spoor van twijfel of achterdocht zijn wil en leven in handen van zijn Heer moeten leggen. Maar evenals vele anderen bedacht hij een andere oplossing: *'Zie toch, gindse stad is dicht genoeg bij om daarheen de wijk te nemen; zij is maar klein; laat mij toch daarheen vluchten; zij is immers klein? Dan zal ik in het leven blijven.'* De stad waarvan hier sprake was, was Bela, later Zoar genoemd. Ze was slechts een korte afstand verwijderd van Sodom, even corrupt, en bestemd om onder te gaan. Maar Lot smeekte dat de stad gespaard zou worden, met de woorden dat het slechts een klein verzoek was, en dat hij wenste dat deze bede werd toegestaan. De Heere gaf hem de verzekering: *'Zie, Ik zal u ook in dit opzicht ter wille zijn, dat Ik de stad, waarvan gij gesproken hebt, niet zal omkeren.'* Welk een barmhartigheid van God jegens zijn dwalende schepselen!

Opnieuw werd het dringend bevel gegeven zich te haasten, want de vernietiging zou niet veel langer op zich laten wachten. Maar één van de vluchtelingen waagde het nog een blik achter zich te werpen op de gedoemde stad, en ze werd een gedenkteken van Gods oordelen. Als Lot zelf niet gearzeld had bij het opvolgen van de waarschuwing van de engelen, maar zich gehaast had te vluchten naar het gebergte, zou ook zijn vrouw ontkomen zijn. De invloed van zijn voorbeeld zou haar gered hebben van de zonde die haar noodlot bezegelde. Maar zijn aarzeling en treuzelen maakte dat zij Gods waarschuwing niet al te zwaar opnam. Hoewel haar lichaam op de vlakte was, klemde haar hart zich vast aan Sodom, en ze ging met de stad ten onder. Ze kwam in opstand tegen God, omdat Zijn oordelen ook haar bezittingen troffen, alsmede haar kinderen. Hoewel ze zo begunstigd was doordat ze gered werd uit de goddeloze stad, meende ze dat ze te streng behandeld werd,

omdat de bezittingen, waarvoor jaren nodig geweest waren om ze te verkrijgen, ondergingen met de stad. In plaats van dankbaar de redding te aan te nemen, zag ze achter zich en verlangde naar het leven van hen die de Goddelijke waarschuwing in de wind hadden geslagen. Haar zonde liet zien dat ze het leven niet verdiende, omdat ze zich zo ondankbaar toonde voor de uitredding.

We moeten voorzichtig zijn Gods voorzieningen voor onze zaligheid lichtvaardig te bejegenen. Er zijn christenen die zeggen: 'Ik stel er geen prijs op gered te worden tenzij mijn metgezel en kinderen ook gered worden.' Ze hebben het gevoel dat de hemel voor hen geen plaats van geluk zal zijn zonder de tegenwoordigheid van hen die hun lief zijn. Maar hebben zij, die zulke gevoelens koesteren, een juist begrip van

[128]

hun verhouding tot God, ten opzichte van Zijn goedheid en barmhartigheid jegens hen? Hebben ze vergeten dat ze door de sterkste banden van liefde, eer en trouw verbonden zijn aan de dienst van hun Schepper en Verlosser? De oproep van genade wordt tot allen gericht; en zullen wij ons afkeren, omdat onze vrienden de liefde van de Heiland verwerpen? De redding van de ziel is uiterst kostbaar. Christus heeft een oneindige prijs betaald voor onze verlossing, en niemand die de waarde van dit grote offer beseft, of de waarde inziet van een ziel, zal Gods genade verwerpen omdat anderen dit doen. Het feit dat anderen Zijn rechtmatige eisen verwerpen, moet ons aansporen God meer te eren, en ons ertoe brengen allen die we kunnen beïnvloeden, ertoe te brengen Zijn liefde aan te nemen.

'De zon was over de aarde opgegaan, toen Lot te Zoar aankwam.' De heldere stralen van de morgenzon schenen slechts te spreken van voorspoed en vrede voor de steden van de vlakte. Het leven begon zich te roeren in de straten; mensen gingen aan hun werk of waren uit op nieuwe genoegens van die dag. De schoonzons van Lot maakten zich vrolijk om de vrees en de waarschuwing van de zwakzinnige oude man. Plotseling en onverwacht, als een donderslag uit heldere hemel, brak de storm los. De Heere regende zwavel en vuur uit de hemel op de steden en de vruchtbare vlakte; de paleizen en tempels, prachtige huizen, tuinen en wijngaarden, en de vrolijke, genot zoekende menigte die de avond tevoren de boodschappers van de hemel hadden beledigd - alles werd verteerd. De rook van de brand ging op als de rook van een grote oven. De schone vallei van Siddim werd een woeste plaats, een plaats die nooit herbouwd of bewoond zou worden - een getuigenis voor latere geslachten van de zekerheid dat Gods oordelen zullen vallen op de overtreders.

De vlammen die de stad van de vlakte verteerden, werpen hun waarschuwend licht tot zelfs in onze dagen. We leren de ontzagwekkende en ernstige les dat, hoewel God lang geduld heeft met de zondaar, er een grens is aan het zondigen. Als mensen die grens bereikt hebben, wordt het aanbod van genade ingetrokken en begint de voltrekking van het oordeel.

De Verlosser der wereld verklaart dat er zwaarder zonden bestaan dan die waarvoor Sodom en Gomorra werden verdelgt. Zij die de oproep van het Evangelie horen, waardoor zondaars worden opgeroepen zich te bekeren, zonder er acht op te slaan, staan schuldiger in Gods ogen dan de bewoners van de vallei van Siddim. En zij die voorgeven God te kennen en Zijn geboden te bewaren, terwijl ze Christus in hun dagelijks leven en karakter loochenen, begaan nog groter zonde. Gezien in het licht van de waarschuwing van de Heiland is het lot van Sodom een ernstige waarschuwing voor

[129]

hen die open zonden begaan, maar meer nog voor allen die het door de hemel gezonden licht en Zijn voorrechten verwaarlozen.

Tot de gemeente van Efeze heeft de waarachtige Getuige gezegd: *'Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verzaakt hebt. Gedenk dan, van welke hoogte gij gevallen zijt, en bekeer u en doe (weder) uw eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik tot u en Ik zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, indien gij u niet bekeert.'* (Openbaring 2:4-5) De Heiland wacht op een antwoord nadat Hij Zijn liefde en vergiffenis heeft aangeboden, vervuld met een medelijden dat dieper is dan dat van een aardse ouder die bereid is het afgedwaalde lijdende kind vergiffenis te schenken. Hij roept de afgedwaalde toe: *'Keert terug tot Mij, dan zal Ik tot u terugkeren.'* (Maleachi 3:7) Maar als de dwalende volhardt, en weigert acht te slaan op de stem die vol liefde en ontferming tot hem spreekt, zal hij tenslotte in het duister gelaten worden. Het hart dat niet langer luistert naar Gods stem, wordt door de zonde verhard en is niet langer ontvankelijk voor de invloed van Gods genade. Vreselijk zal het lot zijn van hem waarvan de smekende Heiland tenslotte zal verklaren: Hij *'is verknocht aan afgoden. Laat hem geworden!'* (Hosea 4:17) In de oordeelsdag zal het voor de steden van de vlakte verdraaglijker zijn dan voor hen die de liefde van Christus hebben gekend en zich toch hebben afgekeerd om de genoegens van een wereld van zonde te kiezen.

Als u het aanbod van genade afslaat, denk dan aan de lange lijst van daden die in de hemelse boeken tegen u getuigen; want er wordt een verslag bijgehouden van de ongerechtigheden van volkeren, van gezinnen, van enkelingen. Zolang de tijd van genade duurt, is God lankmoedig en roept op tot bekering, zodat u vergiffenis kunt ontvangen; er zal echter een moment komen dat het verslag wordt afgesloten; wanneer de ziel haar keus heeft gemaakt; wanneer de mens zijn eigen lot heeft bepaald. Dan zal het sein worden gegeven waarop het oordeel wordt voltrokken.

In de toestand van de godsdienstige wereld van onze dagen is er wel degelijk reden tot onrust. Met Gods genade gaat men lichtzinnig om. De massa heeft de wet van God verworpen en *'lerende leringen die geboden van mensen zijn.'* (Matthéüs 15:9) Het ongeloof viert hoogtij in vele kerken in ons land; niet direct open ongeloof - een duidelijk verloochenen van de Bijbel - maar een ongeloof dat gehuld is in het gewaad van het christendom, terwijl geloof in de Bijbel als het Woord van God wordt ondermijnd. Vurige toewijding en godzaligheid hebben plaats gemaakt voor een lege vormdienst. Als gevolg hebben afval en zinnelijkheid de overhand. Christus sprak: *'Op dezelfde wijze als het geschiedde in de dagen van Lot... zal het gaan op de dag, waarop de Zoon des mensen geopenbaard*

[130]

wordt.' (Lukas 17:28,30) De dagelijkse gebeurtenissen bewijzen de vervulling van Zijn woorden. De wereld is rijp voor haar ondergang. De oordelen van God zullen uitgestort worden, en zonde en zondaren zullen verdelgd worden.

Onze Heiland sprak: *'Ziet toe op uzelf, dat uw hart nimmer bezwaard worde door roes en dronkenschap en zorgen voor levensonderhoud, en die dag niet plotseling over u kome, als een strik. Want Hij zal komen over allen, die gezeten zijn op het oppervlak der ganse aarde'* - over allen wiens belangen gericht zijn op deze wereld. *'Waakt te allen tijde, biddende, dat gij in staat moogt wezen te ontkomen aan alles wat geschieden zal, en gesteld te worden voor het aangezicht van de Zoon des mensen.'* (Lukas 21:34-36)

Voordat Sodom verwoest werd, zond God aan Lot een boodschap: *'Vlucht om uws levens wil; zie niet om, en sta nergens in de streek stil; vlucht naar het gebergte, opdat gij niet verdelgd wordt.'* Dezelfde waarschuwende stem werd gehoord door de discipelen van

Christus vóór de verwoesting van Jeruzalem: *'Zodra gij nu Jeruzalem door legerkampen omsingeld ziet, weet dan, dat zijn verwoesting nabij is. Laten dan die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.'* (Lukas 21:20-21) Ze moesten niet dralen om iets van hun bezittingen mee te nemen, maar ze moesten zo spoedig mogelijk vluchten.

Ze moesten ervoor uit komen, een besliste afscheiding van de goddelozen, vluchten om hun leven te redden. Zo was het in de dagen van Noach; zo was het met Lot; zo was het met de discipelen voor de verwoesting van Jeruzalem; en zo zal het zijn in de laatste dagen. Ook nu wordt Gods waarschuwend stem gehoord, terwijl Hij Zijn volk oproept zich af te scheiden van de wijd verspreide ongerechtigheid.

Het verderf en de afval, die in de laatste dagen zouden heersen in de godsdienstige wereld, werden aan Johannes voorgesteld in het visioen over Babylon, *'de grote stad, die het koningschap heeft over de koningen der aarde.'* (Openbaring 17:18) Voordat de ondergang haar treft, komt de oproep vanuit de hemel: *'Gaaf uit van haar, Mijn volk, opdat gij geen gemeenschap hebt aan haar zonden en niet ontvangt van haar plagen.'* (Openbaring 18:4) Zoals in de dagen van Noach en van Lot moet er een duidelijk onderscheid zijn tussen rechtvaardigen en zondaars. Er is geen samengaan tussen God en de wereld mogelijk, noch een terugkeer mogelijk naar aardse schatten. *'Gij kunt niet God dienen én Mammon.'* (Matthéüs 6:24)

Evenals de bewoners van de vlakte van Siddim dromen de mensen van vrede en voorspoed. *'Vlucht om uw levens wil'*, luidde de waarschuwing van Gods engelen; maar andere stemmen worden gehoord, die zeggen: *'Maak je geen zorgen; er is geen reden tot onrust.'* De massa roept: *'Het is (alles) vrede en zonder gevaar'* (I Thessalonicenzen 5:3), terwijl God verklaart dat een spoedig

[131]

verderf de overtreder zal overvallen. Gedurende de nacht voor hun ondergang gingen de steden in de vlakte door met genot zoeken, en spotten met de vrees en de waarschuwingen van Gods boodschapper; maar deze spotters kwamen om in de vlammen; die nacht werd de genadedeur voor altijd gesloten voor de goddeloze, zorgeloze inwoners van Sodom. God laat niet altijd met Zich spotten; Hij laat Zich niet ongestraft beledigen. *'Zie, de dag des Heeren komt, meedogenloos, met verbolgenheid en brandende toorn, om de aarde tot een woestenij te maken en haar zondaars van haar te verdelgen.'* (Jesaja 13:9) Het merendeel van de wereld zal Gods genade verwerpen, en ondergaan in een snelle en onweerstaanbare ondergang. Maar zij die gehoor geven aan de waarschuwing, zullen wonen in de *'schuilplaats des Allerhoogste'*, en vernachten *'in de schaduw des Almachtigen'*. Zijn trouw zal hun *'schild en pantser'* zijn. Want de belofte geldt hen: *'Met lengte van dagen zal Ik hem verzadigen, en Ik zal hem Mijn heil doen zien.'* (Psalm 91:1,4,16)

Lot woonde slechts een korte tijd in Zoar. Evenals in Sodom vierde ongerechtigheid hier hoogtij, en hij vreesde er te blijven wonen, ingeval de stad verdelgd zou worden. Niet lang hierna werd Zoar verwoest, zoals God van plan was geweest. Lot begaf zich naar de bergen, en woonde in een spelonk, verwijderd van alles wat hem gebonden had aan de invloed van een verdorven stad, waaraan hij ook zijn gezin had blootgesteld. Maar zelfs hier achtervolgde hem de vloek van Sodom. Het zondige gedrag van zijn dochters was het gevolg van de verdorven metgezellen van die verdorven stad. Het zedelijk verderf was zó doordrongen in hun leven, dat ze het onderscheid tussen goed en kwaad niet meer zagen. De enige nakomelingen van Lot, de Moabieten en de Ammonieten, waren slechte, afgodische stammen, opstandelingen tegen God, en bittere vijanden van Zijn volk.

Welk een tegenstelling met Abrahams leven was het leven van Lot! Ze waren metgezellen geweest, hadden aan hetzelfde altaar God aanbeden, hadden samen in tenten

gewoond; maar hoe ver van elkaar verwijderd waren ze nu! Lot had Sodom gekozen om haar genoegens en voordelen. Hij had het altaar van Abraham in de steek gelaten, en nagelaten dagelijks de levende God een offer te brengen, en zijn kinderen veroorloofd om te gaan met een verdorven en afgodisch volk; toch was hij in zijn hart God blijven vrezen, want de Schrift verklaart dat hij een *'rechtvaardige'* was; dat hij dag aan dag zijn rechtvaardige ziel gekweld heeft door het zien en horen van hun tegen alle wet ingaande werken, waar-

[132]

tegenover hij machteloos stond. Tenslotte werd hij als een brandhout uit het vuur gerukt. (Zacharia 3:2) Maar hij raakte al zijn bezittingen kwijt, werd beroofd van zijn kinderen en zijn vrouw, moest evenals de wilde dieren in een spelonk wonen, en werd op hoge leeftijd bedekt met schande; en hij liet de wereld geen geslacht van rechtvaardigen na, maar twee afgodische volken, vijanden van God en Diens Woord, die in oorlog leefden met Zijn volk, tot de beker van hun ongerechtigheid overliep en ze verdelgd werden. Hoe verschrikkelijk waren de gevolgen van een enkele ondoordachte stap!

De wijze man zegt: *'Tob u niet af voor rijkdom, zie van uw voornemen af.'* *'Wie hunkert naar onrechtmatige winst, vernielt zijn eigen huis; maar wie geschenken haat, zal leven.'* (Spreuken 23:4; 15:27) En de apostel Paulus zegt: *'Wie rijk willen zijn, vallen in verzoeking, in een strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang.'* (I Timotheüs 6:9)

Toen Lot Sodom koos als woonplaats, was hij beslist van plan zich afgezonderd te houden van ongerechtigheid, en zijn huis na hem onder controle te houden. Maar hij faalde jammerlijk. De verderfelijke invloeden rondom hem beïnvloedden zijn eigen geloof, en de omgang van zijn kinderen met de inwoners van Sodom verbond zijn belangen tot op zekere hoogte met de hunne. We hebben de gevolgen gezien.

Velen maken een soortgelijke fout. Bij het kiezen van een tehuis letten ze meer op de tijdelijke voordelen waarvan ze kunnen profiteren dan op de morele en sociale invloeden die hen en hun gezinnen omringen. Ze kiezen een mooi en vruchtbaar land, of trekken naar een bloeiende stad, in de hoop er voorspoed te vinden; maar hun kinderen worden omringd door de verzoeking, en maar al te dikwijls kiezen ze metgezellen die ongeschikt zijn voor de vorming van godsvrucht en een goed karakter. De atmosfeer van een losse moraal, van ongeloof, van onverschilligheid betreffende godsdienstige zaken, heeft de neiging de invloed van de ouders teniet te doen. Voorbeelden van opstand tegen ouderlijk gezag staan de jeugd altijd voor ogen; velen verbinden zich met ongelovigen en kiezen de kant van Gods vijanden.

Bij het kiezen van een tehuis wenst God dat we eerst nadenken over de morele en godsdienstige invloeden die ons en onze gezinnen zullen omgeven. We kunnen in moeilijke omstandigheden worden gebracht, want velen kunnen niet kiezen waar ze zouden willen wonen; en als de plicht ons roept, zal God ons in staat stellen vrij te blijven van verderf, als we waken en bidden, en vertrouwen op de barmhartigheid van Christus. Maar

[133]

we moeten ons niet nodeloos blootstellen aan invloeden die ongunstig zijn voor de vorming van het christelijk karakter. Als we ons vrijwillig begeven in een omgeving van wereldsgezindheid en van ongeloof, mishagen we God en bannen heilige engelen uit ons huis.

Zij die ernaar streven dat hun kinderen aards gewin en aardse eer bezitten ten koste van hun eeuwige belangen, zullen eenmaal tot de ontdekking komen dat deze voordelen

vreselijke verliezen betekenen. Evenals Lot zien velen hun kinderen verloren gaan, terwijl ze ternauwernood hun eigen ziel redden. Hun levenswerk is mislukt; hun leven is een fiasco. Als ze ware wijsheid hadden beoefend, zouden hun kinderen wellicht minder wereldse voorspoed hebben gehad, maar ze zouden recht gehad hebben op een onverderfelijke erfenis.

De erfenis die God beloofd heeft aan Zijn volk, is niet van deze wereld. Abraham bezat geen grondgebied, *'ook niet een voetstap.'* (Handelingen 7:5) Hij bezat vele goederen, en gebruikte deze tot eer van God en tot voordeel van zijn medemens; maar hij beschouwde deze wereld niet als zijn tehuis. De Heere had hem geroepen om zijn afgodische vaderland de rug toe te keren, met de belofte dat het land Kanaän hem tot een eeuwig bezit gegeven zou worden; toch ontving noch hij, noch zijn zoon en kleinzoon dit land. Toen Abraham uitzag naar een begraafplaats voor zijn dode, moest hij deze kopen van de Kanaänieten. Zijn enige bezit in het land der belofte was deze grafspelonk te Machpéla. (Genesis 23)

Maar Gods Woord had niet gefaald; al ging het ook niet in vervulling toen het joodse volk het land Kanaän veroverde. *'Aan Abraham en aan zijn zaad werden de beloften gedaan.'* Galaten 3:16) Abraham zelf zou deel hebben aan de erfenis. Het kan lijken dat de vervulling van Gods beloften lang wordt uitgesteld - want *'één dag bij de Heere is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag'* (2 Petrus 3:8); het kan lijken dat de vervulling uitblijft; maar op de bepaalde tijd zal het zeker komen, het zal niet uitgesteld worden. (Habakuk 2:3) De gave aan Abraham en zijn zaad omvatte niet alleen het land Kanaän, maar de gehele aarde. De apostel zegt: *'Want niet door de wet had Abraham of zijn nageslacht de belofte, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn, maar door gerechtigheid des geloofs.'* (Romeinen 4:13)

En de Bijbel leert duidelijk dat de beloften aan Abraham door Christus in vervulling zullen gaan. Allen die van Christus zijn, zijn *'zaad van Abraham, en naar de belofte erfgenamen'* - erfgenamen van *'een onvergankelijke, onbevleete en onverwelkelijke erfenis'* (Galaten 3:29; 1 Petrus 1:4) - als de aarde bevrijd is van de vloek van de zonde. Want *'het koninkschap, de macht en de grootheid der koninkrijken onder de ganse hemel zal gegeven worden*

[134]

aan het volk van de heiligen des Allerhoogste'; en 'de zachtmoedigen zullen de aarde erfelijk bezitten en zich verlustigen over grote vrede.' (Daniël 7:27; Psalm 37:1)

Aan Abraham gaf God een visioen van deze onverderfelijke erfenis, en die was tevreden met deze hoop. *'Door het geloof heeft hij vertoefd in het land der belofte, als in een vreemd land, waar hij in tenten woonde met Izak en Jakob, die mede-erfgenamen waren van dezelfde belofte; want hij verwachtte de stad met fundamenten, waarvan God de Ontwerper en Bouwmeester is.'* (Hebreeën 11:9-10)

Van het nageslacht van Abraham staat geschreven: *'In (dat) geloof zijn deze allen gestorven, zonder de beloften verkregen te hebben; slechts uit de verte hebben zij die gezien en begroet, en zij hebben beleden, dat zij vreemdelingen en bijwoners waren op aarde.'* (Hebreeën 11:13) Wij moeten hier verblijven als pelgrims en vreemdelingen, willen we een beter, dat is een hemels land gewinnen. Zij die kinderen zijn van Abraham, zullen uitzien naar de stad waarnaar hij uitzag, *'waarvan God de Ontwerper en Bouwmeester is.'*

[135]

Hoofdstuk 15 – Het huwelijk van Isaäk

Zie Genesis 24

Abraham was een oud man geworden, en verwachtte spoedig te zullen sterven; toch wachtte hem nog één taak te doen betreffende de belofte voor zijn nakomelingschap. Izak was door God aangewezen om Abraham op te volgen als de bewaarder van Gods wet en de vader van het uitverkoren volk, maar hij was nog ongehuwd. De inwoners van Kanaän dienden de afgoden, en God had verboden om huwelijken met hen aan te gaan, omdat Hij wist dat dit zou leiden tot afgoderij. De patriarch vreesde de uitwerking van de verderfelijke invloeden die zijn zoon omringden. Het geloof van Abraham in God en de onderwerping aan Zijn wil werden ook gezien in het karakter van Izak; maar de gevoelens van de jonge man waren sterk, en hij was zachtaardig en toegevend van aard. Als hij trouwde met iemand die God niet vreesde, zou hij gevaar lopen zijn beginselen prijs te geven ter wille van de lieve vrede. De keuze van een vrouw voor zijn zoon was voor Abraham een zaak van grote betekenis; hij wenste vurig dat Izak iemand tot vrouw zou nemen die hem niet van God zou afleiden.

In oude tijden werden huwelijksovereenkomsten gewoonlijk gesloten door de ouders, en dit was ook gebruikelijk onder degenen die God dienden. Niemand werd gedwongen iemand te trouwen waarvan men niet hield; maar in het schenken van hun genegenheid werden jonge mensen geleid door het oordeel van hun ervaren godvrezende ouders. Men beschouwde het als een schande, ja zelfs als een misdaad jegens de ouders om tegen hun richtlijnen in te gaan.

Izak, die op de wijsheid en genegenheid van zijn vader vertrouwde, was bereid de zaak aan hem over te laten, daar hij geloofde dat God Zelf leiding zou geven bij de keus die gedaan werd. De gedachten van de patriarch gingen naar de familie van zijn vader in het land Mesopotamië. Hoewel ze niet vrij waren van afgoderij, kenden en aanbaden ze toch de ware God. Izak moest Kanaän niet verlaten om daarheen te trekken, maar het was mogelijk dat één van hen bereid gevonden zou worden haar ouderlijk huis te verlaten om samen met hem de zuivere eredienst van de levende God te handhaven. Abraham vertrouwde deze belangrijke zaak toe aan zijn oudste dienstknecht, een man van vroomheid, met ondervinding en een gezond oordeel, die hem reeds lang en trouw gediend had. Hij eiste

[136]

dat zijn knecht een plechtige eed zou zweren voor de Heere, dat hij niet één van de Kanaänieten als vrouw voor Izaak zou kiezen, maar een meisje uit de familie van Nahor in Mesopotamië. Hij gaf hem tevens de opdracht om Izak niet daarheen te brengen. Als er geen meisje bereid zou zijn haar familie te verlaten, zou de boodschapper van zijn eed ontslagen zijn. De patriarch bemoedigde hem in zijn nauwgezette en moeilijke opdracht met de verzekering dat God Zijn zending met succes zou bekronen. *'De Heere, de God des hemels,'* zei hij, *'Die mij genomen heeft uit mijns vaders huis en uit het land mijner maagschap... zal Zijn engel voor uw aangezicht zenden.'*

Zonder dralen ging de boodschapper op weg. Hij nam met zich tien kamelen om door zijn gezelschap en de bruid gebruikt te worden, als ze mee zou teruggaan, voorzag zich tevens van geschenken voor de aanstaande bruid en haar vrienden, en begon de lange reis tot voorbij Damascus, naar de rijke vlakten die grenzen aan de grote rivier van het Oosten. In Haran *'de stad van Nahor'*, aangekomen, hield hij stil buiten de stadsmuur, bij de bron waar de vrouwen uit die plaats kwamen om tegen de avond water te putten. Voor hem

was het tijd van grote spanning. Niet alleen voor het huishouden van zijn meester, maar ook voor latere geslachten zouden de gevolgen van de keus die hij deed van grote betekenis zijn; en hoe moest hij de juiste keuze doen onder deze vreemden? Toen dacht hij aan de woorden van Abraham, dat God Zijn engel zou zenden om hem te leiden, en hij bad ernstig om Goddelijke leiding. In het huisgezin van zijn meester was hij gewend aan het dagelijks beoefenen van vriendelijkheid en gastvrijheid, en nu vroeg hij of God het meisje wilde aanwijzen, dat zich door een daad van voorkomendheid kenbaar zou maken.

Nauwelijks had hij gebeden of hij kreeg het antwoord op zijn gebed. Onder de vrouwen die bij de put kwamen, trok de vriendelijke houding van één van hen zijn aandacht. Toen ze van de put kwam, ging de onbekende haar tegemoet en vroeg haar om water uit de kruik die ze op haar schouder droeg. Vriendelijk gaf ze aan zijn verzoek gehoor en bood aan om ook voor de kamelen water te putten, een dienst die zelfs dochters van vorsten bewezen aan de kudden van hun vaders. Op deze wijze werd het gevraagde teken gegeven. Het meisje was bekoorlijk om te zien en haar bereidwillig helpen toonde dat ze vriendelijk was en een werkzame, energieke aard had. Tot zover was Gods hand met hem geweest. Nadat hij haar vriendelijkheid had beloond met rijke geschenken, vroeg de boodschapper naar haar familie, en toen hij hoorde dat ze de dochter was van Bethuël, de neef van Abraham boog hij zijn hoofd en aanbad de Heere.

[137]

De man had gevraagd om onderdak bij haar vader, en toen hij haar dankte, had hij haar bekendgemaakt dat Abraham hem gezonden had. Bij haar thuiskomst vertelde het meisje wat er gebeurd was, en Laban, haar broer, haastte zich dadelijk naar de put om de vreemdeling en hen die bij hem waren op te halen en hun gastvrijheid te verlenen.

Eliëzer wilde geen voedsel tot zich nemen eer hij zijn boodschap had overgebracht en had gesproken over zijn gebed bij de put, met alle omstandigheden daaraan verbonden. Toen zei hij: *'En nu, indien gij liefde en trouw wilt bewijzen aan mijn heer, laat het mij weten; en zo niet, laat het mij ook weten, opdat ik mij naar rechts of links wende.'* Het antwoord luidde: *'Dit is een bestiering van de Heere, wij kunnen niets tot u zeggen, ten kwade of ten goede. Zie, daar is Rebekka, neem haar en ga heen, opdat zij de vrouw worde van de zoon van uw heer, zoals de Heere gesproken heeft.'*

Nadat aldus de toestemming van de familie was verkregen, werd aan Rebekka de vraag gesteld of zij zo ver van haar vaders huis wilde gaan om de zoon van Abraham te nemen als man. Ze geloofde op grond van hetgeen gebeurd was, dat God haar had bestemd om de vrouw van Izak te worden, en stemde toe om te gaan.

De dienstknecht, die wist hoe blij zijn meester zou zijn over het succes van zijn opdracht, wilde zo spoedig mogelijk vertrekken; en reeds de volgende dag gingen ze op weg naar huis. Abraham woonde in Berseba, en Izak, die bij de kudden in een naburige streek was geweest, was naar de tent van zijn vader teruggekeerd om de komst van de boodschapper naar Haran af te wachten. Izak ging tegen het vallen van de avond het veld in om te bidden. *'Hij sloeg zijn ogen op, en zag daar kamelen aankomen. Toen Rebekka haar ogen opsloeg en Izak zag, liet zij zich van de kameel glijden. En zij zeide tot de knecht: Wie is die man daar, die ons tegemoet komt in het veld? En de knecht zeide: Dat is mijn heer. Daarop nam ze de sluier en bedekte zich. En de knecht vertelde Izak alles wat hij gedaan had. Toen bracht Izak haar in de tent van zijn moeder Sara, en hij nam Rebekka, en zij werd hem tot vrouw, en hij kreeg haar lief. Zo vond Izak troost na de dood van zijn moeder.'*

Abraham had opgemerkt wat de gevolgen waren van een huwelijk tussen mensen die God vreesden en mensen die God niet vreesden, vanaf de dagen van Kaïn tot in zijn eigen tijd. De gevolgen van zijn eigen huwelijk met Hagar en van de verbintenissen van

Ismaël en Lot stonden hem voor ogen. Het gebrek aan geloof bij Abraham en Sara had als gevolg dat Ismaël geboren werd, waardoor het zaad van de rechtvaardigen vermengd werd

[138]

met dat van de goddelozen. De invloed van de vader op zijn zoon werd teniet gedaan door de invloed van de afgodische familieleden van de moeder en door de omgang van Ismaël met heidense vrouwen. De afgunst van Hagar en van de vrouwen die zij voor Ismaël koos, vormden rond Abrahams gezin een barrière die hij tevergeefs trachtte te doorbreken.

Het onderricht dat Abraham eertijds gegeven had, was niet zonder uitwerking op Ismaël gebleven, maar de invloed van de vrouwen had tot gevolg dat afgoderij ingang vond in zijn huis. Van zijn vader gescheiden, en verbitterd door de twist en verdeeldheid van een gezin waar de liefde en vrees voor God ontbraken, werd Ismaël ertoe gedreven het woeste leven van een woestijnhoofdman te leiden; zijn hand was *'tegen allen, en de hand van allen tegen hem'*. (Genesis 16:12) Op latere leeftijd bekeerde hij zich van zijn dwalingen en keerde hij terug tot de God van zijn vader, maar het stempel van zijn karakter bleef rusten op zijn nageslacht. De machtige natie die van hem afstamde was een rusteloos heidens volk, dat altijd een bron van ergernis en strijd vormde voor de afstammelingen van Izak.

De vrouw van Lot was een zelfzuchtige ongodsdienstige vrouw; haar invloed werd aangewend om een scheiding te brengen tussen haar man en Abraham. Als zij anders was geweest, zou Lot niet in Sodom gebleven zijn, waar hij de raad van de verstandige, godvrezende patriarch moest missen. De invloed van zijn vrouw en van de bewoners van die goddeloze stad zou hem ertoe gebracht hebben God los te laten, als hij niet duidelijk door Abraham was onderwezen. Het huwelijk van Lot en het feit dat hij Sodom koos als woonplaats, waren de eerste schakels in een reeks gebeurtenissen die gedurende vele eeuwen onheil aan de wereld brachten.

Iemand die God vreest, kan zich niet straffeloos verbinden met iemand die Hem niet vreest. *'Gaan er twee tezamen, zonder dat zij het eens geworden zijn?'* (Amos 3:3) Het geluk en de voorspoed van een huwelijk zijn afhankelijk van de eensgezindheid van beide partijen; maar tussen de gelovige en de ongelovige is een wezenlijk onderscheid wat betreft smaak, liefhebberijen en plannen. Ze dienen twee heren waartussen geen overeenstemming mogelijk is. Iemands beginselen mogen nog zo zuiver en correct zijn, de invloed van een ongelovige metgezel zal iemand langzaam maar zeker toch aftrekken van God.

Wie een huwelijk is aangegaan toen hij nog onbekeerd was, wordt door zijn bekering onder nog grotere verplichting geplaatst om trouw te zijn aan zijn partner, hoe verschillend ze op godsdienstig gebied ook mogen denken; toch moeten Gods eisen staan boven aardse banden, al zou-

[139]

den beproevingen en vervolging er het gevolg van zijn. Samen met een geest van liefde en zachtmoedigheid kan deze trouw de ongelovige wederhelft winnen. Maar het huwelijk tussen een christen en een ongelovige wordt door de Bijbel verboden. Gods raad luidt: *'Vormt geen ongelijk span met ongelovige.'* (2 Korintheërs 6:14, 17)

God bewees Izak een grote eer door hem erfgenaam te maken van de beloften waardoor de wereld gezegend zou worden; toch onderwierp hij zich op veertigjarige leeftijd nog aan het oordeel van zijn vader toen deze zijn ervaren, godvrezende dienstknecht uitzond om een vrouw voor hem te zoeken. Het gevolg van dat huwelijk wordt in de Bijbel voorgesteld als een bekoorlijk beeld van huiselijk geluk: *'Toen bracht Izak haar in de tent van*

zijn moeder Sara, en hij nam Rebekka, en zij werd hem tot vrouw, en hij kreeg haar lief. Zo vond Izak troost na de dood van zijn moeder.'

Wat een tegenstelling tussen de handelwijze van Izak en die van vele van de jongeren in onze dagen, zelfs onder belijdende christenen! Maar al te dikwijls menen jonge mensen dat zij zelf moeten bepalen aan wie ze hun liefde willen schenken - dat dit een zaak is waar God noch mensen iets in te zeggen hebben. Lang voordat ze volwassen zijn, voelen ze zich in staat hun eigen keus te bepalen zonder de hulp van hun ouders. Enkele jaren van samenleven als man en vrouw zijn vaak voldoende om hun te tonen welke fout ze begaan hebben, maar dan is het te laat om deze beslissing ongedaan te maken. Want hetzelfde gebrek aan wijsheid en zelfbeheersing dat aanleiding was tot deze overhaaste keus, zullen het kwaad verergeren, tot de huwelijksband een onverdraaglijk juk is geworden. Bij velen heeft deze wijze hun geluk in dit leven en hun hoop op het eeuwig leven schipbreuk geleden.

Indien er één onderwerp is waarmee ernst gemaakt moet worden en waarbij de raad van oudere en meer ervaren personen gezocht moet worden, is het wel het huwelijk; als ooit de Bijbel een raadgever zou moeten zijn, als ooit Gods leiding in gebed gezocht zou moeten worden, is dat wel voordat de stap wordt gedaan die twee mensen voor het leven verbindt.

Ouders moeten nooit uit het oog verliezen welke verantwoordelijkheid ze hebben betreffende het toekomstig geluk van hun kinderen. Izaks onderwerping aan het oordeel van zijn vader was het gevolg van de opvoeding die hem geleerd had een leven van gehoorzaamheid te leiden. Terwijl Abraham van zijn kinderen eiste dat ze het ouderlijk gezag eerbiedigden, bleek uit zijn dagelijks leven dat dit geen willekeurig of zelfzuchtig gezag was, maar dat het berustte op liefde, en dat het bedoeld was hun voorspoed en geluk in de hand te werken.

[140]

Vaders en moeders moeten zich ervan bewust zijn dat ze de plicht hebben de gevoelens van de jeugd in de juiste banen te leiden, zodat ze de geschikte levensgezel zullen kiezen. Ze moeten het als een plicht beschouwen om door eigen onderricht en voorbeeld met behulp van Gods genade het karakter van de kinderen te vormen van de eerste levensjaren af, zodat ze zuiver en edel zullen zijn en zich aangetrokken voelen tot alles wat goed en waar is. Soort zoekt soort; gelijken waarderen elkaar. Laat liefde voor waarheid, zuiverheid en goedheid reeds vroeg in de ziel geplant worden, dan zullen jongeren de omgang zoeken met hen die deze eigenschappen bezitten.

Laten ouders door hun eigen karakter en in hun dagelijks leven de liefde en grootheid van de hemelse Vader openbaren. Laat het gezin een plaats zijn waar de zon schijnt. Dit is voor de kinderen van veel groter waarde dan bezit of geld. Laat de liefde voor thuis altijd levend zijn in het hart, zodat de kinderen naar hun ouderlijk huis terugzien als een plaats van vrede en geluk, als een voorsmaak van de hemel. De leden van het gezin hebben niet allen hetzelfde karakter, en menigmaal zal het geduld en de verdraagzaamheid op de proef worden gesteld; maar door liefde en zelfbeheersing kunnen allen ten nauwste met elkaar verbonden zijn.

Ware liefde is een hoogstaand en heilig beginsel, volkomen verschillend van de liefde die impulsief is, en die plotseling verdwenen is als ze op de proef wordt gesteld. Door getrouw de plichten in het ouderlijk huis te vervullen, bereiden jongeren zich voor op een eigen tehuis. Laten ze zelfverloochening beoefenen en vriendelijkheid, voorkomendheid en christelijk medeleven openbaren. Op deze wijze zal het hart liefdevol blijven, en wie zo'n huishouden verlaat om zelf een gezin te vormen, zal weten hoe hij het geluk in de hand kan

werken van haar die hij als levenspartner gekozen heeft. In plaats van het einde zal het huwelijk het begin van ware liefde zijn.

[141]

Hoofdstuk 16 – Jakob en Ezau

Zie Genesis 25:19-34; 27

Jakob en Ezau, de tweelingzonen van Izak, vormen een schrille tegenstelling, zowel in hun karakter als in hun leven. Dit onderscheid werd door Gods engel reeds vóór hun geboorte voorspeld. Toen God in antwoord op de smeekbede van Rebekka bekendmaakte dat ze twee zonen zou krijgen, maakte Hij haar de toekomst bekend van deze kinderen, namelijk dat ieder het hoofd van een grote natie zou worden, maar dat de één sterker zou zijn dan de ander, en dat de jongste de overhand zou hebben.

Ezau groeide op in eigenliefde en richtte al zijn belangstelling op het heden. Ongeduldig van aard genoot hij van de onbeteugelde vrijheid van het jagen, en al vroeg werd hij een jager. Toch was hij de lieveling van zijn vader. De rustige, vreedzame herder werd aangetrokken door de durf en levenslust van zijn oudste zoon, die onbevreesd woestijn en gebergte doorkruiste, en naar huis terugkeerde met wild voor zijn vader en met opwindende verhalen van zijn avontuurlijk leven. Jakob, bedachtzaam, ijverig en zorgzaam, meer bedacht op de toekomst dan op het heden, was tevreden met zijn werk bij huis, bezig met de zorg voor de kudden en het bewerken van de grond. Zijn volharding, ijver en voorzorg werden door de moeder op prijs gesteld. Zijn gevoelens waren diep en sterk, en zijn zachtaardige, spontane attenties droegen veel meer bij tot haar geluk dan de luidruchtige en zeldzame bewijzen van vriendelijkheid van Ezau. Jakob was de lievelingszoon van Rebekka.

De beloften die aan Abraham gedaan werden en die aan zijn zoon bevestigd werden, hielden Izak en Rebekka voor ogen als het grote doel van hun verlangens en hoop. Ezau en Jakob kenden deze beloften ook. Men had hen geleerd het eerstgeboorterecht te beschouwen als een zaak van grote betekenis, want hierin lag niet alleen een erfenis van wereldd bezit maar ook van geestelijke voorrechten opgesloten. Wie het eerstgeboorterecht ontving, zou de priester van zijn familie zijn, en uit zijn nageslacht zou de Verlosser van de wereld voortkomen. Anderzijds rustten bepaalde verplichtingen op de bezitter van het eerstgeboorterecht. Wie deze zegeningen erfde, moest zijn leven wijden aan het dienen van God. Evenals Abraham moest hij gehoorzaam zijn aan Gods geboden. Hij moest met God

[142]

rekening houden in zijn huwelijk, zijn familiebetrekkingen, en zijn dagelijks leven.

Izak maakte aan zijn zoon deze voorrechten en voorwaarden bekend en gaf onomwonden te kennen dat Ezau, als de oudste, recht had op het eerstgeboorterecht. Maar Ezau voelde niets voor toewijding; hij neigde niet naar een godsdienstig leven.

De verplichtingen die opgesloten lagen in het geestelijk geboorterecht waren in zijn ogen een onwelkome en zelfs hatelijke beperking. Gods wet, die de grondslag vormde van het verbond tussen God en Abraham, werd door Ezau gezien als een juk van dienstbaarheid. Omdat hij geneigd was zijn eigen zin door te drijven, verlangde hij boven alles om vrij te zijn in zijn doen en laten. Voor hem betekenden macht en rijkdom, feestvieren en zwelgen pas geluk. Hij genoot van de onbepaalde vrijheid van zijn wilde, zwervende leven. Rebekka herinnerde zich de woorden van de engel en zag beter dan haar echtgenoot hoe het karakter van hun zonen was. Ze was ervan overtuigd dat de erfenis van Gods belofte voor Jakob bedoeld was. Ze herinnerde Izak aan de woorden van de engel, maar de liefde van de vader ging bovenal uit naar de oudste zoon en hij liet zich niet van zijn plannen afbrengen. Van zijn moeder had Jakob vernomen dat het Gods bedoeling was hem

het eerstgeboorterecht te geven, en hij was bezielde met een onuitsprekelijk verlangen naar de voorrechten die hiermee verbonden waren. Hij verlangde niet zozeer naar de rijkdommen van zijn vader; bovenal stelde hij prijs op het geestelijk geboorterecht. De omgang met God zoals de godsvruchtige Abraham die kende, het brengen van het zoenoffer aan God voor zijn gezin, de voorvader te zijn van het uitverkoren volk en van de beloofde Messias, en de onverderfelijke bezittingen te erven die in de zegen van het verbond waren begrepen - dit waren de voorrechten en eerbewijzen die zijn vurigste verlangens wekten. Zijn gedachten waren altijd bezig met de toekomst en trachtten de ongeziene zegeningen te begripen.

Zwijgend luisterde hij naar alles wat zijn vader vertelde over het geestelijk eerstgeboorterecht; zorgvuldig bewaarde hij in zijn hart wat hij van zijn moeder hoorde. Dag en nacht hield dit alles zijn gedachten bezig, tot hij aan vrijwel niets anders meer kon denken. Maar hoewel hij de eeuwige zegeningen stelde boven de tijdelijke zegeningen, had Jakob toch geen ware kennis aangaande de God die hij aanbad. Zijn hart was niet vernieuwd door Gods genade. Hij meende dat de belofte die op hem betrekking had, nooit in vervulling kon gaan zolang Ezau het recht van de eerstgeborene had, en gedurig zocht hij naar wegen om de zegen te ver-

[143]

krijgen die door zijn broer zo werd geringschat, maar waarop hij zoveel prijs stelde.

Toen Ezau op zekere dag vermoeid en uitgeput van de jacht naar huis kwam en aan Jakob vroeg om eten, wat deze aan het klaarmaken was, maakte deze gebruik van de gelegenheid om de gedachte die steeds bij hem leefde, in vervulling te doen gaan, en bood aan, de honger van zijn broer te stillen ten koste van het eerstgeboorterecht. *'Zie, ik ga toch sterven,'* riep de roekeloze onverschillige jager uit, *'waartoe dient mij dan het eerstgeboorterecht?'* En voor een bord rode linzensoep deed hij afstand van zijn eerstgeboorterecht en bekrachtigde de overeenkomst met een eed. Enkele ogenblikken later had hij zijn honger kunnen stillen in de tent van zijn vader, maar om aan het verlangen van dat moment te voldoen, verkwaanselde hij roekeloos de heerlijke erfenis die God zelf aan zijn vaderen beloofd had. Zijn enige belangstelling ging uit naar het heden. Hij was bereid het hemelse op te offeren voor het aardse, en een toekomstige erfenis te ruilen voor de opwelling van dat ogenblik.

'Zo verachtte Ezau het eerstgeboorterecht.' Hij voelde zich in zekere zin opgelucht toen hij er afstand van gedaan had. Nu stond hem niets meer in de weg; hij kon doen wat hij wilde. Hoevelen verkopen nog steeds ter wille van deze genoegens, die ze ten onrechte vrijheid noemen, hun eerstgeboorterecht op een zuivere en onbevleete erfenis, die eeuwig is in de hemelen!

Daar hij alleen uit was op uiterlijke en aardse aantrekkelijkheid, nam Ezau twee vrouwen uit de dochters van de Hethieten. Ze aanbaden afgoden, en hun afgoderij was een bron van verdriet voor Izak en Rebekka. Ezau had één van de voorwaarden van het verbond waarin huwelijken tussen het uitverkoren volk en de heidenen werden verboden, geschonden; toch was Izak nog steeds besloten hem het eerstgeboorterecht te schenken. De woorden van Rebekka, het vurig verlangen van Jakob naar de zegen en de onverschilligheid van Ezau ten opzichte van de verplichtingen ervan, brachten geen verandering in het voornemen van de vader.

Jaren gingen voorbij, tot Izak, oud en blind geworden, verwachtte dat hij niet lang meer te leven had, en besloot zijn oudste zoon te zegenen. Maar omdat hij de tegenstand van Rebekka en Jakob kende, nam hij zich voor de plechtigheid in stilte te doen plaatsvinden. In overeenstemming met de gewoonte om een feestmaal te houden bij zulke

gelegenheden vroeg de patriarch aan Ezau: *'Ga uit, het veld in en schiet voor mij een stuk wild; bereid mij dan een smakelijk gerecht.....; dan zal ik u zegenen, eer ik sterf.'*

Rebekka had zijn plannen geraden. Ze was overtuigd dat het in

[144]

strijd was met datgene wat God geopenbaard had als Zijn wil. Izak liep gevaar het Goddelijk ongenoegen op te roepen en zijn jongste zoon de plaats te onthouden waartoe God hem geroepen had. Tevergeefs had ze met Izak gesproken en ze besloot nu haar toevlucht te nemen tot een list.

Zodra Ezau was weggegaan om te doen wat zijn vader hem verzocht had, begon Rebekka met de uitwerking van haar plan. Ze vertelde Jakob wat er gebeurd was en drong bij hem erop aan onmiddellijk te handelen, om te voorkomen dat de zegen onherroepelijk het deel werd van Ezau. Ze gaf haar zoon de verzekering dat hij de zegen zou ontvangen zoals God beloofd had, als hij haar aanwijzingen zou opvolgen. Jakob stemde niet dadelijk in met het plan dat ze voorstelde. De gedachte dat hij zijn vader zou bedriegen, verontrustte hem. Hij meende dat zo'n zonde eerder een vloek dan een zegen ten gevolge zou hebben. Maar zijn gewetensbezwaren werden overwonnen, en hij begon de plannen van zijn moeder uit te voeren. Het was niet zijn bedoeling een duidelijke leugen uit te spreken, maar toen hij bij zijn vader was, scheen het dat hij te ver gegaan was om nog terug te keren, en hij verkreeg de zegen door bedrog.

Jakob en Rebekka slaagden in hun opzet, maar ze gewonnen alleen moeite en verdriet door hun bedriegerij. God had gezegd dat Jakob de zegen zou ontvangen, en Zijn Woord zou in vervulling zijn gegaan, als ze in geloof hadden afgewacht tot Hij voor hen zou werken. Maar evenals zovelen die nu voorgeven kinderen van God te zijn, waren ze niet bereid de zaak aan Hem over te laten. Rebekka had bittere spijt dat ze haar zoon een verkeerde raad gegeven had; het gevolg was dat ze van hem gescheiden werd. Nooit zag ze hem weer. Vanaf het moment dat Jakob het eerstgeboorterecht ontving, werd hij door zelfverwijt gekweld. Hij had gezondigd tegen zijn vader, zijn broer, zijn eigen ziel en tegen God. In een kort ogenblik had hij iets gedaan waarover hij zijn leven lang berouw zou hebben. In latere jaren stond dit toneel hem levendig voor de geest, toen de slechte handelwijze van zijn zonen zijn ziel benauwden.

Nauwelijks had Jakob de tent van zijn vader verlaten, of Ezau kwam binnen. Hoewel hij zijn eerstgeboorterecht had verkocht en de koop met een eed had bekrachtigd, was hij nu vast van plan de zegen te verkrijgen, niettegenstaande de aanspraken van zijn broer. Met het geestelijk eerstgeboorterecht was het tijdelijke verbonden, waardoor hij hoofd van het gezin en bezitter van een dubbel deel van de rijkdommen van zijn vader zou worden. Dit waren zegeningen die hij kon waarderen. *'Mijn vader sta op'*, zei hij, *'en ete van het wildbraad van mijn zoon, opdat gij mij zegent.'*

[145]

Bevend van verbazing en verbijstering vernam de oude blinde vader hoe hij bedrogen was. Zijn lang en diep gekoesterde hoop was gedwarsboomd, en levendig voelde hij de teleurstelling die zijn oudste zoon getroffen had. Toch drong de overtuiging zich bij hem op dat het Gods voorzienigheid was geweest waardoor zijn plannen waren mislukt en juist datgene was gebeurd wat hij had willen voorkomen. Hij herinnerde zich de woorden van de engel tot Rebekka, en niettegenstaande de zonde waaraan Jakob zich schuldig had gemaakt, zag hij in hem degene die het meest geschikt was om Gods bedoelingen uit te voeren. Terwijl de bewoording van de zegen op zijn lippen lag, had hij gevoeld hoe Gods

Geest in hem sprak; en nu hij dit alles beseftte, bevestigde hij de zegen die hij onbetwist over Jakob had uitgesproken: *'Ik... heb hem gezegend; ook zal hij gezegend zijn.'*

Ezau had de zegen lichtvaardig gewaardeerd toen deze nog binnen zijn bereik lag, maar nu deze voor hem voor altijd was verdwenen, wenste hij hem te bezitten. Heel de kracht van zijn impulsieve, hartstochtelijke aard werd gewekt, en zijn verdriet en zijn woede waren onbeschrijfelijk. Met een bittere kreet riep hij uit: *'Zegen mij, ook mij, mijn vader!'* *'Hebt gij voor mij geen zegen overgehouden?'* Maar de belofte kon niet teruggenomen worden. Het eerstgeboorterecht, dat hij verkocht had zonder na te denken, kon hij niet terugkrijgen. Voor één spijze, voor een ogenblik toegeven aan eetlust die nooit beteugeld was, verkocht Ezau zijn eerstgeboorterecht; maar toen hij zijn dwaasheid inzag, was het voor hem te laat om gezegend te worden. *'Hij vond geen plaats voor berouw, hoewel hij het onder tranen zocht.'* (Hebreeën 12:16-17) Ezau werd niet buiten de mogelijkheid geplaatst om te delen in Gods gunst wanneer hij zich zou bekeren, maar er was voor hem geen kans het eerstgeboorterecht terug te winnen. Zijn verdriet was niet het gevolg van een overtuiging van zonde; hij zocht geen verzoening met God. Hij had verdriet over de gevolgen van de zonde, niet over de zonde zelf.

Vanwege zijn onverschilligheid ten opzichte van Gods zegeningen en eisen wordt van Ezau in de Schrift gezegd dat hij *'onverschillig'* was. Hij vertegenwoordigt hen die de verlossing, die Christus voor hen kocht, lichtvaardig waarderen, en die bereid zijn hun erfrecht op de hemel op te geven voor de vergankelijke dingen van deze aarde. Velen leven bij de dag, zonder te denken aan of te zorgen voor de toekomst. Evenals Ezau roepen ze: *'Laten wij eten en drinken, want morgen sterven wij.'* (1 Korintheërs 15:32) Ze worden beheerst door hun gevoelens, en in plaats van zelfverloochening te beoefenen, geven ze de waardevolste dingen prijs. Als men moet kiezen tussen het be-

[146]

vredigen van een verdorven eetlust of de hemelse zegeningen, die slechts beloofd zijn aan hen die zich verloochenen, hebben de verlangens naar de eetlust de overhand en worden in feite God en de hemel verwaarloosd. Hoevelen, zelfs belijdende christenen, houden vast aan verlangens die schadelijk zijn voor de gezondheid en die de gevoelens van de ziel afstompen! Als men hen voorhoudt dat ze zich moeten reinigen van alle onreinheid naar lichaam en geest en moeten streven naar heiligheid in de vreze Gods, voelen ze zich beledigd. Ze zien dat ze niet kunnen toegeven aan deze schadelijke praktijken en toch aanspraak maken op de hemel, en ze besluiten dat ze de weg naar het eeuwige leven maar niet verder zullen gaan, omdat deze zo nauw is.

Massa's mensen verkopen hun eerstgeboorterecht voor zinnelijke genoegens. De gezondheid wordt opgeofferd, de verstandelijke vermogens worden verzwakt en de hemel wordt prijsgegeven; en dit alles voor een tijdelijk vermaak - een ontspanning die zowel verzwakt als verlaagt. Zoals Ezau de dwaasheid van zijn overhaaste beslissing zag toen het te laat was om het verlorene terug te winnen, zo zal het zijn in de dag Gods met diegenen die hun erfrecht op de hemel hebben verkwaanseld voor zelfzuchtige bevrediging van de lusten.

[147]

Hoofdstuk 17 – Jakobs vlucht in ballingschap

Zie Genesis 28-31

Omdat Jakob door Ezau bedreigd werd met de dood, verliet hij als een vluchteling het vaderlijk huis; maar de zegen van zijn vader vergezelde hem. Izak had de verbondsbelofte aan hem vernieuwd, en hem opgedragen om als erfgenaam een vrouw te zoeken bij de familie van zijn moeder in Mesopotamië. Toch ging Jakob met een bezwaard hart op zijn eenzame reis. Met alleen zijn staf in de hand moest hij honderden kilometers afleggen door streken die bewoond werden door woeste, zwervende stammen. In zijn zelfverwijt en schuchterheid trachtte hij de mensen te ontlopen, zodat ze zijn vertoornde broer niet konden waarschuwen. Hij vreesde dat hij de zegen die God hem wilde geven, voor eeuwig had verloren, en satan stond klaar om hem met zijn verzoeken aan te vallen.

Op de avond van de tweede dag was hij op geruime afstand van de tenten van zijn vader. Hij had het gevoel dat hij een verschoppeling was, en hij wist dat hij al zijn moeilijkheden te wijten had aan zijn eigen verkeerde handelwijze. Duistere wanhoop legde beslag op zijn ziel. Hij durfde haast niet te bidden. Maar hij voelde zich zo verlaten, dat hij meer dan ooit behoefte had aan Gods bescherming. Met tranen en in diepe ootmoed beled hij zijn zonde en smeekte om een teken, dat hij niet geheel en al verlaten was. Toch vond zijn bezwaard hart nog geen opluchting. Hij had alle zelfvertrouwen verloren en vreesde dat de God van zijn vaderen hem verworpen had.

Maar God liet Jakob niet in de steek. Zijn barmhartigheid gold nog steeds voor zijn dwalende, eenzame dienstknecht. Vol ontferming liet de Heere zien waaraan Jakob het meest behoefte had - een Verlosser. Hij had gezondigd, maar zijn hart was vol van dank toen hij ontdekte hoe hij weer Gods gunst deelachtig kon worden.

Vermoeid van de reis legde de zwerver zich neer op de grond, met een steen als hoofdkussen. Terwijl hij sliep, zag hij een ladder, helder en schitterend, die op de aarde rustte, terwijl het bovengedeelte reikte tot de hemel. Op deze ladder klommen engelen op en neer; bovenaan stond de Heere der heerlijkheid, en vanuit de hemel werd Zijn stem gehoord: *'Ik ben de Heere, de God van uw vader Abraham en de God van Izak.'*

[148]

Het land waarop hij als vluchteling en balling lag te slapen, werd aan hem en zijn nageslacht beloofd met de woorden: *'Met u en uw nageslacht zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.'* Aan Abraham en aan Izak was deze belofte reeds eerder gegeven; nu werd ze vernieuwd aan Jakob. Toen werden de woorden van troost en bemoediging gesproken, om hem te helpen in zijn eenzaamheid en verdriet: *'Zie, Ik ben met u en Ik zal u behoeden overal waar gij gaat, en Ik zal u wederbrengen naar dit land, want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik gedaan heb wat Ik u heb toegezegd.'*

De Heere kende de boze invloeden die Jakob zouden omringen en de gevaren waaraan hij zou zijn blootgesteld. In Zijn barmhartigheid liet Hij de toekomst zien aan de berouwvolle vluchteling, zodat hij Gods plannen voor hemzelf zou begrijpen en zich kon voorbereiden op de verleidingen die zeker niet zouden uitblijven als hij woonde temidden van afgodendienaars en sluwe mensen. Altijd zou hem een hoog ideaal voor ogen staan waarnaar hij moest streven; de wetenschap dat Gods doel door hem in vervulling zou gaan, zou hem voortdurend aansporen om trouw te zijn.

In dit visioen werd aan Jakob het verlossingsplan geopenbaard, niet in zijn volheid, maar voor zover bepaalde gedeelten voor hem in die tijd van belang waren. De

geheimzinnige ladder die hij in zijn droom zag, was dezelfde ladder waarover Christus sprak in zijn onderhoud met Nathanaël. Hij zei: *'Gij zult de hemel open zien en de engelen Gods opstijgen en nederdalen op de Zoon des mensen.'* (Johannes 1:52) Vóór de opstand van de mens tegen Gods bestuur was er een direct contact geweest tussen God en de mens. Maar de zonde van Adam en Eva maakte een scheiding tussen de aarde en de hemel, zodat de mens geen omgang kon hebben met zijn Maker. Toch bleef de wereld niet achter in eenzame hopeloosheid. De ladder stelt Jezus voor, het door God aangewezen middel tot gemeenschap. Als Hij niet door Zijn eigen verdiensten de kloof die door de zonde ontstaan was, had overbrugd, zouden dienende engelen geen omgang gehad hebben met de gevallen mens. Christus verenigt de mens in zijn zwakheid en hulpeloosheid met de Bron van oneindige kracht.

Dit alles zag Jakob in zijn droom. Hoewel zijn geest onmiddellijk een gedeelte van deze openbaring vatte, vormden de grote en mysterieuze waarheden een levenslange studie, waarin steeds meer aan hem duidelijk werd gemaakt.

Jakob werd wakker in de diepe stilte van de nacht. De schitterende gedaanten uit zijn droom waren verdwenen. Hij zag slechts de vage omtrekken

[149]

van de eenzame heuvels en zijn oog viel op de schitterende sterrenhemel. Maar hij had het gevoel dat God met hem was. Een onzichtbare tegenwoordigheid vulde de stilte. *'Waarlijk de Heere is aan deze plaats'*, zei hij, *'en ik heb het niet geweten..... Dit is niet anders dan een huis Gods, dit is de poort des hemels.'*

'De volgende morgen vroeg nam Jakob de steen die hij onder zijn hoofd gelegd had, stelde die tot een opgerichte steen en goot er olie bovenop.' Overeenkomstig de gebruiken om belangrijke gebeurtenissen te herdenken, richtte Jakob een gedenkteken op van Gods barmhartigheid, zodat hij telkens als hij deze weg zou gaan, op deze geheiligde plek zou kunnen verblijven om de Heere te aanbidden. En hij noemde de plaats *'Bethel'* of *'huis Gods'*. Met diepe dankbaarheid herhaalde hij de belofte dat Gods tegenwoordigheid met hem zou zijn; en hij legde de plechtige gelofte af: *'Indien God met mij zal zijn, en mij behoeden zal op deze weg, die ik ga, mij zal geven brood om te eten en klederen om aan te trekken, en ik behouden tot mijns vaders huis wederkeer, dan zal de Heere mij tot een God zijn. En deze steen, die ik tot een opgerichte steen gesteld heb, zal een huis Gods wezen, en van alles wat Gij mij schenken zult, zal ik U stipt de tienden geven.'*

Het was niet Jakobs bedoeling hier met God een overeenkomst te sluiten. De Heere had reeds beloofd dat hij voorspoedig zou zijn, en deze gelofte was de uiting van een hart vol dank voor de verzekering van Gods liefde en genade. Jakob beseftte dat God aanspraken op hem had die hij moest erkennen, en dat de bijzondere bewijzen van Goddelijke gunst die hem bewezen werden, inhielden dat hij zou terugkeren. Zo moet elke zegening die we ontvangen, ons ertoe brengen de Gever van alle gaven onze dank te tonen. De christen zou dikwijls moeten nadenken over zijn leven in het verleden, om vol dank zich de vele verlossingen te herinneren die God voor hem bewerkt heeft, door hem te steunen in beproeving, wegen te openen waar geen uitweg te zien was, en hem te bemoedigen wanneer hij op het punt stond te bezwijken. Hij zou dit alles moeten beschouwen als bewijzen van de zorg van hemelse engelen. Met het oog op deze talrijke zegeningen zou hij met een dankbaar en ootmoedig hart dikwijls de vraag moeten stellen: *'Hoe zal ik de Heere vergelden al Zijn weldaden jegens mij?'* (Psalm 116:12)

Onze tijd, onze talenten, ons bezit zouden vol eerbied gewijd moeten worden aan Hem, die ons al deze zegeningen heeft toevertrouwd. Wanneer wij op een bijzondere wijze

uit moeilijkheden zijn gered, wanneer nieuwe of onverwachte gunstbewijzen ons deel geworden zijn, moeten we

[150]

Gods goedheid erkennen door niet alleen in woorden onze dank tot uitdrukking te brengen, maar, evenals Jakob dat deed, onze gaven te wijden aan Zijn werk. Zoals we gedurig deel hebben aan de zegeningen van God, wordt ook verwacht dat we gedurig zullen geven.

'Van alles wat Gij mij schenken zult,' zei Jakob, 'zal ik U stipt de tienden geven.' Zullen wij, die het volle licht en de voorrechten van het Evangelie genieten, tevreden zijn met minder aan God te geven dan zij die in veel minder gunstige omstandigheden hebben verkeerd? Zal onze verantwoordelijkheid niet toenemen naarmate de zegeningen die we ontvangen groter worden? En toch, hoe weinig worden ze op prijs gesteld; hoe wordt altijd getracht om geld, tijd en liefde af te meten tegen een liefde die zo onmetelijk is, tegenover een gave van zo'n onschatbare waarde! Tienden voor Christus! Oh, wat een schrale beloning, wat een beschamende vergoeding voor datgene wat zoveel gekost heeft! Van het kruis op Golgotha roept Christus op tot een onvoorwaardelijke toewijding. Alles wat we hebben, alles wat we zijn, zou aan God gewijd moeten worden.

Met een nieuw en versterkt geloof in Gods beloften, overtuigd van de tegenwoordigheid en bescherming van hemelse engelen, vervolgde Jakob zijn reis naar 'het land der kinderen van het Oosten'. Maar hoezeer verschilde zijn aankomst met die van de boodschapper van Abraham, ongeveer honderd jaar eerder! De dienstknecht kwam met een stoet metgezellen die op kamelen reden, en was voorzien van rijke gaven in goud en zilver; de zoon was een eenzame, vermoeide reiziger, met als enig bezit een staf. Evenals de knecht van Abraham verbleef Jakob bij de put, en hier ontmoette hij Rachel, de jongste dochter van Laban. Nu was het Jakob, die een dienst bewees door de steen weg te schuiven van de opening van de put, waarna hij de dieren drenkte. Toen hij vertelde wie hij was, werd hij in het gezin van Laban welkom geheten. Hoewel hij niets bezat en alleen kwam, bewezen de komende weken zijn ijver en kennis. Laban drong er bij hem op aan dat hij zou blijven. Er werd een overeenkomst gesloten dat hij Laban zeven jaar zou dienen om Rachel.

Vroeger was het gebruikelijk dat de bruidegom, voordat de huwelijksovereenkomst werd gesloten, een bepaald bedrag of een daarmee overeenkomende hoeveelheid goederen betaalde aan de vader van de bruid. Dit werd gezien als een soort borgstorting voor het huwelijk. Vaders dachten er niet aan het geluk van hun dochters toe te vertrouwen aan mannen die hun gezin niet konden onderhouden. Als ze niet voldoende ijver en energie bezaten om handel te drijven en rijkdom te vergaren, vreesde men dat hun leven weinig waarde zou hebben. Maar er werden

[151]

voorzieningen getroffen om hen die niets hadden om te betalen voor een vrouw, op de proef te stellen. Men stond hun toe te werken voor de vader van het meisje waarvan ze hielden. De duur van de werktijd werd bepaald door de waarde van de vereiste bruidsschat. Als de toekomstige bruidegom trouw was in het dienen en ook in andere opzichten bewees dat hij het vertrouwen waardig was, kreeg hij de dochter als vrouw; en gewoonlijk werd de bruidsschat die hij aan de vader betaald had, bij het huwelijk meegegeven aan de dochter. In het geval van zowel Lea als Rachel hield Laban de bruidsschat die zij hadden moeten ontvangen, voor zichzelf; hierop doelden ze, toen ze kort voor hun vertrek uit Mesopotamië zeiden: Hij heeft ons verkocht. *'Ook heeft hij ons geld geheel en al opgemaakt.'*

Hoewel deze oude gewoonte soms misbruikt werd, zoals in het geval van Laban, had ze toch in het algemeen goede resultaten. Als de bruidegom eerst moest dienen om zijn bruid te krijgen, werd een overhaast huwelijk voorkomen en had men de gelegenheid de diepte van elkanders gevoelens en de mogelijkheid een gezin te onderhouden te toetsen. In onze dagen komen heel wat narigheden voort uit het volgen van een tegenovergestelde weg. Dikwijls hebben jongen mensen weinig gelegenheid elkaars gewoonten en karakter vóór het huwelijk te leren kennen. Wat het dagelijks leven betreft zijn ze in feite vreemdelingen voor elkaar wanneer ze hun belangen voor het altaar verenigen. Velen komen te laat tot de ontdekking dat ze niet bij elkaar passen; levenslange ellende is het gevolg van een dergelijke vereniging. Dikwijls lijden vrouw en kinderen onder de onverschilligheid, de ongeschiktheid of de ondeugden van hun man en vader. Als het karakter van de bruidegom voor het aangaan van het huwelijk op de proef was gesteld, zoals vroeger gebruikelijk was, zou veel ellende voorkomen worden.

Zeven jaren van trouwe dienst bewees Jakob om Rachel tot vrouw te krijgen. De jaren schenen hem slechts enige dagen, want hij had haar lief. Maar de zelfzuchtige en gierige Laban, die zo'n waardevolle helper graag wilde vasthouden, bedroog Jakob op wrede wijze door Lea te geven in plaats van Rachel. Het feit dat Lea meewerkte aan dit bedrog was oorzaak dat Jakob niet van haar kon houden. Zijn verontwaardigd verwijt tot Laban werd beantwoord met het aanbod dat hij Rachel kon krijgen als hij nog eens zeven jaar zou dienen. Maar Laban stond erop dat Lea niet zou worden weggezonden, omdat daardoor de familie onteerd zou worden. Zo kwam Jakob voor een moeilijke beslissing te staan; tenslotte besloot hij om Lea als vrouw te houden en tevens met Rachel te trouwen. Van Rachel hield hij het meest; maar deze voorkeur was oorzaak van afgunst en nijd,

[152]

en zijn leven werd verbitterd door de rivaliteit tussen de beide zusters en vrouwen.

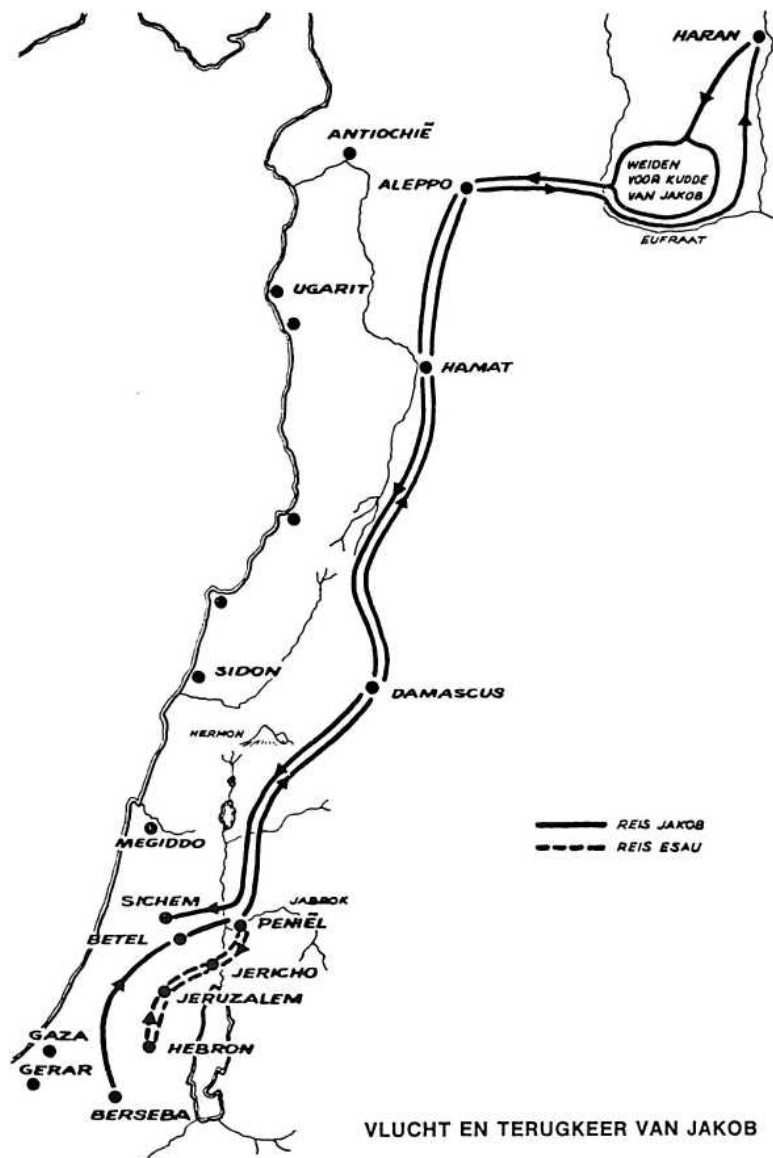
Jakob bleef gedurende twintig jaar in Mesopotamië. Al die tijd diende hij Laban, die er steeds op uit was zichzelf te bevoordelen, zonder rekening te houden met de bloedverwantschap. Veertien jaar dienst eiste hij voor zijn beide dochters en de resterende zes jaar werd het loon van Jakob keer op keer veranderd. Toch bleef Jakob trouw en ijverig in zijn werk. Zijn woorden tot Laban tijdens hun laatste gesprek laten duidelijk zien met welk een waakzaamheid hij de belangen van zijn veeleisende meester had behartigd: *'Het is nu twintig jaar, dat ik bij u geweest ben; uw ooien en uw geiten hebben geen misdracht gehad en de rammen van uw kleinvee heb ik niet gegeten. Wat verscheurd was, bracht ik niet tot u, ik moest het zelf vergoeden; wat gestolen was, hetzij bij dag, hetzij bij nacht, hebt gij van mijn hand geëist. Zo ging het mij: Des daags sloopte mij de hitte en des nachts de koude, en de slaap week van mijn ogen.'*

De herder was verplicht dag en nacht te waken over zijn kudde. Deze stond bloot aan de gevaren van rovers en van wilde dieren, die vrij veel voorkwamen en dikwijls grote schade toebrachten aan een kudde waarvoor niet goed werd gezorgd. Jakob had heel wat helpers om te zorgen voor de talrijke kudden van Laban, maar hij was verantwoordelijk voor al deze kudden. Bepaalde tijden van het jaar moest hij persoonlijk bij de kudden aanwezig zijn, om ze in het droge jaargetijde te behoeden tegen dorst, en gedurende de koude maanden tegen de kilheid van de nachten. Jakob was de voornaamste herder; zijn bedienden waren de onderherders. Als er een schaap werd gemist, leed de opperherder het verlies. Hij eiste van de dienstknechten dat ze zo goed mogelijk zorgden voor de kudden die aan hun zorg waren toevertrouwd, terwijl hij van hen verantwoording eiste als de kudden niet in goede staat verkeerden.

Het ijverige en zorgelijke leven van de herder, zijn zorg en mededogen voor de hulpeloze dieren die aan zijn hoede waren toevertrouwd, is door de geïnspireerde schrijvers gebruikt om enkele van de belangrijkste waarheden van het Evangelie te verduidelijken. In zijn verhouding tot Zijn volk wordt Christus vergeleken met een herder. Na de zondeval zag Hij hoe Zijn schapen gedoemd waren om te komen in de duisternis van de zonde. Om deze afgedwaalden te redden, verliet Hij de eer en de heerlijkheid van het huis van Zijn Vader. Hij zegt: *'De verlorene zal Ik zoeken en de afgedwaalde terughalen; de gewonde zal Ik verbinden en de zieke versterken.'* *'Ik zal Mijn schapen verlossen, opdat zij niet langer tot een prooi zijn.'* *'Het wild gedierte der aarde zal ze niet meer verslinden.'* (Ezechiël 34:16,22,28) Zijn

[153]

[154]

stem wordt gehoord als Hij hen tot Zijn kudde roept *'tot een schaduw des daags tegen de hitte en tot een schuilplaats en toevlucht tegen stortbui en regen.'* (Jesaja 4:6). Zijn zorg voor de kudde blijft dezelfde. Hij sterkt de zwakken, verlicht de lijdenden, neemt de lammeren in Zijn armen en draagt ze aan Zijn boezem. Zijn schapen hebben Hem lief. *'Een vreemde zullen zij voorzeker niet volgen, doch zij zullen van hem weglopen, omdat zij de stem der vreemden niet kennen.'* (Johannes 10:5)

Christus zegt: *'De goede herder zet zijn leven in voor zijn schapen; maar wie huurling is en geen herder, wie de schapen niet toebehoren, ziet de wolf aankomen, laat de schapen in de steek en vlucht - en de wolf rooft ze en jaagt ze uiteen - want hij is een huurling en de schapen gaan hem niet ter harte. Ik ben de goede Herder en Ik ken de Mijne en de Mijne kennen Mij.'* (Johannes 10:11-14)

Christus heeft, als de overste Herder, de zorg over Zijn kudde toevertrouwd aan Zijn dienstknechten als onderherders; en Hij wenst dat ze dezelfde belangstelling tonen die Hij heeft geopenbaard; dat ze dezelfde verantwoordelijkheid beseffen voor de taak die hun is toevertrouwd door Hem. Hij heeft hen ernstig bevolen trouw te zijn, de kudde te voeden, de zwakken te sterken, de vermoeiden op te beuren, en hen te beschermen tegen verscheurende wolven.

Om Zijn schapen te redden legde Christus Zijn leven af. Hij wijst Zijn onderherders op deze liefde, om dit voorbeeld na te volgen. Maar *'wie huurling is... wie de schapen niet toebehoren'*, heeft geen echte belangstelling voor de kudde. Hij werkt alleen om gewin en zorgt alleen voor zichzelf. Hij zoekt zijn eigen voordeel in plaats van de belangen van hen die aan hem zijn toevertrouwd. In tijden van gevaar zal hij vluchten en de kudde in de steek laten.

De apostel Petrus vermaant de onderherders: *'Hoedt de kudde Gods, die bij u is, niet gedwongen, maar uit vrije beweging, naar de wil van God, niet uit schandelijke winzucht, maar uit bereidwilligheid, niet als heerschappij voerend over hetgeen u ten deel gevallen is, maar als voorbeelden der kudde.'* (1 Petrus 5:2-3) Paulus zegt: *'Ziet dan toe op uzelf en op de gehele kudde, waarover de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, die Hij Zich door het bloed van Zijn Eigene verworven heeft. Zelf weet ik, dat na mijn heengaan grimmige wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet zullen sparen.'* (Handelingen 20:28-29)

Allen die de zorg en de lasten van de getrouwe herder beschouwen als een onwelkome taak, worden door de apostel vermaand: *'Niet gedwongen, maar uit vrije beweging, niet uit schandelijke winzucht, maar uit bereidwilligheid.'* Al zulke

[155]

ontrouwe dienstknechten zullen zonder meer door de overste Herder worden ontslagen. De gemeente van Christus is gekocht met Zijn bloed. Elke herder moet beseffen dat de schapen die aan hem zijn toevertrouwd met een oneindig offer betaald zijn. Hij moet ze zien als van onschatbare waarde en hij moet onvermoeid zijn in zijn streven om ze in een gezonde, bloeiende conditie te houden. De herder die bezield is met de geest van Christus, zal diens zelfverloochenend voorbeeld navolgen en gedurig werken voor het welzijn van hen die aan hem zijn toevertrouwd. Onder zijn zorg zal de kudde gedijen.

Allen zullen een nauwgezette verantwoording moeten afleggen van hun dienst. De Meester zal aan elke herder vragen: *'Waar is de kudde, u gegeven, uw prachtig kleinvee?'* (Jeremia 13:20)

Wie trouw bevonden is, zal een rijk loon ontvangen. *'Wanneer de Opperherder verschijnt,'* zegt de apostel, *'zult gij de onverwelkelijke krans der heerlijkheid verwerven.'* (I Petrus 5:4).

Toen Jakob, vermoeid van het dienen van Laban, voorstelde om terug te keren naar Kanaän, zei hij tot zijn schoonvader: *'Laat mij vertrekken, opdat ik naar mijn geboorteplaats en mijn land ga. Geef (mij) mijn vrouwen en kinderen, om wie ik u gediend heb, opdat ik moge heengaan, want gij weet welke diensten ik voor u verricht heb.'* Maar Laban drong bij hem erop aan dat hij zou blijven, met de woorden: *'Ik heb waargenomen, dat de Heere mij om uwentwil gezegend heeft.'* Hij had gezien dat zijn bezittingen onder de zorg van zijn schoonzoon waren toegenomen.

Maar Jakob zei: *'Wat gij bezat, voordat ik kwam, was weinig, maar het heeft zich uitgebreid in menigte.'* Met verloop van tijd echter werd Laban afgunstig op het groeiende bezit van Jakob, die *'ten zeerste toenam in bezit, en veel kleinvee, slavinnen, slaven, kamelen en ezels had'*. Ook de zonen van Laban waren jaloers, en hun kwaadsprekerij bereikte de oren van Jakob: Hij *'heeft zich alles toegeëigend wat van onze vader was, en uit hetgeen van onze vader was heeft hij zich al deze rijkdom gevormd'*. Ook lette Jakob op het gezicht van Laban, en zie, het was jegens hem niet als gisteren en eergisteren.

Als Jakob niet bevreesd was geweest Ezau te ontmoeten was hij reeds veel eerder vertrokken. Nu echter voelde hij zich in gevaar door de zonen van Laban, die, afgunstig op zijn rijkdom, zouden kunnen trachten deze met geweld hem afhandig te maken. Hij raakte in grote zorg en wist niet wat hij moest doen. Maar gedachtig aan Gods belofte in Bethel, legde hij de zaak aan God voor en vroeg Hem om raad. In een droom kreeg hij antwoord op zijn gebed: *'Keer terug naar het land uwer vaderen en naar uw maagschap, en Ik zal met u zijn.'*

[156]

De afwezigheid van Laban bood een gelegenheid om te vertrekken. De kudden werden haastig verzameld en vooruit gestuurd, en samen met zijn vrouwen, kinderen en slaven stak Jakob de Eufraat over, op weg naar Gilead, aan de grenzen van Kanaän. Na drie dagen hoorde Laban van zijn vlucht en zette de achtervolging in, zodat hij op de zevende dag het gezelschap achterhaalde. Hij was woedend en vast besloten hen te dwingen terug te keren, wat hij zonder twijfel had kunnen doen, daar hij veel sterker was. De vluchtelingen bevonden zich in groot gevaar.

Dat hij zijn vijandige plannen niet uitvoerde, was te danken aan het feit dat de Heere Zelf tussenbeide kwam om Zijn knecht te beschermen. *'Het is in mijn macht u kwaad te doen,'* zei Laban, *'maar de God van uw vader heeft gisternacht tot mij gezegd: Neem u in acht, dat gij met Jakob niet ten goede of ten kwade spreekt.'* Dat wil zeggen: hij mocht hem niet dwingen terug te keren, of proberen hem door vleierijen over te halen.

Laban had de huwelijksgift voor zijn dochters aan Jakob onthouden en hem altijd sluw en hardvochtig behandeld. Maar met kenmerkende huichelarij verweet hij Jakob nu, dat deze in het geheim vertrokken was, zonder de vader in de gelegenheid te stellen een afscheidsfeest te geven of zelfs zijn dochters en hun kinderen vaarwel te zeggen.

Jakob antwoordde door Laban duidelijk zijn zelfzuchtige en hebzuchtige houding voor ogen te stellen, en beriep zich op hem als getuige van zijn eigen trouw en oprechtheid. *'Indien de God van mijn vader, de God van Abraham en de Vreze van Izak, niet met mij was geweest,'* zei Jakob, *'dan zoudt gij mij nu voorzeker met lege handen hebben weggezonden; mijn ellende en de arbeid mijner handen heeft God aangezien en Hij heeft gisternacht het geding beslist.'* Laban kon de feiten die Jakob aanvoerde, niet weerleggen; hij stelde nu voor om een verbond van vrede te sluiten. Hierin stemde Jakob toe en een steenhoop werd opgericht als teken van dit verbond. Laban gaf aan deze steenhoop de naam Mizpa, 'wachttorens', met de woorden: *'De Heere houde wacht tussen mij en u, wanneer wij van*

elkaar gescheiden zullen zijn.' Voorts zeide Laban tot Jakob: *'Zie, deze steenhoop, en zie de opgerichte steen die ik geplaatst heb tussen mij en u - deze steenhoop zij getuige, en de opgerichte steen zij getuige: voorzeker, ik zal deze steenhoop niet voorbijtrekken naar u toe, en gij zult deze hoop en deze opgerichte steen niet voorbijtrekken naar mij toe, met kwade bedoeling. De God van Abraham en de God van Nahor, de God van hun vader, moge richten tussen ons. Toen zwoer Jakob bij de Vreze van zijn vader Izak.'* Om het verbond te bezegelen hielden de verwanten een feestmaal. De nacht werd in vriendschappelijk samenzijn

[157]

doorgebracht, en bij het aanbreken van de dag vertrokken Laban en zijn metgezellen. Met deze scheiding kwam een eind aan alle contact tussen de kinderen van Abraham en de bewoners van Mesopotamië.

[158]

Hoofdstuk 18 – De nacht van de worsteling

Zie Genesis 32 en 33

Hoewel Jakob Paddan-Aram had verlaten omdat God hem dit had gezegd, was hij niet volkomen gerust toen hij de weg weer insloeg die hij twintig jaar geleden als vluchteling had gevolgd. Altijd nog stond zijn zonde, toen hij zijn vader bedrogen had, hem voor ogen. Hij wist dat zijn langdurige ballingschap het directe gevolg was van deze zonde, en onophoudelijk dacht hij over deze dingen na, zodat zijn zelfverwijt deze reis tot een treurige reis maakte. Toen hij in de verte de heuvels zag van zijn geboorteland, was het hart van de patriarch diep bewogen. Heel het verleden stond hem levendig voor de geest. Met de herinnering aan zijn zonde kwam ook de herinnering aan Gods beloften jegens hem, de beloften van Goddelijke hulp en leiding.

Terwijl hij het einde van zijn reis naderde, veroorzaakte de gedachte aan Ezau een dreigend voorgevoel. Na de vlucht van Jakob had Ezau zich beschouwd als de enige erfgenaam van de bezittingen van zijn vader. De tijding van Jakobs terugkeer zou de vrees wekken dat deze kwam om de erfenis op te eisen. Nu was Ezau in staat zijn broer grote schade toe te brengen als hij dat wilde. Het was mogelijk dat hij geweld zou gebruiken, niet alleen uit wraak, maar ook om er zeker van te zijn dat de rijkdom die hij al zo lang als de zijne had beschouwd, in zijn bezit zou blijven.

Opnieuw schonk de Heere aan Jakob een bewijs van Zijn zorg. Terwijl hij zuidwaarts reisde vanaf het gebergte Gilead, schenen twee hemelse legers hem van voren en van achteren te omgeven, alsof ze hem beschermden. Jakob dacht aan het visioen in Bethel, zo lang geleden, en zijn bezwaard hart werd lichter bij het zien van de hemelse boodschappers die hem hoop en moed hadden gebracht, toen hij uit Kanaän moest vluchten en die nu op zijn terugtocht zijn beschermers waren. En hij zei: *'Dit is een leger Gods.'* 'Daarom noemde hij die plaats Mahanaïm' - twee legers, of legerkampen. Toch meende Jakob dat hij iets moest doen om zijn eigen veiligheid te verzekeren. Daarom zond hij boden met een verzoenende groet aan zijn broer. Hij vertelde hun nauwkeurig welke woorden ze tot Ezau moesten spreken. Vóór de geboorte van de beide broers was voorzeggd, dat de meerdere de mindere zou dienen. Om de herinnering aan deze

[159]

woorden geen oorzaak van bitterheid bij Ezau te geven, zei Jakob dat de knechten moesten vertellen aan *'mijn heer Ezau'* dat *'uw knecht Jakob'* hen gezonden had; en om de vrees weg te nemen dat hij, een van alles verstoken reiziger, nu het vaderlijk erfdeel kwam opeisen, maakte Jakob melding in zijn boodschap: *'Ik heb runderen, ezels en kleinvee, slaven en slavinnen verworven, en ik laat dit mijn heer meedelen om uw genegenheid te winnen.'*

Maar de knechten keerden terug met het bericht dat Ezau onderweg was met vierhonderd mannen, en dat hij niets geantwoord had op de vriendelijke boodschap. Alles leek erop te wijzen dat hij kwam om zich te wreken. Vrees vervulde het kamp. *'Jakob werd zeer bevreesd en het werd hem bang te moede.'* Hij kon niet teruggaan en hij vreesde verder te trekken. Zijn leger, dat ongewapend was en niet in staat zich te verdedigen, was volkomen onvoorbereid op een vijandelijke ontmoeting. Dus deelde hij zijn gezelschap in twee groepen, zodat een groep gelegenheid zou hebben te ontkomen als de anderen mocht worden aangevallen. Hij zond grote kudden als geschenken vooruit naar Ezau, met een vriendelijke boodschap. Hij deed alles wat in zijn macht lag om verzoening te doen voor het kwaad dat hij zijn broer had aangedaan en om het kwaad af te weren dat dreigde. Toen

smeeke hij nederig en vol berouw om Gods bescherming: *Gij 'die tot mij gezegd hebt: Keer terug naar uw land en naar uw maagschap en Ik zal u weldoen - ik ben te gering voor al de gunstbewijzen en voor al de trouw, die Gij aan uw knecht bewezen hebt, want met mijn staf trok ik over de Jordaan hier en nu ben ik tot twee legers geworden. Red mij toch uit de hand van mijn broeder, uit de hand van Ezau, want ik ben bevreesd voor hem: Misschien zal hij komen en mij verslaan, zowel moeder als kinderen.'*

Ze hadden intussen de rivier de Jabbok bereikt, en daar de nacht naderde, zond Jakob de zijnen naar de overzijde van de rivier, terwijl hij zelf achterbleef. Hij had besloten de nacht door te brengen in gebed; hij wilde alleen zijn met God. God kon het hart van Ezau vermurwen. Alle hoop van de patriarch was op Hem gevestigd.

Het was een eenzame, bergachtige streek, waar wilde dieren verbleven en waar rovers en moordenaars zich schuilhielden. Eenzaam en onbeschermd boog Jakob zich in diepe ootmoed ter aarde. Het was middernacht. Al degenen van wie hij hield, waren van hem verwijderd, blootgesteld aan dood en verderf. Het moeilijkst te verwerken was de gedachte dat zijn eigen zonde al deze gevaren over deze onschuldigen had gebracht. Met ernstig geroep en tranen legde hij zijn gebeden voor aan God. Plotseling greep een krachtige hand hem beet. Hij meende dat een

[160]

vijand het op zijn leven voorzien had en probeerde zich te bevrijden uit de greep van de aanvaller. In het duister worstelden beiden om elkaar te verslaan. Geen woord werd gesproken, maar Jakob spande zich tot het uiterste in en gunde zich geen moment rust. Terwijl hij zo om zijn leven streed, drukte het gevoel van zijn schuld zwaar op hem; zijn zonden stonden hem voor de geest en stonden tussen hem en God in. Maar in deze vreselijke strijd herinnerde hij zich de beloften van God en heel zijn hart ging in smeking naar God uit. De worsteling duurde tot het aanbreken van de dag, toen de vreemdeling zijn hand legde op de heup van Jakob, waardoor deze kreupel werd. Nu ontdekte de patriarch Wie zijn tegenstander was. Hij wist dat hij streed met een hemelse boodschapper en begreep waarom hij met bijna bovenmenselijke inspanning niet had kunnen winnen. Het was Christus, *'de Engel des Verbonds'*, die Zich aan Jakob had geopenbaard. De patriarch was invalide en leed felle pijn, maar hij wilde zijn greep niet loslaten. Berouwwol en gebroken klemde hij zich vast aan de Engel: *'Hij weende en smeeke Hem om genade'* (Hosea 12:5) en bad om een zegen. Hij moest de zekerheid hebben dat zijn zonden vergeven waren. Lichamelijke pijn kon zijn geest niet afbrengen van dit doel. Zijn vastbeslotenheid nam toe, zijn geloof werd ernstiger en volhardender tot het einde toe. De Engel trachtte Zich te bevrijden en zei: *'Laat Mij gaan, want de dageraad is gekomen'*; maar Jakob gaf ten antwoord: *'Ik laat u niet gaan, tenzij Gij mij zegent.'* Als dit een aanmatigende eis was geweest, zou Jakob op dat moment zijn verteerd; maar hier sprak de overtuiging van iemand die zijn eigen onwaardigheid belijdt en toch rekent op de trouw van een God die vasthoudt aan Zijn verbond.

Jakob *'streed met de engel en overwon'*. (Hosea 12:5) Door vernedering, berouw en overgave van zichzelf overwon deze zondige, dwalende sterveling de Majesteit des hemels. Hij had bevend beslag gelegd op Gods beloften, en het hart vol oneindige liefde kon geen weerstand bieden aan de smeekbede van de zondaar.

Jakob zag nu heel scherp de dwaling, die hem ertoe gebracht had door bedrog het eerstgeboorterecht te verkrijgen. Hij had niet vertrouwd op Gods beloften, maar door eigen pogen getracht datgene tot stand te brengen wat God op Zijn tijd en Zijn wijze had willen doen. Als bewijs dat hij vergiffenis gekregen had, werd zijn naam veranderd van iets dat

hem steeds herinnerde aan zijn zonde, in een naam die steeds deed denken aan zijn overwinning. *'Uw naam'*, zei de Engel, *'zal niet meer Jakob luiden,*

[161]

maar Israël, want gij hebt gestreden met God en mensen, en gij hebt overmocht.'

Jakob had nu de zegen waarnaar zijn ziel had gesmacht. Zijn zonde als bedrieger en hielenlichter was vergeven. De crisis in zijn leven was voorbij. Twijfel, onzekerheid en zelfverwijt hadden zijn leven verbitterd; maar nu was alles veranderd; en rustgevend was de vrede door verzoening met God. Niet langer was Jakob bevreesd zijn broer te ontmoeten. God, Die zijn zonde vergeven had, kon het hart van Ezau ook bewegen om zijn ootmoed en berouw te aan te nemen.

Terwijl Jakob streed met de Engel, werd een andere hemelse bode naar Ezau gezonden. In een droom zag Ezau zijn broer als een banneling die twintig jaar lang van het huis van zijn vader verdreven was geweest; hij was getuige van zijn verdriet bij het vernemen van de dood van zijn moeder; hij zag hoe hij door Gods heerscharen omgeven was. Ezau vertelde deze droom aan zijn soldaten en gaf hun opdracht Jakob geen kwaad te doen, want de God van zijn vaders was met hem.

Tenslotte ontmoetten de beide legers elkaar, waarbij de woestijnleider zijn krijgers voorging, en Jakob aan het hoofd ging van zijn leger, vergezeld met zijn vrouwen en kinderen, zijn herders en slavinnen, gevolgd door een groot leger van kudden en kleinvee. Leunend op zijn staf kwam de patriarch op de groep soldaten toe. Hij was bleek en uitgeput door zijn nachtelijke strijd en liep langzaam en pijnlijk, terwijl hij telkens moest stilstaan. Maar zijn gelaat was verlicht door blijdschap en vrede.

Bij het zien van de kreupele lijder *'snelde Ezau hem tegemoet, omarmde hem, viel hem om de hals en kuste hem, en zij weenden'*. Terwijl ze getuigen waren van dit schouwspel, werden zelfs de harten van Ezau's ruwe krijgers geroerd. Hoewel hij hen van zijn droom had verteld, hadden ze geen verklaring voor de verandering die over hun hoofdman gekomen was. Ofschoon ze de zwakheid van de patriarch zagen, beseften ze niet dat in deze zwakheid juist zijn kracht lag.

In de nacht van zielsangst bij de Jabbok, toen ondergang hem voor ogen stond, had Jakob beseft hoe zinloos de hulp van mensen is en hoe nutteloos het is alle vertrouwen te stellen op menselijke kracht. Hij zag dat al zijn hulp moest komen van Hem, tegen Wie hij zo zwaar gezondigd had. Hulpeloos en onwaardig deed hij een beroep op Gods belofte de berouwvolle zondaar vergiffenis te schenken. Die belofte was voor hem de verzekering dat God hem zou vergeven en zou aannemen. Hemel en aarde zouden eerder voorbijgaan dan dat deze belofte zou falen; en deze gedachte steunde hem in deze zware strijd.

[162]

De ervaring van Jakob in die nacht van worsteling en zielsangst is een beeld van de beproevingen die Gods volk moet doorstaan kort voor de wederkomst van Christus. De profeet Jeremia, die in visioen deze tijd zag, zegt: *'Angstgeschrei horen wij, schrik en geen heil... Heeft elk gelaat een lijkkleur gekregen? Wee, want groot is die dag, zonder weerga; een tijd van benauwdheid is het voor Jakob; maar daaruit zal hij gered worden.'* (Jeremia 30:5-7)

Wanneer Christus Zijn werk als Middelaar voor de mens zal neerleggen, zal deze tijd van benauwdheid een aanvang nemen. Dan zal het lot van iedere ziel beslist zijn en er zal geen verzoenend bloed meer zijn om van zonde te reinigen. Wanneer Jezus Zijn werk als Middelaar voor de mens bij God neerlegt, wordt de plechtige aankondiging gedaan: *'Wie*

onrecht doet, hij doe nog meer onrecht; wie vuil is, hij worde nog vuiler; wie rechtvaardig is, hij bewijze nog meer rechtvaardigheid; wie heilig is, hij worde nog meer geheiligd.' (Openbaring 22:11) Dan wordt Gods Geest van de aarde teruggetrokken. Zoals Jakob met de dood bedreigd werd door zijn vertoornde broer, zo zal het volk van God in gevaar verkeren omdat de goddelozen hun ondergang zoeken. En zoals de patriarch heel de nacht worstelde om uit de hand van Ezau bevrijd te worden, zo zullen de rechtvaardigen dag en nacht tot God roepen om bevrijd te worden van de vijanden rondom hen.

Satan had Jakob ten aanschouwen van Gods engelen aangeklaagd, en stelde dat hij het recht had om hem vanwege zijn zonde te vernietigen; hij had Ezau opgestookt om hem tegemoet te trekken; en tijdens die nacht van worsteling had satan getracht de patriarch te doordringen van een schuldgevoel om hem te ontmoedigen, en zich los te maken van God. Toen Jakob in zijn benauwdheid de Engel aangreep en onder tranen smeekte, herinnerde de hemelse Bode hem aan zijn zonde, om hem te beproeven, en trachtte Zich van hem los te maken. Maar Jakob liet zich niet wegsturen. Hij had geleerd dat God barmhartig is en gaf zich over aan Zijn barmhartigheid. Hij wees naar zijn berouw over de zonde en smeekte om bevrijding. Toen hij zijn leven overzag, werd hij haast tot wanhoop gebracht; maar hij klemde zich aan de Engel vast en hield aan, ernstig en onder tranen, tot hij antwoord kreeg. Dit zal ook de ervaring zijn van Gods volk tijdens hun laatste strijd met de machten van het kwaad. God zal hun geloof, hun volharding, en hun vertrouwen in Zijn macht om hen te verlossen, op de proef stellen. Satan zal trachten hen schrik aan te jagen met de gedachte dat hun geval hopeloos is; dat hun zonden te groot zijn om vergeven te worden. Ze zullen zich diep bewust zijn van hun tekortkomingen, en wanneer ze hun leven overzien, zal hun hoop wegzinken. Maar bij de gedachte

[163]

aan Gods grote barmhartigheid, en in hun eigen oprecht berouw zullen ze een beroep doen op de beloften, door Christus aan hulpeloze, berouwvolle zondaars gedaan. Hun geloof zal niet bezwijken als ze niet dadelijk een antwoord krijgen op hun gebeden. Ze zullen beslag leggen op Gods kracht, zoals Jakob de Engel aangreep, en hun bede zal zijn: *'Ik laat U niet gaan, tenzij Gij mij zegent.'* Als Jakob van tevoren geen berouw had gehad over zijn zonde, dat hij op onrechtmatige wijze het eerstgeboorterecht had verkregen, zou God zijn bede niet verhoord hebben en zijn leven niet hebben gespaard. Zo is het ook in de tijd van benauwdheid, als Gods volk voor God verschijnt, terwijl zonden die ze niet beleden hebben, hen zo pijnigen met angst en vrees, dat ze overweldigd worden; wanhoop zal hun geloof wegnemen, en ze zullen God niet durven smeken om uitredding. Maar hoewel ze zich duidelijk bewust zijn van hun eigen onwaardigheid, zijn er geen verborgen zonden die openbaar worden. Hun zonden zijn uitgewist door het verzoenend bloed van Christus en zullen niet meer gedacht worden.

Satan doet velen geloven dat God hun ontrouw in kleine dingen van het leven over het hoofd zal zien; maar de Heere toont in Zijn handelwijze met Jakob dat Hij in geen enkel opzicht het kwaad kan goedkeuren of toelaten. Allen die hun zonden trachten te verontschuldigen of te verbergen, en maken dat ze in de hemelse boeken blijven staan, zonder dat ze beleden of vergeven zijn, zullen door satan overwonnen worden. Hoe hoger hun beroep, hoe voornamer hun positie is, des te grievender is hun levenswijze in het oog van God, en des te zekerder de triomf van de grote tegenstander. Toch is de geschiedenis van Jakob de verzekering dat God degenen die tot zonde verleid zijn, maar die in waar berouw tot Hem zijn teruggekeerd, niet zal wegzenden. Door overgave en vast geloof verkreeg Jakob datgene wat hij in eigen kracht niet had verkregen. God leerde Zijn dienstknecht dat alleen Goddelijke genade en kracht hem de zegen kon verschaffen

waarnaar hij smachtte. Zo zal het ook zijn met hen die leven in de laatste dagen. Wanneer ze door gevaren omringd zijn en hun ziel met wanhoop is vervuld, moeten ze alleen vertrouwen op de verdiensten van het verzoeningswerk. We kunnen niets van onszelf. In al onze hulpeloze onwaardigheid moeten we vertrouwen op de verdiensten van de gekruisigde en opgestane Heiland. Niemand die dit doet, zal verloren gaan. De lange zwarte lijst van onze overtredingen ligt voor het oog van de Oneindige. Het register is volledig; geen enkele van onze overtredingen is weggelaten. Maar Hij, die naar het geroep van Zijn dienstknechten in het verleden

[164]

heeft geluisterd, zal het gebed van geloof horen en onze overtredingen vergeven. Hij heeft het beloofd en Hij zal Zijn Woord gestand doen.

Jakob heeft de overwinning behaald omdat hij aanhield en vastbesloten was. Zijn ervaring laat zien welke kracht er schuilt in aanhoudend gebed. We moeten deze les van onvermoeid bidden, van absoluut geloof nu leren. De grootste overwinningen voor de gemeente van Christus of voor de individuele christen zijn niet de overwinningen die door talent of door ontwikkeling worden behaald, of die te danken zijn aan de gunsten van mensen. Het zijn de overwinningen die behaald worden in de binnenkamer met God, wanneer het ernstig, hartgrondig geloof beslag legt op de machtige arm van God.

Zij die niet bereid zijn elke zonde los te laten en die niet ernstig smeken om Gods zegen, zullen deze niet ontvangen. Maar allen die beslag willen leggen op Gods beloften zoals Jakob dat deed, en even volhardend en ernstig zijn als hij, zullen slagen, zoals Jakob slaagde. *'Zal God dan Zijn uitverkorenen geen recht verschaffen, die dag en nacht tot Hem roepen, en laat Hij hen wachten? Ik zeg u, dat Hij hen spoedig recht zal verschaffen.'* (Lukas 18:7-8)

[165]

Hoofdstuk 19 – De terugkeer naar Kanaän

Zie Genesis 33,34,35 en 37

Nadat hij de Jordaan was overgestoken, kwam *'Jakob behouden aan in de stad Sichem, in het land Kanaän'*. Zo werd het gebed van de patriarch, dat hij in Bethel gebeden had, en waarin hij gevraagd had om behouden terug te keren naar zijn land, vervuld. Gedurende enige tijd woonde hij in het dal van Sichem. Hier had Abraham meer dan honderd jaar geleden zijn eerste kamp opgeslagen en zijn eerste altaar opgericht in het land van belofte. Hier kocht Jakob *'het stuk land waarop hij zijn tent gespannen had, van de zonen van Hemor, de vader van Sichem, voor honderd geldstukken'*. Daar richtte hij een altaar op en noemde dat *de God van Israël is God'*. Evenals Abraham richtte Jakob naast zijn tent een altaar op voor de Heere, en vergaderde de leden van zijn huishouden voor het ochtend- en avondoffer. Hier was het ook dat hij de put groef waar zeventien eeuwen later de Zoon en Heiland van Jakob rustte en tijdens de middaguren zijn verbaasde toehoorders vertelde over *'een fontein van water, dat springt ten eeuwigen leven'*. (Johannes 4:14)

Het verblijf van Jakob en zijn zonen te Sichem eindigde met geweld en bloedvergieten. De enige dochter in het gezin was onteerd; twee broers waren betrokken in een moord; een hele stad viel ten prooi aan verwoesting en afslachting, als vergelding voor de onwettige daad van een overijlde jongeman. Datgene wat tot zulke vreselijke gevolgen leidde, was de daad van Jakobs dochter, die uitging *'om de dochters des lands te bezoeken'*, en zich op deze wijze mengde met de ongelovigen. Wie het vermaak zoekt bij wie God niet vrezen, begeeft zich op het terrein van satan en roept om diens verzoeking.

De verraderlijke wreedheid van Simeon en Levi was niet ongegrond; toch begingen ze door hun handelwijze jegens de bewoners van Sichem een ernstige zonde. Zorgvuldig hadden ze voor Jakob hun plannen verborgen gehouden, en het verslag van hun wraakneming vervulde hem met ontzetting. Geheel ontmoedigd door het bedrog en het geweld van zijn zonen, was het enige wat hij zei: *'Gij hebt mij in het ongeluk gestort door mij in een kwade reuk te brengen bij de inwoners van dit land... terwijl ik slechts met weinige lieden ben; als zij tegen mij samenspannen, zullen zij*

[166]

mij verslaan, en ik zal verdelgt worden, ik en mijn huis.' Maar de droefheid en de afschuw waarmee hij hun bloeddorstige daad beschouwde, komt tot uiting in de woorden die hij bijna vijftig jaar later sprak op zijn sterfbed in Egypte: *'Simeon en Levi zijn broeders, hun gereedschappen zijn werktuigen van geweld. Mijn ziel hebbe geen deel aan hun beraadslaging, mijn geest sluit zich niet aan bij hun vergadering... Vervloekt zij hun toorn, want die is hevig, en hun grimmigheid, want die is hard.'* (Genesis 49:5-7)

Jakob voelde dat er reden was voor diepe verootmoediging. Wreedheid en bedrog werden openbaar in het karakter van zijn zonen. In het kamp waren valse goden, en afgoderij had tot op zekere hoogte zelfs in zijn gezin vaste voet gekregen. Zou de Heere met hen handelen in overeenstemming met hun afdwalingen? Zou Hij hen overgeven aan de wraak van de hen omringende volken?

Terwijl Jakob aldus gebukt ging onder zorgen, stuurde de Heere hem op zijn weg naar het zuiden naar Bethel. Deze plaats herinnerde de patriarch niet alleen aan zijn visioen van de engelen en aan Gods belofte van ontferming, maar ook aan de belofte die hij daar had afgelegd, dat de Heere zijn God zou zijn. Hij besloot dat zijn gezin eerst bevrijd zou worden van de verontreiniging van afgoderij, alvorens ze deze geheiligde plek zouden

naderen. Daarom gaf hij aanwijzingen aan allen die zich in zijn kamp bevonden: *'Doet weg de vreemde goden die in uw midden zijn, reinigt u en verwisselt uw klederen. Laten wij ons dan gereed maken en naar Bethel trekken, en ik zal daar een altaar oprichten voor Die God, Die mij geantwoord heeft ten dage mijner benauwdheid, en Die met mij geweest is op de weg die ik gegaan ben.'*

Diep ontroerd vertelde Jakob opnieuw de geschiedenis van zijn eerste bezoek aan Bethel, toen hij de tent van zijn vader verlaten had als een eenzame zwerver, die vluchtte om zijn leven te redden, en hoe de Heere hem daar in een nachtgezicht verschenen was. Terwijl hij terug blikte op de wonderbare handelwijze van God met hem, werd zijn hart geraakt, en ook zijn kinderen werden getroffen door een onweerstaanbare macht; hij had de beste manier gekozen om hen voor te bereiden voor de dienst van God, wanneer ze in Bethel zouden aankomen. *'Toen gaven zij Jakob al de vreemde goden die in hun bezit waren, en de ringen die in hun oren waren, en Jakob begroef ze onder de eikenboom die bij Sichem is.'*

God deed een schrik vallen op de inwoners van het land, zodat ze niets deden om de slachting in Sichem te wreken. Ongehinderd bereikten de reizigers Bethel. Hier verscheen de Heere opnieuw aan Jakob en vernieuwde met hem de verbondsbelofte. *'En Jakob zette een opgerichte steen ter plaatse, waar Hij met hem gesproken had, een stenen zuil.'*

[167]

In Bethel rouwde Jakob over het verlies van iemand die lange tijd een geëerd lid van het gezin van zijn vader was geweest - Debora, de voedster van Rebekka, die haar meesteres had vergezeld vanuit Mesopotamië naar het land Kanaän. De aanwezigheid van deze bejaarde vrouw was voor Jakob een kostbare band geweest met zijn verleden, vooral met zijn moeder, die zo veel van hem gehouden had. Debora werd begraven onder uitingen van een zo hevig verdriet, dat de eik waaronder ze te ruste werd gelegd, *'Eik van geweest'* werd genoemd. Het is goed te bedenken dat de herinnering aan haar leven van trouwe dienst en de rouw over dit geliefde lid van het gezin belangrijk genoeg geacht werd om vermeld te worden in het Woord van God.

Vanaf Bethel was het slechts een reis van twee dagen naar Hebron. Hier werd Jakob zwaar getroffen door de dood van Rachel. Veertien jaar had hij om haar gediend, en zijn liefde voor haar had deze dienst verlicht. Hoe diep en blijvend die liefde was geweest, kwam tot uiting toen Jakob later in Egypte op zijn sterfbed lag, en toen hij bij het zien van Jozef terugblikte op zijn eigen leven, met de woorden: *'Wat mij aangaat, toen ik uit Paddan kwam, is Rachel mij door de dood ontvallen in het land Kanaän op de reis, toen wij nog maar een eindweegs van Efrath verwijderd waren, en ik heb haar daar begraven aan de weg naar Efrath, dat is Bethlehem.'* (Genesis 48:7) In het familieverslag van zijn lang en zorgelijk leven werd alleen het verlies van Rachel aangehaald.

Voor ze stierf, schonk Rachel het leven aan een tweede zoon. Met haar laatste adem noemde ze het kind *'Ben-Oni, 'zoon van mijn smart'. 'maar zijn vader noemde hem Benjamin,' 'zoon van mijn rechterhand' of 'mijn kracht'.* Rachel werd begraven op de plaats waar ze stierf, en een steen werd opgericht als gedenkteken aan haar.

Op weg naar Efrata werd het gezin van Jakob door een andere misdadige smet getroffen, waardoor aan Ruben, de eerstgeboren zoon, de voorrechten en eer van het eerstgeboorterecht werden ontnomen.

Eindelijk kwam Jakob, aan het einde van zijn reis, *'bij zijn vader Izak te Mamre,... - dat is Hebron - waar Abraham en Isaäk... vertoefd hadden'.* Hier bleef hij tijdens de laatste levensjaren van zijn vader. Voor Izak, die gebrekkig en blind was, betekenden de

vriendelijke blijken van attentie van deze zoon, die zo lang afwezig was geweest, een troost gedurende jaren van eenzaamheid en verlatenheid.

Jakob en Ezau ontmoetten elkaar aan het sterfbed van hun vader. Vroeger had de oudste broer uitgezien naar dit moment als een gelegenheid om wraak te nemen, maar sindsdien waren zijn gevoelens sterk

[168]

veranderd. En Jakob, die volkomen tevreden was met de geestelijke zegeningen van het eerstgeboorterecht, liet aan zijn oudere broeder de erfenis van de rijkdom van zijn vader - de enige erfenis die Ezau zocht en op prijs stelde. Niet langer waren ze van elkaar vervreemd door afgunst en haat, maar toch scheidden ze van elkaar, en Ezau vertrok naar het gebergte Seir. God, die rijk is in zegeningen, had Jakob werelds bezit geschonken, naast het hogere goed waarnaar hij gezocht had. De bezittingen van de beide broeders waren *'te veel dan dat zij konden samenwonen, en het land hunner vreemdelingschap kon hen niet onderhouden vanwege hun kudden'*. Deze scheiding was overeenkomstig Gods plannen met Jakob. Daar de broers zoveel van elkaar verschilden in hun godsdienstige overtuiging, was het beter voor hen om gescheiden te leven.

Ezau en Jakob hadden hetzelfde onderricht aangaande de kennis van God gehad. Beiden stond het vrij om in Zijn geboden te wandelen en Zijn gunst te ontvangen; maar ze hadden niet allebei deze keus gedaan. De beide broers hadden een verschillende weg gekozen, en hun wegen zouden steeds verder uit elkaar gaan.

Het was geen willekeur van Gods kant waardoor Ezau werd buitengesloten van de zegen van verlossing. De gaven van Zijn genade door Christus zijn bestemd voor allen. Alleen door eigen keus kan men verloren gaan. God heeft in Zijn Woord de voorwaarden bekendgemaakt aan de hand waarvan iedere ziel uitverkoren wordt tot eeuwig leven - gehoorzaamheid aan Zijn geboden, door geloof in Christus. God heeft gesteld dat het karakter in harmonie dient te zijn met Zijn wet, en iedereen die aan deze maatstaf beantwoordt, zal ingaan in het rijk der heerlijkheid. Christus heeft zelf gezegd: *'Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven; doch wie aan de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien.'* (Johannes 3:36) *'Niet een ieder, die tot Mij zegt: Heere, Heere, zal het Koninkrijk der hemelen binnengaan, maar wie doet de wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is.'* (Matthéüs 7:21) En in de Openbaring zegt Hij: *'Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat zij recht mogen hebben op de Boom des levens en door de poorten ingaan in de stad.'* (Openbaring 22:14) Betreffende de uiteindelijke verlossing van de mens is dit de enige vorm van uitverkiezing die in het Woord van God naar voren komt.

Iedereen die zijn eigen zaligheid wil bewerken onder vrees en beven, is uitverkoren. Hij die uitverkoren is, zal de wapenuitrusting aandoen en de goede strijd des geloofs strijden. Wie uitverkoren is, zal waken in de gebeden, zal de Schrift onderzoeken, en voor de verzoeking vluchten. Wie uitverkoren is, zal voortdurend geloven en gehoorzaam zijn aan alle Woord, dat uit de mond Gods uitgaat. De voorzieningen van verlossing zijn be-

[169]

doeld voor iedereen; de gevolgen van de verlossing zijn voor hen die aan de voorwaarden voldaan hebben.

Ezau had de zegeningen van het verbond veracht. Hij had de tijdelijke goederen meer gewaardeerd dan de geestelijke en had verkregen wat hij wenste. Het was zijn eigen bewuste keus, waardoor hij gescheiden was van Gods volk. Jakob had de erfenis van het geloof gekozen. Hij had getracht deze te verkrijgen door sluwheid, door verraad, en bedrog;

maar God had toegelaten dat zijn zonde haar vruchten droeg. Toch had Jakob in zijn latere leven nooit zijn doel uit het oog verloren of zijn keus losgelaten, ondanks de bittere ervaringen die zijn deel waren. Hij had begrepen dat hij tegen God had gestreden, toen hij zijn toevlucht nam tot menselijk vernuft en sluwheid. Na de nacht van worsteling bij de Jabbok was Jakob een ander mens geworden. Zijn zelfvertrouwen was aan het wankelen gebracht. Van nu af aan was er niets meer van de vroegere sluwheid te zien. In plaats van list en bedrog werd zijn leven gekenmerkt door eenvoud en oprechtheid. Hij had geleerd te vertrouwen op de Almachtige arm, en temidden van verdrukking en beproeving boog hij ootmoedig voor de wil van God. De minderwaardige elementen van zijn natuur werden verteerd in de oven van beproeving; het zuivere goud werd verfijnd, tot het geloof van Abraham en Isaäk duidelijk zichtbaar was in Jakob.

De zonde van Jakob en de loop van de gebeurtenissen waartoe deze leidde, lieten niet na hun kwade invloed uit te oefenen - een invloed die zijn bittere vruchten openbaarde in het karakter en het leven van zijn zonen. Toen deze jongens mannen werden, openbaarden ze ernstige gebreken. De gevolgen van veelwijverij werden zichtbaar in het gezin. Dit vreselijke kwaad leidt ertoe dat de bronnen van liefde opdrogen, en de invloed ervan verzwakt de meest geheiligde banden. De afgunst van de verschillende moeders had de verhoudingen in het gezin verbitterd; de kinderen waren ontevreden en onbeheerst opgegroeid, en het leven van de vader was versomberd door zorg en verdriet.

Er was echter één die een heel andere aard had - de oudste zoon van Rachel, Jozef, wiens opmerkelijke uiterlijke schoonheid een weerkaatsing scheen te zijn van zijn innerlijke schoonheid van geest en hart. Zuiver, werkzaam en opgeruimd gaf de knaap tevens blijk van morele ernst en vastbeslotenheid. Hij luisterde naar de raad van zijn vader en gehoorzaamde God van harte. De eigenschappen die hem later kenmerkten in Egypte - edelmoedigheid, trouw en waarheidlievend - waren reeds zichtbaar in zijn dagelijks leven. Na de dood van zijn moeder hechtte hij zich meer

[170]

en meer aan zijn vader, en het hart van Jakob was verknocht aan dit kind van zijn ouderdom. Hij beminde Jozef meer dan zijn andere kinderen.

Maar ook deze genegenheid zou aanleiding worden tot moeilijkheden en verdriet. Op een onverstandige wijze toonde Jakob zijn voorkeur voor Jozef. Dit wekte de afgunst van de andere zonen op. Als Jozef het verkeerde gedrag van zijn broers zag, deed dit hem verdriet; zachtmoedig waagde hij het hen erop te wijzen, maar dit wekte alleen maar hun haat en afkeer op. Hij kon niet verdragen dat ze tegen God zondigden en hij legde de zaak voor aan zijn vader, in de hoop dat diens gezag hen ertoe zou brengen zich te veranderen.

Jakob zorgde er angstvallig voor niet hun toorn op te wekken door hardheid of gestrengheid. Met diep gevoel uitte hij zijn bezorgdheid over zijn kinderen en smeekte hen eerbied te hebben voor zijn grijze haren en geen smaad te brengen op zijn naam, en bovenal niet God te ontteren door het verachten van Zijn geboden. Beschaamd over het feit dat hun slechtheid openbaar was geworden, leek het erop dat de mannen zich bekeerden, maar ze verborgen slechts hun ware gevoelens, die meer en meer verbitterd werden door het feit dat ze bekendgemaakt waren.

Het feit dat Jakob ondoordacht een kostbare mantel, zoals slechts werd gedragen door voorname personen, aan Jozef gaf, scheen een ander bewijs van zijn voorkeur, en wekte de achterdocht dat hij van plan was zijn oudere zonen te passeren om het eerstgeboorterecht te schenken aan de zoon van Rachel. Hun kwaadaardigheid groeide nog meer toen de jongen hun op zekere dag vertelde wat hij gedroomd had. 'Zie,' zei hij, 'wij

waren aan het schoven binden in het veld; daar richtte mijn schoof zich op en bleef overeind staan, en zie, uw schoven omringden haar en bogen zich voor mijn schoof neer.'

'Wilt gij soms koning over ons zijn? Wilt ge soms over ons heersen?' riepen zijn broers in bitter afgunst uit. Kort daarna had hij weer een droom, die hij eveneens vertelde: *'Zie, de zon, de maan en elf sterren bogen zich voor mij neer.'* Evenals de vorige keer begrepen ze direct wat hij bedoelde. De vader, die ook aanwezig was, sprak bestraffend: *'Wat voor een droom is dat, die gij gehad hebt? Zullen soms ik, uw moeder en uw broeders komen om ons voor u ter aarde neer te buigen?'* Ondanks de schijnbare gestrengheid van zijn woorden geloofde Jakob, dat de Heere de toekomst aan Jozef bekend maakte.

Toen Jozef voor zijn broers stond, met zijn gelaat verlicht door de Geest van inspiratie, konden ze niet nalaten hem te bewonderen; maar ze waren niet van plan zich af te keren van hun boze weg, en ze haatten de zuiverheid die een aanstoot was voor hun zonden. Dezelfde geest die Kaïn bezielde, leefde in hun hart.

[171]

De broers moesten zich van de ene plaats naar de andere begeven om weidegrond te vinden voor hun kudden, en dikwijls waren ze maanden achtereen van huis. Na de zojuist vermelde gebeurtenissen gingen ze naar een plaats die hun vader te Sichem had gekocht. Er ging enige tijd voorbij zonder dat men iets van hen vernam, en hun vader begon zich zorgen te maken over hun veiligheid, op grond van hun vroegere wreedheid jegens de bewoners van Sichem. Daarom zond hij Jozef om hen op te zoeken en te informeren naar hun welzijn. Als Jakob had geweten wat de ware gevoelens van zijn zonen jegens Jozef waren, zou hij hem niet alleen bij hen vertrouwd hebben; maar ze hielden hun gevoelens zorgvuldig verborgen.

Met een opgeruimd hart nam Jozef afscheid van zijn vader, zonder dat de oude man of de jongeling ook maar droomden wat er allemaal zou gebeuren eer ze elkaar zouden weerzien. Toen Jozef na een lange en eenzame reis bij Sichem aankwam, kon hij zijn broers en hun kudden niet vinden. Bij navraag werd hij verwezen naar Dothan. Hij had reeds meer dan tachtig kilometer gereisd en nu moest hij nog ruim twintig kilometer afleggen, maar hij spoedde zich verder, zonder te denken aan zijn vermoeidheid, bij de gedachte aan het feit, dat hij de onrust van zijn vader kon wegnemen en zijn broers zou zien, van wie hij, ondanks hun onvriendelijkheid, toch hield.

Zijn broers zagen hem aankomen; maar geen gedachte aan de lange reis die hij had afgelegd om hen op te zoeken, aan zijn vermoeidheid en honger, aan zijn recht op hun gastvrijheid en broederliefde verzachtten de bitterheid van hun haat. Het zien van de mantel, het bewijs van de liefde van hun vader, vervulde hen met wrevel. *'Zie, daar komt die meesterdromer aan'*, riepen ze spottend uit. Nijd en wraakgevoelens, zolang in stilte gekoesterd, beheersten hen nu ten volle. *'Laten wij hem doden en in een van de putten werpen, en laten wij dan zeggen: een wild dier heeft hem verslonden. Dan zullen wij zien, wat er van zijn dromen terechtkomt.'*

Als Ruben niet tussenbeide gekomen was, zouden ze hun plan hebben uitgevoerd. Maar hij schrok terug voor deelname aan de moord op zijn broer en stelde voor om Jozef levend in een put te werpen, om hem daar te laten omkomen; in stilte echter was hij van plan om hem te redden en terug te sturen naar zijn vader. Toen de anderen erin toestemden te doen wat hij voorstelde, verliet Ruben het gezelschap, uit vrees dat hij zijn gevoelens zou blootgeven en men zijn ware bedoelingen zou ontdekken.

Onbewust van het gevaar naderde Jozef, blij dat hij het doel van zijn lange zoeken had bereikt; maar in plaats van de groet die hij verwachtte, werd hij verschrikt door de boze en wraaklustige blikken die op hem ge-

[172]

worpen werden. Men greep hem beet en scheurde zijn mantel van hem af. Spot en dreigementen openbaarden dodelijke haat. Op zijn smeekbeden werd geen acht geslagen. Hij was volkomen in de macht van de razende mannen. Ruw sleepten ze hem naar een diepe put, wierpen hem erin en nadat ze zich vergewist hadden dat hij onmogelijk kon ontsnappen, lieten ze hem achter om van honger om te komen, terwijl zij zelf gingen zitten om te eten.

Maar enkele van hen voelden zich onrustig; ze hadden niet de voldoening die ze, als gevolg van hun wraakneming, verwacht hadden. Spoedig zagen ze een gezelschap reizigers naderen. Het was een karavaan van Ismaëlieten van over de Jordaan, op weg naar Egypte met specerijen en andere koopwaren. Juda stelde nu voor hun broer te verkopen aan deze heidense handelaars in plaats van hem te laten sterven. Als hij op deze wijze uit de weg geruimd was, zouden ze toch onschuldig zijn aan zijn bloed; *'want'*, zei hij *'hij is onze broeder, ons eigen vlees.'* Met dit voorstel waren allen het eens, en Jozef werd uit de put gehaald.

Toen hij de handelaars zag, drong de verschrikkelijke waarheid tot hem door. Een slaaf worden was erger dan de dood. In doodsangst deed hij een beroep op elk van zijn broers, maar tevergeefs. Sommigen voelden medelijden, maar angst voor bespotting deed hen zwijgen; allen waren zich ervan bewust dat ze te ver gegaan waren om nog terug te keren. Als Jozef gespaard zou blijven, zou hij zonder twijfel alles meedelen aan zijn vader, die hun wreedheid jegens zijn lievelingszoon niet ongestraft zou laten. Terwijl ze zich verhardten tegen zijn smeekbeden, gaven ze hem over in de handen van de heidense handelaars. De karavaan trok verder en was spoedig uit het oog verdwenen.

Ruben keerde terug naar de put, maar Jozef was er niet meer. Ontzet en vol zelfverwijt scheurde hij zijn kleren. Hij zocht zijn broers op met de uitroep: *'De knaap is er niet, en ik, waar moet ik heen?'* Toen hij hoorde wat er met Jozef gebeurd was, en dat hij hem onmogelijk zou kunnen terughalen, kwam Ruben ertoe in te stemmen met de anderen om hun schuld te verbergen. Nadat ze een bokje hadden gedood, doopten ze de mantel van Jozef in het bloed en brachten deze aan hun vader, met de woorden dat ze de mantel in het veld gevonden hadden, en vreesden dat deze van hun broer was. *'Zie toch, of dit het kleed van uw zoon is of niet'*, zeiden ze. Met angstige voorgevoelens hadden ze naar dit moment uitgezien, maar ze waren niet voorbereid op de hartverscheurende droefheid, de uitingen van smart waarvan ze getuigen waren. *'Het is het kleed van mijn zoon'*, zei Jakob; *'een wild dier heeft hem verslonden; Jozef is stellig verscheurd.'* Tevergeefs trachtten zijn zonen en dochters hem te troosten. Hij

[173]

scheurde zijn klederen en deed een rouwgewaad om zijn heupen en treurde lange tijd over zijn zoon. De tijd scheen zijn verdriet niet te verzachten. *'Rouw dragend zal ik tot mijn zoon in het dodenrijk neerdalen'*, was zijn wanhopige kreet. De mannen, ontzet over hetgeen ze gedaan hadden en bang voor de verwijten van hun vader, verborgen hun schuldbesef in hun hart, die zelfs in hun eigen ogen zeer groot scheen.

[174]

Hoofdstuk 20 – Jozef in Egypte

Zie Genesis 39 – 41

Intussen was Jozef met zijn meesters op weg naar Egypte. Terwijl de karavaan naar het zuiden trok naar de grenzen van Kanaän, kon de knaap in de verte de heuvels zien waar de tenten van zijn vader stonden. Hij schreide bitter bij de gedachte aan zijn liefhebbende vader in diens eenzaamheid en beproeving. Opnieuw stond het toneel in Dothan hem voor ogen. Hij zag zijn boze broers en voelde hun blikken vol haat op hem rusten. De bijtende, beledigende woorden in antwoord op zijn smeekbeden klonken nog in zijn oren. Met bevend hart zag hij de toekomst tegemoet. Wat een verandering van positie - van teer beminde zoon naar de verachte en hulpeloze slaaf! Alleen en zonder vrienden zag zijn lot in het vreemde land waarheen hij op weg was, er somber uit. Gedurende enige tijd gaf Jozef zich over aan een onbeheerst verdriet en een gevoel van ontzetting.

Maar in de voorzienigheid van God zou zelfs dit voorval voor hem een zegen zijn. Hij had in enkele uren geleerd wat hij anders in jaren niet geleerd zou hebben. Zijn vader had hem, ondanks zijn sterke en tedere liefde voor hem, onrecht aangedaan door zijn partijdigheid en toegefelijkheid. Deze onverstandige voorkeur had zijn broers vertoornd en hen gebracht tot de wrede daad die hem van huis had gescheiden. De gevolgen waren ook merkbaar in zijn eigen karakter. Gebreken waren aangemoedigd die nu hersteld moesten worden. Hij was zelfvoldaan en veeleisend geworden. Gewoon aan de tedere zorg van zijn vader had hij het gevoel dat hij de moeilijkheden die voor hem lagen in het bittere, harde leven van een vreemdeling en slaaf, niet aan kon.

Toen richtten zijn gedachten zich op de God van zijn vader. In zijn jeugd had hij geleerd God lief te hebben en te vrezen. Dikwijls had hij in de tent van zijn vader Jakob geluisterd naar het verhaal van het visioen dat hij zag toen hij als balling en vluchteling zijn ouderlijk huis was ontvlucht. Hij had van de beloften van de Heere aan Jakob gehoord, en ook hoe ze in vervulling waren gegaan - hoe in het tijdstip van nood Gods engelen gekomen waren om hem te onderrichten, te vertroosten en te beschermen. Hij had gehoord van Gods liefde, door te zorgen voor een Verlosser voor de mens. Nu kwamen al deze kostelijke lessen hem levendig voor de geest. Jozef geloofde dat de God van zijn vaderen zijn God zou zijn. Toen en

[175]

daar gaf hij zich volledig over aan de Heere. Hij bad dat de bewaarder Israëls met hem zou zijn in het land van zijn ballingschap.

Zijn ziel was doordrongen van het hoge voornemen om zich oprecht te tonen jegens God - om onder alle omstandigheden te handelen zoals paste voor een onderdaan van de Koning des hemels. Hij zou zijn Heer dienen met een onverdeeld hart; hij zou de beproevingen van zijn lot moedig het hoofd bieden en elke taak getrouw vervullen. De ervaring van een enkele dag was het keerpunt in het leven van Jozef geworden. De vreselijke gebeurtenis had hem veranderd van een lievelingskind in een man, bedachtzaam, moedig en zelfverzekerd.

Bij zijn aankomst in Egypte werd Jozef verkocht aan Potifar, overste van de lijfwacht van de koning, bij wie hij gedurende tien jaar in dienst bleef. Hier stond hij bloot aan buitensporige verzoeking. Hij leefde temidden van afgoderij. De aanbidding van afgoden werd omlijst door de pracht van het hof, steun verleend door de rijkdom en de beschaving van het hoogst beschaafde volk uit die dagen. Alle mogelijke ondeugden werden om hem

heen gezien en gehoord, maar Jozef was als één die niets zag of hoorde. Hij liet zijn gedachten niet stilstaan bij onderwerpen die verboden waren. Het verlangen om de gunst van de Egyptenaren te krijgen, kon hem niet ertoe brengen zijn beginselen te verbergen. Als hij gepoogd had dit te doen, zou hij voor de verleiding bezwijken zijn; maar hij schaamde zich niet voor de godsdienst van zijn vaders en deed niets om het feit te verbergen dat hij een aanbidder van Jehova was.

'En de Heere was met Jozef, zodat hij een voorspoedig man werd... Zijn heer zag dat de Heere met hem was, en dat de Heere alles wat hij ondernam, onder zijn hand deed gelukken.' Het vertrouwen van Potifar in Jozef nam steeds toe, en tenslotte stelde hij hem aan als zijn huismeester, met volledig gezag over al zijn bezittingen. *'En hij liet al het zijne aan Jozef over, en met hem naast zich, bemoeide hij zich enkel met het brood dat hij at.'*

De opmerkelijke voorspoed op alles waarvoor Jozef zorgde, was niet het gevolg van een direct wonder; zijn vlijt, zorg en energie werden met Gods zegen bekroond. Jozef schreef zijn succes toe aan Gods gunst, en zelfs zijn afgodische meester aanvaardde dit als het geheim van zijn onvergelooflijke voorspoed. Zonder aanhoudende, doelgerichte inspanning zou dit succes echter nooit bereikt zijn. God werd verheerlijkt door de trouw van Zijn dienstknecht. Het was Zijn bedoeling dat de ware gelovige in zuiverheid en oprechtheid een duidelijke tegenstelling zou vormen met de aanbidders van afgoden - dat op deze wijze het licht van de

[176]

hemelse genade zou schijnen temidden van de duisternis van het heidendom.

De zachtaardigheid en trouw van Jozef wonnen het hart van de overste, die hem tenslotte meer als zoon dan als slaaf beschouwde. De jongeman werd in aanraking gebracht met mensen met hoge positie en veel kennis, en hij verkreeg een kennis van wetenschap, van vreemde talen en van bestuurszaken - een opvoeding die hij nodig zou hebben als toekomstig eerste minister van Egypte.

Maar het geloof en de oprechtheid van Jozef zouden door zware beproevingen getest worden. De vrouw van zijn meester trachtte de jongeman te verleiden om de wet van God te overtreden. Tot dusver was hij niet besmet door het verderf dat in dat heidense land tierde; maar hoe zou hij deze verzoeking, zo onverwacht, zo krachtig, zo verleidelijk - weerstand bieden? Jozef wist maar al te goed wat de gevolgen van het bieden van weerstand zouden zijn. Aan de ene kant was er gunst, zekerheid en beloning; aan de andere kant ontering, gevangenschap, misschien zelfs de dood. Heel zijn toekomst hing af van het besluit dat hij op dat moment zou nemen. Zou zijn principe triomferen? Zou Jozef trouw blijven aan God? Met onuitsprekelijke spanning zagen engelen toe.

Het antwoord van Jozef openbaart de macht van godsdienstige principes. Hij wilde het vertrouwen van zijn aardse meester niet beschamen, en wat de gevolgen ook mochten zijn, hij wilde trouw blijven aan zijn hemelse Meester. Onder het toeziend oog van God en van heilige engelen veroorloven velen zich vrijheden waaraan ze zich niet graag schuldig zouden maken ten aanschouwen van hun medemensen. De eerste gedachte van Jozef was echter aan God. *'Hoe zou ik... dit grote kwaad doen en zondigen tegen God?'* zei hij.

Als we steeds eraan zouden denken dat God alles hoort en ziet wat we doen en een nauwgezet verslag bijhoudt van onze woorden en daden, waarvoor we eenmaal verantwoording moeten afleggen, zouden we bang zijn om te zondigen. Laten de jongeren steeds eraan denken dat overal waar ze zijn en bij alles wat ze doen, ze zich bevinden in Gods tegenwoordigheid. Niets van wat we doen, ontgaat Zijn blik. We kunnen ons handelen niet verbergen voor de Allerhoogste. Menselijke wetten worden, hoewel ze soms streng zijn,

vaak overtreden zonder ontdekt te worden, en blijven zo ongestraft. Maar met Gods wet is het anders gesteld.

De dikste duisternis is geen dekmantel voor iemand die schuldig is. Hij mag dan menen dat hij alleen is, maar bij elke daad is een onzichtbare getuige aanwezig. De motieven van zijn hart liggen open voor Goddelijk onderzoek. Elke daad, ieder woord, iedere gedachte wordt even nauwgezet

[177]

vastgelegd alsof er slechts een enkel mens op heel de wereld was en de aandacht van heel de hemel op hem gericht was.

Jozef leed als gevolg van zijn oprechtheid; want zijn verleidster nam wraak door hem te beschuldigen van een lage misdaad en was oorzaak dat hij in de gevangenis werd geworpen. Als Potifar de aanklacht van zijn vrouw tegen Jozef had geloofd, zou de jonge Hebreëer zijn leven verloren hebben; maar de eenvoud en de oprechtheid die steeds zijn gedrag hadden gekenmerkt, waren een bewijs van zijn onschuld; maar om de reputatie van het huis van zijn meester te redden, werd Jozef overgegeven aan schande en gevangenschap.

In het begin werd Jozef met strengheid behandeld door zijn cipiers. De Psalmist zegt: *'Men knelde zijn voeten in boeien, hij kwam in de ijzers tot de tijd, dat zijn woord uitkwam, de uitspraak des Heeren hem in het gelijk stelde.'* (Psalm 105:18-19) Maar zelfs in het duister van de kerker komt het ware karakter van Jozef naar voren. Hij hield vast aan zijn geloof en lijdzaamheid; de jaren van trouwe dienst werden op wrede wijze vergolden, maar dit maakte hem niet somber of wantrouwend. Hij bezat de vrede die het gevolg is van een onschuldig geweten, en hij vertrouwde zijn zaak toe aan God. Hij tobde niet over hetgeen men hem had aangedaan, maar vergat zijn verdriet door te trachten het verdriet van anderen te verlichten. Hij vond werk, zelfs in de gevangenis. God bereidde hem in de school van beproeving voor op groter bruikbaarheid, en hij weigerde de noodzakelijke discipline niet. In de gevangenis, waar hij getuige was van de gevolgen van verdrukking, tirannie en misdaad, leerde hij lessen van rechtvaardigheid, medeleven en barmhartigheid die hem geschikt maakten om met wijsheid en mededogen macht uit te oefenen.

Geleidelijk won Jozef het vertrouwen van de gevangenbewaarder, en tenslotte kreeg hij de zorg voor alle andere gevangenen. Wat hij deed in de gevangenis - de oprechtheid van zijn dagelijks leven en zijn medeleven met hen die in moeilijkheden verkeerden - opende de weg voor zijn latere voorspoed en eer. Elke straal van licht die we op andere laten vallen, wordt op ons teruggekaatst. Elk vriendelijk en medelevend woord dat tot bedroefden wordt gesproken; elke daad om de verdrukten te helpen; elke gave aan de behoeftige zal, als de juiste drijfveer aanwezig is, een rijke zegen afwerpen voor de gever.

De opperbakker en de opperschenker van de koning waren om de één of andere misdaad in de gevangenis geworpen, en Jozef werd belast met de zorg voor hen. Op zekere morgen zag hij dat ze er bedrukt uitzagen, en vriendelijk vroeg hij naar de oorzaak. Hij kreeg te horen dat beiden een

[178]

opmerkelijke droom hadden gehad, waarvan ze graag de betekenis zouden willen weten. *'Zijn de uitleggingen niet Gods zaak?'* zei Jozef. *'Vertelt het mij toch.'* Toen beiden hun droom vertelden, verklaarde Jozef de betekenis: na drie dagen zou de schenker in zijn positie hersteld worden, en zoals vroeger de beker geven in de hand van Farao, maar de bakker

zou op bevel van de koning ter dood gebracht worden. Beide voorvallen vonden plaats zoals ze voorspeld waren.

De schenker van de koning had de diepste dank betuigd aan Jozef, zowel voor de bemoedigende verklaring van de droom als voor de blijken van vriendelijkheid. In antwoord daarop smeekte Jozef, terwijl hij op ontroerende wijze verwees naar zijn onrechtvaardige gevangenschap, dat de schenker zijn geval aan de koning zou voorleggen. *'Blijf aan mij denken, wanneer het u goed zal gaan,'* zei hij, *'toon mij toch uw dankbaarheid door van mij gewag te maken bij Farao, en breng mij uit dit huis. Want gestolen ben ik uit het land der Hebreëën, en ook hier heb ik niets gedaan, waarom ze mij in dit kerkerhol hadden kunnen zetten.'* De schenker zag de droom tot in alle bijzonderheden in vervulling gaan; maar toen hij weer hersteld werd in de gunst van de koning dacht hij niet langer aan zijn weldoener. Twee jaren bleef Jozef nog in de gevangenis. De hoop die in hem gewekt was, stierf geleidelijk aan, en aan alle andere beproevingen werd de bittere prikkel van ondankbaarheid toegevoegd.

Maar Gods hand stond op het punt de deuren van de gevangenis te openen. De koning van Egypte had op zekere nacht twee dromen, die klaarblijkelijk heenwezen naar dezelfde gebeurtenis en een grote ramp schenen aan te kondigen. Hij kon niet achter de betekenis van deze droom komen. Ze bleven zijn geest verontrusten. De tovenaars en wijzen aan zijn hof konden geen verklaring geven. De verslagenheid en bezorgdheid van de koning nam toe en schrik verbreidde zich door zijn paleis. In de algemene opwindung herinnerde de schenker zich de omstandigheden van zijn eigen droom; hij dacht weer aan Jozef en een gevoel van zelfverwijt om zijn vergeetachtigheid en ondankbaarheid vervulde hem. Dadelijk stelde hij de koning ervan op de hoogte dat zijn droom en die van de bakker waren uitgelegd door een Hebreeuwse gevangene, en hoe de voorspelling in vervulling was gegaan.

Voor Farao was het een vernedering om in plaats van de tovenaars en de geleerden van zijn hof een vreemdeling en een slaaf te raadplegen, maar hij was bereid om de nederigste dienst te aanvaarden als zijn verontruste geest verlichting zou vinden. Onmiddellijk werd Jozef gehaald; de gevangenskleding werd weggedaan; hij werd geschoren, want zijn haar

[179]

was lang geworden tijdens zijn jaren van schande en gevangenschap. Daarna werd hij in de tegenwoordigheid van de koning gebracht.

'Toen zeide Farao tot Jozef: Ik heb een droom gehad, en er is niemand die hem kan uitleggen, maar ik heb van u horen zeggen: gij behoeft een droom maar te horen om hem te kunnen uitleggen. En Jozef antwoordde Farao: geenszins; God zal Farao's welzijn verkondigen.' Het antwoord van Jozef aan de koning openbaarde zijn nederigheid en zijn geloof in God. In eenvoud wijst hij de eer af, dat hij bovennatuurlijke wijsheid zou bezitten. *'Geenszins.'* Alleen God kan deze verborgenheden verklaren.

Farao vertelde toen zijn dromen: *'In mijn droom stond ik aan de oever van de Nijl. En zie, uit de Nijl kwamen zeven koeien op, vet van vlees en mooi van gedaante, en zij weidden in het oevergras. Maar zie, zeven andere koeien kwamen na deze op, schraal, zeer lelijk van gedaante en mager van vlees; ik heb nooit zulke lelijke als deze gezien in het gehele land Egypte. En de magere en lelijke koeien aten de zeven eerste, vette koeien op. Toen deze in haar maag gekomen waren, was daarvan niets te merken; zij bleven er even lelijk uitzien als tevoren. Toen ontwaakte ik. Verder zag ik in mijn droom, en zie, zeven aren schoten op als uit één halm, vol en mooi. Maar zie, zeven dorre, dunne en door de oostenwind verzengde aren ontsproten na deze. En de dunne aren verslonden de zeven*

mooie aren. En ik heb dit de geleerden gezegd, maar er is niemand, die het mij kan verklaren.'

'Toen zeide Jozef tot Farao: Farao's dromen zijn één; God heeft Farao bekend gemaakt, wat Hij zal doen.' Er zouden zeven jaren van voorspoed komen. Veld en tuin zouden overvloediger dan ooit voortbrengen. En deze periode zou gevolgd worden door zeven jaren van hongersnood. *'Van de overvloed zal men daarna in het land niets meer merken vanwege die hongersnood, want die zal zeer zwaar zijn.'* De herhaling van de droom was het bewijs zowel van de zekerheid als van de nabijheid van de vervulling. Jozef ging door: *'Nu dan, Farao zie om naar een verstandig en wijs man, en hij stelle hem aan over het land Egypte. Farao doe ook dit: hij stelle opzichters over het land aan, en heffe van het land Egypte een vijfde, in de zeven jaren van de overvloed. Zij moeten al het voedsel van deze goede jaren die komen zullen, verzamelen en koren opslaan ter beschikking van Farao, als voedsel in de steden, en dit bewaren. Zo zal dat voedsel het land tot voorraad dienen voor de zeven jaren van hongersnood.'*

De uitleg was zo redelijk en aanvaardbaar en het beleid die werd aangeraden was zo juist en doordacht, dat geen twijfel kon bestaan aan de juistheid ervan. Maar aan wie zou de uitvoering van dit plan worden opge-

[180]

dragen? Van de wijsheid van deze keuze hing het voortbestaan van het volk af. Van de schenker had de vorst gehoord hoe verstandig en voorzichtig Jozef zich had gedragen bij het leiding geven in de gevangenis; het was duidelijk dat hij in buitengewone mate beschikte over bestuurlijke bekwaamheid. De schenker, die gekweld werd door zelfverwijt, trachtte nu zijn eerdere ondankbaarheid goed te maken door de warmste uitingen van lof voor zijn weldoener; een verder onderzoek op bevel van de koning toonde de juistheid van zijn verslag aan. Aan heel het hof was Jozef de enige persoon die de wijsheid bezat om te wijzen op het gevaar dat het rijk bedreigde, en die wees op de noodzakelijke voorbereiding die getroffen moest worden. De koning was ervan overtuigd dat Jozef de enige was die in staat was de plannen die hij zelf had voorgesteld, ten uitvoer te brengen. Het was duidelijk dat een Goddelijke macht met hem was, en dat er onder de hovelingen van de koning niemand zozeer in staat was de belangen van het volk in deze crisis te behartigen. Het feit dat hij niet alleen Hebreeër was, maar ook een slaaf, was van weinig betekenis, gezien zijn klaarblijkelijke wijsheid en zijn gezond oordeel. *'Zouden wij iemand kunnen vinden als deze, een man, in wie de Geest Gods is?'* zei de koning tot zijn raadslieden.

Tot de aanstelling werd besloten, en Jozef hoorde de verbazingwekkende aankondiging: *'Aangezien God u dit alles bekend gemaakt heeft, is er niemand zo verstandig en wijs als gij. Gij zult over mijn huis zijn, en op uw bevel zal mijn gehele volk zich voeden; alleen door de troon zal ik boven u staan.'* De koning verleende verder aan Jozef de tekenen van zijn hoge positie.

'Daarop trok Farao zijn zegelring van zijn hand en deed hem aan Jozefs hand; hij bekleedde hem met linnen klederen en hing een gouden keten om zijn hals. En hij liet hem rijden op de tweede wagen die hij had, en men riep voor hem uit: Knielt!' Hij stelde hem tot heer over zijn huis, tot heerser over al zijn bezit, om zijn vorsten te binden naar zijn goeddunken, en zijn oudsten leerde hij wijsheid.' (Psalm 105:21-22) Vanuit de kerker werd Jozef verheven tot heerser over het gehele land Egypte. Het was een positie van hoge eer, maar moeilijk en vol gevaren. Men kan niet staan op grote hoogte zonder gevaar. Zoals de storm de nederige bloem in het dal onberoerd laat, maar de statige boom op de bergtop ontwortelt, kunnen zij die in nederigheid vasthielden aan hun oprechtheid, meegesleurd worden door de verzoeking die gepaard gaan aan werelds succes en wereldse eer. Maar

het karakter van Jozef doorstond zowel de toets van tegenspoed als van voorspoed. Dezelfde trouw jegens God die hij toonde in de gevangenis,

[181]

openbaarde hij in het paleis van Farao. Nog steeds was hij een vreemdeling in een heidens land, gescheiden van zijn familie die God aanbad; maar hij geloofde ten volle dat Gods hand zijn schreden had geleid, en in volkomen vertrouwen op God verrichtte hij de verplichtingen, verbonden aan zijn positie. Door Jozef werd de aandacht van de koning en van de groten in Egypte gericht op de ware God, en hoewel ze vasthielden aan hun afgodendienst, leerden ze eerbied koesteren voor de beginselen die in het leven en karakter van deze aanbieder van Jehova geopenbaard werden.

Hoe kwam het dat Jozef in staat was zo'n vastheid van karakter, oprechtheid en wijsheid te vormen? In zijn jonge jaren had hij zijn plicht gedaan en niet zijn impulsen gehoorzaamd; de oprechtheid, het simpele vertrouwen, en de edele natuur van de jongeling droegen vrucht in het leven van de man. Een zuiver en eenvoudig leven had gunstig gewerkt op de ontwikkeling van lichaam en geest. Gemeenschap met God door zijn werken en het overdenken van de grote waarheden, toevertrouwd aan de erfgenamen van het geloof, hadden zijn geestelijke natuur verheven en veredeld, zijn verstand verruimd en versterkt zoals geen andere studie dat kon doen. Trouwe aandacht in elk opzicht, zowel in kleine als in grote dingen, hadden alle krachten geschikt gemaakt voor de meest verheven dienst. Wie leeft in overeenstemming met de wil van de Schepper is zeker van de meest waarachtige en edelste ontwikkeling van het karakter. *'De vreze des Heren - dat is wijsheid - en van het kwade te wijken is inzicht.'* (Job 28:28)

Er zijn slechts weinigen die beseffen welke invloed kleine dingen in het leven hebben op de vorming van het karakter. Niets waarmee we te maken hebben, is in werkelijkheid onbetekenend. De verschillende omstandigheden waarmee we dagelijks in aanraking komen, zijn bedoeld om onze trouw te toetsen en ons geschikt te maken voor meer vertrouwen. Door het vasthouden aan beginselen in de praktijk van het dagelijks leven, went de geest zich aan de eisen van de plicht boven het toegeven aan genot en impulsen. Een geest die zo geoefend is, aarzelt niet bij het kiezen tussen goed en kwaad; zo iemand is trouw aan de plicht omdat zij zich geoefend heeft aan gewoonten van trouw en waarheid. Door trouw te zijn in kleine dingen, krijgt men kracht om trouw te zijn in grote zaken.

Een oprecht karakter is van groter waarde dan fijn goud van Ofir. Niemand kan zonder een dergelijk karakter opklimmen tot eerbare grootheid. Maar karakter is niet erfelijk. Men kan het niet kopen. Morele kwaliteiten en edele, verstandelijke eigenschappen zijn niet aan het toeval te danken. De kostbaarste gaven zijn waardeloos tenzij ze worden ontwikkelt.

[182]

Het vormen van een edel karakter is het werk van een heel leven en moet het gevolg zijn van een ijverig en aanhoudend streven. God schenkt mogelijkheden; het succes is afhankelijk van het gebruik dat men ervan maakt.

[183]

Hoofdstuk 21 – Jozef en zijn broers

Zie Genesis 41:54-56; Genesis 42-50

Aan het begin van de vruchtbare jaren begon de voorbereiding voor de naderende hongersnood. Onder leiding van Jozef werden reusachtige opslagplaatsen gebouwd in alle belangrijke plaatsen in het gehele land Egypte en ruime voorzieningen werden getroffen om het overschot van de verwachte oogst te bewaren. Dit beleid werd gedurende de zeven jaren van overvloed gehandhaafd, tot de voorraad graan die opgeslagen was, alle voorstelling te boven ging.

En nu braken de zeven magere jaren aan, zoals Jozef voorzegt had. *'In alle landen was hongersnood, maar in het gehele land Egypte was brood. Toen het gehele land Egypte honger leed, en het volk tot Farao om brood riep, zeide Farao tot alle Egyptenaren: Gaat tot Jozef; doet wat hij u zegt. Toen de hongersnood nu over de gehele aarde heerste, opende Jozef alle schuren en verkocht koren aan de Egyptenaren.'*

De hongersnood strekte zich uit tot in het land Kanaän en werd scherp gevoeld in dat deel van het land waar Jakob woonde. Toen hij hoorde van de overvloedige voorzieningen die door de koning van Egypte getroffen waren, reisden tien van Jakobs zonen daarheen om koren te kopen. Bij hun aankomst werden ze naar de vertegenwoordiger van de koning gebracht en kwamen met andere aanvragers om zich voor te stellen aan de heerser van het land. En ze *'bogen zich voor hem neer met het aangezicht ter aarde.'* Jozef herkende zijn broers, maar ze herkenden hem niet. Zijn Hebreeuwse naam was veranderd in de naam die de koning hem gegeven had en er was weinig overeenkomst tussen de eerste minister van Egypte en de slaaf die ze aan de Ismaëlieten hadden verkocht. Toen Jozef zag hoe zijn broers zich neerbogen en hem eer bewezen, dacht hij aan zijn dromen; de beelden uit het verleden kwamen hem levendig voor de geest. Met zijn scherpe blik waarmee hij de groep overzag, ontdekte hij dat Benjamin niet bij hen was. Was deze ook het slachtoffer geworden van de verraderlijke wreedheid van deze gewelddadige mannen? Hij besloot om achter de waarheid te komen. *'Gij zijt verspieters,'* zei hij streng, *'gij zijt gekomen om te zien, waar het land open ligt.'*

Ze gaven ten antwoord: *'Nee, mijn heer, maar uw knechten zijn gekomen om voedsel te kopen. Wij zijn allen zonen van één man; wij zijn eerlijke lieden; uw knechten zijn geen verspieters.'* Hij wilde weten of ze

[184]

dezelfde hooghartige geest bezaten als vroeger, toen hij bij hen was en wilde ook inlichtingen zien te verkrijgen over zijn ouderlijk huis; hij wist echter maar al te goed hoe bedrieglijk hun woorden konden zijn. Hij herhaalde de beschuldiging, en ze antwoordden: *'Uw knechten waren twaalf in getal, wij zijn broeders, zonen van één man in het land Kanaän, en zie, de jongste is thans bij onze vader, en één is niet meer.'*

De onderkoning, die deed alsof hij twijfelde aan de betrouwbaarheid van hun verhaal en hen nog steeds als verspieters zag, verklaarde, dat hij hen op de proef zou stellen, door van hen te eisen dat ze in Egypte zouden blijven, terwijl één van hen zou heengaan om de jongste broer op te halen. Als ze hierin niet zouden toestemmen, zouden ze als verspieters behandeld worden. Maar de zonen van Jakob konden niet aan deze opdracht voldoen, omdat in de tijd die nodig was om deze opdracht uit te voeren, hun gezinnen honger zouden lijden. En wie van hen zou het wagen de reis alleen te aanvaarden, terwijl zijn broers achterbleven in de gevangenis? Hoe kon hij zijn vader onder dergelijke omstandigheden

onder ogen komen? Het zag ernaar uit dat ze ter dood gebracht zouden worden, of tot slaven zouden worden gemaakt. En als Benjamin gebracht zou worden, was dat wellicht alleen om hun lot te delen. Ze besloten te blijven en samen te lijden, om de smart van hun vader niet te vermeerderen door het verlies van de enige zoon die hem overbleef. Bijgevolg werden ze in de gevangenis geworpen, waar ze drie dagen bleven.

Tijdens de jaren waarin Jozef van zijn broers gescheiden was geweest, was het karakter van de zonen van Jakob veranderd. Ze waren afgunstig, gewelddadig, bedrieglijk, wreed en wraaklustig geweest, maar nu ze door tegenspoed op de proef werden gesteld, bleek dat ze onzelfzuchtig, trouw aan elkaar en toegewijd aan hun vader waren geworden; hoewel ze mannen waren van middelbare leeftijd, erkenden ze zijn gezag.

De drie dagen in de Egyptische gevangenis waren dagen van bittere smart, terwijl de broers nadachten over hun zonden uit het verleden. Tenzij Benjamin gehaald kon worden, zouden ze als verspieters beschouwd worden, en ze hadden niet veel hoop dat hun vader toestemming zou geven om Benjamin te laten gaan. Op de derde dag liet Jozef zijn broeders voor zich brengen. Hij durfde hen niet langer vast te houden. Zijn vader en de achtergebleven gezinnen hadden mogelijk reeds gebrek aan voedsel. *'Doet dit, opdat gij in leven blijft'*, zei hij; *'ik vrees God. Indien gij eerlijke lieden zijt, laat dan één broeder van u gevangen blijven in het huis van bewaring, maar gaat gij heen, neemt koren mee voor de honger uwer gezinnen. Doch dan moet gij uw jongste broeder tot mij brengen, opdat uw*

[185]

woorden waarheid moge blijken en gij niet sterft.' Ze stemden toe in dit voorstel, hoewel ze weinig hoop hadden dat hun vader Benjamin met hen mee zou laten terugkeren.

Jozef had door middel van een tolk met hen gesproken, en omdat ze meenden dat de onderkoning hen toch niet verstond, spraken ze vrijuit met elkaar in zijn tegenwoordigheid. Ze beschuldigden elkaar wat betreft hun behandeling van Jozef: *'Nu boeten wij voor wat wij onze broeder aangedaan hebben; wij zagen zijn zielsbenauwdheid, toen hij ons om erbarming smeekte, maar wij hoorden niet; daarom is deze benauwdheid over ons gekomen.'* Ruben zei: *'Heb ik u niet gezegd; Bezondigt u niet aan de knaap! Maar gij hebt niet geluisterd. Nu wordt zijn bloed van ons geëist.'* Jozef, die toehoorde, kon zijn gevoelens niet bedwingen en ging naar buiten om te wenen. Bij zijn terugkeer gaf hij bevel dat Simeon voor hun ogen gebonden zou worden en weer naar de gevangenis gebracht zou worden. Bij de wrede behandeling van hun broer was Simeon de aanstichter en voornaamste persoon geweest, en daarom viel de keus op hem.

Alvorens hij zijn broers toestond om weg te gaan, gaf Jozef bevel dat ze van graan voorzien zouden worden, en tevens, dat het geld van ieder van hen in stilte boven in zijn zak gelegd zou worden. Voer voor de dieren op de weg naar huis werd ook verschaft. Onderweg opende één van de broers zijn zak en vond tot zijn verrassing de zak met zilver. Toen hij dit aan de anderen meedeelde, werden alle ontzet en verslagen, en ze zeiden tot elkaar: *'Wat heeft God ons nu aangedaan!'* Moesten ze dit beschouwen als een goedgunstig teken van de Heere, of liet Hij toe dat dit gebeurde om hen te straffen voor hun zonden en hen nog zwaarder te beproeven? Ze erkenden dat God hun zonde had gezien, en dat hij hen nu bestrafte.

Vol onrust wachtte Jakob op de terugkeer van zijn zonen, en bij hun aankomst verzamelden allen zich begerig om hen heen, terwijl ze alles wat ze meegemaakt hadden, aan hun vader vertelden. Verschrikking en angstige voorgevoelens vulden ieders hart. De Egyptische onderkoning scheen een boos plan voor te hebben, en hun vrees werd bevestigd toen ze bij het openen van hun zakken al het geld vonden dat ze meegenomen hadden naar Egypte. In zijn verslagenheid riep de bejaarde vader uit: *'Gij berooft mij van*

kinderen; Jozef is niet meer, en Simeon is er niet meer, en Benjamin wilt gij meenemen; dit alles is tegen mij;' Ruben gaf ten antwoord: *'Gij moogt mijn twee zonen doden, indien ik hem niet tot u breng; geef hem onder mijn hoede en ik zal hem tot u terugbrengen.'* Dit spontane aanbod stelde Jakob niet gerust. Zijn antwoord luidde: *'Mijn zoon gaat niet met u mee, want zijn broeder is dood en hij is alleen overgebleven;*

[186]

overkomt hem een ongeluk op de weg die gij gaan zult, dan zult gij mijn grijze haar met verdriet in het dodenrijk doen nederdalen.'

Maar de droogte hield aan en na verloop van tijd raakte de voorraad koren die uit Egypte was gehaald, uitgeput. De zonen van Jakob wisten maar al te goed dat het geen zin zou hebben terug te keren naar Egypte zonder dat Benjamin bij hen was. Ze hadden niet veel hoop dat hun vader op zijn besluit zou terugkeren, en zwijgend wachtten ze af wat er gebeuren zou. Steeds zwaarder werd de druk van de naderende hongersnood; op de ongeruste gezichten van allen in het kamp kon de oude man de nood lezen. Tenslotte zei hij: *'Gaaf ons weer een weinig voedsel kopen.'*

Juda antwoordde: *'Die man heeft ons uitdrukkelijk verzekerd; gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij uw broeder bij u is. Wilt gij onze broeder met ons laten gaan, dan zullen wij heentrekken en voedsel voor u kopen. Doch indien gij hem niet wilt laten gaan, dan zullen wij niet heentrekken, want die man heeft ons gezegd; gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij uw broeder bij u is.'* Toen hij zag dat zijn vader begon te weifelen, voegde hij eraan toe: *'Laat de jongen toch met mij meegaan; dan zullen wij ons gereed maken en op reis gaan, opdat wij in het leven mogen blijven en niet sterven, zowel wij als gij en onze kinderen'*, en hij bood aan een borg te zijn voor zijn broeder en de schuld op zich te nemen als hij Benjamin niet bij zijn vader zou terugbrengen.

Jakob kon zijn toestemming niet langer weigeren en gaf aan zijn zonen opdracht zich gereed te maken voor de reis. Hij zei ook, dat ze voor de heerser een geschenk moesten meenemen van het weinige dat het land nog kon opbrengen - *'een weinig balsem en een weinig honig, specerijen en mirre, terpentijnnoten en amandelen'*, en ook een dubbele som geld. *'Neemt uw broeder mee,'* zei hij, *'maakt u reisvaardig en keert terug tot die man.'* Toen zijn zonen voor hun onzekere reis zouden vertrekken, stond de oude vader op en terwijl hij zijn handen ophief naar de hemel bad hij: *'God de Almachtige, geve u barmhartigheid voor het aangezicht van die man, opdat hij uw andere broeder late gaan alsook Benjamin. En wat mij aangaat, als ik van kinderen beroofd moet worden, dan worde ik beroofd.'*

Opnieuw reisden ze naar Egypte en lieten ze zich bij Jozef brengen. Toen Jozefs oog op Benjamin, de zoon van zijn moeder, viel, was hij diep ontroerd. Hij verborg zijn gevoelens echter, en gaf opdracht dat ze naar zijn huis gebracht zouden worden, terwijl er voorbereidingen zouden worden getroffen om met hen te eten. Toen ze naar het paleis van de onderkoning werden gebracht, waren de broers ten zeerste ontzet. Zij vreesden dat ze ter verantwoording zouden worden geroepen vanwege het geld dat ze in

[187]

hun zakken gevonden hadden. Ze dachten dat het er opzettelijk in gelegd was, zodat er een aanleiding zou zijn hen tot slaven te maken. In hun onrust raadpleegden ze de huismeester van het paleis. Ze vertelden hem de omstandigheden tijdens hun vorige bezoek aan Egypte. Als bewijs van hun onschuld deelden ze hem mee dat ze het geld hadden meegenomen dat ze in hun zakken hadden gevonden, naast het andere geld om voedsel te kopen en ze voegden eraan toe: *'Wij weten niet wie ons geld in onze zakken gelegd heeft.'* De man

antwoordde: *'Weest gerust, vrees niet; de God van u en uw vader heeft u heimelijk een schat in uw zakken gegeven; uw geld heb ik ontvangen.'* Hun onrust was weggenomen, en toen Simeon, die uit de gevangenis was bevrijd, zich bij hen voegde, voelden ze, dat God werkelijk goedgunstig voor hen was.

Toen de onderkoning weer bij hen kwam, boden ze hem hun geschenken aan en bogen zich nederig voor hem ter aarde. Weer dacht hij aan zijn dromen, en na zijn gasten begroet te hebben, vroeg hij haastig: *'Is het wél met uw oude vader, over wie gij gesproken hebt? Leeft hij nog?'* *'Het is wél met uw knecht, onze vader; hij leeft nog'*, luidde het antwoord, terwijl ze zich opnieuw bogen. Toen rustte zijn oog op Benjamin en hij zei: *'Is dit uw jongste broeder, over wie gij tot mij gesproken hebt?'* *'God zij u genadig, mijn zoon.'* Maar overweldigd door zijn gevoelens, kon hij niets meer zeggen. Hij ging naar zijn kamer en weende daar.

Toen hij zich weer kon beheersen, keerde hij terug en gingen allen aan tafel. Volgens de wetten van hun kaste mochten de Egyptenaren niet eten met mensen van andere volken. Daarom hadden de zonen van Jakob een tafel voor zichzelf, terwijl de onderkoning op grond van zijn hoge positie alleen at en ook de Egyptenaren aan aparte tafels zaten. Toen allen gezeten waren, ontdekten de broers tot hun verbazing dat ze gerangschikt waren naar hun leeftijd. Jozef zond hun gerechten, maar dat van Benjamin was vijfmaal zo groot als dat van de anderen. Door dit gunstbetoon jegens Benjamin hoopte hij vast te stellen of de jongste broer met dezelfde afgunst en haat werd beschouwd als vroeger met hem het geval was geweest. Nog steeds in de veronderstelling dat Jozef hun taal niet verstond, spraken de broers vrijuit met elkaar. Zo had hij een goede gelegenheid om van hun ware gevoelens op de hoogte te komen. Toch wilde hij hen nog verder beproeven en eer ze vertrokken gaf hij bevel dat zijn eigen zilveren beker in de zak van Benjamin verborgen moest worden.

Opgewekt aanvaardden ze de terugweg naar huis. Simeon en Benjamin waren bij hen, hun dieren waren beladen met koren, en allen hadden het gevoel dat ze veilig ontkomen waren aan de gevaren die hen schenen te

[188]

hebben omringd. Maar ze hadden nauwelijks de rand van de stad bereikt, of ze werden achterhaald door de huismeester van de onderkoning, die verwijtend uitriep: *'Waarom hebt gij goed met kwaad vergolden? (Waarom hebt gij de zilveren beker gestolen)? Is deze het niet, waaruit mijn heer drinkt en waarmede hij de toekomst pleegt te voorspellen? Gij hebt slecht gehandeld met dit te doen.'* Men meende dat deze beker de macht bezat om te openbaren of er gif in het drinken zat. In die tijd werden deze bekere op hoge prijs gesteld als beveiliging tegen vergiftiging. Op de beschuldiging van de huismeester antwoordden de reizigers: *'Waarom spreekt mijn heer zulke woorden? Verre zij het van uw knechten zo iets te doen. Zie, het geld dat wij boven in onze zakken vonden, hebben wij uit het land Kanaän tot u teruggebracht, en hoe zouden wij dan uit het huis van uw heer zilver of goud stelen? Degene van uw knechten, bij wie (de beker) gevonden wordt, moge sterven, en bovendien zullen wij mijn heer tot slaven zijn.'*

'Welaan, het zij zoals gij gezegd hebt,' antwoordde de huismeester; *'degene, bij wie hij gevonden wordt, die zal mij tot slaaf zijn, maar gij zult vrij uitgaan.'* Onmiddellijk werd een onderzoek ingesteld. *'Toen haastte ieder van hen zich zijn zak af te laden op de grond.'* De huismeester onderzocht elke zak, terwijl hij begon bij Ruben, en zo in volgorde ging tot de jongste. In de zak van Benjamin werd de beker gevonden.

De broers scheurden hun kleren als teken van diepe ellende en keerden terug naar de stad. Volgens hun eigen woord was Benjamin gedoemd tot slavernij. Ze volgden de huismeester naar het paleis en toen ze daar de onderkoning nog vonden, wierpen ze zich

voor hem ter aarde. *'Wat is dat voor daad, die gij bedreven hebt?'* zei hij. *'Wist gij niet, dat een man als ik dat ongetwijfeld ontdekken moest?'* Jozef wilde dat ze hun zonde zouden erkennen. Hij had nooit beweerd dat hij helderziende was, maar was bereid hen te doen geloven dat hij het verborgene van hun leven kon lezen. Juda antwoordde: *'Wat zullen wij tot mijn heer zeggen, wat zullen wij spreken, en waarmee zullen wij ons rechtvaardigen? God heeft de schuld uwer knechten aan het licht gebracht. Zie, wij zijn slaven voor mijn heer, wij, evenals degene, bij wie de beker gevonden is.'*

'Het zij verre van mij dat te doen', was het antwoord; *'de man, bij wie de beker gevonden is, die zal mij tot slaaf zijn, maar gij, trekt in vrede naar uw vader.'*

In zijn diepe smart naderde nu Juda de onderkoning en riep uit: *'Met uw verlof, mijn heer, uw knecht moge toch een enkel woord ten aanhoren van mijn heer spreken en uw toorn ontbrande niet tegen uw knecht, want gij zijt als Farao.'* In welsprekende bewoording beschreef hij het verdriet

[189]

van zijn vader bij het verlies van Jozef en zijn weifeling om Benjamin te laten meegaan naar Egypte, daar hij de enige zoon was van zijn moeder, van Rachel, van wie Jakob zoveel gehouden had. *'En nu,'* zei hij, *'wanneer ik bij uw knecht, mijn vader, kom, en de jongen is niet bij ons, aan wiens ziel zijn eigen ziel nauw verbonden is, dan zal het gebeuren, als hij ziet, dat de jongen er niet is, dat hij sterven zal, en uw knechten zullen het grijze haar van uw knecht, onze vader, met verdriet in het dodenrijk doen neerdalen. Maar uw knecht is borg geworden voor de jongen bij mijn vader met deze woorden: Indien ik hem niet tot u breng, dan moge ik te allen tijde tegenover mijn vader schuldig staan. Nu dan, laat toch uw knecht in de plaats van de jongen als slaaf voor mijn heer achterblijven, en de jongen trekke met zijn broeders mee. Want hoe zal ik naar mijn vader heentrekken, wanneer de jongen niet bij mij is? Ik zou het verdriet niet kunnen aanzien, dat mijn vader zou treffen!'*

Jozef was voldaan. Hij had bij zijn broers de vruchten van oprechte bekering gezien. Toen hij het edele aanbod van Juda hoorde, gaf hij bevel dat allen behalve deze mannen zouden vertrekken; toen weende hij luid, en riep: *'Ik ben Jozef; leeft mijn vader nog?'*

Zijn broers stonden roerloos, verstomd van schrik en verbazing. De heerser van Egypte hun broer Jozef, die zij benijd hadden en hadden willen vermoorden, en die zij tenslotte als slaaf verkocht hadden! Al het kwaad dat ze hem hadden aangedaan, trok aan hun geest voorbij. Ze herinnerden zich hoe ze zijn dromen veracht hadden en alles hadden gedaan om de vervulling ervan te verhinderen. Toch hadden ze een rol gespeeld in het vervullen van deze dromen; en nu ze geheel in zijn macht waren, zou hij ongetwijfeld het kwaad wreken dat hem was aangedaan.

Toen hij hun verwarring zag, zei hij vriendelijk: *'Komt toch naderbij.'* En toen ze naderden, ging hij door: *'Ik ben uw broeder Jozef, die gij naar Egypte verkocht hebt. Maar weest nu niet verdrietig en ziet er niet zo ontsteld uit, omdat gij mij hierheen verkocht hebt, want om u in het leven te behouden heeft God mij hier voor u uitgezonden.'* Daar hij voelde dat ze reeds genoeg voor hun wreedheid jegens hem geleden hadden, trachtte hij edelmoe-dig hun vrees te verdrijven en de bitterheid van hun zelfverwijt te verzachten.

'Reeds twee jaren', zo ging hij verder, *'is er hongersnood geweest in dit land en er komen nog vijf jaren, waarin niet geploegd of geoogst zal worden. Daarom heeft God mij voor u uitgezonden om u een voortbestaan te verzekeren op aarde, en om voor u een groot aantal geredden in het leven te behouden. Dus zijt gij het niet, die mij hierheen gezonden hebt,*

[190]

maar God; Hij heeft mij gesteld tot Farao's vader en tot heer over geheel zijn huis en tot heerser in het gehele land Egypte. Trekt haastig naar mijn vader en zegt tot hem: Zo zegt uw zoon Jozef: God heeft mij gesteld tot heer over geheel Egypte, komt tot mij, draal niet. Gij zult in het land Gosen wonen en gij zult dicht bij mij zijn, gij en uw kinderen en uw kindskinderen, uw kleinvee en uw runderen en al wat gij hebt. En ik zal daar voor u zorgen - want er zal nog vijf jaar hongersnood zijn - opdat gij niet verarmt, gij, noch uw huis, noch iemand van de uwen. En zie, uw eigen ogen en die van mijn broeder Benjamin zien, dat het mijn mond is, die tot u spreekt.' Toen viel hij zijn broeder Benjamin om de hals en weende, en Benjamin weende aan zijn hals. En hij kuste al zijn broeders hartelijk en weende, hen omhelzende. Daarna eerst spraken zijn broeders met hem.' Nederig beleden ze hun zonde en vroegen hem om vergiffenis. Lange tijd hadden ze geleden onder zelfverwijt en schaamte en nu verblijdden ze zich omdat hij nog leefde.

Het nieuws van wat zich had afgespeeld, werd al spoedig meegedeeld aan de koning, die, dankbaar dat hij in de gelegenheid was zijn dankbaarheid aan Jozef te uiten, de uitnodiging van de onderkoning aan zijn familie bevestigde met de woorden: *'Het beste van het gehele land Egypte zal voor u zijn.'* De broeders werden heengezonden, overvloedig voorzien van voedsel en wagens en alles wat nodig was voor de verhuizing van al hun gezinnen en knechten naar Egypte. Aan Benjamin schonk Jozef meer kostbare geschenken dan aan de anderen. Toen zei hij bij hun vertrek, uit vrees dat er twist zou ontstaan op weg naar huis: *'Maakt geen twist onderweg.'*

De zonen van Jakob keerden terug naar hun vader met de verheugende tijding: *'Jozef leeft nog en hij is zelfs heerser over het gehele land Egypte.'*

Eerst was de oude man overweldigd; hij kon niet geloven wat hij hoorde; maar toen hij de lange stoet wagens zag, en toen Benjamin weer bij hem was, was hij overtuigd en vol vreugde riep hij uit: *'Het is genoeg; mijn zoon Jozef leeft nog; ik wil gaan en hem zien, eer ik sterf.'* Nog een andere vernedering stond de broers te wachten. Ze beleden aan hun vader het bedrog en de wreedheid die zovele jaren zijn leven en het hunne had verbitterd. Jakob had niet gedacht dat ze zo'n lage zonde konden begaan, maar toen hij zag dat alles ten goede was gekeerd, vergaf hij zijn dwalende kinderen en zegende hen.

[191]

De vader en zijn zonen, met hun gezinnen, hun kudden en talrijke knechten waren spoedig op weg naar Egypte. Met een blij hart reisden ze verder, en toen ze te Berseba kwamen, bracht de patriarch dankoffers en smeekte de Heere om een verzekering dat Hij met hen zou gaan. In een nachtgezicht kwam Gods woord tot hem: *'Vrees niet naar Egypte te trekken, want Ik zal u daar tot een groot volk maken. Ik zal Zelf met u naar Egypte trekken en Ik zal u ook zeker weer terugvoeren.'*

De verzekering: *'Vrees niet naar Egypte te trekken, want Ik zal u daar tot een groot volk maken'*, had grote betekenis. De belofte was aan Abraham gegeven, dat zijn nageslacht talrijk zou zijn als de sterren, maar tot dusver was het uitverkoren volk slechts langzaam gegroeid. En het land Kanaän bood op dat moment geen plaats voor de ontwikkeling van een volk, zoals dat voorzegd was. Het was in het bezit van machtige heidense volken, die pas in *'het vierde geslacht'* (Genesis 15:16) verdreven zouden worden. Als de afstammelingen van Israël hier tot een talrijk volk zouden moeten worden, moesten ze of de inwoners van het land verdrijven, of zich met hen vermengen. Volgens Gods voorschriften konden ze het eerste niet doen; en als ze zich met de Kanaänieten zouden vermengen, zou het gevaar bestaan dat ze tot afgoderij zouden vervallen. Egypte bood echter de

voorwaarden die noodzakelijk waren om de Goddelijke belofte in vervulling te doen gaan. Een deel van het land waar overvloedig water en vruchtbare grond was, stond voor hen open en bood alle gelegenheid voor een snelle groei. En de tegenzin die ze in Egypte zouden ondervinden vanwege hun beroep - want elke herder was een gruwel voor de Egyptenaren - zou hen in staat stellen een apart en afgescheiden volk te blijven en zou verhinderen dat ze deel hadden aan de afgoderij van Egypte.

Bij het bereiken van Egypte trok het gezelschap rechtstreeks naar het land Gosen. Jozef kwam in zijn wagen daarheen, begeleid door een koninklijke stoet. De pracht van zijn omgeving en de waardigheid van zijn positie waren vergeten; slechts één gedachte vervulde hem, één verlangen doortrilde zijn hart. Toen hij de reizigers naderbij zag komen, kon hij de liefde, die zo lange jaren onderdrukt was, niet langer inhouden. Hij sprong van zijn wagen en haastte zich naar voren om zijn vader te begroeten. *'Hij viel hem om de hals en weende geruime tijd aan zijn hals. Toen zeide Israël tot Jozef: Nu kan ik sterven, nadat ik uw aangezicht gezien heb, omdat gij nog leeft.'*

Jozef nam vijf van zijn broers en stelde hen voor aan Farao om van hem toestemming te ontvangen een stuk land als hun toekomstige tehuis in bezit te nemen. Dankbaarheid aan zijn eerste minister zou de vorst ertoe

[192]

gebracht hebben hen te eren door het geven van vooraanstaande functies; maar Jozef, die trouw was aan de eredienst van Jehova, trachtte zijn broers te beschermen voor de verleidingen waaraan ze zouden blootstaan aan het heidense hof; daarom gaf hij hen de raad de koning eerlijk te vertellen wat hun werk was, als deze hen daarnaar zou vragen. De zonen van Jakob volgden deze raad op en maakten tevens duidelijk dat ze gekomen waren om zich niet blijvend in het land te vestigen, om op deze wijze zich voor te behouden weg te gaan wanneer ze dat verkozen. De koning wees hun een gebied aan in het beste deel van het land, het land Gosen.

Niet lang na hun aankomst bracht Jozef zijn vader eveneens naar het paleis om hem voor te stellen aan de koning. De patriarch was een vreemdeling aan het koninklijk hof; maar temidden van de verhevenheid van de natuur had hij omgang gehad met een machtiger Vorst. En nu, zich er van bewust dat hij de meerdere was, hief hij zijn handen op en zegende Farao.

Bij zijn eerste begroeting van Jozef had Jakob zich geuit alsof hij, na deze blijde beëindiging van zijn lange onrust en smart, gereed was om te sterven. Maar het werd hem vergund nog zeventien jaar te leven in de vredige omgeving van Gosen. Deze jaren vormden een gelukkig contrast met de voorgaande jaren. In zijn zonen had hij blijken gezien van waarachtige bekering; hij zag zijn gezin omgeven door alle voorwaarden die nodig waren om uit te groeien tot een grote natie. Zijn geloof legde beslag op de zekerheid van de belofte, dat ze zich in de toekomst in Kanaän zouden vestigen. Zelf was hij omringd met alle mogelijke blijken van liefde en gunst die de eerste minister van Egypte hem kon betonen. Gelukkig nu weer bij zijn zoon te zijn, die zo lang verloren was geweest, bracht hij rustig en vredig de laatste dagen door die hem nog scheidden van het graf.

Toen hij voelde dat zijn stervensuur naderde, liet hij Jozef halen. Daar hij nog steeds zich vastklemde aan Gods belofte aangaande het bezit van Kanaän, zei hij: *'Begraaf mij niet in Egypte. Want ik wil bij mijn vaderen liggen, vervoer mij daarom uit Egypte en begraaf mij in hun graf.'* Jozef beloofde dat hij dit zou doen, maar dat was voor Jakob niet genoeg; hij eiste dat Jozef plechtig zou zweren hem bij zijn vaderen in de spelonk van Machpéla te begraven.

Nog een belangrijke aangelegenheid vroeg de aandacht; de zonen van Jozef moesten formeel bij de kinderen van Israël gevoegd worden. Toen Jozef voor een laatste onderhoud bij zijn vader kwam, bracht hij Manasse en Efraïm mee. Door hun moeder waren deze jongeren verbonden met de hoogste orde van het Egyptische priesterschap; de positie van hun vader opende voor hen de weg naar rijkdom en onderscheiding, als ze zich

[193]

met de Egyptenaren wilden verenigen. Het was echter de wens van Jozef dat ze zich zouden verbinden met hun eigen volk. Hij openbaarde zijn geloof in de verbondsbelofte, doordat hij ten behoeve van zijn zonen alle eer van het Egyptische hof opgaf voor een plaats onder de verachte schaapherdersstammen, aan wie het allerheiligste van God waren toevertrouwd.

Jakob zei: *'Uw beide zonen, die u in het land Egypte geboren zijn, voordat ik tot u naar Egypte gekomen was, zij zijn de mijne; Efraïm en Manasse zullen mij als Ruben en Simeon zijn.'* Ze werden aangenomen als zijn eigen zonen en zouden hoofden van stammen worden. Zo zou één van de voorrechten van het eerstgeboorterecht, dat Ruben verbeurd had, aan Jozef te beurt vallen - een dubbel deel in Israël. De ogen van Jakob waren dof geworden van ouderdom, en hij had de tegenwoordigheid van de jongens niet gemerkt; maar toen hij hun gedaanten zag, vroeg hij: *'Wie zijn dit?'* Toen het hem werd gezegd, voegde hij eraan toe: *'Breng hen toch tot mij, opdat ik hen zegene.'* Toen ze dichterbij kwamen, omhelsde de patriarch hen en kuste hen, terwijl hij plechtig zijn handen in zegening op hun hoofd legde. Toen bad hij: *'God, voor Wiens aangezicht mijn vaderen Abraham en Izak gewandeld hebben; God, Die mij als herder geleid heeft, mijn leven lang tot op deze dag; de Engel, Die mij verlost heeft uit alle nood, zegene deze jongelingen.'* Er was geen geest van zelfvertrouwen, geen vertrouwen op menselijk kunnen of menselijk vernuft aanwezig. God was zijn Bewaarder en Steun geweest. Hij klaagde niet over de kwade dagen in het verleden. Die beproevingen en dat verdriet werden niet langer gezien als dingen die 'tegen' hem waren. Jakob herinnerde zich slechts Gods barmhartigheid en liefderijke zorg die gedurende zijn pelgrimstocht met hem waren geweest.

Toen de zegen was uitgesproken, gaf Jakob zijn zoon de verzekering - en door de eeuwen heen, tijdens geslachten die nog komen zouden, in lange jaren van slavernij en smart, zou dit getuigenis van zijn geloof levend blijven; *'Zie, ik ga sterven, maar God zal met u zijn en u terugbrengen naar het land uwer vaderen.'*

Tenslotte werden alle zonen van Jakob rond zijn sterfbed vergaderd. En Jakob sprak tot zijn zonen: *'Verzamelt u en luistert, gij zonen van Jakob, luistert naar Israël, uw vader, opdat ik u bekend make, wat u in de toekomstige dagen wedervaren zal.'* Dikwijls had hij vol zorg gedacht aan hun toekomst en getracht zich een beeld te vormen van de geschiedenis van de verschillende stammen. Nu, terwijl zijn kinderen wachtten, daalde de Geest van inspiratie op hem neer en zag hij in een profetisch vergezicht de toekomst van zijn nakomelingen. Na elkaar werden de namen van zijn

[194]

zonen genoemd, het karakter van elk van hen werd beschreven, en in het kort werd de toekomst van elke stam voorzeggd.

'Ruben, mijn eerstgeborene zijt gij, mijn sterkte en de eersteling mijner kracht, de voornaamste in hoogheid, de voornaamste in vermogen.'

Zo schilderde de vader een beeld van wat de positie van Ruben als zijn eerstgeborene had moeten zijn; maar zijn schrijnende zonden te Migdal-Eder had hem ongeschikt gemaakt voor de eerstgeboortezegen. Jakob ging verder:

'Gij, die opbruist als het water, gij zult de voornaamste niet zijn.'

Het priesterschap werd Levi toebedeeld, het koningschap en de belofte van de Messias aan Juda, en het dubbele deel van de erfenis aan Jozef. De stam van Ruben nam nooit een vooraanstaande plaats in Israël in; de stam was niet zo talrijk als Juda, Jozef, of Dan, en behoorde tot de eerste die in ballingschap werden gevoerd.

Op Ruben volgden Simeon en Levi. Ze hadden zich verbonden in hun wreedheid jegens de inwoners van Sichem en zij hadden tevens de grootste schuld gehad bij het verkopen van Jozef. Aangaande hen werd verklaart:

'Ik zal hen verdelen onder Jakob en hen verstrooien onder Israël.'

Tijdens het tellen van Israël, kort voor hun binnengaan in Kanaän, was de stam van Simeon de kleinste. Toen Mozes het volk voor het laatst zegende, noemde hij Simeon niet. Bij de vestiging in Kanaän kreeg deze stam slecht een klein deel van het grondgebied van Juda, en de gezinnen die later machtig werden, vormden verschillende koloniën en vestigden zich buiten de grenzen van het heilige land. Ook Levi kreeg geen erfenis behalve achtenveertig steden in de verschillende delen van het land. In het geval van deze stam verzekerde hun trouw aan Jehova hen echter, toen de andere stammen afdwaalden, de heilige dienst van het heiligdom, en zo werd de vloek veranderd in een zegen.

De voornaamste zegen van het eerstgeboorterecht werd aan Juda geschonken. De betekenis van de naam - die zoveel wil zeggen als: Lof - wordt onthuld in de profetische geschiedenis van deze stam: *'Juda, u zullen uw broeders loven, uw hand zal zijn op de nek uwer vijanden, voor u zullen uws vaders zonen zich neerbuigen. Een leeuwenwelp is Juda; na de roof zijt gij omhoog geklommen, mijn zoon; hij kromt zich, legt zich neder als een leeuw of als een leeuwin; wie durft hem opjagen? De scepter zal van Juda niet wijken, noch de heersersstaf tussen de voeten, totdat Silo komt, en hem zullen de volken gehoorzaam zijn.'*

De leeuw, de koning van het woud, is een passend symbool voor deze stam, waaruit voortkwamen David, en de Zoon van David, Silo, de ware

[195]

'Leeuw uit de stam van Juda' (Openbaring 5:5), aan Wie alle machten zich eenmaal zullen onderwerpen en Wie alle volken eer zullen bewijzen.

Voor de meeste van zijn kinderen voorspelde Jakob een voorspoedige toekomst. Tenslotte kwam hij bij de naam van Jozef. Het hart van Jakob liep over toen hij de zegen afsmeekte over het hoofd van hem die gescheiden was van zijn broeders:

'Een jonge vruchtboom is Jozef, een jonge vruchtboom aan een bron; zijn takken stijgen boven de muur uit; de boogschutters hebben hem getergd en vijandig bejegend, maar zijn boog bleef stevig en zijn sterke handen bleven lenig, door de handen van de Machtige Jakobs, daar de Steenrots Israëls zijn herder is; door de God uws vaders, Die u zal helpen, en de Almachtige, Die u zal zegenen met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen van de watervloed, die beneden ligt, met zegeningen van de borsten en de moederschoot. De zegeningen van uw vader gaan de zegeningen van mijn voorvaderen te boven, reikende tot het kostelijkste der eeuwige heuvelen; zij zullen komen op het hoofd van Jozef, op de schedel van de uitverkorene onder zijn broeders.'

Jakob was een man van diepe en vurige toewijding geweest; zijn liefde voor zijn zonen was sterk en teder, en zijn getuigenis in zijn stervensuur betreffende hen was niet de uiting van partijdigheid of afkeer. Hij had hun allen vergiffenis geschonken en had hen lief tot

het einde. Zijn vaderlijke tederheid kon slechts uitdrukking vinden in woorden van bemoediging en hoop; maar Gods macht rustte op hem, en onder de invloed van de inspiratie moest hij de waarheid spreken, hoe pijnlijk deze ook mocht zijn.

Toen de laatste zegen was uitgesproken, herhaalde Jakob de opdracht over zijn begrafenis: *'Ik word tot mijn voorgeslacht vergaderd, begraaf mij bij mijn vaderen in de spelonk..... in het veld van Machpéla.'* *'Daar heeft men Abraham en zijn vrouw Sara begraven; daar heeft men Izak en zijn vrouw Rebekka begraven, en daar heb ik Lea begraven.'* Zo openbaarde hij in zijn laatste daad zijn geloof in Gods belofte.

De laatste jaren van Jakob vormden een rustige avond na een zorgvolle en vermoeiende dag. Wolken hadden zich verzameld boven zijn levensweg, maar nu ging zijn zon stralend onder, en de glans van de hemel verlichtte zijn laatste uren. De Schrift zegt: *'Ten tijde van de avond zal er licht wezen.'* (Zacharia 14:7) *'Sla de vrome gade en zie de oprechte, want de man des vredes heeft nakroost.'* (Psalm 37:37)

Jakob had gezondigd en hij had zwaar geleden. Vele jaren van arbeid, zorg en smart waren zijn deel geweest sinds de dag waarop zijn grote zon-

[196]

de oorzaak was geweest dat hij moest vluchten van de tenten van zijn vader. Hij was een vluchteling zonder tehuis, gescheiden van zijn moeder, die hij nooit weer terug zag; zeven jaar had hij gewerkt voor de vrouw die hij liefhad, om slechts op laaghartige wijze bedrogen te worden; twintig jaar had hij gewerkt in dienst van een hebzuchtig en gierig familielid; hij had zijn bezit zien toenemen en zag zonen geboren worden, maar vond weinig vreugde in zijn verdeelde en twistzieke gezin; hij werd terneergedrukt door de schande van zijn dochter, door de wraak van haar broers, door de dood van Rachel, door de tegennatuurlijke misdaad van Ruben, door de zonde van Juda, door het wreedaardig bedrog en de kwaadaardigheid jegens Jozef. Hoe lang en somber is de lijst van het kwaad dat aan het licht werd gebracht! Telkens weer plukte hij de vruchten van die eerste verkeerde daad. Telkens weer zag hij zijn zonen de zonden herhalen waaraan hij schuldig was geweest. Maar al was de tucht bitter geweest, ze had haar werk verricht. Hoewel de kastijding pijnlijk was geweest, ze had *'een vreedzame vrucht der gerechtigheid'* (Hebreeën 12:11) afgeworpen.

De Bijbel vermeldt nauwgezet de gebreken van goede mannen die door de gunst van God onderscheiden werden; in feite worden hun gebreken uitgebreider opgesomd dan hun deugden. Dit is voor velen een bron van verbazing en is voor de ongelovige een aanleiding geweest om de Bijbel te bespotten. Maar het is één van de krachtigste bewijzen voor de waarheid van de Bijbel, dat feiten niet over het hoofd worden gezien, en de zonden van de hoofdpersonen niet worden verdoezeld. De geest van velen is zó geneigd tot vooroordeel, dat menselijke geschiedenissen onmogelijk absoluut onpartijdig kunnen zijn. Als de Bijbel was geschreven door mensen die niet geïnspireerd waren, zouden ongetwijfeld de karakters van vooraanstaande figuren vleierder voorgesteld zijn. Maar zoals hij nu is, hebben we een juist verslag van hun ervaringen.

Mannen die door God begunstigd zijn en aan wie Hij grote verantwoordelijkheden heeft toevertrouwd, werden van tijd tot tijd door de verleiding overwonnen en begingen zonden, evenals wij nu strijden, wankelen en dikwijls in dwaling vervallen. Hun leven met al hun gebreken en dwaasheden ligt voor ons open, zowel om ons te bemoedigen als om ons te waarschuwen. Als hun leven zonder gebreken aan ons was voorgesteld, zouden wij, met onze zondige natuur, kunnen wanhopen over onze fouten en gebreken. Maar wanneer we zien dat anderen te kampen hadden met ontmoedigingen zoals dat met ons het geval is, dat zij bezweken voor de verleiding, zoals dat ook ons overkomt, en toch weer moed

[197]

vatten en tenslotte door Gods genade overwonnen, worden wij bemoedigd om te jagen naar gerechtigheid. Evenals zij soms werden teruggeslagen, maar het verloren terrein herwonnen hebben en door God gezegend zijn, kunnen ook wij overwinnen in de kracht van Jezus. Anderzijds dient het verslag van hun leven ons tot waarschuwing. Het laat ons zien dat God onder geen enkele voorwaarde de schuldige onschuldig verklaart. Hij ziet de zonde in zijn gunstelingen en Hij behandelt hen nog nauwgezetter dan anderen die minder licht en verantwoordelijkheid bezitten.

Na de begrafenis van Jakob vulde opnieuw vrees de harten van de broers van Jozef. Ondanks zijn vriendelijkheid die hij hun betoond had, maakte het bewustzijn van hun schuld dat ze wantrouwend en achterdochtig waren. Het kon zijn dat hij gewacht had met zijn wraak uit eerbied voor hun vader en dat hij nu zou komen met de lang uitgestelde straf op hun misdaad. Ze durfden niet persoonlijk voor hem te verschijnen, maar zonden een boodschap: *'Uw vader heeft vóór zijn sterven geboden: zo moet gij tot Jozef zeggen: och, vergeef toch de overtreding uwer broeders en hun zonde, want ze hebben u kwaad aangedaan. Nu dan, vergeef toch de overtreding van de dienaren van de God uws vaders.'* Deze boodschap bewoog Jozef tot tranen toe, en hierdoor bemoedigd, kwamen zijn broers en vielen voor hem neer met de woorden: *'Zie, wij zijn u tot slaven.'* De liefde van Jozef voor zijn broers was diep en onzelfzuchtig en het deed hem pijn dat ze meenden, dat hij een geest van wraakzucht jegens hen koesterde. *'Vreest niet,'* zei hij, *'want ben ik in Gods plaats? Gij hebt wel kwaad tegen mij gedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, ten einde te doen, zoals heden het geval is; een groot volk in het leven te behouden. Vreest dus niet, ik zal u onderhouden en ook uw kinderen.'*

Het leven van Jozef is een beeld van het leven van Christus. Nijd was aanleiding dat de broers van Jozef hem als slaaf verkochten; ze hoopten te verhinderen dat hij groter zou worden dan zij waren. En toen hij naar Egypte werd gevoerd, vleiden ze zich met de gedachte, dat ze niet langer met zijn dromen zouden worden lastig gevallen; dat ze het onmogelijk hadden gemaakt dat deze dromen ooit werkelijkheid zouden worden. Maar hun handelwijze werd zo door God omgebogen, dat juist gebeurde wat zij trachtten te verhinderen. Zo waren ook de joodse priesters en oversten afgunstig op Christus, uit vrees dat Hij de aandacht van het volk van hen zou aftrekken. Ze brachten Hem ter dood, om te verhinderen dat Hij koning zou worden, maar op deze wijze maakten ze juist, dat Hij Zijn doel bereikte.

Jozef werd door zijn slavernij in Egypte de redder van het geslacht van zijn vader. Dit feit verminderde echter de schuld van zijn broers niet. Zo werd Jezus, Die

[198]

door Zijn vijanden aan het kruis genageld werd, de Verlosser en Redder van het gevallen mensdom, en Heerser over heel de wereld. Maar de misdaad van Zijn moordenaars was in Gods ogen even afschuwelijk alsof Gods voorziening niet de gebeurtenissen had geleid tot Zijn eigen heerlijkheid en het bestwil van de mens.

Zoals Jozef door zijn eigen broers aan de heidenen werd verkocht, zo werd Christus aan Zijn bitterste vijanden verkocht door één van Zijn discipelen. Jozef werd onrechtvaardig beschuldigd en in de gevangenis geworpen op grond van zijn deugdzzaamheid; zo werd Christus veracht en verworpen, omdat Zijn rechtvaardig, zelfverloochenend leven een aanstoot was voor de zonde. Hoewel Hij onschuldig was, werd Hij veroordeeld op grond van de aanklacht van valse getuigen. Het geduld en de zachtmoedigheid van Jozef onder onrecht en verdrukking, zijn bereidheid om te vergeven en wel te doen tegenover zijn

onmenselijke broers, zijn een beeld van de Heiland, Die niet klaagde toen Hij bereid was te vergeven; niet alleen Zijn moordenaars, maar een ieder die tot Hem komt om zijn schuld te belijden en vergiffenis te zoeken.

Jozef leefde nog vierenvijftig jaar na de dood van zijn vader. Hij zag de kinderen van Efraïm tot in het derde geslacht; ook werden de zonen van Machir, de zoon van Manasse, op Jozefs knieën geboren. Hij was getuige van de groei en de voorspoed van zijn volk, en in al deze jaren bleef zijn geloof in Gods herstel van Israël naar het land van belofte onwankelbaar.

Toen hij zag dat zijn einde naderde, riep hij zijn verwanten bij zich. Hoewel hij in het land van de Farao's geëerd was, was Egypte voor hem niet meer dan een plaats van ballingschap. Zijn laatste daad liet zien, dat hij tot Israël wilde gerekend worden. Zijn laatste woorden waren: *'God zal zeker naar u omzien en u uit dit land voeren naar het land, dat Hij Abraham, Izak en Jakob onder ede beloofd heeft.'* En hij deed de kinderen Israëls plechtig zweren, dat ze zijn gebeente zouden meenemen naar het land Kanaän. *'En Jozef stierf, honderd en tien jaar oud, en men balsemde hem, en hij werd in een kist gelegd, in Egypte.'* En gedurende de eeuwen van arbeid die volgden, getuigde deze kist, een herinnering aan de laatste woorden van Jozef, dat het volk van Israël slechts vertoefde in Egypte, en dat ze hun hoop moesten richten op het land der belofte, want de tijd van hun bevrijding zou zeker aanbreken.

[199]

Hoofdstuk 22 – Mozes

Zie Exodus 1-4

Om tijdens de hongersnood voedsel te kunnen kopen, hadden de Egyptenaren hun vee en landerijen, en tenslotte zichzelf als slaven aan het rijk verkocht. Jozef zorgde op verstandige wijze voor hun bevrijding; hij stond toe dat ze huurders werden van de koning, en het land van de koning beheerden, terwijl ze jaarlijks een vijfde deel van de vruchten van hun arbeid moesten afdragen. Maar de kinderen van Jakob waren niet verplicht zich aan deze voorwaarden te houden. Op grond van de dienst die Jozef aan het Egyptische volk had bewezen, kregen ze niet slechts een deel van het land als hun tehuis, maar werden ze ook vrijgesteld van het betalen van belasting en ruimschoots voorzien van voedsel tijdens de duur van de hongersnood. In het openbaar erkende de koning dat het dank zij de genadige voorziening van de God van Jozef mogelijk was dat Egypte overvloed had, terwijl andere volken omkwamen van honger. Hij zag ook dat de handelswijze van Jozef het koninkrijk verrijkt had, en in zijn dankbaarheid bewees hij de familie van Jakob zijn koninklijke gunst. Maar na verloop van tijd overleed de grote man van Egypte, aan wie het volk zoveel te danken had, en verdween ook de generatie die door zijn werk zo gezegend was. Er kwam *'een nieuwe koning in Egypte die Jozef niet gekend had'*. Het was niet zo, dat hij niet op de hoogte was van alles wat Jozef gedaan had voor het volk, maar hij wenste dit alles niet te erkennen en het liever, voor zover dit mogelijk was, aan de vergetelheid prijs te geven. Hij zei tot zijn volk: *'Zie, het volk der Israëlieten is groter en talrijker dan wij. Welnu, laten wij met beleid tegen hen optreden, opdat zij zich niet vermenigvuldigen en zich - als wij in oorlog komen - bij onze tegenstanders aansluiten, tegen ons strijden en uit het land wegtrekken.'*

De Israëlieten waren reeds zeer talrijk geworden; ze *'waren vruchtbaar en breidden zich snel uit; zij vermenigvuldigden zich en werden uitermate talrijk, zodat het land met hen vervuld werd'*. Onder de goede zorgen van Jozef en de gunst van de koning die toen heerste, hadden ze zich door heel het land verspreid. Maar ze waren een apart volk gebleven, dat niets gemeen had met de Egyptenaren wat betreft gewoonten of godsdienst; en hun toenemend aantal wekte nu de vrees van de koning en zijn volk op, dat ze zich in geval van oorlog zouden verbinden met de vijanden van Egypte. Toch zou het een onjuiste politiek zijn geweest hen uit het

[200]

land te verdrijven. Velen van hen waren kundige en vaardige werklieden en hun arbeid vergrootte de rijkdom van het volk. De koning had zulke arbeiders nodig voor de bouw van zijn prachtige paleizen en tempels. Daarom rekende hij hen tot de Egyptenaren die zich met hun eigendommen verkocht hadden aan het koninkrijk. Spoedig werden slavenmeesters over hen aangesteld en hun slavernij werd een feit. *'Toen lieten de Egyptenaren de Israëlieten onder mishandeling werken; ja, zij maakten hun het leven bitter door harde slavenarbeid met leem en tichelstenen en door allerlei arbeid op het veld - alle werk, waartoe zij hen onder mishandeling als slaven gebruikten.'* *'Maar hoe meer men hen onderdrukte, des te meer vermenigvuldigden zij zich en breidden zij zich uit.'*

De koning en zijn raadslieden hadden gehoopt de Israëlieten door harde arbeid te onderdrukken en op deze wijze hun aantal te verminderen en hun onafhankelijke geest te verpletteren. Toen ze merkten dat ze op deze wijze hun doel niet bereikten, namen ze wredere maatregelen. Bevelen werden gegeven aan de vrouwen die door hun werk in de gelegenheid waren, het bevel uit te voeren om de mannelijke Hebreeuwse kinderen bij de

geboorte te doden. In dit alles was satan de aanstoker. Hij wist dat er een bevrijder uit Israël zou opstaan, en door de koning ertoe te brengen hun kinderen om te brengen, hoopte hij Gods plan te doen mislukken. Maar de vrouwen vreesden God en durfden het wrede bevel niet uit te voeren. De Heere keurde hun handelswijze goed en zegende hen. De koning, toornig over het mislukken van zijn plan, herhaalde zijn bevel met groter kracht en nadruk. Heel het volk werd opgeroepen de hulpeloze slachtoffers op te jagen en om te brengen. *'Toen gebod Farao aan zijn gehele volk: Werpt alle jongens die geboren worden, in de Nijl, maar alle meisjes moogt gij laten leven.'*

Terwijl dit bevel nog van kracht was, werd aan Amram en Jochébed, gelovige Israëlieten uit de stam van Levi, een zoon geboren. De baby was een 'schoon' kind, en de ouders, die geloofden dat de tijd van Israël's bevrijding nabij was en dat God een verlosser zou voortbrengen om Zijn volk te bevrijden, besloten hun kleine niet op te offeren. Geloof in God sterkte hun harten, en ze vreesden *'het bevel des konings'* (Hebreeën 11:23) niet.

De moeder slaagde erin het kind drie maanden lang te verstoppert. Toen was ze bang dat ze hem niet langer in veiligheid kon verbergen. Ze vervaardigde een biezen kistje, dat ze waterdicht maakte door het te bestrijken met asfalt en pek, en nadat ze de kleine erin had gelegd, plaatste ze het in het riet aan de oever van de rivier. Ze durfde er niet de wacht bij blijven houden, om niet het leven van haar kind en zichzelf in gevaar te brengen. Maar zijn zusje Mirjam bleef schijnbaar onverschillig in de buurt

[201]

om te zien wat er met haar broertje zou gebeuren. Er waren ook andere wachters. De ernstige gebeden van de moeder hadden haar kind opgedragen aan Gods zorg, en onzichtbare engelen zweefden boven de eenvoudige rustplaats van het kind. Engelen leidden de dochter van Farao naar deze plaats. Haar nieuwsgierigheid werd gewekt door het mandje, en toen ze het mooie kindje daarin zag liggen, begreep ze in één oogopslag alles. De tranen van de baby wekten haar medelijden en haar sympathie ging uit naar de onbekende moeder, die naar deze middelen had gegrepen om het leven van haar kostbare kleine te sparen. Ze besloot hem te redden; ze zou hem aannemen als zoon.

Mirjam had in stilte elke beweging gadeslagen. Toen ze merkte dat het kind liefderijk werd behandeld, waagde ze zich naderbij en zei tenslotte: *'Zal ik voor u uit de Hebreeuwse vrouwen een voedster gaan roepen, om het kind voor u te zorgen?'* En ze kreeg de toestemming. Het zusje haastte zich met het blijde nieuws naar haar moeder en keerde onmiddellijk met haar terug naar de dochter van Farao. *'Neem dit kind mee en zoog het voor mij, dan zal ik u het u toekomende loon geven'*, zei de prinses.

God had de gebeden van de moeder gehoord; haar geloof was beloond. Met diepe dankbaarheid nam ze haar nu veilige en gelukkige taak op zich. Vol geloof maakte ze gebruik van de gelegenheid die ze had om haar kind de kennis van God bij te brengen. Vol vertrouwen had ze het gevoel dat hij gespaard was voor een belangrijk werk. Ze wist dat ze hem spoedig weer zou moeten afstaan aan zijn koninklijke moeder, waar hij omringd zou zijn door invloeden die hem gemakkelijk van God zouden kunnen afvoeren. Dit alles maakte dat ze vlijtiger en zorgvuldiger was in haar onderricht dan het geval was met de andere kinderen. Ze trachtte zijn geest te vullen met vrees voor God en liefde voor waarheid en recht, en bad ernstig dat hij bewaard zou blijven voor alle verderfelijke invloeden. Ze toonde hem de dwaasheid en de zonde van afgoderij en al jong leerde ze hem zijn knieën te buigen en te bidden tot de levende God, die alleen kon horen en helpen bij alle gebeurtenissen.

Ze hield haar zoon zo lang het mogelijk was bij zich, maar was verplicht hem af te staan, toen hij ongeveer twaalf jaar oud was. Vanuit zijn nederig tehuis werd hij gebracht naar het koninklijk paleis, naar de dochter van Farao, *'en hij werd door haar als zoon*

aangenomen! Toch raakte hij zelfs hier niet de indrukken kwijt die hij in zijn kinderjaren had opgedaan. De lessen die hij van zijn moeder geleerd had, kon hij niet vergeten. Ze vormden een schild tegen de trots, het ongeloof en de ondeugd die bloeiden temidden van de pracht van het hof.

[202]

Hoe verreikend was de invloed van die ene Hebreeuwse vrouw, die nog wel een ballinge en een slavin was! Heel het toekomstig leven van Mozes, de grote zending die hij vervulde als leider van Israël, getuigt van de belangrijkheid van het werk van de christelijke moeder. Geen enkel werk kan hieraan gelijkgesteld worden. Tot op bepaalde hoogte heeft de moeder de bestemming van haar kinderen in handen. Ze heeft te maken met de ontwikkeling van verstand en karakter, en werkt niet alleen voor deze tijd, maar ook voor de eeuwigheid. Ze zaait zaad, dat zal ontspruiten om vrucht te dragen, hetzij goed of kwaad. Ze hoeft geen schone vormen op een doek te schilderen of uit marmer te beitelen, maar moet het Goddelijk beeld drukken op een menselijke ziel. Deze grote verantwoordelijkheid rust vooral op haar bij het vormen van de karakters van de kinderen in hun vroege jeugd. De indrukken die op hun jonge, pas gevormde geest worden gemaakt, zullen hen hun leven lang bijblijven. Ouders moeten hun kinderen onderrichten en oefenen terwijl ze nog heel jong zijn, opdat ze christenen mogen worden. Ze zijn aan onze zorg toevertrouwd om opgeleid te worden, niet als erfgenamen voor de troon van een aards rijk, maar als koningen voor God, om voor eeuwig te heersen.

Laat iedere moeder zich ervan bewust zijn dat haar ogenblikken van onschatbare waarde zijn; haar werk zal beproefd worden op de plechtige dag van afrekening. Dan zal blijken dat veel gebreken en misdaden van mannen en vrouwen het gevolg zijn geweest van onwetendheid en veronachtzaming van de kant van hen die tot taak hadden hun kindervoetjes op de juiste weg te leiden. Dan zal blijken dat velen die een zegen zijn geweest voor de wereld door hun kennis, hun waarheid en heiligheid, de beginselen die de basis vormden voor hun invloed en succes, te danken hadden aan een biddende, christelijke moeder.

Aan het hof van Farao ontving Mozes de hoogste burgerlijke en militaire opleiding. De vorst had besloten dat zijn aangenomen kleinzoon zijn opvolger op de troon zou worden, en voor deze hoge roeping werd de jongen opgeleid. *'En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren en was machtig in zijn woorden en werken.'* (Handelingen 7:22) Zijn bekwaamheid als militaire leider maakte dat hij populair was bij de Egyptische legers en in het algemeen werd beschouwd als iemand met een opmerkelijk karakter. Satan was in zijn opzet niet geslaagd. Het besluit waardoor de Hebreeuwse kinderen ter dood werden veroordeeld, was door God gebruikt voor de opleiding en oefening van de toekomstige leider van Zijn volk.

De oudsten van Israël kregen door middel van engelen te horen dat de tijd voor hun bevrijding naderde en dat Mozes de man was die door God

[203]

voor dit doel gebruikt zou worden. Ook de engelen onderrichtten Mozes, dat Jehova hem uitverkoren had om de banden van zijn volk te verbreken. Daar hij veronderstelde dat ze door middel van wapengeweld hun vrijheid zouden verkrijgen en dat hij het Hebreeuwse leger zou moeten aanvoeren tegen de legers van Egypte, zorgde hij, met dit doel voor ogen, dat hij zijn gevoelens de baas bleef, uit vrees dat hij door zijn genegenheid voor zijn stiefmoeder of voor Farao niet vrij zou zijn de wil van God te volbrengen.

Volgens de wetten van Egypte moesten allen die de troon van de Farao's bestegen, lid van de priesterkaste zijn. Mozes moest als de te verwachten erfgenaam ingewijd worden in de mysteriën van de nationale godsdienst. Deze taak moesten de priesters verrichten. Maar hoewel hij een ijverig en onvermoeid leerling was, kon men hem niet ertoe brengen deel te nemen aan de aanbidding van de goden. Men dreigde hem met het verlies van de kroon en waarschuwde hem, dat hij door de prinses verworpen zou worden als hij zou vasthouden aan het Hebreeuwse geloof. Maar hij bleef onwankelbaar in zijn voornemen om alleen eer te bewijzen aan de ene God, Die hemel en aarde geschapen had. Hij discussieerde met priesters en aanbidders en toonde hun de dwaasheid aan van hun bijgelovige verering van levenloze voorwerpen. Niemand kon zijn argumenten weerleggen of hem van mening doen veranderen. Toch werd zijn vastbeslotenheid geduld op grond van zijn hoge positie en de gunst die hij genoot, zowel van de koning als van het volk.

'Door het geloof heeft Mozes, volwassen geworden, geweigerd door te gaan voor een zoon van Farao's dochter, maar hij heeft liever met het volk Gods kwaad verdragen, dan tijdelijk van de zonde te genieten; en hij heeft de smaad van Christus groter rijkdom geacht dan de schatten van Egypte, want hij hield de blik gericht op de vergelding.' (Hebreeën 11:24-26)

Mozes was geschikt om een ereplaats in te nemen onder de groten der aarde, om te blinken aan het hof van het heerlijkste koninkrijk en daar de scepter te zwaaien. Zijn intellectuele grootheid onderscheidde hem ver boven de grote mannen aller tijden. Als geschiedschrijver, dichter, filosoof, legeraanvoerder, en wetgever heeft hij zijns gelijke niet gehad. Toch had hij, met de wereld voor zich, de morele kracht om de vleierende vooruitzichten van rijkdom, van grootheid en roem af te slaan, daar hij liever met het volk Gods kwaad wilde verdragen *'dan tijdelijk van de zonde te genieten.'* (Hebreeën 11:24-26)

Mozes was onderricht aangaande de uiteindelijke beloning die aan de nederige en gehoorzame dienaar van God gegeven zal worden, en werelds gewin zonk in het niet in vergelijking hiermee. Het prachtige paleis van

[204]

Farao en de troon van de vorst werden Mozes op verleidelijke wijze voorgehouden. Maar hij wist dat zondige vermaken, die de mensen ertoe brengen God te vergeten, in de vorstelijke zalen woonden. Hij zag verder dan het prachtige paleis, verder dan de vorstenkroon, naar de hoge eer die betoond zal worden aan de heiligen des Allerhoogsten in een Koninkrijk waar geen zonde bestaat. Hij zag in geloof een onverderfelijk kroon die de Koning des hemels zou plaatsen op het hoofd van de overwinnaar. Dit geloof bracht hem ertoe zich af te keren van de groten der aarde en zich te voegen bij het nederige, arme en verachte volk dat had gekozen om liever God gehoorzaam te zijn dan de zonde te dienen.

Mozes bleef aan het hof tot hij veertig jaar oud was. Zijn gedachten gingen dikwijls uit naar de beklagenswaardige toestand van zijn volk. Hij bezocht zijn broeders in hun slavernij, terwijl hij hen bemoedigde met de verzekering dat God hun bevrijding zou bewerken. Vaak brandde hij van verlangen hun mishandelingen te wreken, als hij zag hoe ze verdrukt en onrechtvaardig behandeld werden. Toen hij op zekere dag zag hoe een Egyptenaar een Israëliet sloeg, sprong hij toe en doodde de Egyptenaar. Buiten de Israëliet was niemand getuige geweest van deze daad, en onmiddellijk begroef Mozes het lichaam in de grond. Hij had nu getoond dat hij gereed was de zaak van zijn volk te verdedigen en hoopte dat ze in opstand zouden komen om hun vrijheid terug te krijgen. *'Hij meende, dat zijn broeders zouden inzien, dat God hun door zijn hand verlossing wilde geven, maar zij zagen het niet in.'* (Handelingen 7:25). Ze waren nog niet voorbereid op hun vrijheid. De volgende dag zag Mozes hoe twee Hebreeën met elkaar streden, terwijl één van hen

duidelijk in het ongelijk was. Mozes bestrafte de schuldige. Deze keerde zich direct tot zijn vermaner en ontzegde hem het recht tussenbeide te komen, terwijl hij hem laaghartig van misdaad beschuldigde: *'Wie heeft u tot een overste en rechter over ons aangesteld? Denkt gij soms mij te doden, zoals gij de Egyptenaar gedood hebt?'*

De zaak was al spoedig bij de Egyptenaren bekend en bereikte, in sterk overdreven vorm, de oren van Farao. Het werd aan de koning voorgesteld dat deze daad veel betekend was; dat Mozes het plan had zijn volk aan te voeren tegen de Egyptenaren, de regering omver te werpen, en zichzelf te plaatsen op de troon van Egypte; dat het koninkrijk niet veilig zou zijn zolang hij leefde. Terstond besloot de vorst dat Mozes moest sterven. Toen Mozes zich van dit gevaar bewust werd, vluchtte hij en ontkwam naar Arabië. De Heere leidde zijn weg. Hij vond onderdak bij Jethro, de priester en vorst van Midjan, die ook de ware God aanbad. Na enige

[205]

tijd trouwde Mozes met één van de dochters van Jethro. Hij bleef hier veertig jaar als herder van de kudden van zijn schoonvader.

Door de Egyptenaar te doden had Mozes dezelfde fout gemaakt - die zo dikwijls door zijn voorvaderen gemaakt was - door het werk dat God beloofd had te zullen doen, in eigen handen te nemen. Het was niet de bedoeling van God dat Zijn volk door wapengeweld bevrijd zou worden, zoals Mozes meende, maar door Zijn eigen macht, zodat de eer alleen aan Hem te beurt zou vallen.

Toch werd ook deze overhaaste daad door God beschikt om Zijn doel te bereiken. Mozes was nog niet bereid voor dit grote werk. Hij moest nog dezelfde geloofsles leren die aan Abraham en Jakob was onderwezen - niet te vertrouwen op menselijke kracht of wijsheid, maar op de macht van God voor het vervullen van Zijn beloften. Er waren nog meer lessen die Mozes in de stilte van de bergen zou ontvangen. In de school van zelfverloochening en moeilijkheden moest hij geduld leren, moest hij zijn hartstochten matigen. Alvorens hij verstandig kon besturen, moest hij leren te gehoorzamen. Zijn hart moest ten volle in harmonie zijn met God, voordat hij de kennis van Gods wil aan Israël kon overbrengen. Door zijn eigen ervaring moest hij voorbereid worden om vaderlijke zorg uit te oefenen over allen die zijn hulp nodig hadden.

Mensen zouden die lange periode van arbeid en onbekendheid als een groot tijdverlies beschouwen. Maar de Oneindige Wijsheid riep hem die de leider zou worden van Zijn volk, om veertig jaren door te brengen als een nederig schaapherder. De gewoonten van zorgen, van onzelfzuchtigheid en liefderijke zorg voor zijn kudde zouden hem, als ze op deze wijze ontwikkeld worden, geschikt maken om de medelevende, lankmoedige herder van Israël te worden. Geen enkel voordeel van menselijke opleiding of beschaving kon een vervanging zijn voor deze ervaring.

Mozes had veel geleerd wat hij nu moest afleren. De invloeden die hem in Egypte omringd hadden - de liefde van zijn stiefmoeder, zijn hoge positie als kleinzoon van de koning, de verspilling aan alle kanten, de ontwikkelingen, de ijdelheid en de mysteriën van een valse godsdienst, de glans van de afgodendienst, de indrukwekkende grootheid van architectuur en beeldhouwkunst - dit alles had diepe indrukken nagelaten op zijn zich vormende geest en had tot op zekere hoogte zijn gewoonten en karakter bepaald. Tijd, verandering van omgeving en gemeenschap met God kon deze indrukken wegnemen. Van de kant van Mozes zou het een strijd kosten zoals hij nooit gekend had, om dwaling los te laten en de waarheid te aan te nemen, maar God zou zijn Helper zijn in de strijd die voor menselijke kracht te zwaar zou zijn.

[206]

Bij allen die gekozen zijn om voor God een werk te doen, is het menselijk element zichtbaar. Toch zijn ze geen mensen gebleven van vastgewortelde gewoonten en karakter, die tevreden waren om in deze conditie te blijven. Ze verlangden vurig wijsheid van God te verkrijgen, en te leren om voor Hem te werken. De apostel zegt: *'Indien echter iemand van u in wijsheid tekort schiet, dan bidde hij God daarom, Die aan allen geeft, eenvoudigweg en zonder verwijt; en zij zal hem gegeven worden.'* (Jakobus 1:5) Maar God zal de mens geen Goddelijk licht meedelen wanneer deze voldaan is in duisternis te blijven. Om hulp van God te ontvangen, moet de mens zijn zwakheid en gebreken beseffen; hij moet zich bezighouden met de grote verandering die in hem moet plaatsvinden; hij moet opwaken tot ernstig, volhardend bidden en werken. Verkeerde gewoonten en gebruiken moeten losgelaten worden, en alleen door een vastbesloten streven, deze fouten te verbeteren en te leven volgens juiste beginselen, kan de overwinning behaald worden. Velen bereiken nooit de plaats die ze hadden kunnen bekleden, omdat ze wachten tot God datgene voor hen zal doen wat ze door de kracht die Hij hun ter beschikking heeft gesteld, zelf hadden kunnen bereiken. Allen die bruikbaar worden gemaakt, moeten door de strengste verstandelijke en morele discipline opgeleid worden; en God zal hen helpen, door Goddelijke kracht te verenigen met menselijk pogen.

Omgeven door het bergmassief was Mozes alleen met God. De prachtige tempels van Egypte met hun bijgeloof en bedrog beïnvloedden niet langer zijn geest. In de plechtige grootheid van de eeuwige bergen zag hij de majesteit van de Allerhoogste en besepte hij hoe machteloos en onbetekenend de goden van Egypte daarmee vergeleken waren. Overal stond de Naam van de Schepper geschreven. Mozes scheen zich in Zijn tegenwoordigheid te bevinden en voelde zich overschaduwd door Zijn macht. Hier werd zijn trots en zelfvoldaanheid weggevaagd. In de strenge eenvoud van zijn woestijnleven verdwenen de gevolgen van luxe en gemak uit Egypte. Mozes werd geduldig, eerbiedig en nederig, *'zeer zachtmoedig'*, *'meer dan enig mens op de aardbodem'* (Numeri 12:3); en toch had hij een sterk geloof in de machtige God van Jacob.

Met het verstrijken van de jaren dacht hij op zijn zwerftochten met de kudden in eenzame plaatsen na over de verdrukking van zijn volk; hij dacht aan Gods handelswijze met zijn vaderen, en aan de belofte die de erfenis vormden van het uitverkoren volk, en zijn gebeden voor Israël stegen dag en nacht omhoog tot God. Hemelse engelen spreidden hun licht om hem heen. Hier schreef hij onder de leiding van de Heilige Geest het boek Genesis. De lange jaren, doorgebracht in de woeste plaatsen, waren rijk

[207]

aan zegeningen, niet alleen voor Mozes en zijn volk, maar ook voor de wereld in latere tijden.

'In die lange tijd stierf de koning van Egypte; en de Israëlieten zochten nog steeds onder de slavernij en schreeuwden het uit, zodat hun hulpgeroep over de slavernij omhoog steeg tot God. En God hoorde hun klacht en God gedacht aan Zijn verbond met Abraham, Izak en Jakob. Zo zag God de Israëlieten aan en God had bemoeienis met hen.' De tijd voor de verlossing van Israël was gekomen. Maar Gods doel zou tot stand gebracht worden op een wijze die spotte met menselijke trots. De verlosser zou komen als een eenvoudige herder, met slechts een staf in zijn hand; maar God zou die staf tot een symbool maken van Zijn macht. Terwijl Mozes op zekere dag zijn kudde weidde in de omgeving van Horeb, *'de berg Gods'*, zag hij een bos in brand staan, takken, bladeren en stam, en toch scheen het bos niet te verbranden. Hij kwam dichtbij om dat wonderlijk schouwspel te bezien, toen

een stem uit de vlam zijn naam noemde. Met bevende lippen antwoordde hij: *'Hier ben ik.'* Hij kreeg de waarschuwing, niet oneerbiedig te naderen: *'Doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats, waarop gij staat, is heilige grond... Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Izak en de God van Jakob.'* Het was Hij, Die als de Engel des verbonds Zich in het verleden aan de vaders had geopenbaard. En *'Mozes verborg zijn gelaat, want hij vreesde God te aanschouwen'*.

Nederigheid en eerbied moeten het gedrag kenmerken van allen die in de tegenwoordigheid van God komen. In Jezus' Naam mogen we vol vertrouwen tot Hem naderen, maar we mogen Hem niet naderen met aanmatigende vrijmoedigheid, alsof Hij onze gelijke was. Er zijn mensen die de grote en almachtige God, Die een ontoegankelijk licht bewoont, naderen alsof ze een gelijke aanspreken, of zelfs een mindere. Er zijn mensen die zich in Zijn huis gedragen zoals ze dat niet zouden doen in de audiëntiezaal van een aards vorst. Zij moeten eraan denken dat ze in tegenwoordigheid zijn van Hem, Die door Serafim wordt aanbeden, voor wie engelen hun gelaat bedekken. God moet grotelijks geëerd worden; allen die werkelijk zijn tegenwoordigheid beseffen, zullen zich nederig voor Hem buigen; evenals Jakob, die een visioen van God had, zullen ze uitroepen: *'Hoe ontzagwekkend is deze plaats. Dit is niet anders dan het huis Gods, dit is de poort des hemels!'* (Genesis 28:17) Terwijl Mozes in eerbiedig ontzag wachtte voor Gods aangezicht, ging de stem door: *'Ik heb terdege gezien de ellende van Mijn volk, dat in Egypte is, en hun geklammer over hun drijvers gehoord, ja, Ik ken hun smarten. Daarom ben Ik neergedaald om hen uit de macht*

[208]

der Egyptenaren te redden en uit dit land te voeren naar een goed en ruim land, een land vloeïende van melk en honig... Nu dan, ga, Ik zend u tot Farao, om Mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte te leiden.'

Verbaasd en ontzet over deze opdracht trad Mozes terug, met de woorden: *'Wie ben ik, dat ik naar Farao zou gaan en de Israëlieten uit Egypte zou leiden?'* Het antwoord luidde: *'Ik ben immers met u! En dit zal u het teken zijn, dat Ik u gezonden heb: wanneer gij het volk uit Egypte hebt geleid, zult gij God dienen op deze berg.'*

Mozes dacht aan de moeilijkheden die hem te wachten stonden, aan de blindheid, de onwetendheid en het ongeloof van zijn volk, van wie velen bijna niets meer wisten van de ware God. *'Maar,'* zei hij, *'wanneer ik tot de Israëlieten kom en hun zeg: De God uwer vaders heeft mij tot u gezonden, en zij mij vragen: hoe is Zijn Naam - wat moet ik hun dan antwoorden?'* Het antwoord zal luidde:

'IK BEN, DIE IK BEN.' *'Aldus zult gij tot de Israëlieten zeggen: IK BEN heeft mij tot u gezonden.'*

Mozes kreeg opdracht eerst de oudsten van Israël bijeen te roepen, de edelsten en rechtvaardigsten onder hen, die lang gezocht hadden over hun verdrukking, en hun een boodschap van God te brengen, een boodschap van verlossing. Dan moest hij met de oudsten tot de koning gaan, en tot hem zeggen: *'De Heere, de God der Hebreëen, heeft ons ontmoet; nu dan, wij wilden wel drie dagreizen ver de woestijn intrekken om de Heere, onze God, een offer te brengen.'*

Mozes werd gewaarschuwd dat Farao weerstand zou bieden aan het verzoek om Israël te laten gaan. Toch moest Gods dienstknecht de moed niet laten zakken; want de Heere zou deze gelegenheid gebruiken om Zijn macht ten aanschouwen van de Egyptenaren en Zijn volk te openbaren. *'Ik zal Mijn hand uitstrekken en de Egyptenaren slaan met alle wondertekens, die Ik in hun midden zal doen; daarna zal hij u laten gaan.'*

Ook werden aanwijzingen gegeven aangaande de voorzieningen die ze moesten treffen voor de reis. De Heere verklaarde: *'Ik zal bewerken, dat... gij, wanneer gij wegtrekt,*

niet ledig wegtrekt: iedere vrouw moet dan van haar buurvrouw en van haar huisgenote zilveren en gouden voorwerpen vragen en klederen, die gij uw zoons en dochters te dragen geeft. De Egyptenaren waren verrijkt door de arbeid die ze onrechtmatig van de Israëlieten hadden geëist, en nu de laatsten zich op weg zouden begeven naar hun nieuw tehuis, konden ze terecht het loon voor hun jaren van arbeid opeisen. Ze moesten artikelen van waarde vragen, die gemakkelijk meegenomen konden worden, en God zou hun genegenheid schenken in het oog

[209]

van de Egyptenaren. De machtige wonderen die voor hun bevrijding bewerkstelligd zouden worden, zouden schrik brengen bij de verdrukkers, zodat aan het verzoek van de slaven voldaan zou worden.

Mozes zag onoverkomelijke moeilijkheden voor zich. Welk bewijs kon hij geven dat God hem werkelijk gezonden had? *'Maar als zij mij niet geloven en niet naar mij luisteren, doch zeggen: De Heere is niet verschenen?'* Nu kreeg hij bewijzen die zijn zintuigen aanspraken. Hij moest zijn staf op de grond werpen. Toen hij dit deed, werd deze een slang, en Mozes vluchtte weg. Hij kreeg bevel de slang te pakken, en in zijn hand werd ze een staf. Nu moest hij zijn hand in zijn boezem steken. Hij gehoorzaamde, en *'toen hij ze eruit trok, zie, zijn hand was melaats, sneeuw wit.'* Nadat hem was gezegd de hand opnieuw in zijn boezem te steken, bemerkte hij bij het terugtrekken dat ze weer was geworden als zijn andere hand. Door deze wonderen verzekerde de Heere aan Mozes dat zijn eigen volk, zowel als Farao, overtuigd zouden zijn dat iemand, machtiger dan de koning van Egypte, onder hen aanwezig was.

Maar de dienstknecht van God was nog steeds overweldigd door de gedachte aan het vreemde en wonderlijke werk dat hem wachtte. In zijn verwarring en vrees zocht hij nu een verontschuldiging door zijn moeilijke spraak: *'Och Heere, ik ben geen man van het woord, noch sinds gisteren, noch sinds eergisteren, noch sinds Gij tot Uw knecht gesproken hebt, want ik ben zwaar van mond en zwaar van tong.'* Hij was zó lang uit Egypte weggeweest, dat hij de taal niet meer zo goed beheerste als toen hij onder hen vertoefde.

De Heere zei tot hem: *'Wie heeft de mens een mond gegeven, wie maakt stom of doof, ziende of blind; ben Ik het niet, de Heere?'* Hieraan werd nog een verzekering van Gods hulp verbonden.: *'Nu dan, ga heen, Ik zal met uw mond zijn en u leren, wat gij spreken moet.'* Maar nog bleef Mozes smeken dat iemand anders, die beter geschikt zou zijn, zou worden gezonden. In het eerst waren deze verontschuldigungen het gevolg van nederigheid en ootmoed; maar nadat God beloofd had om alle moeilijkheden uit de weg te ruimen en hem succes te verlenen, toonde elk verder terugschrikken en klagen over ongeschiktheid een gebrek aan vertrouwen in God. Er lag de vrees in opgesloten dat God niet in staat was hem geschikt te maken voor het grote werk waartoe Hij hem geroepen had, of dat Hij Zich vergist had in het kiezen van de juiste persoon.

Mozes werd nu gezonden naar Aäron, zijn oudere broer, die door het dagelijks gebruik van de Egyptische taal deze vloeiend kon spreken. Hem werd gezegd dat Aäron hem tegemoet zou gaan. De volgende woorden van de Heere vormden een duidelijk bevel:

[210]

'Gij zult tot hem spreken en de woorden in zijn mond leggen, en Ik zal zijn met uw mond en zijn mond en Ik zal u leren wat gij doen moet. Hij zal voor u tot het volk spreken en zo zal hij u tot een mond zijn en gij zult hem tot God zijn. En deze staf, waarmee gij de tekenen moet doen, moet gij in uw hand nemen.' Hij kon geen verdere tegenstand bieden,

want elke reden voor verontschuldiging was weggenomen. Toen Mozes Gods bevel kreeg, was hij onzeker van zichzelf, traag om te spreken en schuw. Hij was overweldigd door een gevoel van zijn onbekwaamheid om een spreekbuis te zijn van God tot Israël. Maar nadat hij het werk had aanvaard, deed hij dit met heel zijn hart, en stelde heel zijn vertrouwen in de Heere. De grootheid van zijn zending riep de beste krachten in hem wakker. God zegende zijn bereidwillige gehoorzaamheid, en hij werd welsprekend, vol hoop, zelfverzekerd, en geschikt voor het grootste werk dat ooit aan een mens is toevertrouwd. Dit is een voorbeeld van hetgeen God doet om het karakter te sterken van hen die hem volledig vertrouwen en zich zonder voorbehoud aan zijn bevelen overgeven.

Iemand zal macht en bekwaamheid verkrijgen als hij de verantwoordelijkheden aanvaardt die God op hem legt, en met heel zijn hart ernaar streeft zich te ontwikkelen om ze op de juiste wijze te volbrengen. Hoe nederig zijn positie ook mag zijn, hoe beperkt zijn bekwaamheid, die mens zal tot ware grootheid komen, die in vertrouwen op Goddelijke kracht ernaar streeft zijn werk getrouw te volbrengen. Als Mozes op eigen kracht en eigen wijsheid, en begerig de grote opdracht had aangenomen, zou hij te kennen hebben gegeven dat hij volkomen ongeschikt was voor zulk een werk. Het feit dat iemand zijn zwakheid beseft, is op zijn minst een bewijs dat hij de grootte van het aangewezen werk beseft, en dat hij God tot zijn Raadgever en kracht wil maken.

Mozes keerde terug naar zijn schoonvader en uitte zijn verlangen om zijn broeders in Egypte te bezoeken. Jethro gaf hem zijn toestemming en zijn zegen: *'Ga in vrede.'* Met zijn vrouw en kinderen ging Mozes op weg. Hij had niet gewaagd het doel van zijn zending bekend te maken, uit vrees dat men niet zou toestaan dat ze hem vergezelden. Alvorens ze Egypte bereikten, vond hij het echter het veiligste hen terug te zenden naar het tehuis in Midjan. Een stille vrees voor Farao en voor de Egyptenaren, wiens toorn veertig jaar geleden tegen hem ontstoken was, had het voor Mozes nog moeilijker gemaakt terug te keren naar Egypte; maar nadat hij, in gehoorzaamheid aan Gods bevel, op weg was gegaan, openbaarde de Heere hem dat zijn vijanden niet meer leefden.

Op weg vanuit Midjan ontving Mozes een schrikwekkende en vreselijke waarschuwing van Gods ongenoegen. Een engel verscheen hem op

[211]

dreigende wijze, alsof hij hem onmiddellijk wilde vernietigen. Hij kreeg geen verklaring, maar Mozes herinnerde zich dat hij één van Gods geboden had veronachtzaamd; door te zwichten voor de overredingskracht van zijn vrouw, had hij nagelaten zijn jongste zoon te besnijden. Hij had nagelaten te voldoen aan de voorwaarde waarop zijn kinderen aanspraak konden maken op de zegeningen van Gods verbond met Israël; en zo'n onachtzaamheid door de leider die door God was verkoren, kon slechts de kracht van Gods geboden bij het volk verzwakken. Zippora, die vreesde dat haar echtgenoot gedood zou worden voltrok zelf de handeling, en daarop stond de engel Mozes toe zijn reis te vervolgen. Tijdens zijn zending naar Farao bevond Mozes zich in groot gevaar; zijn leven kon slechts gespaard worden door de bescherming van heilige engelen. Maar als hij tijdens zijn leven een hem bekende verplichting naliet, was hij niet veilig; want dan konden Gods engelen hem niet bewaren.

In de tijd van benauwdheid, kort voor de wederkomst van Jezus, zullen de rechtvaardigen bewaard worden door de dienst van hemelse engelen; maar er zal geen beschutting zijn voor de overtreder van Gods wet. Engelen kunnen geen bescherming bieden aan hen die één van Gods geboden veronachtzamen.

[212]

Hoofdstuk 23 – De plagen van Egypte

Zie Exodus 5-10

Aäron, die door engelen onderricht was, ging op weg om zijn broer, waarvan hij zo lange tijd gescheiden was geweest, te ontmoeten; en ze ontmoetten elkaar in de woestijn niet ver van Horeb. Hier spraken ze met elkaar, en Mozes deelde aan Aäron *'al de woorden van de Heere mede, met welke Hij hem gezonden had, en al de tekenen, die Hij hem had opgedragen.'* (Exodus 4:28) Samen reisden ze verder naar Egypte, en toen ze het land Gosen bereikt hadden, vergaderden ze eerst de oudsten van Israël. Aäron herhaalde hen alles wat God met Mozes besproken had; en de tekenen die God aan Mozes gegeven had, werden getoond ten aanschouwen van het volk. *'Het volk nu geloofde, en toen zij hoorden, dat de Heere op de Israëlieten acht geslagen en hun ellende gezien had, knielden zij en bogen zich neder.'* (Exodus 4:31)

Mozes had ook een opdracht gekregen voor de koning. Beide broers betraden het paleis van de Farao als gezanten van de Koning der koningen, en ze spraken in Zijn Naam: *'Zo zegt de Heere, de God van Israël: laat Mijn volk gaan om te Mijner ere in de woestijn een feest te vieren.'*

'Wie is de Heere, naar wie ik zou moeten luisteren om Israël te laten gaan?' eiste de vorst. *'Ik ken de Heere niet, en ik zal Israël ook niet laten gaan.'*

Hun antwoord luidde: *'De God der Hebreëen heeft ons ontmoet laat ons toch drie dagreizen ver de woestijn intrekken, om aan de Heere, onze God te offeren, anders zou Hij ons treffen met de pest of met het zwaard.'*

Berichten over hen en de belangstelling die ze opwekten onder het volk hadden de koning reeds bereikt. Zijn toorn was ontstoken. *'Waarom tracht gij, Mozes en Aäron, het volk van zijn werk af te houden?'* zei hij. *'Vooruit, aan uw dwangarbeid!'* Het koninkrijk had reeds verlies geleden door de tussenkomst van deze vreemdelingen. Bij de gedachte hieraan voegde hij eraan toe: *'Het volk des lands is reeds zo talrijk, en gij wilt hen met hun dwangarbeid doen ophouden!'*

Tijdens hun slavernij had Israël tot op zekere hoogte de kennis van Gods wet uit het oog verloren, en waren ze afgeweken van Zijn geboden. De Sabbat werd niet langer gevierd, en de eisen van hun opzichters maakten het vieren ervan schijnbaar onmogelijk. Maar Mozes had zijn volk laten zien dat gehoorzaamheid aan God de eerste voorwaarde was om

[213]

bevrijd te worden; en het streven om het vieren van de Sabbat te herstellen was de verdrukking opgevallen.

De koning, die opgeschrikt was, dacht dat de Israëlieten een opstand tegen hem in de zin hadden. Ontevredenheid was het gevolg van nietsdoen; hij zou zorgen dat er geen tijd overbleef voor het maken van gevaarlijke plannen. Terstond nam hij maatregelen om hun juk te verzwaren en hun geest van onafhankelijkheid te doven. Diezelfde dag werd opdracht gegeven hun arbeid wreder en ondraaglijker te maken. Het meest voorkomende bouw materiaal van het land was in de zon gedroogde steen; de muren van de mooiste gebouwen werden hiervan vervaardigd, en dan bedekt met natuursteen, en het vervaardigen van bakstenen vereiste grote aantallen slaven. Gehakt stro werd door de klei gemengd om het te binden, en grote hoeveelheden hiervan waren nodig voor het werk; nu gaf de koning bevel dat er geen stro meer geleverd mocht worden; de werklieden moesten

het zelf zoeken, terwijl ze dezelfde hoeveelheden stenen moesten afleveren. Dit bevel veroorzaakte grote verslagenheid onder de Israëlieten in heel het land. De Egyptische opzichters hadden Hebreeuwse beampten aangesteld als opzichters over het werk van het volk, en deze opzichters waren verantwoordelijk voor het werk van hen over wie ze gesteld waren. Toen de bevelen van de koning van kracht werden, verstrooide het volk zich door heel het land om stoppels in plaats van stro te zoeken; maar het bleek voor hen een onmogelijkheid om de gewone hoeveelheid werk klaar te maken. Door deze nalatigheid werden de Hebreeuwse opzichters wreed geslagen.

Deze opzichters meenden dat hun verdrukking veroorzaakt was door hun drijvers, en niet door de koning zelf; en ze gingen met hun grieven naar hem toe. Hun klachten werden door Farao met spot beantwoord: *'Lui zijt gij, lui! Daarom zegt gij: Laat ons aan de Heere gaan offeren. Nu dan, vooruit, aan het werk!'* Ze moesten weer aan het werk, met de mededeling dat hun lasten in geen geval verlicht zouden worden. Bij hun terugkeer ontmoetten ze Mozes en Aäron, en riepen hen toe: *'De Heere zie op u en richte het, omdat gij ons bij Farao en zijn knechten in een kwade reuk hebt gebracht, waarmee gij hun een zwaard in handen hebt gegeven, om ons te doden.'*

Toen Mozes deze verwijten aanhoorde, was hij zeer verontrust. Het lijden van zijn volk was toegenomen. Door heel het land steeg een kreet van wanhoop op van jong en oud, en allen beschuldigden hem als de oorzaak van de verslechtering van hun toestand.

In bitterheid van ziel ging hij tot God met de uitroep: *'Heere, waarom behandelt Gij dit volk zo hard? Waarom hebt Gij mij gezonden? Want*

[214]

van het ogenblik af, dat ik bij Farao ben gekomen, om in Uw Naam te spreken, heeft hij dit volk slecht behandeld, en Gij hebt Uw volk geenszins verlost.'

Het antwoord luidde: *'Nu zult gij zien, wat Ik aan Farao doen zal; want door een machtige hand zal hij hen laten gaan, ja door een machtige hand hen uit zijn land drijven.'* Weer werd gewezen op het verbond dat God met de vaders gemaakt had, en Mozes kreeg de verzekering dat het in vervulling zou gaan.

Gedurende de jaren van hun dienstwerk in Egypte waren er onder de Israëlieten enigen geweest die aan de dienst van Jehova hadden vastgehouden. Deze mensen waren verdrietig als ze zagen hoe hun kinderen dagelijks getuigen waren van de gruwelen van de heidenen, en hoe ze zich zelfs bogen voor de valse goden. In hun angst riepen ze tot de Heere om bevrijding van het Egyptische juk, opdat ze tevens bevrijd zouden worden van de verderfelijke invloed van de afgoderij. Ze schaamden zich niet voor hun geloof, maar verklaarden aan de Egyptenaars dat zij de Schepper van hemel en aarde aanbaden, de enige ware en levende God. Ze vertelden opnieuw de bewijzen van Zijn bestaan en Zijn macht vanaf de schepping tot op de dagen van Jakob. Op deze wijze hadden de Egyptenaars gelegenheid de godsdienst van de Hebreeën te leren kennen; maar ze vonden het beneden hun waardigheid zich te laten onderrichten door hun slaven en trachtten de aanbidders van God te verleiden door vleierende beloften, en als dit niet hielp, door dreigementen en wreedheid.

De oudsten van Israël trachtten het verdwijnende geloof van hun broederen te ondersteunen door het herhalen van de beloften die aan hun vaders waren gedaan en aan het profetisch woord van Jozef eer hij stierf, waarin hun bevrijding uit Egypte was voorzegd. Sommigen luisterden en geloofden. Anderen zagen naar de omstandigheden om hen heen en weigerden te hopen. De Egyptenaren, die hoorden wat er plaatsvond onder hun slaven, spotten met hun verwachtingen en loochenden de macht van hun God. Ze wezen op hun positie als slavenvolk en zeiden spottend: *'Als uw God rechtvaardig en barmhartig is, en*

machtiger dan de goden der Egyptenaren, waarom bevrijdt Hij u dan niet?' Ze wezen op hun eigen toestand. Ze aanbaden goden die door de Israëlieten afgoden werden genoemd, en toch waren ze een rijk en machtig volk. Ze zeiden dat hun goden hen gezegend hadden met voorspoed, en hun de Israëlieten als slaven gegeven hadden, en ze beroemden zich op hun macht de aanbidders van Jehova te kunnen verdrukken en verdelgen. Farao zelf beroemde zich op het feit dat de God van de Hebreëen hen niet uit zijn hand kon verlossen.

[215]

Dergelijke woorden vernietigden de hoop van velen in Israël. Hun lot kwam velen voor zoals de Egyptenaren hun dat voor ogen hielden. Het was een feit dat ze slaven waren, en moesten verdragen wat hun wrede meesters hen verkozen op te leggen. Hun kinderen waren opgejaagd en gedood, en hun eigen leven hun een last geworden. Toch aanbaden ze de God des hemels. Als Jehova werkelijk boven alle andere goden stond, zou Hij hen niet in de macht van afgodendienaars laten. Maar zij die trouw waren aan God, begrepen dat dit alles kwam omdat Israël van God was afgeweken - omdat ze toegegeven hadden aan de omgang met heidense volken en zo tot afgoderij verleid waren - dat de Heere had toegelaten dat ze slaven waren geworden; en vol vertrouwen gaven ze hun broeders de verzekering dat Hij spoedig het juk van de verdrukker zou verbreken.

De Hebreëen hadden verwacht dat ze hun vrijheid zouden verkrijgen zonder een speciale beproeving van hun geloof of zonder werkelijk lijden en tegenspoed. Maar ze waren nog niet gereed om bevrijd te worden. Ze hadden weinig geloof in God, en waren onwillig om lijdzaam te blijven onder hun beproevingen, tot Hij het ogenblik gekomen achtte om voor hen te werken.

Velen waren tevreden om in slavernij te blijven, liever dan de moeilijkheden het hoofd te bieden die gepaard zouden gaan met het vertrek naar een vreemd land; en de gewoonten van sommigen waren zozeer gelijk geworden aan die van de Egyptenaren, dat ze verkozen in Egypte te blijven wonen. Daarom verloor de Heere hen niet door de eerste openbaring van Zijn macht voor Farao. Hij leidde de gebeurtenissen om de tirannieke geest van de Egyptische koning te doen ontplooiën en tevens om Zich te openbaren aan Zijn volk. Door het zien van Zijn recht, Zijn macht en Zijn liefde zouden ze verkiezen Egypte te verlaten en zich over te geven aan Zijn dienst. De opdracht van Mozes zou lang zo moeilijk niet geweest zijn als niet vele Israëlieten zo verdorven waren geworden dat ze weigerden om Egypte te verlaten.

De Heere beval Mozes om weer naar het volk te gaan en de belofte van bevrijding te herhalen, met een nieuwe verzekering van Goddelijke gunst. Hij ging zoals hem was opgedragen; maar ze wilden niet horen. De Schrift zegt: *'Zij luisterden niet..... uit ongeduld en wegens de harde slavernij.'* Opnieuw klonk Gods stem tot Mozes: *'Ga naar Farao, de koning van Egypte, en zeg dat hij de Israëlieten uit zijn land moet laten gaan.'* Ontmoedigd antwoordde hij: *'De Israëlieten luisterden niet eens naar mij, hoe zou dan Farao naar mij luisteren, terwijl ik zo slecht ter tale ben?'*

[216]

Hem werd gezegd dat hij Aäron moest meenemen naar Farao, en opnieuw eisen dat hij de Israëlieten uit zijn land zou laten gaan.

Mozes kreeg te horen dat de vorst niet zou luisteren alvorens God het land Egypte had geslagen met Zijn oordelen en Israël had uitgeleid door de duidelijke blijken van Zijn macht. Vóór de komst van elke plaag moest Mozes de aard en de gevolgen ervan beschrijven, opdat de koning zichzelf daarvoor zou kunnen bewaren als hij dat wenste. Elke

verworpen bestraffing zou gevolgd worden door een zwaardere, tot zijn trotse hart vernederd zou zijn en hij zou erkennen dat de Schepper van hemel en aarde de ware en levende God is. De Heere zou de Egyptenaren een kans geven om hen te laten zien hoe zinloos de wijsheid van hun machtige mannen was, hoe zwak de macht van hun goden was, wanneer ze zich stelden tegen Gods geboden. Hij zou het volk van Egypte straffen voor hun afgoderij, en hun opscheppen over de zegeningen die ze van hun levenloze afgoden ontvingen het zwijgen opleggen. God zou Zijn eigen Naam verheerlijken, zodat andere volken zouden horen van Zijn macht en zouden beven voor Zijn machtige daden, en Zijn volk zich zou afwenden van hun afgoderij om Hem een zuivere eredienst te bewijzen.

Weer betraden Mozes en Aäron de vorstelijke zalen van de koning van Egypte. Daar stonden de beide vertegenwoordigers van het slavenvolk, omringd door machtige zuilen en schitterende versieringen, door rijke schilderijen en beeldhouwde afbeeldingen van de heidense goden, voor de heerser van het machtigste rijk dat toen bestond, om het gebod van God te herhalen, dat hij Israël moest laten gaan. De koning eiste een wonder als bewijs van hun Goddelijke zending. Mozes en Aäron hadden aanwijzingen gekregen hoe te handelen als zo'n bevel werd gegeven, en Aäron nam nu de staf en wierp deze op de grond voor de voeten van Farao. Het werd een slang. De vorst liet *'de wijzen en de tovenaars'* komen, die elk hun staf neerwierpen, die ook tot slangen werden; *'de staf van Aäron echter verslond hun staven'*. Toen verklaarde de koning vastbeslotener dan ooit dat zijn tovenaars even machtig waren als Mozes en Aäron; hij zei dat de dienstknechten van God bedriegers waren, en voelde zich onbevreesd door te weigeren gehoor te geven aan hun eisen. Hoewel hij hun boodschap verachtte, werd hij door God weerhouden om hen kwaad te doen.

Het was Gods hand, en geen menselijke invloed of macht die Mozes en Aäron bezaten, waardoor de wonderen voor Farao werden gedaan. Deze tekenen en wonderen waren bedoeld om Farao te overtuigen dat de grote IK BEN Mozes had gezonden, en dat het de plicht van de koning was om Israël te laten gaan om de levende God te dienen. De tovenaars

[217]

deden ook tekenen en wonderen; want zij deden het niet alleen door hun eigen kundigheid, maar door de macht van hun god, satan, die hen hielp in het nabootsen van het werk van Jehova.

De tovenaars veranderden niet echt hun staven in slangen, maar door tovenarij waren ze in staat, geholpen door de grote verleider, om te doen alsof dit het geval was. Satan bezat niet de macht om de staven te veranderen in levende slangen. De vorst van het kwaad heeft, ondanks alle wijsheid en macht van een gevallen engel, niet de macht om te scheppen of leven te geven; dit kan God alleen. Maar alles wat satan kon doen, deed hij; hij bootste iets na. Voor het menselijk oog werden de staven veranderd in slangen. Farao en zijn hof geloofden dat dit het geval was. Uiterlijk was er geen verschil tussen deze slangen en de slang die Mozes gemaakt had. Hoewel de Heere maakte dat de echte slang de nagemaakte slangen verslond, beschouwde Farao dit niet als een bewijs van Gods macht, maar als het resultaat van toverij die meerder was dan die van zijn dienaren.

Farao wilde zijn hardnekkigheid in het weerstaan van Gods bevel rechtvaardigen, en daarom zocht hij een of ander voorwendsel om de wonderen die God voor Mozes deed, te negeren. Satan schonk hem precies wat hij wilde. Door het werk dat hij door middel van de tovenaars tot stand bracht, deed hij het voorkomen alsof Mozes en Aäron slechts tovenaars waren, en dat de boodschap die ze brachten niet beschouwd kon worden als afkomstig van een hogere macht. Zo bereikte de nabootsing van satan zijn doel door de Egyptenaren aan te moedigen in hun opstand, en te maken dat Farao zijn hart verhardde tegen beter weten

in. Satan hoopte tevens dat hij het geloof van Mozes en Aäron in de Goddelijke oorsprong van hun zending aan het wankelen kon brengen, zodat zijn werktuigen zouden overwinnen. Hij wilde niet dat de kinderen Israëls zouden worden bevrijd uit slavernij om de levende God te dienen.

Maar de vorst van het kwaad had nog een andere bedoeling in het vertonen van zijn wonderen door de tovenaars. Hij wist maar al te goed dat Mozes, door het verbreken van het juk van dienstbaarheid van de kinderen Israëls, een voorstelling was van Christus, die de heerschappij van de zonde over het menselijk geslacht zou verbreken. Hij wist dat wanneer Christus zou verschijnen, machtige wonderen gedaan zouden worden als bewijs aan de wereld, dat God Hem gezonden had. Satan beefde voor Zijn macht. Door het werk van God dat Mozes deed, na te bootsen, hoopte hij niet slechts de bevrijding van Israël te voorkomen, maar tevens een invloed uit te oefenen in de toekomst door het vernietigen van het geloof in Christus' wonderen. Satan tracht voortdurend het werk van Christus na te bootsen,

[218]

om zijn eigen macht en aanspraken te doen gelden. Hij brengt mensen ertoe een verklaring te zoeken voor de wonderen van Christus, door deze te doen voorkomen als het gevolg van menselijk kunnen en vernuft. Bij velen vernietigt hij aldus geloof in Christus als de Zoon van God, en brengt hen ertoe de genadige uitnodiging door het verlossingsplan te verwerpen.

Mozes en Aäron kregen de opdracht de volgende morgen naar de oever van de rivier te gaan, waar de koning zich gewoonlijk terugtrok. Omdat de overstroming van de Nijl de bron was van voedsel en voorspoed voor heel Egypte, werd de rivier vereerd als een god, en de koning kwam er elke morgen om te aanbidden. Hier herhaalden de beide broers hun boodschap; toen strekten ze hun staf uit en sloegen op het water. De heilige rivier veranderde in bloed, de vissen stierven en de rivier begon te stinken. Het water in de huizen, de voorraad in vaten, werd eveneens veranderd in bloed. Maar de tovenaars van Egypte deden hetzelfde met hun bezweringen, en *'Farao keerde zich af, ging naar zijn huis, en nam ook dit niet ter harte.'* Zeven dagen duurde de plaag, zonder resultaat.

Opnieuw werd de staf uitgestrekt over de stromen, en uit de rivier kwamen kikvorsen op, die zich over het gehele land verspreidden. Ze kwamen in de huizen, legden beslag op de slaapkamers, zelfs kwamen ze in de ovens en de baktroggen. De kikvors werd door de Egyptenaren beschouwd als heilig en ze wilden ze niet vernietigen; maar de glibberige dieren waren nu onverdraaglijk geworden. Ze drongen zelfs door in het paleis van de Farao, en de koning eiste dat men ze verwijderde. De tovenaars hadden ook getracht kikvorsen voort te brengen, maar ze konden ze niet doen verdwijnen. Toen hij dit zag, voelde Farao zich vernederd. Hij liet Mozes en Aäron halen, en zei: *'Bidt tot de Heere, dat Hij de kikvorsen van mij en mijn volk wegdoo; dan zal ik het volk laten gaan, om de Heere offers te brengen.'* Nadat ze de koning herinnerd hadden aan zijn vroegere grootspraak, vroegen ze hem wanneer ze zouden bidden dat de plaag zou ophouden. Hij stelde de volgende dag voor, in de stille hoop dat in de tussentijd de kikvorsen uit zichzelf zouden verdwijnen, zodat hem de bittere vernedering bespaard zou blijven zich te onderwerpen aan de God van Israël. De plaag hield echter aan tot de bepaalde tijd, en toen stierven in heel het land de kikvorsen, maar hun dode lichamen, die achterbleven verontreinigden de lucht.

De Heere had kunnen maken dat ze in een ogenblik waren veranderd in stof, maar Hij deed het niet, zodat de koning en zijn volk niet zouden kunnen spreken van toverij of bezweringen, zoals de tovenaars dat deden. De kikvorsen stierven, en werden in hopen verzameld. Hier hadden de koning

[219]

en heel Egypte de bewijzen, die door hun ijdele filosofie niet weerlegt konden worden, dat dit werk niet door toverkunst werd verricht, maar dat het een oordeel was van de Gods des hemels.

'Toen Farao zag dat er verlichting was ingetreden, liet hij zijn hart niet vermurwen.' Op bevel van God strekte Aäron zijn hand uit, en het stof van de aarde werden luizen in heel het land Egypte. Farao riep de tovenaars hetzelfde te doen, maar ze konden het niet. Nu bleek dat Gods werk boven dat van satan stond. De tovenaars zelf moesten erkennen: *'Dit is Gods vinger.'* Maar de koning was nog steeds onbewogen.

Oproep en waarschuwing hadden geen succes, en een nieuw oordeel volgde. De tijd dat het zou komen was voorzeggd, zodat men niet zou menen dat het bij toeval kwam. Muggen vulden de huizen en zwermde over de grond, zodat het land erdoor geteisterd werd. Deze vliegen waren groot en giftig, en hun steek was buitengewoon pijnlijk voor mens en dier. Zoals voorzeggd was, werd het land Gosen niet door deze plaag getroffen.

Farao bood nu de Israëlieten aan, dat ze in Egypte mochten offeren, maar ze weigerden op deze voorwaarden in te gaan. *'Het is onmogelijk zo te doen'*, zei Mozes. *'Wanneer wij datgene, wat de gruwel der Egyptenaren is, voor hun ogen zouden offeren, zouden zij ons dan niet stenigen?'* De dieren die de Hebreëen moesten offeren, werden door de Egyptenaren als heilig beschouwd; en de eerbied die men voor deze schepselen had, was zó groot, dat het doden van een enkel dier, zelfs al was dat per ongeluk, met de dood werd gestraft. De Hebreëen zouden onmogelijk in Egypte kunnen offeren zonder aanstoot te geven aan hun meesters. Opnieuw stelde Mozes voor om drie dagreizen de woestijn in te trekken. De vorst stemde toe, en smeekte de dienstknechten van God te bidden dat de plaag zou worden weggenomen. Ze beloofden dat ze dit zouden doen, maar waarschuwden hem tegen een bedrieglijke handelwijze. De plaag hield op, maar het hart van de koning werd opnieuw verhard door aanhoudende opstand, en weer weigerde hij toe te geven.

Een nog zwaardere slag volgde - veepest trof al het Egyptische vee dat op het land was. Zowel de heilige dieren als de lastdieren - koeien, ossen en schapen, paarden, kamelen en ezels - werden gedood. Er was duidelijk verklaard dat de Hebreëen niet getroffen zouden worden; en toen Farao boden zond naar het land van de Israëlieten, bleek de waarheid van Mozes' woorden. *'Van het vee der Israëlieten was zelfs niet één stuk gestorven.'* Toch bleef de koning hardnekkig.

Mozes kreeg nu de opdracht as uit een oven te nemen en dit in de lucht te strooien voor de ogen van Farao. Deze daad had een diepe beteke-

[220]

nis. Vierhonderd jaar geleden had God aan Abraham de toekomstige verdrukking getoond van Zijn volk onder het beeld van een rokende oven en een brandende fakkel. Hij had verklaard dat Hij hun verdrukking met Zijn oordelen zou bezoeken, en de gevangenen met grote have zou terugbrengen. In Egypte had Israël lang gezocht in de oven van beproeving. Deze daad van Mozes was voor hen de verzekering dat God gedacht aan Zijn verbond, en dat de tijd voor hun bevrijding was gekomen.

Toen de as in de lucht werd geworpen, verspreidden de fijne deeltjes zich over het hele land Egypte, en waar het neerkwam, veroorzaakte het zweren, die als puisten uitbraken bij mens en dier. Tot nu toe hadden de priesters en de tovenaars Farao aangemoedigd in zijn hardnekkigheid, maar nu kwam een oordeel dat ook hen trof. Getroffen door een afschuwelijke en pijnlijke ziekte konden ze, waar hun voorgewende macht hen slechts bespottelijk maakte, niet langer strijden tegen de God van Israël. Heel het volk moest de

dwaasheid zien van het vertrouwen in de tovenaars, die niet eens hun eigen persoon konden beschermen.

Toch werd het hart van Farao nog harder. En nu zond de Heere hem een boodschap, met de woorden: *'Ditmaal zal Ik al Mijn plagen laten losbreken tegen u persoonlijk, tegen uw dienaren en uw volk, opdat gij weet, dat er niemand is op de gehele aarde, zoals Ik.....; hierom laat Ik u bestaan, om u Mijn kracht te tonen.'* God had hem niet doen opstaan voor dit doel, maar Zijn voorziening had de gebeurtenissen zo geleid dat hij op de troon zat in de tijd die voor de bevrijding van Israël was bepaald. Hoewel deze hooghartige dwingeland door zijn misdaden de genade van God had verbeurd, was zijn leven toch gespaard, zodat de Heere door zijn hardnekkigheid zijn wonderen in het land van Egypte kon openbaren. Gods voorzienigheid leidt de gebeurtenissen. Hij had een barmhartiger koning op de troon kunnen plaatsen, die geen weerstand had durven bieden aan de machtige openbaringen van Gods macht. Maar in dat geval zou het doel van God niet bereikt zijn. Zijn volk mocht getuige zijn van de vernietigende wreedheid van de Egyptenaren, zodat ze niet misleid zouden worden betreffende de ontaardende invloed van afgoderij. In zijn handelwijze met Farao openbaarde de Heere zijn afschuw jegens afgoderij, en Zijn vastbeslotenheid om wreedheid en verdrukking te bestraffen. Aangaande Farao had God verklaard: *'Ik zal zijn hart verharden, zodat hij het volk niet zal laten gaan.'* (Exodus 4:21) Er was geen uitoefening van bovennatuurlijke macht om het hart van de koning te verharden. God gaf Farao de duidelijkste blijken van Goddelijke macht, maar de vorst weigerde hardnekkig acht te slaan op het licht. Elk vertoon van oneindige macht, door hem ver-

[221]

worpen, maakte hem slechts vastbeslotener in zijn opstand. Het zaad van de opstand, dat hij zaaide toen hij het eerste wonder verwierp, droeg vrucht. Toen hij zijn eigen weg bleef volgen en steeds hardnekkiger werd, werd zijn hart steeds harder, tot hij eindelijk neerzag op de koude, dode gezichten van de eerstgeborenen.

God spreekt tot de mens door Zijn dienstknechten, waarschuwt, vermaant en bestraft de zonde. Hij geeft een ieder de gelegenheid om zijn dwalingen te verbeteren, voor ze vastgeroest raken in het karakter; maar als men weigert zich te laten gezeggen, komt geen Goddelijke macht tussenbeide om in te gaan tegen de handelingen van de mens. Hij vindt het steeds gemakkelijker om dezelfde weg te volgen. Hij verhardt zijn hart tegen de invloed van de Heilige Geest. Een verder verwerpen van het licht brengt hem daar waar een krachtig invloed niet langer in staat zal zijn een blijvende indruk achter te laten.

Wie eenmaal heeft toegegeven aan de verleiding zal een tweede maal gemakkelijker toegeven. Elke herhaling van de zonde verzwakt de macht om weerstand te bieden, verblindt de ogen en verhardt het gevoel. Elk zaad van toegeeflijkheid dat gezaaid is, zal vrucht dragen. God doet geen wonder om de oogst tegen te houden. *'Wat de mens zaait, zal hij ook oogsten.'* (Galaten 6:7) Wie een stoutmoedigheid van een ongelovige openbaart, en onverschillig is voor Gods waarheid, oogst slechts datgene wat hij zelf gezaaid heeft. Op deze wijze komen velen ertoe met kille onverschilligheid te luisteren naar de waarheden die eenmaal de ziel hebben ontroerd. Ze hebben onachtzaamheid en weerstand tegen de waarheid gezaaid en zo is ook de oogst die ze binnenhalen.

Zij die een onrustig geweten stillen met de gedachte dat ze hun verkeerde leefwijze kunnen veranderen wanneer ze dat wensen, dat ze kunnen spelen met de uitnodiging van genade, volgen deze weg met gevaar van hun leven. Ze menen dat ze, na hun invloed te hebben gebruikt voor de grote opstandeling, in een moment van dreigend gevaar van leider kunnen veranderen. Maar zo eenvoudig is dit niet. De ervaring, de opvoeding, de discipline van een leven vol zondig genot heeft het karakter dusdanig beïnvloed, dat ze dan het beeld

van Jezus niet kunnen ontvangen. Als er geen licht op hun weg had geschinen, zou hun geval anders hebben gelegen. Genade had tussenbeide kunnen komen, en hun de kans kunnen geven het licht te aan te nemen; maar nadat het licht lange tijd verworpen en veracht is, zal het tenslotte weggenomen worden.

Farao werd nu bedreigd met een hagelplaa, met de waarschuwing: *'Nu dan, laat uw kudde en alles wat gij op het veld hebt, in veiligheid brengen; op alle mensen en al het vee, die zich op het veld bevinden en*

[222]

niet thuis gehaald zijn, zal de hagel neervallen, zodat zij sterven.' Regen of hagel was iets ongewoons in Egypte, en een storm zoals voorzeggd was, had men nog niet eerder meegemaakt. Het bericht verspreidde zich snel, en allen die het Woord des Heeren geloofden, brachten hun vee binnen, terwijl zij die de waarschuwing verachtten, hun vee op het veld lieten. Zo werd temidden van Gods oordelen Zijn genade gezien, werd het volk op de proef gesteld, en het bleek hoe velen ertoe gekomen waren God te vrezen door de blijken van Zijn macht.

De storm kwam zoals voorzeggd was, en er ging vuur mee gepaard, *'zo buitengewoon zwaar als nooit tevoren in het gehele land der Egyptenaren, sinds zij tot een volk geworden waren. De hagel sloeg in het gehele land Egypte alles neer, wat op het veld was, van mens tot dier; ook al het veldgewas sloeg de hagel neer en alle bomen op het veld deed hij afknappen.'* Verwoesting en schade tekenden het pad van de engel des verderfs. Alleen het land Gosen bleef gespaard. Aan de Egyptenaren werd getoond dat de aarde onder de heerschappij van de levende God staat, dat de elementen luisteren naar Zijn stem, en dat de enige veiligheid ligt in gehoorzaamheid aan Hem. Heel Egypte beefde voor het ontzagwekkende uitstorten van Gods oordelen. Haastig liet Farao de beide broers halen, en riep uit: *'Ik heb ditmaal gezondigd; de Heere is rechtvaardig, maar ik en mijn volk zijn schuldig. Bidt tot de Heere; de donderslagen Gods en de hagel zijn te erg. Dan zal ik u laten gaan, gij behoeft niet langer te blijven.'* Het antwoord luidde: *'Zodra ik buiten de stad gekomen ben, zal ik mijn handen uitbreiden tot de Heere; de donderslagen zullen ophouden en het zal niet meer hagelen, opdat gij weet, dat de aarde aan de Heere toebehoort. Maar wat u en uw dienaren aangaat, ik weet, dat gij nog niet vreest voor het aangezicht van de Heere God.'*

Mozes wist dat de strijd nog niet voorbij was. De schuldbelijdenis en de beloften van Farao waren niet het gevolg van een radicale verandering van geest of hart, maar werden hem afgeperst door schrik en ontzetting. Mozes beloofde echter het verzoek toe te staan; want hij zou hem geen gelegenheid geven voor verdere hardnekkigheid. De profeet ging uit, zonder acht te slaan op de woede van de storm, en Farao en heel zijn hof waren getuigen van de macht van Jehova om Zijn dienstknecht te bewaren. Toen hij buiten de stad was, breidde hij zijn handen uit tot de Heere, toen hielden de donderslagen en de hagel op, en de regen stroomde niet meer op de aarde. Maar zodra de koning zijn vrees overwonnen had, keerde zijn hart terug tot zijn verdorvenheid.

Toen zei de Heere tot Mozes: *'Ga tot Farao, want Ik heb zijn hart en dat van zijn dienaren onvermurwbaar gemaakt, opdat Ik deze Mijn teke-*

[223]

nen onder hen tone, en gij aan uw kind en kleinkind kunt vertellen, wat Ik de Egyptenaren heb aangedaan en welke tekenen Ik onder hen verricht heb, opdat gij weet, dat Ik de Heere ben.' De Heere openbaarde Zijn macht om het geloof van Israël in Hem als de enige ware

en levende God te bevestigen. Hij zou onmiskenbare bewijzen geven van het onderscheid dat Hij maakte tussen hen en de Egyptenaren, en zou alle volken doen weten dat de Hebreëen, die ze veracht en verdrukt hadden, onder de bescherming stonden van de God des hemels.

Mozes waarschuwde de vorst dat, wanneer hij koppig zou blijven, er een sprinkhanenplaag gezonden zou worden, waardoor de aarde bedekt zou worden en al het groen dat overgebleven was, gegeten zou worden; ze zouden de huizen en zelfs het paleis vullen; het zou zulk een gesel zijn als, zei hij, *'uw vaderen en voorvaderen het nooit hebben gezien, van de dag af, dat zij op de wereld waren, tot deze dag toe.'*

De raadsliden van de koning stonden verbijsterd. Het volk had grote verliezen geleden door de dood van hun vee. Velen van het volk waren door de hagel gedood. De bossen waren platgeslagen en de oogst was vernietigd. Achter elkaar verloren ze alles wat ze door de arbeid van de Hebreëen hadden gewonnen. Heel het land werd met hongersnood bedreigd. Vorsten en hovelingen verdrongen zich rond de koning en eisten woedend: *'Hoe lang zal deze ons tot een valstrik zijn? Laat die mannen gaan om de Heere, hun God, te dienen. Beseft gij nog niet dat Egypte te gronde gaat?'*

Mozes en Aäron werden opnieuw geroepen, en de vorst zei tot hen: *'Gaaf, dient de Heere, uw God. Wie zijn eigenlijk van plan te gaan?'*

Het antwoord luidde: *'Wij gaan met onze jongens en grijsaards, wij gaan met onze zonen en dochters, met ons kleinvee en onze runderen, want wij hebben een feest des Heeren.'*

De koning werd met woede vervuld. *'De Heere moge met u zijn'*, riep hij uit, *'als ik van zins ben u met uw kinderen te laten gaan! Neemt u in acht, want onheil bedreigt u! Niet alzo, gij mannen moogt gaan om de Heere uw God te dienen, want dat was uw verzoek. En men joeg hen van Farao weg.'* Farao had getracht de Israëlieten door zware arbeid uit te roeien, maar nu gaf hij voor diepe belangstelling te koesteren voor hun welzijn en tedere zorg voor hun kleinen. Zijn werkelijke bedoeling was de vrouwen en kinderen achter te houden als borg voor de terugkeer van de mannen.

Mozes strekte nu zijn staf uit over het land, en een oostenwind waaide, die sprinkhanen bracht. In massa streken ze neer; *'nooit tevoren was er*

[224]

zulk een sprinkhanenzwerm geweest en nooit nadien zal er meer zo een zijn'. Ze vervulden de lucht tot het land verduisterd was en ze aten al het groen dat overgebleven was. Nu liet Farao haastig de profeten roepen en zei: *'Ik heb gezondigd tegen de Heere, uw God, en tegen u. Nu dan, vergeef toch nog ditmaal mijn zonde en bid de Heere, uw God, dat Hij althans deze dood van mij doe wijken.'* Ze deden dit, en een krachtige westenwind droeg de sprinkhanen naar de Rode Zee. Toch volhardde de koning in zijn koppige besluit.

Het volk van Egypte stond aan de rand van de wanhoop. De plagen die hen reeds hadden getroffen, schenen bijna onverdraaglijk, en ze leefden vol angst voor de toekomst. Het volk had Farao aanbeden als vertegenwoordiger van hun god, maar velen waren nu ervan overtuigd, dat hij zich stelde tegen Eén, die alle natuurkrachten maakte tot dienstknechten van Zijn wil. De Hebreeuwse slaven, die op zo'n wonderbare wijze begunstig werden, kregen vertrouwen in de toekomst. Hun slavendrijvers durfden hen niet zoals vroeger te verdrukken. In heel Egypte leefde de stille vrees dat het onderworpen volk zou opstaan om hun onrecht te wreken. Overal vroegen mensen met ingehouden adem: Wat zal er nu gebeuren?

Plotseling daalde over het land een duisternis, zo dicht en zwart, dat het leek of men het duister kon voelen. Niet alleen waren de mensen van licht verstoken, maar ook was de

atmosfeer zo drukkend dat de ademhaling bemoeilijkt werd. *'Niemand kon een ander zien, noch van zijn plaats opstaan; maar alle Israëlieten hadden licht, waar ze woonden.'* De zon en de maan waren voorwerpen van aanbidding voor de Egyptenaren; in deze geheimzinnige duisternis werden mensen en goden getroffen door de Macht die zich had ingezet voor de zaak van hun slaven. Vreeswekkend echter als dit alles was, toch is dit oordeel een bewijs van Gods medelijden en tegenzin om te verderven. Hij zou het volk tijd geven om na te denken en zich te bekeren alvorens Hij de laatste en verschrikkelijkste van alle plagen over hen zou uitstorten.

Tenslotte was vrees de reden dat Farao een verdere concessie deed. Aan het eind van de derde dag van duisternis liet hij Mozes roepen, en stemde toe het volk te laten trekken, mits de kudde en de schapen zouden achterblijven. Er zal niet één hoef achterblijven, antwoordde de resolute Hebreëer. *'Wij weten niet, waarmee we de Heere zullen moeten dienen vóórdát wij daar aankomen.'* Nu kon de koning zijn woede niet langer bedwingen. *'Ga weg van mij,'* riep hij uit, *'zorg ervoor, dat gij mijn aangezicht niet meer ziet, want ten dage, dat gij mijn aangezicht ziet, zult gij sterven.'*

[225]

Het antwoord luidde: *'Gij hebt juist gesproken; ik zal uw aangezicht niet meer zien.'*

'Mozes was een zeer gezien man in het land van Egypte, bij de dienaren van Farao en bij het volk.' (Exodus 11:3) Mozes werd door de Egyptenaren met ontzag beschouwd. De koning durfde hem geen kwaad te doen, want het volk beschouwde hem als de enige die de plagen tot stilstand kon brengen. Ze wensten dat de Israëlieten toestemming zouden krijgen Egypte te verlaten. Alleen de koning en de priesters hielden tot het eind toe de eisen van Mozes tegen.

[226]

Hoofdstuk 24 – Het Pascha

Zie Exodus 11en 12:1-32

Toen voor de eerste maal aan de koning van Egypte de eis werd gesteld om Israël vrij te laten, was de waarschuwing voor de verschrikkelijkste plaag gegeven. Mozes moest tegen Farao zeggen: *'Zo zegt de Heere: Israël is Mijn eerstgeboren zoon; daarom zeg Ik u: Laat Mijn zoon gaan, opdat hij Mij diene; zoudt gij echter weigeren hem te laten gaan, dan zal Ik uw eerstgeboren zoon doden.'* (Exodus 4:22-23) Hoewel ze door de Egyptenaren veracht werden, eerde God de Israëlieten in die zin, dat ze afgezonderd werden als bewaarders van Zijn wet. Betreffende de speciale zegeningen en voorrechten die hen werden geschonken, stonden ze boven de volkeren, zoals de eerstgeboren zoon boven zijn broers stond.

Het oordeel waarvoor Egypte was gewaarschuwd, zou tenslotte voltrokken worden. God is lankmoedig, en rijk in barmhartigheid. Hij heeft tedere zorg voor de wezens die naar Zijn beeld geschapen zijn. Als het verlies van hun oogst en hun kudden en kleinvee Egypte tot bekering had gebracht, zouden de kinderen niet gedood zijn; maar het volk had hardnekkig Gods bevel weerstaan, en nu zou de laatste slag vallen.

Op straffe des doods was aan Mozes verboden nog eens voor Farao te verschijnen; maar een laatste boodschap van God moest aan de opstandige vorst worden meegedeeld, en weer verscheen Mozes voor hem met de vreselijke aankondiging: *'Zo zegt de Heere: Te middernacht ga Ik door het midden van Egypte. Dan zal iedere eerstgeborene in het land van Egypte sterven, van de eerstgeborene van Farao, die op zijn troon zou zitten, tot de eerstgeborene van de slavin achter de handmolen, ook alle eerstgeborenen van het vee. En er zal een luid gejammer zijn in het gehele land Egypte, zoals er nooit is geweest en zoals er nooit meer zijn zal. Maar tegen niemand van de Israëlieten zal een hond zijn tong durven roeren, tegen mens noch dier, opdat gij weet, dat de Heere scheiding maakt tussen de Egyptenaren en de Israëlieten. En al uw dienaren hier zullen tot mij komen en zich voor mij neerbuigen en zeggen: Ga heen, gij en al het volk dat u volgt; daarna zal ik heengaan.'*

Voor de voltrekking van het vonnis gaf de Heere door Mozes aanwijzingen aan de kinderen van Israël betreffende hun afscheid van Egypte, en vooral betreffende hun bescherming voor het naderend oordeel. Elke familie moest, hetzij per gezin of samen met anderen, een gaaf lam of een

[227]

bokje slachten, en met een bundel hysop het bloed strijken aan de beide deurposten en de bovendorpel van het huis, opdat de verderfengel, die te middernacht zou komen, dat huis niet zou binnengaan. Ze moesten het vlees gebraden eten, met ongezuurd brood en bittere kruiden, te middernacht, zoals Mozes zei: Met de lendenen omgord, de schoenen aan de voeten, en de staf in de hand; *'overhaast zult gij het eten; het is een Pascha voor de Heere.'*

De Heere zei: *'Ik zal in deze nacht het land Egypte doortrekken en alle eerstgeborenen, zowel van mens als dier, in het land Egypte slaan en aan alle goden van Egypte zal Ik gerichten oefenen..... En het bloed zal u dienen als een teken aan de huizen, waar gij zijt, en wanneer Ik het bloed zie, dan ga Ik u voorbij. Aldus zal er geen verdervende plaag onder u zijn, wanneer Ik het land Egypte sla.'*

Als aandenken aan deze grote bevrijding zou jaarlijks een feest gevierd worden door het volk van Israël, tot in alle toekomstige geslachten. *'Deze dag zal u een gedenkdag zijn, gij zult hem vieren als een feest voor de Heere; in uw geslachten zult gij hem als een*

altijddurende inzetting vieren. 'Wanneer ze in latere jaren het feest zouden vieren, moesten ze aan hun kinderen de geschiedenis van deze grote bevrijding herhalen, zoals Mozes hun zei: *'Gij zult zeggen: Het is een Paasoffer voor de Heere, Die in Egypte aan de huizen der Israëlieten voorbijging, toen Hij de Egyptenaren sloeg, maar onze huizen spaarde.'*

Verder zouden de eerstgeborenen van mens en dier de Heere toebehoren, en slechts door een losprijs vrijgekocht worden, als blijk van erkenning dat, toen de eerstgeborenen in Egypte omkwamen, die van Israël zeer terecht aan hetzelfde lot hadden blootgestaan, als ze niet door een genadig zoenoffer gespaard waren gebleven. *'Alle eerstgeborenen zijn Mijn eigendom'*, verklaarde de Heere. *'Ten dage, dat Ik alle eerstgeborenen in het land Egypte sloeg, heiligde Ik Mij alle eerstgeborenen in Israël, zowel van mens als van dier; zij zijn Mijn eigendom.'* (Numeri 3:13) Na de instelling van de tabernakeldienst koos de Heere zelf de stam van Levi voor het werk in het heiligdom, in de plaats van de eerstgeborenen van het volk. *'Zij zullen uit de Israëlieten Mij onvoorwaardelijk geschonken zijn'*, zei Hij; *'Ik heb hen voor Mij genomen in de plaats van alles wat het eerst uit de moederschoot voortkomt.'* (Numeri 8:16) Heel het volk echter moest steeds als erkenning van Gods barmhartigheid een losprijs betalen voor de eerstgeboren zoon. (Numeri 18:15-16)

Het Pascha was zowel een herdenking als een schaduw, daar het niet alleen terugwees naar de bevrijding uit Egypte, maar ook heenwees naar de grotere bevrijding, die Christus zou bewerken door Zijn volk van zon-

[228]

den te bevrijden. Het offerlam is een beeld van *'het Lam Gods'* (Johannes 1:29), waarin onze enige hoop op de zaligheid ligt. De apostel zegt *'Christus ons Pascha is voor ons geslacht'*. (1 Korinthe 5:7) Het was niet voldoende dat het Paaslam geslacht werd; het bloed moest aan de deurposten gestreken worden; zo moeten de verdiensten van het bloed van Christus op de ziel van toepassing worden gebracht. We moeten niet slechts geloven dat Hij stierf voor de wereld, maar dat Hij stierf voor een ieder van ons. We moeten de waarde van het verzoenend offer op onszelf toepassen.

De hysop, gebruikt om het bloed te sprenkelen, was het beeld van de reiniging die op deze wijze gebruikt werd om de melaatse te reinigen en degenen die verontreinigd waren door aanraking met een dode. In de bede van de Psalmist wordt ook de betekenis gezien: *'Ontzondig mij met hysop, dan ben ik rein, was mij, dan ben ik witter dan sneeuw.'* (Psalm 51:9)

Het lam moest in zijn geheel bereid worden, geen been ervan mocht gebroken worden; zo zou geen been gebroken worden van het Lam Gods, dat voor ons zou sterven. (Johannes 19:36). Ook werd op deze wijze de volkomenheid van het offer van Christus aangetoond.

Het vlees moest gegeten worden. Het is niet voldoende in Christus te geloven om vergiffenis van zonde te ontvangen; we moeten door te geloven voortdurend geestelijke kracht en voeding van Hem ontvangen door Zijn Woord. Christus zei: *'Tenzij gij het vlees van de Zoon des mensen eet en Zijn bloed drinkt, hebt gij geen leven in uzelf. Wie Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven.'* (Johannes 6:53-54). En om dit duidelijk te maken zei Hij: *'De woorden, die Ik tot u gesproken heb, zijn geest en zijn leven.'* (Johannes 6:63) Jezus nam de wet van Zijn Vader aan, openbaarde de beginselen ervan in Zijn leven, toonde de geest en ook de zegenende macht ervan in het hart. Johannes zegt: *'Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid.'* (Johannes 1:14) De volgelingen van Christus moeten deel hebben

aan Zijn ervaring. Ze moeten het Woord van God ontvangen en in zich opnemen, zodat het de drijfveer van leven en daden zal worden. Door de macht van Christus moeten ze naar Zijn beeld veranderen, en Gods eigenschappen weerkaatsen. Ze moeten het vlees van de Zoon van God eten en Zijn bloed drinken, anders hebben ze geen leven. De geest en het werk van Christus moeten de geest en het werk van Zijn discipelen worden.

Het lam moest gegeten worden met bittere saus, die herinnerde aan de bitterheid van de Egyptische slavernij. Zo moeten we ons met een berouwvol hart voeden met Christus, vanwege onze zonden. Het gebruik van het

[229]

ongezuurde brood had eveneens betekenis. In de wet aangaande het Pascha werd nadrukkelijk gezegd dat geen zuurdeeg in de huizen van de joden gevonden mocht worden tijdens het feest, en de joden hielden zich nauwgezet hieraan. Zo moet het zuurdeeg van de zonde weggedaan worden uit het leven van allen die leven en voedsel van Christus willen ontvangen. Paulus schreef aan de gemeente in Korinthe: *'Doet het oude zuurdeeg weg, opdat gij een vers deeg moogt zijn;... Want ook ons Paaslam is geslacht: Christus. Laten wij derhalve feest vieren, niet met oud zuurdeeg noch met zuurdeeg van slechtheid en boosheid, maar met het ongezuurde brood van reinheid en waarheid.'* (1 Korinthe 5:7-8)

Voor ze de vrijheid kregen, moesten de slaven hun geloof in de grote bevrijding tonen die bijna hun deel was. Het teken van het bloed moest aan hun huizen worden aangebracht, en ze moesten zichzelf en hun gezinnen afscheiden van de Egyptenaren en in hun eigen huizen blijven. Als de Israëlieten op enige wijze de aanwijzingen die ze ontvingen, veronachtzaamd hadden, als ze nagelaten hadden hun kinderen afgezonderd te houden van de Egyptenaren, als ze het lam hadden geslacht maar niet de deurposten met het bloed bestreken hadden, of hun huizen verlaten hadden, zouden ze niet bewaard zijn gebleven. Ze mochten oprecht geloofd hebben dat ze al het nodige gedaan hadden, maar hun oprechtheid zou hen niet redden. Allen die nalieten acht te slaan op de aanwijzingen van de Heere, zouden hun eerstgeborenen door de hand van de verderver verliezen.

Door te gehoorzamen zou het volk blijk geven van hun geloof. Zo moeten allen die door de verdiensten van het bloed van Christus gered hopen te worden, beseffen dat ze zelf iets moeten doen om zich te verzekeren van hun zaligheid. Hoewel alleen Christus ons kan verlossen van de straf van overtreding, moeten wij ons afkeren van de zonde en gehoorzamen. De mens moet gered worden door geloof, niet door de werken; toch moet zijn geloof blijken uit zijn werken. God heeft Zijn Zoon gegeven om te sterven als een verzoening voor de zonde, Hij heeft het licht van de waarheid, de weg des levens aangetoond, Hij heeft mogelijkheden, inzettingen en voorrechten gegeven; en nu moet de mens samenwerken met deze reddende middelen; hij moet de hulp die God gezonden heeft, waarderen en benutten en al Gods eisen geloven en gehoorzamen.

Toen Mozes aan Israël de voorzieningen die God getroffen had voor hun verlossing nogmaals meedeelde, *'boog zich het volk en aanbad'*. De blijde hoop op de vrijheid, de ontzagwekkende wetenschap van het naderend oordeel over hun verdrukkers, de zorgen en het werk betreffende hun naderend vertrek - dit alles werd voor dat moment op de achtergrond

[230]

geplaatst en dank aan hun genadige Verlosser overheerste. Velen van de Egyptenaren hadden de God van de Hebreëen leren erkennen als de enige ware God, en ze smeekten om onderdak in de huizen van Israël wanneer de verderfengel door het land zou gaan. Vol

vreugde werden ze welkom geheten, en ze beloofden vanaf heden de God van Jakob te dienen en met Zijn volk uit Egypte te trekken.

De Israëlieten gaven gehoor aan de richtlijnen die God gegeven had. Snel en in stilte troffen ze hun voorbereidingen voor het vertrek. Hun gezinnen werden vergaderd, het paaslam werd geslacht, het vlees op het vuur gebraden, het ongezuurde brood en de bittere kruiden klaargemaakt. De vader en priester van het gezin streek het bloed aan de deurposten en voegde zich bij zijn gezin in de woning. Haastig en stilzwijgend werd het paaslam gegeten. In ontzag bad en wachtte het volk, terwijl het hart van de oudste zoon, van de krachtige man tot het kleine kind, met niet te beschrijven angstige verwachting sloeg. Vaders en moeders klemden hun geliefde eerstgeborenen in de armen als ze dachten aan de vreselijke slag die in deze nacht zou vallen. Maar geen enkele woning in Israël werd door de doodsengel bezocht. Het teken van het bloed - het teken van de bescherming van een Heiland - was aan hun deuren, en de verderver kwam niet binnen.

Te middernacht was er een luid geklaag in Egypte; want er was geen huis waarin geen dode was. Alle eerstgeborenen in het land, van de eerstgeborene van Farao die op zijn troon zou zitten, tot de eerstgeborene van de gevangene die in de kerker was, en ook alle eerstgeborenen van het vee waren door de verderver geslagen. Door heel het gebied van Egypte was de trots van elk gezin weg. De klachten en het gejammer van de rouwklagers vulden de lucht. Koning en hovelingen stonden met bleek gelaat en bevende ledematen door de overweldigende schrik. Farao herinnerde zich hoe hij vroeger had uitgeroepen: *'Wie is de Heere, naar wie ik zou moeten luisteren om Israël te laten gaan? Ik ken de Heere niet, en ik zal Israël ook niet laten gaan.'* (Exodus 5:2) Nu, daar zijn hemeltergende trots tot in het stof vernederd was, ontbood hij des nachts Mozes en Aäron en zei: *'Maakt u gereed, gaat weg uit het midden van mijn volk, zowel jij als de Israëlieten; gaat, dient de Heere, zoals jij gezegd hebt. Neemt ook uw kleinvee en uw runderen mee, zoals jij gezegd hebt; maar gaat! En wilt ook mij zegenen.'* De koninklijke raadslieden en het volk smeekten eveneens de Israëlieten het land snel te verlaten, want, ze zeiden: *'Wij sterven allen.'*

[231]

[232]

Hoofdstuk 25 – De Uittocht

Zie Exodus 12:34-51 en 13-15

Met de lendenen omgord, sandalen aan de voeten, en de staf in de hand had het volk Israël gestaan, vol ontzag, stilzwijgend, en toch vol afwachting van het koninklijk besluit dat hen zou gebieden te vertrekken. Eer de morgen aanbrak waren ze op weg. Gedurende de plagen hadden de Israëlieten, toen de manifestatie van Gods macht geloof had gewekt in de harten van het slavenvolk, en de verdrukkers had verschrikt, zich geleidelijk in Gosen verzameld; en niettegenstaande het onverwachte van hun vlucht, waren reeds voorzieningen getroffen voor de noodzakelijke regeling en leiding van de trekkende menigte, die verdeeld was in groepen onder aangewezen leiders. En ze gingen uit, *'ongeveer zeshonderdduizend man te voet, ongerekend de kinderen. Ook trok een menigte van allerlei slag met hen mee.'* In deze menigte waren niet alleen mensen die gedreven werden door geloof in de God van Israël, maar een grote meerderheid die alleen wenste te ontkomen aan de plagen, of die de wegtrekkende stoet volgde uit nieuwsgierigheid en sensatie. Deze vormden steeds een hinder en een valstrik voor Israël.

Het volk nam ook *'kleinvee en runderen, een zeer talrijke veestapel mee'*. (Exodus 12:38) Deze waren het eigendom van de Israëlieten, die nooit hun eigendommen aan de koning hadden verkocht, zoals de Egyptenaren. Jakob en zijn zonen hadden hun kudde meegenomen naar Egypte, waar ze in aantal waren toegenomen. Voordat ze op aanwijzing van Mozes Egypte verlieten, eisten ze loon voor hun onbetaalde arbeid; en de Egyptenaren waren maar al te graag bevrijd van hun aanwezigheid en weigerden niet. De slaven gingen heen, beladen met de buit van hun verdrukpers.

Die dag ging in vervulling wat eeuwen geleden in een visioen aan Abraham was getoond: *'Weet voorzeker, dat uw nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een land, dat het hunne niet is, en dat zij hen dienen zullen, en dat die hen zullen verdrukken, vierhonderd jaar. Doch ook het volk, dat zij zullen dienen, zal ik richten, en daarna zullen zij met grote have uittrekken.'* (Genesis 15:13-14) Deze vierhonderd jaar waren nu verstreken. *'Op de dag af, gingen al de legerscharen des Heeren uit het land Egypte.'* Toen ze Egypte verlieten, namen de Israëlieten een kostbare erfenis mee, in het gebeente van Jozef, dat zo lang gewacht had op de vervulling van Gods

[233]

belofte, en dat tijdens de duistere jaren van slavernij een gedenkteken aan Israëls bevrijding was geweest.

In plaats van de kortste weg te nemen naar Kanaän, die voerde door het land van de Filistijnen, leidde de Heere hen naar het zuiden, naar de oevers van de Rode Zee. *'Want God zeide: Het volk mocht eens berouw krijgen, wanneer zij in strijd gewikkeld werden, en naar Egypte terugkeren.'* Als ze getracht hadden door het land van de Filistijnen te trekken, was hun voortgang wellicht gestuit; want de Filistijnen, die hen beschouwden als slaven die aan hun meesters ontvlucht waren, zouden niet geaarzeld hebben hen te bestrijden. De Israëlieten waren jammerlijke toegerust voor een ontmoeting met dat machtige en krijgszuchtige volk. Ze wisten weinig van God en hadden slechts een klein geloof, en zouden verschrikt en ontmoedigd geworden zijn. Ze waren ongewapend en niet gewend aan de strijd, hun geest was neerslachtig door de lange slavernij, en ze werden gehinderd door vrouwen en kinderen, runderen en kleinvee. Door hen in de richting van de Rode Zee te leiden, openbaarde de Heere Zich zowel een God van medelijden als van een gezond

oordeel. *'Zo braken zij van Sukkot op en legerden zich in Etam, aan de rand der woestijn. De Heere ging voor hen uit, des daags in een wolkkolom om hen te leiden op de weg, en des nachts in een vuurkolom om hen voor te lichten, zodat zij dag en nacht konden voortgaan. Zonder ophouden bleef de wolkkolom des daags en de vuurkolom des nachts aan de spits van het volk.'*

De Psalmist zegt: *'Hij breidde een wolk uit tot bedekking, en vuur om de nacht te verlichten.'* (Psalm 105:39; zie ook 1 Korinthe 10:2) De banier van hun onzichtbare Leider ging steeds voor hen uit. Overdag wees de wolk hun de weg of breidde zich als een scherm uit boven het leger. Ze diende als bescherming tegen de brandende hitte, en verschaftte door haar koelte en vochtigheid dankbare verfrissing in de verdroogde, dorstige woestijn. In de nacht werd ze een vuurzuil, die hun kamp verlichtte en hen bij voortduring verzekerde van Gods tegenwoordigheid.

In één van de mooiste en meest vertroostende gedeelten van de profetieën van Jesaja wordt verwezen naar de wolk- en vuurkolom om Gods zorg voor Zijn volk voor te stellen in de laatste strijd met de machten van het kwaad: *'Dan zal de Heere over het gehele gebied van de berg Sion en over de samenkomsten die daar gehouden worden, des daags een wolk scheppen en des nachts een schijnsel van vlammend vuur, want over al wat heerlijk is, zal een beschutting zijn. En er zal een hut zijn tot een schaduw des daags tegen de hitte, en tot een schuilplaats en een toevlucht tegen stortbui en regen.'* (Jesaja 4:5-6)

[234]

Ze reisden door een droge woestijnachtige streek. Ze begonnen zich reeds af te vragen waarheen hun weg zou leiden; reeds begonnen ze moe te worden op de zware weg, en in sommige harten rees de vrees dat de Egyptenaren hen zouden achtervolgen. Maar de wolk ging voorwaarts, en zij volgden.

Nu gaf de Heere aan Mozes bevel af te slaan naar een rotsachtig gebied, en een kamp op te slaan aan de oevers van de zee. Hij kreeg te horen dat Farao hen zou achtervolgen, maar dat God geëerd zou worden door hun bevrijding.

In Egypte werd verteld dat de kinderen Israëls in de richting trokken van de Rode Zee, in plaats van te verblijven in de woestijn om daar te aanbidden. De raadslieden van Farao verklaarden de koning dat hun slaven waren gevlucht, om niet weer te keren. Het volk betreurde zijn dwaasheid om de dood van hun eerstgeborene toe te schrijven aan de macht van God. De groten des lands, die zich herstelden van hun vrees, schreven de plagen toe aan natuurlijke oorzaken. *'Wat hebben wij gedaan, dat wij Israël uit onze dienst hebben ontslagen?'* was de bittere klacht.

Farao verzamelde zijn strijdkrachten, *'zeshonderd uitgelezen wagens, ja, al de wagens van Egypte'*, ruiters, oversten en voetkrachten. De koning zelf ging, vergezeld van de groten aan het hof, aan het hoofd van het leger. Om zich te verzekeren van de gunst van de goden en zich zeker te stellen van het succes van hun onderneming, vergezelden ook de priesters hen. De koning was vastbesloten de Israëlieten te intimideren door een vertoon van zijn macht. De Egyptenaren vreesden dat hun gedwongen onderwerping aan de God van Israël hen tot een voorwerp van spot voor andere volken zou maken; maar als ze nu met groot vertoon van macht zouden uittrekken en de vluchtelingen zouden terugbrengen, zouden ze zowel hun eer als de diensten van hun slaven terugkrijgen.

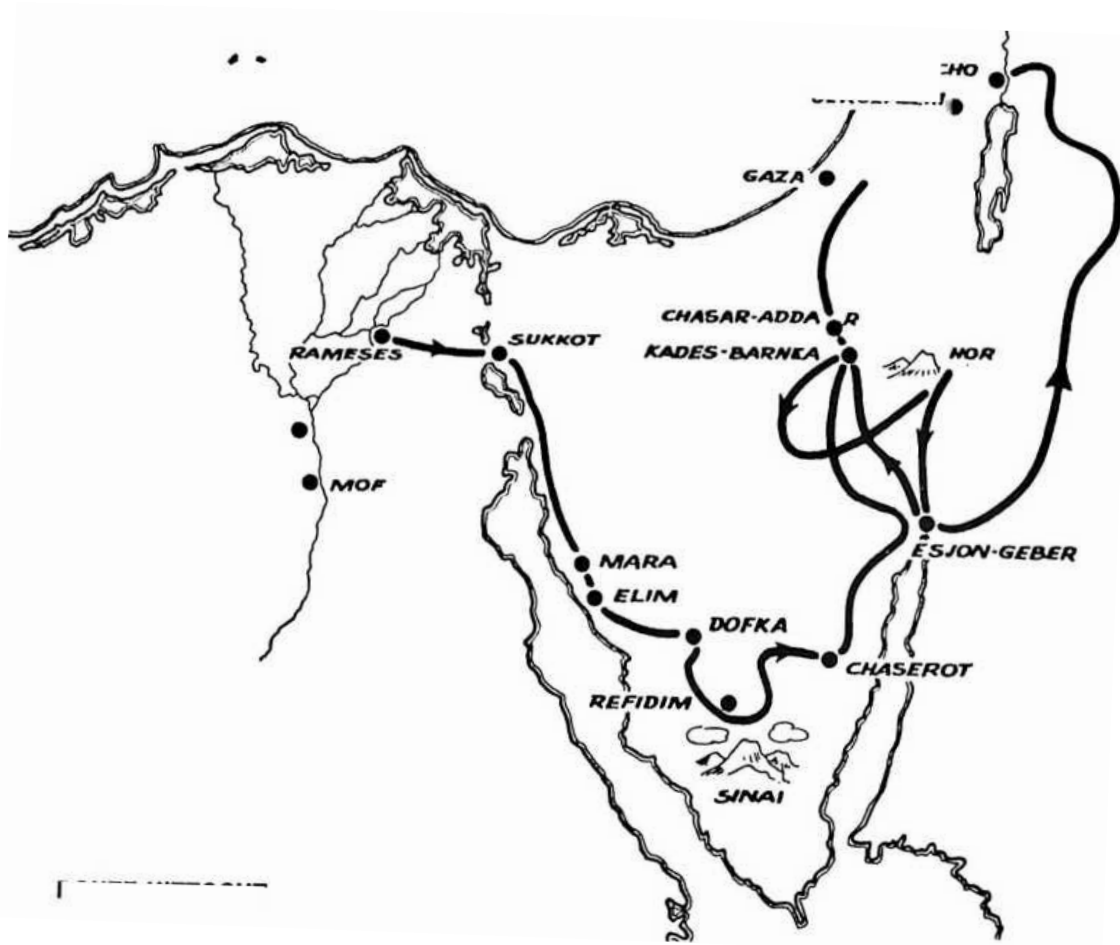
De Hebreëen waren gelegerd naast de zee, waarvan de wateren een schijnbaar onneembare hindernis voor hen betekenden, terwijl naar het zuiden een woest gebergte hun verdere reis verhinderde. Plotseling zagen ze in de verte de blinkende wapenrustingen en de strijdwagens, die de komst van een groot leger aankondigden. Toen de macht dichterbij kwam, was het leger van Egypte in volle achtervolging te zien

Ontzetting vulde de harten van Israël. Sommigen riepen luid tot de Heere, maar het merendeel haastte zich tot Mozes met de klacht: *'Waren er soms geen graven in Egypte, dat gij ons hebt meegenomen om te sterven in de woestijn? Wat hebt gij ons aangedaan door ons uit Egypte te leiden? Hebben wij u dit al niet gezegd in Egypte: Laat ons met rust, en laten wij*

[235]

ROUTE UITTOCHT

[236]

de Egyptenaren dienen. Want wij kunnen beter de Egyptenaren dienen dan in de woestijn sterven.'

Mozes was diep getroffen dat het volk zo weinig vertrouwen in God openbaarde, hoewel ze getuigen waren geweest van Zijn machtige daden voor hen. Hoe konden ze hem de schuld geven van de gevaren en moeilijkheden van hun situatie, terwijl hij alleen maar het duidelijk bevel van God had opgevolgd? Het is waar dat er geen mogelijkheid was tot uitredding, tenzij God zelf voor hen tussenbeide zou komen om hen te verlossen; maar omdat Mozes hen hier gebracht had op Gods bevel, koesterde hij geen angst voor de gevolgen. Zijn kalm en zeker antwoord aan het volk was: *'Vreest niet, houdt stand, dan zult gij de verlossing des Heeren zien, die Hij u heden bereiden zal; want de Egyptenaren, die gij heden gezien hebt; zult gij nimmermeer zien. De Heere zal voor u strijden, en gij zult stil zijn.'*

Het was niet eenvoudig om het volk van Israël te laten wachten op de Heere. Door gebrek aan discipline en zelfbeheersing werden ze opstandig en onredelijk. Ze verwachtten dat ze spoedig in handen zouden vallen van hun verdrukkers, en luid klonk hun jammeren en klagen. Ze hadden de wonderbare wolkkolom gevolgd als teken van God om voorwaarts te trekken, maar nu vroegen ze zich af of het geen voorafschaduwung kon zijn geweest van een of andere ramp; want had hij hen niet naar de verkeerde kant van het gebergte geleid, waar geen uitweg was? Op deze wijze kwam de engel Gods hen voor als de voorbode van een ramp.

Maar nu verhief de wolkkolom zich majestueus omhoog, en terwijl het Egyptische leger naderde om hen als een gemakkelijke prooi gevangen te nemen, trok de wolk over het leger van Israël, en daalde neer tussen hen en het leger van Egypte. Een muur van duisternis bevond zich tussen hen en hun achtervolgers. De Egyptenaren zagen het kamp van de Hebreëen niet meer, de wolk werd voor de Hebreëen een helder licht, en bestraalde heel het leger met de helderheid van de dag.

Toen keerde de hoop terug in de harten van de Israëlieten. En Mozes verhief zijn stem tot de Heere. En de Heere zei tot Mozes: *'Wat roept gij zo luidt tot Mij? Zeg tot de Israëlieten, dat zij opbreken. En gij, hef uw staf op en strek uw hand uit over de zee en spleit haar; dan zullen de Israëlieten midden door de zee kunnen gaan op het droge.'*

De Psalmist, die de doortocht van het volk Israël door de zee beschreef, zong: *'Uw weg was in de zee, uw pad in de grote wateren, zodat uw voetsporen niet werden gekend. Gij leidde Uw volk als een kudde door de hand van Mozes en Aäron.'* (Psalm 77:20-21) Toen Mozes zijn staf uitstreekte, scheidden de wateren zich, en Israël trok door het midden van de zee op

[237]

droge grond terwijl de wateren als een muur aan beide zijden stonden. Het licht van Gods vuurkolom bescheen de met schuim bedekte golven, en verlichtte het pad dat als een machtige voor was getrokken door de wateren van de zee, en dat verdween in het duister van de andere oever.

'En de Egyptenaren vervolgden hen en kwamen achter hen aan, alle paarden van Farao, zijn wagens en zijn ruiters, midden in de zee. Toen dan, in de morgenwake, schouwde de Heere in vuurkolom en wolk naar het leger der Egyptenaren en bracht het leger der Egyptenaren in verwarring.' De geheimzinnige wolk veranderde voor hun verbaasde ogen in een vuurkolom. De donder rolde en de bliksem flitste. *'De wolken goten water uit, het zwerk deed de donder horen, ook vlogen Uw pijlen rond. Het gedreun van Uw*

donder rolde voort, de bliksemen verlichtten de wereld, de aarde sidderde en beefde.'
(Psalm 77:18-19)

De Egyptenaren werden aangegrepen door verbijstering en ontzetting. Onder de woede van de elementen, waarin ze de stem van een toornig God hoorden, trachtten ze terug te keren naar de oever die ze verlaten hadden. Maar Mozes strekte zijn staf uit en de opgestapelde wateren stortten brullend, begerig naar hun prooi, ineen en verzwoegen het Egyptische leger in hun diepten. Toen de morgen aanbrak, zagen de scharen van Israël wat er overgebleven was van hun machtige vijanden - de bewapende lichamen die op de oever geworpen waren. Een enkele nacht had hen van de grootste gevaren gebracht naar volkomen bevrijding. Die grote, hulpeloze menigte - slaven die niet aan de strijd gewend waren, vrouwen, kinderen en vee, met de zee voor hen, en de machtige legers van Egypte achter hen - hadden gezien hoe een weg gebaad was door de wateren en hoe de vijanden in een moment van schijnbare overwinning overweldigd waren. Alleen Jehova had hun de bevrijding gebracht, en naar Hem gingen hun harten uit in dankbaarheid en geloof. Hun gevoel uitte zich in lofliederen. De Geest van God rustte op Mozes, en hij ging het volk voor in een lof- en danklied, het eerste en een van de meest verheven liederen die bekend zijn:

'Ik wil de Heere zingen, want Hij is hoog verheven,
het paard en zijn ruiters stortte Hij in de zee.
De Heere is mijn kracht en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest.
Hij is mijn God, Hem verheerlijk ik, de God mijns vaders, Hem prijs ik.
De Heere is een Krijgsheld;

[238]

Heere is Zijn Naam.

De wagens van Farao en zijn legermacht wierp Hij in de zee;
de keur van zijn wagenhelden werd in de Schelfzee gedompeld.
Watervloeden overdekten hen; in de diepte zonken zij als een steen.
Uw rechterhand, Heere, heerlijk door kracht,
Uw rechterhand, Heere, verpletterde de vijand...
Wie is als Gij, onder de goden, Heere,
Wie is als Gij, heerlijk in heiligheid,
vreselijk in roemrijke daden, wonderbaar in uw doen?...
Gij leiddet in Uw goedertierenheid het volk, dat Gij verlost hebt;
Gij leiddet het door Uw kracht naar Uw heilige woonstede.
Volkeren hoorden het, zij sidderden.
Ontzetting en schrik overvielen hen,
door Uw geweldige arm verstarde zij als een steen,
terwijl Uw volk, Heere, doortrok,
Uw volk, dat Gij U hebt verworven, doortrok,
Gij brengt hen en plant hen op de berg die Uw erfdeel is;
de plaats die Gij, Heere, tot Uw woning gemaakt hebt.'

Als de stem van vele wateren klonk uit die grote menigte van Israël deze prachtige lofzang. De vrouwen van Israël, met Mirjam, de zuster van Mozes, aan het hoofd, namen het over, terwijl ze gingen met tamboerijnen en in reidansen. Over woestijn en zee klonk het blijde koor, en de bergen weerkaatsten de woorden van lofprijzing: *'Zingt de Heere, want Hij is hoog verheven.'*

Dit lied en de grote verlossing waarvan het spreekt, maakten een indruk die nooit uit het geheugen van het Hebreeuwse volk verdwenen is. Van tijd tot tijd werd het gezongen door de profeten en zangers van Israël, om te getuigen dat Jehova de kracht en de bevrijding is van hen die vertrouwen in Hem stellen. Dit lied behoort niet alleen het joodse volk toe. Het ziet vooruit naar de ondergang van alle vijanden van gerechtigheid en de uiteindelijke overwinning van het Israël Gods.

De profeet op Patmos ziet de in het wit geklede schare die de overwinning heeft behaald, staande aan de zee van glas met vuur vermengd, met de citers Gods in hun handen. En ze zongen *'het lied van Mozes, de knecht Gods, en het lied van het Lam.'* (Openbaring 15:2-3)

'Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam geef eer, om Uw goedertierenheid, om Uw trouw.' (Psalm 115:1) Zodanig was de Geest die het lied

[239]

van Israëls bevrijding doortrilde, en dit is de Geest die moet wonen in de harten van allen die God liefhebben en vrezen. Door onze ziel te bevrijden uit de slavernij van de zonde heeft God voor ons een grotere verlossing bewerkt dan die van de Hebreeënen aan de Rode Zee. Evenals het Hebreeuwse leger moeten we de Heere loven met hart en ziel en stem voor Zijn wonderbare werken jegens de kinderen van de mensen. Zij die stilstaan bij Gods grote barmhartigheden, en Zijn kleinere weldaden niet vergeten, zullen zich omgorden met blijdschap en in hun harten de Heere zingen. De dagelijkse zegeningen die we uit Gods hand ontvangen, en bovenal de dood van Jezus, om blijdschap en de hemel in ons bereik te brengen, moeten een onderwerp voor blijvende dankbaarheid vormen. Welk een medeleven, welk een oneindige liefde heeft God ons bewezen, door ons, verloren zondaars, met Zichzelf te verenigen als een schat die kostbaar voor Hem is! Welk een offer heeft onze Zaligmaker gebracht, opdat we kinderen Gods genoemd zouden mogen worden! We moeten God loven voor de zalige hoop die ons in het grote verlossingsplan voorgehouden wordt, we moeten Hem loven voor de hemelse erfenis en voor Zijn kostbare beloften; Hem loven dat Jezus leeft om voor ons te bidden.

'Wie lof offert,' zegt de Schepper, *'eert Mij.'* (Psalm 50:23) Alle hemelbewoners verenigen zich in het loven van God. Laten we nu het lied van de engelen leren, zodat we het kunnen zingen als we toetreden tot hun rijen. Laten we met de Psalmist zeggen: *'Ik zal de Heere loven, mijn leven lang, mijn God psalmzingen, zolang ik nog ben.'* (Psalm 146:2) *'Dat de natiën zich verheugen en jubelen, omdat Gij de volken in rechtmatigheid richt... Dat de volken U loven, o God, dat de volken allegader U loven.'* (Psalm 67:5-6)

In Zijn voorzienigheid leidde God de Hebreeënen naar de woestijn bij de zee, om Zijn macht ten opzichte van hun bevrijding te openbaren en de trots van hun verdrukken te vernederen. Hij had hen ook op een andere wijze kunnen verlossen, maar Hij koos deze wijze om hun geloof te beproeven en hun vertrouwen in Hem te sterken. Het volk was vermoeid en bevreesd, maar wanneer ze achtergebleven zouden zijn toen Mozes hen beval voorwaarts te gaan, zou God nooit een weg voor hen gebaad hebben. *'Door geloof zijn zij door de Rode Zee gegaan als over droog land.'* (Hebreeënen 11:29) Door de zee in te gaan, bewezen ze dat ze het Woord van God, door Mozes gesproken, geloofden. Ze deden alles wat in hun macht was, en toen deelde de Almachtige de zee om een weg te banen voor hun voeten.

De grote les die hier geleerd wordt, geldt voor alle tijden. Dikwijls wordt het pad van de christen omgeven door gevaren, en schijnt het moei-

[240]

lijk de taak te verrichten. De verbeelding ziet naderende ondergang voor ogen, en banden en dood die wachten. Toch wordt de stem van God duidelijk gehoord: '*Ga voorwaarts.*' We moeten aan dit bevel gehoor geven, al kunnen onze ogen de duisternis niet doordringen, en voelen we de koude golven rondom onze voeten. De hinderpalen die onze vooruitgang hinderen, zullen nooit verdwijnen voor een aarzelende, twijfelende geest. Zij die wachten met hun gehoorzaamheid tot alle schaduwen van onzekerheid verdwenen zijn en er geen spoor van risico of nederlaag meer bestaat, zullen helemaal niet gehoorzamen. Het ongeloof fluistert: 'Laten we wachten tot alle hinderpalen verdwenen zijn, en we duidelijk kunnen zien wat voor ons ligt'; maar het geloof dringt erop aan moedig voorwaarts te gaan, terwijl we alle dingen hopen, alle dingen geloven.

De wolk, die voor de Egyptenaren een muur van duisternis vormde, was voor de Hebreeën een helder schijnend licht, dat heel het leger verlichtte en het pad bestraalde dat voor hen lag. Zo brengen Gods wegen voor de ongelovige duisternis en wanhoop, terwijl ze voor de gelovige vol van licht en vrede zijn. Het pad waarop God voor gaat mag dan al voeren door de woestijn of door de zee, in elk geval is het een veilige weg.

[241]

Hoofdstuk 26 – Van de Rode Zee naar Sinai

Zie Exodus 15:22-27; 16-18

Van de Rode Zee trok het leger van de Israëlieten verder, onder de leiding van de wolkkolom. Het toneel rondom hen was troosteloos - kale, woest uitziende bergen, dorre vlakten, de zee in de verte, de oevers bezaaid met de lichamen van hun vijanden; toch waren ze vol vreugde in het bewustzijn van hun vrijheid, en elke gedachte aan ontevredenheid was het zwijgen opgelegd.

Maar bij het verder reizen vonden ze gedurende drie dagen geen water. De voorraad die ze hadden meegenomen was uitgeput. Er was niets om hun brandende dorst te lessen, terwijl ze zich moeizaam voortsleepten over de door de zon verschroeide vlakten. Mozes, die met deze omgeving bekend was, wist wat aan de anderen onbekend was, dat te Mara, de dichtst bij zijnde plaats waar bronnen waren, het water niet geschikt was voor gebruik. Met intense spanning sloeg hij de wolk gade, die hen leidde. Met een bezwaard hart hoorde hij de blijde kreten: 'Water! Water!' Mannen, vrouwen en kinderen haastten zich met blijde verwachting naar de bron, toen er een uitroep van teleurstelling werd gehoord uit de schare - het water was bitter.

In hun verschrikking en wanhoop verweten ze Mozes dat hij hen op zulk een weg was voorgegaan, dat Gods tegenwoordigheid in die geheimzinnige wolk zowel hem als hen had geleid. In zijn droefheid over hun verslagenheid deed Mozes, wat zij vergeten hadden: Hij riep ernstig tot de Heere om hulp. *'En de Heere wees hem een stuk hout; hij wierp het in het water; toen werd het water zoet.'* Hier gaf Mozes de belofte aan Israël die God hem gegeven had: 'Indien gij aandachtig luistert naar de stem van de Heere, uw God, en doet wat recht is in Zijn ogen, en uw oor neigt tot Zijn geboden en al Zijn inzettingen onderhoudt, zal Ik u geen enkele van de kwalen opleggen, die Ik de Egyptenaren opgelegd heb; want Ik, de Heere, ben uw Heelmeester.'

Van Mara reisde het volk verder naar Elim, waar ze twaalf waterbronnen vonden en zeventig palmbomen. Hier bleven ze verschillende dagen eer ze de woestijn van Sin binnentrokken. Toen ze ongeveer een maand van Egypte onderweg waren, richtten ze hun eerste legerplaats in de woestijn in. Nu begon hun voorraad voedsel op te raken. Er groeide weinig in de woest-

[242]

tijn, en hun kudde verminderden. Waar moest voedsel vandaan komen voor deze talrijke menigte? Twijfel vulde hun hart en weer morden ze. Zelfs de oversten en de oudsten van het volk schaarden zich bij hen die klaagden tegen de leiders die door God waren aangesteld: *'Och, dat wij door de hand des Heeren in het land Egypte gestorven waren, toen wij bij de vleespotten zaten en volop brood aten; want gij hebt ons in deze woestijn geleid om deze gehele menigte van honger te doen omkomen.'*

Tot nu toe hadden ze nog geen honger geleden; in hun huidige behoeften was voorzien, maar ze vreesden voor de toekomst. Ze konden niet begrijpen hoe deze talrijke menigte onderhouden kon worden op haar reis door de woestijn, en in hun verbeelding zagen ze reeds hoe hun kinderen omkwamen van gebrek. De Heere liet toe dat moeilijkheden hen omringden, en hun voorraden oprakten, opdat hun harten zich zouden keren tot Hem, Die tot nu toe steeds hun Bevrijder was geweest. Als ze in hun nood Hem zouden aanroepen, zou Hij hun bewijzen geven van Zijn liefde en zorg. Hij had beloofd dat, wanneer ze Zijn geboden zouden gehoorzamen, geen ziekte hen zou treffen, en het was

zondig ongelooft van hun kant om te vrezen dat zij of hun kinderen van honger zouden sterven.

God had beloofd dat Hij hun God zou zijn, dat Hij hen als Zijn volk zou aannemen en hen zou leiden naar een groot en een goed land; maar ze stonden op het punt te bezwijken bij elke hinderpaal die op hun weg kwam. Op wonderbaarlijke wijze had Hij hen uit de Egyptische slavernij geleid, om hen te verhogen en te veredelen en hen tot een aanbeveling te doen zijn op aarde. Maar het was nodig dat ze moeilijkheden het hoofd zouden bieden en ontberingen zouden verdragen. God voerde hen op uit een staat van vernedering en maakte hen geschikt om een eervolle plaats tussen de volkeren te bekleden, en belangrijke en heilige goederen te ontvangen. Als ze geloof in Hem hadden gehad, gezien wat Hij voor hen had gedaan, zouden ze opgewekt ongemakken, ontberingen en zelfs werkelijk lijden hebben verdragen; maar ze wilden de Heere niet verder vertrouwen dan dat ze de duidelijke blijken van Zijn macht konden zien. Ze vergaten hun bittere dienst in Egypte. Ze vergaten de goedheid en de macht van God, die ten behoeve van hen voor hun bevrijding uit slavernij werd tentoongespreid. Ze vergaten hoe hun kinderen gespaard waren toen de verderfengel alle eerstgeborenen in Egypte doodde. Ze vergaten de grootse manifestatie van Goddelijke macht bij de Rode Zee. Ze vergaten dat zij veilig over het pad waren gegaan dat Hij voor hen had gebaad, terwijl het leger van hun vijanden, dat hen wilde achtervolgen, door de wateren van de zee bedekt

[243]

was. Ze zagen en voelden slechts hun tegenwoordige ongemakken en beproevingen; en in plaats van te zeggen: 'God heeft grote dingen voor ons gedaan; terwijl we slaven zijn geweest, maakt Hij een grote natie van ons', hadden ze het over de moeilijke weg, en vroegen zich af waar hun vermoeiende pelgrimstocht zou eindigen.

De geschiedenis van het woestijnleven van Israël is vermeld voor het welzijn van het Israël Gods in de laatste dagen. Het verslag van Gods handelwijze met de zwervers in de woestijn gedurende al hun zwerftochten, in hun blootstaan aan honger, dorst en vermoeidheid, in de treffende manifestaties van Zijn macht om hen te helpen, is beladen met waarschuwingen en vermaningen voor Zijn volk in alle tijden. De wisselende ervaring van de Hebreeërs was een opleidingsschool voor het hun beloofde tehuis in Kanaän. Het is de bedoeling van God dat Zijn volk in deze tijd met een nederig hart en een bereidwillige geest de beproevingen nagaat die het oude Israël moest ondergaan, opdat ze weten hoe ze zich moeten voorbereiden op het hemels Kanaän.

Velen zien terug naar Israël, en verbazen zich over hun ongelooft en klagen, terwijl ze het gevoel hebben dat zij niet zo ondankbaar geweest zouden zijn; maar wanneer hun geloof wordt beproefd, zelfs door kleine beproevingen, openbaren ze geen groter geloof of geduld dan het oude Israël. Wanneer ze in het nauw raken, klagen ze over het proces waardoor God hen wil zuiveren. Hoewel aan hun tegenwoordige behoeften wordt voldaan, zijn velen niet gewillig om voor de toekomst op God te vertrouwen, en ze leven in voortdurende angst dat ze door armoede getroffen zullen worden en hun kinderen gebrek zullen lijden. Sommigen leven altijd in de vrees dat kwaad hen zal treffen, of ze vergroten de moeilijkheden die bestaan, zodat hun ogen verblind worden voor de vele zegeningen waarvoor ze dankbaar zouden moeten zijn. De hinderpalen die ze tegenkomen, scheiden hen van God, terwijl ze zouden moeten dienen om hen te helpen hun hulp te zoeken bij God, de enige Bron van kracht; dit alles is het gevolg van hun onrust en klagen.

Doen we er goed aan zo ongelovig te zijn? Waarom zouden we ondankbaar en wantrouwend moeten zijn? Jezus is onze Vriend; heel de hemel stelt belang in ons welzijn; en onze angst en vrees bedroeft de Heilige Geest van God. We moeten niet toegeven aan

een houding die ons alleen maar verdrietig maakt en ons vermoeit, maar ons niet helpt onze beproevingen te dragen. Er moet geen plaats zijn voor dat wantrouwen in God, waardoor we voorbereidingen voor de toekomst tot een hoofdzaak maken, alsof ons geluk afhankelijk zou zijn van deze aardse dingen. Het is niet

[244]

Gods wil dat Zijn volk onder zorgen gebukt zou gaan. Maar onze Heere zegt niet dat er op onze weg geen gevaren zullen zijn. Hij doet niet het voorstel Zijn volk weg te nemen uit de wereld van zonde en kwaad, maar Hij wijst op een schuilplaats die altijd aanwezig is. Hij zegt tot de vermoeiden en beladenen: *'Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.'* Leg het juk van bezorgdheid en wereldse zorg, dat u op uw hals genomen hebt, af, en *'neemt Mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen.'* (Mattheüs 11:28,29) Wij kunnen rust en vrede vinden in God als we al onze zorgen op Hem werpen, want Hij zorgt voor ons. (zie 1 Petrus 5:7)

De apostel Paulus zegt: *'Ziet toe, broeders, dat bij niemand uwer een boos, ongelovig hart zij, door af te vallen van de levende God.'* (Hebreeë 3:12) Gezien het alles dat God voor ons gedaan heeft, zou ons geloof sterk, actief en blijvend moeten zijn. In plaats van te klagen en te morren, zou de taal van het hart moeten zijn: *'Loof de Heere, mijn ziel, en al wat in mij is, Zijn heilige Naam; loof de Heere, mijn ziel, en vergeet niet een van Zijn weldaden.'* (Psalm 103:1-2)

God wist wat Israël nodig had. Tot hun leider zei Hij: *'Ik zal voor u brood uit de hemel laten regenen.'* En aanwijzingen werden gegeven zodat het volk een dagelijkse hoeveelheid kon verzamelen, terwijl op de zesde dag een dubbele hoeveelheid zou vallen, zodat de heiligheid van de Sabbat gehandhaafd kon worden.

Mozes gaf de vergadering de verzekering dat in hun noden zou worden voorzien: *'In de avondschemering zult gij vlees eten en in de morgen zult gij met brood verzadigd worden.'* En hij voegde eraan toe: *'Want wat zijn wij, dat gij tegen ons mort? Niet tegen ons was uw gemor, maar tegen de Heere.'* Verder moest Aäron tot hen zeggen: *'Nadert voor het aangezicht des Heeren: Want Hij heeft uw gemor gehoord.'* Terwijl Aäron sprak, *'richtten zij hun blik naar de woestijn - en zie, de heerlijkheid des Heeren verscheen in een wolk'*. Een heerlijkheid zoals ze nooit eerder hadden gezien, symboliseerde Gods tegenwoordigheid. Door openbaringen die hun zintuigen aanspraken, moesten ze een kennis aangaande God verkrijgen. Ze moesten leren dat de Allerhoogste, en niet een mens als Mozes, hun leidsman was, zodat ze Zijn Naam zouden vrezen en Zijn stem zouden gehoorzamen.

Tegen de avond werd het legerkamp omringd door grote aantallen kwakkels, voldoende om heel het leger te voeden. De volgende morgen lag op de grond *'iets fijns, ... fijn als rijm op de aarde'*. *'Het was wit als korianderzaad.'* Het volk noemde het manna. Mozes zei: *'Dit is het brood*

[245]

dat de Heere u tot spijszake gegeven heeft.' Het volk verzamelde het manna, en merkte dat er voldoende was voor een ieder. *'Men maalde het in handmolens of stampte het in vijzels en kookte het in potten en bereidde het tot koeken.'* (Numeri 11:8). De smaak ervan was als honingkoeken. Ze moesten dagelijks één gomer (bijna drie en een halve liter) per persoon verzamelen; ze mochten niets overlaten tot de volgende morgen. Er waren mensen die een voorraad wilden overhouden tot de volgende dag, maar het bleek dat het niet meer geschikt

was om te eten. Het voedsel voor elke dag moest 's morgens verzameld worden; alles wat op de grond bleef liggen, smolt als de zon opkwam.

Bij het verzamelen van het manna bleek dat sommigen meer, anderen minder dan de voorgeschreven hoeveelheid hadden; maar als het gemeten werd, bleek dat hij die veel verzameld had, niets over had, en hij die minder verzameld had, niet te kort kwam. Een verklaring van dit schriftgedeelte, zowel als de praktische les die er in opgesloten ligt, geeft de apostel Paulus in zijn tweede brief aan de Korinthiërs. Hij zegt: *'Want niet om anderen verlichting te schenken, wordt het u zwaar gemaakt, maar uit het oogpunt van billijkheid kome uw overvloed voor het ogenblik hun gebrek ten goede, opdat hun overvloed wederkerig uw gebrek ten goede zou komen en er zodoende gelijkheid zij, zoals er geschreven staat: Die veel verzameld had, had niet over en die weinig verzameld had, had niet te weinig.'* (2 Korinthe 8:13-15)

Op de zesde dag moest het volk twee gomers per hoofd verzamelen. De oversten haastten zich Mozes op de hoogte te stellen van wat er gebeurd was. Hij antwoordde: *'Dit is wat de Heere gezegd heeft: Een rustdag, een heilige Sabbat is het morgen voor de Heere; bakt wat gij bakken wilt en kookt wat gij koken wilt; laat al wat overblijft liggen om het tot de volgende morgen te bewaren.'* Dit deden ze, en ze ontdekten dat het niet veranderde. En Mozes zei: *'Eet dit vandaag, want heden is het Sabbat voor de Heere, vandaag zult gij het niet vinden op het veld. Zes dagen zult gij het verzamelen maar op de zevende dag is het Sabbat; dan is het er niet.'*

God eist dat Zijn heilige dag nu nog even nauwgezet gevierd moet worden als in de tijd van Israël. Het bevel dat de Hebreeën kregen, behoort door alle christenen beschouwd te worden als een bevel van Jehova voor hen. De dag die aan de Sabbat voorafgaat, moet een dag van voorbereiding zijn, opdat alles gereedgemaakt kan worden voor de geheiligde uren. Onder geen voorwaarde mogen onze eigen zaken heilige tijd in beslag nemen. God heeft aangegeven dat voor de zieken en lijdenden gezorgd moet worden; het werk dat gedaan moet worden om hun lijden te verlichten is

[246]

een werk van weldadigheid en het is geen schenden van de Sabbat; maar alle onnodig werk moet vermeden worden. Velen stellen veel kleine dingen uit tot het aanbreken van de Sabbat, terwijl deze dingen op de voorbereidingsdag gedaan hadden kunnen worden. Dit moet niet gebeuren. Werk dat bij het aanbreken van de Sabbat nog niet klaar is, moet blijven liggen tot na de Sabbat. Deze leefwijze kan maken dat gedachteloze mensen gaan nadenken, zodat ze ervoor zorg dragen hun eigen werk in de zes werkdagen klaar te maken.

Elke week gedurende hun langdurige omwandeling in de woestijn waren de Israëlieten getuigen van een drievoudig wonder, bedoeld om hen van de heiligheid van de Sabbat te doordringen: een dubbele hoeveelheid manna viel op de zesde dag, op de zevende dag viel niets, en de hoeveelheid, nodig voor de Sabbat, bleef zoet en onbedorven, terwijl alles wat in de loop van de week werd bewaard, bedierf.

In de omstandigheden, verbonden met het geven van het manna, hebben we een duidelijk bewijs dat niet, zoals velen beweren, de Sabbat werd ingesteld bij de wetgeving op de Sinaï. Eer de Israëlieten aankwamen bij de Sinaï, begrepen ze dat de Sabbat voor hen een verplichting was. Door de verplichting om elke vrijdag een dubbele hoeveelheid manna te verzamelen om dit klaar te maken voor de Sabbat, waarop geen manna zou vallen, werd de heiligheid van de rustdag hun voortdurend voor ogen gehouden. En toen sommigen van het volk op Sabbat uitgingen om manna te verzamelen, vroeg de Heere: *'Hoelang weigert gij Mijn geboden en wetten te onderhouden?'*

'De Israëlieten nu hebben veertig jaar het manna gegeten, totdat zij kwamen in bewoond land; het manna hebben zij gegeten, totdat zij kwamen aan de grens van het land Kanaän.' Gedurende veertig jaren werden ze dagelijks aan Gods nooit falende zorg en tedere liefde herinnerd door deze wonderbaarlijke voorziening. Om te spreken met de Psalmist: *'Hij ... schonk hun hemelkoren; brood der engelen at ieder'* (Psalm 78:24-25) - dat wil zeggen, voedsel, door engelen aan hen gegeven. Gesterkt door het *'hemelkoren'*, werden ze dagelijks onderricht dat ze, op grond van Gods belofte, even beveiligd waren tegen gebrek alsof ze omringd waren door wuivende velden met graan op de vruchtbare vlakten van Kanaän.

Het manna, dat uit de hemel viel om Israël te voeden, was een type van Hem Die van God gekomen is om de wereld het leven te geven. Jezus zei: *'Ik ben het Brood des levens. Uw vaders hebben in de woestijn het manna gegeten en zij zijn gestorven; dit is het Brood, dat uit de hemel nederdaalt!.. Indien iemand van dit Brood eet, zal hij in eeuwigheid leven; en het Brood, dat Ik hem geven zal, is Mijn vlees, voor het leven der wereld.'* (Johannes 6:48-51)

[247]

Eén der beloften van zegeningen voor Gods volk in de eeuwigheid luidt: *'Wie overwint, hem zal Ik geven van het verborgen manna.'* (Openbaring 2:17)

Nadat ze de woestijn Sin verlaten hadden, legerden de Israëlieten zich te Refidim. Hier was geen water, en opnieuw toonden ze wantrouwen in Gods voorzienigheid. In hun blindheid en aanmatiging naderde het volk Mozes met de eis: *'Geeft ons water, zodat wij kunnen drinken.'* Maar hij bleef geduldig. *'Wat twist gij met mij?'* vroeg hij. *'Wat stelt gij de Heere op de proef?'* Toornig riepen ze uit: *'Waarom toch hebt gij ons uit Egypte gevoerd, om ons, onze kinderen en ons vee van dorst te doen omkomen?'* Toen ze zo overvloedig van voedsel werden voorzien, dachten ze vol schaamte aan hun ongeloof en hun morren, en beloofden ze, dat ze in de toekomst de Heere zouden vertrouwen; maar ze vergaten al spoedig hun belofte en faalden bij de eerste beproeving van hun geloof. De wolkkolom die hen leidde, scheen een vreeswekkend mysterie te verbergen. En Mozes - wie was hij? vroegen ze zich af, en wat kon zijn bedoeling zijn met hen uit Egypte te leiden? Achterdocht en wantrouwen vulde hun hart, en onbeschaamd beschuldigden ze hem dat hij hen en hun kinderen wilde ombrengen door gebrek en tegenspoed, zodat hij zich kon verrijken met hun bezittingen. In hun razernij stonden ze op het punt hem te stenigen.

Verslagen riep Mozes tot de Heere: *'Wat moet ik met dit volk doen?'* God zei hem dat hij de oudsten van Israël moest meenemen, ook de staf waarmee hij de wonderen in Egypte had gedaan, en voor het volk moest uitgaan. En de Heere zei tot hem: *'Zie, Ik zal daar vòòr u op de rots bij Horeb staan; dan zult gij op de rots slaan en daaruit zal water te voorschijn komen, zodat het volk kan drinken.'* Hij gehoorzaamde, en water kwam te voorschijn in een levende stroom, zodat er voldoende was voor het legerkamp. In plaats van Mozes op te dragen zijn staf op te heffen en een één of andere verschrikkelijke plaag te doen neerdalen, zoals in Egypte gebeurde, zodat de leiders voor hun morren werden gestraft, maakte de Heere in Zijn grote barmhartigheid de staf het werktuig om in hun behoefte te voorzien.

'Hij kliefde de rotsen in de woestijn, en drenkte hen rijkelijk met watervloeden; Hij deed beken vloeien uit de rots en water neerstromen als rivieren.' (Psalm 78:14-15) Mozes sloeg de rots, maar het was de Zoon van God, Die gehuld in de wolkkolom naast Mozes stond en het levengevend water deed vloeien. Niet alleen Mozes en de oudsten, maar heel de vergadering die van verre stond aanschouwde de heerlijkheid des Heeren; maar zou de wolk zijn weggenomen, dan waren ze gedood door de verschrikkelijke heerlijkheid van Hem Die daarin woonde.

[248]

In hun dorst had het volk God verzocht door te zeggen: *'Is de Heere in ons midden, of niet?'* Als God ons hier gebracht heeft, waarom geeft Hij ons dan geen water, behalve brood? Het ongeloof dat ze op deze wijze openbaarden, was misdadig, en Mozes vreesde dat Gods oordelen op hen zouden vallen. *'Hij noemde de naam van die plaats Massa, en Meriba, om de twist der kinderen Israëls en omdat zij den Heere verzocht hadden'*, als een herinnering aan hun zonde.

Een nieuw gevaar bedreigde hen. Vanwege hun morren tegen Hem liet de Heere toe dat ze door vijanden werden aangevallen. De Amalekieten, een woeste krijgsvolke stam, die deze streek bewoonde, kwamen hen tegemoet en sloegen degenen die vermoeid waren achtergebleven. Mozes, die wist dat de massa van het volk onvoorbereid was op de strijd, gaf Jozua bevel om uit de verschillende stammen een leger samen te stellen en hen de volgende morgen aan te voeren tegen de vijand, terwijl hij zelf op een hoogte in de nabijheid zou staan met de staf van God in de hand. Overeenkomstig dit bevel viel Jozua met zijn leger de volgende dag de vijand aan, terwijl Mozes, Aäron en Hur op een hoogte stonden vanwaar ze het slagveld konden overzien. Met de armen opgeheven naar de hemel en de staf van God in zijn rechterhand bad Mozes voor het succes van het leger van Israël. Toen de strijd voortging, merkte men op dat Israël won zolang zijn handen opgeheven waren, maar als ze zakten was de vijand aan de winnende hand. Toen Mozes vermoeid werd, hielden Aäron en Hur zijn armen omhoog tot het ondergaan van de zon, toen de vijand op de vlucht werd gejaagd.

Toen Aäron en Hur de armen van Mozes ondersteunden, toonden ze het volk hun verplichting om hem te steunen in zijn vermoeiende taak, als hij Gods Woord zou ontvangen om dat aan hen mee te delen. De daad van Mozes was ook veelzeggend, door te tonen dat God hun lot in Zijn handen hield; zolang ze Hem vertrouwden, zou Hij voor hen strijden en hun vijanden onderwerpen; maar als ze Hem zouden loslaten, en in eigen kracht zouden vertrouwen, zouden ze zelfs minder kracht hebben dan degenen die God niet kenden, en zouden hun vijanden hen overwinnen.

Zoals de Hebreëen overwonnen zolang Mozes zijn handen ophief naar de hemel en voor hen bad, zo zal het Israël Gods overwinnen als ze in geloof beslag leggen op de kracht van hun machtige Helper. Toch gaat Goddelijke kracht samen met menselijk pogen. Mozes geloofde niet dat God de vijanden zou overwinnen terwijl Israël alleen maar toekeek. Terwijl de grote leider tot de Heere bad, moesten Jozua en zijn dappere mannen hun uiterste best doen de vijanden van Israël en van God te verslaan.

[249]

Na de nederlaag van de Amalekieten sprak God tot Mozes: *'Schrijf dit ter gedachtenis in een boek, en prent het Jozua in, dat Ik de herinnering aan Amalek onder de hemel volledig zal uitwissen.'* Kort vòòr zijn dood gaf de grote leider aan zijn volk de plechtige opdracht: *'Gedenk wat Amalek u gedaan heeft op uw tocht, toen gij uit Egypte getrokken waart; hoe hij u onderweg tegenkwam en al de zwakken in uw achterhoede afsneed, terwijl gij vermoeid en uitgeput waart, en hoe hij God niet vreesde..... Gij zult de herinnering aan Amalek onder de hemel uitwissen; vergeet het niet'* (Deuteronomium 25:17-19). Aangaande dit goddeloze volk verklaarde de Heere: *'De Heere heeft een strijd tegen Amalek.'* (Exodus 17:14)

De Amalekieten kenden Gods karakter en Zijn oppergezag, maar in plaats van Hem te vrezen, daagden ze Zijn macht uit. De wonderen die Mozes deed ten aanschouwen van de Egyptenaren, werden een voorwerp van spot bij het volk van Amalek, en de vrees van de

omringende volken werd belachelijk gemaakt. Ze hadden bij hun goden gezworen dat ze de Hebreëen zouden verdelgen, zodat niemand zou ontkomen, en ze beroemden zich erop dat de God van Israël hen niet kon weerstaan. De Israëlieten hadden hen niet bedreigd of hen kwaad aangedaan. Hun aanval was volkomen ongegrond. Ze trachtten Gods volk uit te roeien om op deze wijze hun haat en minachting jegens God tot uiting te brengen. Lange tijd waren de Amalekieten grote zondaars geweest, en hun misdaden riepen tot God om vergelding, en toch had Zijn barmhartigheid hen nog steeds opgeroepen zich te bekeren; maar toen de mannen van Amalek de vermoeide en onverdedigde rijen van Israël aanvielen, bezegelden ze hun eigen ondergang. God zorgt voor de zwakste onder Zijn kinderen. Geen enkele daad van wreedheid of verdrukking blijft verborgen voor de hemel. Zijn hand is uitgestrekt als een schild over allen die Hem liefhebben en vrezen; laten mensen zich hoeden dat ze deze hand niet treffen, want Hij draagt het zwaard van gerechtigheid.

Niet ver van de plaats waar de Israëlieten nu gelegerd waren, woonde Jethro, de schoonvader van Mozes. Jethro had gehoord hoe de Israëlieten bevrijd waren, en nu ging hij op weg om hen op te zoeken en aan Mozes zijn vrouw en beide zonen te brengen. De grote leidsman kreeg bericht door boodschappers dat hij naderde, en ging vol vreugde uit, hem tegemoet, en na de eerste begroetingen bracht hij hen naar zijn tent. Hij had zijn gezin teruggezonden toen hij op weg was naar Egypte om het volk uit te leiden, maar nu kon hij zich weer verheugen in hun gezelschap. Aan Jethro vertelde hij Gods wonderbaarlijke handelwijze met Israël, en de patriarch verheugde zich en zegende de Heere; samen met Mozes en de oudsten bracht

[250]

hij een offer en er werd een feest gevierd om God te danken voor Zijn barmhartigheid.

Terwijl Jethro in het leger verbleef, zag hij hoe zwaar de lasten waren die op Mozes drukten. Orde en tucht te handhaven onder die grote, onwetende en onopgevoede menigte was werkelijk een enorme taak. Mozes was de door hen erkende leider en bestuurder; niet alleen zaken van algemeen belang en de plichten van het volk, maar ook alle twisten die ontstonden, werden hem voorgelegd. Hij had dit zo geregeld, omdat hij op deze wijze gelegenheid had hen te onderrichten, zoals hij zei: *'Ik maak de inzettingen en wetten Gods bekend.'* Maar Jethro ging hier tegenin, met de woorden: *'Dit is te zwaar voor u, gij kunt het alleen niet doen.'* *'Gij raakt geheel uitgeput.'* En hij gaf Mozes de raad om juiste personen aan te stellen als oversten over duizend, anderen als oversten over honderd, weer anderen als oversten over tien. Het zouden *'flinke godvrezende, betrouwbare mannen'* moeten zijn, mannen die winstbejag haatten. Deze zouden oordelen in zaken van ondergeschikt belang, terwijl de moeilijkste en belangrijkste zaken voorgelegd zouden moeten worden aan Mozes. Zoals Jethro zei: *'Vertegenwoordig gij het volk bij God en breng de zaken voor God. Voorts moet gij hun de inzettingen en wetten Gods inscherpen, en hun de weg bekend maken, die zij te gaan, en het werk dat zij te volbrengen hebben.'* Deze raad werd aangenomen en bracht niet alleen verlichting voor Mozes, maar had als gevolg dat er een betere orde heerste onder het volk.

De Heere had Mozes grotelijks geëerd en wonderen gedaan door Zijn hand; maar het feit dat hij gekozen was om anderen te onderrichten, was voor hem geen reden de gevolgtrekking te maken dat hij zelf geen onderricht nodig had. De uitverkoren leider van Israël luisterde graag naar de voorstellen van de godvruchtige priester van Midjan en aanvaardde zijn plan als een verstandige regeling.

Van Refidim reisde het volk verder, terwijl ze de wolkkolom volgden. Hun pad voerde door kale vlakten, langs steile hellingen en door rotsachtige streken. Dikwijls hadden ze op hun tocht over de zandvlakte voor zich woeste bergen gezien, die als machtige

versterkingen in hun weg verrezen en verdere voortgang onmogelijk schenen te maken. Maar wanneer ze naderbij kwamen, verschenen hier en daar openingen in de bergwand, en daarachter werden andere vlakten zichtbaar. Door één van deze diepe, rotsachtige passen werden ze nu geleid. Het was een groots, indrukwekkend toneel. Tussen de rotswanden die zich aan beide zijden honderden meters verhieven, stroomde als een levende vloed, zover het oog kon reiken, het leger van Israël met zijn kudden en kleinvee. En nu verrees voor

[251]

hun ogen in indrukwekkende majesteit de berg Sinaï. De wolkkolom rustte op zijn spits, en het volk richtte zijn tenten op in de vlakte beneden. Hier zouden ze gedurende bijna een jaar wonen. Tijdens de nacht verzekerde de vuurkolom hen van Gods bescherming, en terwijl ze nog sliepen, viel het brood uit de hemel zacht neer rondom het legerkamp.

De morgenstond vergulde de duistere hellingen van de bergen, en de gouden stralen van de zon drongen door in de diepe kloven, terwijl ze de vermoeide reizigers voorkwamen als stralen van genade, afkomstig van Gods troon. Van alle kanten spraken uitgestrekte, rotsachtige hoogten in hun ontzagwekkende grootheid van eeuwige duur en majesteit. Hier was de geest onder de indruk van ernst en ontzag. De mens voelde zijn onwetendheid en zwakte in tegenwoordigheid van Hem Die *'de bergen woog met een waag, en de heuvelen met een weegschaal.'* (Jesaja 40:12) Hier zou Israël de wonderbaarlijkste openbaring, ooit door God aan de mens gegeven, ontvangen. De Heere had Zijn volk hier bijeengebracht om hen te doordringen van de heiligheid van Zijn eisen, door met Eigen stem Zijn heilige Wet bekend te maken. Grote en ingrijpende veranderingen moesten tot stand komen; want de ontaarde invloeden van dienstbaarheid en een langdurig contact met afgoderij had een indruk achtergelaten op gewoonten en karakter. God was aan het werk om hen te verhogen tot een hogere morele positie, door hen een kennis aangaande Zichzelf mee te delen.

[252]

Hoofdstuk 27 – De wet aan Israël gegeven

Zie Exodus 19-24

Kort nadat het legerkamp was opgeslagen bij de Sinaï, werd Mozes door God op de berg geroepen. Alleen beklom hij het steile en ruwe pad en naderde de wolk die de plaats kenmerkte waar God Zich bevond. Israël zou nu in een nauwe en bijzondere betrekking komen tot de Allerhoogste - ze zouden als gemeente en als natie onder het bestuur van God ingelijfd worden. De boodschap die Mozes aan het volk moest doorgeven, luidde:

'Gij hebt gezien, wat Ik de Egyptenaren heb aangedaan, en dat Ik u op arendsvleugelen gedragen en tot Mij gebracht heb. Nu dan, indien gij aandachtig naar Mij luistert en Mijn verbond bewaart, dan zult gij uit alle volken Mij ten eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij. En gij zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk.'

Mozes keerde terug naar de legerplaats, en nadat hij de oudsten van Israël bij zich geroepen had, herhaalde hij Gods boodschap voor hen. Hun antwoord was: *'Alles wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen.'* Zo gingen ze met God een plechtig verbond aan, waarbij ze beloofden Hem te aan te nemen als hun Heerser, waardoor ze in bijzondere zin onderdanen werden van Zijn gezag.

Opnieuw beklom hun leidsman de berg, en de Heere zei tot hem: *'Zie, Ik kom tot u in een dikke wolk, opdat het volk kan horen, wanneer Ik met u spreek, en zij ook voor altoos in u geloven.'* Wanneer ze met moeilijkheden in aanraking zouden komen, waren ze geneigd tegen Mozes en Aäron te morren, en hen te beschuldigen dat ze de scharen van Israël uit Egypte hadden geleid om hen te verdelgen. De Heere zou Mozes voor hun ogen eren, opdat ze ertoe gebracht zouden worden te vertrouwen op zijn raadgevingen.

God was van plan om de gelegenheid waarop Hij Zijn wet zou verkondigen, tot een ontzagwekkend schouwspel te maken, in overeenkomst met het verheven karakter van de gebeurtenis. Het volk moest doordrongen zijn van het feit dat alles wat met de dienst van God te maken had, met de grootste eerbied beschouwd moest worden. De Heere zei tot Mozes: *'Ga tot het volk; heilig hen heden en morgen, en laten zij hun klederen wassen. En tegen de derde dag zullen zij gereed zijn, want op de derde dag*

[253]

zal de Heere nederdalen voor de ogen van het gehele volk op de berg Sinaï.' In de dagen die daartussen lagen, moesten allen de tijd gebruiken in ernstige voorbereiding om voor God te kunnen verschijnen. Hun lichaam en hun kleding moest rein van smet zijn. En als Mozes hen zou wijzen op hun zonden, moesten ze zich wijden aan vasten, bidden en zich vernederen, zodat ook hun harten rein van ongerechtigheid zouden zijn.

De voorbereidingen vonden plaats, zoals bevolen was; en in gehoorzaamheid aan verdere bevelen gebod Mozes dat een omheining rondom de berg geplaatst moest worden, zodat mens noch dier op deze heilige grond zou komen. Als iemand alleen maar de berg zou aanraken, zou onmiddellijke dood het gevolg daarvan zijn.

Op de morgen van de derde dag, toen de ogen van heel het volk op de berg gericht waren, was de top bedekt met een dikke wolk, die steeds dichter en donkerder werd en naar beneden daalde, tot de gehele berg gehuld was in duisternis en ontzagwekkende verborgenheid. Toen werd een geluid als van een bazuin gehoord, waardoor het volk werd opgeroepen om God te ontmoeten; en Mozes leidde hen naar de voet van de berg. Vanuit de dikke duisternis flitsten heldere bliksemstralen, terwijl donderslagen weerklonken tegen de omringende hoogten. *'En de berg Sinaï stond geheel in rook, omdat de Heere daarop*

nederdaalde in vuur; de rook daarvan steeg op als de rook van een oven, en de gehele berg beefde zeer.' 'De heerlijkheid des Heeren was als verterend vuur op de top van de berg' ten aanschouwen van de verzamelde menigte. En het geluid van de bazuin werd gaandeweg zeer sterk. Zó vreselijk waren de tekenen van Gods tegenwoordigheid, dat de menigte van Israël beefden van vrees en op hun aangezicht vielen voor de Heere. Zelfs Mozes riep uit: 'Ik ben enkel vreze en beving.' (Hebreeën 12:21)

Nu hield de donder op; de bazuin werd niet langer gehoord; de aarde werd stil. Er was een ogenblik van plechtige stilte, en toen werd de stem van God vernomen. Vanuit de dikke duisternis die om Hem was op de berg, omgeven door een gevolg van engelen, maakte de Heere Zijn wet bekend. Mozes, die het toneel beschrijft, zegt: *'De Heere is gekomen van Sinai en over hen opgegaan uit Seir; Hij is in lichtglans verschenen van het gebergte Paran en gekomen uit het midden van heilige tienduizenden; aan Zijn rechterzijde zagen zij een brandend vuur. Ja, Hij heeft de volken lief; al Zijn heiligen; in Uw hand zijn zij, aan Uw voeten legeren zij zich, vangen iets op van Uw woorden.'* (Deuteronomium 33:2-3)

Jehova openbaarde Zich niet alleen in de ontzagwekkende majesteit van Rechter en Wetgever, maar ook als de medelevende Wachter over Zijn volk:

[254]

-1-

'Ik ben de Heere, uw God Die u uit het land Egypte, uit het diensthuis, geleid heb.' Hij, Die ze reeds hadden leren kennen als hun Gids en Bevrijder, Die hen uit Egypte had geleid, en een weg voor hen door de zee had gebaad, Die Farao en zijn leger had vernietigd en Zich aldus getoond had als God boven alle goden van Egypte - Hij was het Die hun nu Zijn wet verkondigde.

De wet werd in deze tijd niet alleen gesproken voor het welzijn van de Hebreeën. God eerde hen door ze te maken tot behoeders en bewaarders van Zijn wet, maar ze moesten deze bewaren als een heilig pand voor heel de wereld. De geboden van de Decaloog zijn van toepassing op alle mensen, en ze zijn gegeven tot onderricht en leiding van allen. Tien korte, veelomvattende en gezaghebbende geboden bevatten de plicht van de mens tot God en zijn medemens; en alle zijn ze gegrond op het grote grondbeginsel liefde. *'Gij zult de Heere, uw God, liefhebben uit geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht en met geheel uw verstand, en uw naaste als uzelf.'* (Lukas 10:27; Deuteronomium 6:5; Leviticus 19:18) In de tien geboden worden deze beginselen meer in detail naar voren gebracht, en van toepassing gebracht op de toestand en de omstandigheden van de mens.

'Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.'

Jehova, de Eeuwige, in Zichzelf Bestaande, de Ongeschapene, de Bron en Onderhouder van alles, heeft alleen recht op volkomen eerbied en aanbidding. De mens mag geen enkel ander voorwerp de eerste plaats geven in zijn genegenheid of in zijn dienen. Alles wat door ons gekoesterd wordt en de neiging heeft onze liefde tot God te verminderen of wat verhindert dat we Hem de dienst bewijzen waarop Hij recht heeft, van dat alles maken we een god.

-2-

'Gij zult u geen gesneden beeld maken noch enige gestalte van wat boven in de hemel, noch van wat beneden op de aarde, noch van wat in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen.'

Het tweede gebod verbiedt de aanbidding van de ware God door middel van beelden of gelijkenissen. Vele heidense volken beweren dat hun beelden slechts vormen of

symbolen zijn waardoor ze de godheid eren, maar God heeft gezegd dat zo'n aanbedding zonde is. Een poging om de Eeuwige voor te stellen door stoffelijke voorwerpen zou de voorstelling van God bij de mens omlaag halen. De geest die afgekeerd wordt van de oneindige volmaaktheid van Jehova, zou aangetrokken worden tot het schep-

[255]

sel in plaats van tot de Schepper. En als de mens een lagere voorstelling had van God, zou hij daardoor ontaarden.

'Ik, de Heere, uw God, ben een naijverig God.' De nauwe en geheiligde verhouding tussen God en Zijn volk wordt voorgesteld onder het beeld van het huwelijk. Daar afgodendienst geestelijk overspel is, wordt het ongenoegen van God zeer terecht naijver genoemd.

'Die de ongerechtigheid der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten.' Het is niet te vermijden dat kinderen lijden onder de gevolgen van de verkeerde daden van de ouders, maar ze worden niet gestraft voor de schuld van de ouders, behalve wanneer ze een aandeel hebben in hun zonden. Gewoonlijk is het echter zo dat de kinderen de voetsporen van de ouders volgen. Door erfenis en voorbeeld worden de zonen deelgenoten aan de zonden van de vaders. Verkeerde neigingen, verdorven smaken, lage moraal, zowel als lichamelijke ziekten en degeneratie worden van vader op kind overgedragen als een nalatenschap, tot in het derde en vierde geslacht. Deze verschrikkelijke waarheid behoort mensen ertoe te brengen zich te weerhouden van het volgen van een zondige leefwijze.

'En die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden.' Behalve het verbod om valse goden te aanbidden, wijst het tweede gebod op de aanbedding van de ware God. En aan hen die Hem getrouw dienen, wordt barmhartigheid beloofd, niet alleen tot in het derde en vierde geslacht, zoals gedreigd wordt aangaande hen die Hem haten, maar tot in duizenden geslachten.

-3-

'Gij zult de Naam van de Heere, uw God, niet ijdel gebruiken, want de Heere zal niet onschuldig houden wie Zijn Naam ijdel gebruikt.'

Dit gebod verbiedt niet slechts meened en lastertaal, maar ook het gebruiken van Gods Naam op lichtzinnige of gedachteloze wijze, zonder over de ontzagwekkende betekenis ervan na te denken. Door het onnadenkend noemen van Gods Naam in het dagelijks gesprek, door in onbelangrijke zaken Hem aan te roepen, en door talrijke en gedachteloze herhalingen van Zijn Naam, ontoren we Hem. *'Heilig en geducht is Zijn Naam.'* (Psalm 111:9) Allen zouden moeten nadenken over Zijn majesteit, Zijn reinheid en heiligheid, zodat het hart geïmponeerd is van Zijn verheven karakter; en Zijn heilige Naam behoort met eerbied en ernst genoemd te worden.

-4-

'Gedenk de Sabbatdag, dat jij die heiligt; zes dagen zult jij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de Sabbat van de Heere, uw God; dan zult jij geen werk doen, jij noch uw zoon, noch

[256]

uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont. Want in zes dagen heeft de Heere de hemel en

de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de Heere de Sabbatdag en heiligde die.'

De Sabbat wordt niet ingeleid als een nieuwe instelling, maar als een dag die bij de schepping is geheiligd. Die dag moet herdacht en waargenomen worden als het gedenkteken van het werk van de Schepper. Door te wijzen op God als de Schepper van hemel en aarde, onderscheidt hij de ware God van alle afgoden. Allen die de zevende dag houden, geven door deze daad te kennen dat ze aanbidders zijn van Jehova. Zo is de Sabbat het teken van 's mensen trouw aan God zolang er mensen op aarde zijn om Hem te dienen.

Het vierde gebod is het enige van de tien geboden waarin de Naam en de Titel van de Wetgever worden gevonden. Het is het enige gebod dat aangeeft op Wens gezag de wet is gegeven. Op deze wijze bevat het zegel van God, bevestigd aan Zijn wet als bewijs voor Zijn echtheid en bindende kracht. God heeft de mensen zes dagen gegeven om te werken, en Hij eist dat ze hun werk in de zes werkdagen verrichten. Dingen die noodzakelijk zijn en daden van barmhartigheid zijn toegestaan op de Sabbat; voor de zieken en lijdenden moet altijd gezorgd worden; maar onnodige arbeid moet strikt nagelaten worden. *'Indien gij niet over de Sabbat heenloopt door uw zaken te doen op Mijn heilige dag, maar de Sabbat een verlustiging noemt, de heilige dag des Heeren van gewicht, en die eert noch door uw gewone bezigheden te doen, noch uw zaken te behartigen'* (Jesaja 58:13) Het verbond eindigt hier echter niet. *'Of ijdele taal uit te slaan'*, zegt de profeet. Zij die over zaken spreken op de Sabbat of op Sabbat plannen maken, worden door God gezien alsof ze werkelijk met zaken bezig zijn. Om de Sabbat te heiligen, moeten we onze gedachten zelfs niet laten stilstaan bij dingen van een werelds karakter. En het gebod heeft betrekking op allen die in onze poorten zijn. De medebewoners van het huis moeten hun wereldse zaken gedurende de geheiligde uren terzijde leggen. Allen moeten zich verenigen in het eren van God door een bereidwillige dienst op Zijn heilige dag.

-5-

'Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de Heere, uw God, u geven zal.'

Ouders hebben recht op een mate van liefde en eerbied waarop geen ander recht heeft. God zelf, die op hen de verantwoordelijkheid heeft ge-

[257]

legd voor zielen die aan hen zijn toevertrouwd, heeft bepaald dat in de vroege levensjaren ouders de plaats van God bij hun kinderen zullen innemen. Wie het rechtmatig gezag van zijn ouders verwerpt, verwerpt hiermee het gezag van God. Het vijfde gebod eist dat kinderen niet slechts respect, onderdanigheid en gehoorzaamheid tonen jegens hun ouders, maar ook dat ze hun liefde en tederheid bewijzen, hun lasten verlichten, zorg dragen voor hun goede naam, en hen helpen en troosten als ze oud zijn. Tevens wordt gewezen op eerbied voor evangeliedienaars en heersers en anderen aan wie God gezag heeft verleend.

De apostel noemt dit *'het eerste gebod, met een belofte.'* (Efeziërs 6:2) Voor Israël, dat verwachtte spoedig het land Kanaän te betreden, was het een belofte voor degenen die gehoorzaamden dat ze een lang leven zouden genieten in dat goede land; maar het heeft een diepere strekking, waaronder heel het Israël van God begrepen is, en waar eeuwig leven wordt beloofd op de aarde, wanneer deze van de vloek der zonde verlost zal zijn.

-6-

'Gij zult niet doodslaan.'

Alle onrechtvaardige daden waardoor het leven verkort wordt; de geest van haat en wraaklust, of het toegeven aan hartstochten die leiden tot daden van geweld jegens anderen, zelfs het toewensen van kwaad aan anderen (want *'een ieder die zijn broeder haat, is een mensenmoordenaar'*); een zelfzuchtig veronachtzamen van de zorg voor behoeftigen of lijdenden; alle toegeven aan zelfzuchtige neigingen of onnodige ontzeggingen of buitensporige arbeid die de gezondheid benadeelt - al deze dingen zijn in meer of mindere mate overtredingen van het zesde gebod.

-7-

'Gij zult niet echtbreken.'

Dit gebod verbiedt niet slechts onzuivere daden, maar ook zinnelijke gedachten en verlangens, of gebruiken die de neiging hebben ze op te wekken. Niet alleen in het dagelijks leven wordt reinheid geëist, maar ook in de verborgen gedachten en gevoelens van het hart. Christus, die de verstrekkende verplichting van Gods wet duidelijk maakte, heeft gezegd dat de onreine gedachte of blik even zondig is als de ongeoorloofde daad.

-8-

'Gij zult niet stelen.'

Zowel openbare als verborgen zonden liggen in dit verbod opgesloten. Het achtste gebod veroordeelt het stelen van mensen, het handelen in slaven en verbiedt veroveringsoorlogen. Het veroordeelt diefstal en roof. Het eist strikte eerlijkheid in de kleinste zaken van het leven. Het verbiedt overvragen bij het zakendoen, en eist dat schulden worden betaald. Het

[258]

zegt dat elke poging zichzelf te bevoordelen door de onwetendheid, zwakheid of het ongeluk van een ander als oneerlijkheid in de hemelse boeken vermeld staat.

-9-

'Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.'

Liegen in welk geval ook, elke poging of bedoeling onze naaste te bedriegen, ligt hierin opgesloten. De bedoeling om te bedriegen vormt bedrog. Door een blik, een handbeweging, een uitdrukking op het gezicht kan evengoed een leugen worden gezegd als door woorden. Elke opzettelijke overdrijving, elke gedachte of insinuatie, bedoeld om een onjuiste of overdreven indruk te vestigen, is bedrog. Dit gebod verbiedt elke poging om de reputatie van onze naaste schade toe te brengen door een onjuiste voorstelling, of kwaad denken, door laster of verklikken. Zelfs het opzettelijk verzwijgen van de waarheid waardoor anderen benadeeld kunnen worden, is een schending van het negende gebod.

-10-

'Gij zult niet begeren uws naasten huis; zij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn rund, noch zijn ezel, noch iets dat van uw naaste is.'

Het tiende gebod raakt de wortel van elke zonde, daar het het zelfzuchtig verlangen verbiedt waaruit elke zondige daad ontspruit. Hij die in gehoorzaamheid aan Gods wet zelfs een zondig verlangen naar dat wat een ander toebehoort, onderdrukt, zal onschuldig zijn aan een daad waardoor zijn medeschepselen nadeel zouden ondervinden.

Dit waren de heilige geboden van de Decaloog, temidden van donder en vuur gesproken, met een wonderbaar vertoon van de macht en de majesteit van de grote Wetgever. God deed de verkondiging van Zijn wet gepaard gaan met een vertoon van Zijn macht en heerlijkheid, opdat Zijn volk nooit het toneel zou vergeten, en opdat ze onder de indruk zouden komen van de Auteur van de wet, de Schepper van hemel en aarde. Hij wilde tevens aan alle mensen de heiligheid, de belangrijkheid en de eeuwige duur van Zijn wet laten zien. Het volk van Israël was overweldigd door schrik. De ontzagwekkende macht van Gods Woorden scheen meer dan hun bevende harten konden verdragen. Want toen Gods grote maatstaf van recht hun werd voorgehouden, beseften ze als nooit tevoren de aanstootgevende aard van zonde, zowel als hun eigen schuld in het oog van een heilig God. Ze weken terug van de berg in vrees en ontzag. De menigte riep tot Mozes: *'Spreek gij met ons, dan zullen wij horen; maar God spreke niet met ons, opdat wij niet sterven.'* De leidsman antwoordde: *'Vreest*

[259]

niet, want God is gekomen om u op de proef te stellen, en opdat er vrees voor Hem over u kome, dat gij niet zondigt.' Het volk bleef echter op een afstand, en sloeg vol schrik het toneel gade, *'maar Mozes naderde tot de dikke donkerheid waar God was'.*

De gedachten van het volk, dat verblind en verlaagd was door heidendom en slavernij, waren niet voorbereid om ten volle de verreikende beginselen van Gods tien geboden naar waarde te schatten. Opdat de verplichtingen van de Decaloog beter begrepen en nageleefd zouden worden, werden er aanvullende geboden gegeven, die de beginselen van de tien geboden verduidelijkten en toepasselijk maakten. Deze wetten werden inzettingen genoemd, omdat ze in oneindige wijsheid en gelijkheid gevormd werden, en omdat de rechters aan de hand ervan recht konden spreken. In tegenstelling met de Tien Geboden werden deze afzonderlijk aan Mozes gegeven, die ze aan het volk moest bekendmaken.

De eerste van deze wetten had betrekking op slaven. In vroeger tijden werden misdadigers soms als slaven verkocht door de rechters; in sommige gevallen werden schuldenaars verkocht door hun schuldeisers; en armoede bracht mensen zelfs ertoe zichzelf of hun kinderen te verkopen. Maar een Hebreëer kon niet voor zijn gehele leven als slaaf verkocht worden. Zijn diensttijd was beperkt tot zes jaar; in het zevende jaar moest hij vrijgelaten worden. Het stelen van mensen, opzettelijke moord en opstand tegen het ouderlijk gezag moest met de dood bestraft worden. Het houden van niet-Israëlitische slaven was toegestaan, maar voor hun leven en lichaam werd zorg gedragen. De moordenaar van een slaaf moest bestraft worden; letsel, hem toegebracht door zijn meester, al was het slechts het verlies van een tand, gaf hem recht op zijn vrijheid.

Nog maar kort geleden waren de Israëlieten zelf slaven geweest, en nu ze slaven in hun dienst hadden, moesten ze zich wachten voor het toegeven aan een geest van wreedheid en veeleisendheid, waardoor ze zelf zo geleden hadden onder hun Egyptische slavendrijvers. De herinnering aan hun eigen bittere dienst moest hen in staat stellen zich in te denken in de plaats van de slaaf, zodat ze vriendelijk en medelevend konden zijn, en anderen zouden behandelen zoals ze zelf graag behandeld zouden willen worden. De rechten van weduwen en wezen werden nauwgezet aangegeven, en tedere zorg voor hun hulpeloze toestand werd bevolen. *'Indien gij dezen toch verdrukt',* zei de Heere, *'voorzeker zal Ik, indien zij luide tot Mij roepen, hun geroep horen, en Mijn toorn zal ontbranden en Ik zal u met het zwaard doden, zodat uw vrouwen weduwen worden en uw kinderen wezen.'* Vreemdelingen die zich met Israël verbonden, moesten tegen

[260]

verdrukking of misstanden beschermd worden. *'Een vreemdeling zult gij niet onderdrukken, noch hem benauwen, want gij zijt vreemdelingen geweest in het land Egypte.'*

Het nemen van woekerrente van de armen was verboden. Als van een arme man kleding of een deken als pand was genomen, moest dit 's avonds aan hem teruggegeven worden. Wie aan diefstal schuldig was, moest het gestolene dubbel weergeven. Er werd respect voor bestuurders en rechters geëist, en rechters werden gewaarschuwd tegen het verdraaien van het recht, het recht spreken van een oneerlijke zaak of omkoperij. Laster was verboden en daden van vriendelijkheid werden geboden, zelfs jegens persoonlijke vijanden.

Opnieuw werd het volk herinnerd aan de heilige verplichting van de Sabbat. Jaarlijkse feesten werden ingesteld, waarbij alle mannen voor de Heere moesten samenkomen en Hem hun dankoffers en de eerstelingen van hun overvloed moesten brengen. Het doel van al deze bepalingen was duidelijk gesteld: Het was niet het gevolg van de veeleisendheid van een willekeurig heerser; alles werd gegeven voor het bestwil van Israël. De Heere zei: *'Gij zult Mij heilige mensen zijn'* - waardig om door een heilig God erkend te worden.

Deze wetten werden door Mozes opgeschreven, en zorgvuldig bewaard als de grondslag van de nationale wet; met de Tien Geboden, die ze moesten verduidelijken, vormden ze de voorwaarde van de vervulling van Gods beloften aan Israël.

Nu werd door Jehova de boodschap gegeven: *'Zie, Ik zend een Engel vóór uw aangezicht, om u te bewaren op de weg en om u te brengen naar de plaats, die Ik bereid heb. Neem u voor Hem in acht en luister naar Hem, wees tegen Hem niet wederspannig, want Hij zal uw overtredingen niet vergeven, want Mijn Naam is in Hem. Maar indien gij aandachtig naar Hem luistert, en alles doet, wat Ik zeg, zal Ik uw vijanden vijandig bejegenen, en benauwen die u benauwen.'* Gedurende de omzwervingen van Israël was Christus in de wolk- en in de vuurkolom hun Leider. Terwijl er typen waren die wezen op een Heiland Die komen zou, was er ook een Heiland tegenwoordig Die aan Mozes bevelen gaf voor het volk, en Die hun getoond werd als het enige middel om een zegen te ontvangen.

Nadat Mozes van de berg was neergedaald, kwam hij *'en deelde het volk al de woorden des Heeren en al de verordeningen mee, en het gehele volk antwoordde eenstemmig: Al de woorden, die de Here gesproken heeft, zullen wij doen.'* Deze belofte werd, samen met de woorden des

[261]

Heeren, die hen voorschreef deze belofte te houden, door Mozes in een boek geschreven.

Toen volgde de bevestiging van het verbond. Een altaar werd gebouwd aan de voet van de berg, en daarnaast werden twaalf opgerichte stenen geplaatst, naar de twaalf stammen van Israël, als getuigenis dat zij het verbond aannamen. Daarna werden offers gebracht door jongemannen die voor de dienst waren uitgekozen.

Nadat hij het altaar met het bloed van de offers had besprenkeld, nam Mozes *'het boek des verbonds en las het voor de oren van het volk'*. Aldus werden de voorwaarden van het verbond op plechtige wijze herhaald, en allen waren vrij om te kiezen of ze al dan niet daarmee wilden instemmen. In het begin hadden ze beloofd de stem van God te gehoorzamen; maar nadien hadden ze gehoord hoe Hij Zijn wet verkondigde, en waren de beginselen nader uiteengezet, zodat ze wisten wat dit verbond inhield. Opnieuw antwoordde het volk eenstemmig: *'Alles was de Heere gesproken heeft, zullen wij doen en daarnaar zullen wij horen.'* *'Nadat door Mozes elk gebod volgens de wet aan al het volk was medegedeeld, nam hij het bloed der kalveren en der bokken met water, scharlaken wol en*

hysop en besprengde het boek zelf en al het volk, zeggende: Dit is het bloed van het verbond, dat God u heeft voorgeschreven.' (Hebreeën 9:19-20)

Schikkingen werden nu getroffen voor de bevestiging van het uitverkoren volk onder Jehova als hun Koning. Mozes had bevel gekregen: *'Klim op tot de Heere, gij en Aäron, Nadab en Abihu en zeventig van de oudsten van Israël en buigt u van verre neder. Maar Mozes alleen zal tot de Heere naderen.'* Terwijl het volk aanbad aan de voet van de berg, moesten deze uitverkoren mannen de berg beklimmen. De zeventig oudsten moesten Mozes bijstaan in het besturen van Israël, en God legde Zijn Geest op hen, en eerde hen door hun Zijn macht en grootheid te tonen. *'En zij zagen de God van Israël en het was alsof onder Zijn voeten een plaveisel lag van lazuur, als de hemel zelf in klaarheid.'* Ze zagen de Godheid niet, maar ze aanschouwden de heerlijkheid van Zijn aanwezigheid. Voordien zouden ze zo'n schouwspel niet hebben verdragen; maar de vertoning van Gods macht had hen vol ontzag tot inkeer gebracht; ze hadden Zijn heerlijkheid, reinheid en barmhartigheid overdacht, tot ze konden naderen tot Hem, Die het voorwerp van hun overdenkingen was.

Mozes en zijn dienaar Jozua kregen nu de oproep om God te ontmoeten. En omdat ze gedurende enige tijd afwezig zouden zijn, wees de leider Aäron en Hur, bijgestaan door de oudsten, aan om in zijn plaats te handelen. *'Daarop besteeg Mozes de berg, en de wolk bedekte de berg. De heerlijkheid des Heeren rustte op de berg Sinai.'* Gedurende zes dagen bedekte

[262]

de wolk de berg als teken van Gods speciale tegenwoordigheid; toch was er geen openbaring van Hemzelf of een bekendmaken van Zijn wil. Gedurende deze tijd bleef Mozes wachten op een oproep in de audiëntiezaal van de Allerhoogste. Hem was bevolen: *'Klim op tot Mij, de berg op, en blijf daar'*, en hoewel zijn geduld en gehoorzaamheid op de proef werden gesteld, werd hij niet moede van het wachten, of verliet zijn post. Deze periode van wachten was voor hem een tijd van voorbereiding, van nauwgezet zelfonderzoek. Zelfs deze begunstigde dienstknecht des Heeren kon niet zonder meer Zijn tegenwoordigheid naderen en het vertoon van Zijn heerlijkheid verdragen. Zes dagen werden doorgebracht in het zich wijden aan God, door een onderzoek van het hart, meditatie, en gebed eer hij voorbereid was op een directe gemeenschap met zijn Maker.

Op de zevende dag, de Sabbat, werd Mozes in de wolk geroepen. De dikke wolk opende zich ten aanschouwen van heel Israël, en de heerlijkheid des Heeren scheen daaruit als een verterend vuur. *'Mozes ging de wolk in en besteeg de berg. En hij bleef op de berg veertig dagen en veertig nachten.'* Het verblijf van veertig dagen op de berg omvatte niet de zes dagen van voorbereiding. Gedurende deze zes dagen was Jozua bij Mozes, en samen aten ze van het manna en dronken uit *'de beek, die van de berg afvloeit.'* (Deuteronomium 9:21) Jozua ging echter niet met Mozes de wolk binnen. Hij bleef daarbuiten en bleef dagelijks eten en drinken, terwijl hij wachtte op de terugkeer van Mozes; deze echter vastte gedurende de veertig dagen.

Tijdens zijn verblijf op de berg ontving Mozes aanwijzingen voor de bouw van een heiligdom waarin Gods tegenwoordigheid op bijzondere wijze gemanifesteerd zou worden. *'Zij zullen Mij een heiligdom maken, en Ik zal in hun midden wonen'* (Exodus 25:8), luidde Gods bevel. Voor de derde maal werd de viering van de Sabbat bevolen. *'Tussen Mij en de Israëlieten is deze voor altoos,'* zei de Heere, *'zodat gij weet, dat Ik de Heere ben, Die u heilig. Gij zult de Sabbat onderhouden, want deze is iets heiligs voor u; wie hem ontheiligt, zal zeker ter dood gebracht worden.'* (Exodus 31:17,13-14) Er werden precieze aanwijzingen gegeven voor de nabije oprichting van de tabernakel voor de dienst van God; en nu zou het volk de gevolgtrekking kunnen maken, omdat de bouw van dat voorwerp tot eer van God

was, en ook zichzelf dringend behoefte hadden aan een plaats van aanbidding, dat ze op de Sabbat aan het bouwen ervan konden werken. Om hen voor deze dwaling te behoeden, werd de waarschuwing gegeven. Zelfs de heiligheid en de noodzaak van het speciale werk voor God mocht hen niet ertoe bren-

[263]

gen een inbreuk te maken op Zijn heilige rustdag.

Van nu af zou het volk geëerd worden door de blijvende aanwezigheid van hun Koning. *'Ik zal in het midden van de Israëlieten wonen en Ik zal hun tot een God zijn', 'en zij zullen door Mijn heerlijkheid geheiligd worden'* (Exodus 29:45,43), luidde de verzekering die aan Mozes gegeven werd. Als symbool van Gods gezag en de belichaming van Zijn wil kreeg Mozes een afschrift van de Decaloog, door de vinger van God Zelf op twee stenen tafelen gegraveerd (Deuteronomium 9:10), om bewaard te worden in het heiligdom, waar het, als dit gereed was, een zichtbaar middelpunt van de aanbidding van het volk zou zijn.

Van een slavenvolk waren de Israëlieten verheven boven alle andere volken tot een bijzondere schat van de Koning der koningen. God had hen afgescheiden van de wereld, om hun een heilig pand toe te vertrouwen. Hij had hen aangesteld tot bewaarders van Zijn wet, en het was Zijn bedoeling om door hen een kennis aangaande Hemzelf onder mensen in leven te houden. Zo zou het licht des hemels schijnen in een wereld die in het duister was gehuld, en een Stem werd gehoord Die een oproep deed tot alle volken om zich af te keren van hun afgoderij om de levende God te dienen. Als de Israëlieten het in hun gestelde vertrouwen zouden waarmaken, zouden ze een macht worden op aarde. God zou hun verdediging zijn en Hij zou hen verheffen boven alle andere volken. Zijn licht en Zijn waarheid zouden door hen geopenbaard worden, en onder Zijn wijze en heilige leiding zouden ze naar voren treden als een voorbeeld van de voortreffelijkheid van Zijn eredienst boven elke vorm van afgodendienst.

[264]

Hoofdstuk 28 – Afgoderij bij Sinaï

Zie Exodus 32-34

Gedurende de afwezigheid van Mozes was het voor het volk een tijd van afwachten en spanning. Israël wist dat hij met Jozua de berg had beklommen en dat hij was binnengegaan in de donkere wolk die zichtbaar was vanuit de vlakte beneden, op de bergtop rustte, en van tijd tot tijd verlicht werd door de bliksemstralen van Gods aanwezigheid. Ongeduldig wachtten ze op zijn terugkeer. Omdat ze in Egypte gewend waren geweest aan stoffelijke afbeeldingen van de godheid, was het voor hen moeilijk om te vertrouwen op een onzichtbaar Wezen, en waren ze ertoe gekomen op Mozes te bouwen voor het ondersteunen van hun geloof. Nu was hij niet meer bij hen. Dag na dag, week na week ging voorbij, en nog bleef hij weg. Hoewel de wolk nog steeds zichtbaar was, meenden velen in het leger dat hun leider hen verlaten had, of dat hij door het verterend vuur was verdelgt.

In deze tijd van wachten hadden ze tijd om na te denken over de wet van God, die ze gehoord hadden, en konden ze hun harten voorbereiden om verdere openbaringen, die Hij hun zou kunnen geven, te ontvangen. Voor dit werk hadden ze niet te veel tijd; als ze op deze wijze hadden getracht een beter begrip te krijgen van Gods eisen, en hun harten hadden vernederd voor Hem, zouden ze bewaard zijn gebleven voor de verleiding. Maar ze lieten na deze dingen te doen, en al spoedig werden ze zorgeloos, onoplettend en wetteloos. Dit was vooral het geval met de gemengde menigte. Ze wensten verder te trekken naar het beloofde land - het land dat vloeiende van melk en honing. Dit land was hen alleen beloofd op voorwaarde van gehoorzaamheid, maar dat hadden ze vergeten. Sommigen stelden voor om terug te keren naar Egypte; maar of het was om verder te gaan naar Kanaän of terug te gaan naar Egypte, het merendeel van het volk wilde niet langer wachten op Mozes.

Toen ze zich zonder hun leider zo hulpeloos voelden, keerden ze terug naar hun oude bijgeloof. De *'menigte van allerlei slag'* (Exodus 12:38) ging vooraan in morren en ongeduldig zijn, en zij waren de leiders van de afval die nu volgde. Eén van de voorwerpen die door de Egyptenaren vereerd werden als symbolen van de godheid, was de stier of de koe; en zij die deze vorm van afgoderij in Egypte hadden bedreven, stelden voor dat er een kalf gemaakt zou worden dat men kon aanbidden. Het volk wilde een voorstel-

[265]

ling hebben van God, die hen in de plaats van Mozes kon voorgaan. God had geen gelijkenis van Zichzelf bekendgemaakt, en Hij had verboden dat een tastbare voorstelling voor een dergelijk doel gemaakt zou worden. De machtige wonderen in Egypte en bij de Rode Zee waren bedoeld om geloof in Hem als de Onzichtbare, Almachtige Helper van Israël, de enig ware God, te versterken. Aan hun verlangen, een zichtbare openbaring te hebben van Zijn tegenwoordigheid, was voldaan in de vorm van de wolkkolom en de vuurkolom die het leger leidde, en door de openbaring van Zijn heerlijkheid op de berg Sinaï. Maar terwijl de wolk van Gods tegenwoordigheid nog boven hen hing, keerden ze in hun hart terug naar de afgoderij van Egypte, en veranderden ze de heerlijkheid van de onzichtbare God in de gedaante van een stier!

Gedurende de afwezigheid van Mozes was het rechterlijk gezag in handen gelegd van Aäron, en een talrijke menigte verzamelde zich bij zijn tent, met de eis: *'Maak ons goden, die vóór ons uit gaan, want deze Mozes, die man, die ons uit het land Egypte heeft*

gevoerd - wij weten niet, wat er van hem geworden is. Ze zeiden dat de wolk, die hen tot dusver had geleid, nu blijvend rustte op de berg; hij zou niet langer de richting aangeven die ze moesten volgen. Daarvoor in de plaats wilden ze een beeld hebben; en als ze besloten om terug te keren naar Egypte, zoals was voorgesteld, zouden ze genade vinden in de ogen van de Egyptenaren als ze dit beeld voor zich uit droegen en het erkenden als hun god.

Voor zo'n crisis was een man nodig die vastbesloten, standvastig en moedig was; iemand die Gods eer stelde boven de gunst van mensen, boven eigen veiligheid, of zelfs boven het leven. De huidige leider van Israël was echter niet zo iemand. Op zwakke wijze protesteerde Aäron tegen de eisen van het volk, maar zijn aarzeling en onzekerheid in dit kritieke moment maakte het volk alleen maar vastbeslotener. Het tumult groeide. Een blinde, onberedeneerde woede scheen van de schare bezit te nemen. Er waren enkelen die trouw bleven aan hun verbond met God, maar het merendeel van het volk deed mee in de afval. Enkelen die het waagden om de voorgestelde beeldendienst een afgoderij te noemen, werden opzij geduwd en ruw behandeld, en tijdens de verwarring en de opwinding die heersten verloren ze tenslotte het leven.

Aäron vreesde voor zijn leven, en in plaats van moedig op te komen voor de eer van God, gaf hij toe aan de eisen van het volk. In de eerste plaats gaf hij opdracht dat de gouden oorringen van het volk verzameld en bij hem gebracht moesten worden. In de hoop dat hun trots zou verhinderen dat ze zo'n offer brachten. Maar ze stonden bereidwillig hun siera-

[266]

den af, en hiervan vervaardigde hij een gegoten kalf, een afbeelding van de goden van Egypte. Het volk riep uit:

'Dit is uw god, Israël, die u uit het land Egypte heeft gevoerd.' En lafhartig liet Aäron toe dat Jehova op deze wijze werd beledigd. Hij ging zelfs nog verder. Toen hij zag met welk een voldoening deze god werd ontvangen, bouwde hij een altaar daarvoor en liet bekendmaken: *'Morgen is er een feest voor de Heere!'* De aankondiging werd door bazuinblazers in heel het legerkamp bekendgemaakt. *'En de volgende morgen vroeg offerden zij brandoffers en brachten vredeoffers, en het volk zette zich neer om te eten en te drinken; daarna stonden ze op om vreugde te bedrijven.'* Onder het voorwendsel van het houden van *'een feest voor de Heere'* gaven ze zich over aan vraatzucht en losbandigheid.

Hoe vaak wordt ook in onze tijd de liefde voor vermaak gehuld in een *'schijn van godsvrucht'*! (2 Timotheüs 3:5) Een godsdienst die de mens toestaat om onder de vorm van aanbidding zich te buiten te gaan aan zelfzuchtige en zinnelijke bevrediging is ook nu nog even welgevallig voor de massa als in de dagen van Israël. En nog steeds zijn er toegeeflijke Aärons die, hoewel ze een plaats van gezag in de gemeente bekleden, zullen toegeven aan de verlangens van hen die ongeheiligd zijn, en hen op deze wijze aanmoedigen in zonde.

Er waren nog maar weinige dagen verlopen sedert de Hebreeën met God een plechtige overeenkomst hadden gesloten om te luisteren naar Zijn stem. Bevend hadden ze gestaan voor de berg Sinai, terwijl ze luisterden naar de woorden des Heeren: *'Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.'* De heerlijkheid van God hing nog boven de berg ten aanschouwen van heel het volk; maar ze keerden zich af en vroegen naar andere goden. *'Zij maakten een kalf bij Horeb en bogen zich neer voor een gegoten beeld; ze verruilden hun Eer tegen het beeld van een rund.'* (Psalm 106:19-20) Het was niet mogelijk groter ondankbaarheid te tonen of zwaarder belediging te uiten jegens Hem, Die Zich jegens hen een liefderijk Vader en almachtig Koning had betoond.

Terwijl Mozes nog op de berg was, werd hij gewaarschuwd voor de ontrouw in het leger, en kreeg hij bevel om zonder dralen terug te keren. *'Ga, daal af,'* klonk het woord van

God, *'want uw volk, dat gij uit het land Egypte hebt gevoerd, heeft het verdorven. Zij hebben zich gehaast om af te wijken van de weg die Ik hun geboden had; zij hebben zich een gegoten kalf gemaakt, waarvoor zij zich hebben nedergebogen en waaraan ze geofferd hebben.'* God had reeds bij het begin deze afvalligheid kunnen stoppen; maar Hij liet het tot deze hoogte komen om allen een les te leren hoe Hij verraad en afval bestraft.

[267]

Het verbond tussen God en Zijn volk was tenietgedaan, en aan Mozes maakte Hij bekend: *'Laat Mij begaan, dat Mijn toorn tegen hen ontbrandde en Ik hen vernietige, maar u zal Ik tot een groot volk maken.'* Het volk Israël, met name de menigte van allerlei slag, zou steeds geneigd zijn tegen God in opstand te komen. Ook zouden ze tegen hun leider morren en hem verdriet doen door hun ongeloof en hardnekkigheid, en het zou een moeilijke en tergende zaak zijn hen te leiden naar het beloofde land. Door hun zonden hadden ze reeds Gods gunst verbeurd, en het recht eiste dat ze verdelgt zouden worden. Daarom stelde de Heere voor om hen te vernietigen, en Mozes tot een machtig volk te maken.

'Laat Mij begaan, dat..... Ik hen vernietige', luidde Gods woorden. Wie had voor Israël kunnen pleiten als God hen werkelijk wilde verdelgen? Hoevelen zouden de zondaars aan hun lot hebben overgelaten! Wat zouden velen blij zijn geweest dat ze hun taak van zwoegen, van lasten torsen en offers brengen, om als dank alleen morren en ondankbaarheid daarvoor te ontvangen, konden ruilen voor een positie van eer en gemak, wanneer dit door God Zelf werd aangeboden!

Maar Mozes zag een aanleiding om te hopen waar schijnbaar slechts ontmoediging en toorn bestonden. De woorden van God: *'Laat Mij begaan'*, zag hij niet als een verbod, maar eerder als een aansporing om tussenbeide te komen, alsof er in opgesloten lag dat alleen de gebeden van Mozes Israël konden redden, en dat God Zijn volk wilde sparen, als dit gebeurde. Hij zocht de gunst van de Heere, zijn God, en hij zeide: *'Waarom, Heere, zou Uw toorn ontbranden tegen Uw volk, dat Gij uit het land Egypte hebt geleid met grote kracht en met een sterke hand?'*

God had duidelijk gemaakt dat Hij Zijn volk had verstoten. Hij sprak over hen tot Mozes als *'uw volk, dat gij uit Egypte hebt geleid.'* Maar nederig zag Mozes af van zijn leiderschap over Israël. Het was niet zijn, maar Gods volk, *'Uw volk, dat Gij hebt uitgeleid met grote kracht en met een sterke hand'*. *'Waarom'*, zo smeekte hij, *'zouden de Egyptenaren zeggen: Tot hun onheil heeft Hij hen uitgeleid, om hen te doden in de bergen en hen van de aardbodem te vernietigen?'*

Gedurende de weinige maanden die voorbijgegaan waren sinds het vertrek van Israël uit Egypte, was de tijding van hun wonderlijke verlossing naar alle omringende volken gegaan. Vrees en een angstig voor gevoel lag op de heidenen. Allen wachtten af om te zien wat de God van Israël voor Zijn volk zou doen. Als ze nu vernietigd werden, zouden hun vijanden triomferen en God zou onteerd worden. De Egyptenaren zouden beweren dat hun beschuldigingen terecht waren - in plaats van Zijn volk naar

[268]

de woestijn te leiden om te offeren, had Hij gemaakt dat ze er opgeofferd werden. Ze zouden niet letten op de zonden van Israël; de vernietiging van het volk dat Hij zo duidelijk zichtbaar geëerd had, zou een smaad brengen op Zijn Naam. Hoe groot is de verantwoordelijkheid van hen die zozeer door God geëerd worden, om Zijn Naam te loven op de aarde! Met hoeveel zorg moeten ze zich wachten voor de zonde, waardoor Zijn oordelen zouden komen en Zijn Naam gesmaad zou worden door de ongelovigen!

Terwijl Mozes pleitte voor Israël, vergat hij zijn bedeesdheid door de diepe belangstelling en liefde voor hen waarvoor hij door de kracht van God zoveel had kunnen doen. De Heere luisterde naar zijn smekingen en schonk gehoor aan zijn onzelfzuchtig gebed. God had Zijn dienstknecht op de proef gesteld; Hij had zijn trouw en liefde voor dat dwalende, ondankbare volk getest, en Mozes had op schitterende wijze de proef doorstaan. De voorspoed van Gods uitverkoren volk was hem meer waard dan persoonlijke eer, kostbaarder dan het voorrecht de stamvader van een machtig volk te worden. God was verheugd over deze trouw, over zijn eenvoud van hart en zijn oprechtheid, en Hij droeg hem op als een getrouw herder Israël te leiden naar het beloofde land.

Toen Mozes en Jozua van de berg afdaalden, en de eerste de *'tafelen der getuigenis'* droeg, hoorden ze de kreten en het gejuich van de opgewonden menigte, die duidelijk in een staat van teugelloze opwinding verkeerde. Voor Jozua als soldaat was de eerste gedachte aan een aanval van hun vijanden. Maar Mozes oordeelde meer terecht de aard van hun opwinding. Het was niet een lawaai van strijd, maar van feestvieren. *'Geen geluid van overwinningsgeroep en geen geluid van roepen bij nederlaag; maar een geluid van beurtzang is het, wat ik hoor.'*

Toen ze het leger naderden, zagen ze hoe het volk juichte en danste om hun afgod. Het was een beeld van heidense losbandigheid, een nabootsing van de afgodische feesten in Egypte; hoe verschillend was het van de plechtige en eerbiedige aanbidding van God! Mozes was overweldigd. Hij kwam vanuit de tegenwoordigheid van Gods heerlijkheid, en hoewel God hem gewaarschuwd had voor hetgeen plaatsvond, was hij niet voorbereid op het zien van de vreselijke ontaarding van Israël. Zijn toorn ontbrandde. Om zijn afschuw te tonen voor hun misdaad wierp hij de stenen tafelen neer en verbrak ze ten aanschouwen van heel het volk, waarmee hij te kennen gaf dat ze hun verbond met God hadden verbroken, en dat God daarom Zijn verbond met hen verbroken had.

Mozes ging het legerkamp binnen, begaf zich door het midden van de feestvierende menigte naar de afgod, greep die en wierp hem in het vuur.

[269]

Nadien vermaalde hij hem tot poeder, en strooide dat in de beek die afdaalde van de berg, waarna hij het volk ervan liet drinken. Op deze wijze werd de waardeloosheid getoond van de god die ze vereerd hadden.

De grote leider riep zijn schuldige broeder ter verantwoording en vroeg: *'Wat heeft dit volk u gedaan, dat gij zulk een zware schuld daarover gebracht hebt?'* Aäron trachtte zich te verschuilen achter de eis van het volk; dat ze hem gedood zouden hebben als hij niet aan hun eisen had voldaan. *'De toorn van mijn heer ontbrandde niet'*, zei hij; *'gij weet zelf, dat dit volk in het boze ligt. Zij zeiden tot mij: Maak ons goden, die vóór ons uit gaan, want deze Mozes, die man, die ons uit het land Egypte heeft gevoerd; wij weten niet, wat er van hem geworden is. Toen zeide ik tot hen: Wie heeft goud? Rukt het af! Zij gaven het mij en ik wierp het in het vuur, en dit kalf kwam eruit.'* Hij wilde Mozes doen geloven dat er een wonder was gebeurd - dat het goud in het vuur was geworpen en op bovennatuurlijke wijze was veranderd in een kalf. Maar zijn verontschuldigen en voorwendsels hielpen niets. Terecht werd hij als de voornaamste schuldige behandeld.

Het feit dat Aäron tot nu toe gezegend en geëerd was boven het volk maakte zijn zonde zo aanstootgevend. Aäron, *'de heilige des Heeren'* (Psalm 106:16), had de afgod gemaakt en het feest aangekondigd. Hij, die was aangewezen als de woordvoerder van Mozes, en aangaande wie God zelf had verklaard: *'Ik weet, dat hij goed spreekt'* (Exodus 4:14), was tekort geschoten in zijn plicht om de afgodendienaars tegen te houden in hun hemeltergende plannen. Hij, door wie God de oordelen over de Egyptenaren en hun goden

had gebracht, had onbewogen aangehoord hoe het volk uitriep voor het beeld: *'Dit is uw god, Israël, die u uit het land Egypte heeft gevoerd.'* Hij was met Mozes op de berg geweest, had de heerlijkheid des Heeren aanschouwd, had gezien dat niets van deze heerlijkheid door een beeld kon worden voorgesteld - hij had die heerlijkheid veranderd in de gelijkenis van een stier. Hij, die door God was aangewezen om het volk te besturen tijdens de afwezigheid van Mozes, bleek hun opstand goed te keuren. *'Ook op Aäron was de Heere zozeer vertoornd, dat Hij hem wilde verdelgen.'* (Deuteronomium 9:20) Maar in antwoord op de ernstige smeekbede van Mozes werd zijn leven gespaard; en door zijn berouw en vernedering over zijn grote zonde schonk God hem later weer Zijn gunst.

Als Aäron de moed had gehad om op te komen voor het recht, zonder rekening te houden met de gevolgen, had hij die afval kunnen tegengaan. Als hij onwankelbaar was gebleven in zijn trouw jegens God, als hij het volk had gewezen op de gevaren van de Sinai, en hen had herinnerd aan hun plechtige overeenkomst met God om Zijn wet te gehoorzamen, was

[270]

het kwaad belemmerd. Maar zijn toegeven aan de wensen van het volk, en de rustige zekerheid waarmee hij hun plannen uitvoerde, maakten hen stoutmoediger in hun zonde dan oorspronkelijk hun bedoeling was geweest.

Toen Mozes bij zijn terugkeer in de legerplaats voor de opstandelingen stond, waren zijn verwijten en verontwaardiging die hij openbaarde door de geheiligde tafelen van de wet te breken voor de ogen van het volk in schrille tegenstelling met de aangename woorden en het waardige gedrag van zijn broer; hun sympathie ging dan ook uit naar Aäron. Om zich te rechtvaardigen had Aäron getracht het volk verantwoordelijk te stellen voor zijn zwakheid in het toegeven aan hun eisen; maar ondanks dit alles waren ze vol bewondering voor zijn zachtaardigheid en geduld. God ziet echter anders dan de mens. De meegaande geest van Aäron en zijn verlangen om het volk te behagen, hadden zijn ogen gesloten voor de grootte van de misdaad die hij goedkeurde.

Het feit, dat hij door zijn invloed in Israël de zonde goedkeurde, kostte aan duizenden mensen het leven. Welk een tegenstelling hiermee vormde het leven van Mozes, die, hoewel hij getrouw Gods oordelen ten uitvoer bracht, liet zien dat het welzijn van Israël hem meer waard was dan voorspoed, leven en eer.

Van alle zonden die God zal bestraffen, is er geen groter zonde dan anderen aan te moedigen om te zondigen. God wil dat Zijn dienstknechten hun trouw bewijzen door trouw de overtredingen te bestraffen, hoe pijnlijk dit ook mag zijn. Zij die geëerd worden met een Goddelijke zending, mogen niet zwak zijn en anderen naar de ogen zien. Ze moeten niet uit zijn op zelfverheerlijking, of onaangename plichten schuwen, maar Gods werk verrichten met onwankelbare trouw.

Hoewel God het gebed van Mozes verhoorde en Israël spaarde voor vernietiging, moest hun afval gestraft worden. De wetteloosheid en ongehoorzaamheid, waarin Aäron hen had laten vervallen zou, als ze niet onmiddellijk werd neergeslagen, volkomen verderf en het volk onherstelbaar verlies brengen. Door een verschrikkelijke gestrengheid moest het kwaad worden uitgeroeid. Terwijl hij in de poort van het legerkamp stond, riep Mozes het volk toe: *'Wie is voor de Heere? Die kome tot mij!'* Zij die geen aandeel hadden gehad in de afval, moesten zich ter rechterzijde van Mozes plaatsen; zij die schuldig waren maar berouw toonden, aan zijn linkerzijde. Aan het bevel werd gehoor gegeven. Nu bleek dat de stam van Levi geen aandeel had gehad aan de afgodische verering. Ook uit andere stammen waren er velen die wel gezondigd hadden, maar nu hun berouw te kennen gaven. Een groot aantal

echter, voornamelijk uit de gemengde schare, die aangespoord had om het gouden kalf te maken, volhardde kop-

[271]

pig in hun rebellie. In de Naam van de Heere, de God van Israël, beval Mozes nu aan hen die aan zijn rechterhand stonden, om hun zwaard aan te slaan en allen te slaan die volhardden in de opstand. *'En er vielen van het volk op die dag ongeveer drieduizend man.'* Zonder acht te slaan op positie, verwantschap, of vriendschap, werden de aanvoerders in het kwaad gedood; maar allen die berouw toonden en zich vernederden, werden gespaard.

Zij die dit verschrikkelijke oordeelswerk uitvoerden, handelden op Gods bevel, door het vonnis van de Koning des hemels te voltrekken. Men moet voorzichtig zijn als men in menselijke kortzichtigheid zijn medemens oordeelt en veroordeelt; maar als God opdracht geeft om Zijn oordeel over het onrecht te voltrekken, moet men Hem gehoorzamen. Zij die deze pijnlijke daad verrichtten, openbaarden op deze wijze hun afschuw jegens opstand en afgoderij, en wijdden zich diensgevolge met nog meer overgave aan het dienen van de ware God. De Heere eerde hun trouw door een bijzondere onderscheiding aan de stam van Levi te betonen.

De Israëlieten waren schuldig aan verraad, en dat nog wel tegen een Koning Die hen had overladen met weldaden en aan Wiens gezag ze zich verplicht hadden gewillig te gehoorzamen. Om Gods bestuur te handhaven, moest gerechtigheid worden toegepast jegens de verraders. Toch bleek ook hier weer Gods barmhartigheid. Hoewel Hij Zijn wet handhaafde, schonk Hij vrijheid om te kiezen en de kans dat allen zich konden bekeren. Alleen degene die in hun opstand bleven volharden, werden omgebracht.

Het was noodzakelijk om de zonde te bestraffen, als een getuigenis voor de omringende volken dat God vertoornd was over afgodendienst. Door gerechtigheid te beoefenen jegens de schuldigen, moest Mozes, als Gods werktuig, een verslag nalaten van een plechtig en openbaar protest tegen hun misdaad.

Wanneer de Israëlieten later de afgoderij van de hen omringende stammen zouden veroordelen, zouden hun vijanden hun de beschuldiging voor de voeten gooien dat het volk dat Jehova als hun God erkende, een kalf had gemaakt en dit had aanbeden bij de Horeb. Dan kon Israël, hoewel ze gedwongen zouden zijn deze onaangename waarheid te erkennen, wijzen op het vreselijke lot van de overtreders, als bewijs dat hun zonde niet goedgekeurd of verontschuldigd kon worden.

Zowel liefde als gerechtigheid eisten, dat het oordeel op deze zonde zou volgen. God is de Bewaker van, maar ook de Heerser over Zijn volk. Hij verdelgt hen die vasthouden aan hun opstand, zodat ze anderen niet naar de ondergang kunnen leiden. Toen Hij het leven van Kaïn spaarde,

[272]

liet God aan het universum zien wat de gevolgen zouden zijn als de zonde niet bestraft werd. De invloed die hij uitoefende op zijn nakomelingen door woord en voorbeeld, leidden tot een mate van verderf die de vernietiging van de gehele wereld door de zondvloed ten gevolge had. De geschiedenis van de mensen die voor de zondvloed leefden, toont aan dat een lang leven voor de zondaar geen zegen betekent; Gods verdraagzaamheid hield hun goddeloosheid niet tegen. Hoe langer de mensen leefden, des te slechter werden ze.

Zo ging het ook met de opstand bij de Sinaï. Als de straf niet dadelijk op de overtreding was gevolgd, zouden dezelfde gevolgen zichtbaar zijn geweest. De aarde zou even verdorven zijn geworden als in de dagen van Noach. Als deze overtreders gespaard

waren gebleven, zou er groter kwaad uit zijn voortgekomen dan de gevolgen die voortkwamen uit het sparen van Kaïn. Het was te danken aan Gods barmhartigheid dat duizenden moesten lijden, om te voorkomen dat gerichten moeten uitgeoefend worden over miljoenen. Om velen te redden, moest God enkelen straffen. Meer nog, daar het volk zijn trouw tegenover God verbroken had, hadden ze niet langer aanspraak op Gods bescherming, en beroofd van hun beveiliging zou heel het volk blootstaan aan de macht van zijn vijanden. Als het kwaad niet terstond zou zijn uitgeroeid, zouden ze een prooi zijn geworden van hun talrijke en machtige vijanden. Voor het bestwil van Israël en als een les voor alle latere geslachten, was het noodzakelijk dat de misdaad terstond bestraft zou worden. Ook voor de zondaars zelf was het een weldaad dat hun boze weg werd afgesneden. Als hun leven gespaard zou zijn, zou de geest die hen ertoe bracht tegen God in opstand te komen, zichtbaar geworden zijn in haat en twist onder elkaar. Uit liefde voor de wereld, uit liefde voor Israël en zelfs voor de overtreders werd de misdaad bestraft met snelle en verschrikkelijke strengheid.

Toen het volk zich bewust werd van de enorme grootte van zijn schuld vervulde ontzetting het gehele leger. De vrees werd gekoesterd dat alle overtreders zouden worden verdelgt. Uit medelijden over hun benauwdheid beloofde Mozes om opnieuw bij God voor hen te pleiten.

'Gij hebt een grote zonde begaan,' zei hij, 'maar nu zal ik opklimmen tot de Heere, misschien zal ik voor uw zonde verzoening bewerken.' Hij ging heen, en in zijn belijdenis tegen God zei hij: *'Ach, dit volk heeft een grote zonde begaan, want ze hebben zich een gouden afgod gemaakt. Maar nu, vergeef toch hun zonde - en zo niet, delg mij dan uit het boek dat Gij geschreven hebt.'* Het antwoord luidde: *'Wie tegen Mij gezondigd heeft, zal Ik uit Mijn boek delgen. Maar ga nu heen, leid het volk naar de*

[273]

plaats waarvan Ik u gesproken heb; zie Mijn engel zal voor u uitgaan, maar ten dage van Mijn bezoeking zal Ik aan hen hun zonde bezoeken.'

In het gebed van Mozes worden onze gedachten gericht op de hemelse boeken waarin de namen van allen staan geschreven, alsook hun daden, hetzij goed of kwaad. Het boek des levens bevat de namen van allen die de dienst van God hebben gekozen. Als mensen van Hem afwijken en door koppig volharden in de zonde tenslotte ongevoelig zijn voor de invloeden van de Heilige Geest, zullen in het oordeel hun namen uit het boek des levens worden weggedaan en zullen zij aan de ondergang worden prijsgegeven. Mozes was zich van het vreselijk lot van de zondaar bewust; en toch wenste hij, als het volk Israël door de Heere verworpen zou worden, dat ook zijn naam samen met de hunne, zou uitgewist worden; hij kon niet verdragen dat Gods oordelen zouden vallen op hen die zo wonderlijk gered waren. De tussenkomst van Mozes ten behoeve van Israël toont het middelaarswerk van Christus ten behoeve van zondige mensen. Maar de Heere liet Mozes niet de schuld dragen van de zondaar, zoals Christus dat eens zou doen. *'Wie tegen Mij gezondigd heeft,'* zei Hij, *'zal Ik uit Mijn boek delgen.'*

Diep bedroefd had het volk zijn doden begraven. Drieduizend waren door het zwaard gevallen; kort daarop was een plaag uitgebroken in het legerkamp; en nu kregen ze te horen dat Gods tegenwoordigheid hen niet langer zou vergezellen op hun tochten. Jehova had verklaard: *'Ik zal in uw midden niet optrekken, daar gij een hardnekkig volk zijt, opdat Ik u niet onderweg vertere.'* En het bevel werd gegeven: *'Doe uw sieraad af, dan zal Ik zien, wat Ik u doen zal.'* Nu werd getreurd in heel het legerkamp. Vol berouw en schaamte *'onthielden de Israëlieten zich van sieraad, van de berg Horeb af.'*

Op aanwijzing van God was de tent die diende als tijdelijke plaats van aanbidding, ver van de legerplaats verwijderd. Dit was nog meer bewijs dat God Zijn aanwezigheid uit hun midden had weggenomen. Hij wilde Zich aan Mozes openbaren, niet aan zo'n volk. De bestraffing werd scherp gevoeld, en voor de menigte, die een schuldig geweten had, scheen het een grotere ramp aan te kondigen. Had de Heere Mozes niet uit het leger verwijderd om hen volledig te verdelgen?

Maar ze werden niet hopeloos achtergelaten. De tent werd buiten de legerplaats opgeslagen, maar Mozes noemde het de *'tent der samenkomst'*. Allen die oprecht berouw hadden en tot de Heere wilden terugkeren, kregen opdracht daarheen te gaan om hun zonden te belijden en Zijn barmhartigheid te zoeken. Toen ze naar hun tenten terugkeerden, ging

[274]

Mozes de tent binnen. Met pijnlijke belangstelling wachtte het volk op één of ander teken waaruit zou blijken dat zijn pleiten voor hen zou worden aangenomen. Als God Zich zou verwaardigen om met hem samen te komen, konden ze hopen dat ze niet volledig verdelgd zouden worden. Toen de wolkkolom neerdaalde en bij de ingang van de tent bleef rusten, weende het volk van blijdschap, *'het stond op en boog zich neder, ieder aan de ingang van zijn tent'*.

Mozes kende de verkeerdheid en blindheid van hen die aan zijn zorg waren toevertrouwd; hij kende de moeilijkheden waarmee hij te maken zou hebben. Maar hij had geleerd dat hij hulp van God moest hebben om met het volk te overwinnen. Hij smeekte om een duidelijker openbaring van Gods wil en om een verzekering van Zijn tegenwoordigheid: *'Zie, Gij zegt tot mij: Doe dit volk optrekken, maar Gij hebt mij niet doen weten, wie Gij met mij zult zenden, terwijl Gij mij toch gezegd hebt: Ik ken u bij name en ook hebt gij genade gevonden in Mijn ogen. Nu dan, indien ik genade in Uw ogen gevonden heb, maak mij toch Uw wegen bekend, zodat ik U ken, opdat ik genade vinde in Uw ogen. Bedenk toch, dat deze natie Uw volk is.'*

Het antwoord was: *'Moet Ik zelf medegaan om u gerust te stellen?'* Mozes was nog niet voldaan. Op hem drukte een voorgevoel van de verschrikkelijke gevolgen als God Israël aan hardheid en onboetvaardigheid zou overlaten. Hij kon niet hebben dat zijn belangen gescheiden zouden worden van die van zijn broederen, en hij bad dat de gunst van God weer op Zijn volk zou rusten, en dat het bewijs van Zijn tegenwoordigheid gedurende hun reizen bij hen zou blijven. *'Indien Gij zelf niet medegaat, doe ons vanhier niet optrekken. Waaraan zal anders geweten worden dat ik en Uw volk genade in Uw ogen gevonden hebben, dan doordat Gij met ons medegaat? Immers daardoor zijn ik en Uw volk afgezonderd uit alle volken, die op de aardbodem zijn.'*

En de Heere zei: *'Deze zaak, waarover gij gesproken hebt, zal Ik doen, omdat gij genade in Mijn ogen gevonden hebt en Ik u bij name ken.'* Nog bleef de profeet pleiten. Elk gebed was beantwoord, maar hij verlangde verdere bewijzen van Gods gunst. Nu stelde hij een vraag die nooit eerder door een mens was gesteld: *'Doe mij toch Uw heerlijkheid zien.'*

God bestrafte zijn verzoek niet als een aanmatigende vraag; maar de genadevolle woorden werden gesproken: *'Ik zal Mijn luister aan u doen voorbijgaan.'* Niemand kan in deze sterfelijke staat zien op Gods onverhulde heerlijkheid en toch leven; maar Mozes kreeg de verzekering dat hij datgene van Gods heerlijkheid mocht zien wat hij kon verdragen.

[275]

Opnieuw werd hem bevolen de berg te beklimmen; toen nam de hand Die de wereld geschapen had, de hand Die *'de bergen verplaatst zonder dat men het merkt'* (Job 9:5), dit sterfelijk wezen, deze machtige geloofsman, en plaatste hem in een spelonk, terwijl Gods heerlijkheid en al Zijn goedheid aan hem voorbijgingen. Deze ervaring, en vooral de belofte dat Gods tegenwoordigheid hem zou vergezellen, was voor Mozes de verzekering van succes in het werk dat nog voor hem lag; en hij achtte het van oneindig grotere waarde dan alle wetenschap van Egypte of alles wat hij als staatsman of militair aanvoerder bereikt had. Er is geen aardse kennis, macht of wetenschap die de plaats van Gods blijvende tegenwoordigheid kan vervangen.

Voor de zondaar is het vreselijk, te vallen in de handen van de levende God (zie Hebréeën 10:31); maar Mozes bevond zich alleen in de tegenwoordigheid van de Eeuwige, en hij was onbevreesd; want zijn ziel was in harmonie met zijn Maker. De Psalmist zegt: *'Had ik onrecht beoogd in mijn hart, dan zou de Heere niet hebben gehoord.'* (Psalm 66:18) Maar *'des Heeren vertrouwelijke omgang is met wie Hem vrezen, en Zijn verbond maakt Hij hun bekend.'* (Psalm 25:14). De Godheid verklaarde aangaande Zichzelf: *'Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw, Die goedertierenheid bestendigt aan duizenden, Die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft, maar (de schuldige) houdt Hij zeker niet onschuldig.'*

'Mozes knielde haastig ter aarde en boog zich neder.' Opnieuw smeekte hij dat God de ongerechtigheid van Zijn volk zou vergeven en hen zou aannemen tot Zijn erfenis. Zijn gebed werd verhoord. Genadig beloofde de Heere om Israël opnieuw Zijn gunst te schenken en voor hen wonderen te doen, *'zoals niet gewrocht zijn op de gehele aarde en bij al de volken.'*

Veertig dagen en veertig nachten bleef Mozes op de berg; en gedurende deze tijd werd hij, evenals de eerste maal, op wonderbare wijze in leven gehouden. Niemand mocht met hem opklimmen, en tijdens zijn afwezigheid mocht niemand de berg naderen. Op Gods bevel had hij twee stenen tafelen klaargemaakt en ze mee naar de bergtop genomen; en opnieuw *'schreef de Heere op de tafelen de woorden van het verbond, de Tien Geboden'*.

In die langdurige periode, doorgebracht in gemeenschap met God, weerkaatste het gelaat van Mozes de heerlijkheid van Gods tegenwoordigheid; zonder dat hij het zelf wist, blonk zijn gelaat door een stralend licht toen hij de berg afdaalde. Zulk een glans verlichtte het gelaat van Stefanus, toen hij voor zijn rechters stond. *'En allen, die in de Raad zitting had-*

[276]

den, zagen, toen zij hem aanstaarden, zijn gelaat als het gelaat van een engel.' (Handelingen 6:15) Aäron en het volk weken van Mozes terug en *'durften hem niet te naderen'*. Toen hij hun verwarring en angst zag, riep Mozes hen tot zich, daar hij niet wist wat de oorzaak was. Hij hield hen Gods belofte van verzoening voor en verzekerde hun dat Zijn gunst weer op hen rustte. Ze ontdekten in zijn stem alleen maar liefde en verzoening, en tenslotte waagde iemand het tot hem te naderen. Te zeer onder de indruk om te spreken, wees deze zwijgend op het gelaat van Mozes, en toen naar boven. De grote leider begreep dit gebaar. Door het bewustzijn van hun schuld, omdat ze nog voelden dat Gods ongenoegen op hen lag, konden ze het hemels licht niet verdragen, wat hen met blijdschap vervuld zou hebben als ze aan God gehoorzaam waren geweest. In schuld ligt vrees opgesloten. De ziel die vrij is van zonde, zal zich niet verbergen voor het licht van de hemel.

Mozes had hen veel te zeggen; en daar hij hun vrees begreep, sluerde hij zich, en bleef dit doen telkens wanneer hij naar het legerkamp terugkeerde, na een onderhoud gehad te hebben met God.

Door deze glans wilde God Israël doordringen van het heilig, verheven karakter van Zijn wet, en van de heerlijkheid van het Evangelie, door Christus geopenbaard. Toen Mozes op de berg was, had God hem niet alleen de tafelen van de wet, maar ook een blik in het verlossingsplan geschonken. Hij zag dat het offer van Christus werd afgebeeld in alle typen en symbolen van het joodse tijdperk; en het was het hemels licht, afkomstig van Golgotha, zowel als de heerlijkheid van Gods wet, waardoor op het gelaat van Mozes zulk een glans lag. Die Goddelijke heerlijkheid symboliseerde de heerlijkheid van de bediening waarvan Mozes de zichtbare middelaar was, als vertegenwoordiger van de ene ware Middelaar.

De heerlijkheid op het gelaat van Mozes illustreert de zegeningen die het gebodenhoudend volk van God ontvangt door het middelaarswerk van Christus. Het laat zien dat hoe nauwer onze gemeenschap is met God en hoe duidelijker ons begrip is van Zijn eisen, we meer het Goddelijk beeld gelijkvormig worden, en we meer deelhebbers van de Goddelijke natuur zullen zijn.

Mozes was een type van Christus. Zoals de middelaar van Israël zijn gelaat sluerde omdat het volk niet op deze heerlijkheid kon zien, bedekte Christus, de Goddelijke Middelaar, Zijn Goddelijkheid met menselijkheid toen Hij naar deze aarde kwam. Als Hij gekomen was bekleed met hemelse heerlijkheid, had Hij de mens in diens zondige toestand niet kunnen benaderen. Ze hadden de heerlijkheid van Zijn tegenwoordigheid niet

[277]

kunnen verdragen. Daarom vernederde Hij Zich en werd gemaakt in de gelijkheid van vlees, *'aan dat der zonde gelijk'* Romeinen 8:3, om het gevallen mensdom te bereiken en te verhogen.

[278]

Hoofdstuk 29 – Satans vijandschap tegen de wet

De eerste poging van satan om Gods wet teniet te doen - ondernomen onder de zondeloze hemelbewoners - scheen gedurende enige tijd met succes bekroond te zullen worden. Een groot aantal engelen werd verleid; maar satans schijnbare triomf eindigde in nederlaag en verlies, scheiding van God en verbanning uit de hemel.

Toen de strijd op aarde werd voortgezet, leek het er op dat satan opnieuw een voordeel behaalde. Door te zondigen werd de mens zijn gevangene, en het koninkrijk van de mens werd eveneens verraden aan de aartsrebel. Nu scheen voor satan de weg open om een onafhankelijk rijk te stichten en het gezag van God en van Gods Zoon uit te dagen. Maar het verlossingsplan maakte mogelijk dat de mens zich met God kon verzoenen, en gehoorzaamheid kon betonen aan Gods wet, waardoor eenmaal de mens en de aarde konden worden verlost van de macht van de boze.

Opnieuw werd satan verslagen, en weer nam hij zijn toevlucht tot bedrog, in de hoop zijn nederlaag te veranderen in een overwinning. Om de gevallen mens tot opstand te verleiden, stelde hij God voor als onrechtvaardig, doordat Hij had toegelaten dat de mens Zijn wet overtrad. 'Waarom,' zei de listige verleider, 'wanneer God wist wat de gevolgen zouden zijn; stond Hij dan toe dat de mens blootgesteld werd aan een proef, aan zonde, zodat ellende en dood het gevolg zouden zijn?' En de kinderen van Adam, die niet dachten aan de lankmoedigheid en barmhartigheid, waardoor de mens nog een kans had gekregen, die geen rekening hielden met het ontzagwekkend, verbazingwekkend offer dat de opstand kostte aan de Koning van de hemel, luisterden naar de verzoeker, en morden tegen het enige Wezen dat hen kon redden van de verderfelijke macht van satan.

Heden zijn er duizenden die dezelfde opstandige aanklacht richten tegen God. Ze beseffen niet dat de mens, als deze geen vrijheid van kiezen zou hebben, niet langer een verstandelijk wezen, maar slechts een robot zou zijn. Het is niet Gods bedoeling om de wil te beheersen. De mens werd als een vrij moreel wezen geschapen. Evenals de bewoners van andere werelden moest hij onderworpen worden aan een proef om te gehoorzamen; maar nooit is hij zodanig beproefd dat hij moest zondigen. Hem

[279]

overkomt geen verzoeking of beproeving waaraan hij geen weerstand kan bieden. God trof zulke overvloedige voorzieningen, dat de mens nooit verslagen had behoeven te worden in de strijd tegen satan.

Toen het mensdom op aarde toenam, schaarde zich bijna de gehele wereld aan de kant van de opstand. Opnieuw scheen satan de overwinning te hebben behaald. Maar almacht beknotte het werk van ongerechtigheid, en de aarde werd gereinigd van haar moreel verderf door de zondvloed.

De profeet zegt: *'Wanneer uw gerichten op de aarde zijn, leren de inwoners der wereld gerechtigheid. Al wordt de goddeloze genade bewezen, hij leert geen gerechtigheid..... en de majesteit des Heeren ziet hij niet.'* (Jesaja 26:9-10) Zo ging het ook na de zondvloed. Toen Gods oordelen voorbij waren, kwamen de bewoners van de aarde weer tegen God in opstand. Tweemaal waren Gods verbond en Zijn wetten door de wereld verworpen. Zowel de mensen voor de zondvloed als de afstammelingen van Noach verwierpen Gods gezag. Toen maakte God een verbond met Abraham, en koos Zich een volk dat de bewaarder van Zijn wet zou worden. Om dit volk te verleiden en te vernietigen, legde satan onmiddellijk zijn

valstrikken. De kinderen van Jakob werden verzocht door het aangaan van huwelijken met heidenen en het aanbidden van hun afgoden.

Maar Jozef bleef trouw aan God, en zijn trouw was een langdurig getuigenis van het ware geloof. Om dit licht te doven, werkte satan door de afgunst van Jozefs broers en bewerkte dat ze hem als slaaf verkochten naar een heidens land. God leidde echter de gebeurtenissen, opdat de Egyptenaren Hem zouden leren kennen. Zowel in het huis van Potifar als in de gevangenis ontving Jozef een opvoeding en oefening die, samen met de vrees voor God, hem voorbereidde op zijn vooraanstaande positie als eerste minister van het volk. Vanuit het paleis van Farao werd zijn invloed gevoeld door heel het land, en de kennis van de ware God werd wijd en zijd verbreid. De Israëlieten in Egypte werden eveneens voorspoedig, en degenen die trouw waren aan God, oefenden grote invloed uit.

De afgodische priesters raakten in paniek toen ze zagen dat de nieuwe godsdienst een goed onthaal vond. Geïnspireerd door satan met diens vijandschap tegen de God van de hemel, deden ze wat ze konden om dit licht te doven. De priesters moesten zorgen voor de opleiding van de troonopvolger, en door hun geest van vastbesloten tegenstand tegen God en hun ijver voor de afgodendienst vormden ze het karakter van de toekomstige vorst, zodat dit leidde tot wreedheid en verdrukking van de Hebreeën.

Gedurende veertig jaar na de vlucht van Mozes uit Egypte scheen afgoderij de overhand te hebben behaald. Van jaar tot jaar nam de hoop van

[280]

de Israëlieten af. Zowel koning als volk verheugden zich over hun macht en spotten met de God van Israël. Deze geest werd sterker, tot het zijn hoogtepunt bereikte in de Farao die tegenover Mozes kwam te staan. Toen de Hebreeuwse leider tot de koning kwam met een boodschap van *'Jehova, de God van Israël'*, was het geen onbekendheid met de ware God, maar een uitdagen van Zijn macht, die het antwoord ingaf: *'Wie is Jehova, naar wie ik zou moeten luisteren....? Ik ken Jehova niet.'* Van het begin tot het einde was de tegenstand van Farao tegen God niet het gevolg van onwetendheid, maar van haat en uitdaging. Hoewel de Egyptenaren zo lange tijd de kennis van God hadden verworpen, gaf de Heere hun nog een kans om zich te bekeren. In de dagen van Jozef was Egypte een toevluchtsoord voor Israël geweest; God was geëerd door de vriendelijkheid die aan Zijn volk bewezen werd; en nu gaf de lankmoedige God, die traag is tot toorn en vol ontferming, elk oordeel de tijd om zijn werk te doen; de Egyptenaren hadden door de vloek van juist die voorwerpen die ze vereerden, bewijzen van de macht van Jehova, en allen konden, als ze zich zouden onderwerpen aan God, aan Zijn oordelen ontkomen. De dweepzucht en hardnekkigheid van de koning had tot gevolg dat de kennis van God zich verbreidde, zodat vele Egyptenaren Hem begonnen te dienen.

Omdat Israël zo geneigd was zich te verbinden met de heidenen en hun afgodendienst over te nemen, liet God toe dat ze zich naar Egypte begaven, waar de invloed van Jozef overal gevoeld werd, en waar de omstandigheden voor hen gunstig waren om een afgezonderd volk te blijven. Hier zou tevens de grove afgoderij van de Egyptenaren en hun wreedheid en verdrukking tijdens het laatste deel van hun verblijf in dit land, bij hen een afkeer voor afgoderij moeten hebben gewekt en zouden ze ertoe gebracht moeten worden hun toevlucht te zoeken bij de God van hun vaderen. Satan gebruikte echter juist deze voorzienigheid om zijn doel te bereiken, en verduisterde de geest van de Israëlieten, zodat ze de praktijken van hun heidense meesters navolgden. Vanwege hun bijgelovige eerbied voor dieren stonden de Egyptenaren niet toe dat de Hebreeën tijdens hun slavernij offerande brachten. Zo werd hun geest door deze dienst niet gericht op het grote Offer, en verzwakte hun geloof. Toen de tijd van Israëls verlossing aanbrak, ging satan zelf aan het

werk om Gods plan te dwarsbomen. Hij was vastbesloten dat het grote volk, dat meer dan twee miljoen zielen telde, in onwetendheid en bijgeloof gehouden zou worden. Het volk dat God beloofd had te zullen zegenen en vermenigvuldigen, om het tot een grote natie te maken en daardoor een kennis van Zijn wil te openbaren - het volk dat Hij tot de bewaarders van Zijn wet wilde maken -

[281]

dit volk trachtte satan in onwetendheid en slavernij te houden, opdat hij bij hen zelfs de herinnering aan God zou wegnemen.

Toen de wonderen ten aanschouwen van de koning werden gedaan, was satan zelf aanwezig om hun invloed teniet te doen en Farao te beletten het oppergezag van God te erkennen en zijn bevel te gehoorzamen. Satan deed alles wat hij kon om Gods werk na te bootsen en aan Zijn wil weerstand te bieden. De enige gevolgen waren dat de weg gebaad werd voor verdere manifestaties van Gods macht en heerlijkheid, en voor Israëlieten en Egyptenaren het bestaan en de heerschappij van de ware en levende God werd bevestigd.

God verlost Israël door middel van machtige openbaringen van Zijn macht en door met Zijn oordelen alle goden van Egypte te treffen. *'Hij voerde Zijn volk uit met blijdschap, Zijn uitverkorenen met gejubel..., opdat zij Zijn inzettingen zouden onderhouden en Zijn wetten bewaren.'* (Psalm 105:43-45) Hij redde hen uit hun dienstbaarheid, om hen te brengen naar een goed land - een land dat in Zijn voorzienigheid voor hen was bereid als een toevluchtsoord voor hun vijanden, waar ze onder de schaduw van Zijn vleugelen konden wonen. Hij wilde hen daar tot Zich leiden, en hen omsluiten door Zijn eeuwige armen; en als tegenprestatie voor al Zijn goedheid en barmhartigheid jegens hen werd van hen geëist dat ze geen andere goden voor Zijn aangezicht zouden hebben, dat ze Zijn Naam zouden hoog houden en deze op aarde zouden verheerlijken.

Tijdens hun slavernij in Egypte hadden vele Israëlieten tot op zekere hoogte de kennis van Gods wet verloren, en hadden deze vermengd met heidense gewoonten en gebruiken. God bracht hen naar de Sinaï en maakte daar Zelf Zijn wet bekend.

Satan en zijn engelen waren daar ook aanwezig. Terwijl God Zijn wet aan Zijn volk bekendmaakte, was satan bezig plannen te maken waardoor hij hen ertoe kon brengen te zondigen. Dit volk, dat door God was uitverkoren, zou hij ten aanschouwen van heel de hemel van God doen afkeren. Door hen tot afgoderij te verleiden, zou hij de betekenis van alle aanbidding teniet doen; want hoe kan iemand hoger stijgen door iets te aanbidden dat niet hoger staat dan hijzelf, en dat hij met eigen handen vervaardigd heeft? Als de mensen zodanig verblind konden worden ten opzichte van de macht, de majesteit en de heerlijkheid van de oneindige God, dat ze Hem zouden voorstellen door een gegoten beeld, of zelfs door een dier of een reptiel; als ze hun Goddelijke relatie, zichtbaar in het feit dat ze het beeld droegen van hun Maker, zodanig konden vergeten dat ze zich voor deze levenloze en weerzinwekkende voorwerpen zouden buigen

[282]

- dan was de weg geopend voor alle mogelijk ontaarding; de boze hartstochten van het hart zouden niet langer in toom gehouden worden en satan zou volledig heerschappij uitoefenen.

Reeds aan de voet van de Sinaï begon satan met het uitvoeren van zijn plannen om Gods wet teniet te doen, waarmee hij het werk dat hij in de hemel was begonnen, voortzette. In de veertig dagen die Mozes op de berg doorbracht met God, was satan bezig om twijfel, afval en opstand te zaaien. Terwijl God Zijn wet neerschreef, die aan Zijn verbondsvolk zou overhandigd worden, loochenden de Israëlieten hun trouw aan God en eisten goden van

goud! Toen Mozes neerdaalde van de ontzagwekkende tegenwoordigheid van Gods heerlijkheid, met in zijn hand de geboden waaraan ze beloofd hadden gehoorzaam te zijn, vond hij hen, in openlijk verzet tegen deze geboden, neergebogen voor een gouden beeld.

Door Israël tot deze gedurfde belediging en lastering van Jehova te verleiden, was het satans bedoeling hen te verderven. Nu ze zich zo volkomen onwaardig betoonden, zo onbewust van alle zegeningen en voorrechten die God hun geboden had, terwijl ze plechtig verzekerd hadden trouw te blijven, zou volgens satan de Heere Zich van hen losmaken en hen prijsgeven aan vernietiging. Zo zou het zaad van Abraham uitgeroeid worden, dat zaad der belofte, dat een kennis van de ware God in het leven zou houden, waardoor eenmaal het ware Zaad zou komen dat satan zou overwinnen. De grote opstandeling had zich voorgenomen Israël te vernietigen en zo Gods plannen te dwarsbomen. Maar weer werd hij verslagen. Hoewel ze zwaar gezondigd hadden, werd het volk Israël niet verdelgt. Terwijl degenen die zich hardnekkig aan de zijde van satan hadden geschaard, werden gedood, kreeg het volk, dat zich nederig en berouwvol toonde, vergiffenis. Het verslag van deze zonde zou voor altijd blijven bestaan als een eeuwig getuigenis van de schuld en de straf van afgoderij, maar ook van de gerechtigheid en lankmoedige barmhartigheid van God.

Het gehele universum was getuige geweest van het gebeuren bij de Sinaï. In de gevolgen van de beide bedieningen was de tegenstelling tussen Gods bestuur en dat van satan openbaar geworden. Opnieuw aanschouwden de zondeloze bewoners van andere werelden de gevolgen van satans afval, en het bestuur dat hij in de hemel gevestigd zou hebben als hij daartoe de kans had gekregen.

Door mensen ertoe te brengen het tweede gebod te overtreden, was het satans bedoeling om hun voorstelling van het Goddelijk Wezen te misvormen. Door het vierde gebod terzijde te stellen, wilde hij hen ertoe brengen God geheel en al te vergeten. Gods aanspraak op eerbied en

[283]

aanbidding boven de goden van de heidenen berust op het feit dat Hij de Schepper is, en dat alle andere levende wezens aan Hem hun bestaan te danken hebben. Zo wordt het voorgesteld in de Bijbel. De profeet Jeremia zegt: *'De Heere is de waarachtige God, Hij is de levende God en een eeuwig Koning... De goden, die de hemel en de aarde niet gemaakt hebben, zullen vergaan van de aarde en van onder de hemel. - Hij maakt de aarde door Zijn kracht, Hij bereidt de hemel toe door Zijn kracht en breidt de hemel uit door Zijn verstand.'*

'Verstomd staat ieder mens, zonder kennis; beschaamd staat iedere goudsmid om het beeld, want leugen is zijn gietsel en er is geen geest in hen; nietigheid zijn zij, een bespottelijk maaksel; als aan hen bezoeking gedaan wordt, gaan zij teniet. Maar Jakobs deel is niet als deze; Hij is de Formeerder van alles, en Israël is de stam Zijner erfenis.' (Jeremia 10:10-12,14-16) De Sabbat wijst als gedenkteken van Gods scheppende macht naar Hem als de Schepper van hemel en aarde. Daarom is deze een gedurig getuige van Zijn bestaan en een gedachtenis aan Zijn grootheid, Zijn wijsheid en Zijn liefde. Als de Sabbat altijd geheiligd en waargenomen was, zou er nooit een atheïst of afgodendienaar zijn geweest. De instelling van de Sabbat, afkomstig uit het paradijs, is even oud als de wereld zelf. Alle patriarchen hielden vanaf het begin eraan vast. Tijdens hun dienstbaarheid in Egypte werden de Israëlieten door hun meesters gedwongen de Sabbat te schenden, en verloren ze voor een groot deel de kennis en heiligheid ervan uit het oog. Toen de wet vanaf de Sinaï werd verkondigd, luidden de eerste woorden van het vierde gebod: *'Gedenk de Sabbatdag, dat jij die heiligt'* (Exodus 20:8) - waaruit bleek dat de Sabbat niet eerst toen werd ingesteld; we worden terugverwezen naar de oorsprong ervan bij de schepping. Om de mensen ertoe te brengen God te vergeten, was het de bedoeling van satan dit machtige

gedenkteken neer te halen. Als de mensen ertoe gebracht konden worden hun Schepper te vergeten, zouden ze zich niet inspannen de macht van het kwade weerstand te bieden en zou satan zeker zijn van zijn prooi.

Satans vijandschap tegen Gods wet heeft hem ertoe gebracht strijd te voeren tegen elk gebod van de Decaloog. Het grote beginsel van liefde en trouw jegens God, de Vader van allen, is nauw verbonden met het beginsel van broederlijke liefde en gehoorzaamheid. Minachting voor het ouderlijk gezag zal licht leiden tot minachting voor Gods gezag. Vandaar het streven van satan om de verplichting van het vijfde gebod te verdoezelen. Bij de heidenen werd weinig acht geslagen op de strekking van dit gebod. Bij vele volken werden de ouders in de steek gelaten of zelfs gedood wanneer ze door hun leeftijd niet langer voor zichzelf konden zorgen. In het

[284]

gezin werd de moeder met weinig ontzag behandeld, en bij de dood van haar echtgenoot moest ze zich onderwerpen aan het gezag van haar oudste zoon. Mozes legde de nadruk op de verplichting de ouders te gehoorzamen en te eerbiedigen; maar toen de Israëlieten afweken van de Heere, werd het vijfde gebod, samen met de andere geboden, terzijde geschoven.

Satan was een *'mensenmoorder van den beginne'* (Johannes 8:44), en zodra hij macht kreeg over de mens, bracht hij hen niet alleen ertoe elkaar te haten en te doden, maar, om Gods gezag nog meer te schenden, maakte hij de overtreding van het zesde gebod tot een deel van de godsdienst.

Door een misvormde voorstelling van Goddelijke eigenschappen werden heidense volken ertoe gebracht te geloven dat mensenoffers noodzakelijk waren om de gunst van de goden te verkrijgen; en de ergste wreedheden zijn begaan onder de verschillende vormen van afgoderij. Eén van deze gebruiken was dat de kinderen ten aanschouwen van de afgoden door het vuur moesten gaan. Als een kind er ongedeerd doorheen kwam, geloofde het volk dat hun offers waren aanvaard; degene die aldus vrijkwam, werd beschouwd als een bijzondere gunsteling van de goden en met gunsten overladen, terwijl men hem later in ere hield; en hoe groot zijn misdaden ook mochten zijn, hij werd daarvoor niet gestraft. Maar als iemand zich brandde terwijl hij door het vuur ging, was zijn lot bezegeld; men geloofde dat de toorn van de goden slechts gestild kon worden door het leven van het slachtoffer, en bijgevolg werd hij geofferd. In tijden van afval bestond dit gebruik ook in Israël.

De schending van het zevende gebod vond eveneens plaats in naam van de godsdienst. De meest losbandige en gruwelijke gebruiken maakten deel uit van de heidense godsdiensten. De goden zelf werden als wellustig voorgesteld, en hun aanbidders gaven hun lagere instincten ruim baan. Onnatuurlijke ondeugden overheersten en de godsdienstige feesten werden gekenmerkt door algemene en openlijke wellusten.

Veelwijverij werd reeds vroeg beoefend. Dit was één van de zonden waardoor Gods toorn kwam over de wereld voor de zondvloed. Toch werd ook na de zondvloed dit gebruik in ere hersteld. Het was het weloverwogen pogen van satan om de instelling van het huwelijk te misvormen, om de verplichtingen ervan te verzwakken, en de heiligheid ervan weg te nemen, want er was geen zekerder weg om het beeld van God in de mens te vervormen en de deur te openen voor ellende en ontucht.

Vanaf het begin van de grote strijd is het satans bedoeling geweest om een onjuiste voorstelling te geven van het karakter van God, en opstand tegen Zijn wet te verwekken, en dit werk schijnt succes te hebben. Talloos

[285]

velen luisteren naar satans verleidingen en keren zich tegen God. Maar hoewel dit kwaad voortgaat, werkt God aan de vervulling van Zijn plannen; aan alle geschapen wezens maakt Hij duidelijk dat Hij rechtvaardig en weldadig is. Door de verleidingen van satan heeft heel het mensdom Gods wet overtreden, maar door het offer van Zijn Zoon is een weg geopend waardoor ze kunnen terugkeren tot God. Door de verdienste van Christus worden ze in staat gesteld aan de wet van de Vader te gehoorzamen. Op deze wijze vergadert God in alle tijden temidden van afval en opstand een volk dat trouw is aan Hem - in wiens hart Zijn wet is. (Jesaja 51:7)

Satan gebruikte bedrog om de engelen te verleiden; op dezelfde wijze heeft hij altijd zijn werk verricht onder de mensen, en hij zal dit tot het einde toe blijven doen. Als hij openlijk zou belijden dat hij streed tegen God en Gods wet, zouden de mensen op hun hoede zijn; maar hij vermomt zich en vermengt de waarheid met de leugen. De gevaarlijkste bedriegerijen zijn leugens gemengd met waarheden. Op deze wijze worden dwalingen geloofd die de ziel beheersen en vernietigen. Zo trekt satan de wereld achter zich. Maar er zal een dag komen waarop aan zijn triomfen een einde wordt gemaakt.

Gods handelwijze met de opstand zal als gevolg hebben dat het werk, zo lange tijd onder een dekmantel gedaan, ontmaskerd wordt. De gevolgen van satans heerschappij, de resultaten van het terzijde stellen van Gods geboden, zullen zichtbaar zijn voor alle geschapen wezens. Eindelijk zal Gods wet gerechtvaardigd worden. Men zal ontdekken dat al Gods handelwijzen gericht waren op het welzijn van Zijn volk, en ten goede van alle werelden die Hij geschapen heeft. Satan zelf zal ten aanschouwen van het ganse heelal moeten erkennen dat Gods bestuur en wet rechtvaardig zijn.

De tijd is niet meer ver dat God zal opstaan om Zijn gezag, dat aangetast is, te rechtvaardigen. *'De Heere verlaat Zijn plaats om de ongerechtigheid der bewoners van de aarde aan hen te bezoeken.'* (Jesaja 26:21) *'Doch wie kan de dag van Zijn komst verdragen, en wie zal bestaan, als Hij verschijnt?'* (Maleachi 3:2) Door hun zondigheid mocht het volk van Israël niet de berg naderen waarop God zou neerdalen om Zijn wet bekend te maken, opdat ze niet verteerd zouden worden door de heerlijkheid van Zijn tegenwoordigheid. Als zulke manifestaties van Zijn macht reeds de plaats kenmerkten waar Zijn wet werd verkondigd, hoe verschrikkelijk moet dan wel Zijn oordeelsdag zijn, wanneer Hij komen zal om deze heilige wet recht te doen! Hoe zullen degenen die Zijn gezag geloofchend hebben, in staat zijn om op die grote dag van vergelding Zijn heerlijkheid te verduren? De verschrik-

[286]

kingen van de Sinaï moesten het volk een beeld geven van het oordeel. Het geluid van de bazuin riep Israël op om God te ontmoeten. De stem van de archangel en de bazuin van God zullen over heel de aarde de levenden en de doden voor het gerecht roepen. De Vader en de Zoon waren op de berg, omringd door tal van engelen. Op de grote dag des oordeels zal Christus komen *'in de heerlijkheid Zijns Vaders, met Zijn engelen.'* (Matthéüs 16:27) Dan zal Hij zitten op de troon Zijner heerlijkheid, en vóór Hem zullen al de volken verzameld worden.

Toen Gods tegenwoordigheid geopenbaard werd op de Sinaï, was de heerlijkheid des Heeren als een verterend vuur in de ogen van Israël. Maar wanneer Christus komen zal in heerlijkheid met Zijn engelen, zal heel de aarde in gloed staan door het vreselijke licht van Zijn tegenwoordigheid. *'Onze God komt en zal niet zwijgen; vuur verteert vóór Zijn aangezicht, rondom Hem stormt het geweldig. Hij roept tot de hemel daarboven, en tot de aarde om Zijn volk te richten.'* (Psalm 50:3-4) Een vurige stroom zal van vóór Hem uitgaan,

waardoor de elementen zullen branden en vergaan en de aarde en de werken daarin zullen verbranden. De Heere Jezus zal van de hemel geopenbaard worden *'met de engelen Zijner kracht, in vlammend vuur, als Hij straf oefent over hen, die God niet kennen en het Evangelie van onze Heere Jezus niet gehoorzamen.'* (2 Thessalonicenzen 1:7-8)

Nooit sinds de schepping van de mens had men zo'n manifestatie van Goddelijke macht aanschouwd als bij de verkondiging van de wet van de Sinai. *'De aarde beefde, ook dropen de hemelen voor het aangezicht van God; zelfs de Sinai voor het aangezicht van God, de God van Israël.'* (Psalm 68:9) Temidden van de meest ontzagwekkende uitingen van de krachten van de natuur werd Gods stem, als een bazuin, vanuit de wolk gehoord. De berg beefde van de voet tot de top, en het leger van Israël lag bevend van schrik met het gelaat op de grond. Hij Wiens stem toen de aarde deed schudden, heeft gezegd: *'Nog eenmaal zal Ik niet slechts de aarde, maar ook de hemel doen beven.'* (Hebreeën 12:26) De Schrift zegt: *'De Heere zal brullen uit de hoge en uit Zijn heilige woning Zijn stem verheffen..... hemel en aarde beven.'* (Jeremia 25:30; Joel 3:16). Op die grote dag zullen de hemelen wegwijken *'als een boekrol, die wordt opgerold.'* (Openbaring 6:14). En elke berg en elk eiland zal uit zijn plaats bewogen worden. *'De aarde waggelt zeer als een beschonkene en zwaait heen en weer als een nachthut; want haar overtreding drukt zwaar op haar; zij valt en staat niet weer op.'* (Jesaja 24:20)

'Daarom worden alle handen slap en elk mensenhart versmelt. Ja, zij zijn verschrikt, krampen en weeën grijpen hen aan... dan zal Ik aan de we-

[287]

reld het kwaad bezoeken', zegt de Heere, *'en Ik zal de trots der overmoedige doen ophouden en de hoogmoed der geweldenaars vernederen.'* (Jesaja 13:7-8,11)

Toen Mozes terugkwam vanuit Gods tegenwoordigheid op de berg, waar hij de tafelen van de getuigenis had ontvangen, kon het schuldige Israël niet het licht van zijn aangezicht verdragen. Hoeveel te minder kunnen zondaars zien op Gods Zoon als Hij zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, omringd door de hemelse heerscharen, om gericht te oefenen over de overtreders van Zijn wet en hen die Zijn verzoening hebben versmaad. Zij die Gods wet veronachtzaamd en het bloed van Christus vertreden hebben, *'de koningen der aarde en de groten en de overste over duizend en de rijken en de machtigen',* zullen zich verbergen *'in de holen en de rotsen der bergen',* en zij zullen zeggen tot de bergen en tot de rotsen: *'Valt op ons en verbergt ons voor het aangezicht van Hem, Die gezeten is op de troon, en voor de toorn van het Lam; want de grote dag van hun toorn is gekomen, en wie kan bestaan?'* (Openbaring 6:15-17) *'Te dien dage zal de mens zijn gouden en zilveren afgoden, die hij zich gemaakt had om zich daarvoor neer te buigen, voor de ratten en de vleermuizen werpen, bij zijn vlucht in de rotsholten en in de bergspleten vanwege de verschrikking des Heeren en de luister Zijner majesteit, wanneer Hij opstaat om de aarde te verschrikken.'* (Jesaja 2:20-21)

Dan zal gezien worden dat de opstand van satan tegen God is uitgelopen op ondergang voor hemzelf en voor allen die zijn onderdanen geworden zijn. Hij heeft het doen voorkomen als zou het goede voortkomen uit overtreding; maar men zal ontdekken dat het loon van de zonde de dood is. *'Want zie, de dag komt, brandend als een oven! Dan zullen alle overmoedigen en allen die goddeloosheid bedrijven, zijn als stoppels, en de dag die komt, zal hen in brand steken - zegt de Heere der heerscharen; welke hun wortel noch tak zal overlaten.'* (Maleachi 4:1)

Satan, de oorsprong van alle zonde, zal met alle werkers van het kwaad, als zijn takken, volledig afgesneden worden. Er zal een eind komen aan zonde, met alle jammer en ellende, die er het gevolg van zijn. De Psalmist zegt: *'Gij hebt de volken bedreigd, de*

goddelozen te gronde gericht, hun naam hebt Gij uitgewist voor altoos en immer; de vijanden zijn weg; eeuwige puinhopen.' (Psalm 9:6-7)

Maar temidden van de woede van Gods oordelen zullen Gods kinderen niet behoeven te vrezen. *'De Heere is een schuilplaats voor Zijn volk en een veste voor de kinderen Israëls.'* (Joel 3:16) De dag die vrees en ondergang brengt voor de overtreders van Gods wet, zal voor de gehoorzamen onuitsprekelijke vreugde en heerlijkheid brengen. *'Vergadert Mij Mijn gunst-*

[288]

genoten,' zegt de Heere, 'die met Mij een verbond sluiten met offers. Daar verkondigt de hemel Zijn gerechtigheid, want God is Rechter.' (Psalm 50:5-6)

'Dan zult gij tot inkeer komen en het onderscheid zien tussen de rechtvaardige en de goddeloze; tussen wie God dient, en wie Hem niet dient.' (Maleachi 3:18) *'Hoor naar Mij, gij die de gerechtigheid kent, gij volk, in welks hart Mijn wet is... Zie, Ik neem uit uw hand de beker der bedwelming; de kelk Mijner grimmigheid zult gij niet langer drinken. Ik, Ik ben het, die u troost.'* (Jesaja 51:7,22,12) *'Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en Mijn vredesverbond zal niet wankelen, zegt uw Ontfermer, de Heere.'* (Jesaja 54:10)

Het grote verlossingsplan zal heel de wereld terugbrengen in Gods gunst. Alles wat door de zonde verloren ging, zal hersteld zijn. Niet slechts de mens, maar ook de aarde zal verlost zijn, om een eeuwige woonplaats te zijn voor de gehoorzamen. Gedurende zesduizend jaar heeft satan gestreden om het bezit van de aarde. Nu is het oorspronkelijk doel van God dat Hij Zich bij de schepping had voorgenomen, in vervulling gegaan. *'De heiligen der Allerhoogste zullen het koningschap ontvangen, en zij zullen het koningschap bezitten tot in eeuwigheid.'* (Daniël 7:18)

'Vanwaar de zon opgaat tot waar zij ondergaat, zij de Naam des Heeren geloofd.' (Psalm 113:3) *'Te dien dage zal de Heere de Enige zijn, en Zijn Naam de Enige.'* *'En de Heere zal Koning worden over de gehele aarde.'* (Zacharia 14:9) De Schrift zegt: *'Voor eeuwig, o Heere, houdt Uw Woord stand in de hemelen.'* (Psalm 119:89) *'Betrouwbaar zijn al Zijn bevelen, vastgesteld voor immer en altoos.'* (Psalm 111:7-8) De heilige wet die satan haatte en die hij trachtte omver te werpen, zal door een zondeloos universum geëerd worden. En *'zoals de aarde haar gewas voortbrengt en een hof zijn zaaisel doet uitspruiten, zo zal de Heere Heere gerechtigheid en lof doen uitspruiten voor het oog van alle volken.'* (Jesaja 61:11)

[289]

[290]

Hoofdstuk 30 – De tabernakel en zijn dienst

Zie Exodus 25-40; Leviticus 4:16

Toen Mozes met God op de berg was, kreeg hij de opdracht: *'Zij zullen Mij een heiligdom maken, en Ik zal in hun midden wonen.'* Nauwkeurige aanwijzingen werden gegeven voor de bouw van de tabernakel. Door hun ontrouw verbeurden de Israëlieten het voorrecht van Gods tegenwoordigheid, en maakten het voorlopig onmogelijk voor God om in hun midden een heiligdom op te richten. Maar nadat de hemel hen Zijn gunst weer had verleend, ging de grote leider verder met het uitvoeren van Gods bevel.

Bepaalde mannen werden door God in het bijzonder begiftigd met bekwaamheid en wijsheid om het heilig bouwwerk op te richten. God zelf gaf aan Mozes de blauwdruk van dat bouwwerk, met speciale aanwijzingen betreffende de afmetingen, het te gebruiken materiaal, en elk voorwerp dat er een plaats zou krijgen. Het heiligdom, met handen gemaakt, zou een afbeelding van het *'ware'* zijn, een afbeelding *'van de hemelse dingen'* (Hebreeën 9:24-23), een miniatuurvoorstelling van de hemelse tempel, waar Christus, onze grote Hogepriester, na Zijn leven als offer te hebben gegeven, zou dienen ten behoeve van de zondaar. God toonde Mozes op de berg het hemels Heiligdom, en beval hem alles te maken naar het voorbeeld dat hij gezien had. Al deze aanwijzingen werden zorgvuldig door Mozes aangetekend, en hij gaf ze door aan de leiders van het volk.

Voor de bouw van het heiligdom waren grote en kostbare voorbereidingen noodzakelijk; een grote voorraad van de kostbaarste materialen was nodig; toch aanvaardde de Heere slechts vrijwillige offers. *'Van iedere man, wiens hart hem dringt, zult gij voor Mij een heffing inzamelen'*, luidde het bevel van God, dat Mozes overbracht aan de vergadering. Toewijding aan God en een geest van offervaardigheid waren de eerste vereisten bij de voorbereidingen voor een woning van de Allerhoogste.

Heel het volk gaf hieraan éénstemmig gehoor. *'Daarop kwam iedere man wiens hart hem dreef, ieder wiens geest hem drong, en bracht de heffing voor de Heere ten behoeve van het werk aan de tent der samenkomst en voor de gehele dienst en de heilige klederen. Zij kwamen dan, de mannen zowel als de vrouwen, en ieder bracht gewillig van hart neusringen,*

[291]

oorringen, zegelringen en halssieraden, allerlei gouden voorwerpen. Iedere man die een beweegoffer van goud voor de Heere bewoog.'

'Iedere man die blauwpurper, roodpurper, scharlaken, fijn linnen, geitenhaar, roodgeverfde ramsvellen en dassenvellen in zijn bezit had, bracht dit. Ieder die een heffing van zilver of koper hief, bracht de heffing voor de Heere, en ieder die acaciahout voor al het werk ten behoeve van de dienst in zijn bezit had, bracht dit.'

'Iedere vrouw, die kunstvaardig was, spon eigenhandig en zij bracht het gesponnene, het blauwpurper, roodpurper, scharlaken en het fijne linnen. Alle kunstvaardige vrouwen, wiens hart haar daartoe dreef, sponnen het geitenhaar.'

'De vorsten brachten de sardonystenen en de vulstenen voor de efod en voor het borstschild, de specerij en de olie voor het licht, voor de zalfolie en voor welriekend reukwerk.' (Exodus 35:21-28)

Terwijl aan het heiligdom gebouwd werd bleef het volk, oud en jong - mannen, vrouwen en kinderen - doorgaan met het brengen van hun gaven, totdat degenen die de leiding van het werk hadden, bemerkten dat ze genoeg hadden, zelfs meer dan ze konden

gebruiken. En Mozes liet in de legerplaats bekendmaken: *'Laat man noch vrouw verder enig werk maken ten behoeve van de heffing voor het heiligdom.'* *'Zo werd het volk weerhouden meer te brengen'*

Het morren van de Israëlieten en Gods oordelen over hen vanwege hun zonden, staan vermeld als waarschuwing voor latere geslachten. En hun toewijding, hun ijver en hun vrijgevigheid zijn waard om na te volgen. Allen die God liefhebben en de zegen van Zijn tegenwoordigheid op prijs stellen, zullen eenzelfde geest van offervaardigheid openbaren in het bouwen van een huis waar Hij met hen kan samenkomen. Ze zullen de Heere een offer willen brengen van het beste dat ze hebben. Een huis dat voor God gebouwd wordt, mag niet met een schuld belast zijn, want daardoor wordt Hij onteerd. Voldoende voor het voltooien ervan moet gegeven worden, zodat de bouwers kunnen zeggen, zoals het geval was met de bouwers van de tabernakel: *'Breng niet meer offers.'* De tabernakel was zodanig samengesteld dat hij uit elkaar genomen kon worden en door de Israëlieten op al hun tochten gedragen kon worden. Daarom was hij klein, ongeveer achttien meter lengte en zes meter breed en hoog. Evenwel was het een prachtig bouwwerk. Voor de bouw en voor de voorwerpen in het heiligdom werd het hout van de acaciaboom gebruikt, dat niet zo licht aan verderf onderhevig is als andere soorten die in de omgeving van de Sinai verkrijgbaar waren. De wanden bestonden uit rechtopstaande planken, die

[292]

in zilveren voetstukken stonden, en rechtop gehouden werden door stangen en pilaren; dit alles werd overtrokken met goud, zodat de tabernakel er uitzag als een gebouw van massief goud. Het dak werd gevormd door vier lagen gordijnen, de binnenste van *'getweerd fijn linnen, blauwpurper, roodpurper en scharlaken, met kunstig geweven cherubs'*; de andere drie waren van geitenhaar, rood geverfde ramsvellen en dassenvellen, zodat ze samen een afdoende bescherming vormden.

Het gebouw werd verdeeld in twee gedeelten, van elkaar gescheiden door een prachtig gordijn, of voorhangsel, dat afhing van pilaren die met goud overtrokken waren; en een soortgelijk gordijn hing over de ingang van het voorste gedeelte. Deze gordijnen waren, evenals de gordijnen die het plafond vormden, van de prachtigste kleuren, blauw, purper en scharlaken, smaakvol gerangschikt, en doorstikt met gouden en zilveren draden in de vorm van cherubs, als een voorstelling van de hemelse engelen die aan het werk van het hemels heiligdom verbonden zijn, en die dienende geesten zijn voor Gods volk op aarde.

De gewijde tent stond in het midden van een open ruimte, de voorhof, die omgeven was door gordijnen van fijn linnen, bevestigd aan koperen pilaren. De ingang van deze voorhof was aan de oostzijde. De gordijnen waren van kostbare materialen, hoewel niet zo rijk als die van het heiligdom. De gordijnen van de voorhof waren ongeveer half zo hoog als de wanden van de tabernakel, zodat deze duidelijk zichtbaar was voor allen die er buiten stonden. In het voorhof stond niet ver van de ingang het koperen brandofferaltaar. Op dit altaar werden alle vuuroffers gebracht voor de Heere, en het verzoenend bloed werd aan de hoornen gestreken. Tussen het altaar en de ingang van de tabernakel stond het wasbekken, eveneens van koper gemaakt, vervaardigd van de spiegels die als offer gegeven waren door de vrouwen van Israël. In dit wasbekken moesten de priester hun handen en voeten wassen, telkens als ze het heiligdom binnengingen of het altaar naderden om een brandoffer te brengen voor de Heere.

In de eerste afdeling, het heilige, stonden de tafel der toonbroden, de kandelaar en het wierookaltaar. De tafel der toonbroden stond aan de noordkant. Met zijn omlijsting was de tafel met goud overtrokken. Op deze tafel moesten de priester elke Sabbat twaalf broden plaatsen, in twee stapeltjes, en deze besprenkelen met wierook. De broden die

weggenomen waren, en als heilig werden beschouwd, moesten door de priesters gegeten worden. Aan de zuidzijde stond de zevenarmige kandelaar, met zijn zeven lampen. De armen waren versierd met sierlijke bloemen in de vorm van amandelbloesems, en het geheel was vervaardigd uit massief goud. Omdat

[293]

er geen vensters waren in de tabernakel, werden deze lampen nooit gedoofd, maar bleven dag en nacht branden. Voor het gordijn dat het heilige scheidde van het Heilige der heiligen, waar God Zich openbaarde, stond het gouden wierookaltaar. Op dit altaar moest de priester elke morgen en avond wierook branden, de hoornen werden bestreken met bloed van het zondoffer, en op de Grote Verzoendag werd het altaar besprenkeld met bloed. Het vuur op dit altaar werd door God zelf ontstoken, en werd als heilig brandende gehouden. Dag en nacht verspreidde de heilige wierook zijn geur door het heiligdom en zelfs ver buiten de tabernakel. Binnen het voorhangsel was het Heilige der heiligen, waar zich het middelpunt bevond van de symbolische dienst van verzoening en bemiddeling, en dat de verbindende schakel vormde tussen hemel en aarde. In deze afdeling stond de ark, een kist van acaciahout, van binnen en buiten overtrokken met goud, met een gouden lijst rond het deksel. Deze kist vormde de bewaarplaats voor de stenen tafelen, waarop God met eigen vinger de tien geboden had geschreven. Vandaar dat het de ark van Gods getuigenis, of de ark des verbonds werd genoemd, daar de tien geboden de basis vormden van het verbond tussen God en Israël.

Het deksel van de heilige kist werd het verzoendeksel genoemd. Dit deksel was vervaardigd van massief goud, en werd bekroond door gouden cherubs, één aan elke zijde. Eén vleugel van elke engel was omhoog gestrekt, terwijl de andere om het lichaam gevouwen was (Ezechiël 1:11) als teken van eerbied en ootmoed. De houding van de cherubs, met hun gezichten naar elkaar, terwijl ze eerbiedig op de ark blikten, stelde de eerbied voor waarmee de hemelingen de wet van God beschouwen en hun belangstelling tonen in het verlossingsplan.

Boven het verzoendeksel bevond zich de Shekinah, de manifestatie van Gods tegenwoordigheid; en van tussen de cherubs maakte God Zijn wil bekend. Soms werden Gods boodschappen aan de hogepriesters bekendgemaakt vanuit een wolk. Soms viel een licht op de rechter engel om Gods goedkeuring aan te duiden, of een schaduw of wolk rustte op de engel links om Gods afkeuring te kennen te geven.

Gods wet, die zich in de ark bevond, was de grote maatstaf van gerechtigheid en oordeel. Die wet sprak het doodvonnis uit over de zondaar; maar boven de wet bevond zich het verzoendeksel waarboven Gods aanwezigheid zichtbaar was, en vanwaar op grond van de verzoening aan de berouwvolle zondaar vergiffenis werd geschonken. Op deze wijze zien we hoe in het werk van Christus voor onze verlossing, voorgesteld door de

[294]

heiligdomsdienst, *'genade en waarheid elkaar ontmoeten; gerechtigheid en vrede elkaar kussen.'* (Psalm 85:11)

Woorden ontbreken om de heerlijkheid te beschrijven van het toneel in het heiligdom - de met goud bedekte wanden, die het licht weerkaatsten van de gouden kandelaar, de schittering van de rijk geborduurde gordijnen met hun blinkende engelen, de tafel, en het wierookaltaar, dat van goud glinsterde; achter het tweede voorhangsel de heilige ark, met haar mysterieuze cherubs, en daarboven de heilige Shekinah, de zichtbare manifestatie van Gods tegenwoordigheid; en toch was dit alles slechts een vage weerkaatsing van Gods

tempel in de hemel, waar zich het Grote Middelpunt bevindt van het verlossingswerk ten behoeve van de mens.

De bouw van de tabernakel nam ongeveer een half jaar in beslag. Toen deze voltooid was, onderzocht Mozes het werk van de bouwlieden en vergeleek dit met de blauwdruk die hem op de berg getoond was en met de aanwijzingen die hij van God had ontvangen. *'Zij hadden het gemaakt zoals de Heere geboden had... Toen zegende Mozes hen.'*

Met grote belangstelling hadden de scharen van Israël zich verdrongen om het heilig bouwwerk te bezien. Terwijl ze met eerbiedige voldoening nadachten over dit alles, bewoog zich de wolkkolom tot boven het heiligdom en daalde neer, zodat het geheel omhuld werd. *'En de heerlijkheid des Heeren vervulde de tabernakel.'* Gods majesteit werd geopenbaard, en gedurende enige tijd kon zelfs Mozes niet de tabernakel binnengaan. Diep bewogen aanschouwde het volk het bewijs dat het werk van hun handen was aanvaard. Er klonken geen luide vreugde uitingen. Een plechtig zwijgen rustte op allen. Maar de blijdschap van hun hart uitte zich in tranen van vreugde, en ze fluisterden zachte ernstige woorden van dankbaarheid, omdat God Zich verwaardigd had bij hen te wonen.

Op Gods bevel werd de stam van Levi afgezonderd voor de dienst in het heiligdom. Vroeger was elke man de priester van zijn gezin. In de dagen van Abraham werd het priesterschap beschouwd als het recht van de oudste zoon. Nu aanvaardde de Heere in plaats van de eerstgeborene van Israël de stam van Levi om het werk in het heiligdom te verrichten. Hiermee openbaarde Hij Zijn goedkeuring over hun trouw, zowel in het vasthouden aan Zijn dienst als in het voltrekken van Zijn oordelen toen Israël had gezondigd door het gouden kalf te aanbidden. Het priesterschap bleef echter beperkt tot de familie van Aäron. Alleen Aäron en zijn zonen mochten dienen voor het aangezicht des Heeren; de verdere leden van de stam moesten zorgen voor de tabernakel en zijn gebruiksvoorwerpen, ze

[295]

moesten de priesters bijstaan in hun dienst, maar mochten niet offeren, wierook branden of de heilige dingen zien, tenzij ze bedekt waren.

Overeenkomstig hun ambt werd een speciale kleding ontworpen voor de priesters. *'Gij zult heilige klederen maken voor uw broeder Aäron, tot een prachtig sieraad'*, luidde Gods bevel aan Mozes. Het kleed van de gewone priester was van wit linnen, uit één stuk geweven. Het reikte tot bijna op de voeten, en werd om het middel opgehouden door een witte linnen gordel, geborduurd in blauw, purper en rood. Een linnen tulband of hoofddoek voltooide het opperkleed. Bij het brandende braambos kreeg Mozes bevel zijn sandalen uit te doen, omdat de grond waarop hij stond, heilig was. Zo mochten de priesters geen schoeisel dragen als ze in het heiligdom dienst deden. Ze moesten hun sandalen achterlaten in de voorhof voor ze het heiligdom betraden, en moesten eveneens hun handen en voeten wassen alvorens ze dienst deden in de tabernakel of bij het brandofferaltaar. Op deze wijze werd voortdurend onderwezen dat alle onreinheid moest worden weggedaan bij hen die in de tegenwoordigheid van God kwamen.

De klederen van de hogepriester waren van kostbaar materiaal en prachtig handwerk, dat paste bij zijn verheven positie. Behalve het linnen kleed van de gewone priesters droeg hij een blauw kleed, eveneens uit één stuk geweven. Onder aan de zoom was het versierd met gouden belletjes en granaatappels van blauw, purper en scharlaken. Er overheen droeg hij een efod, een kort gewaad in goud, blauw, purper, scharlaken en wit. Het werd samengehouden door een prachtig bewerkte gordel van dezelfde kleuren. In de

efod zaten geen mouwen, en op de met goud geborduurde schouderstukken waren twee onyxstenen geplaatst waarop de namen stonden van de twaalf stammen van Israël. Op de efod hing een borstplaat, het heiligste van alle onderdelen van de priesterkleding. Deze was van dezelfde stof als de efod. Het was een vierkant, dat van de schouders afhing aan een blauw koord, bevestigd aan gouden ringen. De rand bestond uit een verzameling kostbare stenen, dezelfde stenen die het fundament vormen van de stad Gods. Binnen deze rand waren twaalf stenen, in goud gevat, in rijen van vier, en evenals de stenen op de schouderstukken waren er de namen van de twaalf stammen in gegraveerd. Het bevel luidde: *'Zo zal Aäron de namen der zonen van Israël in het borstschild der beslissing op zijn hart dragen, wanneer hij in het heiligdom komt, tot een voortdurende gedachtenis voor het aangezicht des Heeren.'* Op gelijke wijze draagt Christus, de grote Hogepriester, Die pleit op Zijn vergoten bloed ten behoeve van de zondaar, op Zijn hart de naam van iedere berouwvolle, gelovige

[296]

ziel. De Psalmist zegt: *'Al ben ik ellendig en arm, de Heere gedenkt mijner.'* (Psalm 40:18)

Rechts en links van de borstplaat bevonden zich twee stenen van buitengewone helderheid. Deze werden de Urim en Thummim genoemd. Door middel van deze stenen werd Gods wil bekendgemaakt aan de hogepriester. Wanneer vragen werden gesteld voor het aangezicht van de Heere, omringde een cirkel van licht de kostbare steen rechts als teken van Gods goedkeuring of toestemming, terwijl een schaduw op de linker steen een bewijs was dat God Zijn goedkeuring onthield of het verzoek weigerde.

De hoed van de hogepriester bestond uit een wit linnen hoofddoek, waaraan met een blauw koord een gouden schild was bevestigd met het opschrift: *'Den Heere heilig.'* Alles wat verbonden was met de kleding en het gedrag van de priesters was bestemd om op de toeschouwer een indruk te maken van Gods heiligheid, van de heiligheid van Zijn dienst, en van de zuiverheid die geëist werd van hen die tot Hem naderden.

Niet alleen het heiligdom, maar ook de dienst van de priesters was *'een afbeelding en schaduw van het hemelse.'* (Hebreeën 8:5) Daarom was het van grote betekenis; en de Heere gaf door middel van Mozes de allernauwkeurigste en allerduidelijkste aanwijzingen voor elk onderdeel van deze schaduwdienst. De dienst in het heiligdom bestond uit twee gedeelten: Een dagelijkse en een jaarlijkse dienst. De dagelijkse dienst vond plaats bij het brandofferaltaar in de voorhof van de tabernakel en in het heilige; terwijl de jaarlijkse dienst plaatsvond in het Heilige der heiligen.

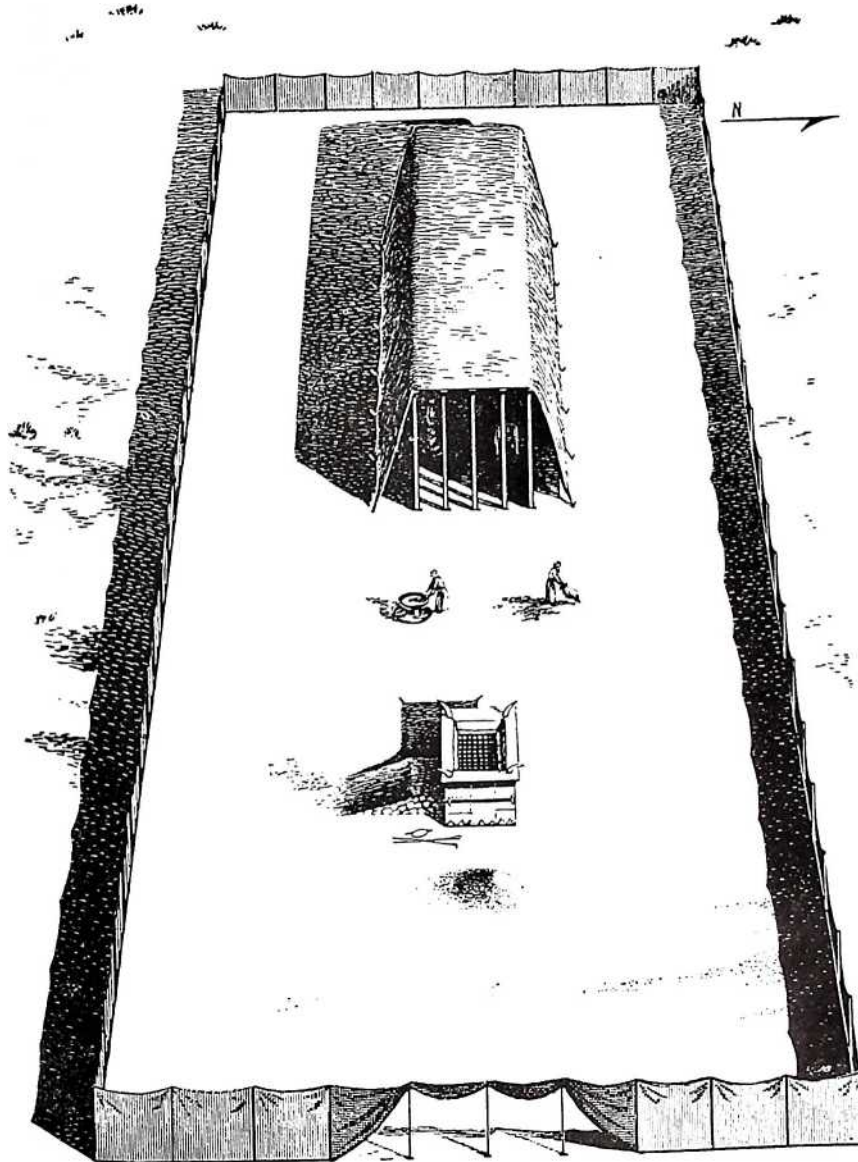
Buiten de hogepriester mocht geen sterfelijk oog zien op dit binnenste deel van het heiligdom. Slechts eenmaal per jaar mocht de hogepriester hier binnengaan, en wel na de meest zorgvuldige voorbereiding. Bevend naderde hij God, en het volk wachtte onder eerbiedig zwijgen op zijn terugkeer, terwijl hun harten in ernstig gebed wachtten op Gods zegen. Voor het verzoendeksel deed de hogepriester verzoening voor Israël; en in de wolk der heerlijkheid daalde God tot hem neer. Wanneer hij hier langer dan gewoonlijk bleef, werden ze met vrees vervuld, bij de gedachte dat hij vanwege hun zonden door Gods heerlijkheid kon zijn verteerd.

De dagelijkse dienst bestond uit het morgen- en het avondoffer, het wierookoffer op het gouden altaar en de speciale offeranden voor persoonlijke zonden. Dan waren er nog de offeranden voor de sabbatten, nieuwe maan en andere feesten.

Elke morgen en elke avond werd een éénjarig lam op het altaar verbrand, samen met het daartoe aangewezen spijsoffer, waarmee de dagelijkse toewijding van het volk aan de Heere en hun voortdurende

[297]

[298]

afhankelijkheid van het verzoenend bloed van Christus werd aangeduid. Nadrukkelijk leerde God dat elk offer voor de dienst in het heiligdom *'volkomen'* (Exodus 12:5) moest zijn. De priesters moesten elk dier dat als een offer werd gebracht onderzoeken, en moesten elk dier afwijzen dat één of ander gebrek vertoonde. Alleen een vlekkeloos offer kon een symbool zijn van de volmaakte reinheid van Hem, Die Zich zou opofferen als *'een onberispelijk en vlekkeloos lam.'* (1 Petrus 1:19) De apostel Paulus wijst op deze offerande als een illustratie van wat de volgelingen van Christus moeten worden. Hij zegt: *'Ik vermaan u dan, broeders, met beroep op de barmhartigheden Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levend, heilig en Gode welgevallig offer: Dit is uw redelijke eredienst.'* (Romeinen 12: 1) Wij moeten onszelf

geven aan de dienst van God, en we moeten deze offerande zo volmaakt mogelijk doen zijn. God is niet tevreden met minder dan het beste dat we geven kunnen. Zij die Hem met geheel hun hart liefhebben, zullen ernaar streven Hem het beste deel van hun leven te wijden, en zich geheel en al in overeenstemming te brengen met de wetten die hun mogelijkheden om Zijn wil te volbrengen, doen toenemen.

Als de priester het wierookoffer bracht, kwam hij meer rechtstreeks met God in aanraking dan met welk ander deel van de dagelijkse dienst. Daar het binnenste voorhangsel niet tot bovenaan reikte, was de heerlijkheid van God, Die boven het verzoendeksel gemanifesteerd was, gedeeltelijk zichtbaar vanuit het heilige. Wanneer de priester wierook offerde voor de Heere, was zijn blik gericht op de ark; en als de wierook omhoog steeg, daalde Gods heerlijkheid neer op het verzoendeksel en vulde het Heilige der heiligen, en dikwijls zelfs het heilige, zodat de priester moest terugwijken naar de ingang van de tabernakel. Zoals de priester in deze schaduwdienst in geloof blikte naar het verzoendeksel dat hij niet kon zien, zo moet Gods volk zijn gebeden richten tot Jezus, hun grote Hogepriester, Die, zonder dat ze Hem zien, voor hen pleit in het hemelse Heiligdom.

De wierook, die met de gebeden van Israël opsteeg, is een voorstelling van de verdiensten en het middelaarschap van Christus, van Zijn volmaakte gerechtigheid, die door het geloof aan Zijn volk wordt toegekend, en het mogelijk maakt dat de aanbidding van zondige wezens door God wordt aanvaard. Voor het voorhangsel naar het Heilig der heiligen stond een altaar van gedurige voorspraak, en voor het heilige een altaar van gedurige verzoening. Door bloed en wierook moest God benaderd worden - beelden die heenwezen naar de grote Middelaar, door Wie zondaars tot Jehova mogen naderen en door Wie genade en zaligheid aan de berouwvolle gelovige ziel geschonken kan worden.

[299]

Terwijl de priesters elke morgen en avond het heilige binnengingen ten tijde van het wierookoffer, was het dagelijks offer gereed om op het altaar in de voorhof geofferd te worden. Dit was een tijd van intense betekenis voor de aanbidders die zich bij de tabernakel hadden verzameld. Alvorens ze in Gods tegenwoordigheid kwamen in de persoon van de priester, moesten ze zich ernstig onderzoeken en hun zonden belijden. Ze verenigden zich in stil gebed met hun gezicht gekeerd naar het heiligdom. Op deze wijze stegen hun gebeden omhoog met de wierook, terwijl ze in geloof beslag legden op de verdiensten van de beloofde Verlosser, voorgesteld in het verzoenend offer. De uren die bepaald waren voor het morgen- en het avondoffer, werden als geheiligd beschouwd en werden na verloop van tijd vaste uren voor aanbidding van het joodse volk. En toen later de joden als ballingen in verschillende landen waren verstrooid, keerden ze toch steeds op het vastgestelde uur hun gezicht naar Jeruzalem en zonden hun smeekbeden op tot de God van Israël. In dit gebruik vinden christenen een voorbeeld voor ochtend- en avondgebed. Hoewel God een uitwendige vorm van ceremoniën verwerpt waar de geest van aanbidding ontbreekt, ziet Hij met welgevallen neer op hen die Hem liefhebben, en die elke morgen en avond zich neerbuigend om vergiffenis te zoeken voor begane zonden, en hun smeekbeden om de benodigde zegeningen aan Hem voor te leggen.

Het toonbrood bevond zich voor Gods aangezicht als een gedurig offer. Op deze wijze vormde het een deel van het dagelijks offer. Het werd het toonbrood genoemd, omdat het zich steeds voor het aangezicht des Heeren bevond. Het was een erkenning van de afhankelijkheid van de mens van God voor tijdelijk zowel als geestelijk voedsel, dat zijn deel werd door het middelaarswerk van Christus. God had Israël in de woestijn gespijzigd met brood uit de hemel, en ze bleven afhankelijk van Zijn gaven, zowel voor tijdelijk voedsel als geestelijke zegeningen. Zowel het manna als het toonbrood wezen op Christus, het levende

Brood, Die altijd voor ons bij God pleit. Zelf heeft Hij gezegd: *'Ik ben het levende Brood, dat uit de hemel nedergedaald is.'* (Johannes 6:51) Op de broden werd wierook gestrooid. Wanneer het brood elke Sabbat werd weggenomen, om door vers brood vervangen te worden, werd de wierook op het altaar verbrand als gedachtenis voor God.

Het belangrijkste onderdeel van de dagelijkse dienst was de dienst ten behoeve van de enkeling. De berouwvolle zondaar bracht zijn offer naar de deur van de tabernakel en legde zijn hand op de kop van het offer, terwijl hij zijn zonden beleed en ze op deze wijze in symbolische zin over-

[300]

droeg op het onschuldig offer. Met eigen hand moest hij het dier doden; het bloed werd door de priester in het heilige gebracht en daar gesprenkeld voor het voorhangsel, waarachter de ark stond met de wet, die de zondaar had overtreden, Door deze ceremonie werd de zonde door middel van het bloed in figuurlijke zin overgedragen op het heiligdom.

In sommige gevallen werd het bloed niet in het heiligdom gebracht, maar werd het vlees gegeten door de priester, volgens het woord van Mozes aan de zonen van Aäron: God *'gaf u dit om de ongerechtigheid der vergadering weg te nemen.'* (Leviticus 10:17) Beide ceremoniën stelden voor, hoe de zonde van de boetvaardige werd overgedragen op het heiligdom.

Dit werk vond het hele jaar door dagelijks plaats. Omdat de zonden van Israël op deze wijze op het heiligdom werden overgedragen, werd dit verontreinigd, en een speciaal werk was nodig om de zonden weg te doen. God had geboden dat voor beide afdelingen verzoening gedaan moest worden, ook voor het altaar, om het te reinigen en te heiligen *'van de onreinheden der Israëlieten.'* (Leviticus 16:19)

Eenmaal per jaar, op de Grote Verzoendag, ging de hogepriester het Heilige der heiligen binnen om het heiligdom te reinigen. Door dit werk werd de jaarlijkse kringloop van de heilighoudingsdienst afgesloten.

Op de Grote Verzoendag werden twee geitenbekken naar de deur van de tabernakel gebracht en werd over hen het lot geworpen, *'één voor de Heere, de andere voor Azazel'*, de weggaande bok. De bok waarop het eerste lot viel moest worden gedood als zondoffer voor het volk. De priester moest het bloed ervan binnen het voorhangsel brengen en het op het verzoendeksel sprengen. *'Zo zal hij verzoening doen over het heiligdom om de onreinheden der Israëlieten en om hun overtredingen in al hun zonden; aldus zal hij doen met de tent der samenkomst, die bij hen verblijf houdt temidden van hun onreinheden.'*

'En Aäron zal zijn beide handen op de kop van de levende bok leggen en over hem al de ongerechtigheden der Israëlieten en al hun overtredingen in al hun zonden, belijden; hij zal die op de kop van de bok leggen en die door iemand, die daarvoor gereed staat, naar de woestijn laten brengen. Zo zal die bok al hun ongerechtigheden op zich dragen naar een onvruchtbaar land.' Pas wanneer de bok was weggezonden, beschouwde het volk zich als vrij van zonde. Ieder moest zich onderzoeken terwijl het verzoeningswerk plaatsvond. Alle zaken moesten blijven rusten, en de gehele vergadering van Israël bracht de dag door in plechtige ootmoed voor het aangezicht van God, onder bidden, vasten en zelfonderzoek des harten.

[301]

Aan het volk werden belangrijke waarheden betreffende de verzoening onderwezen in deze jaarlijkse dienst. In het zondoffer dat in de loop van het jaar werd gebracht, werd een vervanger aangenomen in plaats van de zondaar; maar het bloed van het slachtoffer had

niet geheel verzoening gedaan voor de zonde. Het was slechts een middel waardoor de zonde op het heiligdom was overgebracht. Door het offer van het bloed erkende de zondaar het gezag van de wet, beleed de schuld van zijn overtreding, en uitte zijn geloof in Hem Die de zonde van de wereld zou wegnemen; maar hij was nog niet volkomen vrij van de veroordeling van de wet. Op de Grote Verzoendag ging de hogepriester, nadat hij een offer had gebracht voor de gemeente, in het Heilige der heiligen met het bloed en sprenkelde dit op het verzoendeksel boven de tafelen der wet. Op deze wijze werden de aanspraken van de wet, die het leven eiste van de zondaar, voldaan. Dan nam de priester als middelaar de zonden op zich, en bij het verlaten van het heiligdom droeg hij de schuld van Israëls zonden. Aan de deur van de tabernakel legde hij zijn handen op de kop van de zondebok en beleed op hem alle ongerechtigheden van de kinderen Israëls en al hun overtredingen waarmee ze gezondigd hadden, die hij aldus op de kop van de bok legde. En wanneer de bok die deze zonden droeg, werd weggezonden, werd dit beschouwd alsof de zonden van het volk voor altijd verdwenen waren. Dusdanig was de dienst die *'een afbeelding en schaduw van het hemelse'* (Hebreeën 8:5) was.

Zoals reeds gezegd, werd de aardse tabernakel door Mozes gebouwd naar het voorbeeld dat hem op de berg getoond was. Het was *'een zinnebeeld voor de tegenwoordige tijd, in zoverre gaven en offers gebracht werden'* (Hebreeën 9:9); beide afdelingen waren *'afbeeldingen van de hemelse dingen'* (Hebreeën 9:23); Christus, onze grote Hogepriester is Bedienaar *'in het heiligdom, in de ware tabernakel, die de Heere opgericht heeft, en niet een mens.'* (Hebreeën 8:2) Toen Johannes een visioen had van Gods tempel in de hemel, zag hij *'zeven vurige fakkels'* branden *'voor de troon.'* (Openbaring 4:5) Hij zag een engel *'met een gouden wierookvat'; 'en hem werd veel reukwerk geschonken om het te geven, met de gebeden van alle heiligen, op het gouden altaar voor de troon.'* (Openbaring 8:3) Hier mocht de profeet een blik werpen in het eerste deel van het hemels Heiligdom; hier zag hij de zeven vurige fakkels en het gouden altaar, voorgesteld door de gouden kandelaar en het wierookaltaar in het aardse heiligdom. Weer werd *'de tempel Gods'* (Openbaring 11:19) geopend en hij zag nu achter het binnenste voorhangsel in het Heilige der heiligen. Hier zag hij *'de ark van Zijn verbond'* (Openbaring 11:19), voorgesteld door de heilige kist die Mozes gemaakt had voor Gods wet.

[302]

Mozes maakte het aardse heiligdom *'naar het voorbeeld, dat hij gezien had.'* (Handelingen 7:44) Paulus zegt dat *'de tabernakel en al het gereedschap voor de eredienst'* na de voltooiing ervan *'afbeeldingen waren van de hemelse dingen.'* (Hebreeën 9:21,23) En Johannes zegt, dat hij het Heiligdom in de hemel aanschouwde. Dat Heiligdom, waarin Jezus voor ons dienst doet, is de werkelijkheid, naar welks voorbeeld Mozes een heiligdom bouwde.

Geen aards bouwwerk kon de heerlijkheid en pracht van de hemelse tempel, de woonplaats van de Koning der koningen, evenaren waar *'duizendmaal duizenden'* Hem dienen, en *'tienduizend maal tienduizenden'* (Daniël 7:10) voor Hem staan, de tempel die vervuld werd met de heerlijkheid van Gods troon, waar serafs, de blinkende wachters, hun gelaat in aanbidding bedekken. Evenwel moesten belangrijke waarheden omtrent het hemelse Heiligdom en het belangrijke werk dat daar gaande was voor de verlossing van de mens onderwezen worden door middel van het aardse heiligdom en zijn diensten.

Na Zijn hemelvaart zou onze Heiland Zijn werk als onze Hogepriester aanvangen. Paulus zegt: *'Christus is niet binnengegaan in een heiligdom met handen gemaakt, een afbeelding van het ware, maar in de hemel zelf, om thans, ons ten goede, voor het aangezicht Gods te verschijnen.'* (Hebreeën 9:24) Zoals het werk van Christus bestond uit

twee gedeelten, die elk een bepaalde tijd besloegen en een bepaalde plaats hadden in het hemels Heiligdom, zo bestond de schaduwdienst uit twee gedeelten: De dagelijkse en de jaarlijkse dienst, en aan beide was een gedeelte van de tabernakel gewijd.

Zoals Christus na Zijn hemelvaart in Gods tegenwoordigheid verscheen om te pleiten op Zijn bloed ten behoeve van berouwvolle zondaars, sprenkelde de priester in de dagelijkse dienst het bloed van het offer in het heilige ten behoeve van de zondaar.

Het bloed van Christus zou niet de zonde wegnemen, hoewel het de boetvaardige zondaar bevrijdde van de veroordeling door de wet; het zou vermeld blijven in het Heiligdom tot de uiteindelijke verzoening; evenzo nam in de schaduwdienst het bloed van het zondoffer de zonde van de boetvaardige weg, maar deze bleef op het heiligdom rusten tot de Grote Verzoendag. Op de dag van afrekening zullen de doden *'geoordeeld worden op grond van hetgeen in de boeken geschreven'* staat, *'naar hun werken.'* (Openbaring 20:12) Dan zullen krachtens het verzoenend bloed van Christus de zonden van allen die oprecht berouw gehad hebben, uit de boeken des hemels worden weggedaan. Zo zal het Heiligdom bevrijd of gereinigd worden van het verslag van de zonde. In de schaduwdienst werd dit grote verzoeningswerk, of de uitdelging van de zonden, voorgesteld door de

[303]

dienst op de Grote Verzoendag - de reiniging van het aardse heiligdom, die tot stand kwam door het wegdoen van de zonden die het verontreinigd hadden, zulks op grond van het bloed van het zondoffer.

Zoals in het laatste oordeel de zonden van de boetvaardigen uit de boeken des hemels worden gewist, om nooit meer herinnerd te worden, zo werden ze in de schaduwdienst weggevoerd in de woestijn, en voor altijd verwijderd van de vergadering.

Daar satan de aanstichter is van de zonde, de oorzaak van alle zonden die oorzaak waren van de dood van Gods Zoon, eist het recht dat satan eenmaal de straf zal dragen. Het werk van Christus voor de verlossing van de mens en de reiniging van het universum van zonde zal afgesloten worden door het wegdoen van de zonde uit het hemelse Heiligdom en het leggen van deze zonden op satan, die ten slotte de straf zal dragen. Zo werden in de schaduwdienst de dagelijkse diensten afgesloten door de reiniging van het heiligdom en het belijden van de zonden op de kop van de zondebok. Op deze wijze werden door de heilighoudingsdienst, en, later door de dienst in de tempel, aan het volk de grote waarheden onderwezen die betrekking hadden op de dood en het dienstwerk van Christus, en eens per jaar werden hun gedachten gericht op de slotgebeurtenissen van de grote strijd tussen Christus en satan, en de uiteindelijke reiniging van het heelal van zonde en zondaars.

[304]

Hoofdstuk 31 – De zonde van Nadab en Abihu

Zie Leviticus 10:1-11

Na de inwijding van de tabernakel werden de priesters ingewijd voor hun heilig ambt. Deze diensten duurden een week, en elke dag werd gekenmerkt door speciale ceremoniën. Op de achtste dag aanvaardden ze hun dienst. Bijgestaan door zijn zonen bracht Aäron de offers die God eiste, en hij hief zijn handen op en zegende het volk. Alles was gedaan zoals God bevolen had; Hij nam het offer aan en openbaarde Zijn heerlijkheid op een opmerkelijke wijze: vuur kwam van God en verteerde het offer op het altaar. Het volk zag vol ontzag en met diepe belangstelling naar deze wonderbare manifestatie van Goddelijke macht. Ze zagen er een teken in van Gods heerlijkheid en genade, en ze juichten allen en wierpen zich op hun aangezicht alsof ze zich in de onmiddellijke tegenwoordigheid van de Heere bevonden.

Spoedig hierna echter trof een plotselinge en vreselijke slag het gezin van de hogepriester. Op het uur van aanbidding, terwijl de gebeden en lofprijzingen van het volk tot God opstegen, namen twee zonen van Aäron hun wierookvaten en legden hierin brandende wierook als een lieflijke reuk voor de Heere. Maar ze overtraden Zijn bevel door 'vreemd vuur' te gebruiken. In plaats van het vuur dat God Zelf had ontstoken en dat voor dit doel gebruikt moest worden, namen ze gewoon vuur voor hun wierookvaten. Vanwege deze zonde ging vuur uit van de Heere en verteerden hen voor de ogen van het volk.

Naast Mozes en Aäron stonden Nadab en Abihu bovenaan bij het volk. Ze waren op bijzondere wijze door God geëerd, doordat ze samen met de zeventig oudsten Zijn heerlijkheid op de berg hadden mogen aanschouwen. Hun overtreding werd daarom niet verontschuldigd of licht opgenomen. Dit alles maakte hun zonde nog zwaarder. Mensen die veel licht hebben gekregen, omdat ze evenals de oversten van Israël de berg hebben beklommen en het voorrecht hebben genoten met God te verkeren en in het licht van Zijn heerlijkheid te vertoeven, moeten zich niet vleien met de gedachte dat ze nadien met een gerust hart kunnen zondigen en dat God hen niet zo zwaar zal straffen op grond van de eer die hen bewezen is. Dit is een fatale vergissing. Wanneer veel licht en grote voorrechten wor-

[305]

den geschonken, wordt verwacht dat men deugd en heiligheid beoefent naar het licht dat gegeven is. Alles wat minder is, kan God niet aanvaarden. Grote zegeningen of voorrechten mogen nooit aanleiding zijn tot een gevoel van gerustheid of zorgeloosheid. Ze moeten nooit de neiging sterken om te zondigen of de ontvanger het gevoel geven dat God het niet zo nauw met hem zal nemen. Alle gunsten die God geschonken heeft, gebruikt Hij om de geest aan te vuren, om met meer ijver Zijn heilige wil te volbrengen.

In hun jeugd hadden Nadab en Abihu niet geleerd zich te beheersen. De neiging van de vader om toe te geven, zijn gebrek aan vastberadenheid in het doen van het recht, hadden hem ertoe gebracht de tucht van zijn kinderen te verwaarlozen. Hij had goedgevonden dat zijn zonen hun eigen wil volgden. Zelfzuchtige gewoonten vormen, als ze lange tijd gekoesterd worden, banden die zelfs door de verantwoordelijkheden van het heiligste ambt niet verbroken kunnen worden. Ze hadden niet geleerd eerbied te hebben voor het gezag van hun vader en ze beseften niet de noodzaak van strikte gehoorzaamheid aan de eisen van God. Omdat Aäron zijn zonen toegaf, werden ze getroffen door het Goddelijk oordeel.

God wilde het volk de les leren dat ze Hem eerbiedig en vol ontzag moesten naderen, op de wijze die Hij had voorgeschreven. Hij kan geen gedeeltelijke gehoorzaamheid aannemen. Het was niet voldoende dat op dit plechtig tijdstip van aanbidding bijna alles gedaan was zoals Hij had aangegeven. God heeft een vloek uitgesproken over hen die van Zijn geboden afdwalen en geen verschil maken tussen gewone en heilige dingen. Bij monde van de profeet zegt hij: *'Wee, hun die het kwade goed noemen en het goede kwaad; die duisternis voorstellen als licht en licht als duisternis; ..Wee hun die in eigen oog wijs zijn en in eigen oordeel verstandig...; die voor een geschenk de schuldige vrijspreken en de rechtvaardige zijn gerechtigheid ontnemen... omdat ze de wet van de Heere der heerscharen verworpen en het Woord van de Heilige Israëls hebben versmaad.'* (Jesaja 5:20-24) Laat niemand zich misleiden met de gedachte dat een deel van Gods geboden onnodig is, of dat Hij een vervanging aanvaardt voor datgene wat Hij heeft geëist. De profeet Jeremia zei: *'Wie is het, die spreekt en het is er, wanneer de Heere het niet gebiedt?'* (Klaagliederen 3:37) God heeft in Zijn Woord geen enkel gebod gegeven dat de mens de keus laat het wel of niet te gehoorzamen zonder de gevolgen ervan te dragen. Als mensen een andere weg kiezen dan het pad van strikte gehoorzaamheid, zullen ze tot de ontdekking komen dat *'het einde daarvan naar de dood voert.'* (Spreuken 14:12)

[306]

'Mozes zeide tot Aäron en zijn zonen Eleazar en Itamar: Gij zult uw hoofden niet ontbloten; noch uw klederen verscheuren, opdat gij niet sterft, ...; want de zalfolie des Heeren is op u.' De grote leider herinnerde zijn broeder aan de woorden van God: *'Ik zal Mij de Heilige betonen en ten aanschouwen van het gehele volk zal Ik Mij verheerlijken.'* Aäron zweeg. De dood van zijn zonen, zonder waarschuwing, als gevolg van zo'n verschrikkelijke zonde - een zonde die hij nu zag als gevolg van zijn eigen plichtsverzuim – deed het hart van de vader pijn, maar hij uitte zijn gevoelens niet. Hij mocht niet door een uiten van droefheid meevoelen met zonde. De vergadering mocht er niet toe geleid worden tegen God te morren.

De Heere wilde aan Zijn volk de rechtvaardigheid van Zijn straffen bijbrengen, opdat anderen zouden vrezen. In Israël waren mensen die op grond van de waarschuwing door dit vreselijk oordeel zich zouden wachten aanmatigend te zijn ten opzichte van Gods verdraagzaamheid, tot ook zij ten slotte hun eigen lot zouden bezegelen. God straft hen die een onrechtmatige sympathie tonen voor de zondaar die tracht zijn zonde te verontschuldigen. De gevolgen van de zonde verdoven het zedelijk onderscheidingsvermogen, zodat de zondaar niet de gevolgen van zijn overtreding beseft; en zonder de overtuigende kracht van de Heilige Geest blijft hij gedeeltelijk blind voor zijn zonde. Het is de taak van Gods dienstknechten om aan deze dwalenden het gevaar van hun toestand te laten zien. Zij die het effect van de waarschuwing teniet doen door de ogen van de zondaars te verblinden voor de ware aard en de gevolgen van de zonde, vleien zich vaak met de gedachte dat ze op deze wijze blijf geven van hun liefde; maar in feite werken ze Gods Heilige Geest tegen; ze brengen de zondaar ertoe zich gerust te stellen, terwijl hij op de rand van de ondergang staat; ze maken zichzelf medeschuldig aan zijn zonde en roepen over zichzelf een vreselijke verantwoordelijkheid uit ter wille van zijn onboetvaardigheid. Velen, zeer velen zijn verloren gegaan als gevolg van deze valse en bedrieglijk sympathie.

Nadab en Abihu zouden nooit deze fatale zonde hebben begaan als ze niet eerst min of meer bedwelmd waren geweest door het overmatig gebruik van wijn. Ze begrepen dat de meest nauwgezette en ernstige voorbereiding noodzakelijk was alvorens ze het heiligdom binnengingen, waar Gods tegenwoordigheid geopenbaard werd; maar hun onmatigheid maakte hen ongeschikt voor hun heilig ambt. Hun geest was verward en hun moreel

onderscheidingsvermogen afgestompt, zodat ze het onderscheid tussen het onheilige en het heilige niet zagen. Aäron en zijn zonen kregen de

[307]

waarschuwing: *'Wijn of bedwelmende drank zult gij niet drinken, gij noch uw zonen, wanneer gij de tent der samenkomst binnengaat, opdat gij niet sterft - het is een altoosduurende inzetten voor uw geslachten - opdat gij scheiding kunt maken tussen heilig en onheilig, tussen onrein en rein, en opdat gij de Israëlieten kunt onderwijzen in al de inzetten die de Heere door de dienst van Mozes tot hen gesproken heeft.'* Het gebruik van alcoholische dranken verzwakt het lichaam, beneveld de geest, en verlaagt de moraal. Het maakt dat de mens niet de heiligheid onderscheidt van heilige zaken, of de bindende kracht ontdekt van Gods geboden. Allen die een plaats bekleden van heilige verantwoordelijkheid moeten mensen zijn met strenge zelfbeheersing, zodat hun geest helder is en ze onderscheid kunnen maken tussen goed en kwaad, en standvastig zijn in hun principes en wijsheid hebben om gerechtigheid te beoefenen en barmhartigheid te betonen. **D e z e l f d e** verplichting rust op elke volgeling van Christus. De apostel Petrus zegt: *'Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk (Gode) ten eigendom.'* (1 Petrus 2:9) God wil dat we onze krachten in de best mogelijke conditie bewaren, om onze Schepper een aanvaardbare dienst te bewijzen. Als er bedwelmende middelen gebruikt worden, zullen dezelfde gevolgen optreden als in het geval van de priesters in Israël. Het geweten zal ongevoelig worden voor de zonde, en er zal zeker een verhardingsproces in het onrecht plaatsvinden, tot het verschil tussen het gewone en het heilige geen betekenis meer heeft. Hoe kunnen we dan voldoen aan de maatstaf van Goddelijke eisen? *'Weet gij niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u woont, Die gij van God ontvangen hebt, en dat gij niet van uzelf zijt? Want gij zijt gekocht en betaald. Verheerlijk dan God met uw lichaam.'* (1 Korinthe 6:19-20) *'Of gij dus eet of drinkt, of wat ook doet, doet het alles ter ere Gods.'* (1 Korinthe 10:31) Tot de gemeente van Christus in alle tijden wordt de ernstige vreeswekkende waarschuwing gericht: *'Zo iemand Gods tempel schendt, God zal hem schenden. Want de tempel Gods, en dat zijt gij, is heilig!'* (1 Korinthe 3:17)

[308]

Hoofdstuk 32 – De wet en de verbonden

Toen Adam en Eva geschapen waren, kenden ze Gods wet; ze waren bekend met de eisen van deze wet, en de beginselen ervan stonden in hun hart geschreven. Toen de mens viel door te zondigen, werd de wet niet veranderd, maar een stelsel van hulpmiddelen werd gegeven om hem terug te leiden naar gehoorzaamheid. Hij kreeg de belofte van een Verlosser en offeranden die heenwezen op de dood van Christus als het grote Zondoffer, werden ingesteld. Maar wanneer Gods wet niet was overtreden, dan zou er geen dood geweest zijn en was er geen Verlosser nodig geweest; bijgevolg zouden offeranden niet nodig zijn geweest.

Adam onderwees zijn nakomelingen in de wet van God, en deze werd in de latere geslachten van vader op zoon doorgegeven. Maar niettegenstaande de genadige voorzieningen voor de verlossing van de mens waren er maar weinigen die deze wet aannamen en eraan gehoorzaamden. Door overtreding werd de wereld zó verdorven, dat het noodzakelijk was deze door een zondvloed te reinigen van haar verderf. Door Noach en zijn gezin werd de wet geëerbiedigd en Noach onderwees zijn nageslacht in de tien geboden. Toen de mensen weer afdwaalden van God, koos de Heere Abraham, van wie Hij zei: *'Abraham heeft naar Mij geluisterd en Mijn dienst in acht genomen: Mijn geboden, Mijn inzettingen en Mijn wetten.'* (Genesis 26:5) De besnijdenis werd ingesteld als teken dat zij die besneden waren, gewijd waren aan de dienst van God - een gelofte dat ze zich afgezonderd zouden houden van afgoderij, en aan de wet van God zouden gehoorzamen. Het feit dat de nakomelingen van Abraham faalden in het houden van deze gelofte, zoals bleek uit hun verzwagering met de heidenen en het aannemen van hun gebruiken, was oorzaak van hun verblijf en slavernij in Egypte. Maar door hun samengaan met afgodendienaars en hun gedwongen onderwerping aan de Egyptenaren, werden Gods voorschriften nog verder verbasterd door de lage en wrede leerstellingen van de heidenen. Daarom kwam de Heere na hun uittocht uit Egypte neer op de Sinaï, gehuld in heerlijkheid en omringd door Zijn engelen, en onder ontzagwekkende majesteit sprak Hij Zijn wet ten aanhoren van heel het volk.

Zelfs toen vertrouwde Hij Zijn geboden niet toe aan het geheugen van een volk dat zo lichtvaardig Zijn eisen vergat, maar Hij schreef ze neer op stenen tafelen. Hij zou elke mogelijkheid wegnemen in Israël dat ze Zijn heilige geboden konden vermengen met heidense overleveringen, of dat ze Zijn eisen kon-

[309]

den verwarren met menselijke instellingen of gebruiken. Maar Hij deed meer dan hen alleen de tien geboden geven. Het volk had laten zien dat ze zich zo gemakkelijk lieten meeslepen, dat Hij geen gelegenheid wilde overlaten voor afdwaling. Mozes moest op Gods bevel wetten en rechten neerschrijven die nauwkeurig bepaalden wat God wilde. Deze aanwijzingen aangaande de plichten van het volk ten opzichte van God, van elkaar en van de vreemdeling bestonden uit een nadere uiteenzetting van de tien geboden, gegeven op een dusdanige wijze dat niemand behoefde te dwalen. Ze waren bestemd om de heiligheid te bewaken van de tien geboden, die op stenen tafelen waren gegrift.

Als de mens Gods wet had gehoorzaamd zoals deze aan Adam was gegeven na de zondeval, zoals Noach deze waarnam en zoals Abraham hieraan had gehoorzaamd, was de besnijdenis niet nodig geweest. En als de nakomelingen van Abraham het verbond hadden bewaard waarvan de besnijdenis een teken was, zouden ze nooit tot afgoderij vervallen zijn,

of zouden ze een leven van dienstbaarheid hebben moeten leiden in Egypte; ze zouden Gods wet voor ogen hebben gehouden, en het zou niet nodig zijn geweest deze vanaf de Sinaï te verkondigen of deze te griffen in steen. En als het volk de beginselen van de tien geboden in praktijk had gebracht, zou het niet nodig zijn geweest dat Mozes nadere aanwijzingen gaf.

Het offerstelsel dat aan Adam was bekendgemaakt, werd eveneens door zijn nakomelingen verdraaid. Bijgeloof, afgoderij, wreedheid en losbandigheid bedierven de eenvoudige en veelzeggende dienst die God had bepaald. Door langdurige omgang met afgodendienaars had het volk Israël veel heidense gebruiken opgenomen in hun eredienst; daarom gaf de Heere hen vanaf Sinaï duidelijke instructies betreffende de offerdienst. Na de voltooiing van de tabernakel sprak Hij met Mozes vanuit de wolk der heerlijkheid boven het verzoendeksel, en gaf hem volledige aanwijzingen aangaande het offerstelsel en de vormen van eredienst die in de tabernakel gevolgd moesten worden. Zo werd de ceremoniële wet aan Mozes gegeven en door hem in een boek geschreven. Maar de wet van tien geboden. Er zijn velen die trachten deze beide stelsels te verwarren, door teksten te gebruiken die betrekking hebben op de ceremoniële wet en hiermee aan te tonen dat de morele wet is afgeschaft; maar dit is een verdraaien van de Schrift. Het verschil tussen de beide stelsels is groot en duidelijk. Het ceremoniële stelsel bestond uit symbolen die heenwezen naar Christus, naar Zijn offer en priesterschap. Deze rituele wet moest met haar offers en instellingen door de Hebreeën beoefend worden

[310]

tot schaduw en werkelijkheid elkaar ontmoetten in de dood van Christus, het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt. Dan zou er een eind komen aan alle slachtoffers. Deze wet was door Jezus *'weggedaan'* door ze *'aan het kruis te nagelen.'* (Kolossenzen 2:14) Maar van de wet der tien geboden zegt de Psalmist: *'Voor eeuwig, o Heere, houdt Uw Woord stand in de hemelen.'* (Psalm 119:89) En Christus zelf zegt: *'Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet... te ontbinden... Voorwaar',* - hiermee deze uitspraak zo sterk mogelijk beklemtoond - *'Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaan, zal er niet één jota of één titel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied.'* (Matthéüs 5:17-18) Hier onderwijst Hij niet alleen wat de eisen van Gods wet geweest waren, of toen waren, maar wat ze zouden zijn zolang hemel en aarde bestaan. Gods wet is even onveranderlijk als Zijn troon. Hij zal altijd Zijn aanspraken doen gelden op de mens zolang deze leeft.

Van de wet die vanaf de Sinaï werd gesproken, zegt Nehemia: *'Op de berg Sinaï zijt Gij nedergedaald en hebt met hen gesproken uit de hemel, en hun rechtvaardige verordeningen, betrouwbare wetten, goede inzettingen en geboden gegeven.'* (Nehemia 9:13) En Paulus, de apostel der heidenen, zegt: *'De wet is heilig, en ook het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.'* (Romeinen 7:12) Dit kan niet anders zijn dan de wet der tien geboden, want deze zegt onder andere: *'Gij zult niet begeren.'* (vers 7)

Hoewel de dood van de Heiland een einde maakte aan de wet van typen en schaduwen, werd niets weggenomen van de verplichtingen aan de morele wet. Integendeel, het feit dat Christus moest sterven om verzoening te doen voor die wet, bewijst de onveranderlijkheid ervan.

Zij die beweren dat Christus gekomen is om de wet van God af te schaffen en het Oude Testament weg te doen, spreken over het joodse tijdperk als een tijd van duisternis, en stellen de godsdienst van de Hebreeën voor als een godsdienst die uitsluitend bestond uit vormen en ceremoniën. Dit is echter een dwaling. In de loop der heilige geschiedenis, waarin Gods handelwijze met Zijn volk wordt getoond, vinden we levende bewijzen van de grote IK BEN. Juist in de periode dat Hij erkend werd als de Heerser van Israël, en de wet

gaf aan Zijn volk, gaf Hij overvloedig bewijzen van Zijn macht en heerlijkheid. Hier was een scepter die niet door een menselijke hand werd gezwaaid; en de leiding van Israëls onzichtbare Koning was onzegbaar groots en ontzagwekkend.

In al deze openbaringen van Gods tegenwoordigheid werd de heerlijkheid van God gemanifesteerd door Christus. Niet alleen bij de komst van de Heiland, maar in alle eeuwen na de zondeval en in de beloften van verlossing was *'God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende.'* (2 Korinthe 5:19)

[311]

Christus was de grondslag en het middelpunt van het offerstelsel zowel in het tijdperk van de patriarchen als in het joodse tijdperk. Sedert de zonde van onze stamouders is er geen rechtstreekse gemeenschap geweest tussen God en de mens. De Vader heeft de wereld gelegd in de handen van Christus, opdat Deze door Zijn middelaarswerk de mens kan verlossen en het gezag en de heiligheid van Gods wet kan rechtvaardigen. Alle gemeenschap tussen de hemel en het gevallen mensdom vond plaats door Christus. Gods Zoon gaf aan onze stamouders de belofte van verlossing. Hij was het Die Zich openbaarde aan de aartsvaders. Adam, Noach, Abraham, Izak, Jakob en Mozes begrepen het Evangelie. Ze zagen uit naar de zaligheid door de Plaatsvervanger en Borg van de mens. Deze heilige mannen van ouds hadden gemeenschap met de Zaligmaker Die in menselijk vlees naar onze wereld zou komen; en enkelen hebben van aangezicht tot aangezicht met Christus en hemelse engelen gesproken.

Christus was niet alleen de Leidsman van de Hebreeënen in de woestijn - de Engel in Wie de Naam van Jehova was, Die gehuld in een wolkkolom voor het leger uitging - maar Hij was het ook Die de wet gaf aan Israël. Temidden van de heerlijkheid op de Sinaï sprak Christus ten aanhoren van heel het volk de Tien Woorden van Zijn Vaders wet. Het was Christus, Die aan Mozes de wet, op steen gegrift, overhandigde.

Christus was het ook, Die tot Zijn volk sprak door de profeten. De apostel Petrus schrijft aan de christelijke kerk dat de profeten profeteerden van *'de voor u bestemde genade... terwijl zij naspeurden, op welke of hoedanige tijd de Geest van Christus in hen doelde, toen Hij vooraf getuigenis gaf van al het lijden, dat over Christus zou komen, en van al de heerlijkheid daarna.'* (I Petrus 1:10-11) De stem van Christus is het, Die tot ons spreekt door het Oude Testament. *'Het getuigenis van Jezus is de geest der profetie.'* (Openbaring 19:10)

Terwijl Hij op aarde de mensen onderwees, richtte Jezus de geest van het volk op het Oude Testament. Hij sprak tot de joden: *'Gij onderzoekt de Schriften, want gij meent daarin eeuwig leven te hebben, en deze zijn het, welke van Mij getuigen.'* (Johannes 5:39) In deze tijd bestonden alleen nog maar de boeken van het Oude testament. Opnieuw zei de Zoon van God: *'Zij hebben Mozes en de profeten, naar hen moeten zij luisteren.'* En Hij voegde eraan toe: *'Indien zij naar Mozes en de profeten niet luisteren, zullen zij ook, indien iemand uit de doden opstaat, zich niet laten gezeggen.'* (Lukas 16:29,31) Christus gaf de ceremoniële wet. Ook nadat deze niet langer van kracht was, hield Paulus deze wet aan de joden voor in haar ware positie en betekenis, waarbij hij de plaats van deze wet in het verlossingsplan, en de verhouding ervan ten opzichte van het werk van Christus aantoonde; en

[312]

de grote apostel noemt deze wet heerlijk, waardig aan de Goddelijke Wetgever. De plechtige dienst in het heilighdom was een type van de grote waarheden die in latere geslachten

geopenbaard zouden worden. De wolk van wierook die opsteeg met de gebeden van Israël, was een beeld van Zijn gerechtigheid waardoor alleen de gebeden van de zondaar door God aanvaard kunnen worden; het bloedend offer op het brandofferaltaar wees op een Verlosser Die komen zou; en vanuit het Heilige der heiligen was het bewijs van Gods aanwezigheid zichtbaar. Zo werd in tijden van duisternis en afval het geloof levend gehouden in de harten van de mensen tot de tijd aanbrak waarop de beloofde Messias komen zou.

Jezus was het licht van Zijn volk - het Licht der wereld - eer Hij in menselijke gedaante naar de aarde kwam. De eerste lichtstraal die het duister, waarin de wereld zich door de zonde bevond, verlichtte, was afkomstig van Christus. Van Hem komt elke straal van hemels licht waardoor de bewoners van de wereld worden verlicht. In het verlossingsplan is Christus de Alfa en de Omega - de Eerste en de Laatste.

Sedert de Heiland Zijn bloed vergoten heeft voor de vergeving van zonden, en naar de hemel is gegaan om daar *'te verschijnen voor Gods aangezicht', 'ons ten goede'* (Hebreeën 9:24), stroomt licht van het kruis van Golgotha en uit het Heiligdom in de hemel. Maar dit helderder licht moet voor ons geen reden zijn het licht te verachten dat vroeger scheen in de typen en symbolen die heenwezen naar de komende Heiland. Het Evangelie van Christus doet licht vallen op het joodse bestuur en geeft inhoud aan de ceremoniële wet. Wanneer nieuwe waarheden geopenbaard worden, en de dingen die vanaf het begin bekend waren, in een scherper licht komen te staan, wordt Gods karakter en Zijn plan openbaar in Zijn handelwijze met Zijn uitverkoren volk. Elke nieuwe straal van licht die we ontvangen, geeft ons een beter begrip van het verlossingsplan, waardoor Gods bedoeling voor de verlossing van de mens tot uitdrukking komt. We ontdekken nieuwe schoonheid en kracht in het geïnspireerde Woord, en we bestuderen de bladzijden van dat Boek met diepere en intensere belangstelling.

Velen menen dat God een scheidsmuur geplaatst heeft tussen de Hebreeën en de wereld daarbuiten; dat Zijn zorg en liefde ten koste van een groot gedeelte van de mensheid was gericht op Israël. Maar het was niet de bedoeling van God dat Zijn volk een scheidsmuur zou oprichten tussen hen en hun medemensen. Gods oneindige liefde gold alle inwoners van de aarde. Hoewel ze Hem verworpen hadden, zocht Hij voortdurend Zich aan hen te openbaren om hen te doen delen in Zijn liefde en ontferming. Zijn

[313]

zegen werd geschonken aan het uitverkoren volk, opdat ze voor anderen een zegen zouden zijn.

God riep Abraham en maakte hem voorspoedig door hem te eren; en de trouw van de aartsvader was een licht voor de volken die rondom hem woonden. Abraham zelf hield zich niet afgezonderd van de volken om hem heen. Hij onderhield vriendschappelijke betrekkingen met de vorsten van de omringende naties, en enkele van hen behandelden hem met groot ontzag; zijn oprechtheid en onzelfzuchtigheid, zijn moed en weldadigheid stelden Gods karakter voor. In Mesopotamië, in Kanaän, in Egypte, en zelfs voor de bewoners van Sodom werd de God des hemels door middel van Zijn dienstknecht bekendgemaakt.

Zo openbaarde God Zich ook aan het volk van Egypte en aan alle volken die met dit machtig rijk verbonden waren door Jozef. Waarom verhief God Jozef tot zo'n hoge positie in Egypte? Hij had een andere wijze kunnen vinden om Zijn plannen met de kinderen van Jakob in vervulling te doen gaan; maar Hij verkoos Jozef een licht te doen zijn, en plaatste hem in het paleis van de koning, opdat het hemels licht overal kon schijnen. Door zijn wijsheid en rechtvaardigheid, door de zuiverheid en weldadigheid van zijn dagelijks leven,

door zijn toewijding aan de belangen van het volk - een volk van afgodendienaars - was Jozef een type van Christus. In hun weldoener, tot wie heel Egypte zich vol lof en dank keerde, moesten de heidenen de liefde van hun Schepper en Verlosser ontdekken. Op gelijke wijze plaatste God door Mozes een licht naast de troon van het machtigste rijk in die tijd, opdat allen die het wensten, de ware en levende God zouden leren kennen. De Egyptenaren kregen dit licht eer Gods hand Zich in oordelen over hen uitstreckte.

Toen God Israël uit Egypte verlostte, verbreidde zich een kennis van de macht van God tot in de verre omtrek. De oorlogszuchtige stam in het machtige Jericho beefde. *'Toen wij dat hoorden, versmolt ons hart en vanwege u bleef bij niemand enige moed over, want de Heere, uw God, is een God in de hemel boven en op de aarde beneden.'* (Jozua 2:11)

Eeuwen lang na de uittocht herinnerden de priesters van de Filistijnen hun volk nog aan de plagen van Egypte, en waarschuwden hen om de God van Israël niet te weerstaan.

God riep Israël, en zegende en eerde het volk, niet met de bedoeling dat ze door hun gehoorzaamheid aan Zijn wet de enige voorwerpen van Zijn gunst zouden zijn en alleen zij Zijn zegeningen zouden ontvangen, maar om door hen Zich bekend te maken aan alle aardbewoners. Met dit doel voor ogen beval Hij hen dat ze zich afgescheiden moesten houden van de afgodische volken om hen heen.

[314]

Afgoderij en alle zonden die daarmee gepaard gingen, waren een afschuw in Gods oog, en Hij beval Zijn volk zich niet te vermengen met andere volken om hun werken te doen en daardoor God te vergeten. Hij verbood hun te huwen met afgodendienaars, opdat hun hart niet van Hem zou afgetrokken worden. Evenals toen is het ook nu noodzakelijk dat Gods volk zuiver is, onbesmet van de wereld. Ze moeten de geest van de wereld niet bezitten, omdat deze in strijd is met waarheid en gerechtigheid. Maar het was niet Gods bedoeling dat Zijn volk zich in eigengerechtigde afzondering zou verbergen voor de wereld, zodat ze daarop geen invloed zouden hebben.

Evenals hun Meester moeten de volgelingen van Christus in alle tijden het licht der wereld zijn. De Heiland zei: *'Een stad, die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. Ook steekt men geen lamp aan en zet haar onder de korenmaat, maar op de standaard, en zij schijnt voor allen, die in het huis zijn'* - dat wil zeggen: in de wereld. En Hij voegt eraan toe: *'Laat zo uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.'* (Matthéüs 5:14-16) Dit deden Henoch, Noach, Abraham, Jozef en Mozes. En dit is wat God wilde dat Zijn volk Israël zou doen.

Door hun ongelovig hart, beheerst door satan, kwamen ze ertoe hun licht te verbergen, in plaats van het te doen schijnen op de omringende volken; dezelfde onverdraagzame geest was aanleiding dat ze de zondige gebruiken van de heidenen navolgden, of zich in trotse aanmatiging afzonderden, alsof Gods liefde en zorg alleen bestemd was voor hen.

Zoals de Bijbel twee wetten laat zien, de één onveranderlijk en eeuwig, de andere als hulpmiddel en tijdelijk, zijn er ook twee verbonden. Het verbond van genade werd voor het eerst met de mens gesloten in het paradijs, toen na de zondeval de belofte werd gegeven dat het zaad van de vrouw de kop van de slang zou verbrijzelen. Dit verbond biedt alle mensen vergeving en de hulp van Gods genade voor latere gehoorzaamheid door het geloof in Christus. Tevens beloofde het eeuwig leven op voorwaarde van trouw aan Gods wet. Op deze wijze hebben de aartsvaders de hoop der zaligheid ontvangen.

Dit verbond werd vernieuwd met Abraham in de belofte: *'Met uw nageslacht zullen alle volken op aarde gezegend worden.'* (Genesis 22:18) Deze belofte wees heen op Christus. Op deze wijze begreep Abraham het, (zie Galaten 3:8,16) en hij vertrouwde op

Christus voor het vergeven van zijn zonden. Door dit geloof werd hij gerechtvaardigd. Het verbond met Abraham handhaafde ook het gezag van Gods wet. De Heere verscheen aan Abraham en zei: *'Ik ben*

[315]

God, de Almachtige, wandel voor Mijn aangezicht en wees onberispelijk.' (Genesis 17:1) Gods getuigenis aangaande Zijn getrouwe dienstknecht luidde: *'Abraham heeft naar Mij geluisterd en Mijn dienst in acht genomen: Mijn geboden, Mijn inzettingen en Mijn wetten.'* (Genesis 26:5) En de Heere zei tot hem: *'Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u en uw nageslacht in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u en uw nageslacht tot een God te zijn.'* (Genesis 17:7)

Hoewel dit verbond gemaakt is met Adam, en met Abraham vernieuwd werd, kon het eerst bij de dood van Christus bekrachtigd worden. Het had bestaan op grond van Gods belofte vanaf de tijd dat voor het eerst over het verlossingsplan gesproken was; door geloof was het aangenomen; toch werd het een nieuw verbond genoemd toen het door Christus bekrachtigd werd. Gods wet vormde de basis van dit verbond, dat bestond uit een schikking om de mensen opnieuw in harmonie te brengen met Gods wil, door hen daar te brengen waar ze aan Gods wet konden gehoorzamen.

Een andere overeenkomst - in de Schrift het *'oude verbond'* genoemd - werd gesloten tussen God en Israël bij de Sinaï, dat bekrachtigd werd door het bloed van een offerdier. Het verbond met Abraham werd bekrachtigd door het bloed van Christus, en wordt het *'tweede'* of *'nieuwe'* verbond genoemd, omdat het bloed waarmee het bekrachtigd werd, later vergoten werd dan het bloed van het eerste verbond. Dat het nieuwe verbond van kracht was ten tijde van Abraham blijkt uit het feit dat het toen bevestigd werd door de belofte en door de eed van God - de *'twee onveranderlijke dingen, waarbij het onmogelijk is, dat God liegen zou.'* (Hebreeën 6:18)

Maar als het verbond met Abraham de belofte van verlossing inhield, waarom werd dan bij de Sinaï een ander verbond gesloten? Gedurende hun slavernij had het volk in grote mate de kennis van God en de beginselen van het verbond met Abraham verloren. Toen Hij hen uit Egypte bevrijdde, wilde God aan hen Zijn macht en Zijn barmhartigheid bekend maken, opdat ze ertoe gebracht zouden worden Hem lief te hebben en te vertrouwen. Hij voerde hen door de Rode Zee - waar ontkomen onmogelijk scheen toen ze door de Egyptenaren achtervolgd werden - opdat ze zouden beseffen hoe hulpeloos ze waren zonder Gods hulp; en toen bevrijdde Hij hen. Op deze wijze werden ze vervuld met liefde en dankbaarheid jegens God en met vertrouwen in Zijn macht om hen te helpen. Hij had hen aan Zich verbonden als hun Bevrijder uit tijdelijke dienstbaarheid.

[316]

Maar ze moesten een belangrijker les leren. Toen ze leefden temidden van afgoderij en verderf, hadden ze geen juiste voorstelling van Gods heiligheid, van de zondigheid van hun eigen hart, hun volstreekte onbekwaamheid om uit zichzelf gehoorzaam te zijn aan Gods wet, en hun behoefte aan een Zaligmaker. Dit alles moesten ze nog leren.

God voerde hen naar de Sinaï; Hij openbaarde Zijn heerlijkheid; Hij gaf hun Zijn wet, met de belofte van rijke zegeningen als ze gehoorzaam zouden zijn: *'Indien gij aandachtig naar Mij luistert en Mijn verbond bewaart, dan... zult gij Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk.'* (Exodus 19:5-6) Het volk besepte niet de zondigheid van hun eigen hart, omdat ze zonder Christus onmogelijk Gods wet konden houden; ze waren dan ook direct bereid met God een verbond aan te gaan. Met het gevoel dat ze hun eigen gerechtigheid

konden bewerken, zeiden ze: *'Alles wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen.'* (Exodus 19:8;24:7) Ze hadden gezien hoe de wet in ontzagwekkende majesteit was verkondigd, en beefden van ontzetting aan de voet van de berg; en toch verstreken er slechts enkele weken voor ze hun verbond met God verbraken en zich bogen voor een gegoten beeld. Ze konden niet rekenen op de gunst van God op grond van een verbond dat ze verbroken hadden; en nu ze hun eigen zondigheid en hun behoefte aan vergiffenis zagen, kwamen ze ertoe te verlangen naar een Heiland, Die in het verbond met Abraham was geopenbaard en Die in de offerdiensten werd afgebeeld. Nu werden ze door geloof en liefde met God verbonden als hun Bevrijder van de slavernij van de zonde. Nu waren ze in staat de zegeningen van het nieuwe verbond op prijs te stellen. De voorwaarden van *'het oude verbond'* waren, gehoorzaam en leef, *'de mens die ze doet, zal daardoor leven'* (Ezechiël 20:11; Leviticus 18:5), maar *'vervloekt is hij, die de woorden van deze wet niet metterdaad volbrengt.'* (Deuteronomium 27:26) Het *'nieuwe verbond'* was gegrond op *'betere beloften'* - de beloften van vergiffenis van zonden en van Gods genade om het hart te vernieuwen en het in harmonie te brengen met de beginselen van Gods wet. *'Dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des Heeren: Ik zal Mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven... Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.'* (Jeremia 31:33-34)

De wet die op stenen tafelen was gegrift, wordt door de Heilige Geest op de tafelen van het hart geschreven. In plaats van te trachten onze eigen gerechtigheid te bewerken, aanvaarden we de gerechtigheid van Christus. Zijn bloed is een verzoening voor onze zonden. Zijn gehoorzaamheid, wordt ons toegerekend. Dan zal het hart dat door de Heilige Geest vernieuwd is, de vruchten van de Geest voortbrengen. Door de genade van

[317]

Christus zullen we leven in gehoorzaamheid aan Gods wet, die in ons hart geschreven staat. Beziel met de Geest van Christus zullen we wandelen zoals Hij gewandeld heeft. Door de profeet zei Hij van Zichzelf: *'Ik heb lust om Uw wil te doen, Mijn God, Uw wet is in Mijn binnenste.'* (Psalm 40:9) En toen Hij op aarde leefde, zei Hij: De Vader *'heeft Mij niet alleen gelaten; want Ik doe altijd wat Hem behaagd.'* (Johannes 8:29)

De apostel Paulus laat duidelijk de verhouding zien die onder het nieuwe verbond bestaat tussen geloof en de wet. Hij zegt: *'Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede met God door onze Heere Jezus Christus.'* (Romeinen 5:1) *'Stellen wij dan door het geloof de wet buiten werking? Volstrekt niet; veeleer bevestigen wij de wet.'* (Romeinen 3:31) *'Want wat de wet niet vermocht, omdat zij zwak was door het vlees'* - hij kon de mens niet rechtvaardigen, omdat deze in zijn zondige staat niet in staat was de wet te houden - *'God heeft, door Zijn Zoon te zenden in een vlees, aan dat der zonde gelijk, en wel om de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees, opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen doch naar de Geest.'* (Romeinen 8:3-4)

In alle tijden is het werk van God hetzelfde, al zijn er verschillende graden van ontwikkeling en meerdere openbaringen van Zijn macht om tegemoet te komen aan de behoeften van de mens in de verschillende eeuwen. Te beginnen bij de eerste belofte van de Messias, en zo verder door de eeuwen van de patriarchen en de geschiedenis van de joden tot in onze tijd, is er een geleidelijk ontfouwen geweest van Gods opzet in het verlossingsplan. De Heiland, Die afgebeeld werd in de typen en ceremoniën van de joodse wet, is Dezelfde Die in de Evangelien wordt geopenbaard. De wolken die Zijn Goddelijke vorm hebben omgeven, zijn geweken; de nevel en de schaduwen zijn verdwenen; en Jezus, de Verlosser der wereld, wordt geopenbaard. Hij, Die de wet verkondigde vanaf de Sinaï en aan Mozes de voorschriften gaf van de ceremoniële wet, sprak ook de Bergrede. De grote

beginselen van liefde tot God, Die Hij toonde als de grondslag van de wet en de profeten, vormen slechts een herhaling van datgene wat Hij door Mozes tot het Hebreeuwse volk had gesproken: *'Hoor, Israël: de Heere is onze God; de Heere is één! Gij zult de Heere, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht.'* (Deuteronomium 6:4-5) *'Gij zult... uw naaste liefhebben als uzelf.'* (Leviticus 19:18) In beide bedelingen is het Dezelfde Leraar. Gods eisen zijn dezelfde. De beginselen van Zijn bestuur zijn onveranderd. Want bij Hem is *'geen verandering of zweem van ommekeer.'* (Jakobus 1:17)

[318]

[319]

Hoofdstuk 33 – Van Sinaï naar Kades

Zie Numeri 11 en 12

Eerst toen Israël enige tijd bij de Sinaï was, werd begonnen met de bouw van de tabernakel; en dit heiligdom werd voltooid aan het begin van het tweede jaar na de uittocht. Dit werd gevolgd door de wijding van de priesters, de viering van het Pascha, het tellen van het volk en het voltooien van verschillende regelingen, noodzakelijk voor hun burgerlijk of godsdienstig stelsel, zodat bijna een jaar in de legerplaats bij de Sinaï werd doorgebracht. Hier nam hun eredienst een vaster omlijnde vorm aan; de wetten waren gegeven voor het besturen van het volk, en een betere organisatie was geregeld als voorbereiding voor het binnengaan in het land Kanaän.

Het bestuur van Israël werd gekenmerkt door een uiterst grondige organisatie, wonderbaar door haar eenvoud en volkomenheid. De orde, die zo kenmerkend was in de volmaaktheid en regeling van al Gods geschapen werken, openbaarde zich in de Hebreeuwse economie. God was het middelpunt van het gezag en het bestuur, de Soeverein van Israël. Mozes was hun zichtbare leider, door God hiertoe aangewezen, om de wetten in Zijn Naam te handhaven. Uit de oudsten van de stammen werd een raad van zeventig gekozen om Mozes te assisteren in de algemene belangen van het volk. Daarnaast kwamen de priesters, die de Heere dienden in het heiligdom. Oversten werden aangesteld over de stammen. Dit waren *'oversten over duizend, oversten over honderd, oversten over vijftig en oversten over tien'* (Deuteronomium 1:15), en ten slotte beampten die voor speciale taken waren aangewezen.

Het Hebreeuwse kamp was in volmaakte orde gerangschikt. Het was verdeeld in drie grote afdelingen, die elk een bepaalde positie innamen in de legerplaats. In het midden stond de tabernakel, de woonplaats van de onzichtbare Koning. Rond het heiligdom woonden de priesters en de Levieten. Daarachter bevonden zich alle andere stammen.

De Levieten hadden tot taak te zorgen voor de tabernakel en alles wat daarmee verbonden was, zowel in het legerkamp als op reis. Als het kamp werd opgebroken, moesten ze de tabernakel afbreken; bij de volgende pleisterplaats moesten ze deze oprichten. Niemand van een andere stam mocht naderbij komen, op straffe des doods. De Levieten waren verdeeld in drie afdelingen, de afstammelingen van de drie zonen van Levi, en elke afdeling had zijn speciale plaats en werk. Voor de tabernakel, het dichtst

[320]

in de nabijheid ervan, stonden de tenten van Mozes en Aäron. Ten zuiden waren de Kahathieten, die voor de ark en het verdere gereedschap moesten zorgen; ten noorden de Merarieten, die moesten zorgen voor de pilaren, de voetstukken, planken, enz.; en achteraan de Gersonieten, die de zorg hadden voor de gordijnen en kleden.

Ook de positie van elke stam was bepaald. Ieder moest achter zijn eigen vaandel gaan en zich legeren, zoals de Heere bevolen had: *'De Israëlieten zullen zich legeren ieder bij zijn banier onder de veldtekenen van hun families; op een afstand zullen zij zich rondom de tent der samenkomst legeren.'* *'Zoals zij zich zullen legeren, zullen zij ook opbreken, ieder op zijn plaats naar hun vendels.'* (Numeri 2:2,17) De menigte van allerlei slag die Israël vanuit Egypte had vergezeld, mocht niet samenwonen met de stammen, maar moest buiten de legerplaats blijven; en hun nakomelingen werden tot het derde geslacht buiten de gemeenschap gesloten. (Deuteronomium 23:7)

Nauwgezette reinheid zowel als strikte orde werd bevolen in heel het legerkamp en in de omgeving ervan. Grondige gezondheidsvoorschriften werden gegeven. Ieder die onrein was om één of andere oorzaak, moest buiten de legerplaats blijven. Deze maatregelen waren absoluut noodzakelijk voor de bescherming van de gezondheid van zo'n grote menigte; en het was noodzakelijk dat volmaakte orde en reinheid gehandhaafd werden, zodat Israël de tegenwoordigheid van een heilig God kon smaken. Hij zei: *'De Heere uw God wandelt in uw legerplaats, om u te redden en uw vijanden aan u over te geven; daarom zal de legerplaats heilig zijn.'* (Deuteronomium 23:14)

Op alle reizen van Israël ging *'de ark van het verbond des Heeren vóór hen uit... om voor hen een rustplaats te zoeken.'* (Numeri 10:33) De heilige kist, die gedragen werd door de zonen van Kahath, en welke Gods heilige wet bevatte, moest de stoet leiden. Vooraan gingen Mozes en Aäron, en de priesters die zilveren bazuinen bij zich hadden, bevonden zich in de nabijheid. Deze priesters kregen aanwijzingen van Mozes, die ze door middel van hun bazuinen aan het volk moesten doorgeven. Het was de taak van de leiders van elke groep om nauwkeurig aan te geven wat gedaan moest worden, zoals de bazuinen aangaven. Wie naliet zich te houden aan de gegeven aanwijzingen, werd met de dood bestraft.

God is een God van orde. Alles wat met de hemel verbonden is, is in volmaakte harmonie; onderdanigheid en grondige discipline kenmerken de hemelse heerscharen. Succes kan slechts plaatsvinden waar orde en harmonie bestaan. Evenals vroeger eist God ook nu orde en regelmaat in Zijn werk. Allen die voor Hem werken, moeten op verstandige wijze werken, en niet op een zorgeloze willekeurige manier. God wil dat Zijn werk

[321]

trouw en nauwgezet wordt verricht, zodat Hij daarop het zegel van Zijn goedkeuring kan plaatsen.

God Zelf leidde de Israëlieten op al hun reizen. De plaats waar ze zich moesten legeren, werd aangegeven doordat de wolkkolom neerdaalde; en zolang ze in het legerkamp moesten blijven, rustte de wolk boven de tabernakel. Wanneer ze hun tocht moesten voortzetten, verhief de wolk zich hoog boven het heiligdom. Een plechtige oproep kenmerkte zowel de aankomst als het vertrek. *'Wanneer nu de ark opbrak, zeide Mozes: Sta op, Heere, opdat Uw vijanden verstrooid worden en Uw haters van Uw aangezicht wegvluchten. En wanneer zij bleef rusten, zeide hij: Keer weder, Heere, tot de tienduizenden der duizenden Israëls.'* (Numeri 10:35-36)

Tussen Sinaï en Kades, aan de grenzen van Kanaän, lag een afstand van elf dagreizen; en met het vooruitzicht op een spoedig binnengaan in het beloofde land braken de scharen van Israël op toen de wolk eindelijk het teken gaf om verder te gaan. Jehova had wonderen gedaan door hen uit Egypte te leiden, en welke zegeningen konden ze nu niet verwachten nadat ze Hem formeel als hun Soeverein trouw hadden beloofd en erkend waren als het uitverkoren volk van de Allerhoogste?

Toch verlieten velen bijna met tegenzin de plaats waar ze zolang gelegerd hadden. Ze waren het haast als hun tehuis gaan beschouwen. Binnen de beveiliging van deze granieten muren had God Zijn volk vergaderd, gescheiden van alle andere volkeren, om hun Zijn heilige wet bekend te maken. Ze hielden ervan te zien op de ruwe rotsen en kale toppen waarop zo menigmaal Gods heerlijkheid had gerust. Het toneel was zó nauw verbonden met de tegenwoordigheid van God en van heilige engelen, dat het te heilig scheen om gedachteloos, of zelfs blij, verder te trekken.

Op het sein van de bazuinblazers ging echter het gehele leger op weg, met de tabernakel in het midden en elke stam op de aangewezen plaats onder zijn eigen vaandel.

Aller ogen waren vol spanning gericht op de wolk om te zien in welke richting ze moesten gaan. Toen de wolk zich richtte naar het oosten, waar alleen maar bergen te zien waren, die er donker en woest uitzagen, kwamen in menig hart gevoelens van droefheid en twijfel.

Bij het verder trekken werd de weg moeilijker. Hun weg voerde door steenachtige ravijnen en woeste vlakten. Rondom hen was een uitgestrekte woestijn - *'een land van steppen en kuilen, een land van droogte en diepe duisternis, een land, waar niemand door trekt en geen mens woont.'* (Jeremia 2:6) De rotsachtige passen waren over een grote afstand bedekt met mannen, vrouwen en kinderen, met vee en wagens en lange rijen kudde en herders. Vanzelfsprekend ging de stoet maar langzaam voorwaarts; ook waren de

[322]

menigten na hun langdurige legering niet voorbereid op de gevaren en ongemakken van de weg.

Na een tocht van drie dagen werden openlijke klachten gehoord. Deze vonden hun oorsprong bij de menigte van allerlei slag, waarvan velen het niet volledig eens waren met Israël, en die steeds uitzagen naar een reden om te klagen. Ze waren niet tevreden over de richting die ze volgden, en steeds hadden ze kritiek op de weg waarin Mozes hen leidde, hoewel ze heel goed wisten dat hij evenals zij de wolk volgde die hen voorging. Ontevredenheid is aanstekelijk, en spoedig verbreidde ze zich in heel het leger.

Opnieuw begonnen ze te roepen om vlees als voedsel. Hoewel ze overvloedig voorzien werden van manna, waren ze niet voldaan. Gedurende hun dienstbaarheid in Egypte hadden de Israëlieten zich tevreden moesten stellen met het eenvoudigste voedsel; maar de eetlust, die veroorzaakt werd door ontberingen en harde arbeid, had het begeerlijk gemaakt. Velen van de Egyptenaren echter die nu met hen waren, waren gewoon geweest aan een luxueuzer voedsel; en zij waren het die het eerst begonnen te klagen. Kort voor hun aankomst bij de Sinaï had de Heere hen, toen Hij hun het manna gaf, voorzien van vlees in antwoord op hun eisen; maar dat was slechts voor een enkele dag geweest.

God had hen evengoed van vlees als van manna kunnen voorzien, maar Hij legde hen voor hun bestwil een beperking op. Het was Zijn bedoeling dat ze beter voedsel kregen dan het prikkelend dieet waaraan velen zich in Egypte hadden gewend. Hun bedorven smaak moest in een gezondere leefwijze veranderen, opdat ze konden genieten van het voedsel dat God oorspronkelijk voor de mens had bestemd - de vruchten van de aarde, die God in het paradijs aan Adam en Eva gegeven had. Om deze reden was Israël in grote mate van dierlijk voedsel verstoken gebleven.

Satan leidde hen in verzoeking om deze beperking te zien als onrechtvaardig en wreed. Hij maakte dat hun begeerte naar verboden dingen uitging, omdat hij wist dat het ongebreideld toegeven aan de eetlust zou leiden tot het vormen van zinnelijkheid, waardoor het volk gemakkelijker onder zijn controle kon worden gebracht. De verwekker van ziekte en jammer zal de mensen daar aanvallen waar hij het meeste succes heeft. Door hen te verzoeken in hun eetlust heeft hij in grote mate mensen verleid om te zondigen, vanaf de tijd dat hij Eva verleidde om te eten van de verboden vrucht. Om dezelfde oorzaak bracht hij Israël ertoe te morren tegen God. Onmatigheid in eten en drinken voert tot het toegeven aan lagere hartstochten en opent de weg voor het negeren van alle morele ver-

[323]

plichtingen. Wanneer men dan door verzoeken wordt getroffen, heeft men weinig kracht om weerstand te bieden.

God had de Israëlieten uit Egypte geleid om hen te vestigen in het land Kanaän, als een rein, heilig en gelukkig volk. In de uitvoering van dit plan onderwierp Hij hen aan een bepaalde tucht, zowel voor hun eigen bestwil als voor het bestwil van hun nakomelingen. Als ze bereid waren geweest hun eetlust te beheersen, gehoorzaam aan Zijn wijze beperkingen, zouden zwakten en ziekten bij hen onbekend gebleven zijn. Hun nakomelingen zouden zowel lichamelijke als geestelijke kracht gehad hebben. Ze zouden een duidelijk begrip hebben gehad van waarheid en plicht, een helder onderscheidingsvermogen en een gezond oordeel. Maar hun onwil om zich te onderwerpen aan de beperkingen en eisen van God verhinderde hen voor een groot deel om de hoge maatstaf te bereiken die God voor hen bedoelde, en ze misten de zegeningen die Hij overvloedig wilde schenken.

De Psalmist zegt: *'Zij verzochten God in hun hart door spijze te vragen naar hun lust; zij spraken tegen God, zij zeiden: Kan God een dis aanrichten in de woestijn? Zie, Hij sloeg de rots dat er water vloeide, en beken stroomden; zou Hij ook brood kunnen geven, of vlees verschaffen aan Zijn volk? Daarom werd de Heere, toen Hij het hoorde, verbolgen.'* (Psalm 78:18-21) Morren en opstanden hadden menigmaal plaatsgevonden tijdens de reis van de Rode Zee naar de Sinaï, maar uit medelijden met hun onwetendheid en blindheid had God hen toen niet bezocht met Zijn oordelen. Maar sinds die tijd had Hij Zich op Horeb aan hen geopenbaard. Ze hadden groot licht ontvangen, toen ze de majesteit, de macht en de barmhartigheid van God hadden aanschouwd; en hun ongeloof en ontevredenheid maakte hun schuld des te groter. Meer nog, ze hadden beloofd Jehova als hun Koning te aanvaarden en zich te onderwerpen aan Zijn gezag. Hun morren was nu opstand, en als zodanig moest het direct en duidelijk bestraft worden, zodat Israël gespaard zou blijven voor anarchie en ondergang. *'Het vuur des Heeren ontbrandde onder hen en woedde aan de rand van de legerplaats.'* De grootste schuldigen onder de klagers werden door de bliksem vanuit de wolk gedood.

Vol ontzetting smeekte het volk Mozes om de Heere voor hen te bidden. Dit deed hij, en het vuur doofde. Als herinnering aan dit oordeel noemde hij de naam van die plaats Tabera, *'een brand.'*

Maar spoedig werd het kwaad erger dan ooit. In plaats van de overlevenden nederig en berouwvol te maken, scheen dit verschrikkelijk oordeel alleen maar aanleiding te zijn voor een toenemen van het morren. Overal

[324]

stond het volk in de deuren van hun tenten, terwijl ze weenden en klaagden.

'Het samenraapsel nu, dat zich onder hen bevond, werd met gulzig begeren vervuld; ook de Israëlieten begonnen weer te jammeren en zeiden: Wie geeft ons vlees te eten? Wij denken terug aan de vis, die wij in Egypte aten om niet, aan de komkommers en de meloenen, het loek, de uien en het knoflook. Maar nu drogen wij uit, er is in het geheel niets, wij krijgen alleen dit manna te zien.' Zo toonden ze hun ontevredenheid over het voedsel dat ze van hun Schepper kregen. Toch hadden ze steeds bewezen gehad dat het voor hen geschikt was, want niettegenstaande de ontberingen die ze moesten doorstaan, was er in hun stammen geen enkele zieke.

Het hart van Mozes was bezwaard. Hij had gesmeekt dat Israël niet verdelgt zou worden, hoewel zijn eigen nageslacht dan tot een groot volk zou worden. In zijn grote liefde voor hen had hij gebeden dat hij liever zijn naam uit het boek des levens liet wegdoen dan

hen aan hun lot over te laten. Hij had alles voor hen in de weegschaal gesteld, en dit was hun antwoord. Al hun ontberingen, zelfs hun denkbeeldig lijden schreven ze aan hem toe; en hun goddeloos morren maakte de last van de zorg en verantwoordelijkheid waaronder hij gebukt ging, dubbel zo zwaar. Door zijn bezorgdheid kwam hij zelfs ertoe God te wantrouwen. Zijn gebed klonk haast als een aanklacht: *'Waarom hebt Gij uw knecht slecht behandeld en waarom heb ik geen genade gevonden in Uw ogen, dat Gij de last van dit gehele volk op mij legt?' vroeg hij. 'Vanwaar zou ik het vlees halen om aan dit gehele volk te geven? Want zij jammeren tegen mij: Geef ons vlees te eten! Ik alleen kan de zorg voor dit gehele volk niet dragen; dat is mij te zwaar.'*

De Heere luisterde naar dit gebed, en gaf hem bevel om zeventig oudsten van Israël bijeen te roepen - mannen niet alleen op leeftijd, maar ook met een gezond oordeel, een waardig gedrag en ervaring. *'En breng hen naar de tent der samenkomst, opdat zij zich daar bij u opstellen. Dan zal Ik nederdalen en daar met u spreken en een deel van de Geest die op u is, nemen en op hen leggen, opdat zij met u de last van het volk dragen, en gij die niet alleen behoeft te dragen.'*

De Heere liet Mozes zelf de meest getrouwe en bekwame mannen uitkiezen om zijn verantwoordelijkheid met hen te delen. Hun invloed zou ertoe bijdragen het geweld van het volk te beteugelen en opstand te weerhouden; toch zou ten slotte ernstig kwaad voortkomen uit hun aanstelling. Ze zouden nooit gekozen zijn als Mozes trouw had getoond in overeen-

[325]

stemming met de bewijzen waarvan hij getuige was geweest betreffende Gods macht en goedheid. Maar hij had zijn eigen lasten en dienst overdreven, en bijna uit het oog verloren dat hij slechts het middel was waardoor God Zijn werk had gedaan. Hij was niet te verontschuldigen dat hij, al was het in nog zo'n geringe mate, de geest van morren, die de vloek van Israël was, voedsel had gegeven. Als hij ten volle op God had vertrouwd, zou de Heere hem gedurig gesterkt hebben en hem kracht voor elke gebeurtenis hebben gegeven.

Mozes kreeg opdracht het volk voor te bereiden op datgene wat God voor hen zou doen. *'Heiligt u tegen morgen, dan zult gij vlees eten; gij hebt immers ten aanhoren des Heeren gejammerd: Wie zal ons vlees te eten geven? Wij hadden het zo goed in Egypte. - De Heere zal u vlees geven en gij zult eten. Gij zult het niet één dag eten en geen twee dagen, geen vijf dagen, geen tien dagen en geen twintig dagen, maar een volle maand lang, totdat het uw neus uitkomt en gij ervan walgt - omdat gij de Heere hebt veracht, Die in uw midden is en aldus voor Zijn aangezicht hebt gejammerd: Waarom toch zijn wij uit Egypte getrokken?'*

'Zeshonderdduizend man te voet bedraagt dit volk', riep Mozes uit, 'en Gij zegt: vlees zal Ik hun geven, en een volle maand zullen zij het eten! Kunnen er zoveel schapen en runderen voor hen geslacht worden, dat ze er genoeg aan hebben? Of kunnen alle vissen uit de zee voor hen gevangen worden?'

Om zijn ongeloof werd hij bestraft: *'Zou de hand des Heeren te kort zijn? Nu zult gij zien, of Mijn woord aan u geschieden zal of niet!'*

Mozes deelde de vergadering de woorden van de Heere mee, en maakte bekend dat de zeventig oudsten gekozen zouden worden. De opdracht van de grote leider voor deze gekozen mannen zou zeer goed dienen als model van rechterlijke verantwoordelijkheid voor rechters en wetgevers van onze tijd: *'Hooft (de geschillen) tussen uw broeders en oordeelt rechtvaardig tussen de één en de ander, of dit diens broeder is dan wel de vreemdeling die bij hem woont. Gij zult in de rechtspraak de persoon niet aanzien; gij zult de onaanzienlijke evenzeer horen als de aanzienlijke; gij zult voor niemand vrezen, want de rechtspraak is Godes.'* (Deuteronomium 1:16-17)

Mozes riep nu de zeventig naar de tabernakel. *'Toen daalde de Heere in de wolk neder en sprak tot hem, en Hij nam een deel van de Geest die op hem was, en legde dat op de zeventig mannen, op de oudsten; toen de Geest op hen rustte, profeteerden zij, doch daarna niet meer.'* Evenals de discipelen op het Pinksterfeest werden ze begiftigd met kracht van omhoog. Het behaagde de Heere hen op deze wijze voor te bereiden voor hun

[326]

taak, en hen te eren voor de vergadering, opdat men vertrouwen in hen zou stellen als mannen, door God gekozen om samen met Mozes Israël te besturen.

Opnieuw werd een bewijs geleverd van de verheven, onzelfzuchtige geest van de grote leidsman. Twee van de zeventig oudsten, die zich onwaardig achtten voor zulk een verantwoordelijke positie, hadden zich niet bij hun broeders voor de tabernakel gevoegd; maar Gods Geest kwam op hen waar ze zich bevonden, en ook zij profeteerden. Toen dit bekend werd, wilde Jozua zo'n onregelmatigheid doen ophouden, uit vrees dat hierdoor verdeeldheid zou ontstaan. Hij ijverde voor de eer van zijn meester en zei: *'Mijn heer Mozes, belet het hun.'* Het antwoord was: *'Wilt gij voor mij ijveren? Och, ware het gehele volk des Heeren profeten, doordat de Heere Zijn Geest op hen gave!'*

Een krachtige wind vanuit zee bracht nu grote hoeveelheden kwakkels, ongeveer een dagreis ver naar alle kanten rondom de legerplaats, ongeveer twee ellen hoog boven de aarde. Heel die dag en nacht en ook nog de volgende dag was het volk druk bezig dit voedsel, op zo wonderlijke wijze verschaft, binnen te halen. Enorme hoeveelheden werden verzameld. *'Die het minst had, verzamelde tien homer.'* Alles wat niet direct gegeten werd, droogde men, zodat de voorraad, zoals beloofd was, voldoende was voor een maand.

God gaf het volk datgene wat niet voor hun bestwil was, omdat ze aanhielden in het vragen ervan; ze waren niet tevreden met die dingen die goed waren voor hen. Hun opstandige wensen werden bevredigd, maar ze moesten lijden onder de gevolgen. Ze aten zonder zich te beperken, en al spoedig kwam de straf op hun vraatzucht. *'De Heere sloeg het volk met een zeer zware slag.'* Velen lagen neer met hoge koorts, en de voornaamste schuldigen werden gedood terwijl ze het voedsel dat ze geëist hadden, nog aten.

In Hazeroth, de volgende legerplaats na Tabera, wachtte Mozes een veel zwaardere beproeving. Aäron en Mirjam hadden een positie van hoge eer en leiderschap bekleed in Israël. Beiden hadden de gave van profetie, en beiden waren door God aangewezen in de leiding van de Hebreëen bij hun uittocht uit Egypte. *'Ik zond Mozes, Aäron en Mirjam voor u heen'* (Micha 6:4), luidt het Woord des Heeren door de profeet Micha. Het sterke karakter van Mirjam kwam reeds naar voren toen ze als meisje waakte over haar broertje die in een mandje in het riet langs de Nijl was verborgen. Haar zelfbeheersing en tact werden door God gebruik om de bevrijder van Zijn

[327]

volk te beschermen. Begiftigd met de gave van dichtkunst en muziek leidde Mirjam de vrouwen van Israël in zang en dans aan de oever van de Rode Zee. In liefde van het volk en de eer van de hemel volgde zij direct op Mozes en Aäron. Maar het kwaad dat in de hemel verdeeldheid bracht, kwam op in het hart van deze vrouw in Israël, en het duurde niet lang of ze had een deelgenoot in haar ontevredenheid.

Toen de zeventig oudsten werden gekozen, waren Mirjam en Aäron niet geraadpleegd, en hun afgunst ontbrandde jegens Mozes. Toen Jethro het leger bezocht op zijn tocht naar de Sinaï, had het feit dat Mozes de raad van zijn schoonvader zo geredelijk accepteerde, bij Aäron en Mirjam de vrees doen opkomen dat zijn invloed op de grote

leidsman de hunne zou overtreffen. Toen de raad van oudsten werd ingesteld, hadden ze het gevoel dat hun positie en hun gezag gepasseerd was. Mirjam en Aäron hadden nooit het gewicht gevoeld van de zorg en de verantwoordelijkheid die op Mozes rustte; toch beschouwden ze zich, op grond van het feit dat ze gekozen waren om hem terzijde te staan, als zijn gelijken in het delen van de last van het leiderschap, en ze vonden het onnodig dat anderen naast hen werden aangesteld.

Mozes voelde het belang van de grote taak die hem was toevertrouwd zoals niemand het ooit had gevoeld. Hij beseftte zijn eigen zwakheid en maakte God tot zijn Raadgever. Aäron had een hogere dunk van zichzelf en vertrouwde minder op God. Hij was bezweken toen hij verantwoordelijkheid kreeg, en leverde het bewijs van zijn zwakke karakter door zijn toegeven in de zaak van de afgoderij bij de Sinaï. Maar Mirjam en Aäron, die door afgunst en eerzucht verblind waren, verloren dit uit het oog. Aäron was in hoge mate geëerd door God in het feit dat zijn familie werd gekozen voor het heilig ambt van het priesterschap; nu echter werd dit zelfs gebruikt om zijn verlangen naar zelfverheffing te verdedigen. *'Zij zeiden: Heeft de Heere soms uitsluitend door Mozes gesproken? Heeft Hij ook niet door ons gesproken?'* Daar ze zich evenzeer begunstigd voelden door God, meenden ze dat ze recht hadden op dezelfde positie en dezelfde autoriteit.

Door toe te geven aan de geest van ontevredenheid, vond Mirjam een grond voor haar klacht in gebeurtenissen waar God Zijn leiding in had getoond. Ze was ontevreden over het huwelijk van Mozes. Dat hij een vrouw had genomen uit een ander volk in plaats van uit de Hebreeën, was een aanstoot voor haar familie en voor haar nationale trots. Ze behandelde Zippora met nauw verholten minachting.

[328]

Hoewel de vrouw van Mozes een *'Ethiopische'* werd genoemd, was ze uit Midjan afkomstig en dus een afstammeling van Abraham. Uiterlijk verschilde ze van de Hebreeën doordat ze iets donkerder van huidskleur was. Hoewel ze geen Israëlitische was, aanbad Zippora de ware God. Ze was stil en teruggetrokken, vriendelijk en hartelijk, en verdrietig als ze lijden zag; daarom had Mozes haar, toen hij op weg was naar Egypte, naar huis laten terugkeren. Hij wilde haar sparen voor de oordelen die op de Egyptenaren zouden vallen.

Toen Zippora zich weer bij haar man voegde in de woestijn, zag ze dat de last die hij droeg, zijn krachten te boven ging, en gaf ze Jethro haar ongerustheid te kennen, zodat hij op zijn beurt maatregelen voorstelde om deze last te verlichten. Hier lag de voornaamste oorzaak van Mirjams antipathie jegens Zippora. Ze leed onder de veronderstelde onachtzaamheid die aan haar en Aäron werd betoond, en beschouwde de vrouw van Mozes als de oorzaak hiervan, door de conclusie te trekken dat haar invloed aanleiding was geweest voor het feit dat Mozes niet meer als vroeger hen om raad vroeg. Als Aäron vastbesloten was opgekomen voor het recht, had hij het kwaad kunnen stuiten; maar in plaats van Mirjam te wijzen op het zondige van haar gedrag, toonde hij haar zijn sympathie, luisterde naar haar klachten en werd deelgenoot van haar afgunst.

Hun beschuldigingen nam Mozes zwijgend in ontvangst. Het was de ervaring die hij gedurende zijn verblijf in Midjan had opgedaan - de geest van nederigheid en verdraagzaamheid, die hij daar had ontwikkeld - waardoor Mozes voorbereid was geduldig het ongeloof en het morren van het volk en de trots en afgunst van hen die hem terzijde moesten staan, te verdragen. Mozes was *'een zeer zachtmoedig man, meer dan enig mens op de aardebodem'*, en op grond hiervan kreeg hij Goddelijke wijsheid en leiding, meer dan anderen. De Schrift zegt: *'Zachtmoedigen doet Hij wandelen in het recht, en Hij leert zachtmoedigen Zijn weg.'* (Psalm 25:9) De zachtmoedigen worden door de Heere geleid, omdat ze bereid zijn zich te laten onderrichten. Ze hebben een oprecht verlangen om de wil

van God te kennen en te doen. De belofte van de Heiland was: *'Indien iemand Diens wil doen wil, zal hij van deze leer weten, of zij van God komt.'* (Johannes 7:17) En Jakobus zegt: *'Indien... iemand van u in wijsheid te kort schiet, dan bidde hij God daarom, Die aan allen geeft, eenvoudigweg en zonder verwijt; en zij zal hem gegeven worden.'* (Jakobus 1:5) Maar Zijn belofte geldt alleen hen die gewillig zijn de Heere volkomen te volgen. God dwingt niemand; daarom kan Hij niet hen leiden die te trots zijn om zich te laten onderrichten en die erop uit zijn hun eigen weg te volgen. Van de dubbelhartige mens - degene die zijn eigen wil

[329]

volgt, terwijl hij voorgeeft de wil van God te doen - staat geschreven: *'Zulk een mens moet niet menen, dat hij iets van de Heere zal ontvangen.'* (Jakobus 1:7)

God had Mozes uitgekozen en Zijn Geest op hem gelegd; en Mirjam en Aäron waren door hun morren schuldig aan ontrouw, niet alleen aan hun gekozen leider, maar ook aan God Zelf. De oproerige fluisteraars werden naar de tabernakel geroepen en voor Mozes gebracht. *'Toen daalde de Heere neder in de wolkkolom, stelde Zich in de ingang der tent, en riep Aäron en Mirjam.'* Hun aanspraak op de profetische gave werd niet geloofchend; God had tot hen door middel van visioenen en dromen kunnen spreken. Maar Mozes, van wie de Heere zelf verklaarde dat hij getrouw was in heel zijn huis, had een nauwer contact met God. Met hem sprak God van aangezicht tot aangezicht. *'Waarom hebt gij u dan niet ontzien tegen Mijn knecht Mozes te spreken? Daarom ontbrandde de toorn des Heeren tegen hen en Hij ging heen.'* De wolk verliet de tabernakel als teken van Gods ongenoegen en Mirjam werd gestraft. Ze *'was melaats als sneeuw.'* Aäron bleef gespaard, maar ook hij werd zwaar gestraft in de straf van Mirjam. Nu hun trots diep vernederd was, beledigde Aäron hun zonde en smeekte dat zijn zuster niet zou omkomen door die afschuwelijke en dodelijke plaag. In antwoord op het gebed van Mozes werd de melaatsheid genezen. Mirjam werd echter voor zeven dagen buiten de kamp gesloten. Pas na haar verbanning uit het kamp rustte het teken van Gods gunst weer op de tabernakel. Uit respect voor haar verheven positie en uit droefheid over de slag waardoor ze getroffen was, bleef het gehele leger in Hazeroth, tot ze terugkeerde.

Deze manifestatie van Gods ongenoegen was bedoeld als een waarschuwing voor heel Israël, om de groeiende geest van ontevredenheid en opstand tegen te gaan. Als de afgunst en de ontevredenheid van Mirjam niet op duidelijke zichtbare wijze waren bestraft, zou hieruit groot kwaad voortgekomen zijn. Afgunst is één van de meest satanische trekken die in het menselijk hart kunnen opkomen en heeft uiterst nadelige gevolgen. De wijze man zegt: *'Gramschap is wreed en toorn is overstelpend, maar wie zal voor jaloersheid bestaan?'* (Spreuken 27:4)

Afgunst was aanleiding tot de eerste onenigheid in de hemel, en het toegeven daaraan heeft onuitsprekelijk veel kwaad onder de mensen gebracht. *'Waar naijver en zelfzucht heerst, daar is wanorde en allerlei kwade praktijk.'* (Jakobus 3:16)

Men moet kwaadspreken jegens anderen of oordelen over de drijfveren of daden van anderen niet licht achten. *'Wie van zijn broeder kwaad*

[330]

spreekt of hem oordeelt, spreekt kwaad van de wet en oordeelt haar; en indien gij de wet oordeelt, zijt gij geen dader, doch een rechter der wet.' (Jakobus 4:11) Er is slechts één Rechter - Hij, *'Die ook hetgeen in de duisternis verborgen is, aan het licht zal brengen en de raadslagen des harten openbaar maken.'* (1 Korinthe 4:5) Een ieder die het waagt zijn medemens te oordelen en te veroordelen matigt zich het recht van de Schepper aan.

Nadrukkelijk leert de Bijbel ons dat we ons moeten wachten om niet lichtvaardig hen te beschuldigen die God heeft geroepen als Zijn gezanten. De apostel Petrus zegt, als hij een categorie van openbare zondaars beschrijft: *'Zulke vermetelen, vol van zelfbehagen, schromen niet de heerlijkheden te lasteren, terwijl engelen, hun meerderen in sterkte en macht, bij de Heere geen smadelijk oordeel tegen deze inbrengen.'* (2 Petrus 2:10-11) En Paulus zegt in zijn onderwijs aan hen die over de gemeente zijn geplaatst: *'Gij moet geen klacht tegen een oudste aannemen, tenzij er twee of drie getuigen zijn.'* (1 Timotheüs 5:19) Hij die op mensen de zware verantwoordelijkheid heeft gelegd van leiders en leraars voor Zijn volk, zal de mens aansprakelijk stellen voor de wijze waarop men Zijn dienstknechten behandelt. We moeten hen eren die door God geëerd worden. Het oordeel waardoor Mirjam getroffen werd, moet een bestraffing zijn voor allen die aan afgunst toegeven en die morren tegen hen op wie God de last van Zijn werk heeft gelegd.

[331]

Hoofdstuk 34 – De twaalf verspieders

Zie Numeri 13 en 14

Elf dagen nadat de Israëlieten de berg Horeb hadden verlaten, legerden ze zich te Kades, in de woestijn Paran, niet ver van de grenzen van het beloofde land. Hier stelde het volk voor om verspieders uit te zenden die het land konden verkennen. Deze zaak werd door Mozes aan God voorgelegd, en Deze gaf toestemming, terwijl de aanwijzing werd gegeven dat uit elke stam één van de oversten hiertoe zou worden gekozen. Op grond hiervan werden de mannen gekozen, en Mozes beval hen heen te gaan om te zien wat voor land het was, hoe het gelegen was, de natuurlijke voordelen ervan; te zien naar het volk dat er woonde, of het zwak was of sterk, weinig of veel in getal; ook om na te gaan hoe de vruchtbaarheid was van de bodem en de opbrengst ervan, terwijl ze moesten trachten enkele vruchten van het land mee te nemen.

Ze gingen heen en verkenden heel het land van het zuiden uit tot aan de noordelijke grenzen. Na een afwezigheid van veertig dagen keerden ze terug. Het volk Israël koesterde hoge verwachtingen en zag vol belangstelling uit naar hun terugkeer. Het nieuws van hun aankomst ging van stam tot stam en werd met blijdschap begroet. Het volk snelde de verspieders tegemoet, die heelhuids aan de gevaren van deze onderneming ontkomen waren. De verspieders hadden monsters meegebracht van de vruchten, die de vruchtbaarheid van de bodem lieten zien. Het was de tijd van de druivenoogst, en ze hadden zo'n grote druiventros meegenomen, dat deze door twee mannen gedragen moest worden. Ook hadden ze vijgen en granaatappels bij zich, die er overvloedig groeiden.

Het volk was blij dat het in het bezit zou komen van zo'n goed land, en het luisterde vol belangstelling toen de verspieders verslag uitbrachten aan Mozes, zodat hun geen woord zou ontgaan. *'Wij kwamen in het land, waarheen gij ons gezonden hebt'*, begonnen de verspieders, *'en ja, het vloeit van melk en honig, en dit is zijn vrucht.'* Het volk was opgewonden; graag wilden ze gehoor geven aan de stem des Heeren en heengaan om het land direct in bezit te nemen. Maar nadat ze van de schoonheid en de vruchtbaarheid van het land hadden verteld, wijdden alle verspieders op twee na uit over de moeilijkheden en gevaren die het volk Israël te wachten stonden als ze zouden uittrekken om Kanaän te veroveren. Ze noemden de machtige volken op, die in de verschillende delen van het land woonden,

[332]

en zeiden dat de steden ommuurd en heel groot waren, dat de bewoners machtig waren en men hen onmogelijk zou kunnen overwinnen. Ze zeiden ook dat ze reuzen hadden gezien, Enakieten, en er was geen denken aan het land in bezit te nemen.

Nu veranderde het beeld. Hoop en moed maakten plaats voor lafhartige wanhoop, toen de verspieders tot uitdrukking brachten wat er leefde in hun ongelovige harten, die vol waren met ontmoediging. Hun ongeloof wierp een sombere schaduw over de vergadering, en de grote kracht van God, Die zo vaak ten behoeve van het uitverkoren volk was geopenbaard, werd vergeten.

Het volk gunde zich niet de tijd om na te denken; ze dachten er niet aan dat Hij, Die hen tot dusver had geleid, hen voorzeker het land zou geven; ze haalden zich niet voor de geest hoe wonderlijk God hen had verlost van hun verdrukkers en een weg had gebaad door de zee, terwijl Hij het achtervolgende leger van Farao had verdelgd. Ze rekenden niet met God, en deden alsof ze uitsluitend op de kracht van hun wapenen moesten vertrouwen.

In hun ongeloof beperkten ze Gods macht en wantrouwden de hand Die hen tot dusver veilig had geleid. Ze maakten zich opnieuw schuldig aan opstand tegen Mozes en Aäron. Ze zagen hierin het einde van hun hooggespannen verwachting, en beschouwden dit als het land waarheen ze vanuit Egypte waren gereisd om het in bezit te nemen. Ze beschuldigden hun aanvoerders ervan, dat ze het volk hadden misleid en Israël in moeilijkheid hadden gebracht.

Het volk was tot het uiterste teleurgesteld en wanhopig. Een luid geween werd gehoord te midden van het stemmenrumoer. Kaleb begreep de toestand en trad moedig op om Gods Woord te verdedigen, terwijl hij alles deed wat in zijn macht lag om de schadelijke invloed van zijn ontrouwe metgezellen teniet te doen. Voor korte tijd luisterde het volk naar zijn woorden van hoop en bemoediging wat betreft het goede land. Hij sprak niet tegen, wat er reeds was gezegd; de muren waren hoog en de Kanaänieten sterk. Maar God had het land beloofd aan Israël. *'Laat ons gerust optrekken en het in bezit nemen'*, drong Kaleb aan; *'want wij zullen het zeker kunnen overmeesteren.'*

Maar de tien verspieters onderbraken hem en schilderden de toestand nog somberder dan in het begin. *'Wij zullen tegen dat volk niet kunnen optrekken'*, zeiden ze; *'want het is sterker dan wij... Alle mensen die wij daar zagen, waren mannen van grote lengte. Ook zagen wij daar de reuzen, Enakieten, die tot de reuzen behoren, en wij waren als sprinkhanen in onze eigen ogen en ook in hun ogen.'*

[333]

Deze mannen, die een verkeerde koers hadden gekozen, verzetten zich hardnekkig tegen Kaleb en Jozua, tegen Mozes en tegen God. Elke volgende stap maakten hen vastberadener. Ze hadden zich voorgenomen elke poging om in het bezit van Kanaän te komen, te weerstaan. Ze verdraaiden de waarheid ten einde hun noodlottige invloed te doen gelden. Het is *'een land dat zijn inwoners verslindt'*, zeiden ze. Niet alleen was dit een slecht bericht, maar het was ook onjuist. Het was met zichzelf in tegenspraak. De verspieters hadden gezegd dat het land vruchtbaar en goed was, en dat de bewoners reuzen waren, hetwelk onmogelijk zou zijn geweest als het klimaat zo ongezond was dat men kon zeggen dat het land zijn inwoners verslond. Maar als mensen zich overgeven aan ongeloof, stellen ze zich onder de invloed van satan, en niemand kan voorspellen tot welke uitersten dit kan leiden.

'Toen verhief de hele vergadering haar stem en het volk weende in die nacht.' Opstand en muiterij volgden spoedig; want satan had de leiding, en het volk scheen van zijn zinnen beroofd. Ze verwensten Mozes en Aäron, terwijl ze vergaten dat God hun boze woorden hoorde en de Engel van Zijn tegenwoordigheid, gehuld in de wolkkolom, getuige was van hun verschrikkelijke uitbarstingen van woede. Vol bitterheid riepen ze uit: *'Och, waren wij in het land Egypte gestorven, of waren wij in deze woestijn gestorven!'* Vervolgens morden ze tegen God: *'Waarom toch brengt ons de Heere naar dit land, opdat wij door het zwaard vallen, onze vrouwen en kinderen ten buit worden? Zou het voor ons niet beter zijn naar Egypte terug te keren? En zij zeiden tot elkander: Laat ons een hoofd aanstellen en naar Egypte terugkeren.'* Op deze wijze beschuldigden ze niet alleen Mozes, maar God Zelf van bedrog, door hun een land te beloven dat ze niet in bezit konden nemen. Ze gingen zelfs zover dat ze een leidsman aanstelden om hen terug te brengen naar het land van hun lijden en slavernij, waaruit ze door de sterke arm des Almachtigen waren verlost.

In droefheid en vernedering *'wierpen Mozes en Aäron zich op hun aangezicht ten aanschouwen van de gehele gemeente van de vergadering der Israëlieten'*, daar ze niet wisten wat te doen om hen te weerhouden van het volvoeren van hun overhaaste en hartstochtelijke plannen. Kaleb en Jozua trachtten het tumult tot zwijgen te brengen. Met

gescheurde kleren als teken van rouw en verontwaardiging haastten ze zich te midden van het volk, en hun luide stemmen werden gehoord boven het rumoer van geklaag en opstandig gewezen: *'Het land dat wij doorgetrokken zijn om het te verspieden, dat land is buitengewoon goed. Indien de Heere welgevallen aan ons heeft, dan zal Hij ons in dit land brengen en het ons geven, een*

[334]

land, dat vloeit van melk en honig. Alleen, weest dan niet opstandig tegen de Heere, en gij, vreest het volk van het land niet, want zij zijn ons tot spijs, hun schaduw is van hen geweken, en de Heere is met ons; vreest hen niet.'

De Kanaänieten hadden de maat van hun ongerechtigheid vol gemaakt, en de Heere kon hen niet langer verdragen. Als Zijn bescherming zou zijn weggenomen, zouden ze een gemakkelijke prooi zijn. Op grond van Gods verbond was het land aan Israël beloofd. Maar het onjuiste verslag van de ontrouwe verspieders werd aangenomen en daardoor werd de gehele vergadering misleid. De verraders hadden hun werk verricht. Wanneer slechts twee mannen een ontmoedigd verslag hadden gebracht, terwijl de tien hen hadden aangespoord het land in de Naam des Heeren in bezit te nemen, zouden ze door hun goddeloos ongeloof toch hebben geluisterd naar de raad van de twee mannen in plaats van naar de tien te luisteren. Het waren echter slechts twee mannen om op te komen voor het recht, terwijl de tien achter de opstandelingen stonden.

De ontrouwe verspieders brachten luide aanklachten in tegen Kaleb en Jozua en de kreet werd gehoord om hen te stenigen. De krankzinnige menigte greep stenen om deze trouwe mannen te doden. Met woest getier renden ze voorwaarts, toen plotseling de stenen uit hun handen vielen, een stilte over hen viel, en ze van schrik beefden. God was tussenbeide gekomen om hun moordplannen te verhinderen. De heerlijkheid van Zijn tegenwoordigheid verlichtte als een vlammend licht de tabernakel. Heel het volk zag het teken van God. Iemand Die machtiger was dan zij had Zich geopenbaard, en niemand durfde langer te volharden in zijn opstand. De verspieders, die een kwaad verslag hadden gebracht, krompen verschrikt in één en slopen met ingehouden adem naar hun tenten.

Nu stond Mozes op en ging de tabernakel binnen. De Heere zei tegen hem: *'Ik zal het met de pest slaan en het uitroeien, en u tot een volk maken, groter en machtiger dan dit.'* Maar opnieuw bad Mozes voor zijn volk. Hij kon er niet mee instemmen dat het werd verdelgt en hijzelf tot een machtiger volk gemaakt zou worden. Terwijl hij een beroep deed op Gods barmhartigheid, zei hij: *'Nu dan, laat toch de kracht des Heeren groot worden, zoals Gij gesproken hebt: De Heere is lankmoedig en groot van goedertierenheid..... Vergeef toch de ongerechtigheid van dit volk naar de grootheid Uwer goedertierenheid, gelijk Gij dit volk vergiffenis hebt geschonken van Egypte af tot hier toe.'*

De Heere beloofde dat Hij Israël niet direct zou uitroeien; maar vanwege hun ongeloof en lafhartigheid kon Hij Zijn macht niet tonen in het verdelgen van hun vijanden. Daarom gaf Hij in Zijn barmhartigheid

[335]

hun bevel, als de enig veilige weg, terug te keren naar de Rode Zee. In hun opstand had het volk uitgeroepen: *'Och, waren wij in deze woestijn gestorven!'* Nu zou dit gebed worden verhoord. De Heere zei: *'Ik zal zeker met u doen gelijk gij te Mijner aanhoren gesproken hebt! In deze woestijn zullen uw lijken vallen, namelijk zovelen als er van u geteld zijn, naar uw volle getal, van twintig jaar oud en daarboven... En uw kinderen, waarvan gij gezegd hebt: Die zullen tot een buit zijn - hen zal Ik er brengen, opdat zij het land leren kennen, dat*

gij veracht hebt. En van Kaleb zei Hij: *'Doch omdat bij mijn knecht Kaleb een andere geest geweest is en hij Mij volkomen gevolgd heeft, zal Ik hem naar het land brengen, waar hij heen geweest is, en zijn nakomelingschap zal het bezitten.'* Zoals de verspieters veertig dagen op verkenning waren geweest, zou het leger van Israël veertig jaar in de woestijn omzwerven.

Toen Mozes Gods besluit aan het volk bekendmaakte, veranderde hun woede in droefheid. Ze wisten dat hun straf gerechtvaardigd was. De tien ontrouwe verspieters werden door Gods plaag getroffen en stierven voor hun ogen; en in hun lot las het volk zijn eigen vonnis.

Nu schenen ze oprecht berouw te hebben van hun zondig gedrag; maar ze treurden meer over de gevolgen van hun verkeerde handelwijze dan over hun ondankbaarheid en ongehoorzaamheid. Toen ze zagen dat God niet op Zijn besluit terugkwam, werden ze weer eigenzinnig en ze zeiden dat ze niet naar de woestijn wilden terugkeren. Toen Hij hun beval zich af te keren van het land hunner vijanden, stelde God hun schijnbare onderwerping op de proef, en nu bleek dat deze onderwerping niet oprecht was. Ze wisten dat ze zwaar gezondigd hadden door zich te laten overheersen door hun opwellingen en door te trachten de verspieters te doden die bij hen erop hadden aangedrongen God gehoorzaam te zijn. Hun vrees was echter het gevolg van de vergissing die ze gemaakt hadden, waarvan de gevolgen rampzalig voor hen zouden zijn. Hun harten waren niet veranderd, en er was weinig voor nodig om een verontschuldiging te vinden voor een soortgelijke opstand. Dit bleek toen Mozes op bevel van God hun gebod terug te keren naar de woestijn.

Het besluit, dat Israël de komende veertig jaar Kanaän niet mocht binnengaan, was een bittere teleurstelling voor Mozes en Aäron, Jozua en Kaleb; toch legden ze zich zonder mopperen neer bij Gods besluit.

Zij echter, die over Gods handelwijze met hen geklaagd hadden, en gezegd hadden dat ze naar Egypte wilden terugkeren, weenden en treurden toen de zegeningen die ze veracht hadden, van hen weggenomen waren. Ze hadden zonder oorzaak geklaagd, en nu gaf God hun een reden tot klagen.

[336]

Als ze over hun zonden getreurd hadden toen deze hen werden voorgehouden, zou dit vonnis niet zijn uitgesproken; maar ze treurden over het vonnis; hun verdriet was niet vanwege berouw, en kon het vonnis niet ongedaan maken.

De nacht werd doorgebracht met rouwklagen, maar met het dagen van de morgen kwam er nieuwe hoop. Ze besloten hun lafhartigheid weer goed te maken. Toen God hen had bevolen op te trekken en het land in bezit te nemen, hadden ze geweigerd, en nu Hij hen bevolen had terug te gaan, waren ze weer opstandig. Ze besloten het land te veroveren en het in bezit te nemen; het zou kunnen zijn dat God hun daad aannam en Zijn plannen met hen zou veranderen.

God had het zowel hun voorrecht als hun plicht gemaakt het land binnen te gaan op de tijd die door Hem was vastgesteld, maar door hun zondige verzuim was die toestemming ingetrokken. Satan had zijn doel bereikt door hen te verhinderen Kanaän binnen te gaan; en nu drong hij bij hen erop aan juist datgene te doen, tegen Gods wil in, wat ze geweigerd hadden toen God het van hen eiste. Zo behaalde de grote bedrieger de overwinning door hen de tweede keer tot opstand te verleiden. Ze hadden gewantrouwd aan Gods macht om hen te helpen bij het in bezit nemen van het land Kanaän; en nu zouden ze het in eigen kracht proberen, zonder Gods hulp. *'Wij hebben tegen de Heere gezondigd'*, riepen ze uit. *'Wij willen optrekken en strijden, naar alles wat de Heere, onze God, ons geboden heeft.'* (Deuteronomium 1:41) Zo verschrikkelijk waren ze verblind door hun overtreding. De Heere

had hen nooit bevolen om op te trekken en te strijden. Het was niet Zijn bedoeling dat ze het land door oorlogvoering zouden verkrijgen, maar door strikte gehoorzaamheid aan Zijn geboden.

Hoewel hun harten onveranderd waren, erkende het volk de zondigheid en dwaasheid van hun opstand bij het bericht van de verspieders. Nu zagen ze de waarde van de zegening die ze zo onnadenkend hadden verworpen. Ze erkenden dat hun eigen ongeloof hen buiten Kanaän had gehouden. *'Wij hebben gezondigd'*, zeiden ze, waarmee ze erkenden dat de schuld bij hen lag, en niet bij God, hoewel ze Hem zo goddeloos hadden beschuldigd van het feit, dat Hij in gebreke was gebleven Zijn beloften aan hen in vervulling te doen gaan. Hoewel hun belijdenis niet ontsproot uit waar berouw, diende deze om Gods gerechtigheid in Zijn handelwijze met hen te rechtvaardigen.

De Heere werkt nog op dezelfde wijze om Zijn Naam te verheerlijken door mensen tot erkenning van Zijn gerechtigheid te brengen. Als degenen die voorgeven Hem lief te hebben, klagen over Zijn voorzienigheid, twij-

[337]

felen aan Zijn beloften en door toegeven aan verleiding met boze engelen samenspannen in het weerstaan van Gods plannen, doet God vaak de omstandigheden zo'n wending nemen dat deze mensen, al hebben ze geen oprecht berouw, overtuigd zijn van hun zonden, en gedwongen zijn te erkennen dat hun weg zondig was, en Gods gerechtigheid en goedheid ten opzichte van hen juist was. Door zulke tegenwerkende middelen maakt God de werken van de duisternis openbaar. En hoewel de geest die aanspoorde tot een verkeerde handelwijze, niet radicaal veranderd is, worden belijdenissen afgelegd die Gods eer rechtvaardigen en worden Zijn getrouwen, die namens Hem hebben gesproken, en waaraan weerstand is geboden en verkeerd voorgesteld, gerechtvaardigd. Zo zal het ook gaan als Gods toorn uiteindelijk zal worden uitgegoten. Als de Heere komt *'met Zijn heilige tienduizenden, om over allen de vierschaar te spannen en alle goddelozen te straffen'*, zal Hij ook straffen voor *'al de harde taal, die de goddelozen zondaars tegen Hem gesproken hebben.'* (Judas 14-15) Elke zondaar zal de rechtvaardigheid van zijn vonnis inzien en erkennen.

Niettegenstaande Gods vonnis maakten de Israëlieten zich gereed om Kanaän te veroveren. Toegerust met wapenrustingen en wapens meenden ze dat ze ten volle gereed waren voor de strijd; maar in het oog van God en van zijn verdrietige dienstknechten schoten ze veel te kort. Toen de Heere bijna veertig jaar later aan Israël opdracht gaf op te trekken en Jericho te veroveren, beloofde Hij dat Hij met hen zou gaan. De ark, die Zijn wet bevatte, werd voor hun leger uit gedragen. De door Hem aangewezen leiders moesten onder Gods bevel aanwijzingen geven. Met zo'n leiding kon hun geen kwaad overkomen. Maar nu gingen ze, in strijd met Gods gebod en ondanks het duidelijk verbod van hun leiders, zonder de ark en zonder Mozes uit om de vijand te ontmoeten.

De bazuin werd geblazen en Mozes haastte zich achter hen aan met de waarschuwing: *'Waarom staat gij op het punt het bevel des Heere te overtreden? Dit zal toch niet gelukken. Trekt niet op, want de Heere is niet in uw midden - opdat gij niet de nederlaag lijdt tegen uw vijanden, want de Amelekieten en de Kanaänieten zijn daar tegenover u, en gij zult door het zwaard vallen.'*

De Kanaänieten hadden van de geheimzinnige macht gehoord waardoor dit volk beschermd scheen te worden, en van de wonderen die voor hen verricht waren, en ze brachten een sterke macht bijeen om aan de invallers weerstand te bieden. Het aanvallend leger had geen leider. Er werd niet gebeden of God hen de overwinning wilde schenken. Ze trokken op met het wanhopige plan om hun lot te doen keren of in de strijd te sterven.

[338]

Hoewel ze niet voor de strijd geoefend waren, vormden ze een groot leger gewapende mannen, en ze hoopten door een plotselinge en felle aanval alle tegenstand neer te slaan. Vermetel daagden ze de vijand uit die het niet had gewaagd hen aan te vallen.

De Kanaänieten hadden zich gelegerd op een rotsachtige hoogvlakte, die alleen maar door nauwe passen en een steile en gevaarlijke beklimming was te bereiken. Voor de grote menigte Hebreeën maakte dit hun nederlaag des te groter. Langzaam bestegen ze de bergpaden, blootgesteld aan de dodelijke projectielen van hun vijanden boven hen. Grote rotsblokken stortten naar beneden en baanden zich een weg door de menigte, zodat ze met hun bloed besmeurd werden. Zij die uitgeput de top bereikten, werden op felle wijze aangevallen en met grote verliezen teruggedreven. Het slagveld lag bezaaid met de lichamen van de gesneuvelden. Het leger van de Israëlieten werd volledig verslagen. Vernietiging en dood was het resultaat van deze opstandige onderneming.

Ten slotte gedwongen om het op te geven, keerden de overlevenden terug en weenden voor het aangezicht des Heeren; *'maar de Heere luisterde niet'* (Deuteronomium 1:45) naar hun stem. Door deze duidelijke overwinning werden de vijanden van Israël, die vol angst en beven de komst van dat machtige leger hadden afgewacht, vervuld met vertrouwen om hen te weerstaan. Alle berichten die ze gehoord hadden betreffende de wonderbare dingen die God voor Zijn volk had gedaan, beschouwden ze als onjuist, en ze meenden dat er geen reden was om te vrezen. Die eerste nederlaag van Israël, die de Kanaänieten vervulde met moed en vastbeslotenheid, had de moeilijkheden van de verovering sterk vergroot. Voor Israël bleef niet anders over dan zich terug te trekken voor hun overwinnende vijanden, en de wijk te nemen naar de woestijn, in het besef dat deze het graf voor een gehele generatie zou zijn.

[339]

Hoofdstuk 35 – De opstand van Korach

Zie Numeri 16 en 17

De oordelen waardoor Israël bezocht werd, waren oorzaak dat gedurende enige tijd geen morren of ongehoorzaamheid plaatsvond; evenwel leefde de geest van de opstand nog in hun harten, en droeg ten slotte zijn bittere vruchten. De vroegere opstanden waren vaak niet meer dan een volksoploop geweest, als resultaat van de opwinding van de menigte, maar nu werd een complot gesmeed met als doel het omverwerpen van het gezag van de leiders die God zelf had aangesteld.

Korach, de aanvoerder in deze beweging, was een Leviet, uit het geslacht van Kahath, en een neef van Mozes; hij was een bekwaam en invloedrijk persoon. Hoewel aangewezen om dienst te doen in de tabernakel, was hij niet tevreden met zijn positie, en streefde naar de waardigheid van het priesterschap. De aanstelling van Aäron en diens huis tot het priesterschap, een aanstelling die vroeger te beurt viel aan de oudste zoon van elk gezin, was aanleiding geweest tot afgunst en ontevredenheid, en sedert enige tijd had Korach in het geheim het gezag van Mozes en Aäron tegengewerkt, hoewel hij het niet tot een open opstand durfde laten komen. Eindelijk besloot hij zowel het burgerlijk als het godsdienstig gezag omver te werpen. Het ontbrak hem niet aan bijval. Niet ver van de tenten van Kahath en de Kahathieten bevond zich ten zuiden van de tabernakel het legerkamp van de stam van Ruben, de tenten van Dathan en Abiram, twee vorsten van die stam. Deze beide vorsten stemden in met zijn eierzuchtige plannen. Als nakomelingen van Jakobs oudste zoon maakten ze aanspraak op het burgerlijk gezag, en ze besloten om met Korach de eer van het priesterschap te delen.

De gevoelens van het volk begunstigten de plannen van Korach. Door de bitterheid van hun teleurstelling waren hun vroegere twijfel, afgunst en haat weer opgewekt, en opnieuw richtten ze hun klachten tegen hun zachtmoedige leider. Gedurig verloren de Israëlieten uit het oog dat ze door God geleid werden. Ze vergaten dat de Engel des verbonds hun onzichtbare Leider was, dat Christus voor hen uitging, gehuld in de wolkkolom, en dat Mozes van Hem alle bevelen ontving.

Ze wilden zich niet neerleggen bij het verschrikkelijk vonnis dat allen moesten sterven in de woestijn, en daarom waren ze bereid om elke uitvlucht te aan te nemen dat niet God, maar Mozes hen voorging, en dat Mo-

[340]

zes hun vonnis had uitgesproken. Alle inspanningen van de zachtmoedigste mens op aarde waren niet in staat de ongehoorzaamheid van dit volk de kop in te drukken; en hoewel de bewijzen van Gods ongenoegen over hun vroegere afdwalingen hen nog voor ogen stonden in de lege plaatsen in hun rijen, namen ze deze les toch niet ter harte. Opnieuw lieten ze zich door de verzoeking meeslepen.

Mozes was veel gelukkiger geweest als een nederig schaapherder dan in zijn tegenwoordige positie als leider van een grote menigte oproerige geesten. Toch durfde hij niet te kiezen. In plaats van de herdersstaf had hij een heersersstaf gekregen, die hij niet durfde neerleggen eer God hem dat toestond.

Hij Die de verborgenheden van elk hart leest, had acht geslagen op de plannen van Korach en diens metgezellen, en Zijn volk gewaarschuwd voor de verleiding van deze mannen. Ze hadden gezien hoe Mirjam getroffen was door Gods oordeel vanwege haar afgunst en haar morren tegen Mozes. De Heere had gezegd dat Mozes meer was dan een

profeet. *'Waarom',* voegde Hij eraan toe, *'hebt gij u dan niet ontzien tegen Mijn knecht Mozes te spreken?'* (Numeri 12:8) Deze verordening was niet alleen bedoeld voor Aäron en Mirjam, maar voor heel Israël.

Korach en zijn medeplichtigen waren mannen die op bijzondere wijze begunstigd waren geworden met bewijzen van Gods macht en grootheid. Ze behoorden tot degenen die met Mozes de berg bestegen en daar Gods heerlijkheid aanschouwd hadden. Maar na die tijd was er een verandering opgetreden. Een verzoeking, aanvankelijk gering, was gekoesterd, en deze was sterker geworden doordat ze eraan toegaven, tot ze ten volle door satan beheerst waren en lucht begonnen te geven aan hun ontevredenheid. Terwijl ze deden alsof de voorspoed van het volk hen ter harte ging, fluisterden ze eerst onder elkaar over hun ontevredenheid, en later spraken ze met de leiders in Israël. Hun laster werd zo gemakkelijk geloofd, dat ze steeds verder gingen, en eindelijk geloofden ze zelf dat ijver voor God hen hiertoe had aangespoord.

Ze slaagden erin om tweehonderd vijftig vorsten te doen afkeren, mannen van naam in de vergadering. Met deze sterke en invloedrijke aanhangers waanden ze zich sterk genoeg om een volledige verandering in het bestuur tot stand te brengen, wat een grote verbetering van het bestuur van Mozes en Aäron zou zijn.

Afgunst had plaats gemaakt voor nijd, en nijd voor opstand. Ze hadden gesproken over de vraag of Mozes terecht zulk een eervolle en gezaghebbende plaats bekleedde, tot ze eindelijk overtuigd waren dat hij een

[341]

benijdenswaardige plaats innam, die ieder van hen evengoed kon vervullen. En ze bedrogen zichzelf en elkaar door te denken dat Mozes en Aäron zichzelf die plaatsen hadden aangematigd. De ontevredenen zeiden, dat deze leiders zich verheven hadden boven de vergadering des Heeren, door het priesterschap en de leiding op zich te nemen, hoewel hun geslacht niet boven anderen in Israël uitblonk; ze waren niet heiliger dan het volk, en daarom moesten ze tevreden zijn om met hun broederen op één lijn te staan, daar deze evengoed door Gods bijzondere tegenwoordigheid en bescherming begunstigd waren geworden.

Vervolgens begonnen de samenzweerders het volk op te ruïen. Zij die ongelijk hebben en straf verdienen, horen niets liever dan blijken van medeleven en eerbewijs. Daarom wonnen Korach en zijn metgezellen op deze wijze de aandacht en de steun van de vergadering. De beschuldiging dat de opstand van het volk oorzaak was geweest van Gods toorn werd onjuist genoemd. Ze zeiden dat de schuld niet lag bij de vergadering, omdat ze alleen maar stonden op hun rechten; maar dat Mozes een onderdrukker was; dat hij het volk voor zondaars had uitgemaakt, hoewel ze een heilig volk waren, en de Heere in hun midden was.

Korach wees op de geschiedenis van hun tocht door de woestijn, waar ze in moeilijke omstandigheden hadden verkeerd, en velen waren omgekomen door hun mopperen en ongehoorzaamheid. Zijn toehoorders meenden duidelijk te zien dat hun moeilijkheden niet nodig waren geweest als Mozes een andere weg had ingeslagen. Ze kwamen tot de conclusie dat al hun moeilijkheden aan hem waren toe te schrijven, en dat het zijn schuld was dat ze Kanaän niet mochten binnengaan. Als Korach hun leider zou zijn en hen zou bemoedigen door hen te wijzen op hun goede daden in plaats van hun zonden te bestraffen, zouden ze een rustige, voorspoedige reis hebben; in plaats van heen en weer te trekken door de woestijn, zouden ze rechtstreeks naar het beloofde land gaan.

Tijdens deze ontevredenheid was er meer eenheid en samenwerking onder de ontevreden elementen in de vergadering dan ooit tevoren. Het succes dat Korach bij het

volk had, was oorzaak dat zijn vertrouwen toenam en sterkte hem in de overtuiging dat het aangemattigde gezag van Mozes noodlottig zou worden voor de vrijheid van Israël, als hieraan geen paal en perk werd gesteld. Ook beweerde hij dat God hem die zaak had geopenbaard, en hem gemachtigd had een verandering aan te brengen in het bestuur eer het te laat zou zijn. Velen waren echter niet bereid de beschuldigingen van Korach tegen Mozes te aan te nemen. De gedachte aan zijn geduldige, zelfopofferende arbeid rees voor hen op, en hun geweten

[342]

werd verontrust. Daarom was het noodzakelijk dat hem zelfzuchtige bedoelingen werden toegeschreven voor zijn diepe belangstelling voor Israël; en de vroegere beschuldiging werd herhaald, dat hij hen in de woestijn had geleid om hen daar te laten omkomen, zodat hij zich kon verrijken met hun goederen.

Een tijd lang werd dit werk in stilte gedaan. Zodra de beweging echter voldoende sterkte had om een open opstand te verzekeren, verscheen Korach aan het hoofd van een afvaardiging, en beschuldigde Mozes en Aäron in het openbaar, dat ze zich een gezag hadden aangemattigd waarop Korach en diens metgezellen evenveel recht hadden. Verder luidde de beschuldiging dat het volk beroofd was van zijn vrijheid en onafhankelijkheid. *'Laat het u genoeg zijn,'* zeiden de samenzweerders, *'want de gehele vergadering, zij allen zijn heiligen, en de Heere is in hun midden. Waarom verheft gij u dan boven de gemeente des Heeren?'*

Mozes had niets vermoed van deze diepgewortelde samenzwering, en toen hij de verschrikkelijke betekenis ervan beseftte, viel hij op zijn aangezicht voor God in stil gebed. Verdrietig, maar kalm en sterk, stond hij op. *'Morgen,'* zo zei hij, *'dan zal de Heere bekendmaken, wie de Zijne en de heilige is, dien Hij tot Zich zal doen naderen.'* De proef werd tot de volgende dag uitgesteld, zodat allen tijd hadden om na te denken. Dan moesten degenen die het priesterschap wensten, elk met een wierookvat komen en wierook offeren bij de tabernakel in tegenwoordigheid van de vergadering. De wet had heel duidelijk gemaakt dat alleen zij die tot het heilige ambt waren gewijd, in het heiligdom dienst mochten doen. Zelfs de priesters Nadab en Abihu waren gedood omdat ze het gewaagd hadden *'vreemd vuur'* te brengen, zonder acht te slaan op Gods gebod. Nu daagde Mozes zijn beschuldigers uit om, als ze zo'n gevaarlijke eis durfden stellen, de zaak aan Gods beslissing over te geven.

Terwijl Mozes Korach en de Levieten die bij hem waren afzonderde, zei hij: *'Is het u te weinig, dat de God van Israël u heeft afgezonderd van de vergadering Israëls om u tot Zich te doen naderen, om de dienst aan de tabernakel des Heeren te verrichten en voor het aangezicht der vergadering te staan om hen te dienen, en dat Hij u en al uw broederen, de Levieten, met u deed naderen? Streeft gij nu ook naar het priesterschap? Daarom, gij en uw gehele aanhang, gij spant samen tegen de Heere, want wat is Aäron, dat gij tegen hem zoudt morren?'*

Dathan en Abiram hadden zich niet zo hardnekkig verzet als Korach; en Mozes, die hoopte dat ze nog niet volkomen verdorven waren door de samenzwering, riep hen op om voor hem te verschijnen, zodat ze hun

[343]

klachten tegen hem zouden kunnen inbrengen. Maar ze wilden niet komen, en weigerden zo onbeschaamd zijn gezag te erkennen. Hun antwoord, gegeven ten aanhoren van heel de vergadering luidde: *'Is het een kleinigheid, dat gij ons hebt opgevoerd uit een land, vloeiende*

van melk en honig, om ons te laten sterven in de woestijn, en wilt gij u ook nog als heerser over ons opwerpen? Gij hebt ons waarlijk niet gebracht in een land, vloeiende van melk en honig, noch ons akkers en wijngaarden in bezit gegeven; meent gij de ogen dezer mannen te kunnen verblinden? Wij komen niet.'

Zo pasten ze de beschrijving van de Heere aangaande het beloofde land toe op het land van hun dienstbaarheid. Ze beschuldigden Mozes dat hij zich voordeed als iemand die handelt onder Goddelijke leiding, om daardoor zijn eigen gezag te handhaven; en ze verklaarden dat ze zich niet langer wilden laten leiden als blinden, nu eens naar Kanaän, dan weer naar de woestijn, zoals het zijn eierzuchtige plannen het beste schikken zou. Zo werd hij, die gehandeld had als een liefdevolle vader en een geduldige herder, voorgesteld als een dwingeland en overweldiger. Het uitsluiten buiten Kanaän, als straf voor hun zonden, werd hem ten laste gelegd.

Duidelijk bleek dat het volk achter de afvalligen stond; maar Mozes deed geen poging zich te rechtvaardigen. Plechtig beriep hij zich in de tegenwoordigheid van de vergadering op God als Getuige van de zuiverheid van zijn bedoelingen en de oprechtheid van zijn gedrag, en smeekte Hem als zijn Rechter op te treden.

De volgende morgen kwamen de tweehonderd vijftig vorsten met Korach aan het hoofd met hun wierookvaten. Ze werden in de voorhof gebracht, terwijl het volk buiten vergaderd was om de uitslag af te wachten. Niet Mozes had de vergadering bijeengeroepen om getuigen te zijn van de nederlaag van Korach en de zijnen, maar de opstandelingen hadden, in hun verblinde aanmatiging, hen bijeengeroepen om hun overwinning gade te slaan. Een groot gedeelte van de vergadering koos openlijk de kant van Korach, die werkelijk meende dat Aäron het onderspit zou delven.

Toen ze aldus voor Gods aangezicht vergaderd waren, *'verscheen de heerlijkheid des Heeren aan de gehele vergadering.'* God waarschuwde Mozes en Aäron: *'Scheidt u af van deze vergadering, opdat Ik haar in één ogenblik vertere.'* Maar ze vielen op hun aangezicht, met de bede: *'O God, God der geesten van alle levende schepselen, als één man zondigt, zult Gij dan tegen de gehele vergadering toornen?'*

[344]

Korach had zich van de vergadering gescheiden om zich bij Dathan en Abiram te voegen, toen Mozes en de zeventig oudsten uitgingen om de mannen die geweigerd hadden bij hem te komen, voor de laatste maal te waarschuwen. De menigte volgde, en eer Mozes zijn boodschap overbracht, verzocht hij op Gods bevel het volk: *'Wijkt toch van de tenten dezer goddeloze mannen en raakt niets aan, dat hun toebehoort, opdat gij niet misschien verdaan wordt in al hun zonden.'* Aan deze waarschuwing werd gehoor gegeven, want allen hadden een voorgevoel van een naderend oordeel. De voornaamste opstandelingen zagen zich verlaten door hen die ze misleid hadden, maar ze bleven even hardnekkig. Met hun gezinnen stonden ze voor hun tenten, alsof ze Gods waarschuwing uitdaagden.

In de Naam van de God van Israël zei Mozes nu voor de oren van de vergadering: *'Hieraan zult gij weten, dat de Heere mij gezonden heeft om al deze daden te doen, en dat het niet mijn bedenksel is: indien deze zullen sterven, zoals ieder mens sterft, en over hen bezoeking zal worden gedaan, zoals ieder mens bezocht wordt, dan heeft de Heere mij niet gezonden. Maar, indien de Heere iets nieuws zal scheppen, zodat de grond zijn mond zal opensperren en hen verzwelgen met alles wat hen toebehoort, zodat zij levend in het dodenrijk zullen dalen, dan zult gij weten, dat deze mannen de Heere gesmaad hebben.'*

De ogen van heel Israël waren op Mozes gericht, terwijl ze vol angst het gebeuren afwachtten. Toen hij zweeg, opende de aarde zich, en de opstandelingen werden levend

begraven met alles wat hun toebehoorde, en ze kwamen om te midden van de vergadering. Het volk vluchtte, daar het zich schuldig voelde aan dezelfde zonde.

Maar aan het oordeel was nog geen einde gekomen. Vuur uit de wolk verteerde de tweehonderd vijftig vorsten die wierook geofferd hadden. Deze mannen, die niet tot de aanstokers van de opstand behoorden, werden niet gelijktijdig met de voornaamste samenzweersdaders gestraft. Ze mochten hun einde zien, en kregen gelegenheid zich te keren; maar ze kozen de zijde van de opstandelingen, en deelden in hun lot.

Toen Mozes Israël bad om de komende ondergang te ontvluchten, had Gods oordeel nog afgewend kunnen worden, wanneer Korach en de zijnen berouw hadden getoond en vergiffenis hadden gezocht. Maar hun halsstarrigheid bezegelde hun ondergang. De gehele vergadering was medeschuldig, want tot op zekere hoogte hadden allen hen gelijk gegeven. Toch maakte God in Zijn grote lankmoedigheid onderscheid tussen de leiders van de opstand en hen die zich lieten meeslepen. Het volk dat zich had laten verleiden, kreeg gelegenheid zich te bekeren. Het had overvloedige be-

[345]

wijzen gekregen van hun ongelijk en van het feit dat Mozes in het gelijk stond. De duidelijke manifestatie van Gods macht had alle twijfel verdreven.

Jezus, de Engel die de Hebreeën leidde, wilde hen redden van het verderf. Vergiffenis werd hun geboden. Gods oordeel stond voor de deur en riep hen op tot bekering. Hun opstand was door een bijzondere, onweerstaanbare tussenkomst van de hemel een halt toegeroepen. Als ze nu gehoor wilden schenken aan deze wenk der Voorzienigheid, konden ze gered worden. Maar terwijl ze vluchtten voor de oordelen uit vrees voor ondergang, verdween hun opstandige geest niet. Die avond keerden ze verschrikt maar onboetvaardig terug naar hun tenten.

Korach en zijn metgezellen hadden hen zó geveleid, dat ze werkelijk geloofden dat ze een goed volk waren en dat Mozes hen te kort gedaan en misleid had. Als ze zouden erkennen dat Korach en de zijnen ongelijk hadden gehad, zouden ze gedwongen zijn het Woord des Heeren te aan te nemen dat ze in de woestijn moesten sterven. Hieraan wilden ze zich niet onderwerpen, en ze probeerden te geloven dat Mozes hen misleid had. Vreugdevol hadden ze de hoop gekoesterd dat een nieuwe orde van zaken in het leven zou worden geroepen, waar lofprijzing de plaats innam van bestraffing, en rust voor angst en strijd.

De mannen die omgebracht waren, hadden vleiende woorden gesproken, en grote belangstelling en liefde voorgewend, en het volk maakte de gevolgtrekking dat Korach en diens metgezellen goede mannen moesten zijn geweest, en dat Mozes op één of andere wijze de oorzaak was geweest van hun verdelging.

Men kan God nauwelijks een grotere belediging aandoen dan de werktuigen te minachten en te verwerpen die Hij voor hun zaligheid had willen gebruiken. Niet alleen dit hadden de Israëlieten gedaan, ze waren ook van plan geweest Mozes en Aäron te doden. Toch beseften ze niet de noodzaak om bij God vergiffenis te zoeken voor deze grote zonde. Die nacht van onderzoek werd niet doorgebracht in berouw en schuldbelijdenis, maar in het bedenken van wegen om weerstand te bieden aan de bewijzen dat ze de voornaamste van alle zondaars waren. Nog steeds haatten ze de mannen die door God waren aangesteld, en ze besloten zich te verzetten tegen hun gezag. Satan stond gereed hun oordeel te misbruiken en hen geblinddoekt naar de ondergang te leiden.

Heel Israël was vol ontzetting gevlucht bij het geroep van de veroordeelde zondaars die door de aarde werden verzwoegen, want ze zeiden: *'De aarde moest ook ons eens verzwelgen.'* *'De volgende dag echter mor-*

[346]

de de gehele vergadering der Israëlieten tegen Mozes en Aäron, zeggende: Gij hebt het volk des Heeren gedood.' Ze stonden op het punt geweld te gebruiken tegen hun getrouwe, onbaatzuchtige leiders.

Gods heerlijkheid werd gezien in de wolk boven het heiligdom, en een stem uit de wolk sprak tot Mozes en Aäron: *'Trekt u terug uit deze vergadering, opdat Ik haar in één ogenblik vertere.'*

De zondesschuld lag niet op Mozes en daarom was hij niet bevreesd, en haastte hij zich niet weg om de vergadering te laten omkomen. Mozes talmde en openbaarde in deze hachelijke crisis het belang van de ware herder voor de kudde die aan zijn zorg is toevertrouwd. Hij smeekte dat Gods toorn het volk dat Hij gekozen had, niet volledig zou vernietigen. Door zijn tussenkomst hield hij de arm van wraak tegen, zodat niet een eind werd gemaakt aan het ongehoorzame, opstandige I

Maar de engel der wrake was reeds uitgegaan; de plaag deed haar dodelijke werk. Op aanwijzing van zijn broer nam Aäron een wierookvat en haastte zich te midden van de vergadering *'en deed verzoening over het volk'*. *'Hij stond tussen de doden en tussen de levenden'*. Terwijl de rook van de wierook opsteeg, bad Mozes in de tabernakel tot God en werd de plaag een halt toegeroepen; maar *'veertienduizend en zevenhonderd'* Israëlieten lagen dood, als teken van de schuld van hun morren en opstand.

Er werden meer bewijzen gegeven dat het priesterschap verbonden was aan het geslacht van Aäron. Op Gods aanwijzing moest elke stam een staf nemen en daarop de naam van de stam schrijven. De naam van Aäron stond op de staf van Levi. Deze staven werden in de tabernakel gelegd *'vóór de getuigenis'*. Het bloeien van een staf was een teken dat God die stam had aangewezen voor het priesterschap. De volgende morgen *'zie, de staf van Aäron, voor het huis van Levi, bloeide, hij had bloesem voortgebracht, bloemen gedragen en amandelen doen rijpen'*. De staf werd aan het volk getoond en later in de tabernakel gelegd als bewijs voor latere geslachten. Door dit wonder werd een eind gemaakt aan het geschil over het priesterschap.

Nu stond ten volle vast dat Mozes en Aäron op Gods bevel hadden gesproken, en het volk moest wel geloven in de onaangename waarheid, dat ze in de woestijn zouden sterven. *'Zie, wij geven de geest, wij komen om, wij komen allen om'*, hadden ze uitgeroepen. Ze erkenden dat ze gezondigd hadden door in opstand te komen tegen hun leiders, en dat Korach en z'n metgezellen terecht door God gestraft waren. De opstand van Korach laat in het klein dezelfde geest zien die de oorzaak was geweest van satans opstand in de hemel. Trots en eerezucht hadden Lucifer ertoe gebracht te

[347]

klagen over Gods bestuur, en te proberen het gezag dat in de hemel bestond omver te werpen. Sedert zijn val is het zijn bedoeling geweest deze geest van nijd en ontevredenheid, dit streven naar macht en eer, op te wekken bij de mensen. Zo werkte hij op het gemoed van Korach, Dathan en Abiram, om het verlangen naar zelfverheffing op te wekken, en nijd, wantrouwen en opstand teweeg te brengen. Satan bracht hen ertoe God als hun Leider te verwerpen, door de mannen te verwerpen die God had aangewezen. Hoewel ze in hun morren tegen Mozes en Aäron God lasterden, waren ze zo verdwaasd dat ze zichzelf als rechtvaardig beschouwden, terwijl ze hen die getrouw op hun zonden wezen, beschuldigden dat ze zich door satan lieten leiden.

Bestaan ook nu nog steeds de zonden, die de oorzaak waren van de ondergang van Korach? Trots en eerezucht zijn alom verspreid; en waar ze gekoesterd worden, openen ze

de weg tot nijd, en een streven naar macht; de ziel wordt vervreemd van God, en onbewust raakt ze in de macht van satan. Evenals Korach en zijn metgezellen zijn er velen, zelfs onder de belijdende christenen, die plannen maken en werken voor zelfverheffing, om zo de sympathie en steun te krijgen van anderen, zodat ze zelfs bereid zijn de waarheid te verdraaien en de dienstknechten des Heeren in een onjuist daglicht te plaatsen, en hen beschuldigen van de laaghartige en zelfzuchtige motieven die in hun eigen hart leven. Door hardnekkig vast te houden aan deze leugens, al zijn deze in strijd met elk bewijs, komen ze ten slotte ertoe deze als waar aan te nemen. Terwijl ze trachten het vertrouwen te vernietigen in mannen die door God zijn gekozen, menen ze werkelijk dat ze een goed werk doen en dat ze Gods wil volbrengen.

De Hebreeëen wilden zich niet onderwerpen aan de bevelen en bepalingen van God. Ze waren rusteloos onder deze leiding en wilden niet luisteren naar vermaning. Dit was de reden van hun morren tegen Mozes. Als ze hun eigen weg hadden mogen gaan, zouden ze minder klachten over hun leider hebben gehad. Door de eeuwen heen hebben Gods dienstknechten in de geschiedenis van de gemeente te strijden gehad met dezelfde geest.

Mensen geven satan toegang tot hun geest door toe te geven aan de zonde, en ze vervallen van het ene kwaad in het andere. Het verwerpen van het licht verduistert de geest en verhardt het hart, zodat ze gemakkelijker de volgende stap doen in de zonde, en het heldere licht verwerpen, tot ten slotte kwaad doen een gewoonte is geworden. De zonde komt hen niet langer zondig voor. Wie getrouw Gods Woord verkondigt en zo hun zonden veroordeelt, wordt dikwijls het mikpunt van hun haat. Daar ze niet

[348]

bereid zijn zich de inspanning en opoffering te getroosten die noodzakelijk zijn voor hervorming, beschuldigen ze Gods dienstknecht en noemen zijn vermaningen onnodig en gestreng. Evenals Korach zeggen ze dat de schuld niet bij het volk ligt; de persoon die bestraft, is de oorzaak van alle moeilijkheden. En terwijl ze hun geweten geruststellen met dit zelfbedrog, spannen de afgunstigen en ontevreden en samen om tweedracht te zaaien in de gemeente en de handen te verzwakken van hen die willen opbouwen.

Elke voorwaartse stap die gedaan wordt door hen die God geroepen heeft om leiding te geven in Zijn werk, heeft argwaan gewekt; elke handeling is onjuist voorgesteld door hen die afgunstig zijn en tekortkomingen zoeken. Zo was het in de dagen van Luther, van Wesley en van de andere hervormers. Zo is het ook nu nog.

Korach zou een andere weg hebben gekozen als hij geweten had dat alle aanwijzingen en vermaningen die Israël kreeg, van God afkomstig waren. Maar hij had het kunnen weten. God had duidelijke bewijzen gegeven dat Hij Israël leidde. Toch verwierpen Korach en zijn metgezellen het licht tot ze zo verblind waren, dat de duidelijkste bewijzen van Zijn macht hen niet langer konden overtuigen; ze schreven deze bewijzen toe aan menselijke of satanische werktuigen. Ditzelfde werd gedaan door het volk dat de dag na de vernietiging van Korach en diens metgezellen tot Mozes en Aäron kwam met de woorden: *'Gij hebt het volk des Heeren gedood.'* Hoewel ze de duidelijkste blijken hadden gehad van Gods misnoegen over hun handelwijze door de dood van de mannen die hen hadden misleid, waagden ze het om Zijn oordelen toe te schrijven aan satan, door te zeggen dat Mozes en Aäron door de macht van de boze de dood van goede en heilige mannen hadden veroorzaakt. Deze daad bezegelde hun ondergang. Ze hadden de zonde tegen de Heilige Geest bedreven, waardoor het hart van de mens volkomen tegen de invloed van Gods genade wordt verhard. *'Spreekt iemand een woord tegen de Zoon des mensen'*, had Jezus gezegd, *'het zal hem vergeven worden; maar spreekt iemand tegen de Heilige Geest, het zal hem niet vergeven worden.'* (Matthéüs 12:32) Deze woorden sprak de Heiland toen de

barmhartige werken die Hij had verricht door Gods kracht, door de joden werden toegeschreven aan Beëlzebul. Door de Heilige Geest heeft God verbinding met de mens; en zij die bewust dit middel als satanisch verwerpen, hebben het verbindingsmiddel tussen de ziel en de hemel verbroken.

God werkt door Zijn Geest om de zondaar te vermanen en te overtuigen; en als het werk van de Geest ten slotte wordt verworpen, is er niets meer dat God voor de ziel kan doen. Het laatste middel van Gods barm-

[349]

hartigheid is gebruikt. De overtreders heeft zich van God losgemaakt, en de zonde heeft geen geneesmiddel waardoor de zondaar aan haar gevolgen kan ontkomen. Er is geen andere macht waardoor God de zondaar kan overtuigen en bekeren. *'Laat hem geworden!'* (Hosea 4:17) luidt Gods bevel. Dan *'blijft er geen offer voor de zonden meer over, maar een vreselijk uitzicht op het oordeel en de felheid van een vuur, dat de wederspanningen zal verteren.'* (Hebreeën 10:26-27)

[350]

Hoofdstuk 36 – In de Woestijn

Gedurende bijna veertig jaar waren de Israëlieten uit het oog verloren in de eenzaamheid van de woestijn. *'De tijd', zegt Mozes, 'dat wij reisden vanaf Kades-Barnea, totdat wij de beek Zered overtrokken, bedroeg achtendertig jaar - totdat dit gehele geslacht, de krijgslieden uit de legerplaats, gestorven was tot de laatste man, zoals hun de Heere had gezworen; ja, ook was de hand des Heeren tegen hen geweest om hen uit de legerplaats weg te rukken, tot zij gestorven waren.'* (Deuteronomium 2:14-15)

Gedurende deze jaren werd het volk er steeds aan herinnerd dat ze Gods misnoegen over zich gehaald hadden. Tijdens de opstand te Kades hadden ze God verworpen, en God had hen gedurende geruime tijd verworpen. Omdat ze ontrouw waren geweest aan Zijn verbond, konden ze het teken van het verbond, de besnijdenis, niet ontvangen. Hun verlangen om terug te keren naar het land van slavernij had getoond dat ze hun vrijheid niet verdienden, en de instelling van het Pascha, bedoeld als een aandenken aan de bevrijding uit de slavernij, kon niet herdacht worden.

De voortdurende tabernakeldienst getuigde echter dat God Zijn volk niet geheel had verlaten. In Zijn voorzienigheid voorzag Hij nog steeds in hun behoeften. *'De Heere, uw God, heeft u gezegd in al het werk uwer handen',* zei Mozes, toen hij een overzicht gaf van hun reizen. *'Hij heeft uw tocht door deze grote woestijn gekend; deze veertig jaar was de Heere, uw God, met u, gij hebt aan niets gebrek gehad.'* (Deuteronomium 2:7) En de lofzang van de Levieten, die Nehemia vermeldt, geeft een levendig beeld van Gods zorg over Israël, zelfs tijdens deze jaren van verwerping en verbanning: *'Gij hebt toch in Uw grote barmhartigheid hen niet in de woestijn verlaten. De wolkkolom week niet van boven hen des daags, om hen op de weg te leiden, noch de vuurkolom des nachts, om hun op de weg die ze gingen, licht te geven. En Gij hebt hun Uw goede Geest gegeven, om hen te onderrichten, en Uw manna hebt Gij aan hun mond niet onthouden, en Gij hebt hun water gegeven voor hun dorst. Ja, veertig jaar hebt Gij hen in de woestijn onderhouden... hun klederen zijn niet versleten en hun voeten niet gezwollen.'* (Nehemia 9:19-21)

Het omzwerven in de woestijn diende niet alleen als een oordeel over de opstandelingen en mopperaars, maar moest ook dienen als onderricht voor het opkomend geslacht, om hen voor te bereiden op hun intocht in het beloofde land. Mozes had hun gezegd: *'De Heere, uw God, vermaant u,*

[351]

zoals een man zijn zoon vermaant... om u te verootmoedigen en u op de proef te stellen ten einde te weten, wat er in uw hart was: Of gij al dan niet Zijn geboden zoudt onderhouden. Ja, Hij... deed u honger lijden en gaf u het manna te eten, dat gij niet kentet en dat ook uw vaders niet gekend hebben, om u te doen weten dat de mens niet alleen van brood leeft, maar... van alles wat uit de mond des Heeren uitgaat.' (Deuteronomium 8:5,2-3)

'Hij vond hen in een land van steppen, in een woest land van gehuil in de wildernis. Hij beschutte hen, lette op hen, bewaarde hen als Zijn oogappel.' (Deuteronomium 32:10) *'In al hun benauwdheid was ook Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft hen gered. In Zijn liefde en in Zijn mededogen heeft Hij hen verlost en Hij hief hen op en droeg hen al de dagen van ouds.'* (Jesaja 63:9)

Toch getuigt heel hun geschiedenis in de woestijn van hun opstand tegen de Heere. De opstand van Korach had als gevolg dat veertienduizend en zevenhonderd Israëlieten

werden verdelgt. En er waren afzonderlijke gevallen die dezelfde geest van minachting voor Gods gezag openbaarden.

Bij een zekere gelegenheid verliet de zoon van een Israëlitische vrouw en een Egyptenaar, iemand van de gemengde menigte die met Israël was opgetrokken uit Egypte, het deel van de legerplaats die hem was aangewezen, en ging naar het deel van de Israëlieten, terwijl hij aanspraak maakte op het recht daar zijn tent te plaatsen. Gods wet had dit verboden, omdat de nakomelingen van de Egyptenaren tot in het derde geslacht buiten de vergadering moesten worden gehouden. Er ontstond twist tussen hem en een Israëliet, en de rechters beslisten in het nadeel van de overtreder.

Woedend over deze beslissing vervloekte hij de rechter, en opgewonden lasterde hij de Naam van God. Onmiddellijk werd hij voor Mozes gebracht. God had geboden: *'Wie zijn vader of zijn moeder vervloekt, zal zeker ter dood gebracht worden'* (Exodus 21:17), maar voor dit geval was geen voorziening getroffen. Zo ernstig was het misdrijf, dat men de noodzaak voelde aan Gods directe raad. De man werd in bewaring gesteld tot de wil van God bekend was geworden. God zelf sprak het vonnis uit; op Zijn bevel moest de lasteraar buiten de legerplaats worden gebracht om daar gestenigd te worden. Zij die getuigen van deze zonde waren geweest, moesten hun handen op zijn hoofd leggen, en op deze wijze plechtig de waarheid betuigen van de aanklacht die tegen hem was ingebracht. Toen wierpen zij de eerste stenen, en het volk, dat daarbij aanwezig was, hielp daarna bij de voltrekking van het vonnis.

[352]

Hierop volgde de bekendmaking van een wet die in soortgelijke omstandigheden voorzag: *'En tot de Israëlieten zult gij zeggen: Een ieder die zijn God vloekt, zal zijn zonde dragen. Wie de Naam des Heeren lastert, zal zeker ter dood gebracht worden; de gehele vergadering zal hem stenigen; zowel een vreemdeling als een geboren Israëliet, zal, wanneer hij de Naam lastert, ter dood gebracht worden.'* (Leviticus 24:15-16)(Leviticus 24:10-23)

Er zijn mensen die Gods liefde en gerechtigheid in twijfel trekken, omdat Hij zo'n zware straf toepast op woorden die in drift gesproken worden. Maar zowel liefde als gerechtigheid eisen, dat alle lasteringen tegen God als een zware zonde gezien zullen worden. De straf voor de eerste overtreder moest dienen als een waarschuwing voor anderen, dat men eerbied moet hebben voor Gods Naam. Als de zonde van deze man niet was bestraft, zouden anderen erdoor ontaard zijn geworden; en als gevolg zouden vele mensenlevens eenmaal daardoor opgeofferd zijn geworden.

De gemengde menigte die met de Israëlieten uit Egypte was getrokken, vormde een bron van gedurige verleiding en moeilijkheden. Ze gaven voor, dat ze hun afgoderij de rug hadden toegekeerd om de ware God te dienen; maar het onderwijs dat ze in hun jeugd hadden genoten, had hun gewoonten en hun karakter gevormd, en ze waren door hun afgoderij min of meer bedorven, zodat ze geen ontzag hadden voor God. Vaak waren zij het, die moeilijkheden veroorzaakten, en hun afgodische gebruiken en hun morren tegen God werkten verderfelijk op de vergadering.

Spoedig na hun terugkeer in de woestijn deed zich een geval van Sabbatschending voor, onder omstandigheden die het tot een bijzonder strafwaardig geval maakten. Gods bekendmaking dat Hij Israël zou onterven, had een geest van opstand gewekt. Iemand uit het volk, boos over het feit dat hij Kanaän niet mocht binnengaan, besloot zijn minachting te tonen voor Gods wet, en overtrad op duidelijke wijze het vierde gebod door hout te verzamelen op de Sabbat. Tijdens hun verblijf in de woestijn was het aansteken van vuur op de zevende dag ten strengste verboden. Dit verbod strekte zich niet uit tot het land Kanaän,

waar de guurheid van het klimaat het dikwijls noodzakelijk zou maken dat een vuur werd ontstoken; maar in de woestijn was het vuur niet nodig om zich eraan te warmen. De daad van deze man was een opzettelijk en bewust schenden van het vierde gebod - geen zonde van onnadenkendheid, maar van vermetelheid.

Hij werd betrapt tijdens deze daad en voor Mozes gebracht. Reeds was bekendgemaakt dat het overtreden van de Sabbat met de dood bestraft zou worden; maar het was nog niet bekend hoe de straf moest worden voltrokken. Mozes legde dit geval voor aan God, en kreeg het bevel: *'Die*

[353]

man zal zeker ter dood gebracht worden; de gehele vergadering zal hem buiten de legerplaats stenigen.' (Numeri 15:32-36) De zonde van godslastering en opzettelijk overtreden van de Sabbat werden op dezelfde wijze bestraft, daar beiden verachting van Gods gezag te kennen gaven.

In onze tijd verwerpen velen de Sabbat van de schepping als een joodse instelling, en voeren aan dat de doodstraf nog moet worden toegepast bij overtreding, wanneer men verplicht is deze dag te vieren; maar we hebben gezien dat godslastering op dezelfde wijze werd bestraft als het breken van de Sabbat. Moeten we daarom de gevolgtrekking maken dat ook het derde gebod terzijde geschoven moet worden als alleen van toepassing op de joden? Toch heeft de redenering, dat de doodstraf van toepassing is, ook betekenis voor het derde, het vijfde, in feite voor alle tien geboden, waaronder ook het vierde gebod. Al straft God het overtreden van Zijn wet nu niet met tijdelijke straffen, toch zegt Zijn Woord, dat het loon van de zonde de dood is (zie Romeinen 6:23); en bij de laatste voltrekking van het oordeel zal blijken dat het lot van hen die Zijn heilige wet hebben overtreden, de dood is.

Gedurende hun verblijf van veertig jaren in de woestijn werd het volk wekelijks herinnerd aan de heiligheid van de Sabbat door het wonder van het manna. Toch bracht zelfs dit hen er niet toe om gehoorzaam te zijn. Hoewel ze niet openlijk durfden overtreden uit vrees voor straf, was er grote onverschilligheid bij het waarnemen van het vierde gebod. God zegt door de mond van Zijn profeet: *'Mijn Sabbatten ontheiligden zij ten zeerste.'* (Ezechiël 20:13-24) En dit wordt één van de redenen genoemd waarom het eerste geslacht het beloofde land niet mocht binnengaan. Toch hebben hun kinderen de les ook niet geleerd. Gedurende hun omwandeling van veertig jaren hebben ze de Sabbat dermate veronachtzaamd, dat God hen wel het land Kanaän liet binnengaan, maar tevens zei, dat ze na hun komst in het land van belofte onder de heidenen verstrooid zouden worden.

Van Kades waren de Israëlieten teruggekeerd naar de woestijn; en toen de tijd van hun omzwerven geëindigd was, kwamen ze *'in de woestijn Sin, in de eerste maand, en het volk verbleef te Kades.'* (Numeri 20:1)

Hier stierf Mirjam en werd er begraven. Van het toneel van blijdschap aan de oevers van de Rode Zee, waar Israël onder zang en dans de overwinning van Jehova vierde, tot het graf in de woestijn aan het eind van een leven van rondzwerven - dit was het lot van miljoenen die vol hoop Egypte hadden verlaten. Door de zonde was de beker van zegeningen van hen weggenomen. Zou het volgende geslacht er lering uit putten?

'Ondanks dit alles zondigden zij verder en vertrouwden niet op Zijn wonderen... Als Hij hen doodde, dan vroegen ze naar Hem, bekeerden

[354]

zich en zochten God, en gedachten, dat God hun Rots was en God, de Allerhoogste, hun Verlosser.' (Psalm 78:32-35) Evenwel bekeerden ze zich niet met een oprecht hart tot God.

Hoewel ze, als ze benauwd werden door hun vijanden, zich keerden tot Hem, Die alleen verlossing kon schenken, *'was hun hart niet standvastig bij Hem, zij waren niet getrouw aan Zijn verbond. Maar Hij, de barmhartige, verzoende de ongerechtigheid en verdierf niet; Hij wendde menigmaal Zijn toorn af... Hij gedacht, dat zij vlees waren, een ademtocht, die vervliegt en niet wederkeert.'* (Psalm 78:37-39)